ՍՏՈՒԳՎԱԾ Է
1952 թ.

N4
9174
281(2)
G 63

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԲՌՈՑ

ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՑ

Ընթերցող Լերանելոյն Ղեբսխի լամբրօնացւոյ Ընդ Նախիկոպոսի տալ ասոնի կիրկիցւոյ, ուղղափառ վարդապետութիւն և լուսաւոր բանիւք՝ յԱ գուտ մանկանց կաթուղիկէ սըբ Եկեղեցւոյ։

Յուխտ նահ՝ ի վերայ Ասիոյ Գահիճ Ասպետին Մարտիրոսի, որ ի Հռոմ ի վարդապետ՝ հմայուած և լաստոյ մոլ։

Ա
865

ՏՊԱՐԻՐԵՑԱՒ։

գաս ընթերց ուիներոյ։

Հրամանաւ Ամենապատիւ և Ա Հիսիաւ Տ՛ն Կարապետի Ղ՛ճալնոցի Ընդ Հովի և սրբազան Պատրիարգի Մեծի աղբայանիստ մայրաքաղաքիս Կոստանդինուպոլսի։

2000
1746
3059

Ընդեմբք և Ծախիւք Ընծաեր Մհնոի Ընբռնամ բարեհամբաւ Ընկերայի անհնցւոյ՝ յիւրումն իսկ սեփհական գործարանի։

ԴԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ։

Ի Հասանիաշայ Հանեն։

Ընդ Տ՛ն 1825։ ի Հոկտեմբերի 12 ին։

Եւ ի 1826։ ի Յունուար 20 տպագրեալ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՓԻԹԵԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ

Ընկատակութիւն։ Տ։ անդրեաս վարդապետի Նարինեան անհնցւոյ։

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ճշդիպէտ և բաժինք ընդհանուր էն՝ այլ հոգի նայն է, երբէք փոշն տապանեան հյուսուլին պողոս. և ի հնոյն հոգւոյ՝ ասէ, տուեալ է բան իմաստութեան . . . . և թարգմանութեան.

Այս արդ՝ կրկին է թարգմանութիւն՝ մի՝ դարձուցանել զբանն ի լեզուէ յայլ լեզու ըստ յայնոցուլոյ հոգւոյն. և միւսն՝ բացայայտել զիմաս բանին ըստ վարդապետուլոյ նմին հոգւոյ, որ տա սարակօրէն կոչի մեկնութիւն.

Ընդայնիւն օգտ իւրաքանչիւր ազգաց՝ ըստ իւրեանց լեզուի. և երկրորդն՝ իւրաքանչիւր անձանց՝ ըստ իւրեանց ուշի.

Այլոց մանաւանդ պէս առեալ՝ նշանակէ բացատրել զիմաս նմանութեանց. զոր օրինակ՝ այս երգ եկեղեցւոյն, ծառ կենաց տնկեալ յարին՝ աբ կոյս. կամ թէ՝ նորոգեալ կղզիք առ ածի՝ եկեղեցի՝ ձեզ հեթանոսաց. և այլն. Լաւ առալ կաց իակ, ոչ որն մեր խօսեր ի ժողովս հրեից, և յետոյ առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկներ զնմա.

Այլ թէ՝ քանի պատիկ էջեն մեկնուն. զի բաց ի նկարագրական թարգմանութէ՝ տեսանելոք ի մատեանս հին և նոր կտակարանաց այնպիսի մեկնուի, որ ի բացատրելն զիմաս բանին՝ ուսուցանէ մարդկան ուղղութի վարուց, առ ի զհասատս կենդանացուցանել. և այն կոչի մեկնութի բարոյական. Որ որ օրինակ եասյի մարգարէ մեկնէ զառաջին աստեղս՝ իբերանոյ այ, թէ զինչ ինձ առնէր էր այգեայ իմոյ, և ես ոչ արարի նմա, մնացի զի բերցէ ինձ խաղող, եբեր փուշ. արդ՝ այգի տէն զօրութէ՝ տունն իսրայէլ է, և մնացի՝ զի արասցէ իրաւունս, և արար անիրաւուն. Այս այն է բարոյական.

Այլ և այնպիսի մեկնութի, որ ի բացատրելն զիմաս բանին՝ ցուցանէ զերեքին խորհուրդ նորին, առ ի լրումն հաւատոյ զօրացուցանել. և առ կոչի մեկնութի խորհրդական. Որ որ օրինակ բանն եղեկիէլի՝ զոր ի հռովմայեցւոց թզթին մեկնէ առաքեալն, մի՝ ասիցէ ոք ի սրտի քումմէ՝ ով ելանիցէ յերկինս, այսինքն է՝ զքն ինուցանել. կամ ով իջանիցէ յանդունդս, այսինքն է՝ զքն հանել ի մեռելոց. Այս այս է խորհրդականն, զոր առաքեալն առաքսական անուամբ կոչէ վարդապետութիւն այնմ՝ այն ամ օրինակաւ անցանէր առնա, և գրեցաւ ի մեր վարդապետութիւն.

Ոչ այսոր առաքելական վարդապետութէն շահիլ կալուլ և կարդն սբց, ոմանք բանիւ և ոմանք բանիւ և գրով ընթացան ի մեկնութէն գրոց. տեսեալ թէ՝ այնու առաւել դիւրագոյն յորդորին հաւատացեալք ի գործս բարիս, և խելամուտ լինին զնշմարտութէ հաւատոյ քրիստոնեական վարդապետութէ, և փրկարար խորհրդոցն եկեղեցւոյ քրիս.

Այսու շահիլ առաքելոյն ոչ ևս մի ինչ ամենեին տեսանի մնափառութի, անձնասիրութի, կամ մոլեկան մարդասիրութիւնք, և որ նպաստոյն է եկեղեցւոյ քրիս՝ ի մի գլուխ մեր յն քն համայնից միաբրոութէն. զի ինչն մի ասաց որն, ոչ և մեք. քանզի այն իակ է կանոնք եկեղեցւոյ.

Որ մայր է ամ հաւատացելոց. զի ըստ ծնունդս որովայնին իւրոյ պրպ աւաղանն նին խորհրդոյ սիրով մնուցանէ, հոգւով զօրացուցանէ, իմաստութիւք աճեցուցանէ, հանճարով փայլեցուցանէ, և միշտ ուսուցանէ. Այսուհետ ասէ՝ որ դեակ իմ առ փեսայն իմ երթիցեալ որ սիրեացն զքեզ, մատիր համարձակութ

առա

առաջի աճառոյ չնորհաց նի՝ որ զարդաց բանից գբէզ, երիրպադաւ նմա հոգւով և ճշմարտութիւք՝ որ ազատեացն զբէզ, և գնեաց ածպային խրատով արեամբն։

Պաքէն այսպիսի անսարտ մոր վախէ բազմածնոնդ լինել, և այսպիսի բազմածնոնէ վայել է երանուի սէր, հականել զի որ սկզբնին էր՝ առաւել և ծնողաց նորա քան զարամբոյն։

Որում պարտ էր զաշխարհատու բերկրիլ և խրախճանալ առ այս լինել ըստ, այլ սակայն փոխանակ ցնծութեան և ուրախութեան՝ զարեւտրեալս կրէ ցաւս ի սրտին՝ ըստ ոեբեկայ նուէին աբրահամ, ասելով. Է՛հ այսպես լինիցի ինձ, ընդէր ինչ ինձ այս։

Օ՛ն տեսանել թէ՝ մանկունք առաջ գաստի առ հասարակ զինքն վերածայնեն մայր անարատ, և ինքն զամեն զնա յորջորջէ որդիս. և այսու ամին ի զուր հակառակին միմեանց՝ համամարք իւրաքանչիւր մայրուն եղ և եղս առեալ զմիմեամբք։

Զունչ երբեք ածել զմտաս զայն բան յանկաւար, թէ զայգ ի սերեցի և զեսաւ առեցի, քանզի այնչափ սիրեց ածզմեզ, մինչև զորդին իւր միած ինեւ մեզ։

Այլ ասա ես տարակոյս. զի ի ձեռս իւրաքանչիւրոցն համածին է ղեզարց մի և նոյն մատեան սրբոյն թէ կայ գրեալ՝ ի մի և ի նոյն մորճ անտի իւրեանց ընկալեալք, և զի նոյնն է հաւատք ամենեցն մի՝ ի մի ած հայր, և ի մի մեր յն քս, և ի հոգին սբ, և ի մի կաթուղիկէ և առաքելական սբ եկեղեցի. միաբան զինեալք և պատերազմելք ընդդէմ հայհոյիչ հերետիկոսացն՝ արիոսի, նեստորի, մակեդոնի, եւտիքեայ, և այլոց համախոհից նոցին և նմանեաց։

Իսկ զի՞նչ ապա. յայտ է՝ զի ոմանք ոչ ընծայեալք ի շահիւղ առաքելական վարդապետութէ, այլ ի շահիւղ նախանձու և աչերաչեան ցանկութէ, ի բանս սարկուէին շարժելք և ոչ ի հոգւոյն չնորհաբաշխելք, մեկնեցին զբանս ածպաշնչ գրոց՝ և սբց առաքեալին. և այնպէս բաղում մեկնիչք գրոց՝ եղեն մեկնիչք ժողովրդեան այլոց և ըստ կապս պատճառք հակառակութէ և խռովութէ և բազմաց գայթագղութէ. զորոց ստուգաբար առեմ՝ ի քէն, զի լաւ էր նոցա երկնաքար կախել զպարանոցս և ան կանխել ի ծով, քան թէ գայթագղեցուցանել զմի ի փոքրիկացս՝ վնասին մեռաւ։

Իսկ արդարև այնպիսի հակառակաւէր արանց մեկնութիւնքն եղեն գործ և հնար բանաբարկուին, որով կամի ամէն նաչարն խանգարել զբերխատան նշան զսիրելն զմիմեանս, զի մի լինիցի ընդ ոչխարի ոչխարք փրկչին մերոյ ծանուցեալ։

Այլ պարտ է արհամարհել զայսպիսիսն, և յանդիմանել բանիւ առաքելոյն թէ՝ մեք չանիմք զայնպիսի սովորութիւն, և ոչ եկեղեցիքն այլ։

Այլ յորմէ մեկնութէ գտանիցի հոգի խաղաղութէ՝ հեզութէ՝ և սիրոյ, այն է անտարակոյս՝ բարին, և չաճձոյն, և կատարելն առաքի այ և սբ եկեղեցւոյ նր. զնոսին ի ձեռս կալեցուք և ի միտս ընկալցուք։ Յորոց մի է և այս Աւետեանն երկոտասան Աստուածարեից, զոր մի երկաբար բանիւք զովկեցից սակաւս, այլ առաւել այսոքս սակաւուք, թէ լամբրանացոյն է արարիչ։

Որ այն ինչն է՞ն՝ Ա՛երսէս սրբ եպիսկոպոսն տարանի կիլիկեցւոյ, ուսաքեշաչակիչ Հայոց, բերան քրոջութէ սբ եկեղեցւոյ, և գրիչ վարդապետութէ հոգւոյն այ. սկսեալ ի ժամանակէ անտի ընդհատչուն այնչափ գերապանծ հանդիսացաւ ի վերկին դասս Հարցն սրբազանից, մինչ զի ընդ նոսին իսկ միաբան գովաբանիլ կենկեղեցի Հայաստանեայց գրեցաւ արժանն. և արդարև արժանի, զի ծանուցեալն ի սբց՝ մինչև ի կատարած յաւետնեսս ընդ սբս անխափան գովեցի։

Օ՛ր բազորով սրտիւ պատուեմք և զբանս վարդապետութէն ընդունիմք, մանաւանդ և գհանճարք գոյ՝ զի ընդ հետ մեզ զոյնպիսի Հայր Քաւարար Աստ

ճշմարտուէ կամ ուղիղ Հակառակ, և ի ձեռն նր և զայս առաքեալ մեզ նուէր, որ թէպէտ մինչև ցարդ ոչ էր ի տիպ արձանագեալ, այլ այժմ կամեցաւ նոր՝ զի ի ձեռն Հնոցի թերզնաց գերապայծառ և վսեմագոյն մահտեսի Աբրահամ Ճմակեր Ամիայի ի լոյս ընծայեցի։

Զանգի այս մատեան մեհենաթեան կարևոր համառօտութեամբ գովելով հազուագիւտ և թանկագին և գեղազարդ ի ձեռս բերել, փոյթ կալաւ յանձին յիշեալ մահտեսի Աբրահամ մեծագործ Ամիայն ի տիպ արձանագրանել յօգուտ ազգին հայոց։ Վայ ընդ երիս հնազգոյն գաղափար ի ձեռս բերելոյ, ի գրեանց մայր դպրատան, յորմէ գիւղի դպրատան, և ի Ցօհաննէս արքէն Պատրիարգի կոստանդնուպօլսեցւոյ գրեցեալ՝ ընկալել ի ձեռաց հոգեւոր որդւոյն՝ Աստեփաս ընտիրագիր վարդապետ սի կոստանդնուպօլսեցւոյ։ յանձնեաց տպել և ոչ զվառեալ ջահացայտ Հրաւ դնել ի վերայ աշտանակի սբ Հակոբեցւոյ՝ ի դիւրագիր տառագումն աշակերտելոց բանին Ճշմարտութեան։

Ասոր այսց պատուական օրինակաց բազում ինամով և զգուշութիւ ի սրբագրել մատենիս գնացեալ ջհեան, միայն զոմանս պակասութիւնս բառից մարգարէութեանն և զկէտս և զանազոր տառս ի ծորգութեան ըստ արդեւ նիս սովորութեան հարկեցաք դնել։

Այնպէս փոխանակ երիգանի վանկ կոչի՝ ան և եւ, եգաք ո և իւ, որպէս աբրն՝ օր, և եւրն՝ իւղ։ և այլն։ Յաւուր ուրեք բառք ինչ ի միում գաղափարի պակասին և ի միւսում գտանին. յայնցանէ սպառչած ընտրեցեալն եդան ատամնօր։

Ասի ի միում ի գաղափարաց ի վերջ ջոյ գոյր և մեհենին Դանիէլի մարգարէի՝ արարեալն ի Պաբելոնի վանական վարդապետէ, որոյ թէպէտ գաղափարն մի և ի ձեռն համբակ գրչի օրինակեալ, այլ արժան դատեցաք և զայն եւս իբր յաւելուած տպել ի վերջ մատենիս. զի ըստ որում Աբբ ամբն մի եւն ի Ասն, մի լեցի մեզ բաժանել զնոսն ի սբց. վայ թէև ծանր գործ արութիւ, այլ մեծաւ սիրով փութացաք յառաջ տանել և զայն եւս ըստ յաջողելոյ հոգւոյն որ առատն է ի տուրս բարեաց առատել քան զոր խնդրեմք և իմանամք։

Պաքէն զայսոսիկ ծանուցաք առտէն բարեմիտ վերծանողացդ սակաւուք, զի մի գուցէ անհաւատութեամբ Թեանն բամբասանօք գտանիցեմք յումեքէ։

Որդ՝ ամ ածաստէր հոգի, մտադրուիւ Թեամբ և ուշի ուշով ընթերցիր զայս մատեան լուսաւոր, և գանձեա զայն դիւնս բարեաց յանձին քում բանաւոր. քանզի սա է բազմածաղիկ քուրաստան հոգեւոր, և պարտ է իմանալ տնկոցն պտղաւորս։

Պարեա ի տա ի Թեւս հոգւոյն իբրև զիեղու ջանաւոր, և ամբարեա ի մտացդ բջիջ զհոգեմանդ խորհս հարկաւոր։ Որով զուարթամիտ բերիք բեսցիս յայս կեան բարեմտեան երջանկութեամբ, և ի հանդերձեալն յաւասպատար ցնծութեամբ վայելես ցեսս յանվախճան փառս ամենասուրբ Երրորդութեան։

Գրիգոր եղև փրկչին պատկեր, Երկնից ուղղն միշտ հրաւէր,
Յոլով հոգւոց հայց հաստատեր, Յլին փառաց արժանի առնէր։

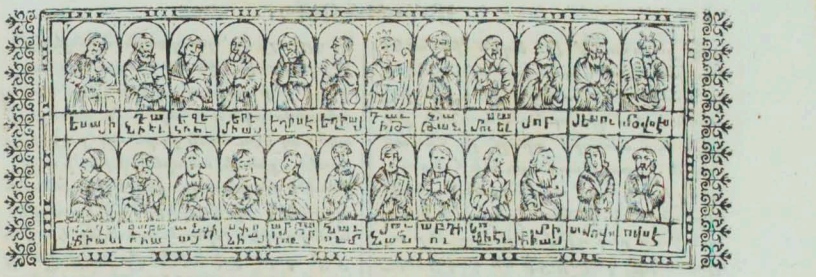

Արքայ հօրն գերայ առաւել Ալէքսեսի լուիբօնացւոյ՝ որ տէր արքի էր Այբին Ալէքսեսի Հռոմոյ յուղէն պալհատուածոյ։ Լուրեալ գինուբէն երկոտասան Առքաբէկն՝ զոր է ընելդրունէն Ալբայ Լատինի խօսրի ասացոյ և Ալէքսի ազիսանդրացւոյ և յերուսաղէմոյ յոաելճածոյ մոտ գեղեցկայարմար յետալ էջէ սահի ընդ սարդիոն։

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՔՆԵՐՈՐԴ

Բան։ ՃԴ։

ԱՆ ՏԵՐՈՒՆ ՈՐ եղև սա Ալէքսէ արքի երեայ։ Յառաջս ազէայ, և յաջորդս մա, և ապագա, և եղելիայ ընթացից յաղագս նոցա, և ապագայ յերբեմնոյ ազգաց յաղագս նոցա ընթացից երկարագոյն։

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ,

Յոր և մերձաւոր վկայէն գրոց քննադատական քննութիւք մարդկան, որք ցուցանեն զպատասէր օրինացն գրել ի սիրտս իւրեանց, և ուղեկից գտանել բանից նոցա և համամտոյ կամքս անձնիշխան, որ տիրէ ի վէր ոգւոց և մարմնոց մարդկան։ Եւնոցին վկայութիւք դատեն զանձինս, և համատանեն զկարծիս մտաց իւրեանց ի էջս կամ ի բարի խորհրդոց ընտրութիւն։ զի են սոքա ամենքեան միոյ ճշմարտութեան քարոզք, և ստութեն ընդդիմահարք և պատրաստողք։ Բայց թէպէտև զմի ճշմարտութիւնն ասեն, սակայն գոյնս զանազան կերպարանաց ստայեալ ունին բանք նոցա։ ոմն զի յայտնի լեզն այսու՝ թէ երկուքն են նոքա և ոչ մի՝ և՝ և ինքն իսկ Ն

դին ոչ խօսեցաւ ի բերանս նոյ յայլ և յայլ ձայնս փոխելով, և շարժեաց զբնաւրս մարգարէիցն և ի բարբառս այլակերպս երգեաց ինն։ ուր յանդիման լինէին պիտոյ լինէր՝ սաստկութիւք լինէր բերան նոյ, և ուր ողորմելի հրաշ մայեալ լինէին յայ զշնորհս շնորհաց նոյ խօսէին։ զայրս ի մարդկանէ ի րև զկարկուտ ձայն պատգամաց նոյ կրթիւր, և զբարիան իբրև զցօղ օրհնութեան մարգարէութիւն նոյ զուարճացուցանէր։ Այդ՝ սա ոմանէ մի գոլով յերկուասան մարգարէիցն, որոյ առաջի կայ մեղ բանս ի քննութիւն, ի ժամանակս ե բիոյ Թագաւորացն յուդայ՝ մարգարէացաւ։ յորում սկսան նոքա ի գարշելի կռոցն հեթանոսաց խոտորել և ընդառաջածոն ազգաց օտարաց զսրբութիւն հաւատոյ իւրեանց պահանկեցուցանել։ Ընդ սմա և եսայի մարգարէանայր։ քանզի ի միում ժամանակի երկոքեին սոքա մարգարէացան։ Ա՞ յորիկ և յարմարին զինի միմեանց մարգարէութիւք սոցա։ զի յորժամ ասաց ոմանէ վն պատնկիին զոր էառ պատուիրանաւ յօրինակ ժողովրդեանն, յորմէ և որ

գիք՝ յայտ առնէ՝ թէ եղէն ինձանիկ, Աբրիրոդեաց զայս զգործս նր՝ ընկեր նր եապէ ի բանս մարգարէութէն իւ րոյ , և ասէ . զիմդ եղիւ պատնիկ քաջ զաքն հաւատարիմ սիոնի լի հաւա տովքն , յորում արդարութէի հանգուս ցեալ էր , և արդ՝ ապանծիք են , արժանի ձեր անհուրձ , վաճառականիք ձեր խաղ նեն ջուր ընդ գինի , իշխանիք ձեր ա պրատովք՝ գողակից են գողոց , սի բեն զկաշառս , վրիժագործք , որոց ի բաւանս ոչ առնեն , և դատաստանի պրեաց ուշն ոչ գնեն : Վասն որ է այս ժողովուրդ , ի վերջ որոյ զայս մեծ մեծ չարիք տաւտաւեզ վկայութ մարգա րէս : Վասն այն ժողովուրդ է՝ զոր փրկեաց հարուածովքն հեթանոսաց , այսինքն՝ եգիպտացոց , և ծանոյց նմա զքաղաքութիւն իւր պանդխտիցքն զոր արար առնն ի հերձանել ծովուն , նաև յայլ պատուհասն զորս նախ քան զայս էած ի վերջ եգիպտոսի , և զայ եհան առաջ նորոգութէն մանկանի՝ զոր ետ նշան օ րինակի ամ իսրայէլացոց , այն որ յե լանելն ի ջուրց անտի ի վերջ փայտի նրբե տուս , և յընկղմելոյ անտի ապրեցաւ , եառ զաւազանն իւր և ձգեաց զժո ղովուրդ իւր ի ինանուեմի անձին իւ րոյ ի ջուրց անտի և ապրեցոյց : Այն իսկ այս միջնորդիս խաղաղութէի՝ որ ետ զանձն իւր ի մահ փոխանակ ժո ղովրդեանն չարի , զի ծածկեսցի ընդ հովանեաւ թևուցն այ , այն որ տաքա ծեաց զԼեւս իւր և բարձեալ բերեր զնա : Այսոցունի ինքն ասէ ի ձեռս պատ ուհրանս ասծեղէնս , զոր ի տախտակս քարեղէնս գրոշմեալ յանձն արար մովսէսի , զոր ընկալեալ ի գիրկս իւր՝ գարձեալ ի լեռնէն անտի ինքաներ առ ժողովուրդն , և մեծապանծ պարծա նօք գիրկս արկեալ զայն տախտակօք՝ բերերեր ի նա . քանզի ոչ եթէ առել ի կիր զարքառ այ , և մատամբ մովսէ սի գրեալ էր նա , այլ և զետինն . այլ յայս առաջինս տախտակացս վէր մատամբն այ գրեալ էր պատգամքն պանդխտիցք : Ա ր դ՝ իբրև եկն էջ նա մովսէ հասս , դերձ և ի տորոտ լերինն և հաս և տես զժողովուրդն զոր հայհոյացուցանէր այ պղծեալ զկուռսն իւրեանց յաղջամղ հուէն , քանզի մովսէս ոչ էին ի պրէ ծութէի եգիպտացւոցն , և ի հարանուի սրբութէն այ համբերել ոչ կարացին , և մարգարէն մինչդեռ տակաւ էր վասն յայն գործ չարութէի՝ վկայեաց վէր նոցա ասել իւրեամ . ձայն մեծաց և անա րեհնութէի լսեմ ես ի բանակին : Ա ր դ՝ իբրև եառես եթէ ի սէր սրթուն թա ւալեցան և ի խրոյ անտի յայ անկան , յատակ նախանձուն իւրով ծառայն հա ւատարիմ յորժամ յիշեաց թէ՝ արդէք սի անարգանս առանէն աչք իւր ի ժողովրդեան իւրեամ յայնոսիկ , որոց փոքր մի յառաջքան զայն տեսեալ էր աչք նոցա զմեծ փառս զօրաց հոգևոր հրեշտակաց այն իւրեանց , զպատուհրանն պատուհաց առ ի խորտակել տախտա կացն , և ած ի վէր նոցա նախանձուն իւ րով զպատիժ պատուհասիցն՝ չարաչար սպանուիքն : Ա ր դ՝ այս արթս առա չինս զոր արարին վկայ է առաքեն պող նդիւս նց , որք թողին զած և պտոյնք կեցան ընդ նմա : Պ ա ր ձ ե ա լ՝ վկայ են և երկուքն՝ որ զկնի նր , զոր արար յերր լ ե ւ մ ո ր դ ի նաբատաց ծառայն սողոմ մանի , և ետ պարտէ իւրմէ յերկրորդ մոլորութէն նց և ճշմարիտ չարութէն՝ յետ առաքեցին : Ա ւ ր ք ընդ առաքինն որթն պատնկեցան յետ պէս պէս փըր կութէցն զորս գտին յեգիպտոս յայ , և ընդ երկու երիցկան՝ որ զկնի , յետ զարմանալի փրկագործութէցն , այլ և վկայէ պատուիրէ . ոչ գոյր առէ՝ պատաս հար և ոչ սատան ի մէջ իրէլի յաւուրս սոդոմմանի . և մանաւանդ՝ յետ պակե ղոյ տաճարին հանգչէլոյն այ ի նմա , և ընդոյ փառաց նր զտունն անուն ան իւ րոյ . այլ նոքա զքաղաքն զայն՝ որ արժա նի՝ եղև կոչել քաղաք մեծի թագաւո րին , ըստ այնմ , լեառն սիոն՝ քաղաք թա

բարբառեցաւ. մինն թէ պռոնկեցաւ քաղաքն հաւատարիմ. իսկ միւսն՝ ոչ թէ վասն նր միայն վկայէ թէ պռոնկեցաւ, այլև վասն այնոցիկ որ ծանանլոցն էին ի նմանէ, յայսմ աթոռ թէ պռոնը կէն։

2 Այլ յորժամ լնուն աւուրք հնգեկի

ամն ա՝ ասէ աւր ը՝ լրեան։ կամ՝ ասէ աւր ը՝ լրեալ էին։ գնա՛ ա՛ա գո՛ տէր կին գոնկո՛ե՛, չի գոնկիցի գոնկոցի էրէր ի՛ ա՛ն։

Կին պռոնկ զոր հաւ մարգարէս հրա մանաւն այ՝ երկուց պռոնկուեց ապա ցոյց էր։ մին զի ժողովուրդքն թողին զպաշտօնն այ և պռոնկեցան ի կուռս հեթանոսաց. և միւս այլ զի պռոնկ լոյց էր փոխանակ այսորիկ երկիր նշ ի ծառայսի թշնամեաց նշ։ Լո՛ քանզի զայս մեծ չարիս գործեցին նոքա մ ռանալ զնձ, և այս մեծ պատուհաս կանխեալ էր գալ ի վր նշ ըստ յան ցահասն։ վ այսորիկ ոչ սոսկ բանիւք զսն հրեշտակ առաքէ, զի մի աղօտասցի վաղվաղակի ի մտաց նշ, և կարծեսցին վայրապար գոլ ապառնալիք։ գործ ոմն լինել ապացոյց, ոմ զի մի կարծիս ի միտ առցեն, թէ ստէ բարբառ բերրք նոյ մարգարէին։ քանզի ի տաճարն ա պատանեալ ոչ հաւատային բարկուե ալ։ Լո՛ ոմ զեռայն մերկ և բակ չըր չեցոյց յօրինակ գերեաւ նշ, այսպէս և ամ պռոնկիլ տայ հրաման, ի նշա նակ կործանման նշ։ Ա՛վ հնազանդաւե ծառայիս։ զի արհամարհեաց զամօթ և զնախատինս՝ ի վրէժխնդրութի օրինաց այ իւրոյ, ցուցեալ թէ՝ սիրէ զնս արտիւ և պօրուքթ։ Կո՛ւռ (ասէ) ա՛ա գո՛ տէր կին գոնկո՛ւե՛։ Ո՛ւղէր, զի պռոնկեցան նոքա, վ այնոցիկ և երկիր պռոնկի ի թշնամեաց նշ, զոր օ րինակ և նոքա պռոնկեցան ընդ թըշ նամիս այ իւրեանց։ Ա՛չ ընկալան նոքա զամանաւոն երկիրզն այ իւրեանց, և ոչ երկիր նշ պահէ անարատ զամանաւոն բնակչաց իւրոց։ Սակայն նոքա ամաւ նաւ

Թագաւորին մեծի, զոր իսկ զամ յեւս այսր շնորհաց որ բարձրացոյց զամ, զար ձուցին և յանարգանս թագաւորացին՝ ի պռոնկուի կռոցն հեթանոսաց, մին չև հիացեալ մարգարէիս ասէ աբակ նաւոմ, զիա՛ր և ո՛չ եղև այս հաւա տարիմ աքանչելի քաղաքի այ սիոնի պռոնկիլ ի պէսպէս ջարիս. առ որս և ասէ, ո՛վ ժողովուրդ զեգիպտոս վ քո առնեցի, և զերկիրն քանանա՛ յս զագս քո անմարդ արարի, և լուծ քո՝ ի վր թգեարոյց եդայ, և սիրտ թշնա մեաց՝ ի լնաձիգ ազէզանէ թագաւորին քո չարչարեցաւ, ըստ այմ՝ որ ասէ, նեւոք քո սրեալ են տղօր՝ ուր՝ ի սիրտս թշնամեաց թգեարին քո, զոր յորժամ չարչարեաս այսպիսի չարի օք և տանջանօք, անկեալ կործանին ամ հեթանոսք ի նեղըդոյ քո քաղաքի, որոյ պարիսպ նր՝ ա՛ծ իւրե, և ծածկոյթ նր՝ արարչն իւր։ Լո՛ւդ՝ այս քաղաք հաւատարիմ սիոնի, որոյ ա՛ծ այցելեալ էր նմա, և ա՛ր օգնա կան նր, այն ա՛ր որ ո՛չ գտեալ լինէր նենդաւե՛ի թերկունա նր, և ո՛չ նո՛ւազեր ի փրկելոյ զնս։ մի թէ՝ ասէ, ո՛չ կարէ փրկել ձեռն իմ, և կամ՝ զօրե մ ապ բեցուցանել։ Այլն այս՝ յայս ամ անաւր գանս եհաս, զոր պատմէ մարգարէս։ փոխանակ արդարութե հանգոյց ի յա Թոռ իշխանաւե իւրոյ զապտնուե, զալ ծաղ բանին այ ապականեցին, և զջուրն ընդ գինի օրինացն նորին խառնեցին, ապստամբեցին, և զմիաբանս չարչարանաց տուժէին, և յայլազգ չարիս շաղախել ամանաւբ օտարոտի օրինաց պռոնը կեցան չայ։ վասն այսորիկ եասյի զնս պռոնկիկ անուանել, և ովսէ արդ ի մբք օրինակաց զնոյն։ քանզի երկոքեանն նոր քա ի միաւմ ժամանակի մարգարէանա լին և եռայիս հոգւով ի յանդիմանուե ընդ դեմ եէմի։ և վ զի նախանձաւ այ լի էին, պատահէցին միաբանց ի մար գարէանալն իւրեանց, և իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ հանգուցանօրիկ բանիւ ըն կերի իւրոյ շարժեաց զնէ ըստ իւր և

նուէ ոյ իւրինց պաշտել զկուռսն բա-
հաղուս, և ստէր երկիրն նց ամուսնուէ
իւրեանց, և հնազանդի Թշնամեացն.
ոպ և եսոյի ասէ, զաշխարհն ձեր՝ ա-
ւերի ձեր օտարք կերիցեն զայ ասրնու-
տանէ այք. Եր վե, զի զարձուցին լիս
զԹիկունս և ոչ զերեսս, վե այսորիկ և
ես Թիկունս ցուցից նց. և ոպ նոքա
կամօք ապստամբեցին, ի սերոյ իմ՝ և
պատնիցան, ես ակամայ տամ զերկիր
նոցա ի պոռնկութիւն.

3 Այս էփ՝ ես ես էիսէ՝ էրէսսոյ տա-
էէսէյ.

Ոչ էէՆ զանուն ինոյն վայրապար առ-
նու ի մէջ. այլ զոր օրինակ անուանք
որդւոցն նոր յառակս օրինակաց եղէն՝ ոչ
ժողովուրդ իմ, և ժողովուրդ իմ. այսպէ
և անունն նոր յայտ առնէ Թէ՝ Ճշմարտաց
պէս էառ զիւնն գումար զուսար դա-
բէլայիմայ մարգարէս. Այդ՝ ոպ զնա ա-
ռանց կարծ եայ էառ, նոյնպէս և առ
բնտանէքն զերկիրն նց առանց կարծ ե
ապականէ, Այս յղոյս՝ և ծնու նմ որդի.
Վարձէալ՝ և այս Ճշդրտէ զամուսնա-
նալն իւր ընդ պոռնկին, զի ոչ միայն
էառ զնա՝ այլև մերձաւորութիւն մար-
գարէին յղացաս, և որդի ծնաս.

4 Այս ասէ ցնս ՏԷր. Կոչէա զանունն նր յեզ-
բոյէլ. ոպ ունէլ միայ գես ես խնդրեցից
զտէնէն յեհոյէւէլ ի տունէն յահուայ.

Ոպայց եբրայեցի ասէ. ստկաւիկ միւս
ևս խնդրեմ վրէժ արեան յեզրայէլա-
ցւոյն, այսինքն՝ դնաբովթայ ի ձեռն
տանն յեհուայ. Վհանգի յովհամ որդի
էր աբայաբաս, այնմ՝ որ հրաժարանօք
նինոյն իւրաքանչիւր յեզաբէլի սպան զար-
գարն նաբովթ, և յափշտակեաց զպղե
նր, և բարկացաս ցնծ՝ ի վր աբայաբաս
և տանն նր ասէլով՝ ի տեղւոջ յորում
լպիեցին շունք զարիւն նաբովթայ,
անդ լպիեսցեն զարիւն քո։ Այս յոր-
ժամայս եզև, Թագաւորեաց յովհամ
որդի նր ընդ նր, և միաբանեալ ընդ

նմա էքոզիայ արքայի յուդայ գնացին
ի պատերազմ, և հարին զյովհամ, և
դարձաս ի սամարիա ի բժշկել. յոյն
ժամ յարեաս աՀով որ ե յեհու օ-
ծեալն տնն՝ հրամանաս ոպ, և սպան
զյովհամ և զքաղցիա, և կոտորեաց զամ
տունն աբայաբաս՝ խնդրել զվրէժ ա-
րեանն նաբովթայ, և Թագաւորեց ինքն.
Այդ՝ միոչչև այս եղելայ էր, մարգա-
րէս նշանակէ Թէ՝ վրէժ ժխդիր լինել
լոց է ցծ արեան արդարոյն նաբովթայ
յեզրայէլացւոյն տամբն ահավոյ. Այ-
ԲոգաբոլեցոյեՀ զԱոգաբոլեսէ ոտնն էՀէլ.
Այ յահուէն՝ ի տէրութիւնն յեհուայ ար-
դարոյն փոխեցից զարքայաբաՀնն էՀէլ
ի մերանչական տանէն աբայաբաս.

5 Այս եղէյէ յաբոբ յոյնիկ խոբոՀէյէց զա-
զէլ էՀէլ ի ծոբծոբն յեզրէյէլ.

Ոչանգիլ անդր՝ ի յեզրայէլի սպան
յեհու զԱգաբաբոն յովհամ՝ զոր աղէտն
անուանէ էՀէլ, ի տուն կոռոյն բահա-
զու, և զշամազ նորա.

6 Եզոյաս ծաբանգաւ, և ծնու գաբաբ. և
ասէ ցնս. Կոչէ զանունն նր չզբրնբ.

Այ առաջին որդւոյն անունն՝ զպատիժ
պատուհասի տանն աբայաբաս նշանա-
կեաց, որոյ պատճառ եր հեղումն ա-
րեանն նաբովթայ. Այս այս երկրորդա՝
զի յետ պատժոց պատուհասի տան Թա-
գաւորութեն՝ որ վե արեան յեզրայէ-
լացւոյն, ոչ յաւելումասկ ներել դոր
ծոց անօրէնութեն նց, այլ ոպ առի ի
նմանէ զվրէժ արեանն նաբովթայ, այլ
պէս առանց ողորմութեն առնումա յամ
ժողովրդենդ զվրէժ անարգութեանն
անուան իմոյ, և չիք հնար յայսմհետե
այլ ողորմելոյ նց, ըստ այնմ՝ զոր ասէ.
ոչ կս յաւելից այլ ողորմել եասայ. ոչ
յեհուա գտաս տեղի ապաշխարութեն,
և ոչ ի սմա ըստ բանին, գտաս տեղի
ողորմութեն. յեհուայ անդրանկութիւն
փոխեցաս, և ի սմանէ ժառանգութեն
օրհնութեանն. նա եթող ի ձեռանէ
զանդ

զանգրանկութի իւր՝ վա՛յ ժպրհութե՛ն իւրոյ, եւ ի՛նմանէ օրհնութե՛ն այն եւ եգի՛ս քնակութի հանգստեան ի՛ յա՛ կողք միամիտ. եւ յայնմ հետէ էթէ փո խէր ի յակովբայ էր վայելուչ առանց ընտաու մէզանց եւ դառնայր վերստին առ ետաս, զի նա առանց զղջմանց ե՛ թող զնոյն, եւ ա՛ա պաշտպանութի՛ե՛ եւ սէ յով առ ընկալա՛ւ զնա ։ այնպէս եւ յայսմ վայրի երբեմն ողորմեալ սիրեաց զնո՛, ըստ այնմ՝ որդ ի անդրանկիկ է իմ ի՛ե՛, եւ ես սիրեցի զնա ։ ողորմեցաս, ա՛ի բարձր բազուկ ե՛ձան զնո՛ յե՛գիպտոսէ, եւ զերը կիր օտար՝ սիրով սեպհականեաց նմա։ Ա՛րդ՝ քանզի նա առանց պատճառի նշկահեաց զայս սեր եւ զողորմութի՛ե՛, եւ գնաց յարեցաս ի կուռս յօտարոտիս, զորս ա՛ գիտեին հարքն նո՛ ։ չէր այնու հետեւ բուսացի, զնախայօժար կամօք անարգեա՛ն ի նոցանէ զսէրն եւ զողորմութի՛ երկրորդել ի վե՛ր նոցա առանց խնդրելոյ ։ վասն այսորիկ եւ ասէ ։ Ո՛ ի ո՛չ ևս յո՛ժէին ողորդ գո՛ն իչէլ ։ Ա՛ր վա՛, զի անպիտանացաս յաչս նո՛ ողորմութի՛ իմ, եւ ընտրեցին իւրեանց այլ ա՛ծա՛ս, յաղագս այսր առի՛ս նահանջ չէ՛ցէ զողորմութի՛ իմ ։ ըստ այնմ՝ զոր ասէ, երբ՛ա՛ա՛ ա՛ր ա՛ր զօրութե՛ն ևս ասէ՝ անարգելով անարգեցից զիա՛ա տանն յակովբայ, և զդաստակերտս նո՛ յատակեցից։ Ա՛յլ ընդէ՛ւ կոչէ նո՛ ևս ա՛ա՛ա՛ա՛ե՛ ։ Ո՛ ի ո՛չ միայն զողորմութի՛ արգելից, այլև զբարկութի՛ յա՛ձախե՛ցից ի վե՛ր նո՛ ։ Ա՛ա՛ ա՛ր է այս բարկութի, ասորեաստանցի՝ որ ևկն և ևհար զնս ի հարուա՛ած մեծ ա՛ա՛ծս ։ և գերեաց զնո՛ ի դամասկոս։

7 Ա՛այլ ա՛ր՛ա՛ն յո՛ր՛ոյ ողորդ՛ա՛յ, և ի՛ւրէ՛ն չնո՛ ա՛ե՛ւ՛ե՛ ։

Ա՛յոր ձե՛ռն տայ պատմութի՛ե՛ն, թէ վա՛ գերութե՛ տանն ե՛ւ՛ր՛ե՛ւ՛ի՛ որ ե՛ զև յաստղեաստանցն, խօսի մարգա՛ րեա՛ ։ Ա՛ՀԱՆդի ի ժամանակին յորում եւ սեհնդքերիմ արքայ ասորւոց, և ամե՛

թեաց զնա՛ աչխարհ նո՛, և կործանեաց զաթոռ թագաւորութե՛ ։ իսկ յե՛ետ յորժամ ժպրհեցաս նախատանաքը ձե՛ռն արկանել՝ վրէժխնդիր եզև նոցա ա՛ծ աղօթիւքն եզեկիայի ։ ըստ որում ասէ, որ լսողն յակովբայ աղօրմե՛լ փրկեա՛ մե՛ ո՛չ ե՛ւ՛ի՛ն՝ ա՛ղ՛ա՛ւ՛ի՛ ։ և ո՛չ ս՛ւ՛ւ՛ և ո՛չ դառնութիւա՛ ։ ո՛չ ևա՛ ։ և ո՛չ ե՛ւ՛ի՛ն՝ ։ և ո՛չ հնե՛ն՝ ։ Ա՛ որդ՛ա՛ւ յայնմ ժա՛ մանակի՛ ո՛ւ՛ ասէ մարգարէա՛ , առանց զնո՛ւս և ձակատամարտի եզև փրկուե՛ նո՛ յա՛յ ։ զի հրեշտակ ա՛ն աստակեաց ի գե՛ղերի զբազմութի՛ զօրացն ասորւոց, և զերծոյց զնա՛ առանց մարդկային զի՛ նու՛ աղեղան և կառաց։ Ց՛այգաւ որպ և նախատե՛ լե՛տ պնորիկ զուրգայ և սայի՛ ի պարծե՛լն իւր ։ յասե՛լն թէ՝ ընդե՛ր մե՛ծաբանե՛ս դա՛ խոռվե՛ալ գո՛ժկանօք ի վե՛ր տանե՛ս, եթէ վի՛ ր՛ա՛ւորք քո՛ վերա՛ւորք սրոյ երե՛ն, և կամ դիակունք քո՛ դիակունք սպանե՛ալք ի պատերազմի, արդ ասորեաստանցի՛ պարծե՛լոյ ։ ապա թէ յա՛յ և ո՛չ ի մարդկանե՛ն, հրեշտակաւ և ո՛չ առաքեա՛լ տապաստ արկան նոքա, նա՛ա՛ւ զնա՛ւ զիաո՛ որ զյաղթե՛ւն կատարեաց ։ Ա՛ա՛ յա՛յտ առնէ՝ թէ ո՛չ ողորմե՛լով տանն իչէլ, և ողորմե՛լով տանն յուդայ՝ ասորեաստանցին հարո՛ւածքն է, որ գերեաց զսամարիա, և նկուն եղև յե՛ետ։ Ա՛ա՛ զի վա՛ տատակ մանն եվրե՛մի արկեալ է տուա զնաս մարգարէութե՛ա ։ յա՛յագոյն ասաց՝ թէ խորտակեցից զաղեղն իչէլի ի ծորձորն յեզրայէլ, և ատ թէ՝ ո՛չ ևս յաւե՛լից ողորմել ի վե՛ր տանն իչէլի։

8 Ա՛ա՛ գնե՛ւ՛ ի տո՛ւնէ չէղբրե՛ալն։

9 Ա՛ղ՛ա՛ւ՛ի՛ւ յղ՛ա՛ ա՛ ծնա՛ ո՛ւրէ ։ Ա՛ա՛ ո՛ւ՛ի՛ ի՛ոյնե՛ ղնե՛ւ՛ ո՛չ ծ՛ղ՛ղ՛ւ՛ր՛ե՛ ի՛։ զի ծ՛ա՛ւ չէ՛ ծ՛ղ՛ղ՛ւ՛ր՛ե՛ ի՛։ և ե՛ւ ո՛չ ի՛ն՛չ՛ե՛ւ՛ ի՛ե՛։

Ա՛արձեալ և երկրորդիա անուանն չաղ տատե՛ ի վե՛ր նորին թագաւորութե՛ իչէլի զատատ պատերհասին՝ ասելով, ի՛չ ծ՛ղ՛ղ՛ւ՛ր՛ե՛ ի՛։ փոխանակ այնորիկ՝ զի նախ

ձան ի գերութիւն ողորմութիւ կոչեցան վերստին ժողովուրդք ի՝ Աստ զի՞նչ է ասելն թէ, եր ի՛ւր ոչ-ոքան էսրայէլ էրէիս չասէլ ծովս անչէ և անիւշ. այս է՝ թէ ոչ ակն առնուլ ած ի բազմութիւն նոյ՝ յորժամ կամի պատուհասել զի թէ և յայն ասէ, հասել եր նոցա, զոր ասացի ես աբրահամու՝ բազմացուցից զզաւակ քո իբրև զաւազ տեղւոյ երկնից, և ոչ զաւազ առաւէն ծովու. ոչ վն այլ բարձրացեալ լինէր միտք իմ ի՝ նոյ, եթէ վ՞ բազմանե նոյ ոչ անարդեի զնա. Այսու որում ասաց հանգոյն սորա եսայի, զբանն պատուհաս հակիրճ և համառօտ արասցէ ի վե՛ր նոյ, թէպետ և բազում իցէ՝ և սակաւք ի նոցանէ մնացորդք մնացեն. Այլ ընդհէր անարդի բազմութիւն նոյ. այնու՝ զի թէ նուազք և խոնարհք գոլ լսի ի սրոյ Հարակեալ և Տարուածոյք խրատուելք ի բազմութիւն չարութեան պատկառելք նոյ, այսպիսի անարգութիւն պատուհաս նոյ՝ որ խափանեաց զիաթաց սորոյ թիւն, և ոչ ողորմել նոյ ի վե՛ր նոյ, և ոչ ժողովուրդ իւր անուանել զնա. Այս թէ լեալ էին նոքա ըստ բանի աւետեացն աբրահամու՝ ոչ զաւազ ա նանց թուոյ՝ ըստ բազմութեն իւրեանց, նոյնպէս եր լեալ և յանցուածքն նոյ. ըստ այնմ՝ որ ասէ, ըստ թուոյ քաղաքաց քոց եղեն ի քեզ դիք՝ յուդա. Տեսանե՞ս զի թէ լեալ էին նոքա իբրև զաւազ, սակաւք ի՝ նոցանէ ապրեալք էին ի յաՀասութիւ՝ չարեացն. Այս էսէյէ ի տեղոյ յորում ասացաւ՝ ոչ ծողովուրդ իմ գոյ, ոնգ կոչեսցին նոյս որդիս աՀ կենդանւոյ. Իսկ պետ և ցրուեմ ասէ գերութիւ՝ ասորեստանայն և բաբելացւոյն զբազմութի նոյ ընդ ազգս, բայց սակայն անտի ի ծագաց երկրի ժողովեմ զնոսին, և ի՝նոյն տեղւոյն՝ ուստի բարկութիւ ատեալ էտու զնոսա գերի, դարձեալ ժողովեալ արմատացուցանեմ, և կոչեմ զաւաջին անուանն՝ որ դի անդրանիկ այ զկնի

Ա-

յաւաջագոյն ժողովրդիդ էր նա նորա ընտրեալ, այժմ ոչ ծողովրդ իմ (ասէ) վասն կամայօժար մոռք ապստամբելոյն յայց. Այս զի միշտ ցայժմ բազում անգամ՝ ի՝ձեռն եսայեայ խրատեց զնա իբրև զժողովրդ իւր, յորժամ ընդվզեցաւ և ոչ ընկալաւ՝ եՀատ զնա յանուանէ զոյ զնա ժողովրդ իւր. ըստորում ասէ, ժողովրդ իմ՝ որ երա նէնդ քեզ խաբէն զքեզ, և զղաւիղս ոտից քոց խառնէցուցանեն. ժողովրդ իմ՝ ասէ, զի՞ արարի քեզ, և կամ ի՞նչ տրտմեցուցի զքեզ. և թէ ժողովրդէն իմոյ լսէ՛ալ եր ինձ. զոյս քաղցրութե լսա՝ ոչ ընկալաւ նա, ոնգ արժանն եր. վ՞ այսորիկ զնա ասէ, գոյ չէ ծողովրդ իմ. և ես ոչ ինչ եմ ինէ.

10 Այս էր ի՛ւր ոչ-ոքան էչէլ էրէիս զաՀաւ ծովս անչէ և անիւշ. և էչէյէ ի տեղոյ յորում ասացաւ՝ ոչ ծողովրդ իմ գոյ, ոնգ կոչեսցին նոյս որդիս աՀ կենդանւոյ.

Զբանչելի՛ ինն պղպղութի արկանէ ի սահման բանիցս իւրոց մարգարէս. քանզի յորժամ ասաց, թէ դուք ոչ էք ժողովրդ իմ, և ես ոչ ինչ եմ ձեր, կամեցաւ և զսոյնս պատուհասին՝ փոխանակ ապստամբութե իւրեանց ալ ծնել հանգոյն եսայեայ, թէ իցէ թիւ որդւոցն իւրոյն իբրև զաւազ ծովու, սակաւ ինչ մնացորդք մնացեն. և ոչ կաթոյց, այլ փութացաւ նախ քան զպատիժ պատուհասին, և ած զողորմութե ալ ետուն՝ ի վե՛ր. զի յորժամ ասաց թէ, էր ի՛ւր ոչ-ոքան էրէիս չասէլ անչէ, ոչ յաւել ոնգ պայտանէր՝ թէ զի՞նչ այնորիկ փոխանակ ընկալցին, այլ մոռացաւ զպատուհասն որ ըստ մեզացն, զոր ասացն եսայի՝ թէ սակաւ մնասցեն, և ած յարեաց փութապէս ըզքաղցրութե՛ն՝ որ յետ ելիցն ՚ր լինել լոյց էր թէ՝ ի տեղոյ յորում ասացաւ՝ ոչ ծողովրդ իւր գոյ, այսինքն ի գաւառն խարայելի. անդը յորժամ դալաւ

աքանչելիքն՝ ամենեքեան հաւատացին ։ և կոչեցին զնա որդիս այ ։ այլ ասաց դանիէլ, թէ աքանչացաւ թագաւորն՝ յորժամ ոչ այրեցան անանիանքն, և ասաց՝ եթէ տեսիլ որդւոց այ տեսանեմ ես ի մէջն։ Բայց տիրապէս առնամ զայս ի վէր հեթանոսաց եկեղեցւոյ, այլ և առաքեաւն յայտ առնէ ի թուղթն հռովմայեցւոց. կոչեցիցի ասէ զոր ոչ ժողովրդ իմ՝ ժողովրդ ինձ, և ոչսիրեցեալն՝ սիրեցեալ. քանզի յոր ժամ լբեն նոքա անարգեցին զպաշտօնն այ՝ կամ ընտրեց նա զեկեղեցի հեթանոսաց փոխանակ նոցա։ և ոբ զնա անաբ գեաց և խոտեաց, անդ զսոսին ընկալաւ և սիրեաց, այլ ասաց մովսէս։ նա խանձեցուցից զձեզ ոչ ինչ ժողովրդովք դեմբ, և ազգաւ անմտաւ զկծեցուցից զձեզ ։ Յորհռոմ այս ցուցաւ ի մէջ յակովբայ և եսաւայ։ զի բարձաւ անդրանկութի յերիցուէ անտի, և տուաւ երկրորդին։ սոյնպէս բարձաւ ժողովրդ լինելոյ անունն ի հրեից, և տուաւ հեթանոսաց։ զի սոքա ան ուանեցան ժողովրդք այ, և նոքա իշ խանք սոդովմացւոց՝ և ժողովրդ գո մորացւոց։ Լաս և եղեկիէլ։ արդարս ցուցեր զքոյր քո սոդովմ՝ որ բնա կեսն է ընդ ամմէ քումմէ առ յոտդայ վն տանն րոբովամու՝ ի յամրին։ Յակ զհեթանոսս յայտնապես կոչ եսայի՝ առն յակովբայ։ բայց արդ՝ հեթա նոսք եկայք երթիցաք ի լոյս աւն, և ի տուն այ յակովբայ, աստլոյ։ Յա ովր իմ մարգարէ, և ընդէր թաղեր դու զինէ, և կոչեցեր զհեթանոսս։ զի եթէ ասէ՝ նա զժողովրդ իւր զնոսն յա կովբայ, զի ոչ են նոքա յանուն յա կովբայ։ քանզի լցաւ երկիր նոյ համայիւք իբրև զայլազգեաց, և որդիք բազուկք այլազգիք ծնան նոյ ։ Այրին հանգոյն և ոմանէ ասէ, դուք ոչ էք ժողովրդ իմ։ և ես ոչ եմ ձեր։ Այ եթէ զի մի լիցի նա ձեր ի վէր նոյ ասաց զայս, այն որ յայտ արար ի ձեռն մաղաքիայ

Յա ծաղկեսցին օդիսն յօդոյ և օդիսն էհէտ ի փոսն ։ և ձիեն էրեսից էլեհ նաՆԵՐ ՓՈ։

Յանգիր յաւուրդ անտի րոբովամայ որդւոյն սողովմանի՝ բաժանեցան նոքա յերկուս առաջս ։ մի թագաւորութիւն տանն եփրեմ ի շամրին ։ և միւս՝ արքայութիւն տանն դաւթի յերեմ։ Յակ յորժամ դարձան ի գերութենէն յաւուրս զորաբաբելի՝ բարձաս թագաւորութիւն եփրեմ, այն որ երկրորդ կամքն այ եմուտ ի նոսա, և ամքն հնազանդեցան ի նոսա զորաբաբելի՝ որ էր ի տանէն դաւթի, ըստ որում ի սկզբանն տուաւն նոքա միագունդ՝ ընդ իշխանութիւնն սաւուղի ։ նշանակէ մարգարէս՝ զի թէպտև կրեն զպատիժ պատուհասի գերութիւնն, բայց յետ դարձին այնչափ առատանայ ի վէր նոցա ողորմութիւն՝ մինչ զի երկու առաջնի մի իշխանութիւն լինիցին։ Յա եւյեն յերկրէ անտ։ էի փ՚ն է օր յերկրել ։

Յեզրայէլ զուտն թագաւորութեն եվրեմի անուանէ, զի անդ նստեր ։ զի այ ի գերութենէն օր՝ մեծ եր ի վէր նր սաստ պատուհասին, այսպես և ի դարձն՝ մեծ եր ի վէր նր ողորմութի գթութեն, ըստ այնմ՝ զոր ի տաղմոսին ասէ, խոռվեցան հեթանոսք՝ և բնակիչք երկրի ի նշանաց քոց, և գերեդարձն յեր ա աւօտու և ընդ երեկոյս՝ զուարճասցին նոքաք։ Յանգիր յորժամ դարձէլ գային ի բաբիլոնէ՝ այսպես լինիցի նոյ. նշանաք կանխի ին, և աքանչելիքք հանդ էգին, և զհեթանոս նոքաք խառնիցուցանիցին։ այլ տունն անանիանց և գա նիելին, այսպիսի գործովք մեծ և ըս քանչելի եղիւ օր երկին նոյ։ Յալք դար ձեալ զասացեալն, թէ ի տերունէ յո բոամ ասացաւ՝ ոչ ժողովրդ իմ դուք, անդ կոչեցին նոքա որդիք այ կեն դանուտ ։ վն տանն դանիէլի ասեն և երից մանկանցն, զի ի բաբիլոնի բնա կելոյն կոչեցան ասէ՝ նոքա ժողովրդ այ։ և յորժամ եղիւ առնն մեծամեծ

գտանել՝ ընդ մեր ձեր ի գառաստան մնալ, այսինքն՝ ընդ իշխանս ձեր և վճռակացս, յանդիմանեցիք զնա՝ թէ ընդէր պառնկեցաւ և պղծեաց զիւր ա մահուամբ պաշտամանն իմոյ. և ահա՝ նա ոչէ ի կեանս, և ես ոչ եմ այլ նա. Ապա թէ դուք պատճառէք լուծել դատաւրէք, և ոչ լինիք հօր ձեր այլ վրէժխնդիր ի մորթ ձերմէ՝ յիշխանացս ժողովրդեանն. ինչպէս ասէ այր. Լաւ էր ինձ չէր գրուածոյ ելից, և չգնաի ի գիրս գրուածոց։

3 Օ՜ի որպէս գնա գերի, և կոյսացեալ գնա ընտ առաջս Ծննդեան էրոյ։

Ապա թէ՝ գտանեցարուք, և նոքա ոչ կամեցան դատել և անցուցանել զպատուհասն գոլով ինձմէ չարիան, վա՜ այնաւրիկ ինձն եղև վրէժխնդիր. քանզի յորժամ էաւ գնա ի ձեռն գերեցան՝ բարձաւ պառնկութեի կապաչտութեն նոյ յերեսաց իւրոց, և շնաւթի զոհից նոյ. Լակ շնաւթի և պառնկութի՝ ըզ յայնմէ և զգաղտնի կապաչտութիւն նոյ յայտ առնէ. զի պառնկէր յայնմէ առաջի երեսացն այ ընդ երինջն՝ զորս կանգնեաց յերոբաւամ՝ի քեռէլ։ Լակ շնաւթի էր ի՝ի մէջ սահանցն Ծածուկ կուռքն՝ զորս իբրև զսոխս ի թաղըս տեան պահէր և պաշտէր։ Օ՜ի որպէս գնա գերի, և կոյսացեալ գնա ընտ առաջս Ծննդեան էրոյ։ Օ՜ր Ծննդեան նոյ է ելքն յեգիպտոսէ. վա՜ զի եղեկիել, այսմ հանգոյն բազում բանս ասէ ի դիմաց այ, յաւուրն յորում Ծնաւ՝ անցի ասէ առ քեզ, և տեսի արեամբ թաւաւեալ։ և ասացի ցքեզ՝ կենդանասկիր յարեանե քոմմէ։ Լասյց այր է այս՝ զոր Ծը նընդեան սուրս օր անուանեն. այս այն օրն է, որ ի սմա անկաս աչ և երկիւղն վարաւանն ի վրա նոյ յորժամ էանկեին նոքա յեգիպտոսէ։ Լաւ ընդէր ասէ, թէ յաւուրն յորում Ծնաւ՝ մերկ տես սի զքեզ և արեամբ թաւաւեալ։ այս սինքն՝ զի ոչ եթէ արդար տանուտէրք

թէ յամ հեթանոս դնեն խաչնկս անուան իմոյ. և ես Ծ և աշաւոր է անուն իմ ի վրա նոյ. և ասցայց ապա զնոքա ոչ լինեալ այծ, այլ զոյն յայտ առնէ թէ ոչ էղև նոյ՝ ոչ և հանապատն, իբր զոյն որ ասէ. Ես քեզ յակովբ՝ զի կոչեսցես Ծոյ իմ. բայց այժմ ոչ լեցի նոյ, այն թէ՝ մի միայն ժողովուրդն կոչի Ծաւայ նոյ՝ այլև ամենայն երկրի, իբր զոյն որ ասէ՝ յայս ես ամենայն երկիր, և որ ի Ծոյ հետ. ապա ուրեմն ոչ իշխի միայն, այլև ամ հեթանոսաց հետաւորացս։

****

Գլուխ բ. Լաո.աւ.

1 Ասացէ՛ ցեղբայր ձեր՝ ժողովուրդ իմ. և ցուցին ձեր՝ ողորմեալ։

2 Պատեցարուք ընդ մօրն ձերում, դատեցարուք զոյն ոչէ ի կին, և ես ոչ եմ այր նոյ։

Ամանց այսպէս Թուէնցաս ասել, Թէ յորժամ Ծնաւ մարգարէն զմանկունան և կոչեաց զնա ըստ այսմ անուանց՝ զի ղորմեալ և ոչ ժողովուրդ իմ, Ծանեան Ծերք ժողովրդեանն՝ եթէ ի դէմս իւրեանց առակէաց զանուանան, եկին առ նա և սկսան ելաերել զնաս նոյ, և ասէին. ընդէր զամ միանգամ ինձ խոստեցեր անարգեցեր զոս, զի զբարս մեր առակեցեր յորդի քո՝ ոչ ժողովուրդ այ, և գբարս մեր ի դուստր քո՝ չզորմեալ ինձանէ. Լաս պատասխանի մարգարէս և ասէ. ոչ եթէ ես կամեցայ զայս, այլ մարդն ձեր կամեցաւ. և մայր նոյ՝ կոչէր զառաջնորդս նոյ, որք ուսուցին նոյ զկապաչտութիւն. և եթէ իմ՝ այս, և ի դիմաց այ ես կոչեցի զձեզ՝ ոչ ժողովուրդս նոյ, և ոչ ողորմեալ ինձանէ. ահաւասիկ ես հրաժանեն այ կոչեմ զձեզ զարձեալ՝ ժողովուրդ, և ողորմեալս. բայց սակայն՝ ասացէք և պատմեցէք զայս եղբարցն ձերոց և քրոջերց, զի թէ կամիք լինել ժողովրդեան իմ և չինեն ողորմութի

4 Եւ ուրախ նիր ի ողորմութիւն Աստուծոյ, զի ոչ ուրեք գոնէ ունիս զայդպիսի պաշտպանութիւն։

5 Ո՛չ ի գոնէիւղ գոնէիցս ոյր նիր, եւ յանօրէն սրոյ որ ծնաս զնա։

Ա՛ւ տանն Թագաւորութեան ասէ եւ առաքնորդաց ժողովրդեանն որք կոչ ծանեցան ի պատնկուած կռապաշտութեան, եւ զնա ինդրն խորհրդատու արկին, զի մայրն անամեթացաւ ի գործս իւր, եւ յորդիսդ վասն այսորիկ ոչ խնայեմ։ Ո՛ի ասաց երեսից չհեռ հանեսց էնց, ոյ գայրեն ինչ չհոց էր ե չլուր, ե չհոն դէւչ, ե չէրա էր, ե չէնէկ էր, ե չէլ էր, ե չէ՛ էնչ որ գործէ էին։ Ո՛ հեթանոսացն եւ զդից նիր ասէ. քանզի ինհոսա ապաստանեաք յոսահարեալք եղեալ ի խանամոցն այ եւ խոնարհեալք ի դիւրթութեան կռոցն զայմ ինչ զայսահարկ առ ի նոցանէ վարկանելին ունելը։

6 Ա՛ւ այնօրէն ե՛ս գոնեցից չհոնագործս նիր գործէս, ե սահմանեցից չհոնագործս նիր, ե չլուծիս էս ի գոյե։

Ի կուռան ընթացաւ գտանել զնմոյ արարածոցս զպտուղն, ես փակեմ զճանապարհս փրկութեան նիր պատնիշիք, այլ սիրեցն սովով և ծարաւով և նեղութեամբ։ Ո՛ահաւասիկ։ Ինդ ակամբք արարից, և զոյսն զոր ունիք ի հմայս դիւաց և յըղձութիւնս նոց վա՛ կերակրոցն սուտ արարից։ Եւ չլուիս էս ի գոյե։ Ոմով հասանիցէ դիւթութեամբ և ըղձանք դիւացն, որով զի ոչ կարեն գուշակել նմա զկորձութիւն։ քանզի ես ընդդեմ լինիցիմ և ոչ կարասցէ գտանել ազատանս ինչ ի նոցանէ, յոր ապաւրնչն կու։

7 Ո՛ր ընհոսցէ չհեռ հանհոց էս ոյ, և ի հոսցէ նիր։ խորհեսցէ չնոսա և ի գոյե չնոսա։

Ո՛նդն կոչէ ընթացք զկախարդական մեքենայսն, որով ի դևսն և ի կուռան ապաստան լինին՝ ի իւրեանց գտանել, զոր և ունին այժմ հեթանոսա

9 Ա՛ն տարուկի գթութեանդ՝ առաքեա զգօրեանն քո ի ժառանգի խաղաղ՝ և զքեզնէն իմ, և շնորհեա ի ժառանգի խաղաղ. և ղեկավարեա ի նմանէ շհանգիչ իմ, և ձեռամբ իմ. զի ի ծածկեսդ շծռնադառնա խաղ.

10 Երկիրն ամրանայ իսրով և պրակովք՝ որով ծածկիւրն և փափկանայր, առից ի ձեռն բաբելացւոյն և ասորւոյն, փոխանակ զի՝ զպնոսիկ կուռցն համարեին տուրք.

10 Ես տէր յարձակեցայ զղջանալ նմ, առաքի հանուցանց ի ձեռաց ես ոչ հանիցէ զնա ի ձեռաց իմոց.

Համանիք հին նց հեթանոսքն՝ որք ի գերեզն ծանեան թէ՝ վա պղծութեամբ յանցանաց իսրոց եղև նկուն այս ազգ, որ մեծամեծ յաղթութիւնս եցոյց ի ժառանգելն զաշխարհս.

11 Ես քարչեցից զնմ բաբելենգանութեանս նր, և զտունս նր, և զսնափղութիս նր, և ղբաճիս նր, և զնմ վաճառս նր.

Ի նա ղրկեաց զբաբելենդանութեանն որ ի բաբելաց իմոց՝ ի փառս կուռցն, և կաղաչեաց զտունս իմ ի պատիւ նց. եւ ապա իրաւանքաք զայս ամ ի տուգ գաւառացից ի ձեռն գերեզմանն.

12 Ես տպարհանեցից զպիս նր՝ և չիշխիս նր. ղոր փանգամ ասաց՝ ես կոպիս ի՛ են ոյս՝ ղոր եղաւս ինչ հոմանիչ իմ.

Ապա և արք պռունկիք տան զվարձս պռունկութեանց կանանցն, այսպէս և նոքա զբերս երկրին՝ փոխանակ կռապաշտութեանց, պարգեւս համարեին կուռցն հմանեաց՝ ընդ որս երկրպագելովք պռունկեին. Ես երեց զայն ի վնասս. և կերցեն զայն գաշնս անագոթ՝ և եաչանս երկնից՝ և սոզանս երկրի. Ամայութիւն և զիշատ բեր լինիցի երկրին գնեզ չար գործոց նց ի վկայութիւն, զի հռչակացին առ ամենայն ազգս՝ եթէ ըստ մեղաց քոնակչացն պատահեաց այս երկիրս. իսկ գազանք՝ որ հեթանոսն կոչէ, որ չետ գերութեն

ստա

տամիս մարդիկ զսովորութիւն. Բայց յորժամ ես ասէ ընդդէմ գառնամ և տամ զնա ի ձեռս առաքեւտանուցն և բաբելացւոցն՝ խնդրել զայս ամ ըղձութիւն, և ոչ հասուցանեն զնա փրկութեն. ոչ գտանիք անդրդր, և ոչ օգուտ ես ի բազում նեղութիս՝ զոր կրէ ի տոցանէ. Ես տառոչ՝ երեսայ և երկայց տա այլն իմ առաքին, չէ յայնժամ բարի էր նմ տոն արդ. Այս խորհեցան նոքա ի գերեզն անդ ի բաբելոն, և գարձան առ որս արտի մասք, այլ և տունն գանիկէլ չայտառնէ. Յայնժամ բարի էր նմ տոն արդ. Ա՛ն զի այն մեղք կռապաշտութեան թշնամացոյց զնս ի ծառայութեն գերութեան կորացուցել զաջատ պարանոց իմ ընդ լծոյ թշնամեացս, զրկեալ ի սեփհական գաւառէն. բատ այնմ՝ յորժամ սպանանիք զնս, խնդրեին զնս. դառնայիցն և առաւօտ առնիցին առ ես.

8 Ես նո ոչ գիտաց՝ ես եմ նա զբեանն, և ղքիւրն, և չիերն, և բոլոցաղի նա արծաթ. և նա որ արծաթեղէնս, և ոսկերչիս յօծախեաց բահաղաս.

Յայնժամ՝ յորում մոլեալ էր ի սեր կռոցն, ոչ զմտաս ածէր թէ իմ արարած, և ես օրհնեի զպտուղ երկրի նր, այլ և խոստացայ ի ձեռն մովսէսի, այլ առ կուռս դիմէին՝ ինոցանէ վաղ կանուխ զպարգեւն իմ. և զարծաթն և զոսկին զոր ես բազմացուցի թագաւորութե եփրեմի, ետու և զնախատանացն ձուլածոյսն յաճախեաց բահաղաս. Բայց երբայեցի՝ և նոքա ետուն զկրեռացն բահաղաս. զայսոսիկ ատեան գաստատանի ուղղեաց առաքի լսողացն ընդ ինքն և ընդ նս. և արդարացաւ եցոյց ընդ եսէբանաք՝ զոր զգաստացին արաբրին. իսկ յամօթ արարել զնս ի գործս իւրեանց՝ ի վերայ բերէ զպատիժ պատհասի յանցանացն, ասէ տէր.

անձին զհետ ուժով կամաց իւրոց, մին չէ բան չարեաց իւրոց գուշա՛ նա անար դիլ յանհնարին գործ նեղուիլ բա՛ բիւրոցի, ուր և ասեր յաղագակիլ իւ՛ րում. եդիր զիս ի գիր նեղըճուսին, ի խաւարի և ի տուէրս մահու. և չիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո։ Դարձեալ ասեր ցնա և կարգեմ յանապատ. քանզի ի ժամանակին յո՛ րում իջանէ ինձ նոքա ի բաբիլոնի, գնա՛ ցին ընդ անապատ ամ նեղութի՛ն, յո՛ րում յիշեցին զանապատն զոյն գրգռա՛ նաց յէլանէլն իւրեանց յերգիպտոսէ, և զղջացան ընդ չարիսն՝ որով ըզպատու՛ հաս ընկալան. յաղագս որոյ և պատու՛ հասէ զնոսա, զոյգ ընդ պատուհասին՝ յո՛ւսով վրկութեան։ Լա՛ խուեցոյց ի սիբոս նը։

15 Լա՛ ասց նոս ղաւոցուճաքս էս անդ։

Յորժամ վշտանայ ի տառապանացն և ղղջանայ՝ խօսիմ ի սիրտ նը զմիմիթա՛ րութի՛ն, ոյ տեսեալ եսայեայ զպատու՛ հասն զայն ասաց. միմիթարեցէ՛ք, միմի՛ թարեցէ՛ք ժողովուրդ իմ՝ ասէ Աստ, քա՛նզնայդր խօսեցարուբ ի սիրտ Երու՛սղ զմիմիթարութի՛ն զնորա՛ ի ձեռանէ Աստ կրկին զհատուցումն մեղաց իւրոց. և դարձեալ թէ մոռացայց զքեզ Երու՛սղէմ, մոռացի՛ զիս ալ իմ. այլ հանից զքեզ ի սկիզբն ուրախութե՛ն։ Լա՛ ասց նոս ղաւոցուճաքս էս անդ։ Ո՛ առաջին երբ կիրն բարութիքքն. ոյ և այլ մարգարէ՛ ասէ, երթիցէ՛ս դու մինչև ի բաբի՛ լոնն, և անդի վրկեցից զքե՛զ ասէ Աստ, զի յայտ արասցե, թէ ո՛չ վն ստացո՛ա ծոցն՝ որ ի բաբիլոնն ուներին, ասէ. այլ վն հայրենի ժառանգութե՛ցն զորս վերատին ստանայցին, յաւերտ։ Լա՛ շնորհսն նոսա՛ բանալ շնոս նորա։ Լա՛ որ է ծորձորն նաքովբայ. իբրև յառաջին յաղթութե՛ն իւրեանց՝ յո՛ րում քարկոծ արար զաքար գող՝ կեանս որդի նաւեայ, մինչև ցայն վայր՝ որ է առաջին վէմակերտացն յերգիպտոսէ, դուք եկեալ

ստանան զնա ինքեանց ի բնակութի՛ն, ոյ և եղովմայեցիքն արարին, և յաշ՛ խարհէ նոյ ընդարձակեցին զսահմանս իւ՛ րեանց, և ասորեստանեայքն և այլք բազումք բնակեցան անդ՝ առ ի ընդ՛ ատացեալսն, զաշխարհն ձեր՝ առաջի ձեր օտարք կերիցեն. և դարձեալ՝ այլ մարգ գալե ասէ, եկայք գազանք անապատի, զոր յանտառի՛ս է՝ կերայք։

13 Լա՛ խնդրեցէ՛ ի նմանէ վրէժ ազ՛ ատ բհաղի՛ոյ՝ յոր չոհեր նոյ. զնէր ելինս, եարկուէր չոտոմանեայս իւր, և երկայ՛ զկեա հոմանեայ էրոյ. և չիս ճատացեալ էր՝ ասէ տէր։

Ամդրե զվերծին ի ձեռն գերչացն չարչ չարանաց վա՛ յերկարելոյ անզ՛ ղ՛ ի մե՛ լար պաշտօնն բահալու, և՛ ի նմանէ հա՛ մարեր վճռաղրե՛թին։ Լակ գինդ և քաամանեակ՝ որոյ հետևեր համա՛ նեացն, հարցն և սովորութի՛ն, որք արա՛ րին զորին յանապատին, և յարեան ա՛ ռաջի նը՛ ի խաղալ։ Լա՛ րդ՝ գնացին նոքա զհետ համանեացց կռացն եգիպտա՛ ցւոց, և առքա զհետ քանանացւոց, որք նոո՛ իրեին զզարդարանս իւրեանց միա՛ մտութե՛ն որ ի կռա՛ ռան։ Լայց եբրա՛ յեցիքն միոխանակ այնր զնս մոռացան՝ ասէ տէր, զնէ թէ՝ զարդարեցաւ նա զքառամանեակս և զգինդս իւր, և գնաց զհետ համանեացն իւրոց, և զնս մոռացաւ՝ ասէ տէր։

14 Լ՝ այնուհի ոհոասիէ ես ոսէբէ՛բէցէ՛ ընո՛, և կոչեցէ՛ ց ընո էէրե՛ զհեզդոս։

Յաղագս ընդ իմ պաշտօնն խոտորեակ գնացան՝ ասէ տէրս՝ զնս ի բաբի՛ լոնէ զուե՛թ իւրմէ, և կարգեմ զնս ի բա՛ բիրոնի անապատ, ուր պանդխտի ատենց մի՛ նթարութե՛ն։ Լա՛ րդ՝ ո՛չ նթե՛ ամ ատէրս իւրեանց զնս ի պանդխտութե՛ն, այլ կամեցաւ հաստատել նոյ օրինացն, և ժառանգս լինել օրհնութե՛ն իւրոյ և խաղաղութե՛ն։ Եակ նա եղ զնոց անձամբ

եկեալ ի բաբելոնէ վերատին ստասջեր. իսկ բանայ զմիտս նոր լեալ դարձին առ ի ճանաչել թէ լայ եղև այս մեծ մրկուն ի մեռանել և ի նախատեսել ասէ, եղև եւիրմ ազանի սրտաթափ, զի ոչ էին իմաստուքն ի նմա։ Աւրդ՝ սա որ այսպէս ելել ոչ զարթեաւ ի կիմարուէ իւրմէ բազում բարբառիւք մարգարէիցն, յորժամ ձաշակեսցէ զչարչարանս խաչատան դործմէք և ընկալցէ զաւետիս դարձին՝ զարթնու և իմանայ նայ զգուաստ, թէ ձշմարիտ են մարգարէքն, զի զոր ինչ գրեցին կատարեցաւ ի վերջ նոր։ Վարձեալ ի ժամանակին յորում դառնայ և գայ նա, և կացուցանէ զոտս իւր ի ձորն նաքովայ, բանի միտք նոր և զմտաւ ածէ զայ գԹուքն ի վեր իւր, յիշելով թէ զարար վերջ ընկեն գողութեն ատ տրամանաւն այ առանց անհայելոյ քարկոծարարին, և կուտեցին քարակոյտս վերայ ի վերջ նոր։ իսկ ես ոչ գողացայ միայն, այլև ապտամբեցայ բոլորովիմբ չայ, գոր լետ խրատուն քաւութէ և ողորմութէ։ ատ բացեալ մտաց իւրոյ՝ գոհանայ զայ։ Աշ խոնարհեալ ոնդ քո ատուած զայրդ իւրոյ, և քո ատուած ե լսելոյ նոր յերկէն յերկրագոյս։ Որ տղայութէ իւրոյ ատ զայն վարկանիմ ասել, յորում Թլփատեաց լեսու զամ բանակն ինչի իբրև զմանուկ մի ուղջ ըլայ, և տղայացոյց զամ ժողովուրդն ինչի ի սովորութէ չարեացն լերգիք տուած, խոնարհեալ ք առաչի այ Թլփատութէ և ինդրուածովք իւրեանց։ Այսամ ատուր բարձաւ ի նոցանէ նալ խաստիք առաչին Թլփատութէ այնր՝ որ ազատչն աբրահամու ի ծառայուէ Թլփատեին։ զի այսօր ոչ ե Թէ ծառայոց Թէ՝ այլ ազատուէ Թլփատեցան։ Աւրդ՝ յորմէ հետե եմուտ յակովբ լերգիք տուս մինչև ցօրն ցայն՝ ինչ իբրև զայս Թլփատութէ ոչ Թլփատեցաւ, զի չե դիպատս հնազանդեցուցչէն և սանաչէն Թլփատեին, իսկ այժմ լերկիրն իւրեանց յազատն Թլփատեցան։ Աւրդ՝ սա որ փառեցան։ Աւրդ՝ սա որ բահամու մինչև ցօրն ցայն՝ ոչ ե ինչ ուԹօրեայ Թլփատեցան, զի աբրահամ հարիւրամեայ Թլփատեցաւ, յաղագս որոյ ի տեղէն՝ յորում Թլփատեցաւ հայրն նոյ ազատուԹէ, Թլփատեցան և ծնունդք նորին առանց հնազանդուեն։ այսպէս ե օր տղայութէ իւրոյ և խոնարհեալ ե, և այսպէս խոնարհեցաւ լետ դարձին ի հնազանդուե օրինացն այ, ոչ ե լայն օր՝ մինչ Թլփատիւք ի ձեռն լեսուայ պաշտպանեալ օրինացն։ Իսկ զլանալոյ նոյ լեգիպտոսէ՝ յիշէ զայն օր յորում բարձեալ էին զհայս իւրեանց տատապանօք, կամ վերն այնր աւուր՝ յորում արգելեալ նեղեցան տաշնապատ ի մէջ ծովուն և փարաղնի։ քանզի այս աւուրցս հանգոյն եղեն աւուրքն նոր լետ դարձին։ Աշ ասէ ադիկ եզը յայտ արար վերն խոնարհեալ նոյ, զի անկեալ կործանեալ էին ի խառնակութիս կանանց ազգացն ջ տարաժուտի և այլ յայնժամ լեսու սրբեաց զնոս Թլփատութէն, այժմ զոր սրբեաց զնս վերջին Թլփատութէն իւրով և այլ յայն օր ի փարատունէ զերծան ի ձեռն մովսէսի, այսօր ի տաճկապէ նեղութէ ազատչն օտարաց ազատութեան զորաբաբելի։

16 Աշ եղէալ յաւուր յայնմիկ՝ ասէ տէր. կոչեսցէ զիս այր ի, և ոչ կոչեսցէ զիս բահալի։

17 Աշ բերիցէ զանուանս բահալիմ ի բերանոյ նոր։ և ի ևս յիշեսցին անուանս նոցա։

Տեսեալ զաքանչելիս մեծամեծս ի պէտս փրկութէն իւրոյ կատարեալ, այլ զանանիանցն և զզօրաբաբելին, ոչ տայ այլ զիաւս անուն բահաղեմանցն։ այլ ընդէսցի յիշատակ անուանց կուռցն ի մտաց նոյ, որք եղեն առիթ նոյ մեծամեծ կորստեանցն։

մաբեմ՝ ի ժամանակին՝ յորում պոռնկիլ կէիցայր դուս, քանզի ոչ ի բերէզ գտանէր հաւատ յայնժամ՝ միշտ ուս խօսէր զբէզ ինձ մովսես. բայց այսօր կինէն ողորմութիւն, քանզի և ի բերէն հաւատք, և լինի խօսէլն քո՝ աղաւաղութիւն՝ և աղտեղութիւն։

20 Եւ խօսեցայց ընդ ինչ հաւատով։ և ծանիցես զայր։

Ի ձեռն այսր ծանիցես զայր՝ յորժամ ես ողորմիմ, և դուս հաւատացես։ Եւայց այն՝ զի ասէ, խօսեցայց զբէզ ինձ յաւիտեան։ ոչ թէ միոյ ի կատարած նշանակէ, այլ զոր օրինակ ասացելն՝ զոր գործեցեր դուս յաւուրս նոյ յաւուրս առաջինս, ոչ թէ զաւուրցն որ յադամայ՝ այլ վերջին յեգիպտոսի ասացեալս. և գարձեալ եսայի ասէ, զարթիր ոսպ յաւուրան յառաջինս, և ոսպ յազգէն յաւիտենից։ և զի յայտ արասցէ՝ թէ որ են նոքա, ածէ ի վերս, դուս այն ես որ հատեր զնոսրան, և անդեր։ այսինքն՝ զծոլն զեզիպտոսի։ Այնպէս և այս՝ որ ասէ յաւիտեան, ոչ թէ զաւուրցն վերջնոց՝ այլ զոր յետ դարձին անտ։ Եւակ ըստ Ճշմարտութեան՝ վերն եկեղեցւոյ է ասացեալս, խօսեցայց զբէզ ինձ յաւիտեան։ և ոչ թէ պոռնիկ դստերն երբայեցւոց, որք Թողին զՇմարիտ փեսայն, և պոռնկեցան ընդ կայսեր տէրութիւնն բերանով խրեանց, որոց փոխանակ խոստացաւ զեկեղեցի հեթանոսաց քս՝ ի հարսնութիւն իւր յաւիտեան՝ յայնժամ յորում եդ ընդ նմա ուխտ՝ լուծեալ զառաջինն։ ըստ որում ասէ՝ աւուրք եկեսցեն և ասաց նոյ ուխտ նոր, ոչ ըստ ուխտին առաջնոյ, այսինքն՝ հեթանոսաց եկեղեցւոյ, ընդունել զուխտն հաւատոյ՝ թէ բարի է յոյժ։ Կենակից ցոյց և զսուտ յաւուրս, որք անցեալք էին և առանց այ։ ըստ այնմ՝ յորս ինչ ոչ ունէին, և անմահք էին յաշխարհի, և այժմ հեռաւորքդ՝ մերձաւորք եղէք ասա

ԵՊՀԱՄԱՏԵՆԱՐԱՆ

18 Եւ եղիցի նշ ուխտ յաւուրն հան- դերձ գաշնիւ անդադար՝ և ընկնուլ երկիր՝ և ասցէ երկիր։

Աւրհաս խաղաղութեանն և անդորրութեանն ի թշնամեացն՝ յորոց նեղեցան յաւուրսն յառաջագոյն, զի մի տացէ զդիակունս նոցա գազանաց, և վտարիցս գնչնացն երկրէն՝ ի սրոյ թշնամեացն։ Այսմ թէ զնոսին իակ զհեթանոսս անուանի գալ զանս երկրին և թուչունս երկնից, ըստ այնմ՝ եկայք գազանք անապատի, կերայք զայս որ յանտառիս է. քանզի եդ նոքօք ընդ նս ուխտ խաղաղութեան յայնմիկ, զի քաղցրացոյց զսիրտ կիւրեղսն և զպարեհն ի վերս նոցա, որք ապատեցին զնոսին, և եղեն ձեռնտու ի շինութիւն տաճարին ի ժամանակ դարձին։ Եւ ղեկն, և դուսեր, և շեռոփոփոթ երոտեցէց երերէ։ և բնակեցուցէց զնէ յոյսով։ Ա՛ն խոր խաղաղութեան զոր ստանային՝ նշանակէ։ ըստ այնմ՝ կուտաց բերացն զսուսերս իւրեանց ի խոփս, և զգերդմանս իւրեանց ի մանգաղս։ և մի՛ ևս ուսցին առնուլ սուր, և կամ տալ պատերազմ, և բնակեն յոյսով բարեաւ։ քանզի ի բաբիլոնէ յոյսս հաստութիւն բնակէին, և ոչ միմիթարեին անդ։ և ոչ մոռանային զանուն Եհմի, այլ էին յերր և ի տարակոյս։ Եւայց երբայեցին՝ յօժարութիւն ասէ, այսինքն՝ առանց խղճի արդարութիւն միշտ յոյսաւ յօգնականութիւն ձեռինն այ։

19 Եւ խօսեցայց ընդ ինչ յաւուրն։ և իջ- ցեցայց ընդ ինչ ցորտեան՝ և էր։

Ա՛յ ըստ առաջին հարանութիւն՝ յորում գնացի ես ըստ յանցանաց քոց, և առեցի զբէզ, զայդ որ միջգեռ կիրա կուրն ի բերան քո, հայհոյութիւն քո ի շրթունս քո։ քանզի միշգեռ կամէր թէ խօսիցի ընդ նա ի լերինն անդ՝ պոռնկեցաւ նա ընդ որթոնս։ այժմ ոչ այնպէս՝ այլ յաւիտեան խօսիմ զբէզ ինձ, և զի ոչ արարի ես ի վերս քո ողորմութիւն։ և ասեմ ցոսա ժողովրդեան իմոյ՝ դուք ոչ ժողովուրդ իմ, և ես ոչ եղէց ձեզ։

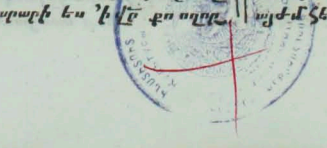

ոճասիրէ արեամբն քոմի։ Լայց զի ա-
ւաջին ուխտն և ոչ խօսելն չէր հաս-
տատուն։ յայտ յայնմանէ է, զի նախ
աւետիքն և հաստատեն, և ապա ուխտ
Թլփատութեանն մարմնոյ առ աբրահամ։
Իսկ որպեսզի աւետեաց նոր ուխտիս
Թլփատութիւն՝ ոչ մարմնոյ, այլ սրտից։ և
օրէնքն ոչ ի տախտակս՝ այլ ի սիրտս՝ ոչ
գրեալ, որ և խօսեցաւ ՅՈՎ՝ ոչ Թլփա-
տութիւն, այլ արդարութիւն և ողորմութ,
և ի ձեռն հաստատ ծանեաւ զոր ՅՈՎ-
ԻՒ ։ Ի՞նչ հարկին պատարագք ոչ է
զոհքն Թուէնց՝ այլ օրհնութիւն գոհու-
թեանց, ընդ որ խառնի փոխանակ ա-
զին՝ զոր խառնէին նոքա ընդ զոհսն,
բայց վարդապետութեան աշակերտաց
ՅՈՒ մերոյ այնոցիկ՝ զոր անուանեաց ինքն
ած կոչեցոյցէսն օձին այնմ՝ որ էս
զադամ կերակուր նմին ։ նաև զօրհ-
նութիւն երկրին պարգեւեաց զոր յար-
գեաց և բարձրացոյց ի լուր ականջաց
նոցն, յասելն ։ երկիր է նա՝ զի ազք ՅՈՒ
ի վր նր է յամ ժամ։ և ոչ երթ իբրև
զերկիրն եգիպտացւոց է՝ որ ոռոգանի
նաւարկութ, այլ ի ջողոյ երկնից ըմ-
պէ ։ ըստ այնմ՝ առաքէ զանձ իւր և ջա-
լէ զնս , հնձացեն հողմք և գնացեն
ջուրք ։ և աա՝ որ այսպէս եր, երդև անդ,
պտղ և առատ ըստ մեծաց նոց ։ այժմ
խոստանայ նորոգել առաջին զօրութ,
յասելն

21 Եւթէ յօ-ւոբ յոյնին՝ ասէ ՅՈՒ ։ լսե՛այ
ես երկնից ։ և երկինք լսէցեն երկրէ։
22 Երկիր լսէցեն ցորեաց և գինւոյ և
իւղոյ, և նոքա լսէցեն յեզրեայէլ ։

Ա՛յս այն ՅՈՒ է՝ որ ի դաս իրաւանց
մոեալ ընդ ասէնն յակովբայ, առաջի
ծերոցն ասէր ։ պատուէր տաց ամպոց
իմոց, զի մի տեղացեն յայդի իմ ։ ա-
օր յորում ողորմի նց վերստին խոս-
տանայ լսել երկնի և Թոյլ տալ նմա
զիանաւխ և զանագան անձրեւ՝ ցօղել
ի վր նց։ Լ՞ս երկինք (ասէ) լսէցեն երկրէ։
Ո՞ վ յորժամ ասէ ծարաւի և պատքն՝
ի խնդրելն ի նմանէ ցօղ՝ չնորհէ նմա,
Լ՞ս երկիր ասէ ունկն դնէ սերմանեաց,
ոչ սին և ազաղուն անուանցանել զնս՝ այլ
դայէ կեալ ծնանիլ և բազմապտղի առ-
նելս Լ՞ս ՅՈՒ լսէցեն յեզրեայէլ։ Ո՞վյոյ
է Թէ ամ ումեք՝ որ ոչ զրկէ զընկերս
իւր ագահութ, այլ և աբայաբն զնեզ-
բայելցին զնաբովթ, նոքա վայելեն ի
պտուղս երկրի և ծառոց՝ առատութ ։
Լ՞ս զի ոչ արարին այսպես, զաքարիա
գերանդեաւն սպառնայր գողոցն և
զրկողացն ։ Գարձեալ և զայն յիշե-
ցուցանել զերկնային՝ որ արգել զերկին
և ոչ լսել երկրի, և նա սպառել՝ ոչ
լսէր սերմանեացն ի բուսուցանել ։
և այս լինէր վասն արեան նաբով ։
Թայ արդարոյ՝ որ հեղաւն յեզբայէլ։
Ո՞ գոյշ լերուք յանիրաւութ, զի մի
զլսել նց մխանգ վերստին խոխանի-
ցէք ։ քանզի ունկն դնեն տոքա այնց
պիսւոյն՝ որ իբրև զնեզբայելացին նա-
բովթ լինէցէն անաբատ ։

23 Լ՞ս սերմանեցէց զնս ի վր երկրէ ։
Լ՞ս ողորմեցայց էզորմելոյն։
24 Լ՞ս ասացէց ցոչ ծողովուրդ իմ, ծողո-
վուրդ իմ էս դու ։ և նա ասասցէ, տէր
ած իմ էս դու ։

Վոխանակ այնր՝ զի ասաց մս նր վե-
րագոյն Թէ՝ ի սաստ բարկութ իմոյ
ատակեցից զնս յերեսաց երկրիդ, և
սերսմանեմ և ցրուեմ ի մէջ հեթանո-
սաց ։ այսօր խոստանայ ժողովել զնսոսին,
և իբր ժողովուրդ սերմանել յեզ-
մ ի վր երկրին հրեաստանի ։ Ոչ ասէ ե-
սայի, զոր օրինակ բնակէ երիսասարդ-
ընդ կուսի, այնպես ընկալցին զբնչ որ
դիք քո ։ Լ՞ս ոչ ասէր հրեշտակն առ
զաքարիա, պատուիրէ մարդոյն չընե-
ցի ես։ Լ՞ս ե ողորմել չողորմե-
լոյն, և առնել ժողովուրդ զոչն ժողո-
վուրդ ։ զի որում ոչ ողորմեցաւ և էս
ի գերութիւն , այսօր ողորմեցաւ և
գարձեալ զնսոսին վերստին ժողովուրդ
իւր տուգաւ։

Գլուխ Գ. Բան ա.

1 Եւ ասէ՝ ցիս ոչ գոյիցէ. ասէ Էրէբո-
ւ Էրէս կէն գ ոչ Էրէյէ շէրօ-ՐԻ՝ ե
էյէ շ-ն-ոյ սէրէօ ՅՅ շրէրէն ԻԷԼԻ,
ե նոյա հոյէին յոսոյ-ՅՅ օ-ոբ, ե
սէրէկէ կոգո չ-ՍԷՂԷՆ.

Յետ առաջին պոռնիկ ընկոյն՝ հրամայեաց Տէր դարձեալ առնուլ զայս կին շուն ոչ վայրապար. այլ այն պոռնիկ կինն ա պացոյց եղև թագաւորութեան եվրեմի, և այս՝ թագաւորութեն յուդայ և ԵՒՄ. Ի պոռնիկ է՝ որ լքեալ զառաջի համեստասոյց մեղանչէ. Լակ շուն՝ որ գնայ չարեան ի ծածուկ և գաղտագողի կատարէ. Նա զի եվրեմ համարձա կեալ էր ի կռապաշտութի՝ միշտ յա ւելել ի չարիս, այն որ փոխանակ միոյ աստուծոյ բազում աստուածս ունէր, նա որթեան՝ զոր արաքին հարքն նէր, նա երկուցեալ երկիր եպագ և եդ ընդ դէմ միոյ տաճարին երկուս, և յայտնապէս պոռնկեցաւ ի կուռան. վն այսը բրկ օրինակեաց գնա ի կինն պոռնիկ և զնէր գերութենէն որ եղև նախ յառա ջագոյն յաստրետառնոյն. Լակ կինս շուն զոր դարձեալ ընկալաւ զդուդա օրինակէ. զի ի ծածուկ ի բաց եկաց նա ի ճանապարհէն այ, և շնացաւ ի կուռան գաղտնի ի սենեակս պաշտե լոյ գնա. Այդ և եզեկիել ցուցանէ, այն որ ածաւ յերեմ հոգեւով, և եւտես ի տաճարին վկռապաշտութի ծերոցն ի ծածուկ, փոխանակ այնր՝ որ ասէ, սէ րէ զարիս. Էրէսյեցի՝ որոյ հոմանի իցեն և շնացեր ընդ նմա՝ առ գուա ասէ, ոչ բռնութի կամ ի հարկէ՝ այլ նախ սէրեա և ապա առ. Էս յորժամ սէրէ գնա սէրտ քո ի ծածուկ, ապա և ա մուսնասջիր ընդ նմա՝ ծնանիլ ի նմանէ որդի. Այդ զի յայտ արասցէ, ոչ թէ զի փորձեսցէ ած զորդիան իւր ընդ բեաց գնա իւր ժողովուրդ, այլ նախ առաջին գնա ի սրտե իւրմէ ած սրտի սիրելի, և ապա ծանոյց նմ զինքն յայտ նապէս. Վ ապա նախ սիրեա դու և ապա առ, այլ սիրեայ ած զորդիան իւր և ապա ծանուցաս նմ. Վրանզի կալ ծէն ամենք թէ՝ սիրով ընարեալ էր. ոչ թէ յեգիպտոսէ հանեալ էր և յա նապատն ատամկեալ, զոր ատ անպա տասխանի լինին. Վրանզի ասաց, նախ սիրեա և ապա առ, այլ սիրեայ ած զնէ՝ առանց փորձելոյ. Լակ նոքա զնէ հատուցին սիրոյն փոխարէն. Հայէն յաճա օրոգ, և սէրէկէ կոգո չ-ՍԷՂԷՆ. կամ թէ՝ զի զայս կերակուր պատրաստէին ի խորհրդածութի կուռն, կամ թէ՝ զի տուրքի ընարեցին փոխանակ Ճըշ մարտութե, զկուռան փոխանակ այ. Լբրև զայն զերեմիայն, Թողին զնա՝ աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ, և փորեցին իւրեանց գուբա ծակոտկենս. Լայց եբրայեցին՝ խառնող խաղողոյ ասէ, այսինքն՝ խորշակահար.

2 Էս վերէցոյ ես հնգեաւտն ոբծոեայ,
Ե ւտէ գոլ գոբոյ ե ոբծո գոլ գինոյ.

Վրանզի օրինակ էր սա որդացոյն իւրոյ՝ ասէ և ասացաւ, և անկար էր մարգարէ իս՝ յորժամ սիրեաց տալ սմա վարձ զոր ինչ ածն ետ նմ, այսինքն՝ զարիսն և գիպտացոյն և զտացոյածս զարդուց նմ, զարիսն քանանացոյն և զկուռտածս բնակութե իւրեանց. այսոցիկ ապա ցոյց ետ նմա արծաթ և գարի և գինի. զի արծաթով էշնա յեգիպտոսէ. և գարի զի կերակրով պարարեաց զնա յա նապատն. և գինի՝ զի զայն երկիր ժա ռանգեցոյց նմին, որոյ ոչկոյզք պտղոյ որ բերաս ի լերանցն հիացոյց գնա, և ոչ թէ ծառ. և կինն շուն՝ զի այս քանեաց վարձեցաւ, այլ օրինակ էր՝ ոչ և ցուցաք. բայց դարձեալ ասէն. Լսուեցայ ես (ինչ) հնգեաւտն ոբծոեայ, և ւտէ գոլ և կոյ գոբոյ. և ոբոյ գոլ և կոյ գինոյ. Ո՛չ այս բարդեալ ի միմեանս՝ գնա. Ո՛չ ի վաթսուն թիւն աւարտի, և գայ կա տարի ի ժամանակէ ատամ մարգարէ ութե՛ն՝ մինչև ցգերութի՝ իշխի ամբ վաթսուն. Ըստ որում ասաց եսայի, այլ

այլ և վաթսուն և հինգ տղէ, և պահ-
կասացի թագաւորութեան եւրեմի ՚ի
Յոզովդենէն անտի. հինգ ամաւելի
դնէ, զի ոմանք հինգ ամաւ յետոյ
քան զնա մարգարէացաւ. Լաւ այսու
յայտ առնէ զերկայնմտութիւն այ, զի
զայս քան աւուրս մեպոյ երեն անզգօ
՚ի կռոցն շնութիւն, և ապա բարկու-
թիւն այ ՚ի վր նց հասանէ.

3 Եւ ասէ ցնս. ասացէք բազմանդ
դս ինչ՝ եւ ոչ ես գոհանիցից, և ոչ ես
եղիցի առ սլեսս.

4 Զի ասացս բազմանդ նորին զբազ-
մութիւն ընծայից առանց խոժոռելոյ՝ և առանց դառնալոյ՝ և առանց
դադարելոյ՝ և առանց ոչ գոհանալոյ՝ և առանց
յարտասուելոյ.

Յորժամ վարձեաց զնս ած արեւամբ
թշնամեաց իւրեանց՝ եւ օրհնս և
պատուիրանս նմանէ նուաճ ՚ի պաշտօն
ամանաւորեն այ, և ոչ պատնկել ՚ի կռապ,
և ոչ լինել այլազգ, այսինքն՝ ազգին
(ասացաց) հեթանոսաց. զի ես եմ տէր ած
քո, մի՛ առնիցես ածս օտարս, և մի՛ լիցի
նոցիս առն այլազգ. Ասէ՝ թէպէտ և
ած այսպիսի բռնութիւք ձգեաց զնս առ
ինքն, և ոչ գարշեցաւ սրեն առնելոյ
յուրացանել զնոսն ընդ սրբութիւն իւ-
րում, սակայն չպատկառեաց նա ՚ի մէ
ծութիւն անտի ողորմութիւն նր, այլ և
թողնա զած օգնական իւր՝ և դարձաւ
գնալ զհետ օտարոտի աստուածոց, վ
այնորիկ և ՚ասն նմա պատգամս չարս՝ թէ
նոցունն առանց թագաւորի և առանց
այնր որ զգնոսա զհնդերձ քաջա-
նայութիւն. Լաւ այսու յայտ առնէ թէ՝
ընդդէմ յուդայ և մարգարէութիւն.
քանզի որ անդ էին որդիքն իսկ էին
պաշտօնեայք առաջորին և խնկարկութ
ան զանոն, անդ և թագաւորութիւն յու-
դայ յէհմ. Լաւ տես՝ զի վն առաջին
պատնկին՝ որ է ինքն եւրեմ, զոմանս տա
րի կանայց և զբարեկենդանութիւն, զշա
բաթս և զամսագլուխս տայց խաղա-

նել. Լաւ վն կնոջն շնացելոյ՝ որ է
յուդա, զթագաւորութիւն և զիշխա
նութիւն, և զքահանայութիւն զայն՝ որ
զգենոյր զպատաստանաց տախտակն, զ
բոյ էր անուն՝ յայտնութիւն և ճշմար
տութիւն, և արկանէր զնուագնին ՚ի ոսկի մարգարէութիւն եցոյց, ըստ նմին
և պատահեաց նց կործանումն. զի նախ
եւրեմ յաստիճանացն գերեցաւ, և
ապա յուդա ՚ի բաբելացւոցն, որք նրբ
տան ՚ի բաբիլոն ոչ առանց մարգարէի՛
այլ առանց քահանայի, ոյ և ցուցանէ.
քանզի մարգարէքն էին անդ.

5 Եւ ցնս այնոքիկ զոյիցէն զբերն էնէլ,
և խնդրեսցեն զնծ ած իսրեանց, և զդա-
ւիթ արծ իսրեանց. և զերթասցին ՚ի վեր՛
և ՚ի բարութիւն նր յաւուրս վերջոյ.

Վնէծ ց գթութիւնն այ ՚ի վր նոցա.
նախ զի մերձեցոյց զգնութիւնն առ
սրբութիւն իւր, և յետ այնր՝ զի ոչ պա
տուհասէ մինչև իսպառ, այլ յաւել
դարձին զնոսի պատուհասին միմիթարե
զնս. քանզի ՚ի ժամանակ եղիցին ՚ի բա
բիլոնէ՝ սրտի մտօք խնդրեցին զած,
համատնաջալք ՚ի պատուհասէն. Լաւ
դաւիթ՝ կոչէ զզօրաբաբէլ, որ տոհա
նց թագաւոր ողորմութիւք յետ դար
ձին, ոյ և Տայր նորին դաւիթ՝ յետ
բարկութիւք թագաւորէլոյն սաւուղի.
Օ ՚ի զոր օրինակ անմիտ մարդ՝ որ ոչ
համատնանայ ողջախոհ, խրատել համառ
նացուցանէ զնս Տարուածովք գաւա
զանիւ. Լաւ այսմ և ՚ի էջ ազգ անմիտ և
ոչ իմաստուն՝ զնաւատ մարգարէիցն
յանձն ոչ էած մինչդեռ ՚ի շինութիւն էր
՚ի տեղոջ իւրում, և գոհութիք շնոր
հակալ լինել ետն իւրում ոչ կամեցաւ.
Լաւ յորժամ չարչարեցաւ նա Տարուա
ծովք խրատուցն, և մտեալ ՚ի փորձանս
կռնեցաւ թշնամութիքն, ապա համաս
նացաւ. լուտ որում ասէ՝ զօրացին,
այսինքն՝ յուսացին ՚ի բարութիւնս ած
յաւուրս կատարածի, այս է՝ կատարած
եօթանասուն ամացն, յորում ծանէան

և

և զմտաւ ածին զնո՛ր ի կշտամբանս գնե-
լոցն։ Այլ եբրայեցին՝ փոխանակ
ասելոյն ընդոսյն ՝ի՝ ՝ի՛ր՝ Ե՛ի բաւ-ԼԻՒՆ
նո՛ր յաւե՛տ յոյսով։ խոստացին նոքա
ասե՝ թէ զի՞նչ կորուսին, զնո՛ր և զե-
րանելոցի՛ն նո՛ր։ Այլ դարձեալ լսի թէ
պատճին և չուշնն՝ առակէն այնու որ
գրեալ է, թէ ամ՝մարդ ըստ կամս անց
ձին իւրոյ գնայր։ և իւրաքանչիւր ոք
՝ի՛նոցանէ առանց կարգի՛ ամուսնուե-
լոցն՝ի՛ կանայս, մարդիկ որ ապա
կանէին զգնացս բնութե՛ն խցեալ զա-
կանջս առ բանն, որ անհայեալ ՝ի վե՛ր նո՛ր
ասաց՝ ականջք և բազմացարուք և լսէք
զերկիր։ այսպիսի յանցաւորացս՝ հրա-
ման էառ մարգարէս՝ խրատ քաւուե-
տոյ, զի դարձցի ամ՝ոք ՝ի կին իւր յա-
ւուրսն Այլոյ Ժողովուրդն որում չէ
րիքն քաղցրացեալ էր, յորժամ լուան
զնուրատ մարգարէին՝ դժուարացան և
խորհեցան, զի թէ ՝ի կանայսն յառա-
ջինս դառնան, այս վերջինոցս՝ զոր Թո-
ղուն, գուբ և գորով սիրոյ խռովե-
գնո՛ւ։ Սակ եթէ կայցեն և մնացեն առ
վերջինսն, ոչ նեղիցէ նո՛ր օրինքն Թողուլ
զառաջինն կանայսն։ և եղեն երկոքին
կողմանքն ծանր յաչս նո՛ր՝ առաջինքն և
վերջինքն, և յերկուցնցին զազրացաւ
անձն նո՛ր։ յառաջնոցն՝ վա՛ վերջնոցն
սիրոյ, և՛ի վերջնոցն՝ յաղագս օրինացն
խղճի՛։ Այլ դարձան նոքա ասան պա-
հանջել ՝ի մարգարէին, թէ ինչ՞ ինչ
հնար առ յայ, միտգեա՛ ունիցիմք մեք
զկանայս վերջինս՝ նեղուլ մեզ ՝ի սպառ
նալեացն օրինաց։ Սակ մարգարէին այս
դժուարին էր՝ թէ բանիւ՛ հաճեացի
զմիտս նո՛ր։ նա՛ և ժողովրդեանն ոչ էր
դիւրին առանց օրինակի հաստատել։
Ընդ սմին զայս տարակոյս յայտ արար մար-
գարէն՝ այ, և քանզի աբ ՝ի պղծուածէ
անտի ոչ պղծի, բայց պիւռ ՝ի պղծուէ
սրբութիւնն սրբի։ Ինդրասյեաց նո՛ր
գործով զանձն իւր տալ նո՛ր վարդա-
պետ, և գնա՛ ետ նշան օրինակի նո՛ր, զի
թէ պէտ ՝ի վե՛ր հնչ մարգարէին լուծ

ծանր էդ, սակայն այս ծանրութիւն ՝ի
վե՛ր համակոր ժողովրդեանն տարա-
ծիւր, և հանգիստ միթերարութի՛ն նո-
ցին առնէր, այսինքն՝ զի ուացին ընդ-
կանայս իւրեանց զորս Թողին, և նոքա
զրկելոք յարանցն՝ պատկեցան վերըս-
տին ամուսնանալ. զի պատճին կապե-
ցի ոչ անօրինեալ, և նոքա յարուացեն
իւրեանց որգիս և ժառանգս, և մի՛
ունել զհարձան՝ զոր սիրեցին և անի-
րաւութի՛ շնան ընդ նո՛ր։ Ասասի և ա-
ստ նոսա՝ առ գու քեզ կին մի պոռ-
նիկ, և ասա՝ սիրեա կին մի շուն՝ ոչ զի
յայտնի գործով վա՛ պատճին և շանն՝
ուացին ոչ զազրանալ յառաջին կանանցն,
այլ ամուսնանալ ընդ նո՛ր, և չարհիցն
առ որս պղծեցան՝ տացեն զգինս վար-
ձանացն, ուսեալք ՝ի մարգարէն որ
խոսեցաւ իւր յետ պոռնկին զրնկանն՝
վարձս։ Դարձեալ և յարացոյց ըս-
քանչելի գործոյ ա՛ն մերոյ, այնմ՝ որ
խոսեցաւ իւր ՝ի Տարանութի՛ պանցա-
ւոր ազգն Հրեայոցս, և եւ նոսա
վարձս զՔողութի՛ մեղաց ընդհօք մերը
տութի՛ աւազանին, ըստ այնմ՝ լուր
դիւսոր և տես, մոռա՛ զժողովուրդ-
քո, զի ցանկացաւ Թագաւոր գեղց
քո, որ նա ինքն է տէր քո։

Գլուխ. Գ. Համ.

1 Լսեցի՛ զբանս տէրունի որպէ՛ս ինձ. զի
գնասցուք՝ ա՛ն է ընդ բնակիլ երէից. զի ոչ
գոյ ՝ի նմ ճշմարտութի՛ն, և ոչ ողորմու-
թի՛ն, և ոչ գիտութի՛ն Աստուծոյ ՝ի վերոյ երէից։

Յայսմ վայրի ոչ թէ զանձին վրէժ
պահանջել, այլ զնենգելն զմիմեանս.
զի՞նչ են գատաստանքն՝ զի ոչ գոյ ըս-
տուգութի՛ն առն ընդ ընկերի իւրում
և ողորմութի՛ն մեծատանց առ աղքատս,
և ոչ գոյ գիտութի՛ն այ ՝ի վե՛ր երկրի. զի
փոխեցին նոքա զերկիւղ պաշտամանն՝
ընդ երկրպագութի՛ն կռոցն, ոմն զայն որ
ասէ՝ զնուրա նո՛ր յանարգութի՛ փոխե-
նա

նակեցին։ Յետ քանզի վճռ այսորիկ կոչ ծանուցին եր լինելոց երկոցունց տանց՝ եփրեմի և յոհաննու՝ ասել։ Եթէ դատաստան առնուս՝ ի թիւր արկեալ զվեղս նց, ոչ զի երկոցունց առանց եպերանաց ի պատուհասն ընդունելոցն, քանզի առանց իրաւանց և առ դարուն նա ինչ ոչ գործեաց։ ապա թէ կարծ են ինչ անիրաւ զդատաւորսն, ապա տասխանի՝ արացուն ի ինդրելոյ զդատաստանն նախ քան զվերծինդրուելոցն։

2 Կէնէց և սպաներ և սպանաներ, և գազաներ և նետեր ի վճռ էին։

Երդումն սա՝ կոչէ անէծս, զի դատաւորիք երդման յանուն այ կրկն քեին անիծիւք և ստէին, և սպանանէ ին զկնի ստութեն։ գողանային և շշուն նային ոչ ականջ կամ սակաւ, այլ հնզել ասէ զչարիսն ի վճռ երկրի երբեմն զբազմութի սպականիչ անձրեւացն։ Յառաջն ընդ սկզբամբ

զգիտուքի նորին։ Եւ ասաւ Թովի թէ Ժողովուրդ իւր զքահանայն կոչէ, ոչ յաւելու։ Օ՛ի քո չէիս՝ (ի՛) գեթ ծեծէր, գբծեծէր ես զնա, չի ի նա տա հանոյացիս էին։ Պարտ եր քահանային շրթանց զգուշանալ գիտութէ. ըստ այնմ՝ որ գրեալ է՝ ի զգօնութեանն, զգիտուքի շրթունք քո պահեսցեն. Իսկ դու զի կամաս կորացար, և անձամբ յանձնեն զգիտուքի իմ՝ որ եր զարդ քահանայութէ քո, հեռի արա զբեր. պատուհասու ես զքեզ հեռի առնեմ՝ ի բաբելոնի, ուր ոչ կարես քահանայանալ ինձ։ Եւ ասացոյց շրէին այ տս, ասացոյց և ես շորիցն տս։ Ա՛ն քո ոչ եր մոռացեալ զորէնս իմ, և ոչ ես մոռանայի զորդիսն քո՝ ի գերութենան։ Իսկ զի դու մեղար՝ որ լոյս եիր, գէշերայ նմանեցար, մոռացեալ զորէնս այ և խաւարեցուցեալ զորդիսդ։ վա՛ քո մեզազդ՝ դոքա պատուհասեսցին։

7 Որպ բազմացան՝ նոյնպա և գձն նոյն։ փենէհէս մի քահանայ՝ ի բազմութէ ժողովրդեանն քաւեաց զբարկութէնն. իսկ սոքա՝ ի բազմանալն ոչ զարգարան այ յաճախեցին՝ այլ զմեզսն։ Օ՛ գործս նց յոխորտութէ հատացին։ Օ՛ որ փառս, յայտ է թէ՝ զայն զոր ետ ած նց զպատ, տիւ իշխանութէան քահանայութէն, պաշտել զժողովրդն քաւելոլին։ Իսկ նոքա այնու փառս որպային, զպարձրացան գանց լինելոցն և զկոչելն ոտրբի, այս յանարգութէն հասանէ գերութէնն։ Ամ զի զած՝ որ եր փառք իւրեանց, ընդ հուտս փոխանակեցին, զայն որ ոչ սաց՝ զփառս իմ այլոմ ոչ տաց, և ոչ դուշէլոց։ Նոքա յանարգութէի գարձան ցին։ Վանդի իէլ անունն որ է ած տէս՝ որով անաւանեին անարգեցին, Թողել զՇիլմարիան ած և՝ի կուռան յարեցան. և ահա այս անուն որ եր՝ի մէջ նց անարգեցաւ, և կոչեցան ոչ իէլ՝ այլ իչաբ ասդամացուց և ժողովուրդ դամրացաւոյ՝ ըստ գործոց իւրեանց։

Օ՛ գձ

ըստասաւ քահանային՝ որ ի խոտելն ի պաշտամանէն հակառակեր։ Այնպէս և սոքա հակառակեր ի ձեռն քահանայութէն։

5 Ա՛ն փոխոսցէն ի ոտէ։

Ա՛ստուած մարդ ի տուէ անխոտել լինի ի գայթագղելն, այլ իէլ ի տիւ օրինացն գոլով գայթագղեցաւ ի գործս իւր, և կործանեցաւ ի փրկութենէն։ Վանդի ձրագ է պատուիրան օրինացն, և պատուիրաքս ան լոյս, այլ քահանայքն բարձօղք ձրագին կորացան՝ և ժողովուրդն տկարանայ։ Վանզի զի յիէլ ամ ոչ գայթագղէր՝ ան քահանայն ապաշխիներ, զի ծագեսցէ նմա լոյս քաւութէն, և զգուշացուսցէ ի ճանապարհ օրինացն։ Ա՛ն այժմ ի գալն առ քահանայն՝ ի նմանէ գայթագղելն օրինաքն, իբրև զայր մի որ տկարասցի ի տուէ. ըստ այնմ՝ ժողովուրդ իմ, որ երանէնդ ձեզ՝ խաբեն զձեզ, և զշաւիղս ոտից ձերոց խռովեցուցանեն։ Ա՛ն փոխոսցէ և սրբորէն ընդ ժէլ ի գձ շերին։ Ա՛յսինքն զի լուեաց մարգարէ աւթէ եսայեայ զամառաս կենաց ոչ զնայ սրբայն՝ որ եղև իբրև զգիշեր, ըստ այնմ՝ գիշեր եղեցի ձեզ՝ ի տես լեանց։ Վարձեալ՝ տկարացաւ մարգալ ըէն ի գերութենն։ ըստ որում ասաց ած առ եզեկիէլ՝ զլեզու քո կապեցից, խլացից և ոչ եղիցիս նց այր ուղղէ, զի տուն դառնացողաց են։ Դիէզէոց նմանեցաւսէ չնայն ոտ։ Վ՛ահանայութէնն՝ որ ծնանէր զնա օրինաքն, խաւարեցաւ և ոչ կարէր լուսաւորել ժողովրդն։

6 Լաւ ծուղէսդ իւ նմանել այնին՝ յաւ ոչ գայ ետ՝ ան։ Ա՛մէն ըստ այլ թուրգ՝ "Լ՛ուսեցաւ ծողվոտդ իւ այնին"։

Լ՛ լուսթէն՝ որ իմաստութէ լինի. ըստ այնմ՝ որ իմաստունն է՝ լուէ. Սոքա ոչ այսպէս, այլ լուեալք յիմարք եղէն առ պահպանելի օրինացն, ոչ թէ ոչ գիտէլով զնոյն՝ այլ այնչափ արհամարհեցին իբր զայն որ ոչ ուներ

8 Ո՛Չ ԴԱՂ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԻՒՐ ՀԵՐԻՒԵՒ ։

Լ՝ՍՐԻՔՆ՝ ՁԳԱՏԱՐԱԾԱ ԶՈՐ ՄԱՏՈՒԾԱ ՆԵՐԻՆՆՈՒՔԱ ՓՈԽԱՆԱԿ ՄԵՂՍՈՅ ԻՒՐԵՆՑ՝ ԱՌԵԼ ՈՒՍԵԱՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅՔՆ ՏՐԱՄԱՆԱՆ ՆՈՅ, ԿԱՄ ԶԻ ԱՌՆՈՒԻՆ ՁՄԵՂՍ Ի ՎԻՐ ԱՆՁանց ԻՒՐԱՆց ԿԱՇԱՌՔ, և ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ ՀԻՐԱՒՈՒՆՍ ՕՐԻՆԱՑՆ ՈՉ ՅԱՅՏՆԵԻՆ ՁԱՏՈՒԻԺ ՄԵՂՍՑՆ ԸՍՏ ԱՐԺԱՆ ՆԻՒՆ, և ԱՀԱ ԳԱՏԱՒԱՊԱՐՔԸ ԵՂԵՒՆ ՄԵՂԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆՆ ՎՐԱ ԿԱՇԱՌԱՑԻՆ։ Լ՝ՈՒ ՆԻՐՈՒՒԵՔ Ի ԻՒՐԱՆց ՈՒԱՅՆ ՉԻ ՅԻՆԱ ԻՒՐԵՆՑ։ Լ՝ԲԱՅԵՑԻՆ ԱՍԵ, և ՅԱՆԻՐԱՒԱԼԹԻԱ ՅԱՒՇՏԱԿՈՂԱՑ ԱՐԻՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅՔ ՁԱՆՁինա ԻՒՐԱՆց։ Լ՝ՄԻ ԿՆ ՎԻ ՕՂԴԱՒՈՐԵՒ ԻՒՐԵՆ ՕՐԻՆՔՆ, ՈՅՔ ԿԱՇԱՌԱԿՈՒԲԴ ԼԻՆԵԼՈՒՆՔ՝ ԳՈՐԾԱԿԻՑ ԼԻՆԵԼՈՒՆ ՅԱՒՇՏԱԿՈՂԱՑՆ ։ ԱՄԱՆ ՁԻ ՁՄԵՂՍ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆՆ ՈՒԱՏԵՒՆ, և ՈՉ ՔԱՒԵՒՆ ՁՆՈՒ ՈՅՔ ՊԱՏԱՆԵՐ, ՅԱՂ ՀԱՒԱՏԱՒ ԵՐ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆՆ ԱՆԻՐԱՒԱԼԹԵՆՆ և ՔԱՀԱՆԱՅԻՑՆ, և ՁԵՒՆՈՒ ՏԵԱՒՍ ՅԱՆԳԱՆԱՑ՝ ՎԻՐ ՄԱՅՐ ՊԱՏԱՐԱԳՆ, ՈՐ ՆԵՐ ՔԱՀԱՆԱՅՆ ՔԱՒԻՉ ՅԱՆՁՆ ԻՒՐ։

9 Լ՝ՈՒ ԵԼԵՅԻ ՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐԴՆ՝ ՆՈՅՆԱԿ Ե ՓՈՀԱՆԱՅՆ։

Ի ՏԱ ՈՐՊԱՍ Ի ՄԵՂՆԻՆ ՀԱՒԱՏԱՐՔ՝ ՆՈՒՆ, ԱՊԱ ԵՒ Ի ԳԵՐԻԱԼԵՒՆ, ՂԻ ՈՉ ԿԱՐԱՑ ՔԱՀԱՆԱՅՆ՝ ՈՐ ՈՒՍՏԵՐ ՁՄԵՂՆՆ, ՔԱՒԼ ԶԺՈՂՈՎՐԴՆՆ ՀԱՒԱՏԱՐԱԿԵՍ ԱԻՍՏԻՆՆ ՎԱՆԱԳԱԼ։ Լ՝ՈՒ ԻՆԴՐԵՑԻ ԼԻՒԾ Ի ՆՈՒՆԵՆ։ ԸՍՏ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՑ ՆՈՒ Ե ԸՍՏ ԻՆԴՐԵՑԻՆ ՆՈՐ ՀՈՊՈՑԵՑ ՆՈՒՆ։ ՅԱՅՍ Է ԹԷ Ի ՔԱՀԱՆԱՅՆԻՆ, և ՎՒՆ ՁԻ ՀԻՆ ՔՐ՝ ՈՐ ԴԱՒԵ ՆՈՒՆ ՅԱՆԻՐԱՒԵՆ, ԳՈՐԾՆԻՐ ՅԱՂՈՂՆԱՆ ԴԱՒԵԼՈՒՆ։ ԵՒ ՅԱԺ ԽՆԴՐԵՄ ԶՀԼՒԺ ՀԱՐԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻ։

10 ԼՒԵՑԻՆ՝ Ե Ի՛ ՅԱԳԵՑԻՆ։

Ո՛Չ Ի ՈՉ ՅՈՐՀՆՈՒԹԵՆ ՅԱՅ ՀԱՄԱՐԵՑԱՆ ՈՒՆԻՔ ՀԶԱՐԱՏՈՒԼՈՒՆ, ՅԱՂ Ի ԲԱԶՄԻՆ ԹԷ ԿԱՂՇԱԾՈՑ ԱՂՀԱՐՏԱՑ, ԿԱՊԱՐԵԼՈՒ ԹԷ Ի ԲԱԶՄԻՆ ԹԵ ԳՈՒԱՒԱՑ ՏԱՍՏԱՏԵԼ ԿԱՆԴՆԻՆ ՆՈՅ ԲԱԶՄԱՄ ԱՂՔԸ։ ՍՐԲ ԱՐՀԱՄԱՐՀՈՂՔ ՕՐՆՈՒԹԻՆՆ ՅԱՅ ԵՒ ՕՐԻՆԱՑՆ, ԼԵՐԻՑԻՆ՝ Ե Ի՛ ՅԱԳԵՑԻՆ, ՊԱՏՆԵԿԵՑԱՆ ընդ ԿԱՆԱՑԱ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ՝ ՅՈՂԱԼ ՊՂԱՇՏՈՆՆ ՅԱՅ, ՄԻ ՅԱՅՈՂՍՑՔ ՆՈՅ ԱՅՆ՝ ՁԼ ԳԵՐԻՆ Ե ԽԱՆԻՆ Ի ՂՈՒԿԱՂՍ ԴԻՒԱՑՆ ։ ԱՄԱՆ ԹԷ ՁԱՅՆ ԱՍԵ՝ ՁՈՐ ՎԵՐԱԳՈՅՆԻՆ, ԹԷ ԱՐԻՒՆ ընդ ԱՐԻՒՆ ԽԱՒԱՆԻՆ, ՁԼ ԱՂՔԸ ընդ ԱՂՔ ԱՆԽԱՓԻՐ ԽԱՒԱՆԱԿԵՑԱՆ ՊՈՒՆԿՈՒ ԹՔ, Ե ՈՉ ՅԱՂՈՂԵԱՑՆՑ ԲԱԶՄԱՆԱՆՆ ԸՍՏ ՕՐՆՈՒԹԵՔ ՕՐԻՆԱՑՆ։ Ո՛Չ Ի ՀԱՒ ԼՈՒՐԻՆ, ԱՆԲԱՒ ԼԻՆԵԼ Ի ԳՈՒՆԻՆԵՒՆ։

11 Լ՝ՈՒ ՀՒՒԻՆ Ե ՀՐԵՑԵՑԻՆԵՒՆ ԸՆԿԱԼԱ ԱՒՐ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԻՒՐ։

Ո՛ՀՈ ԹՈՂԱՆ Ե ԱՒԱ ԿՈՒԱՒ ԸՆԹԱՑԱՆ, և ՆՈՔԱ ՈՒՍՈՒՑԻՆ ՆՅ ԶԱՆԽԱՓԻՐ ՊԱՏՈՒՀՔ ԿՈՒԹԻՒՆ Ե ՁԱՐՔԵՑՈՒԹԻՆ ՈՐ ԽՈՏԻՒԼ ՅՈՐՀՆԱՑՆ, ՁՈՐ Ե ԸՆԿԱԼԱՒ ՍԻՐՏ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆՆ ԲՆԱՆՑՈՅԺՈՒ ԿԱՄՔ ԻՒՐ ԱՍԵ ԵՊԵՐԱՆՔՔ ։

12 Ի՛ ՀՈՀԱՅԱ ՀՐԵՑԵՑԻՆ՝ Ե ՓԱՒԱՀՈՅԱ ՆՈՐ ՊՈՊԻՆ ՆՈՒՈՒՅԱՒ ՊՈՒՆԿՈՒՆ ՄՂ ԸՐԻՑՆ, Ե ՊՈՒՆԿԵՑԱՆ ՅԱՅ ԻՐԵՆՑ։

Ո՛Չ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑՆ Է ԱՍԱՑԵԱԼ, ՔԱՆԶԻ ԹՈՂԱՆ ՁԱՂՕԹԻՔ ՍՐԲԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴՆ, և Ի՛ ՀԵԹԱՆՈՍԱԿԱՆ ԴԻԱԼՈՒԹԻՆ ԿՐԸ ԾԱՆԵՑԱՆ, և ՆՈՔԱՒ ՊԱՏՄԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՒԱՆ ՁԼԱԾՈՒՄՆ ՀԱՐՑՈՒԱԾՈՑՆ. ՈՒՂ Է ՔԱՂԱՔԱՑՈՒՆ ՀԱՒԱՏՀՄՅՈՒԹԻՒՆ և ԳԱՒԱՂԱՆՀՄՅՈՒԹԻ։ Լ՝ՍՏ ՈՐՊԱՍ ՊԱՏՄԻՆ ԵՂԿԵԼՒՆ ՁՆԱՒՈՒԱԴՈՒԱՆՈՒՆ, ԱՅՍԱՓԻ ԴԻԱԼՈՒԹԻՆՔ ԱՍԵ ՄՈՂՈՐԵՑԱՆ ՅՈՒՐ, և ՊՈՒՆԿԵՑԱՆ ընդ ԿՈՒԱՒ։ ԱՄԱՆ ԹԷ ՁՀԱՐԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԵ ։ ՔԱՆԶԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՆ Է ՅԱՅ Ի ԱՍՏԱՒԱՆԱԼ ՎԻՒՐԱՑՆ ՄԵՂԱՅ ՈՐ ԴՒՈՑՆ, ՀԻՒԼԵԼ և ՁՀԱՐԱՆ. ԸՍՏ ԱՅՍՄ՝ ՀԱՒԱՏԱՑԱՆԵՄ ԶՄԵՂՍ ՀԱՐՑ ՅՈՐԴԻՍ ։ Լ՝Ո՛Չ Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ՝ ՅՈՐԴԻՍ ԱԿԱՍԱ ՊԱՏՀԱՍԵՑ ՁԼԻՆԵՒ ՎՈՒ ՄԵՂԱՅ ԻՐՈՑ, ՅԱՅՍ ՊԷՍ ԱՍԱՑ ։ ՄԻԱԶԱՆԵՑԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅՔՆ Ի ՃԱՆԱՊԱՐՀԻ, և ՍԱՊԱՆԻՆ ԶԱՒԻՒԻՄ ։ Լ՝Ո՛Չ ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՍԵ, ԴԱՏԱՍՏԱՆԱՔ ԵՆ ԱՅՆ ՔՒՒ ՅՈՒՐՔԱՑ, և ԽՆԴՐԵՑԻՆ ՎՐԻԺ Ի ՅԱԿ ԲԱՅ ԸՍՏ ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՑ ԻՐՈՑ, ՁԼ ՅԱՅՍ

14 Եւ ՚ի տալոյ այդ պատուիրել զայսոսիկ ամենայնիսիկ, եւ հարցանել յերից յոգ ամենայնիսիկ. ՚ի նոյն ընդ պատի՛ն խօսեալն, եւ ընդ նոսին երեսն պահելն։

՚Այլ զկնա՛ւտն ՚ի գործ առ քահանայն բերել պատուակալօք, եւ առ ՚ի նոցանէ վկայութի՛ւ եւ օրհնութի՛ւ ՚ի զուգադրութի՛ւ ամենանուեր ՚ձեռին, եւ արամբեաց ՚ի ՚ջուրս քննութե՛ւ արբուցանել ՚ի նոցանէ, զի ոչ ասէ այդ արարից յանցանել կնոջն զայրամբն իւրով, այլ եւ յառաջագոյն։ այն զի յորժամ սպի ինչ կարծեաց լինել ՚ի միս առն՝ ածէր զկինն առ քահանայն, եւ արբուցանէին նմա ջուր քննութե՛ւ, թէ էր նա անցեալ զձանապարհաւ՝ ուռուցեալ այտնոյր որովայն նր՛ եւ խայտառակիւր, ապա թէ կարծիք ինչ զբղծութե՛ւ լինէր՝ ՚ի վիճակի անդ տանն ղեւեալ մնայր, եւ այս պատուիրան օրինաց յայնմ՚հետէ հաստատեցաւ՝ յորժամ պոռնկեցան նոքա յայ իւրեանց եւ միաբանեցին ընդ օրինաց, եւ զայս գործ խայտառակիչ արար նոյ ՚ի մանրել, որ թուեն, եւ ցանել զնա ՚ի վե՛ ջուրցն այնո՛, որ անօձանեցաւ քննութե՛, որ պայթուցանէր զոմանս՝ եւ ոմանց ոչ մեղանչէր։ Եւ ասա այսմ օրինակի եւ կնոջն որ անցանէր զարամբ իւր պոռնկութե՛ւ՝ արբուցանէին քահանայքն ջուր, եւ բբըն նեալ՝ կամ պատուաստիրեր իբրեւ զերկրբը պագուս որթուն, եւ կամ արդար երեւէր իբրեւ զառնն ղեւեալ։ Ապա զայս պատճառութի՛ւ այսոցհետեւ ոչ արարից։ Եր վա՛, զի մի՛ բազում արարից սուր։ Վարձեալ զի եւնա՝ որ քննեն զնա, խայտառակեալ է եւ անցեալ զպատուիրանս։ քանզի եւնոքա ասէ, որ քահանայքն են այցելուք ընդ պոռնկիս թաթախեին, եւ ընդ իւղագրեալս զոհեին, այսինքն՝ ընդ դիւթս եւ ընդ կախարդս։ Եւ զի յայտ արասցէ՝ թէ այն որ երեայ զհետ պոռնկութե՛ւ՝ սպառի գիտութի՛ւն նր՛, եւ

գանդէ նենգեալ զի զբայր իւր։ Եւ որ այլն եւս այսոքիկ՝ ոչ թէ ՚ինոցա՛ նէ առ որս ասացաւ՝ կատարեցաւ, այլ ՚ի դարս առաջինս գործեցաւ։ Այնոյպս եւ այս որ ասէ, ՚ի ՚ձեռս հրեայ՛ էին՝ եւ գ՚ա՛ռնօք նր՛ զոտիկն նո՛ա։ զայնացանս հարց իւրենց յիշեցուցանէ նց՛, զի յաւելցին բամբասանք նց՛ ՚ի վե՛ իսրաւտս որդւոցն իւրեանց։ որովք յայտ առնէ և զպատիժ սիեռ պատուհասին զոր կրեցին։ Եւ զովրդն իմ ասէ՝ ՚ի ՚ձեռս հրեայ՛ն՝ եւ գ՚ա՛ռնօք նր՛ զոտիկն նո՛ա։ Ա՚յսինքն՝ ՚ի ժամանակն յորում ինդրեցին նոքա զզրթն և զիագաւորն, զի յանապատի անդ ՚ի ծածուկ սիրտ նոցա ինդրեաց զզրթն, և եկեալ առ ահարոնի ինդրեին վիճակաւ որոշել նոցա զպաշտօնն այ և գկռոցն, և նա վիճակաւ գաւազանացն արար նոցին զզրթն, ընդ որ պոռնկեցան և մոլորեցան յայ իւրեանց։ Ապա այն է, զի ինդրեաց ժողովուրդն թագաւոր ՚ի սամուէլէ, և նա ապաստան արար գնա ՚ի վիճակաւ ընտրութե՛ն, որով գտին զսաւուղ։ կամ զի ծարաւեցեին կռապաշտութե՛ն ՚ի ծածուկ։ Ապա գաւազան վիճակի թագաւորութե՛ն յիշ զորովամա եղոյց նց՛ զերծին, զի գաւազան կոչի արքայութի՛ն։ ըստ այնմ՝ բղխեսցէ գաւազան յարմատոյն յեսա սեայ։ Ապա եբրայեցին՝ ժողովուրդն իմ վայոխե՛ հարցանէ և ՚ի գաւազանն իւր, զայն յայտ առնելով՝ որ ասէ իմաց տուեն, զկնա վայոխն ՚ի խարուկի այրեցին, և զկեան արարն իւրեանց ցծ և երկեր պագանեին նմա։

13 Ա՚ի գլուխս լերանց ղեկին՝ և ՚ի վերոյ բլրոյ ընթացին, ՚ի ներսոյ կողնոյ՝ և կռ զաւոխեաց՝ և վրսաւոր ծառոց։ չի հո ճոյ լինէր հովանին։

Ա՚նհաւոր հարձակութիւնն ՚ի կռապաշտութի՛ն այսմ նշանակէ, որովք հեթանոսացն հետեւեցին մարդութե՛ն։ Ա՚՚ այնուհի պոռնկոցին բառոյ ՚ի՛ր, և ընտացին հարսոյ ՚ի՛ր։

և նոճաղի հանճարն . յաւելու . Լո-
ծաղաղ-ըդն ասէ ոչ իմանալ զայն խոստո-
ւեր ընդ դառնալս . Ասեն վաւաշտուհին
զրկեաց զնա ի հանճարոյ՝ ոչ իմանալ,
թէ զբարկութին այ ասնու չարժուհն ի
վր իւրեանց . այլ յիմար և մեռեալ
խոշիւ բերելին ընդ մեզն .

15 Խոյ դ-ս էէլ ի՝ ոՀՀ-ս լինէ (վ-ս քո-
և դառապարտեր զյուդա .)

Ի նդարձակ բանիւ յանդիմանութիա
առ՝ տուն Թագաւորութեն եր և քահա
նայութէ՝ որ յէէմ Պառնայ առ բռ
վանդակ ազգն , Թէ մի զայս ըսէլով
յանձանց մեղայ ոգիտանայք . և զի
զայս ասացի ես ընդդեմ յուդայ , բարձ
րանայցէս դու ի վր նր ով եբրեա՛ որ
էար ես ես քան զնա , քանզի առ քեզ
հայեալ՝ ոչ կարես դառապարտել զնա
բանիւք քովք . Ո- յոգո՝ ի՝ Հոանէէ ի
գաՀաղ , և ի՝ էլանէէ ի առն ոչխոյ . և
ի՝ երբհոցոյ ի նր կենդան . Համա-
ար ասէր տուէնն և իբրեմ , և ինչ զտուէնն յու-
դայ և զէէմ , Թէ ի տաճարն մտանէն
առաջի այ , և նոցայց ոչ էր արժան յայս
քան անօրէնութիա կործանել . Պար-
ձուցանէ առնայ զբանս մարգարէս և
ասէ , զի Թէպետ և ի տուէնն ան ոչ է-
լէր , սակայն և ոչ ի գաղգաղ պարտ եր
ձէզ մտանել , որք երդնուք յանուն ան
կենդանւոյ , և կոչէք զնա ի վր ձեր բա
նիւ և ոչ գործով . Հայց գաղգաղ՝
տ՛ղի մոլորութէ եր , ուր զոհս մատու
ցանէին կռոցն . Ո- տուէնն ոչխոյ՝ տուն
կռոց եր , ուր երկիսպագէին նոքա՝ որք
ի ան յանուն երդնուին . ոչ հաճիմ
ընդ ձէզ ասէ՝ յորժամ այսպիսի անօ
ւատութէ կոչէք զանուն իմ . ըստ
այնմ՝ երդնուին ի նր , և երդնուին
ի մեզբովմ . իբրև զայն որ ասացն երե
միա , էզոյք դուք զհետ օտարոտի
աստուածոցն , և արդ եկեալ կայք ա
ռաջի իմ . Ո- յսպես և ասա . զի Թէ
պետ և կենդանի զոհեր ասեն՝ սակայն
ասեն , ապա Թէ հաւատային գոլ կենդ
դանի՝ ոչ Թողուին զնա և մեռելոցն
զոհէին .

16 Ո- ի էրեե էբինէ ծբնինէ եղե ինչէլ

Ո- ր եր լուծն՝ զոր առ ասն կոմեց ց-
Հրաման օրինացն , զոր միչդեռ բար
ձեալ կրէր՝ ասէր վ-ս նր , երինչ գ-զե-
ցիկ ինչ որ սիրե վկասուլ՝ բայց այժմ՝
զի ոչ սիրեաց նա զգործ արդարութէ ,
և ոչ եղև փոյթ նմա վ-ս վաստակոց ,
խայտառակեաց զնա յասէն . եղև նա
իբրև զերինդ մի լծընկէց . Ի վր բե-
րե յանդիմանութէն և զպատիժ պա
տուհասին՝ փոխանակ մեզայն . Ո-ր՝
պոծեցոյ զնա որ էբրե չգոտ յանգորդս .
Ընդ հակառակս և ասացեալս , Թէ այն
որ պատժեր զնա իբրև զգառն յանդորդ
երկրին բարութէ , Թողու լքանէ ի
ձեռանէ , և փոխանակ անդորրութէն
յորում հանգչէին , վրդովվէ զնա ի գե-
րութէն սարկութի . Եր վ-ս , զի .

17 Հաղորդ կաց եբեե . եչ անկն խոսա՛գայ
Բոգդոե . ցանկացան կացի գոանգացոց

Ո երկիրն ետ նց ած զբանանու , և
ի կռոցն հրաժարեցոյց հրամանաւ օ
րինացն , ոմն ասէ . մի պաշտեսցես զծա
ազգացն՝ յորոց միչդ մտանես . իսկ նա
զոր նոքա տգիտութէ պաշտէին , կամաս
հաղորդեցաս ընդ նոսին , և եղ յանձին
իւրում գպաթագութէն զերինդան բե
Թելայ . կամ հաղորդս կռոց ասէ զնա ,
զի առնուին բաժին ի զոհից նց և յար
մտեաց նց . Ո-նդհեռ սիրեցին չգնէ
Բոզէ նմա . Ո-րժամ ծանոյց զատաս
պատուհասին՝ և ետես գինեաս յիմա
րութէն Թմբրեալ , ասէ՝ Բոզէ նմա .
ոմն մարդիկք սովորեցին առ պակղո
տեալս՝ ասէ , Թոմ զգա ի բանիւ յան
դիմանելոյ՝ որ կարօտի գանիւ գալ
յուղղութէ . Ո-յսպես և ասա ասէ ,
չի՛ք բանիւ յանդիմանութէ ժամանակ
Թողէք զգա , միչև մրրիկն հեթանո
սաց գերծոյց ընէսցէ ի վերոյ իւր , և
յայնժամ իւրովի ամաչեսցէ ի կռա

պաքդ՝ այլ վարմ ըմբռնիլ, եւ ի գահէ
իշխանութեդ զրաւոցեալ ըմբռնեցէք
զմի ժողովրդդ յաւուրն կռապաշ-
տութե, այլ յերրորդում զնել երկնքին,
եւ քահանայքն զյուդա կաշառօք։

2 Լինի եւ երթալ ձեր։
3 Ահա ծանուայ ընդէմ, եւ էջուն ի բե-
ցեալ յինէն։ առնէ այլ պոռնիկ-
բեւ, եւ գնեցո- էջէ։

Ողանեալ զերկրեմ եւ զնէզ քանզի ըզ
սիրուս եւ զնուրհատդս բնութեմ։ եւ զի
զնատս օրինաց իմոց այ ընկալան, պոռ-
նկեցան ի կուռս, եւ պղծեցան ի
սրբութեէ ածպատուութենէն։ վա զի եւ
պոռնկութեէ ընդեաց ի նմ՝ յորժամ
այլ ետուն տեղի խրատու օրինաց այ
իւրեանց։

4 Այլ եթուն զերկրդրս իւրեանց գոռնել
առ ինձ իւրեանց։ զի այս պոռնկուէ է ի
նս. եւ զնոր այլ ծանեան։

Ցայսմ ինքեանք այլ ետուն զնուրհատդս
հաւատոցն այ, եւ ապա այսն պոռնկութե
խաւարեցոյց զնոսին։ ըստ այմմ՝ որում
պատրաստեք զանձինս ձեր ծառայս ի
հնազանդութենէ ծառայ էքդումին։ Ըզդ-
արձուցին զնուրհատդս իւրեանց յայլ,
եւ դևեն պոռնկութենէ կռոցն եգիտ զնո-
մաքրեալ եւ յարդարեալ իւր, եւ բնա-
կեցաւ ի նոսին՝ խաւարեցուցեալ ի
ճանաչելոյ զնէր։

5 Ահա խոնարհեսցի հպարտութե էէվէ ի-
րեանս նմ. եւ էջել ե եպէտ պոռնկեալ յա-
ծառայէն իւրենց. պոռնկեալ ե յաղա-
ղնէ նոսա։

Զայն որ բարձրացոյց զյօճն իւր ընդ-
դէմ այ՝ խոնարհեսցի առաքէ սոյ
թէ նահատակացն, եւ տիարասցին յանօրինու-
թենէն. յորժամ տարուկ լինին դեւքացն՝
խափանին ի զոհելոյ դիւացն անօրէ-
նութե։ Տիրասցէ ե յաղա ընդ նոսա։
Ո ի ևնա գերեցաւ ի բաւելացոյն,
բայց

պայտութենէն իւրմէ։

18 Պոռնկեցան պոռնկութե սիրեցին զնոսա
գոռնէ ի հպարտութենէն նորա։

Տեսա թէ ունդ անբժշկելի էր հար-
ուածեն խղճայութեաւ, զոր հրամայէ Բէ-
ժշկացն թողուլ, զի պոռնկեին անխորհ
եւ առանց խղճի։ եւ զի հպարտացան ի
նոցն, եւ ոչ համարեցան ի մեզս, սիրեցին
զանկարգ հեշտութենին ամ կամաք։

19 Այեցի հովիւս ընչեացէ ի բեա նմ։ եւ
ամաչեացեն ի սեղանոց իւրեանց։

Այսինքն զի ծարաւել թաքոյց ի սիրտս
իւր սիրով զպոռնկութե ի զհպարտ-
տութե, մերկի գերբացցն ընկէ ի վր, եւ
խայտառակէ զնաքուցեալ չարիսն, եւ
ամբառնայ ածէ զնս թեւոք մեզացն գե-
բիս, եւ յայնժամ ամաչեն ի սեղանոց
կռոցն, որք ոչ ինչ եղեն նց զօրավիգն։

Գլուխ Է. Լաւ։

1 Ազաղակեցէք զայս փոհանոցի, եւ անասցէ
գոռնէ էէվէ։ եւ փոռն խոփոռէիբ
օնկնէբէ լէբօ։ օանէվ ընդ յէվէ փո-
փոսոռան. զի օրօգոյն եղէբօ գիռանոցին։

2 Ազաց եւ կանխաւ թէ՝ ոչ ոք է որ դա-
տէ, եւ ոչ այն որ յանդիմանէ. արդ՝ զի
այս երկու իրաւանցս՝ երկու աթոռքն
անիսկի արարին. քահանայքն յանդի-
մանելոյ, եւ տուն թագաւորին դատե-
լոյ. ի գատաստան կոչէ այժմ զնս եւ
պատուաւորէ։ Ոյոգոյն (ասէ) եղէբօ-ս դէ
ռանոցին։ Ազ յայնին՝ ի հինից կռապաշ-
տութենեան եւ մեզաց ոչ զգուշացուցէք
զժողովրդդ, որոց դէմ նատեք ի
վէհագոյն աթոռսդ. այլ եղէք մանա-
ւանդ որոգայթ, զի դուք ըմբռնեցայք
յահան, եւ զգաստ ընդ ձեզ գերեցէք։
Նո- էէբէ շվոյ ֆէեռլ ի գէբ-ի գեռո-
ռանոցի՝ շոյ օրօգոյն յոյս հռռռոռեցեն։
Ի գիռանոցդ եղէք՝ ասէ, ոչ պահ-

բայց յետոյ քան զերիրեմն

6 Ցորչափ ե պտղաբերիցէ երկիրն իբրեզ բէլ ջրէ, ե ոչ գոյն չնո. չի խոյս եա ի նոցանէ.

Այլ երբ ինդրէն զոր, յորժամ տկալ բանան յանօրինելոյ սրով Աշխամեացն՝ ապա երթան ինդրել զնա. ըստ այնմ՝ յորժամ սպանանէր զնա՝ ինդրէին զնա, գառն". Ո ի յորմամբուր խոնարհ հեսցին ի նեղբոյ նեզոնեցին գան մատուցանէն զպատարագս առ ի գոս նել զհանգիստ յայ իւրեանց. Այս ոչ գոյն չնա. Վանզի ի բայց եկաց ի նոցանէ նախախնամուին. ըստ այնմ մեղքն ձեր որոշեն ի մէջ իմ և ի մէջ ձեր. կամ թէ ոչ գասանեն զնոր, զի ոչ տան Թոյլ գերեվարքն զաղօթս իւրեանց առալէ նը յերկարել, ըստ այնմ յորժամ աշխատեսցի մովաբ ի վը մեհենից իւրոց՝ եկեսցէ նա ի սրբութիւն իւ զօթս կալ, և մի գտցէ զնա, Ո ի ոչ տան Թոյլ նմա գերեվարքն. վն երի՝ չէ եոյս եա ի նոցանէ.

7 Ո ի չորէ եոչին. (և ի տունն ոմեայ երթային.) ահռչէ որդէս օտար ծնոն նոցա. որ՝ այժ՝ երթեցէ չնա երեալ, և չվերծանս նոցա.

Որդիք օտարք՝ կոչէ զորս ի կանանց հեթանոսաց խառնակութենէ անտի ծնան արտաքոյ օրինացն, վայ և մեացին արտաքոյ խնամոցն այ, ըստ անիծիցն մովսէսի՝ որ յերկրորդ օրէնսն. Այս ներեցէ չնա երեալ. Այսոքա այսու՝ կոչէ զսուր Աշխամեացն.

8 փոշ հարեա ի հատոյ ի վը էլոյ. գերեցէ ի վերոյ բարձաց.

Սակրաւորի էր Թագաւորաց ի ժամ պատերազմին վասն Տարկանէլ և զզօրսն ի մարտ գումարել. արդ՝ Տակառակ այսմ հեզնէ զնա մարգարէս վն պատերազմի գերութենէն՝ որ գալոց էր ի վը նոյ Թէ փոշ հարեա ի հատոյ, այ-

սինքն՝ ի տան սատուղայ բնդհամին՝ զոր ընտրեցիք ձեզ Թագաւոր փոխանակ այ, ազգ արարեք գալ օգնել ձեզ որ զնորին սիրեցիք զերկրպագել. Վարուց կորցուցէ ի ոտն ոչխոյ. Ըստ չեոս բնդհամին. Տունն ոմեայ՝ կոչ տէր էր, ուր ստերիւրեցան ի պաշտօն. Վարձ կարդացիք անդ, Թէ Թագաւորութիւն յուդայ տկարացաւ ընդդէմ Թշնամեացն, եկեալ ամն կուռք՝ օգնել ցես մեզ. Այս զայս պատնեշով ասէ, յիշելով զսատուղ բնդհամինն՝ փոխանակ տան Թագաւորութենն դաւԹի, Թէ դուք զսատուղին ընտրեցիք զձա նապարհ և ոչ զդաւԹին. Արդ՝ ոմն նմա ոչ կարացին օգնել դիմելոցն, և ոչ քէզ պաշտօնն ոմեայ.

9 Այս եդեր՝ եղև յոգոնութիւն յոստոս յոգնութեան.

Բնհնդհամին՝ասէ զնէմ, և եփրեմ՝ զսա մարթա, որոց Տասարակ գուշակէ զկոչ ծանուածն. ոմն նմա վն ոմեայ, սմա յա զագս երնջոցն բեԹելայ զոր պատրն. Արդ՝ յանդիմանէ զնա ասե ըստ մեզացն, ոչ ստակ բանիւ՝ այլ ըստ յապականալի աստեսանելոյն, և ջնջել զմագաւորութիւն եփրեմի՝ որոյ եղջիւրն վը մեզաց տանն յուդայ բարձրացաւ. Ի գնչ ուգիցն էիք ցոցի շհատատութենես. Վ ասձին իւրոյ զայս ասէ մարգարէս, Թէ զպատգամս այ զհատատարմս որ վը պատուհասի ազգացն էին՝ ոչ Թաքուցի, այլ ցուցի յայտնապէս, յա մէԹ արարեալ զսուտ մարգարէսն՝ որ զնաղաղութիւն աւետարանէին. Այս հանգոյն այնմ զոր գաւԹին ասէ, ոչ Թաքուցի զշմարտութիւնդ քո ի ժողով մեծ. այլ ասացի. վայ և դու տէր մի՝ հեռի առներ զգԹութիւնդ քո յինէն. Այայց եբրայեցին՝ ի մէջ ազգի ցուցի զշմարտութիւնս, այսինքն՝ վկայութիւն եդի, Թէ դերի՝ եղ Թայ նա.

ւնէ մի խայթոց կործանիչ բաբէլացւոցն։

13 Եւ տես եդեր՝ ընդ խո, և յոգւոյ նշա-
խո. և գնաց եդեր առ աւրեհաւեաս, և
առաւեաց հրեշտակն առ աբգոյն յորմէից,
և նա ոչ կոյր երկեալ շինել, և ոչ հան
գուցանել շինել ի տաճարն։

Տեսանել ոչ թէ զմեղացն ախտ և
զգալս ասէ նոցա վասն պատուհասացն, այլ
միայն զվտանգն՝ որ վասն մեղացն. ուստի
և խաւարեալք ոչ առնէ ածանաւորեցան՝
որ ած ի վեր գՀնոմ Թշնամեացն, այլ
առնոսին Թշնամիան. զի եմբրմ տես-
եալ զանճողոպրելի վտանգս իւր յա-
սորւոյն՝ ընծայիւք և պատարագօք գնաց
առնա, և ոչ կարաց զերծանիլ. այսպէս
և յուդա առ արքայն յարիմայ, յայտ է
թէ՝առ բաբելացին, և ոչ կարացին փրկ-
կել և ոչ հանգուցանել, զի ոչ խոտոր
հեցան յաղաչանս նոցա՝ կամ ողորմեցան,
այլ գերեցին չարաչար և ոչ Թողին
հանգչել, ոպ և յոտասային։

14 Ո՞ է ես եւ էրթ յօդել ի վե՞ր եդերեի,
և էրթ շուտ ի վե՞ր տանն յոգոյ։

Յաճախ կոչէ զաստրին՝ որ գերեաց
զԵմբրմ ասէ, զի ոչ Թէ վայրապար
շարժին՝ այլ ևս ածեմ զերբաքանչիւր ոք
ի նոցանէ. վա՞ այսորիկ և ոչ հանգչիք ի
ներ ապատեսնելոյ, և ոչ յիս. ըստ այմ՝
մի Թէ բարձանայցէ փայտատ առանց
փայտահարի, կամ աղոց առանց ուրուք
ձգելոյ. Իսկ զի անուանի յօդել և
առիւծ՝ ըստ կամացն առել և զանուն,
ոպ ի հանգուցանելն գՀարսն զԹիւա-
տարածեաց և ընկալաւ զնա, ի պատու-
հասէն զորդիսն գերչօքն՝ առիւծ է ի
վե՞ր նց ատուիծ սպառնալեացն։ Ո՞ յոյ-
ժոյեցոյց և յոփշոյեցոյ զնս. ասէ, և ոչ
ոք էզի որ երկեսցէ։

15 Գհնոցէց և փոյժոյց ի ոեզի իւ, գնչէ
ոպոհնոցիւն։ Ո՞ հնգրեցուն զերեսս իւս։

Յուցանէ Թէ յետ գերութեն ոչ
առնէ նց վաղվաղակի այցելութի, ոպ
և

և Հարյն իբրեանց առ դատաւորքն. ըստ այնմ՝ աղաղակեցին առ ՚ի նեզ զԱԹ իբրեանց, և ՚ի վշտացն փրկեաց զնոս: Ա յլ այժմ ՚ի յաւիտեանս ստոյգ դԱԹէն և գերել զնոս ոչ փրկիչ զնոս ողորմութիւն կանխեալ և զի յայտ առ բոլոր ԱԹ՝ ժամանակս բազումս հե ռանայ ՚ի նոցանէ, Թողեալ զբեկումն նոց առանց պատանի, ասէ. յորժամ ա ռից և ԻՀ՚ուցից զնոս գերիս ՚ի բաբե լոնի՝ դարձայց ես առ ՚ի նոցանէ, և գնացից ՚ի տեղի իմ. այսինքն՝ զի ծած կեցայց ՚ի նոցանէ և ոչ երևեցուցից զը ինչ փառս իմ ՚ի ձեռն մարգարէի՝ և ոչ աքաչէլեօք, մինչև ՚ի ծայր նեղուեցին՝ խնդրեսցին զերեսս իմ միամիտ կա մաք, ոմն և Հարք նոց՝ զի աղաղակեցին յերկնայոս առ տեր ՚ի նեղուԹէն կա ռոյն, և եղ աղաղակն.

* *

Գլուխ. ՀԵ. Բան. ԱԱ.

1 Ա ՚ի նեղուԹէն իւրեանց՝ կոխեսցեն ա ռաս և ասասցեն. փրկեսցէ և երեկեսցէ տա պէր ՀԱ փր.

2 Ո վ նո եհտ զԱԹ և նոյն բժշկեսցէ. վիրաւորեաց՝ և պատեսցէ զնոս.

Ա ՚ն այսորիկ յաճախեաց ապականու Թիւն, զի զոյսիսն յայս նորոգեսցէ ՚ի միտս նոյ՝ որ եղև մերձ ՚ի կոր եօթա նասնեորդ ամին, ոմն տապան գանձելի. Բայց յոմ գասնան, զի տաճարն կոր ծանեալ է և քաղաքն ապականեալ, առ ոմ երթան. գերեալքն ՚ի բաբելոնի ու նեին զայս գարձին ՚ի բարբառոյ մար գարէիցն, և յորժամ կամեցան հաս տալ գամին զնոյնն. ըստ այնմ՝ մոխց է ՚ի առն քո, տաց քեզ զուխա իմ, զոր, այսինքն՝ զոր խոստացաւ քեզ շինուածք իմ, և բերան իմ ուխտեաց ՚ինեզուԹիւն բաբելոնի.

3 Լ ՚ս ուշացուցէք զնեզ յեր երկայ առաջի, և յանուն էրբոյէ յոյեցուք և կեցցուք առաջի նր. և ծանիցուք և չհեր երիս ցուք ճանաչել զներ.

Լ ՚սյս զոր ասէ, ոչ առուրց ԹիՀ՝ այլ գերուԹեանն ժամանակք, զի երկիցս գերեցան, ոմն յայսո առնէ պատմին. յառաջնոյսանս, և ապա ՚ի բաբէլա ցոյն. Վառնզի նախ գերեաց զերեմ սաղմանասար, և ապա սենեքերիմ, և յետոյ զյուդա նաբուքոդոնոսոր, և այրեաց զտաճարն. յետ որոյ դադարեց բարկուԹիւն այ, և կարապետեցաւ նմ՝ յորոց ՚ի բաբելոնի մարգարէանային դարձն. ըստ որում ասէ. Յ առ ուն էբ էրէյ յոյեցուք: Լ յսինքն՝ յետ երկարոյ գերուԹեն, ոմն ասեր եզեկիել. ահա ասուիկ ես հանեմ զձեզ ՚ի գերեզմանաց ձերոց՝ ժողովուրդ իմ, որ ասէք ԹԷ՝ հատաս յոյս մեր և մեռաք, և տարայց զձեզ յերկիրն իՀէլ: Վամ ողջուԹիս երկարոյդ և երկիր, զայն զերիս փրկուիան որ արար նոցին անուանէն, զեզիպտոսին՝ զԾովսն՝ և զբաբելոնին: Վանզի ԹԷ պետ և փրկեցան յեզիպտոսէ նշանօքն և անդրանկացն ՚ամամբ, սակայն երկ բորդն էս գերադանց էհաս ՚ի վր նց տագնապն ՚ի մէջ Ծովսն և փարաւոնի, զի փարաւոն իբրև զմահ եր նց և Ծովս իբրև զԱԺոռք. ԹԷ ՚ի Ծովս ընկենուԹիս զանձինս՝ զատակուսին կենդանց վաղվաղ և փոԹաթափս գտանէին, և ԹԷ յաղեց անտի Ծովսն երկնչէին՝ եգիպտացին իբրև զմահ բացել ուներ զբերան իւր, յորովայն սատակմանն զբանային առ էհ սարակ կլաներ: Լսակ նոքա մոնն ՚ի Ծովս իբրև ՚ի դԱԺոռս, յայն որ բացաս նց իբրև զգերեզման, և մոնն ՚ինա ոչ հաստատուՀ իբրև կենդանիք՝ այլ հաղՀիճ իբրև զգիակունս, և ելին ՚ի նմանէ յերկիրեզ անտի հալածս, զի դարձան տեսին զմահն՝ որ գայր նոցա զկնի կատարն և երիվարքն փարաւոնի, և իբրև համարեցան ԹԷ՝ ենհաս մահ և եկու-

նր՝ զոր ասաց, ոչ առաքեցոյ և՝ ելիէ ոչ առ ոչնահաս կորուսեալս տանն իսկլի։ և բարեբոյսք կացեալ ասէին, նայն որ ևՀար զմեզ և բժշկեսցէ։ Հաւատացէլ ի բարբառ վկայութիւն աչակերտացն նր ժողովրդոց նդ։ և այսպէս կացին ի Հաւատս ՃշմարիտսյՀետ երերորդ ա ւուր յարութեան նր։ Վարձէալ ի դէմս հրեաննասց շրջի ասացեալս, այնոցիկ որք իբրև զմէտ մի ի կշռոյ և իբրև զոչ ինչ համարեալ եին յաչս այ։ Լակ յոյժամ դարձան եկին ի Հաւատս քրի գտանել զբժշկութիւն։ Եառ զնոսիջոյց ի ջուրս աւազանին՝ նմանութիւն երեքօրեայ մահուն իբրոյ, և ողջացոյց ի Հարուածոց թիւնից վիշապին։ ուս սոի յարուցեալ կացոյց առաջի իւր զկեղեցի նր, և սիրեցեալ Հարան ընդ աջմէ աքեային Ծոնէից և չհիտ էբ ելից։ Ճանչել զոնէ։ Լիրև չոտօտ պոտուտոհան գոց։ և եիւոյ գվէրև չոնէլ՝ Հանօթ և չոհագան յեէլէ։ Վ դէմս հեթանոսաց է և այս ասաց ցեալս, որք ասէին այր առ ընկեր՝ է, կայք երթիցուք ի լոյս ասն, զուցէ մեզ զճանապարհս իւր՝ և գնասցուք ընդ նոս։ Վանգղ յոյժամ ծանեան զնոր Հաւատոմ ոչ կասեցան զնս սիրով և Հալ ծանոք, որոց և գտաս նոյն ինքն ած պատրաստական առաջի, և ոչ խուսեաց ի սիրոզոյն իւրոց, այլ ոտ լոյս վաղոր դայոյ՝ ամգնան որոց կարէն նայել ի նա՝ առանց ցուցանելոյ երևի, այսպէս և գիտութիւն այ՝ հեթանոսաց հեռւոց զաց նմին գտաս պատրաստական։ Վաւղ զի ասէ։ Լիրև չոնէլ Հանօթ և չոհագան։ Օ Հոգւոյն նշանակէ զնորն ո թով ոտոգեալ ծաղկեցաս ի միտս նդ այս գիտուածի, ըստ այնմ՝ անձրև կամաց պատրաստեցեր ած ժողովրդեան քոյ։ քանզի բարձաս միջնորմն անիծիցն՝ որ եր ի միջ լուսոյն և Հայեցողացն, ա րեամբ գաւիննն այ մեզագ բարձոլին։ զի զոր օրինակ պատրուակ քօղոյն ար

եկուել զնն՝ և կարծեցին թէ եկն ե Հաս շրեթանք աստակմանն ի գարշա պարս իւրեանց, յայնժամ ի մէջ խրոխտ յուսոյ բարկութիւնն եգիպտա ցւոց և խղճի երկիւղն ժողովրդեանն անց եկաց գաւազանն կենդանարար խոր Տուրդ խաչին՝ որ յարոյց զընուԹիս և անջոկտուեաց երկուց ժողովրդոցն զվիճակ տէրոյ իւրեանց՝ յորում կա ցին, արգել փակեաց զեգիպտացիան ի գերեզմանն՝ յորում ամէն ոնեին ա պականել իսրայէլացիքն, և կենդանա ցոյց զիէլ յանապատին՝ յորում սպա սէին Հանդչել եգիպտացիքն։ Լաս այս է օրն՝ զոր քարոզէ նոցա մարգարէս։ Ողջոյնասցէ ղնէ ետաց ասէ։ վոհանան սահլոյն ԹԷ՝ ողջացոյց զմեզ յաւուրս երկուս յերկիրն եգիպտա սի և ի ծովէն, նայն որ զայս արար Ձրի զողջութիւն և յերրորդ նեղութիւն որ ի բաբելացոյն՝ յարուսցէ զմեզ կալ ա ռաջի իւր։ Վարձեալ յոսէ։ ի երերորդ յոէ։ Օ դարձն զերերորդ նշանա կէ, զի երից անգամ սպառեցան և նուաղեցան անձինք նդ յերն, և ոչ է զև լի բռնադակ զերծ, և կամ յերը կիրն Հանգիստ կատարեալ առաջին յա ւուրս կիւրոսի արքայի։ և երկրորդ յաւուրս արտաշէսի ընդ զօրաբաբե լոյ։ իսկ երրորդ՝ յաւուրս դարեհի ընդ եզրի, յորում փառաւորապէս դալ ձան և ամ կարգ նոցա նորոգեցաս։ Վայց դարձեալ՝ գոէյոս և երեխոս ա ոեր ած գէ։ զի նա եհաս զնէ՝ և նոյն բծծլեսցէ։ Վա ևր մեր զզարձ ժողովրդ գեանն հրեից նշանակէ՝ որ յետ յա րութեն նր եղև։ քանզի թէպէտ և առ նուաւ յամառեցան պնդեցան, բայց յորժամ մեծամեծ աբանչելիքն եղեն ի Հասչելութիւն՝ առրջացան յայնմիկ զի աւերն, Հաւատալ են դաւաստանք աւե րածոյ էնչ։ և որ է դաւաստանն, այն զոր ասացն դանիել մարգարէ ԹԷ՝ մինչ չև յաւիտեան մատնի էնմ յապակա նութիւն Ոզք դարձան յիշէցին զանա

գևլույր զլույս օրինացն մանկեսի, և Թզ. Թմա.Թին՝ զբանս արդեւոյն ամրամայ, և առակբ օրինացն՝ զմեկնութիւնս նր. այս պես և գիշեր մեղացն՝ զառաջս չնոր հացն, և յանցուածոց օրինաց՝ զանձնէն կենաց։ Իսկ ի պատարագել գառինն սրուեցաս առաջս լուսոյ արեգականն արդարութեի առալի հայեցօղ ս. Հաց հառատոց, և սրակեցաս ի մը նոցա անձրևն այն որ ի ցօղէն զոհարթաց ցանցեալ բառասոյց զօրհնեալ սերմն հաւատոցն, և արար պտուղ ի զանազան չափս տոհմականաց։

4 Օ է՞նչ ոտոլեց ընդ ոեզ եգերի, և կամ է՞նչ անցաոյեց ընդ ոեզ յաւգ. չի ազգ. ծոլեի յեր էբրե չա՛զ վազդոյոյ, և էբրե չզօլ ասաօգաս ոզ անցանէ։

Կանխեցի բազում անգամ, զգուշացոյցի և ոչ լսեարուք, այսուհետև զի՞նչ այլ հնարք առից ի մէջ ձեզ վրկութեի. զողորմութի արհամարհեցիք, սիրոյն գԺրեցիք, մինչ զի ի չաճախել մեղաց ձերոց՝ հարստահարեաց առիս Հաւաքեսցէ արդարութեն, և պակասեաց ի ձենջ ցօղ խնամոյն։ Կայց ողորմութի զմն ասէ՝ զոր քաղէբայ խոստացաւ և չեսուայ, մինչև հապատ Ժառանգեցուցանել զերկիրն արդեւոյն սրունզ ազգն։ և ահա այն ողորմութին ցամաքեաց յարդարութեն տապոյ։

5 Կ՝ասա այնորիկ հհյեցի չմարգարէս ոեբ, և հոգեբոյժ չնս բանիւ բէբեռոյ ինոյ։

Կանգուն նե՛ զձաց ստիպեցաց զմարգարէսն՝ անաչառ բանիւ չանդիմանել զնս, և նոքա իբրև զանմիտ մանկունս կոտորէին զնարատիչան։ Կայդ՝ հնձեաց զնս ած՝ ոչ թե ինքեամբ, այլ զի վասն պատգամոյ բանից նր զոր խոսեցան՝ ի Ժողովրդենէն կոտորեցան։ զի եասյի մերկ և բակ շրջէր, մկբիս ի բանս տալ ուսպէր, եզև կիսել կշտով կերակրեր, եբեմիս ի գոբ վնս չանդիմանութենէն մնասներ։ Կայդ՝ զի՞նչ այլ պարտ էր առնել ձեզ ոմ և իրեմ և յոգա, որք զնս անարգեցիք և զՏրեշտակս պատգամաց իմոց հնձեցիք և զբանս բերթնոյ իմոյ որ ինձ արհամարհեցիք։ Կայ ընդ էր յարուցաներ նս զայսպիսի՞ նեզ զոհթիս ի վը մարգարէիցն, յայտ է՝ զի ազօթիւք իւրեանց էբրև զբարեխօս լինէին ի վը Ժողովրդեանն. յայ զգաս որոյ և ասաց ցան, գնա՛ գոհ՝ և առ քեզ կին պոռնիկ. այլ զի ուացիս հաւանութի՞ զի թէ գոհ մարդ ես և պոռնիկն ի պոռնկէն, քանի՞ օն առաբել համբերեմ ես միշտ պոռնկելոյ ընդ ինև Ժողովրդեանդ՝ ի կուռան օտարս։ Կարձեալ զի և եզիցես գոհ օրինակ տանն դառնացուղի, զի պոռնիկն ցա Ժողցեալ զգաստանայ՝ յորժամ առնաս գոհ զնս։ Կսկ ես մերձեցուցի առիս զԺողովրդդ եբրայեցւոց իբրև ըզ վարշամին որ մերձեցաս ի մէջ առն, և նոքա ոչ պատկառեցին ի սրբութի՞ անտի իմմէ, և կացին մացին ի քաղցրութի՞ն իմում, այլ զկենդանի տերութի իմ ընդ կուռս մեռոխս փոխանակեցին։ Կդր՝ այսքիւք կամեցաս տարկացանել զնս ի բարեխօսելոյ անտի Ժողովրդեանն՝ որ ցաւոյն իւրոց ոչ ըզգայր, այլ էր ընդարմացել հիւանդութի՞ ոմ զմեռեալ։ Կա՞ այսորիկ ասէ, ջնջ ջեցի ես զմարգարէս, և կոտորեցի զնս ի բարբառ բերթնոյ իմոյ։ Կայց եբ բայեցին, նշանակեցի ես Ժողովրդենդ դատաստիկբ ի ձեռն մարգարէից, և նա տեցի զնս ի բանս բերթնոյ իմոյ։ Կբէբռոռե՛ ֆ՝ էբրե չզօլ ծոֆեսցեն։ Կայ սրիքն՝ ոչ ենէ առի ես ձեզ այն ի ձեռն մարգարէիցն, այլ ամ մարդոյ յայտ արարի զերկայնմտութի իմ և զնրատուհան գատաստանի իմոյ՝ նոքօք ոմ զգոյս ծաւալեալ, և անպատասխանի արարի զանհաւանդ։ Կոնո եղէ՛ ի սկզբանէ, մի՞թէ ես արդ լռիցեմ Կայ սրիքն՝ ի փրկութի՞ անտի հեթանոսաց և՝ պատժոց Ժողովրդեանն, այլ էկն այսուհետև իրաւունքն ես՞ասէ տէր

Ա ՂՈՒԿԱՍ

Ա՛ռաւնէ ընդ սատա աւերածոյն և գէ-
րեզմանէն՝ զմխիթարութիւն գարձին և
հ

Յաւուրսն յայնոսիկ՝ ելանէր Յիսուս ի
Նազարէթ քաղաքէ Գալիլեացւոց, եւ
մկրտեցաւ ի Յովհաննու ի Յորդանան:
Եւ իբրեւ ելանէր յաւազանէն, տեսանէր
զերկինս բացեալս, եւ զՀոգին Աստուծոյ
իջանել իբրեւ զաղաւնի, եւ գալ ի վերայ
նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից ասէր. Դուն
ես Որդի իմ սիրելի, որ ինձ հաճեցայ:
Եւ Հոգին տանէր զնա յանապատ, եւ
էր անդ քառասուն աւուր փորձելով ի
սատանայէ: Եւ ուտէր զոչինչ յաւուրսն
յայնոսիկ, եւ յորժամ լրացան՝ ապա
քաղցեալ եղեւ: Եւ մատեալ փորձիչն
ասէ ցնա. Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, ասա
քարանց այսոցմիկ զի հացք լիցին:
Եւ պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ
ասէ. Գրեալ է. Ոչ միայն հացիւ կեցցէ
մարդ, այլ յամենայն բանէ որ ելանէ
ի բերանոյ Աստուծոյ:

Եւ տարեալ զնա սատանայ ի լեառն
բարձր, ցուցանէր նմա զամենայն
թագաւորութիւնս երկրի եւ զփառս
նոցա, եւ ասէ ցնա. Զամենայն զայս
տացեմ քեզ, եթէ անկեալ երկրպագանիցես
ինձ: Եւ պատասխանի ետ Յիսուս եւ
ասէ. Գրեալ է. ԶՏէր Աստուած քո երկիր-
պագցես, եւ միայն նմա ծառայեսցես:
Եւ տարեալ զնա յԵրուսաղէմ, եւ կացոյց
զնա ի վերայ տաճարին, եւ ասէ ցնա.
Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, արկ զանձն
քո անտի ի վար: Զի գրեալ է. Զի զհրեշ-
տակս իւր պատուիրեսցէ վասն քո, պա-
հել զքեզ ի ճանապարհի քում: Եւ ի ձեռս
առնուցուն զքեզ, մի՛ երբէք հարցէ զոտն
քո ընդ քարամբ: Եւ պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ ցնա. Ասացեալ է. Մի՛
փորձեսցես զՏէր Աստուած քո: Եւ
կատարեալ ամենայն փորձութեան՝ սա-
տանայ հեռացաւ ի նմանէ մինչեւ ի
ժամանակ մի:

Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ
Հոգւոյն յԳալիլեա, եւ ելանէր ձայն
նորա յամենայն երկրի շրջակայ: Եւ
ինքն ուսուցանէր ի ժողովարանս նոցա,
եւ փառաւորեալ ի ձեռն ամենեցուն:
Եւ եկն յՆազարէթ, ուր էր սնեալ, եւ
մտանէր ըստ սովորութեան իւրոյ յաւուր
շաբաթուն ի ժողովարանն, եւ յարեաւ
ընթեռնուլ: Եւ ետուն նմա զմատեան
Եսայեայ մարգարէի: Եւ բացեալ զմա-
տեանն՝ գտանէր զտեղին ուր գրեալ էր.
Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ
օծ զիս քարոզել աղքատաց, առաքեաց
զիս բժշկել զհոգեպատսս, քարոզել գե-
րելոց զարձս, եւ կուրաց զտեսանել,
արձակել զկորացեալսն ի նեղութեան,
քարոզել զհամբաւ Տեառն ընդունելի:
Եւ ծալեալ զմատեանն՝ դարձուցանէր
տալ սպասաւորին, եւ նստէր: Եւ ամե-
նայնքեան որ էին ի ժողովարանին՝ ակն-
կալեալ էին ի նա: Եւ սկսանէր ասել
ցնոսա. Զի այսօր կատարեցաւ գրուածս
այս յականջս ձեր: Եւ ամենեքին վկայէին
նմա, եւ զարմանային ի շնորհս բանից
որ ելանէին ի բերանոյ նորա, եւ ասէին.
Ո՞չ է սա որդի Յովսեփայ: Եւ ասէ ցնոսա.
Ամենայն առակաւ ասիցէ ինձ զայս
բժիշկ, զանձն քո բժշկեա: Զոր լուաք
զի արարեր ի Կափառնայում՝ արա եւ
աստ ի քում հայրենիսդ: Եւ ասէ. Ամէն
ասեմ ձեզ, զի ոչ ոք մարգարէ ընդունելի
է ի հայրենիսն իւրում: Ճշմարտիւ ասեմ
ձեզ, բազումք էին այրիք յաւուրսն Եղիայի
ի Սարեփթայ Սիդովնացւոյ, յորժամ
արգելաւ երկինս երիս ամս եւ վեց ամիս,
եւ եղեւ սով մեծ յամենայն երկրի: Եւ
առաքեցաւ Եղիա ոչ առ մի ոք ի նոսա,
այլ միայն առ Սարեփթայ Սիդովնացի
կին մի: Եւ բազումք էին բորոտք յԻսրա-
յէլի յաւուրսն Եղիսէի մարգարէի, եւ
ոչ մի ոք ի նոսա սրբեցաւ, այլ միայն
Նեեման Ասորի:

Եւ լցան ամենեքին բարկութեամբ
ի ժողովարանին՝ լուեալ զայս, եւ յա-
րուցեալ հանին զնա արտաքս ի քաղաքէ,
եւ տարեալ մինչեւ ի բերան լերինն
որում շինեալ էր քաղաքն նոցա, կա-
տարեցին զնա ի վայր տապալել: Եւ
նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ երթայր:
Եւ իջանէր յԿափառնայում քաղաք
Գալիլեացւոց, եւ ուսուցանէր նոցա
յաւուրս շաբաթուն: Եւ զարհուրէին
ի վարդապետութենէ նորա, զի բանն
նորա իշխանութեամբ էր: Եւ էր ոմն
մարդ ի ժողովարանին, որ ունէր հոգի
դիւի պիղծ, եւ գոչեաց ձայնիւ մեծաւ,
եւ ասէ. Ա՛հ, Յիսուս Նազովրեցի, զի՞
մեզ եւ քեզ. եկիր կորուսանել զմեզ.
գիտեմ զքեզ զի ո՞վ ես դու, Սուրբ
Աստուծոյ: Եւ սաստեաց նմա Յիսուս
եւ ասէ. Լռեա՛, եւ ել յնմանէ: Եւ
նետեալ զնա դեւն ի մէջ՝ ելանէր ի նմանէ,
եւ ոչ եղեւ նմա վնաս: Եւ եղեւ զար-
հուր ի վերայ ամենեցուն, եւ խօսէին
ընդ միմեանս՝ եւ ասէին. Զի՞նչ է բանս
այս, զի հրամանաւ եւ զօրութեամբ
հրամայէ պիղծ հոգւոց, եւ ելանեն:
Եւ հնչէր ձայն նորա յամենայն տեղիս
շրջակայ:

Եւ յարուցեալ ի ժողովարանէն՝ մտա-
նէր ի տուն Սիմոնի: Եւ սկեսուր Սի-
մոնի էր տառապեալ ցաւոց մեծաց, եւ
աղաչէին զնա վասն նորա: Եւ կացեալ
ի վերայ նորա՝ սաստեաց տենդոյն, եւ
լքանէր ի նմանէ: Եւ նա յարուցեալ
անդէն՝ սպասաւորէր նոցա: Եւ մայր-
ծագին՝ ամենեքին որ ունէին հիւանդս
ախտս զանազանս՝ բերէին զնոսա առ
նա: Եւ նա դնելով ի վերայ ամենայն
մի ոք ի նոսա՝ բժշկէր զնոսա: Եւ ելա-
նէին դեւք ի բազումաց՝ աղաղակեալք
եւ ասելով. Դուն ես Որդի Աստուծոյ:
Եւ նա սաստեալ՝ ոչ թողուր զնոսա խօսել,
զի գիտէին զնա թէ Քրիստոս է:

Եւ ընդ առաւօտն ելեալ՝ գնայր յան-
ապատ տեղի, եւ ամբոխք էին որոնք
զնա, եւ եկեալ մինչեւ առ նա՝ կալնուին
զնա, զի մի՛ երթիցէ յնոցանէ: Եւ ասէ
ցնոսա. Զի եւ ես այլ քաղաքաց աւետա-
րանեցից զարքայութիւն Աստուծոյ, զի
յայսմ ինչ առաքեցայ: Եւ էր քարոզէ
յաժողովարանս Գալիլեացւոց:

Եւ եղեւ յորժամ ամբոխք հրոսէին
ի վերայ նորա՝ եւ լսել կամէին զբան
Աստուծոյ, եւ նա կայր առ լճովն Գե-
նեսարեթ, եւ տեսանէր երկու նաւակս
կայեալս առ լճովն, եւ նաւավարքն
ելեալ էին ի նոսանէ՝ եւ լուանային
զուարակս: Եւ մտեալ ի մի նաւակաց
յորոց էր Սիմոն՝ աղաչէ զնա հեռի
ինչ ի ցամաքէ տանել: Եւ նստեալ՝
ուսուցանէր ի նաւակէն զամբոխսն:
Եւ իբրեւ դադարեաց խօսել՝ ասէ ցՍի-
մոն. Տար ի խոր զնաւակդ, եւ արկէք
զուարակս ձեր ի որս: Եւ պատասխա-
նի ետ Սիմոն եւ ասէ. Վարդապետ,
զամենայն գիշերի վաստակեալ՝ ոչ
ինչ առաքաք, բայց ի բանիդ քում
արկից զուարակս: Եւ արարեալ՝ ըն-
կալան բազում ձկունս՝ եւ պատառէին
ուարակք նոցա: Եւ կոչեցին ընկերաց
որ էին ի նաւակին միւսում՝ որ եկեալ
օգնեսցեն նոցա: Եւ եկեալ՝ լցին զերկու
նաւակսն, մինչեւ սկսան սուզանել:
Եւ տեսեալ Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ
առ ոտս Յիսուսի եւ ասէ. Երթ ի
քէն, զի մեղաւոր մարդ եմ ես, Տէր:
Զի զարհուրեալ էր ամենայն զգայու-
թիւն նորա, եւ ամենեքին որ ընդ նմա
էին, ի վերայ որսոյ ձկանցն զոր ըն-
կալան: Նոյնպէս եւ զՅակովբոս եւ
զՅովհաննէս զորդիսն Զեբեդեայ, որ
էին ընկերք Սիմոնի: Եւ ասէ ցՍիմոն
Յիսուս. Մի՛ երկնչիր, յայսմհետէ
մարդս կեցուցանիցես: Եւ հանեալ
զնաւակսն ի ցամաք՝ թողին զամենայն
եւ գնացին զկնի նորա:

Եւ եղեւ յորժամ էր նա ի միում ի
քաղաքացն, եւ ահա էր մարդ լի բո-
րոտութեամբ, եւ տեսեալ զՅիսուս՝
անկեալ երեսօք՝ աղաչէր զնա եւ ասէ.
Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել:
Եւ նա տարածեալ զձեռն՝ շօշափեաց
նմա եւ ասէ. Կամիմ, սրբեցիր: Եւ
անդէն բորոտութիւն նորա լքաւ ի
նմանէ: Եւ նա պատուիրէր նմա զի
մի՛ ումեք ասասցէ, այլ երթեալ ցու-
ցին զանձն քահանայապետին, եւ
մատուսցէ ընծայս վասն սրբութեան
իւրոյ, որպէս հրամայեաց Մովսէս,
ի վկայութիւն նոցա: Բայց ելանէր
ընդ նմա աւելի բան, եւ ժողովք բազ-
մանային լսել եւ բժշկիլ ի հիւանդու-
թեանց իւրեանց: Եւ նա էր քաշուեալ
յանապատս եւ աղօթէր:

Եւ եղեւ մի յաւուրցն՝ եւ նա էր
ուսուցանէր, եւ էին նստեալ Փարիսե-
ցիք եւ օրինուսուցիչք, որ եկեալ էին
յամենայն գեղոց Գալիլեացւոց եւ Հրէաս-
տանեայց եւ յԵրուսաղէմէ: Եւ զօրու-
թիւն Տեառն էր առ նա՝ բժշկել զհի-
ւանդսն: Եւ ահա արք ինչ բերեալ
յանկողնի զայր մի որ էր ապաշխարող,
եւ իբրեւ զնա հեռի ինչ տանել ընդ
առաջ մտանել՝ ոչ գտանէին զիարդ
մատուսցեն զնա առ նա՝ վասն բազ-
մութեան ամբոխին: Եւ ելեալ ի վերայ
տանիսն՝ իջուցանէին զնա ընդ ծածկոյ-
թին ի մէջ առաջի Յիսուսի: Եւ տես-
եալ զհաւատս նոցա՝ ասէ. Մարդ, քո
են մեղքդ քո: Եւ սկսան խորհել գրա-
մատունքն եւ Փարիսեցիքն՝ եւ ասէին.
Ո՞վ է սա որ խօսի զհայհոյութիւն:
Ո՞վ կարէ մեղս թողուլ, եթէ ոչ միայն
Աստուած: Եւ Յիսուս գիտացեալ զխոր-
հուրդս նոցա՝ պատասխանի ետ եւ ասէ
ցնոսա. Զի՞նչ խորհիք ի սրտիդ ձերում:
Զի՞նչ է դիւրագոյն, ասել՝ մեղք քո են
քեզ, եւ կամ ասել՝ յարի՛ եւ գնա՛: Եւ
զի գիտասջիք թէ իշխանութիւն ունի
որդի մարդոյ ի վերայ երկրի մեղս
թողուլ, ասէ ցդիւրդ. Ասեմ քեզ, յարի՛
եւ առ զանկողինդ քո, եւ գնա՛ ի տուն
քո: Եւ անդէն յարեաւ առաջի նոցա,
եւ առեալ զանկողինն՝ որում պառկէր,
գնայր ի տուն իւր՝ փառաւորելով զԱս-
տուած: Եւ զարհուրեալ ամենեցուն՝
փառաւորէին զԱստուած, եւ լցան
երկիւղիւ՝ ասելով. Զի տեսաք զայսօր
զարհուրելիս:

Եւ ելեալ՝ նայեցաւ ի մաքսատունն,
եւ տեսանէր մարդ անուն Ղեւի նստեալ
ի մաքսատունն, եւ ասէ ցնա. Հետեւեա՛
ինձ: Եւ նա թողեալ զամենայն՝ յարեաւ
եւ հետեւէր նմա: Եւ արար նմա Ղեւի
խնճոյս մեծ ի տանի իւրում: Եւ էր
բազում ժողովք մաքսաւորաց եւ այլոց
որ նստէին ընդ նոսին: Եւ տրտնջէին
գրամատունքն եւ Փարիսեցիքն՝ եւ ասէին
ցաշակերտսն նորա. Զի՞ընդ մաքսաւորս
եւ մեղաւորս ուտէ եւ ըմպէ Վարդա-
պետ ձեր: Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Ոչ պիտոյ են առողջա-
կանացն բժիշկք, այլ հիւանդացն: Ոչ
եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս
ի ապաշխարութիւն: Եւ նոքա ասեն
ցնա. Ընդէ՞ր աշակերտք Յովհաննու
յաճախ պահս պահեն եւ աղօթս առնեն,
նոյնպէս եւ աշակերտք Փարիսեցւոց,
եւ քո աշակերտք ուտեն եւ ըմպեն:
Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. Միթէ կարող
էք դուք որդիս հարսանեացն առնել
զի ընդ նոսա է փեսայն: Բայց եկեսցեն
աւուրք յորում հարցէ փեսայն ի նոցանէ,
յայնժամ պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ:
Եւ ասէ առակս ցնոսա. Զի ոչ ոք կարկ
ի նոր հանդերձէ ձեռնադրէ, զի ոչ
նորոգեսցէ զնորն, եւ հնոյն ոչ հա-
մապատասխանի կարկ նորոյ: Եւ ոչ
ոք լնու զգինի նոր ի տիկս հինս, զի
ոչ պատառեսցէ զնորն գինին, եւ ինքն
կորիցէ, եւ տիկքն կորիցեն: Այլ գինի
նոր ի տիկս նոր լցուցանել պարտ է,
եւ երկոքին միանգամայն պահեսցին:
Եւ ոչ ոք որ ուտիցէ հնոյ՝ կամեսցի
նորոյ, զի ասէ. Հինն քաղցրագոյն է:

Եւ եղեւ յաւուր երկրորդ ի նախա-
մուտս՝ անցանէին ընդ ցորենիս, եւ
քաղէին աշակերտք նորա զհասկս, եւ
ուտէին՝ տրորելով ձեռամբ: Եւ ասեն
ոմանք ի Փարիսեցւոցն. Զի՞ արարէք
զոր ոչ արժան է առնել յաւուրս շա-
բաթուն: Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ընթերցարուք զայս
զոր արար Դաւիթ յորժամ քաղցեալ
էր նա եւ որ ընդ նմա էին: Զիարդ
մտեալ ի տուն Աստուծոյ, եւ զհացս
երեսաց առեալ՝ կերաւ եւ ետ եւ ընդ
ընկերսն իւրսն, զորս ոչ իշխան էր
ուտել եթէ ոչ միայն քահանայապետաց:
Եւ ասէ ցնոսա. Զի տէր է որդի մարդոյ
եւ շաբաթուն:

Եւ եղեւ յաւուր երկրորդ շաբաթուն՝
անցանել նմա ընդ ցորենիս, եւ քաղէին
աշակերտք նորա զհասկս, եւ ուտէին՝
տրորելով ձեռամբ: Եւ ոմանք ի Փա-
րիսեցւոցն ասեն ցնոսա. Զի՞ արարէք
զոր ոչ արժան է առնել յաւուրս շա-
բաթուն: Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ընթերցարուք զայս
զոր արար Դաւիթ յորժամ քաղցեալ
էր նա եւ որ ընդ նմա էին: Զիարդ
մտեալ ի տուն Աստուծոյ, եւ զհացս
երեսաց առեալ՝ կերաւ եւ ետ եւ ընդ
ընկերսն իւրսն, զորս ոչ իշխան էր
ուտել եթէ ոչ միայն քահանայապետաց:
Եւ ասէ ցնոսա. Զի տէր է որդի մարդոյ
եւ շաբաթուն:

Եւ եղեւ յաւուր երկրորդ շաբաթուն՝
անցանել նմա ընդ ցորենիս, եւ քաղէին
աշակերտք նորա զհասկս, եւ ուտէին՝
տրորելով ձեռամբ: Եւ ոմանք ի Փա-
րիսեցւոցն ասեն ցնոսա. Զի՞ արարէք
զոր ոչ արժան է առնել յաւուրս շա-
բաթուն: Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
եւ ասէ ցնոսա. Ոչ ընթերցարուք զայս
զոր արար Դաւիթ յորժամ քաղցեալ
էր նա եւ որ ընդ նմա էին: Զիարդ
մտեալ ի տուն Աստուծոյ, եւ զհացս
երեսաց առեալ՝ կերաւ եւ ետ եւ ընդ
ընկերսն իւրսն, զորս ոչ իշխան էր
ուտել եթէ ոչ միայն քահանայապետաց:
Եւ ասէ ցնոսա. Զի տէր է որդի մարդոյ
եւ շաբաթուն:

Ո՜այն յայտ առնէ՝ զոր երդուանն զա՝ նաբագրդունատրայ արքային՝ յանդիման երեսացն այր, և ստեցին երդմանն. վա՜ այսորիկ ած բարկացաւ նոյ յաղագս ստելոյն, և եւս զնա դիւրաւ՝ ի ձեռս Թագաւորին՝ փոխանակ չարեացն զոր գործեցին. և յայսմ ուրախ արարին զնա և զիշխանս նր՝ ոչարանալով՝ ի ստութենէն, և մատնեալ՝ ի ձեռս նոյ՝ ի ծառայութիւն գիտութեամբն։

4 Պնդեալն ընդէնս, երբե՛ք չհնարէ վաճառել յերեւելի՝ բոբոռելով՝ ի բոց՝ և՝ ի ջահագնծոյ ճրագոյ.

Այս վա՜ գերչացն ասէ, և ոչ թէ վա՜ պոռնկութենէն՝ այլ վա՜ յափշտակութենէն. ըստ այնմ՝ երբեմն զշունս լիւրքս եղեւն յանձինս իւրեանց. Կա՛ և թզ՝ նոր բորբոքեալ զասաս սրամտութենէն անուանէ, որպէս կէղեքէլոյ էին զնա։

Մէկնէ Եւթեացն Նոյն.

5 Պատրաստ խոտասոյց յեղոյց.

Կամ ուստի՞ համարեացի, ի բորբոքեալ Թռնրէ բարկութենէ նր. զի այնչափ վառի սրամտութենէն՝ մինչեւ տիրէ՝ ի վա՜ աստղոց Թագաւորաց ձերոց, և՝ ի հրոյ սրամտութենէն համրէ զնա և ձարակէ, ըստ որում և պար նաբուգոդոնոսոր զսեդեկիա և զյեքոնիա։ Սկսան էշխանէ չոյրանալ՝ ի գեներ։ Այ Թէ՝ ի բաժակէ որթոյ՝ այլ՝ ի բաժակէ արեան, զի ձգէցին զձեռս իւրեանց անխոհեր՝ ի սպանդ նոցին Թէ, և արբին զարիւնս անմեղաց։ Կամ զայն ասէ՝ զոր եսային ասէ. վայ այնոցիկ՝ որք յառնեն ընդ առաւօտս, և զՀնէս լինին գբաղումս, և երեկանան՝ ինեմն. անխոյթ արարէ զբեկմանէն յամենիս, փոխանակ զի պարտ էր նոցա նստիլ ընդ Թագաւորս՝ ի դատաստանին։ Նա՝ ՅԷՅԷՒՆ չՅԱ՝ էրեանց՝ ի ծառ փոխեցաւ Նա յսինքն՝ յերկաղբեղէն զրաստատանն, և կարկառեն զձեռան՝ ի ժանտսն և յանիրաւսն, առնուլ՝ ի նոցանէ զկաշառս փոխանակ Թիւրելոյն զկրաստատանն։

Ո՜՛ի

չինուԹէնն, զայն յորժամ ելանեն և դառնան յարմտիս իւրեանց՝ և սկսանին ամիսիւել՝ ի շուՏմարանս. յորժամ հինգն Թագաւորեւ՝ ի վր նց. Կամ զի ըստ կիզբն արարին առաքեալքն կԹել զհաստատս մարգարէիցն՝ ի ժամանակս ետն մերոյ՝ յորժամ դարձաւ գերուԹիւնն հոգւոց. ըստ այնմ՝ արիկք մանգաղ, զի հասեալ են հունձք։

Վաղաբ. Է. Լաոն. ա.

1 Ի՛րէն վէրն ինչ չէիր. և յայտնեցին չորեսն իւր եւթեւոյ և էրեան զուրկն.

Յորժամ՝ ի գերութիւն յորում բազմայպատիկ խրատ պատուհասիցն սիրէ՝ ի վր նց, անձամբ զչարիս անձանց խոստովանել նեսցին. ըստ այնմ՝ մեղաք, անօրինեցաք, յանցեաք, ապստամբ եղեաք։

2 Ո՜չ արարին սոսկալի. գո՛զ ոտն առնա, և սասպն գերեցոյցէ՝ ի ճանապարհս նորա. Ոչ Թէ վայրապար մտցէ առնն հէնգք Թշնամեացն, այլ զն արարին ստութեի, այսինքն՝ զկուռսն անտիս, ի գաղտ գերչացն մերկասցին և տառապեսցին։

2 Ո՜չ ուրնչոցեն՝ ի փախն, օդեա՛ ուրնչէն՝ ի սէրս էբեանց.

Հէնգնէ գնա Թէ՝ վա՜ զի ընտրեցին գնուեբրս դիւացն և դիւԹուեց, և զայն սիրեցին պահել՝ ի միտս իւրեանց։ արդ՝ Թոզ լծակցին պաշտօնակից գերուզացն, և յայտնապէս գնուեբրս կռոցն մրմնջեսցեն՝ ուր սրսխբն միտեն. Ո՜ւ՝ չը էս նց յէլեալ։ ուր դաշտեցեն գնս խոբհոբբ նոցա։ Ոչ Թէ վայրապար շար ժեմ զհենս Թշնամեացն. այլ զի յիշեցի զայսանէ և զգաստանի չարիս նց, վա՜ այսորիկ և պատուհասցին՝ ի հատուցմա՜ նէ վրիժուց խորհրդոց մեզանէ՝ զոր ախորժեցին։ Ո՜նդէնա էբեսց էնց էբեն.

3 Ձսրեօն էբեանց սրսխ սրսխն գնուեբրս սրսխ, և սասպնէ էբեանց գնէբեանս։

Ո՜այն յայտ առնէ՝ զոր երդուանն զա՝ նաբագրդունատրայ արքային՝ յանդիման երեսացն այր, և ստեցին երդմանն. վա՜ այսորիկ ած բարկացաւ նոյ յաղագս ստելոյն, և եւս զնա դիւրաւ՝ ի ձեռս Թագաւորին՝ փոխանակ չարեացն զոր գործեցին. և յայսմ ուրախ արարին զնա և զիշխանս նր՝ ոչարանալով՝ ի ստութենէն, և մատնեալ՝ ի ձեռս նոյ՝ ի ծառայութիւն գիտութեամբն։

4 Պնդեալն ընդէնս, երբե՛ք չհնարէ վաճառել յերեւելի՝ բոբոռելով՝ ի բոց՝ և՝ ի ջահագնծոյ ճրագոյ.

Այս վա՜ գերչացն ասէ, և ոչ Թէ վա՜ պոռնկութենէն՝ այլ վա՜ յափշտակութենէն. ըստ այնմ՝ երբեմն զշունս լիւրքս եղեւն յանձինս իւրեանց. Կա՛ և Թզ՝ նոր բորբոքեալ զասաս սրամտութենէն անուանէ, որպէս կէղեքէլոյ էին զնա։

Մէկնէ Եւթեացն Նոյն.

5 Պատրաստ խոտասոյց յեղոյց.

Կամ ուստի՞ համարեացի, ի բորբոքեալ Թռնրէ բարկութենէ նր. զի այնչափ վառի սրամտութենէն՝ մինչեւ տիրէ՝ ի վա՜ աստղոց Թագաւորաց ձերոց, և՝ ի հրոյ սրամտութենէն համրէ զնա և ձարակէ, ըստ որում և պար նաբուգոդոնոսոր զսեդեկիա և զյեքոնիա։ Սկսան էշխանէ չոյրանալ՝ ի գեներ։ Այ Թէ՝ ի բաժակէ որթոյ՝ այլ՝ ի բաժակէ արեան, զի ձգէցին զձեռս իւրեանց անխոհեր՝ ի սպանդ նոցին Թէ, և արբին զարիւնս անմեղաց։ Կամ զայն ասէ՝ զոր եսային ասէ. վայ այնոցիկ՝ որք յառնեն ընդ առաւօտս, և զՀնէս լինին գբաղումս, և երեկանան՝ ինեմն. անխոյթ արարէ զբեկմանէն յամենիս, փոխանակ զի պարտ էր նոցա նստիլ ընդ Թագաւորս՝ ի դատաստանին։ Նա՝ ՅԷՅԷՒՆ չՅԱ՝ էրեանց՝ ի ծառ փոխեցաւ Նա յսինքն՝ յերկաղբեղէն զրաստատանն, և կարկառեն զձեռան՝ ի ժանտսն և յանիրաւսն, առնուլ՝ ի նոցանէ զկաշառս փոխանակ Թիւրելոյն զկրաստատանն։

Ո՜՛ի

փութայր նա հպարտանալ ի պատիւ իշխանութեանն արքայութեան, ի վը յա բեան և ի ձեռնէն զնա ի փառացն՝ յա փչտակեալ ի պատուէրն, և նա արբեալ լիմարութեամբն՝ ոչ ստոյգապա ճանաչէր թէ՝ ո՞վ էր այս չարիքս անձին ընդ նմա։

Ասէին ցնա ուխտ ՝ նո՛ ոչ ղեց։ Իսկզի մինչ մանուկն էր՝ սիրեաց զնա և կոչեաց զնա յանուն որդւոյ և հնազանդ արար նմա զհնութեանս մ՚ուղ ղութեանն իւրոյ։ Իսկ յորժամ հնացաւ ժամանակաւ՝ և պարտ էր առաւել ըզ գաստանալ ի սէրն այ՝ լիմարեցաւ ոչ զմանուկ չար ի կռապաշտութեանն, և ոչ զգաց զհասակին իւրոյ չափ պարտին զկատարելութեան։ Այլ զի ծերացաւ ժողովրդոյն կռապաշտութեանն և հնազանդ չարչըն ասէ մարգարէս, ծաղ ղկեցին ի վը նր ալիքն մեղաց, և նա ոչ զգաց իմանալ և բառնալ ի միջոյ։ Այլ զի կերան զնմանէն զօրութեանն գիտուի լեցնպատս ոչ զմանուկ և անան նո վա, եկին ի քանան և նուվին արուեսք տիցն տեսութեանն ծերացան, և ծաղկեց ալիք գիտութեանն նր ի ձմարիտ այն հա ւատ, սակայն կամակորելոք՝ ոչ զգացին ընդոն, այլ փոխանակեցին ընդ կուռս անօտիս։

10 Եւ խնայեցին հպարտութեանն էնէ՛ յն բեան նր։ Եւ ոչ գոյին առ ինքեան, և ոչ խնդրեցին զնա յանկին։

11 Ո՞վ ոչ դարձան առ այծ՝ ի տեսա նելն զմեծամեծ պատճէրս նր. վ՚ ասացին ցհրամանսն Տիրոջ նոյ ա ռաքեալ Թշխամեացն, և ի լերկրի ժառանգեցին ի գերեզմանի տառապեցելոյն։

12 Եւ էր եպէս էրեա ղեռանկ անփո ւոյ ոչ լեզ եբեա։

Ապա Թագուհն յորժամ բառնայ ոք զձագս նր, ոչ ևս յաւելու ի նոյն բոյն առնել ձագս իւոց յաղանեալ. այնպէս և եկեղեցեան տանէն բազում անգամ ա հերեցան ի Թագաւորացն ասորեստա հնեայց

6 Ո՞վ ի բարեսիրացն էրէա չհնոյ սէրս նոյ յօդնիմանել չնասս։

Յորժամ զղուեցին ի գատել զժողո վրդն՝ ինդրեալ ի նոցանէ զղպար տութիւն զկաշառս, անիծանէին զնս և ևս բորբոքեալ ի վը նոյ բարկութիւն, անմոռնի սարսեալ զանիծիցն՝ տանջեին զնս յանհրաւէրն։ Ո՞վ գնէրն ա՛ ինով յոգեցաս եպէս։ եղև առաւօտ և բարեսէ ցան էրէա չբոյ հղոյ։ Լսիրեմ՝ զառնն յերոքովամայ ասէ, որ մոլորեցոյց զնս յերկրպագութիւն երնջոյն, և ամ ժամս նակ մոլորութեն այնորիկ գիշեր եր ի վը նոյ։ Հին առաւօտ վըճիռ ինդրուեն այ, և բորբոքեցան ի պաշարել գերեզման ոյ հրով, յորոց և ոչ զերծան։

7 Ո՞գնէրն ընաւ էրէա չհնոյ վաթել, և հ՛ր ելէ զաթաոր նոյ։

Յայտ է թէ՝ ամ ցերզն ընաւ ի բարկութիւն գերեզման՝ ոք պաշարեցին զնս, և հաւր հինից նոյ եկեր զգաստա ւորան և զիշխանն։ և զայս վ՚ն այնորիկ զի հրով կռապաշտութեն առջորեցին զանձինս իւրեանց։ Ո՞գնոյն ևս նոյ անի, և ոչ ա էր ի նոցանէ ոք նոյբոյր առ։ Ո՞նման թագաւորքն ամբն՝ որք նստան ի սամարիա ի խորխորատ կուա պաշտութեն, զոր փորեաց յերոքովամ որդի նաբատայ, և ոչ ոք ի նոցանէ սիր ըեաց կարդալ առ ձշմարիտն այծ։

8 Ո՞գնէրն ընդ ժողովուրդս ի՛ր խոռնէր։

Ո՞վ ի փեսայեան նոքա ժողովրդոյ հե թանոսաց, և խառնակեցան ընդ նոսա՝ որոմ ոչ ունին հրամանն յօրինաց անոր։ Ո՞ա եղև եպէս՝ նման չդուէ՛ցեալ։ Ո՞աժ սինքն՝ հաց որ ոչ դառնայ ի կարծրա նայոյ ջերմութեն զով և ախորժելի, այսպէս եղև ևփրեմ ի կարծրութեն ջերմութեն մոլար կռապաշտութեն անդարձ։

9 Ո՞վ ելէ՛ն ոճոյ ղղջաւ ի՛ր և նա ոչ գիտաց։

Ո՞տարք ասին գերեզքն, զի մինչդեռ

նէայց, և նոքա դարձեալ յասորեստան
ելոյ անտի ոչ երկեան· կամ զի՝ ազա-
նի միայն հնազանդի ամ Թռչնոց։ Եւ
եղիւ իբրև զաւետնի մի անմիտ՝ և սըր-
տաթափ։ Իբր զոր ազաւնի, յայտ է
Թէ՝ զայն զոյոյ եբարձ օձն դաւաճան
ի գրախտն զձուա նր, և նա յաբ[illegible]
խաղաղութի ուռնէլ ընդ նմին· այնպէս
և երիսեմ ոչ գիտայ՝ եԹէ վիշապն այն
եկոյ զնա մեզոք, և անփոյթ պաթ ըզ-
դարձն առ ար ած իւր· վն այսորիկ
գտեալ զնա ամայի՝ ի նախնեացմոցն՝
ի վը յառնեն և ազգանեն խաղա,
մին՝ վիշապն յեգիպտոսի, և միոն՝ ի բա
բելովնի· և առնուն բաժանեն յաւիւռա
կել զնա յաշխարհս իւրեանց, ոչ ի սը
նուցանել՝ այլ ի հնազանդեցուցանել՝
ոմ և յաւելու զնի· Եւ եկեղեցոյն Երու
խաէն, և ա ասելոմենոյս գնոյն·
Ի ողեալ զնա՝ առ սուս գնացեալ զօգ
նութի պահանջելոյն, ոմ յայտ առնե
պատմելի չորրորդ Թագաւորութեան·
զի ոմանք Թագաւոր սամարիոյ՝ ի պա
հանջել սաղմանաւորալ ասորւոց Թա
գաւորին զսովորական հարկն՝ ընդդեմ
դարձու, և յօգնութի սեգովոյ և
գիպտոսի Թագաւորին ապաստանեալ՝
իրամաւաեր ընդդեմ նր· սակս որոյ և
գնաց գերի յասորիան ի ձեռն սաղ
մանասարայ· Ամի զի գերութի նոցա
յերկուս յաշխարհս յայսոսիկ եղև·

12 Ի՛ր և երեսուն՝ որ[illegible]ց ի վը նց ըշ
վր՛ իւ, և երիս շնաչեան երկուց իջո
ցէ զնւ· և իրաւեցէց զնաս հմիսաւ
նեղութեանց նոցա։

Ո՛ ուսցին Թէ՝ չի՛ք տէրդ ուր ոչ
տրիք ամենայնա ձեռն ոյ, յորմէ պա
տուհաս յարեաւ ի վը նց· և մնոտի
ե յեգիպտոս ապաւինելն· ըստ այնմ՝
զի ասէ, եԹէ եղեն յերկինս՝ անտի
ինձացէ ձեռն իմ, և եԹէ Թաթիցեն
յերեսաց իմոց ի գլուխս կարմրեալ՝
և անտի ածից ի խառնարչ, և գարձեալ
եգիպտոս ամհոիւեսցէ զնս, և ամենիս

Թաղեսցէ զնս· Իրրև ի վը Թռչնոց՝
ասէ, արկից վարմ և ինձացից զնս· Ո՛ի
ոչ Թռչուն՝ յորժամ յանվերանալ
Թակարիճ վարմին պարսիկին, այպէս և
նոքա ի փութալն յերկրվղել օրինացն՝
որացեալ գոցին ի նեղութ հնազան-
դութե ձեռն Թշնամեացն, և պատ
ժեսցին ոչ ողորմութե՝ այլ ոյ եդին
վկայութի առալի նց մարգարէքն, յա
զագս որոյ և տեսեալ զառանց ողոր
մութե կանխեալ պարսիկաց վարմ պա
տուհասին ինչալ ի վը նց·

13 Վ՛ոյ նց էի վեղեցին զինս· Ե եղ՛ե՛ն՝
էի ամբաղեցան յես·

Ո՛ ոչ պատկառեցան նոքա ի զօրուէ
նշանացն՝ որով փրկեցան յեգիպտոսէ,
այլ արարին զորին և աաեն, այս են առ
ուծած քո ի՛ն՛ել· որով և ամբարշտեցան
ի ձշմարիտն ած, և այնու հետև սուլ
բութ ի կռապաշտութե՝ ի բաց վա
զեցին յոյ ազգէն զնի եկեալք յիւ
րաքանչիւր ժամանակս· Վ՛ըդ՝ վայ է
նց և եղուկ ի ժամ վրէժխնդրութե
ի ձեռն գերչացն, որոց անհնարին ու
ղէտան՝ յորդան իւր երեմիա ցուցանէ·
Ա՛ն երեսէ զնս և նոտ բամբասեցին զես
սուտ· Վրկեցի զնս յեգիպտոսէ, և
նոքա բամբասեցին զես յանապատին·
ըստ այնմ՝ տրտնջեցին զայ և առացին,
Ա՛ր դարձեալ խաւեցան ի վը այ բան
հայհոյութե· որոց Թէպետ նեբեաց,
սակայն ի նոյն չարիս անզ՛ղջ կացին
մնացին։

14 Ա՛ր ոչ ողորմեցին առես սիրոյ նոցա·
այլ ազբայն յանօրէնս էրեանց· Ե՛ի վը
ցուրնոյ և գինոյ ցոկին·

Ո՛ այն առնու ի մէջ զոր յանապա
տին արարին հարք նց· զի ինդրեին յայ
զաւութե՝ միչտեռ ինքեանք չարք
էին, և որանկեին զղորամարգէն առ
կաթայան փարաւոնի ըղձային նատել,
և ողջային զածելն զնս այ յանապատն·
զհայն երկնից անարգեին և զհաց ցո
րե

Գ Ա Ղ Ա Տ Ա Ց Ի Ք Ի Հ Ա Ն Ա Ա Ա

1 Բ Ա Ե Ր Ա Ն ՛ս ԻԲՐԵ Ղ Ե Ր Ե Ց Ի Ք ՝ Ե Ս Ի Ե Ր Ե Ց Ա Ր Ա Ծ Ե Ա Ի Ք ՝ Ե Ա Ի Ե Ր Ե Ց Ա Ր Ա Ծ Ե Ա Ի Ք Ի Ն Ո Ւ Ն Ք Ե ՝ Ե Ա Ի Ե Ր Ե Ց Ա Ր Ա Ծ Ե Ա Ի Ք Ի Վ Ր Ա Ն Ո Ւ Ն Ք Ե

7 Ո՛չ ի խորշոմեցար սիրելիդ, և խոցո-
ռոտեցար նոցա ընդ ըմպել ջուր։

Այլ խոպոպակ տապալանաւն տիրէ՛ ի վը-
բաւոց և ջրացուցանէ զնա, այսպէս
սերմանեցաւ մարդոյն յորժամ որ
ի շամբն՝ ի վը՛ ամբէ՛լ, և ած զնոսա
յամին կործանման։ Այլ նոցա՛ ո՛չ պտուղ
ընծայեն։ Ըմբ և առնիցէ ջուր՝ օձոյ
կերպին։ Այլ կոչէ զպաշտօն երկրպա-
գութե՛ն՝ զոր մատուցանէին կռոցն,
որք ո՛չ կարեն փրկել զնա։ զի թէ այս
կռոցն կարէ՛լ էր, զերգիպտոս ընդ-
ե՛ր ո՛չ փրկաց՝ ի ձեռաց մովսէսի՝ որ մե-
ծամեծ հարուածովքն յարեաւ ի վը՛ր
նոցա, սակայն և զոր ուրնին հանգիստ և
փրկութի՛ չոյ, փոխանակ ի կուռսն ա-
պաւինելոյն՝ օձոյ կերպին, այսինքն՝
գերեզքն վայելեացն ի նմանն։

8 Ընդ-
ունդ-
ունել։ ած ոյժ եղև ի վեր
ազգաց երեք շնօրհ անպտուղ։

Յայտ ե թէ՝ ի խոր գութ ծառայու-
թե՛ն եղև նոցա ընկղմիլն։ ըստ այնմ՝
եդին զնա ի գբի՛ն ներ՝։ Ընդ-
ունդ-
ունել
ցաւ յոչս ազգաց օտարաց երբ զանօթ
անարգ՝ որ նախ փառաց անօթ էր։ ըստ
որում յայտ ե յայնմանէ, զի եղեւ կիսոյ
մարդկաւք արքայ ատրուց պատարագք
ընծայաբեր լինէր, այժմ՝ ի նոյն ազգի
աչս անարգեցաւ՝ յորժամ՝ ի գերու՛ն
ընկղմեցաւ։

9 Ո՛չ ի գնոցին ոս ասբեստոսնէայս։

Ա՛ւ այսորիկ ասէ անպիտանացան, զի
զնա՝ ուստի զփառաւորութե՛ն ու-
նէին՝ թողին, և յասարեւտանեւսյն յոչ
սացան։ Ո՛ձոյ կերպ։ Այտ նոյ ած զերկիրն
բարութե՛ն, ոյ զի երբ լնգին պաշտօ-
նեայք, և յած ուրախացին Աբրիգէս
և ուրախ լինգիս ասէ առաջի այ քոյ։
իսկ երբեմ յայ բաժանեցաւ առանձ
ձինն, սիրեաց միայն զնաշատս զերկրին
բարութե՛ն՝ և ո՛չ զած։

Ա՛ւ

Թէ՝ ի ժամանակին իրրև կամեցան առ-
նել իւրեանց առաքնորդ զաւուղ՝ ո՛չ հար-
ցին զնա, այլ մանաւանդ և անարգեցայ
ի նոցանէ՝ ի յերեսս սամուէլի, ոյ ասաց
առ նա ած՝ ո՛չ լեթէ զքեզ՝ այլ զնա ա-
նարգեցին, և անձամբ խնդրելն տէրութի՛,
և ո՛չ ցուցին ինձ և զայս՝ զի արարին
խնդրել իւրեանց թագաւոր, ոյ և այլ
հեթանոսաց։ Թէպէտ և յայս խայտա-
ռակեաց զնա՝, սակայն զայն ծանեան Թէ՝
դնացիւքն հեթանոսաց քաղցեալ էին
նոքա, ոյ և յաւելին ի վը՛ այնորիկ զի
թողին զնա և գնացին զհետ օտարոտի
աստուածոց, ոյ ասէ։ Ո՛րթնի իւրեանց
և չտիւ տրուին իւրեանց կռաս զի սոքա՝
հեպին։ Տես Թէ՝ յորքան յանմտութիւ
մոլորեցան, զի զոսկին և զարծաթին՝
զոր ետ ած մարմնոց նց ի վայելս, ա-
րարին իւրեանց գայթագղուիս կորստե՛ն։

5 Խոր-
ոհեմ չորին ոս չուրին. բարիացաս
սրտիս-Նե՛ ի՛ ի վերոյ նորս։

Ո՛անիր ոզ յիմարեալգ չամրին Թէ՝
կործանման առնի՛ Թ զքեզ որդի՝ ո-
րում երկրպագես, և խորտակեա զդոյն՝
զի գա՛ե որ բարկացոյց զորմոսէ՛ Թի
իմ՝ ի վը՛ ձեր։ Ա՛ինչե չէ՛ Թէ ո՛չ կոտա-
ցեն սրեալ յիսրայէլ։

6 Ա՛յս չոյն հիւան գործնոց՝ և ո՛չ է ած։

Ո՛ այսպիսի ասէ զմոլար իմաստուհի՝
զոր սկսաւ իւ՛ լ յանապատն ստեղծա-
նել որի՛ գործել և պաշտել, մինչև
ցայժմ ո՛չ էդև ինձ հնար սրբել ի մէ-
ջոյ նը՛ և ազատել զնա յայսպիսի չար
սովորութե՛ցս, որք ո՛չ զգացին Թէ՝ ուր-
ո՛ւական է ստեղծել ի հիւանդ բա-
դին անշունչ, և ո՛չ ունի զարարչականն
պատի՛ւ արժանի՛ գոլ երկրպագութե՛ն։
Վասնի՛ ոլորեցո-ցիչ է սրեն ոս չուրին։
Ցայն հին արմատոյն վը՛ զոր արկին
Տարբն քո յանապատն, շինեցեր և դու
չամրին զորթդ քո մոլորեցուցիչ։

Ա՛ր հնդար զի ցաւք պահեալ ես
քեզ մի՛ ուրախ լինիր զի գերութիւն
ես

1 Ա՛ր ի՞ւրդ էիր. և գ՛ուրթ լինէր ալ
ծաղկոյթդ երէկ. չի դառնիցի
յայն դաշտ։

Ո՛չ ի սէն զոհքն ըստ սահմանի օրի-
նացն նո՛ր ձեռաք զեւտացուցն մատու-
ցեալ ի տեղին՝ զոր ընտրեաց իւր որ,
այլ ինքեանք մատուցանէն և ինքեանք
ուտեն, որ սէ՛ կ ընդունելի այ։ Լ՛ուր
յիշեսցէ ղանիրատութիւն նց, և չանօրէնու-
թիւն նց վրէժ խնդրեսցէ. չի նուա յեփրայ-
մայ, և՛ի գլ մասրեսամենայց դղե-ութիւն
կերեցեն։ Ո՞ չարքն խոկումն որք դաս-
ձան ստութիւք իւրեանց յեգիպտոս, ի
գլուխ հանին գործով որդիքն ի կամ
պաշտամնի իւրեանց։ և ես հայս ահա մե-
զացս այսոցիկ վրկ ժխնդրութիւն ժամա-
նակ՝ ածելոյն սէ յեգիպտոս ուր փա-
ղագիրինն, այլ ի մէջ ասորեստանեայց։
ոչ զի զպղծութիւնն որում ցանկացան
յանապատն ուտել միս խոզենի մերձ
առ կաթսայն փարաւոնի, անդր հանդէ
պեսցի նց ուտել։

14 Ա՛նոռոց էին զորութիւ էր, և չինեցին
գՏիեոն. և յոռեթեաց յոռոյ ստացան
պարսպաւորս. և ոռոգեցին հուր ի փո
ղոյս նց, և կերիցէ չհիմառս նոցա։

Պահապան և օգնական նց ած էր. ըստ
այնմ՝ սէ՛ հնչիցէ և սէ՛ ի քուն երթայ պա-
հապանն իհէլի. Լաւ իհէլ, յայտ է թէ՝
որ ի սամարիա փոխեաց ընդ նմա զմե-
հեանա կռոցն, և ցեղն յոռոյ որ
կերէմ՝ քաղաքս ամրացուցանէր, և ըզ-
ցանգ օրինացն կոխէր՝ ի նա յոռաս-
լով զերկրութի իւր, մոռացեալ զասա-
ցեալն. երթէ սէ տէր պահէ զքաղաքն՝
ընդ ունայն տքնին պահապանք նր։ Լ՛ուր՝
յապաստանի նոցա ես արհամարհեալս
հուր առաքեցից զբարկուի գերեզման։

Գլուխ. Ը. Լաւ. ա։

1 Ա՛ր ի՞ւրդ էիր. և գ՛ուրթ լինէր ալ
ծաղկոյթդ երէկ. չի դառնիցի
յայն դաշտ։

Ո՛չ ի սէն զոհքն ըստ սահմանի օրի-
նացն նո՛ր ձեռաք զեւտացուցն մատու-
ցեալ ի տեղին՝ զոր ընտրեաց իւր որ,
այլ ինքեանք մատուցանէն և ինքեանք
ուտեն, որ սէ՛ կ ընդունելի այ։ Լ՛ուր
յիշեսցէ ղանիրատութիւն նց, և չանօրէնու-
թիւն նց վրէժ խնդրեսցէ. չի նուա յեփրայ-
մայ, և՛ի գլ մասրեսամենայց դղե-ութիւն
կերեցեն։ Ո՞ չարքն խոկումն որք դաս-
ձան ստութիւք իւրեանց յեգիպտոս, ի
գլուխ հանին գործով որդիքն ի կամ
պաշտամնի իւրեանց։ և ես հայս ահա մե-
զացս այսոցիկ վրկ ժխնդրութիւն ժամա-
նակ՝ ածելոյն սէ յեգիպտոս ուր փա-
ղագիրինն, այլ ի մէջ ասորեստանեայց։
ոչ զի զպղծութիւնն որում ցանկացան
յանապատն ուտել միս խոզենի մերձ
առ կաթսայն փարաւոնի, անդր հանդէ
պեսցի նց ուտել։

14 Ա՛նոռոց էին զորութիւ էր, և չինեցին
գՏիեոն. և յոռեթեաց յոռոյ ստացան
պարսպաւորս. և ոռոգեցին հուր ի փո
ղոյս նց, և կերիցէ չհիմառս նոցա։

Պահապան և օգնական նց ած էր. ըստ
այնմ՝ սէ՛ հնչիցէ և սէ՛ ի քուն երթայ պա-
հապանն իհէլի. Լաւ իհէլ, յայտ է թէ՝
որ ի սամարիա փոխեաց ընդ նմա զմե-
հեանա կռոցն, և ցեղն յոռոյ որ
կերէմ՝ քաղաքս ամրացուցանէր, և ըզ-
ցանգ օրինացն կոխէր՝ ի նա յոռաս-
լով զերկրութի իւր, մոռացեալ զասա-
ցեալն. երթէ սէ տէր պահէ զքաղաքն՝
ընդ ունայն տքնին պահապանք նր։ Լ՛ուր՝
յապաստանի նոցա ես արհամարհեալս
հուր առաքեցից զբարկուի գերեզման։

Գլուխ. Թ. Լաւ. ա։

1 Ո՛չ ի սէն զոհքն ըստ սահմանի օրի-
նացն նո՛ր ձեռաք զեւտացուցն մատու-
ցեալ ի տեղին՝ զոր ընտրեաց իւր որ,
այլ ինքեանք մատուցանէն և ինքեանք
ուտեն, որ սէ՛ կ ընդունելի այ։ Լ՛ուր
յիշեսցէ ղանիրատութիւն նց, և չանօրէնու-
թիւն նց վրէժ խնդրեսցէ. չի նուա յեփրայ-
մայ, և՛ի գլ մասրեսամենայց դղե-ութիւն
կերեցեն։ Ո՞ չարքն խոկումն որք դաս-
ձան ստութիւք իւրեանց յեգիպտոս, ի
գլուխ հանին գործով որդիքն ի կամ
պաշտամնի իւրեանց։ և ես հայս ահա մե-
զացս այսոցիկ վրկ ժխնդրութիւն ժամա-
նակ՝ ածելոյն սէ յեգիպտոս ուր փա-
ղագիրինն, այլ ի մէջ ասորեստանեայց։
ոչ զի զպղծութիւնն որում ցանկացան
յանապատն ուտել միս խոզենի մերձ
առ կաթսայն փարաւոնի, անդր հանդէ
պեսցի նց ուտել։

14 Ա՛նոռոց էին զորութիւ էր, և չինեցին
գՏիեոն. և յոռեթեաց յոռոյ ստացան
պարսպաւորս. և ոռոգեցին հուր ի փո
ղոյս նց, և կերիցէ չհիմառս նոցա։

Պահապան և օգնական նց ած էր. ըստ
այնմ՝ սէ՛ հնչիցէ և սէ՛ ի քուն երթայ պա-
հապանն իհէլի. Լաւ իհէլ, յայտ է թէ՝
որ ի սամարիա փոխեաց ընդ նմա զմե-
հեանա կռոցն, և ցեղն յոռոյ որ
կերէմ՝ քաղաքս ամրացուցանէր, և ըզ-
ցանգ օրինացն կոխէր՝ ի նա յոռաս-
լով զերկրութի իւր, մոռացեալ զասա-
ցեալն. երթէ սէ տէր պահէ զքաղաքն՝
ընդ ունայն տքնին պահապանք նր։ Լ՛ուր՝
յապաստանի նոցա ես արհամարհեալս
հուր առաքեցից զբարկուի գերեզման։

---

10 Ա՛ն այնորիկ մոռնեսցին ի գլ ուշտաց։

Այայտ է թէ՝ վ՛ն այսր յանցանացս։ Լաւ
այր ընկալաց զնո՛ և փոխեսցէ փոր ի
յօծանեալս ի բաւասորս և էլեռս։ Հաւանիլ
թէ առ ի նմանիլ էր խաստիւ նց խրատ
գերուեն, և յորժամ ապրաշաւեն ընդունի
զնո՛։ Հետ որոյ դադարեցին յօծանեալ
ի սամարիա ի տունն եփրեմի թիգաւորս,
և եղեն յետ դարձին ընդ միով գաալ
դանաւ, այ ընդ իշխանութի զօրաբաս
բերելն, որ էր յազգէն յուդայ։ Պարա-
ձեալ անկարկէ այս առ ի խորհուրդ
դալստեանն քո՛ի, որ եկն ընկալաւ զնո՛
և ազատեաց փոքր ինչ ժամանակ մարմ
նով կալոյն ի մէջ նց։ Լաւ յորժամ փո
խանակեցին նմա զնաւէն իսպառ եբարձ
ի նոցանէ զօծանութն և զիշխանութի։

11 Ո՛չ ի յօճախեաց եդիր սեղան. և եղեն
նո՛ա ի գլ սեղանն սիրեցեալս։

Այամ կարգ բանիդ մարգարէութեան՝
դնէ զանցացեալս նոցա, և առ ընթեր
յանցանացն զպատիժ պատուհասին։
Լ՛ուր՝ ես ասէ հրամայեցի՝ զոհսն ի
մի՛ իմոյ սեղանոյն որ կերէմ՝ մատու-
ցանել. իսկ նոքա յաճախեցին հակա-
ռակ ինձ յամ տեղիս զբագինս կռոցն,
և սիրեաց զյաճախութիւն սեղանոյն՝
զորս կատգնեաց յանուն նց, որք եղեն
նմա ի մեղս, և մեղքն առիթ գերու-
թեանն և տարկութեանն։

12 Գրեցից ի վ՛ր նց բազո՛ութ. և կրօնք
նր յօտարոխս համարեցան։

Ո՞ այն բազմութի սեղանոցն ասէ՝ զոր
կատոյց, նշանակեցից ի վ՛ր նց մեղս
մեծամեծս, քանզի օտարատի կրօնիւքն
սիրեաց զսեղանն որ արտաքոյ քան զի-
րաւագէմ, և ոչ ըստ օրինացն այլ։

13 Մեղանչ սիրեցէք. չի ի՞ւրդ և չհիմս
ցեւ չհս, և ոռոգեն չիսն տէր ոչ
ընդունի չհյն։

ես տառապէլոց. եր վե՛ր, զի մոռացար զյաճն քո, և պառնկեցար ի կուռս արդ՝ մի՛ այլ ժողովուրդքն հեթանոսաց՝ զի ուրախանան ի ոտն տարեկանաց իւրոց և անց, և դու ուրախ լինիր առաջի կրոցն՝ զոր արարեր քեզ, զի դու չկայիր քո պառնկեցար. իսկ հեթանոսքն ոչ երբեք մոռացան զդիան իւրեանց, ըստ այնմ որ ասէ՝ չփոխանակեցին հեթանոսքն զդիս իւրեանց. Այսկ ինէ մեծ և յաղթող զդիս հեթանոսաց համարէ զյածն իւր եհեղոյ, և ընդ նա պառնկեցար. Սերեցեր զնաշտս ի վեր ամէն ելոյց յորենոյ. Լ՝յսինքն՝ զբարիսն այլ սերեր ցեր, և զձառայելն բարեբարին առեր ցեր. վա՛ այսորիկ՝ քեզ որ ստեցեր պաշտաման այն քո, առեացեն արմտիք երկրին առ ի չոչ տալ զպտուղս.

2 Աւրէ և հնձանս չնա ոչ ծանեան, և ել՝ են ոբեաց նոցա.

Յայնմիկ՝ զի ոչ եղեն նդ ընդմաջ ի վե՛ր կալոյց առ ի կատար զնա, և ոչ ի հնձանս առ ի ճմլել զհատղ. զի առեաց նդ որթն, և զպտուղն զոր և եցոյց, թաքոյց դարձեալ և ոչ ետ ի ձեռս նդ.

3 Ա՛չ բնակեսցեն յերկրէ տեն. բնակեսցի եվ րեւ յեգիպտոս. և ի գէ ասորեսպանեայց պրծս ներսեն.

Փոխանակ զի ուտէին նոքա զաղքատս երկրին իւրեանց յափշտակութե՛ , և եղև նդ այն պղծութիւն. վա՛ այսորիկ մերժեացին յերկրէ անտի նըշ, և կնքիցեն պղծութի՛ ի մէջ պղծոցն՝ ի մէջ ասորեստանեայցն ի զոհից իւրեանց.

4 Ա՛չ նուիրեցին տեն գինի, և ոչ հաղցոցոյ ցին նմա՝ ընծայ նոցա.

Ո՛չ զի զրկին արգելեալ էր ի նուի՛ բելոյ տեն. արդ թէպէտ և յայսմանէ ոչ ընկալաւ, սակայն և ոչ զոհք նոցա քաղցրացաւ նմա. վա՛ զի ի յաչխատակէ էր և՝ի զրկանաց և՝ի նեղութի՛ աղքատ, զորս հարստահարեալ առնուին և այ նուի՛ բին. Ո՞ ընչ նդ էրէ՞ ընծայ ագոյ եղոյ նդ . տէրն որ ասէրեն ի նոցանէ դղեծոյն. Վահանայիցն ասե՛ զտնքն որ ի յաչխատակէլոյ բին՝ չնց ագոյ եղիցին և՝ի պղծութի՛ , զի սուգ մեծ առնուին աղքատքն յորժամ յաչխատակէին ի նոր ցանէ զչնչին կարասեացս, և քահանայքն վա՛ կաշառակրծուեն ոչն առնուին և ոչ յանդիմանէին զզրկանացն մատուցողսն, զի մի խափանեսցի պտուղ իւրեանց, վա՛ այսորիկ եղև նդ ի պղծութի՛ . զի և որք մատուցանէին զնոսին պիղծ ձեռօք մատուցանէին. Ամ՛չնց ագոյ ասե զոյն զկերակուրն նդ որ ի գերութենն լինի պղծել ի շաղախելոյ այլազգացն, յորմէ ոչ ելանէր ի սե զանն տեն: Այս եղկիցէ այսմ ապացոյց եվեր զկերակուրն իւր ի վե՛ քակորոյ: Ամ՛չնց ագոյ ասե զկերակուրն նդ ի գերութենն, զի այլ ազգաւորն մերձենալով ի մեռեալն պիղծ էր ըստ օրինացն և կերակուրն իւր, այսպէս և նդ լեցի շաղախել կերակրոցն հեթանոսաց.

Ո՞ ի տնջ էրթեաց անչնց էրեան, և ի՛ ոչ ի տուն ի տուն տեն. Պատարագն զոր մատուցանէին՝ առ ինքեանս դարձցի, քանզի զի ոչ է ընդունելի այ. և այս ոչ եմէ վա՛ գիշեր գիշերոյ և կամ վա՛ այլ օրի՛ նաց՝ որով պիղծք համարեին ըստ օրինացն, այլ զի զանձինս իւրեանց ոչ մատուցանէին տեն՝ բայց միայն զսուկ կրճ զակս անբանիցն: Ամ՛չնց ագոյ ասե նդ և պիղծ, որ ի՛նեղութե՛ ծառայութե՛ն տուեալ լինի. զի ի չարչարանացն և՝ի նուաղութեցն ոչ կարեն պատշել ի մէջ նըշն և պղծոյն՝ ըստ սահմանի օրի՛ նացն. քանզի նեղութի՛ դառնի, և տը կարանան յընտրութե՛ն: Այլ եբրայեցի՛ նդ ագոյ նդ (ասե՛) հագ է պղծութե՛ , և ոչ կարէ սրբել զնա, այսինքն՝ զի պղծութե՛ է նա կռօքն իւրեանց.

5 Ո՞ ընչ էրթեցէք յաւուրս տօնեանն՝ և յաւուրս պօնի տեառն.

Ականեցին չարիքն առանց դառնալոյ ի

՚ի պատուհասէն, այլ իբրև զմարգարէ յիմարեալ ըմբռնիս զնա՝ որ հաւանեցար սուտ մարգարէիցն, որք զնաա զղջութիւնն զոր ոչ էր՝ պատուիրն քեզ, և գտանէ զքեզ Թշնամութիւնն ոչ ի ըզգուշութիւն՝ այլ ի խոր խաղաղութիւն, ոյր Թէրբեալ՝ արբեցութիւն, սուր հաստատորդի։ Իբրև ընդ ի այսոքիւ ասա որում սաստէն՝ որ չարչարեր ի դիւէ անտի և ոչ զգուշանայր, այսպէս և դու ՚ի չարեացդ քոց։ ՚Ի բաւութիւնէ անբռնաբարելոյ տոց յոճախեաց ելբրանիւն։ Սուտ մարգարէիցն բանիւք մոլորել քեզ ասէ՝ վա՛ղ բազում անօրէնութեանցն եղև, յորս վարակեալ մոռացար զաիշատակ օրինացն այլ, զոր Թէ պահի մտօք քննեսն՝ գտանես, զի Թշնամութիւնէս արժանի՝ և ոչ խաղաղութիւն, զոր սուտ մարգարէքն քեզ աւետարանեն։

8 Գլուխ ե եբեւ ընդ այ մոգիւք՝ որոգային գայթեցուցանել (կամ խաղաղացնել) յաճառագործս նորա։

Ահա սովորութիւն է կոչել զվերակացուսն. արդ՝ տանն եհրեմի առաքինոր դութիւն և ածպաշտութիւն մոլար՝ զոր ուսոյց իւիւր, որոգայթ եղև խաղաղութեանց, և զամ Հանապարհս նոյ պղծեաց։

Մեկնութիւն ի գան այ գիւերն։

9 Ազգականքն ըստ ասացն բարւոյն։

Սոյնպէս ի տան այ՝ զսուտ մարգարէսն ասէ, զորս կացոյց Հակառակս այ. որոգայթս և գայթագղութիւնս ոչ ըստ մի իրաց՝ այլ ըստ ամ Հանապարհս Հացն իւրեանց։ Իսա ոգոնեցան։ Յորմէ Հետու ՚ի բարձումնն յուսացան, որ ոչ Թէ այժմ ակաման՝ այլ ՚ի վաղ ժամանակաց Հետէ, ոյ և ՚ի Հաւատասուղի ըզդիւթեան խնդրեալ, և ՚ի բարձումնն զդիան կանգնեալ Տարցն նոյ, և այնու Հետու ապականեցաւ սրբութիւն օրինացն նոյ։ Յիշեսջէ զանօրէնութիւն նոյ, և վրէժ խնդրեսջէ գնոցա նոցա։ Ահեպէտ և երբ կայմամոեաց այժ, ակայն ոչ խափանէ յոր

՚ի վը՛ նոյ, յաղագս որոյ տեսեալ զնա ՚ի գերութիւնն աւաղէ մարգարէս Թէ՝ գերեալք գոլով զտարեկանն ցնծացէ և զոհանն ուրախասցի։ ըստ այնմ՝ առ գետս բաբելացւոց նստեաք։ և զիարդ օրհնեմք զտրհնութիւն յերկիր օտար։ Կամ զի՛ յաւուր տօնի ժողովեաց ՚ի վը՛ նոյ զհեթանոսս։ ոյ ասէ երեմիա, կոչեաց ՚ի վը՛ իմ զտօնս տարեկանս ՚ի տատակել վերիսատարդս իմ։ Օ՛ ինչ ասէ գործեացես յայնժամ՝ յորում զտօնս քո ՚ի տուգ դարձուցից։

6 Վա՛ այնոցիկ ահա գնասցեն ՚ի ներաժառանգութենէ գործոցդ։ և ընկալցէ զնա փիլիս, և խաղացէ զնսա ծովս։

Յեգիպտոս ոչ գերեցան, ընդ որ ասէ՝ Թէ գնասցեն Թշնամականքն յեգիպտոս։ յորժամ գերեցան յասորեստանեայն՝ մնացեալքն անձամբ անձին ինքեան յեգիպտոս, կամեք առնել զանձինս պանդուխտս անդ, ոյ այլքն ասկամայ ՚ի բաբելոնի։ և Թէպէտ ասաց ած ձայնիւ երեմիայի մի ինչանել յեգիպտոս, ոչ լուան։ Իսկ յորժամ եկն ասորին՝ գերեաց և զեգիպտոս, փախուսականքն ՚ի նոցանէ ՚ի մեմփիս՝ որ է քաղաք եգիպտոսի ՚ի վերին կողմանն, որ է քաղաքին անուանն մաքեաս, անդ մազապուրծ մնացեալ դադարեցին, մեռան և Թաղեցան անդ, և երեմիա վախճանեցաւ։ Օ՛ ոչխարն նոյ կորսուսն ժողովէ գեհոյէ, և ՚ի յորս նոյ փո՛ր բռնէ։ Օ՛ ի աղաչանէն ստացուածքն՝ յորժամ գերին և քանդեալ աւերին չեմարանք նորին՝ ամբոխելին։

7 Հասեալ են ատեսք վրէժխնդրութենէ տոց. Հասեալ են ատեսք հատուցման տոց. և չուշութեամբ ել ՚ի ղիտգիտէ յիսրաէլ։

Ա՛ի կարծեր սոսկ սպառնալիք և ի՛ վարկանիր անագան իլ գՀատուցումն մեզ ասց քոց, քանզի կանխաւ է առ դրանս։ Իա չուշութեամբ ել։ Ա՛յ իրբև զայր ի խմաստուն՝ որ զգուշանայ

յորժամ զղջման տեղի ոչ ետուն յանձին, այլ այժմ զամենայնին պահանջեաց զի զսակ վըճիժուցին։

10 Իբրև չհուշ յանագոփէ փոխ չէնէ. և իբրև չէփաւ ի ինչսոյ վաղհասուն տեսէ չհոգս նոցա։

Այ սակաւութեան նշ և արհամարհ լինելոյն ասէ զայս. ըստ այնմ՝ մի էր և օրհնեցի զնա և բազմացուցի զնա։ Այնպէս ի մէջ անապատի հեթանոսաց իբրև զողկոյզ գեղեցիկ ընտրեաց զաբրահամ, և իբրև ի ծայրս երկնից վազահասուկ պտուղ, այսպէս ի մէջ խաչ կուեթեան ամ հեթանոսաց՝ ետես զնա հասուն հաւատովք։ Այրդ՝ զոր օրինակ բնութեի է ամ խակութեի պտղոյն հասեասրել նմանութեի հասուն պտղոյն, այսպէս անդ էր ամ հեթանոսաց ի գաղստեանն քան հասեասրել հասատոց և օրհնութեն աբրահամս։ Կոտ ոչն ի բեւեռ՝ և օտարոյն չուրն խոեան։ և եղեն գորչեւն էբէ չէբէցելս։ Ի հարցն սկսաս խեռութեամբ գնալն յաճախոյս կողմին։ քանզի և նոքա պըղծեցան պոռնկութեբ ի բեւեռ՝ զոր իբրև զողկոյզ ածէր զպատշաբ էբերկիրն պարգևաց։ Օտարոյն (ասէ) չուրն խոեան։ և սիրեցին զգաբշէլսն։ Այ զի բեւեռ պղծութեի ամենայն է՝ զոր պաշտէին հեթանոսքն, օտարացան և սոքա հաւասար նոցին չամենայն, և սիրեցին զգաբշէլն անունն և զկուռն, ոչ զսիրոյ արժանին։ Իբրեւ էբէ չհանեսուս։ և գտաւ նշ ի ոսկեաց՝ և չէբ ինչ՝ և ի չդեսբէց։ Օ չր օրինակ լինի թռչել հասուն վաղվաղակի չերկրբ ընդ չօդս, այսպես և զնա ամբառնալն եւ բեմ ի հրեաստանէ և անկանել չաներգործութեի բաբելացւոց։ Ի գոեսեաց։ Ցայտ է թէ՝ ի կաւատոցն զոր առնոյր ի բնակեաց աշխարհին սակս իշխանութեն փառաց, և չերկրբն որ ծնանէր և սըննատներ զնա, քանզի հատան ի նոցաչ նէ քահանայք և թագաւորք և փրկիչք որք անփորձ պահէին զերկինքն նշ և զբազմանային։ ԵՒամ զի՝ զփառան զոր ետ ծննդեան նշ՝ եբարձ, զի ոչ օրհնէ ի նոսա՝ ըստ որում սովորութի էր ընդ բրինացն, ոչ ի չդաներն և ոչ ի ծնանէլն։ Չաբ չերեսից։ Ոչ զի զի ոչ լինի ինձ քրիստոնեութի ջուրցն։ Չաբ ի չդաներ։ Օ ի ոչ բառնայ ի նոցանէ ամենքն և անծնանդն, ըստ օրհնութեն ուր ասէ, մի՛ եղիցի քեզ այս։ Չաբ զի այսպէս եղև՝ չաբելոս։

12 Ամէնից և անասունն չորքոտ ի բերանց, անբանութեն ի խորտնէն։ տեղի վայ նշ։

Այ թէ վայրապար հասանեն նշ պատուհաս անզաւակութեն՝ այլ առ ի չէ նեն ե, յորոց թէ գայ չաստ պտուղ որովայնի՝ սատակի, զի մի՛ ունիցին նոքա չերշատակ ի մէջ մարդկան՝ քանզի վայ աչերարանաց ե նշ, և չայմ կրտմանց տարակոյս։ Ամէն իմ ի նոցանէ ե։ Այ սիրեքն՝ զի ի նոցանէ քա ըստ մարմնոյ հանդերձեալ էր լինել, որ ի վը ամ ամ օրհնեալ չաբրահամս։ ԵՒամ թէ՝ մարգարէս զանձն արտաքոյ հանէ պատուհասին որ հանդերձեալ է գալ, թէ մարմին իմ՝ ի վայելն և չանզաւակութեն արտաքոյ լինցի։ ըստ երեմայի՝ տէր ազ մեհնակալ ոչ նատայց չաթոռակութեամբ նշ, այլ նատայց միայնակ։ ԵՒամ թէ՝ և ես իբրև զնա մարդ եմ, և ոչ խոտորեցայ ի կուռան և ի մեղն, այլ մնացի ի պաշտօն այ։

13 Օ էբէ՛ այ տեսէ չ՛ոբա նոցանէն չան գլխոն չորքոտ խոեանց։

Օ ծառ տեսի չպարտացեալ, և ետես զնա՝ ի սուր և ի գերութի, այսպէս և զքո եմբեմ չպարտացեալ՝ կուտեցից զորդիս ի ձեուն գերչացն։ Չաբ ասաեէբէ չհոեել ի նոցանէն չորքոտ խոեան։ Այ չամեցաս բժշկել զվերաբերեալն ի նոցանէ մեղաք, այլ տուն քահանայութեն և թագաւորութեն մեղաւոյց

լինելին նոցա, և պէս պէս չարեաւքն խա-
ցուտելին։

14 Տէ՛ր նոցա տէր։ ընդ ո՞ւմ նոցա ծո՛ւր
նոցա տիգեաց անօրէն, և ասո՛ղս ցամաքեալս։

Յետ ցուցանելոյ զանբժշկելի վէրսն՝ անխծանէ, ծնանելին զնա թագաւորքն, և դիեցուցանէին քահանայքն։ Եւ դարձեալ ասէ՝ զնա գերութիւն, զի մի՛ ի ծնանելն խոցոտեացեն զժողովրդեան առաքելութիւք մեղացն, այլ անզաւակս զին թագաւորքն ի բազմութենէն, և առինք քահանայիցն որ զմոլար օրինս ճմլելն, և խոցոտէն զորդիսն, ցամաքեալ զի ի զօրութենէ քումմէ ամէ։

15 Վասնոյ և ասէ նոցա ի գաղտագո։ զի ահ
տեսցէ զնա վասն նորա գնացից նոցա։

Վարձեալ երկրորդէ զկանխաւ ասացեալն, զի ի գաղտագաղ մոլար կամաց ընթանային զոհելոյ կուռացն հեթանոսաց։ Վասն այսորիկ երթեալ է զնա, և ահ եւս չեւս ելոյ ասէ։ Տուն իւր զտաճարն անուանէ, և զերկիրն զոր ետ նոցա ի բնակութենի՝ այն որ հանապազ աչք ունի ի վերայ երկնից, անտի մերժեցան գերեալքն։ Ելոյ վասն, զի անօրէնութենի գոլ ծեծին ի տան ունի։ քանզի հանին ի խաչ զերկինքն իւրեանց զքո, և յայնժամ տուաւ նշանակ մերժելոյ զնա ի տանէ իւրմէ՝ ի փախչել գնալ հոգւոյն ի տա-
ճարէ անտի՝ յորժամ պատառեաց զվա-
րագոյրն և ել արտաքս քան զնա, և այ-
նուհետև անարգեալ առեաց զնա։ ըստ այնմ՝ յայ աչաց ելին, և ամ մարդկան առելիք եղեն։ Վարձաւ ի նոցանէ անդրանկութենի ածպաշտութեն՝ ոչ ի յեսաւայ, և տուաւ հեթանոսաց՝ ոչ յակոբայ։ ոչ գտաւ տեղի ապաշխարու-
եսաւայ պղծոյ, և ոչ ի տուա տեղի սէ-
րոյն ոչ և աղաւոթենէն, այլ միան առ
յապայ ի ծառայութենի ազգաց։ Վասն
նոյն էլեհան նոցա ապաքէն։

16 Վասն խոտան արմատ եբերիմ ընդ նոսա և դառն ոչ ևս պտղեն։

Զրմատք հաստատութենէ ազգին իշ-
խանքն էին, յորժամ նոքա ախտս ցե-
ալ ի կուռան դիմոհ ի հաս-
տատութենէ անտի օրինացն՝ ամենեքին ընդ նմ ի մոլորութենի կուռացն չորացան, և ոչ ետուն զբարի պտուղ ածպաշտու-
թենէն։ Ո՛ չ ի ինչ եւ ինչին անդամ ոչ-
նոկալ ոգւոյնէ նոցա։ Վասն վ՛ ոչ, զի մի և նոքա անհետ՝ զլարիս Հարցն բազ-
մացուցանէ, այսր ազգաւ կոնծապէ զնա ի սկզբանէն։

17 Պերծեսցէ՛ զնա ահ՝ զի ոչ լուան նմա, և եղիցին մոլորակեալ ի գիր ազգաց։

Այս է պատճառ մերժելոյն՝ զի պէս պէս խրատուցն ոչ լուան, այսր ա ղագաւ գերութենէն մոլորական շղթին յայգս։ Ո՛ չ ի թէ ժողովրդեան իմոյ ասէ՝ լուեալ էր ինձ, այլ զոչինչս խո-
նարհ պարեալ էր զնշանական իւր։ Վասն զի ոչ լուան ինքեանք՝ ի նեղելոյ ձեռնին թշնամեացն ոչընչացան։

Գլուխ Ը։ Վան։ ա։

1 Այդ առաքեսուր զդաշնից էնէ. ըստ բուն
նութենէ գոյդ նր յանթեսուն սեղան։

Այն այգի զոր ևհան յերկրէն եգիպ-
տացոց՝ խլեաց զհեթանոսս և անկից զնա, հաստատեաց զարմատս նր և ընդ-
արձակեաց զտարածանակ նր ընտրեալ զեր-
կիր։ Վրդ՝ փոխանակ այս մեծամեծ ընտրեացս գոհութենէ՝ հատուցանէր մերկչին՝ նոքա անօրէնութեբ զսեղանս զոհից կուռցն բազմացուցին։ Վբ ի յամաքել պտղոյն զոր տայր ած, զի-
բախայրիս պատարագացն կուռցն նուի-
րելին, բոլ որում ասաց։ Պատ գործոյ-
նեան էրեսեն էրեսեաց խոփեցէն սրյան։

Բայց բազմաբեան խրճոնց՝ սոչնգես և զ
ձն. ըստ բարաբեան երկրի խրճոնց կանգ
նելն տրճոնս։

2 Խոճանելն ղերթս խրճոնց ։

Ցայ, և՛ վայելչեն կերկրին բարու՛
սչ չաճ՝ այլ յարձանս կոտոն խրա
խասեցին, ըստ այնմ՝ գիրացաւ ըստ
ունարացաւ յակովբ, և եճոզ զոր ած
զարարիչն իւր։ Ուրդ ոգոնանելն՝ ն
իրճոնելոչ ղսեզոնս նոցա. Ելաստաս
ցին սրճոնչ նոցա։ Ա՞ զի լցաւ չամ մե
զոցն, մեզնեցաւ ապականաբեի գերե
զոցն, որովք կորճանէ ած զսեզանն՝
որք կանգնեցան հակառակ սեղանոյն
իւրոյ, և թշնաառացուցանէ զարձանս
պատկերացն՝ որք բարձրացան ընդդէ
մամարտ անուանն իւրոյ։

3 Ասէզէ ոչճ ասացեն. սչ գայ մեր քաղք
ար՝ զի՛ ունի սչ երկնաց. այլ քաղաքար
գեղ չի՞ առնիցէ։

Ցացին զայս միաբան ազգն ապերախտ
առաքի պիղատոսի թե՝ սչ գայ մեր թա
գաւոր. և սչ երկեան ի՛ ունէ՝ որ զազգն
յուդայ եղ գլուխ նց և թագաւոր,
ուստի ծագեաց քս։ Ասլ ղցնեզ թա
գաւորութեին յուդայ անզգեցին, և
յարքայութեէն անտի քրի հրաժարե
ցին, և ի՛ ունէ որ նա ինքն է քս սչ
երկեան, այլ ժարկեցան ի վը նր և ա
սեն. Թագաւորն քս որ է ի ցեղէն յու
դայ մեզ զի՞ առնիցէ. լաւ է նմա մե
ռանել՝ ի վը ամ ազգս, և մի՛ ամ ազգս
կորնչել։ Ցոր զի չայս պատցէ թե՝ վ
այր խորհրդոյ արկեալ է ցճառս զայս,
առնու ի մէջ և զզրպարտութի սուտ
վկայիցն՝ զորս չայնամաւոր չարեցին
ի վը ան մերոյ, չասէլն իւրումն

4 Ելթէ բան խօսեալ պոգճառ սառնէ
են։ ոռխեսէ ոռխս։

Ասանք սուտ վկայիցն զոր խօսեցան ի
վը քրի՝ պատճառք սուտ էին, այ
սինքն՝ չարութի հրէից, որով զրգռե
ին ընդ նմա, և նիւթ առեալ զատաբա
նութի վկայիցն՝ ուխտեցին սպանանել
զառաքնորդն կենաց, և լուծանել
զնախ կտակին՝ զոր հաստատեաց ընդ
նո մարգարէն մովսէս՝ չասելանդ ի
բում. մարգարէ չարուցցէ ձեզ տր ած
ձեր յեղբարց ձերոց յիւէլէ՝ նմա լսէ
ջիք ։ Ուրդ՝ վոխանակ զի ուխտեցին
ստութիւն ի վերայ ճչմարտին, և լու
ծին զնախն չաստատուն ի սպանանել
զնա վ երկիւղին հոռմոց։ Էա նա
զնախ իւր կենաց և խաղաղութեան
ընդ հեթանոսս, և մանաւանց զնո յեր
կիւղ կասկածանաց գերութեէն հռո
մոց։ Ասայ եբրայեցին ասէ, չիք մեր
թագաւոր, եթէ ի՛ ունէ սչ երկեաք
մեք թագաւոր մեզ զի՞ առնիցէ. խո
սեցան բանս, և երդուան ստութէ,
ուխտեցին ուխտ ։ Ա՞ բնաւին էէրե
զնէզ էջոտնով՝ ի խորդ ոգոյնի ։

5 Ելրնառ պաճն ոչնոյ։

Ասեցին ուխտս և դաշինս կռեցին
ծառայել որթուն՝ զոր արարին ի
չամրին, և ծաղկեցին այնու զնչուանա
դատաստանի վրէ ժխնդրութէն այ ի
վը ինչնանց. ոնգ կորդ երկիր՝ զն ատղ
քացուցանէ զսէզն, այսպէս և նոքա ի
կորդ կատաչտութէ իւրենց բռա
սեցին զսէզ վրէ ժխնդրութէն՝ չարա
ցուցանել զբոյս խաղաղութէ իւրենց.
տուն ոչնոյ՝ զբնեթել ասէ և զչամրին,
ուր որթն կանգնեցաւ ի գայթագղուի
ձէզի ։ Ա՞ եղէցէն գոնգոնոտ բնակիչ
չամրին. չի սուգ ած ծաղչուցէ ձ՞ ի վը ն
զ. Պանդուխտք յասորիա՝ որ ելն և խոր
տակեաց զազգն թագաւորութեանն
չամրնի, և՛ ի սուգ մատնեաց զերկիրն
ամ վ ծառայեցուցանելոյ զնա։ Ա՞ ոչ
գոռնացուցէն զնա, ոռնչոյ ելցէն ի վերոյ
գոռաց ն՞ ։ չի գերեցան ի նմանէն ։ Տուն
թագաւորութէ չամրնի՝ որ անկրա
ւութէն իւրով գառնացոյց զամ ժողո
վուրդս երկրին և զզուձեաց, յորժամ
նե-

նեղեալքն տեսցեն զխաւս նոր կործա-
նեալ՝ ոսկեայ լծկին նմա, և գովեսցեն
զարդար իրաւունսն ՚ի, որ եղև յա-
Նիրաւացն վրէժխնդիր։

6 Եւ- շնա յասբեռաձեայս կոպեմ ասբ-
յեն պաստրե ուբայեն յարիմ։

Աէմիայն ասէ՝ գերեսցի Եփրեմ, այլ
և ՚ի գերեցեալն կապեալ տարցի յարա-
բիա, և զպատարագս նմա. ըստ որում
եղև խակ՝ և ունի պատմեին, ՚Վհանդի
գրեալ է այսպէս ՚ի Թագաւորութենէն.
՚ի պատերազմէն ընդ քաղաքն սամա-
րիայ Թագաւորին ասորւոց, մանայեմ
յայնժամ Թագաւոր էր ԻՀէլի, և ոչ կա-
րացեալ ընդդէմ կալ նմա՝ Հրեշտակգը-
նաց լնէր առ փուա Թագաւոր յա-
րիմայ, և ընծայիւք հաւանեցուցանէր
օգնել ինքեան, ոյր եղև խակ. վա՛ զի
էառ նա Հզօրապես զդամասկոս, և ըս-
պան զաւեր. արդ՝ ասեն Թէ բազում
ինդրեաց կշխուս ոսկւոյ, և մանայեմ
զմինն յոսկի երինջոյն ըորթոլամբ էառ
և առաքեաց ՚ի ձեռն Հրեշտակացն.
Օ այս ասէ Թէ՝ զնա, այսինքն՝ զոճ
նոյ զերինջն կապեալ տարցեն արքային
յարիմայ, և այսու՝ կոչեսցէ ընկալ- ընդ
բեւ, և եղև նմա օգնական։ Եւ այս ա-
մենի մեծ եր նոյ՝ զոճան իւրեանց կա-
շառս տալ օգնականութենէն, և զապաս-
տան օգնականութենէն պատարագ նե-
րոցութենէ Թշնամեացն, վայ և ասէ.
Աշխէնազ էին ՚ի խորհուրդս էր. Օ ՚ի
արդարև ամաչեաց յայնժամ ընդ պոռ-
նկութենէ կռապաշտութենէն զոր կար-
ծեր ճշմարիտ, և զղջացաւ ապագոյ
զանձն՝ յորժամ ոչ եգիտ օգնութենէ ՚ի
կռոցն, ոյր Հայրեն իւր գտին ՚ի ճշմա-
րիտ յուսոյն իւրեանց՝ յայ։

7 Աերծեաց ընտրեն շիաքսոր էր՝ էբրե
պետ յերեսոց էրայ։

8 Եւ- բայեն գհետն ոհայ՝ գեան էնէլ։

Ա[illegible]ագաւոր շամրնի՝ ասա զերինջն
ասէ, զոր մերժեաց յերեսաց իւրոց,

Եւ

ընծայ տուեալ արքային ասորւոց, և
եբարձ զընծն իւր Թեթևսեցէ յերկ-
րէն՝ որպես վկայէ զոր տանի ընբ։
Աէհան ոհայ՝ զերինջոցն պաշտօնն ա-
նէ, որ ՚ի բեթէլ. այս ասէ բարձեալ
որով մեզանչէր իէր առաջի այ։ Ալամ
յորժամ եւտուն զերինջն ասորւոյն.
և կամ յորժամ գերեցաւ Թագաւորու-
Թիւն, և ընդ նմին ջնջեցաւ կռապաշտու-
Թիւն. զի և նոյն ինքն Թագաւորութիւն
պէտս այս խոստանէր եղեալ, ոյզ
զի ընդ նմին և մեհեանն ՚ի բոլ մեղանս
էրն տապալեցաւ, և սամարիայում ՚ի
սաստիկն այ ուղղեցաւ. վա՛ և ա-
ռակ բասցէ ՚ի սեղանս նոյ. և ասացէն ըն-
բոնդ Թէ ա՛կերա՛ ՚ի վերոյ գէ, և չբերա՛
Թէ ծածկեցո՛ զնա. Օ երկարութենի պա-
տուհասին հասանել և զասակութենն
այսու նշանակէ, զի այնչափ յաճախեաց
երկիւղ գերեզմանի՝ մինչ զի զծածկիլն
խաղաղութենէ ՚ի ներանցն բարւոք վարկա-
նէն և զմահ քան Թէ ՚ի նեբբոյ ձեռն
նոյ պանդխտիլ։ Սակայն տիրապես այս
կատարեցաւ ՚ի վերջ նոյ յաբերածն վեր-
պետսի արքայի Հռոմայեցւոց. ըստ որում
որն մեր ասաց կանխաս, գտաներ ես էմ՛
մի լայք ՚ի վերջ իմ, այլ լայիք ՚ի վերջ
ձանց և որդւոց ձերոց, որք տեսանելոց
են աւուրս յորս ասիցեք երջանիկ Թէ
անկեալ ՚ի վերս մեր, և բլոյոց Թէ ծած-
կեցէք զմեզ. Ալր արդարև յայնժամ
փուշ և տատասկ բուսաւ յաբերիկ
աեղանոյ տաճարին՝ այն որ քակտեցաւ,
ոյզ եղոյզ քն։

9 Յոդհետ բոյնեն էն՝ գեան էնէլ

Ալամ զտուհն միքայ մերէ, և կամ ըզ-
տունն բենհամենի, այսինքն՝ զաւա-
զայ հռամացոյ. քանզի սկսաւ Հմայել
՚ի գիբեա, և անտի յառաջ անկան ՚ի
մեղս կռապաշտութենէ՝ ամազդն, զոր ոչ
կարացին երբեք այլ Թագաւորքն որք
յետոյ քան զնա, բնաջինդ առնել. Թէ-
պետ և ջանացին ոմանք ՚ի նոցանէ ՚ի
ժամանակս իւրեանց։ Ասկ որ զմերձակ

գԸ

թե ոչ ինչ օգուտ գործէ ապաւինիլ ի կուռսն, որք ոչ կարացին փրկել ի պատերազմի գերչացն։ Այլ ծոգվեցին ի վերայ նց ապէ, իբրու նա ի վերէից անօրհնեալ նց։ Իբրու անօրհնութիւնք ասէ զայս։ Մի՛ ոք ինդրեցին Թագաւոր։ և մի՛ս՝ ոք երկիրպագին որթան. որովք յայտնապէս անարգեցին զպաշտօն նր և զարքայութիւն նր։ ըստ այնմ՝ զոր յայլում վայրի ասէ, երկուս չարիս գործեաց ժողովուրդ իմ, Զ յարկէն զկուռսն զոր արարին ի բնեթէ, որ վն նր աւերեցաւ նա։ և միս՝ զպատկերն մանասէի, զոր կանգնեաց ի տաճարն Եփ։ Ամէն երկուց որթանցն յեր բոբովամա ասէ։

11 Ա Հ Ա Բ Է Ր Ե Ի Ն Ի Ր Ե՝ Վ Ե Ր Ե Շ Խ Ա Ա Ն Ե Ի Ե. Բ Ա Յ Ս Ե Ս Հ Ա Ս Ի Ր Ե Ի Ն Ի Ր.

Ա կանչի յայտ հնչեսե մխիթարել զնս վն դարձին և խրատել սակս նորին բանիւս, և զնս զոր նախ երինչ չթըն կեց անուանեաց, այժմ երինչ կիրթ անուանէ, յայտ է թէ՝ ընդ օրէնսն։ Վերէ չհնասա՛ Ա Ր Ի Ը, յորժամ գերի գնայ կրթուիթ ածային օրի նացն հակառակի ընդ հեթանոսական սովորութիւնն, և ես յայնժամ ասէ՝ է դնց ի վր գերզոյ պարանոցի նր զօրինս իմ, յայտ է թէ՝ ի վր առաքինութիւնն զոր առանց ի բաբելոնի։ Այս՝ ի վր եպերս, և անփոյթ ոչ ունի զայս։ և չբոսայէ ի վր նր յոյսիվ։ Նախ ի վերոյ ասէն երկրի զարթնու բարկութիւնն այ ի ձեռն ասորւոյն, և տունն յուդայ փրկեցաւ ի նմանէ՝ աղօթիւքն հզնկնայ։ արդ՝ զօրացուցեալ ի վր Թշնամ ազն՝ որ կաւք էր սասալ կամացն այ։ Ո՞ կարծիլ զնէմ ասէ, որ արկ տապաստ զգերիչն եփրատի զնեռքերիմ աղօթիւք։ Կամ վ՛ի կատարած ի մանր զուարճ նոցին զպատկիկ ասէ, զի մանր բերոյց էին զհեթանոսս յաղթուիթն՝ որ առ ի յայ։ ըստ այնմ՝ զոր եայրն ա, ասէ, հաւատացիկ եմ արարի զքերեզ երբեմն զա

դրեալ է այսպէս ի գիրս գատաւորացն, յաւուրսն յայնոսիկ ոչ դոյր թագաւոր ի՛ներ, և ոչ ոք կամէր գնալ ուր գաւառ ի՛ներ, և ոմն երիտասարդ ի բեթղա՛ հէմէ յուդայ և ինքն զևւոտացի՛ պանդրեալ ա՛ր և գացեր տեղի, ևկն մինչև ի լեառն եփրեմ ի՛ տան միքայ, և ասէ ցնա միքա՝ ուստի՞ գաս, և ասէ՝ զևւոտացի եմ ի բեթղահէմ մ, և երթամ պանդրեալ տրի՛ ա՛ր և գտից տեղի՛ և ասէ ցնա միքա, նեսո ընդ իս և լեր ինձ հայր և քահանայ նայ, և ես տա՛ց քեզ տասն արծաթի ա՛ւսրն և զգեստ և հանդերձս, և մնաց առնա երիտասարդն, և եղև իբրև մի յորդւոց նր, և եր միքա կատարիչ, և կարգեաց զմանուէն սպասաւոր դրե՛ չեալ կռոցն։ Իսկ ցեղն դանայ գնալ լալ ի պատերազմ՝ եկին անդ ի՛ տունն միքայ, և ուսկալը ի զևւոտացւոյն, թէ ո՞վ ի սպանդխանին ի վարձու կալաւ զնս միքա, և քահանայ ի՛ր ցուցին արարեալ։ ինդրեցին ի նմանէ հարցա նել զկուռսն վ՛ր ճանապարհին, և նա հարցեալ ասաց բարի գոլ ևկին և սլքգ յաղթէն և ասելալը յառաջնոցն՝ մա տեան և նոքա առալի կռոցն ի հալ ցուսին։ Այս առել զերկիրն սլաղգեաց՝ շինեցին քաղաք յանուն նախահօրն իւ րեանց, և ածին անդ զկուռսցին հան դերձ կռովքն, և ասքն սկսան երկիրպա գանել։ Իսկ ինչ ոչ զայրացաւ ի վերայ ասեն դանայ՝ այլ մանաւանդ և ձաշնէ ցաւ ընդ գործս նց։ Այս այնուհետև առ սակաւ սակաւ աձեալց կռապաշտուիթն ցմ գնդան։ Այս այս է ասելն։ Ցնորհեսեք բոյս՝նն են գնա՛ ինչ։ ոնգ առնն զուրկն, և գ՛ հասցէ նց՝ ի բոյսն։ Զ յարկէն թէ՝ ի ժամանակս նեզուէց անդ ժողովեցան ինդրել զօգնութիւն Ա՛ր հասցէ նոցա։ Ոչ ինչ պատճ առ ցեն աղօթից ի կռոցն։

10 Պ Ա տ ե ր մ ՚ ե ն ն ի ՚ վ ե ր ոյ ա ր ք ո ց ն ա ն օ ր հ ն ե ց ի ր ո տ ե լ չ ն ա ս ս ։

Ա ւասի՛ խրատե, յայն՝ ոմ զնս ուսցին

զս

զանիւ սղոցաձև կայմասայլից՝ որ մանրիկ և փշրէ. և դարձեալ զեղ կիւրս քո արարից երկաթիս՝ և յօրբիւք զուժգնութիւն նոցա յայ՝ որ չետ դարձին, ասէ Աստուած Յորժամ եղեցից զնաւաղս զութիւն՝ ուստեղանիւ թէ՝ ի ձեռն այր գայ հանդիսիցի այս նոյ։

12 Սիրեսնեցէք ինչ յորդորութիւն, և հնչեցէք զեղ գոռաղ ձենոյ ըստ սովորութեան ինչ ղեկացոյ գիտութեան։

Յորժամ սերմանելոյ զձեզ բարկութիւն՝ ի բաբելոնէ՝ անդ սերմանեցիք զձեզ գործս արդարութեան, և հնձեցեք զպտուղ տուղդարձին ինձ, և զկենանս ձեր. զի զայս մոռացայք, վասն այնորիկ տեղի ետ ի ձենոյ լոյս գիտութեան օրինացն, առ ի սիրելն զարգարութիւն՝ ստացեալ և զլուսաւորութեան օրինացն առաքնորդ՝ ի Աշխարհն գիտութեան։ ըստ այնմ՝ Ճրագ է պատուիրան օրինացն, լոյս և Ճանապարհ կենացս։ Ասա՝ սերմանեցիք ձեզ արդարութեան, և ես լուացանեմ ձեզ զպղծութիւնէ, և ես լուացանեմ ձեզ զպղծութեանէ ի տանէն դաւթի՝ որ լինի առաքնորդ ի գործ խաւարին բաբելացոյն՝ ձեզ ի լոյս երկիրն պաղեստինեայ։ Խոստացեալ՝ ղէտ՝ գնալ եւեսեան ինչ առ գետն։ Ասէ՝ ես ասէ կասկած կիրկիցս կամ երիցս խնդրելոյ, այլ այնպէս խնդրեցիք՝ մինչև զպտուղ Հայցուածոց Ճաշակեալիք։ Նա ես արդիւնք որպէս արդարութեան՝ զոր բռնաւորեցին ի բաբելոնի պտուղ վերստին դարձին փառք երկիրն ի ձենոյ զօրաբաբելի։

13 Ո՞ր է ձենոյ (կամ խնկեցիք) ղաթիս ցորենի, և ընկոյզ՝ նր գերեցէք (կամ գրգռեցիք), և ինչ ձենոյ գոռաղ ասէ։

Ենդնեմ զնոսա և կշտամբեմ վասն անխոհեր ամբարտաւանութեան՝ ի կուռսն, թէ ընդեր լռեցիք այնքան կիրկարել ձեզ յամպարտաւանութեան կռապաշտութեան, և գրգռեցիք զամենայն անիրաւութիւն մեզոյ անհաւատութիւն, և այժմ ոտեք զստութիւն ձեր և զանիրաւութիւն զպտուղ՝ զաւեր աշխարհիդ և զգերութիւդ։ Ի վերայ բերեմ ապա և յանուանէ նէ զամբարտաւանութեանն՝ որով յօրացան, և պտղաբերեսց նոյ զգիտութեին, և ասէ Ո՞վ ի յոտոյդ ի կոտ ի ի ի ի ձենոյ շղթայեան ոյ։

14 Ո՛ յորդեն կորսա ի վեր ծովերուն ոյ։ և ոմ գոռաղոսոյ ոս կործանեցին։

Ես զմոռս ածեր զկատն փարատանի՝ զոր առաջի Հարցն քոց ընկալեցի, և զյուսացեալսն առիս պահեցի։ Աստ զի դու ի կատս յուսացար և ի պարսպաց ամրութի, անսիրեալ զնմ օգնականութեանէ, ժողովուրդք քոյ ղաքացդ ի կատացն ի ստորև քարշեսցին, և պարիսպք քակտեսցին հնինք թշնամեացն։ Ինքեա էնկան սաղմոս ի փանէն յերեքշաղոյ յոսոցո պոռթոցին ընոյ ոս օրէս հորէն, նոյնպես պոռացին ինչ փոռ ինէլ։ յերեսոց չորեսց յերոյ։ Ի գիրս գատաստանացն յուսացանի այս։ քանզի ասէ Թէ՝ խոստովանեսցին ինէլ յերկրպագութիւն քեզ բահաղոս, և մատնեսցին ի ձեռս մադիամաց զամն եւթնեան, որոց էին իշխան ոմանք և զէք և սաղմանա։ և ապա հասանէին անողորմ ի վրէ ինէլի, և զմայր որդւովքն սատակէին ի ծերպս քարանցն՝ ուր պարտութիւն։ Ասէ տուն բոբռվոլայ ասէ զգեղեցիկն որ ընդ այն ժամանակս յարեաս գատաստան, և զամ ինէլ նոր անուամբն կոչէ։ Յաս անուամբ նեցուկս նա բոբռվոլ վն պատճառի զի հրամայն եւս նմա ած ի ձեռն հրեշտակի զպատկերն բահաղոս կործանել և զանտառն նր կատորել, որ արար զայս գիշերի գազտ։ Յաս ևկեալ վարիչն յերկրպագութիւն բնակչաց երկրին՝ տեսանէն կործանեալ զբահաղոս, ծանեան թէ՝ գերեցոն արար զայս, և այնուհետև տես անուանեցին զնա յերոբռվոլ, որ թարգմանի՝ գատաստի բահաղոս։ քանզի խնդրեցին զնա ի Հօրէն իւրմէ ապա նանել։ և նա ասաց, թէ ած է բահաղոս ինքն

ինքն առանձ զվրեժ ի սպանողէն պատ-
կերին իւրոյ. Կրկ՝ զայս առնու օրէ-
նակ ի մէջ, որ յայնժամ զուռնն յէ-
րուսաղէմ դառնորին ինդի զվա-
կուսպատուականն իշխանն սաղմանս մայր
առ մանկամբն սատակեր մադիանաց-
ւոցն, այսպէս և ձեզ պատուիր ասա-
լուսատնեայն տնկեալ ինդի վա չարեաց
ձերոց և կուսապատուականեցէ. Լաւ զի անց
այս ընկ նմ, յայս յերեմիայէ ողբոցն
է՝ որ ասէ, սատակեցան տղայք տաճ-
դեայք ընդ փողոցս քաղաքին,

Գլուխ. Ժա. Լաո. ա.

1 Ընկեցան ընդ ասուսօգա. ընկեցաս ի-
գուսն էսրայէլ։

Ազատօմ կոչէ զի ի խոր գիշերոյ մե-
ղացն զարհատացանել զնա պատուհասին.
քանզի այնուհետեւ սկսաս ծածկել զնա
լոյս երկիւղին, և արդարացուցանել
զպատգամս մարգարէիցն՝ զոր ի գիշեր
մեղացն գոլով արշամարհեին. Կրկ՝
կործանեցաս ընդ ժողովրդեանն և
տուն Թագաւորութեն երեմի, զի
բազում անգամ ժողովուրդն գերեցաս,
և Թագաւորն ինայր. այժմ և Թագա-
ւորն անկաս ի բարկութեն պատուհաս։ Ռոնէլ ոչն էր ինչ, և ես սիրեցի
նմ, և չեմեղասէ նշանի ընդէս նորա։ Ո
այն սերն յիշէ՝ որով առաքեաց զի
մսիահս և փրկեաց զնոսա։ Կոչէ զնա
տղայ, վ զի նորածգ ընկալաւ զբանն այ-
սակս որպ և ի բարկացուցանելն զնա-
Տարկաներ զնա ի գիրկս դայեկին իւ-
րում մսիահսն որ ընդգէմ կայր և յինքն
ընդունէր զպատուհասն, եթէ Թողաս
առ գոյա՝ Թող, ապա Թէ ոչ և զիս
ջնջեա ի գրոսութենէն յոր գրեցեր։

2 Ոչ հնչեցի զնո՝ նոյնպես գրգռեցան յերե-
սաց էնոյ. Նայս բհոպղնոյ ընդեին, և
երազեցոյ խնդիս արիանէին։

Ազգինքն՝ ոչ ես սիրով կոչեցի զնա
և առանց կեղծեաց, այսպէս և նոքա
սիրով և առանց հարկի մերժեցան ևի
քաց կացին յինէն, նախ յեգիպտոս ի
բարեկենդանութենն, և ապա նովին սէ-
րեւ փափաքմամբ ի կապաստանէն։

3 Լաո ես խոփոնեցի (ասէ) զնդրեւ, և ընկ-
ղոյ զնա ի վր երկոյս էնոյ.

Ոչ զնեղ յայնժամ առի յեգիպտոսէ,
նոյնպես և զներթողամ որդին նաբա-
սայ յազգէ եփրեմի կոչեցի յեգիպտո-
սէ և Թագաւոր կացուցի ի վր իսրայէլ,
և վերացուցի զնա ի վր իսնամոց բազ
կաց իմոց, որում ոչ կարաց ինչ ստնանել
ռոբոամ որդի սողոմոնի. Լաո ոչ գէ-
ոցին ընդ բջջեւ զնոսա.

4 Յոգոհոնութենէ մարդկան.

Ոչ ինձ հաւատաց տունն եփրեմի,
Թէ զօրանայ առ ի յաղթահարել զա-
պականիչս իշխանութեն իւրոյ։ Չգիտի
զնա ոգոհոյ սիրոյ էնոյ. և եդէր նշ ոգոս
ոճէջէ ոչ ոգոով ի նոքա նը։ Կամ սի-
րուին կամեցաս ածել զնեղ առ ինքն՝
էտ զմանանայն, և ածեալ յերկիրն՝ ա-
բար յաղթող ի վր նշխամեացն պէս պէս
պանս սիրոյ՝ որով մուծեալդ ածի պարա-
պնդէլ զնեղ ընդ ինքեան, խզել ի
կապաստանէն մուծացան։ Ո ա այ
սորիկ եծող ածի զսիրով ձգելն՝ որով
արշամարհեր, և եղև նշ աստուած խրա-
տիչ, զոր օրինակ Հայր որ զանհնազանդ
որդի ապտակի՝ ապտակեաց զնա բաբե-
լացւոյն գերութեն, և ձգեաց առ ինքն
ապա ոյսոս. բստ այնմ, և արդ գաղ
զնէտ քս ամարտիւք մերովք զնզայս
յետս ապտակելոյն ազատակելին։ Հոչ
ոյոյ ի նո՝ և յոգնեցեալ նմո։ Ո էքաղ-
րութեն այլ բարկութեն հայհոյ, յորում
և յաղթահարին խան։

5 Ասիրիոյ էգիպտոս, և ասբեսաց
նեոյն Թագաւոր նմո։

Հնդգնելոյ ասէ զայս, Թէ ոչ այժմ
գե

Ա Ենճամէճ չարիս խոստանայ ածել ՚ի վը՚ նէ, և այժմ հէնգնէլով վախանն ածէ բանիս , Թէ այլ զի՞նչ չարիք պատահասի մեզ՝ որով ըստ գործոց քոց ոչ պաշտպանեցի քեզ Լսակ Տպրանեմ, ցոյց ինձ զնացէ այն չէտ գերութիւնն սրտին և սովին, Թէ ե՞ այլ պատուհաս՝ զի և այնու պաշտպանեցից ածել զքեզ յաւղութիւն։ Լա՛ այսու ցուցանէ Թէ՝ ականայ և՚ի հարկէ անզէղջ մեղայ նոյ շարժեցաւ ՚ի պատուհասէն։ յաղագս որոյ ածէ ՚ի վը՚ Թէ՝ ադամայգեացոյն հրաձարակ լինէր ին միայն մեզ , որ ոչ էին ՚ի վը՚ քո։ արդ՝ կամս Թէ և զայս ածից, և ոչ բաւականասս առաջնոյքդ առ ՚ի յաւղուլ։ Վհանզի ադամայ և սեբեյ իմ՝ քաղաքք էին ՚ի հինգ քաղաքացն սոդովմայ, որք զնոյն պատուհասն կրեցին։ Լա՛ յորժամ զայս ասաց՝ և եցոյց Թէ ոչ սիրէ զպատուհասէն՝ այլ ղաղորմելն , գառնայ միխեմաբէլ։ Վոյիս սկիզ էի ՚ի նոյն։ յոյնգոս խնայ էի։

9 Լա՛ ոչ տեսէք զսա բարկութիւն սրտիս իմոյ։ և ոչ եղուիք ընկալ չէտէ՛։

Ո ադամայ և զսեբեյիմ չընկեցի , բայց զքեզ ոչ այնպէս, Թէպէտ և հաւասար նոյ բարկացուցեր զիս։ հը՛ վը՚։ Ո՚ չ ածէ էս՝ և ոչ տոզէ , ՚ի ծկի ինքսյ սուբ։ Արդ ե՞ կարձմուսէ Թէ ոմանք լուեալ պատուհասէն՝ իսկ այ պատուհասն ՚ի պէտս ուղղութեան սրբուն։ Լարդ՝ եթէ զգայաբան զայնոսիկ տեսեալ էի կանխաց խոսութիւն իմով ՚ի յոյս ղոյման իմոյ՝ ոչ էի բնաջինչ արասել։ իսկ զձեզ սեսանեմ՝ վ՚ն այսր ոչ չընկեմ, այլ զսբ անուն ածութեան իմոյ՝ զոր պղծեցիք ՚ի վը՚ կռոցն կռչմամբ , կամ՚ի պատուհասիս դարձեալ սրբել ՚ի ս՚ չձեր։ և յորժամ այս լինի՝ գԹութեան դարձեալ յինէն արժանաւորիք։ Լա՛ ոչ տոէց ՚ի տոլուէ։

10 Լայլ չինէ սեսան գնացէր։

՚Ի գիմաց զսրութիւն այ ասէ Թէ՝ ոչ մտէց

գերի եփրեմ յերգիպտոս՝ ուր Տարքն իւր պանդխտեցան , զի սիրեցին նոքա զսրթն եգիպտոսի։ և յայլմահարեցին զփարաւն զԹագաւորն նորա ։ Լա՛ դ՝ կարծէ Թէ ե այժմ այն Տանդիպի , և զասարին ոմ զերգիպտացոց Թագաւորն գեսահէդնիկ առնէ , բայց ոչ լեցի նոյնն։ զի Թէ տամ զնա յերգիպտոս՝ ոչ ճնշէ զնա վշոք, յիշատակեալ զպատուհաս Տարցն՝ զոր կրեցին , այլ տամ զնա յազգ մի՝ որ ոչ գիտէ զզորութի՛ն նր և ոչ զքանչէլսն , այսինքն՝ յասորիսն։

Ո՚ չ ոչ կոհցոն գոռալ։

6 Լա՛ ակոբոցոս՝ սրալ ՚է տաղտս էա՛, և գոգոբէաց ՚է յեսս նոսս, և խելցէն ՚է խորհրդոց նորեանց։

Ասացանէ Թէ՝ այսպիսի սատիկ պատուհաս վ՚ն անդարձ մեղանչելոյն պատահեաց նոցին , յաղագս որոյ և սը կարացաս սուբ ՚ի բնակութիւնն ընդ դեմ հինից Թշնամեացն։ Վադարեաց ՚ի ձեռս և ոչ կարաց զնա աջն մեղաւոր ուղղել ՚ինպատակ Թշնամեացն։ այլ կերիցեն զպատուղ անդարձ խորհրդոց իւրեանց՝ ՚ի կռապաշտութիւնն զատս գերութեան։

7 Լա՛ ծողովուրդ նր՝ նոսեալ նոյսե ընկնէ նր։ և ոՃ ՚է վը՚ պատուհասոց նր բոլոսոյ՛, և ծ՚ բոյոցոսոյե զնս։

Ո՚ յս է ժողովուրդն ցերգն ընկալի՝ որք հասան ՚ի տուէն եսիլ մի, կանխեցին յօգնականութի՛ տուն Թագաւորին ՚ի գալ Թշնամեացն իւ բաթանչիւր զնոսս և զորութի՛ն։ Ո՚սկ մարգարէս Թէ՝ յոյ է բարկութի՛ն ՚ի վը՚ պատուհասականացն, ուս ՚ի յանարգել զնոսս ընդ ձեռամբ Թշնամեացն։ և ոչ կարէ ժողովուրդեանն նիզակակցութի՛ պահել զնս ՚ի բարձ րութի՛ն իշխանութե՛ն պատուհոյ։

8 Ո՚ ՚ի՞նչ անցոսէց ընդ տեղ էգերի՛ ։ ոյլ զոլզոն լինկոյ՛ տեղ ՚ի՛ն։ ՚ի՞նչ անցոս՝ ծեց ընդ տեղ։ եգեց ղտեղ էգե՛ն զոգոսոյ՝ և էգե՛ն ղսեբեյ՛։

զաճ, իսկ յուզա ամպարշտութիւն։ Վասնզի տունն Եփրեմի կանգնեաց ըզկուռան, և ստութիւն խաբեաց զնէր երկնային երկիրպագանել, զնկալ զաճ ի ժողովրդենէն իւրմէ։ Իսկ ցնէզն յուզայ որ յԵփ, թէպետ և յայտնի էայս ոչ համարձակեցան՝ ունելով զտաճարն և զպաշտամունսն, սակայն ի ծածուկ կատարէին զայն։ Եւ ոչ եւս եղեւ կիւրէ, և յայմ ժամանակէն անխափար ամբարշտեին։ Եւ ես ծանեայ զնա և ծնողսն զորս ես լուայ։ Ասասկէր զպատմահասէն ասէ, զի մինչև ցայժմ մնացեալ էին յայ՝ որ թոյլ ետ գնալ ըստ կամաց իւրեանց։ Իսկ արդ ծանեաւ զի ոչ զորդիս ապստամբս իրաւ տեաց և ի հնազանդէ գերեցաց, մաքրեց զնս յախտէ կռապաշտութէ. որք ի դարձն Ժողովրդ ևս կոչեցին մնացեալ և ստեալ զպղծութէն կռոցն։

Գլուխ. Ի՛Գ. Լաո. Ա։

1 Այլ եթէ այս էր՝ զհնա եղև խոչընդոտ ընդհարման և շրջհանդարձ նահապետ յաճախութեան։

Յուզանէ թէ՝ սիրելն նոյ զկուռան ի ձեռն այսոցիկ չարաց՝ գործակցութէ դիւացն եղև։ Իսկ խորհուրդ և նանրութիւն՝ զկուռան կոչէ, որոց պաշտօնն էած ի վեր նոյ զնորչակ փորձութէն։ Լ՛ո ասեաց ընդ ասրնաթեայս՝ և իւղ ոչ գեղոյս տանէր։ Ուխտ հարց նոյ ընդ այ եղաւ ի սինա, որք ուխտեցին զամ որ ասաց ած արացուք և պահեցուք։ Իսկ նորա այժմ գործեցին, և յաստրիա ապաւինեցին, ոչ ցուցաք ի վերոյ. զի և զկուռան ետուն նմա կաշառս ի պէտս օգնութէ։ Իսկ իւղ յեգիպտոս տանել նոյ զգնութէնն անուանէ, զոր յեգիպտացւոցն սովորութէ ընկալան։

2 Այս գոյասական նոյն ընդ յոգայ. խնդրել ելոյծ ի յովէլեայ։

Ա՛յրեմ ստութեամբ՝ ասէ, զղջմունք։

մանց ի քաղաքս ձեր յաղետակութէնն ախտից ընդ գերիչսն, այլ միայն վերկէ հանդիր եմ ուղղութէնն։ Ամ՛ ոչ մոգէ պաշտօնն իմ սրբ ի քաղաքն բաբելացւոց ընդ գերին ձեր։ Ամ՛թէ՝ ի ժողովրդ գեանն դիմաց ասէ զայս թէ՝ ոչ մոգ զադարել կամ հանգչել ի քաղաքն բաբելացւոց կամ հաձել ի պաշտօն նոյ, այլ գառնամ անդ ի մերոյսութէնն և զնիւթ ձեռ գնամ մտօք և մարմնով ի դարձն։ Եւ զի այս եղև՝ յայտ առնէն անանձինքն ի գիմաց նոյ առ ած ասէ լով, և արդ յետ պատուհասիս գաք զՀետ քո ամարտիւք մերովք։ Լա թէ ո՛ալ լինի յեղանակս գալոյ նոյ ցոյ ցանէ ահա։ Իբրև ասէ ծանչոյց. չի ինն ծանչոյց, և յիսրէլացոյն չորիս հարիւր։ Ոչ, ինքն յայտնէ թէ՝ կամ բիսեաննն կիւրոս. քանզի նա Թագաւորեալ մարաց և պարսից՝ ետն ասելեաց զերաբելոյն և արձակեաց զգերին հրէից։ Որդի Ջուրց անուանէ զերաբելացիս վն տարատամութէնն՝ որք իրրև զնկատնա ի նմանէ Թաքչերնն Լնուաննէ և երեսիս զաժգնութէնն կիւրոսի պատկէս, յասելն. եղ ասած ի մարդոյ առատակէր զազգս։

11 Մոաբիտն էնեպտեն էրբե չհո ցեկիդոշ ե, և էրբե շղտանէս յեկերէն ասրեաննոյ։

Լ՛այս եղև նոյ ի ժամանակս կիւրոսի արքայի, զի նկին մեռթապես գերելքն յասրեաց և պանդուխտքն յեգիպտոս, և շինեցին դարձեալ զերկիրն բնակութէ իւրեանց։ Լա գոռոզութեցոյն նոյ ի ոռնս ի՛բեանց՝ ասէ ոչ։ Լ՛ասինքն՝ ամարացոյց և անէրկիւղ պահեցոյց ի գերլացն և ի Թշնամեացն։ Սկսանի վերբսոհն ի մէջ առնուլ զպանդխտեանն նոյ, վ՛ն որոյ մատնեցան գերլացն. և ասէ.

12 Պ՛ոլբեաց չհո սոռնքէ եգիպէ, և ա՛ դոբշոռնքէ ռոռնն էչէլ և յոգոյ։

Ա՛յրեմ ստութեամբ՝ ասէ, զղջմունք

երկինքը յակովը գոլով սակաւաւոր։ Թէ սատակէն զնա քեզիկէք երկրին ուր պանդխտէր՝ վ՚ի զաւր կոտրել ըզն զսկիմ, և արտասուէզ և նէ զոլ֊ քեզ խնդրելր զգնաւթիւն յայր հանդերձ ընտանեաքն։ Լակ երևեցաւ նմա ած և ասաց, արի՛ եր՚ի բեթէլ՝ որ Թարգմանի տունն այ։ Լբ յորժամ եր անդ ընտաս նեաքն՝ խօսեցաւ առ նա ած, և օրհ նեաց զնա ասելով Թէ՝ աճէս և բազմա նաս, և զերկիրդ զոր խոստացայ Հարցն քոց՝ ժառանգէս։ և մխիթարեցաւ յա կովը ի տրամաբանէն։ ԼՈրդ՝ յիշե մարգարէս, Թէ ի բեթէլ՝ որ է տունն այ, եգիտ յակովը զգնաւթիւն զոր խնդրեաց արտասուօք, և անդ տամէ ցաւ նոյ նախահանամաբանէն այ՝ զոր պարտ էր որդւոցն անմոռաց յիշել։ Լակ սոքա զած Հօրն իւրեանց ոչ յի շեցին՝ այլ մոռացան, և՚ի տունն նր՚ի բեթէլ կռուտս կանգնեցին։ Լօտ ո րում սակս ած ձայնիբ երե միայն, ընդ դէր սերեցաւն արար ի տան իւրում գարշելիս, այսինքն՝ ի բեթէլ զկուռսն։

6 ԼԵ գա յած ս գոյնչս։ ազրմա֊նիսն և իւսաւոնս գոհեայս։ և գիւեցիս առ ոէր ած ս յեւ ծոմ։

Ո նահանձ Հօր քոյ ասէ՝ բեր՚ի քեզ ոձ՝ որդի անմիտ Թէ, և գարձիր դա ւայ զնա առ ածն քո՝ զորոյ անուանն յիշատակն աւանդեաց քեզ Հայրն քո յակովբ, զի յորժամ գաճնաս՝ ոչ ան տես լիցիս։ Լակ զառ ած մերձենալն յայս առնէ պատկառ կայն պատուիրաս նաց նէ, որ է ողորմածի և իրաւունքն։ Լայց զայս ոչ Թէ խրատ յորդորական խօսի զոր ոչ էին լսելոց։ այլ զի՝նչ, յորժամ գերիս տառապիս՝ դառնասա կամայ կամաք առ ած, և պահես զպատուիրանաս նր։ Լբ զի այսպէս ես զնէ՝ յայտ է՝ի պատմածէն եզբի, քանզի մոռացան զամ յար սովորութիւն՝ի գարձն, և մերձենալն առ ած զոհիւք և աղօթիւք։

Ա֊ւ֊ւ

Ո ի՞նչ էն գատաստանքն։ զի ամ֊ե երախտիքն՝ ի վը՚ Հոր ձերոյմ, և ապա ընդ գտանիք։ զի նա յակովբայ յորո վայնէ մօրն վրէ ժխնդիր է զնա, և գար ձոյց՝ի նա զանդրանկութիւն։ Լակ դուք որդիք նր առեցիք զնա՝ որ պարտ զձեզ օրհնութիւն՝ որ գայր յաբրահամ, ժառանգորդս։ և սիրեցիք Հակառակ նր զնուռն։ Լաս ճանապարհոյ նորա և ըստ գնացէ նր Հոգուստջ նմա։ Լայ և յակովբայ ըստ իւրում ուղի՚զ ճանա պարհն՝ զօգնութի Հատոյց, այսպէս և յուդայ խոստացեալոյն՝ զպատուհաս։

3 Յարգանդի խոէնց զնէքայր է՛ր, և յոշ խոռութիւն է՛ր չորացս ած։

4 ԼՅս ծոծրակս ընդ հրէշտակին, և զջ րոյս։

Լաստի՞ էր ասէ յակովբայ խաբէ զնզբայր իւր և առնուզ զնշան անդ րանկութիւն յարգանդն, Թէ ոչ յիմմէ օգնականութիւնն Լաբաձել և զաղաս տութիւն ծառայէն նր լաբանու ՚ի զբացոյց, կամ բազմացոյց որդւովք և առաջնածովք, Թէ ոչ ած։ առ որ և պարծէր ինքն յակովբ, զի չէ՞ խրա խուսէր և նուաճ հաւատոյ զօրանալ։ ըստ այնմ՝ Թէ տացես ինձ Հաց ուտել լոյ, և հանդերձ զգենուլոյ։ և յորժամ ետ զպատուղ աշխատութիւն ած՝ շնորհ ուներ, և այս էր առ լաբան։ Յետ որոյ և ժուժկալեաց ընդ հրէշտակի, ոչ վաթասար՝ այլ զի արժանի էր։ ուս տի և ոչ տկարացաւ՝ ի մարտակցէն, այլ զօրացաւ յախտանէն։ Լակ զօրուն բնացիր նմա ատացաւ զհաւատոյ մտացն ուժգնութիւն և զլոյսն։ Լ ըզնչ է խնդր էցէն չա, և՚ի ոտն խոռ գոն չա։ անդ պատճառս նոցա։

5 ԼՅս ած ածնոխոլ էդէցէ յէլոռակնջ։

Լարձակալ և զայս յաղագս էրանէլացն յակովբայ ասէ, և տանն նր։ քանզի յոր ժամ Հարին որդիքն նր զնշանիչս քա ղաքին սիկհամացոց վ՚ը քեռն իւրենց՝

վա՛, զի անիրաւեաց զաճ , և կամաւ յանցեաւ ընդ օրէնսն նոր, և ոչ տգիտաբար։

9 Խոյդ ես թէ ոճ ոմ հոգի չէիր, էթէ եգիպտացոց , զոյնիսկ բնակեցոյց չէիր ի խորան՝ ըստ սահմանի։

10 Այսոյ դարձին վերստին ի միջ առնու հաստատել օրինակաւ , թէ ոմն յանկոյս ծառայութենէն եգիպտոսի զերծ ծագի զքեզ , այսպէս և յետ խրատելոյ բարեբաշխուին և առիս նուաճելոյ դալ ձեռ ածէմ զքեզ ի սեպհական աշխարհդ , զոհս քո ըստ հրամանի օրինացն կատարել։ քանզի այս որ տալոյ արարացս էր ոճն , զնծութիւնն և ուրախութիւն կատարիւր ի նոցանէն ըստ օրինացն մովսիսի։

11 Այս խօսեցայց ընդ ժողովուրդն։ և ես ոչ սիւս յաճախեցից , և՛ յետ ժողովելոյ նոցա։

Յամօթ առնէ դարձեալ զնա թէ՝ ոչ վա՛ տգիտութիւն գնացին ի գաղգալ ոյ յերկրպագութիւն կռոցն։ քանզի միշտ մարգարէքն ածային տեսլեամբն զօրոյ ցեղք խրատէին զնա, զմոլորութիւնն կռոցն և զպատուհասն որ վա՛ այնորիկ ցուցանէին . ոմ եւոյի մերկ և բոկ գնալովն առակեր զպերութիւնն, և երեք միս յանուր արկանէր զպարանոցն։ և զեղիեզ զՀերս և զմնացեալս մաքրեալ կոտորէր ։ Այս այսպէս ոչ թէ միայն առակ բանիւ կամեցաւ զնոսին խրատել այլև ի ձեռն կէտպարանաց մարգարէիցն՝ որք զնմանութիւն գերութենէն ձեռանային, ասկայն նոքա զայցանէ անփոյթ արարին։ ոմ ասէ ։

11 Նրբէ ոչ գաղարէ , ազա սուտ էին ի գաղտաղ էլեհուն ոչ շտկէին ։ և սեղանի նոցա էրէհ չէրաս ի նիւթ ագարկին։

Լացոյց զհուր արգարութիւնն թէ՝ ոճ անմնաց առաքեաց զմարգարէսն նոցա ուսուցիչս, բերել զնոսին և զնոցին զա-

պե-

Թողէ վասն կնոջ ծառայէ, և պանդխտ
պահէցի ի խոստացեալ երկիրս. խակ
զնէզ ոչ այսպէս, այլ ապառնորէն
մեծամեծ արուեստիւն ի ձեռն մար-
գարէին մովսէսի՝ ածի յեգիպտոսէ,
և ի ժառանգելն զերկիրդ՝ հանապազ
վերակացու և ուսուցիչ ձեռ կարգեցի
զմարգարէսն, խակ դուք որ զմեծամեծ
երախտիս գտիք, ուրացայք զնա. և
հայրն ձեր ի պանդխտելն հաւատաց
րիմ մեաց։

14 Խորհուցայ զնա երթալ և շուտոյցն, և ա-
ւետն նորա ի վեր նորա հեղգէր։

Ո՛վ ի ոչ գնաց ընդ շաւիղս նոր, այլ նա
առանց օրինաց և պանդխտութիւն յայծ-
պաշտութիւն մեաց. ոտքս օրինաքն և
բարութիւն երկրին ի կռապաշտութիւն
խոտորեցան, վն այսորիկ և բարկացա-
ցին գնձ՝ որ թողու զայրացուցա-
նողսն ոչ անպատիժ. բայց պատժոց ա-
րեան հեղմանն և չարչարանացն ոչ եմ
ես ասէ պարտական, այլ ինքն՝ որ այնմ
արժանի գտաւ. Լատ որում և զար-
ժանին սպանութիւն ի սպանանէն սովոր
եմք ասել թէ՝ արիւն քո ի գլուխ քո,
զի գուռ նիւթեցեր քեզ մահս. Լատ
պես և ատ ասէ թէ՝ զարիւն իւր ինքն
եհեղ, և ինքն արար զանձն ի գեհուն
մատնելոյ արժանի. Ո՛ նախաձնն նորա
հոգւոյսդ նմա թէ՝ ըստ բանից եդբօրէ։
«Լախատինք այ ասէ՝ զոր ի կերտուածս
մայ իւրեաց յատակին թագաւորէն՝ որ
ի ցեղէն եփրեմ, այսոքան՝ զի ի խո-
սեն ընդ նմա աքիայ յաղագս թագա-
ւորելոյ դաղայր կերկիւղէն, և աճ-
ապարեալ գնաց յեգիպտոսէ՝ ուր փախու-
ցեալ էր յերեսաց սաղումմանի, և կա-
ցոյց թագաւոր։ Լակ նա հատոյց փո-
խանակ այնորիկ այ՝ նախատինք՝ զի ա-
բար զերկրպագութիւն, և նոցին հրաբերաց
զիջել յերկրպագութիւն, զայսոր փոխարէն
այժմ հատուսցէ նմա աճ՝ կործանել
զաղգն եփրեմի ի թագաւորելոյ։

պերախտուքին, զի թէ չէր ասէ՝ գա-
ղատ վճռակ ձեր ի կռապաշտութիւն
անհաւան օրինացն, ապա ընդհէր էշ-
խանք նր զնհէրն յաճախութիւն սեղա-
նոյն՝ որոյ հրամայեցաւ ի մի սեղան
պատարագել զնուէրս, և ահա բազմա-
ցան յերկիրդ գարշելի սեղանքն, և
պղծեցին զգա, ոչ կրայքն զազրութիւ-
ք զդաշտս։ Ցուցաւ ի վերոյ, թէ
գաղատ քաղաք և յայրկոյս յորդա-
նանէ, և գաղգաղա առ ընդհեր նմին ի
վճռակին ռուբենի, ոտքս ոչ զանխլաբար՝
այլ լրբութիւ խաչատակեցան ի կռա-
պաշտութիւն, անփոյթ պարտ ալ զօրհնա
և զմարգարէս։

12 Այս գնաց յակոբ ի դաշտն ասորւոց.
և ծառայեաց էնէ վ ինոյ։

Ամաճառական և աղքատ եր ասէ Հայրն
ձեր, ուստի բարձրացուցի զնա իմով
զօրութիւ. զի նա յեսաւայ փախատա-
կան գնաց ի խառան, խակ ես զվճակդ
եսաւայ՝ որդւոց նորին ժառանգեցու-
ցի, ոտք թողէք զնա և կռոյն եդուլ-
մնցեսցուց որդւոցն եսաւայ զնհէրքս։
Ցակոբ վ կնոջ ծառայից բռնա-
դատեալ յաղքատութիւ, և զնա ոչ մոռա-
ցաւ. բայց դուք յօրացեալք ի բարուէ
երկրիդ՝ զոր ետուս, ոչ թէ փութացայք
ի պաշտօն իմ՝ այլ արհամարհեցիք։
Այս ի յեսն ինոյ ղեւղեցոյս։ Ո՛ ի կին
խոստացաւ նմա, և ոչ այլ ինչ. խակ նա
ոչ ասացաւ՝ արեակէզ և անբուն ահաբ
զգուշացաւ ի ծառայութիւ հօտից նր,
և տառապանաք մեծաւ։ Լ.ՀԱԴ ը
բոց փոխանակ զնա պաշտելոյն՝ խոստա-
ցայ մեծամեծ բարիս, ոչ կամեցայք
զգուշանալ երկրպագութէ իմոյ, ոչ
Հայրն ձեր հօտից ասորւոցն։

13 Այս ի յեսն յոբդեբէէն եհան զեր ղեհել
յերկրէն եգիպտացւոց, և յոբդեբէէ դա-
հեցաւ։

Ո՛ ես ասէ խնամք իմ ի վեր որդ-
ւոցդ՝ քան ի վեր հօրն ձերոյ. զի զնա

Գլուխ. Ի՛Գ. Կառուա.

1 Կրասնա առ նա այ ՚ի ՚ԷՀԼԻ. Եւ ՚Է զայն ՚ի ՔՈՀՈՂԱ՛Ն Ե ԳՀԱՍԱ.

2 Ո՛Վ ՔՐԻՍՏՈՍ ՀԱՅՐ ՄԵՐ, քան զայս ոչինչ այլ իրաւունք՝ ՚ի նմանէ երկրպագութեի՛ն այ, որ Թագաւորեցոյց զնա. Իսկ նա ոչ ետ զայն այ՝ զարժան իւր պատուոյն, այլ բա՛ց հաղու կանգնեաց զերկինքն՝ և ասաց, ահաւասիկ ա՛ծ քո ԼԻՀ. և մեռաւ ՚ի կռապաշտութե՛ն սակրութե՛ի.

2 Ո՛Ր ԱՐԴ ԳՈՐԾԵԱՑ յԵՐԼԻՒՆ ՚ի ՔՂՔՆԻՂ. Եւ ՊՐՔՈՒՆ ԻՐԵՒՆ ԲՈՒՆ ՚ի ՆՈՒՈՒՔՐԻ ԴԱՒԻԹԻ ԿՈՉԵՑ ԳՐԵՑ ՃՈՐԱՓՈՂ ՆՈՒՐԲԵՂ ՆՈՑԱ.

3 ԱՒԵԼԻՆ ՚ի վե՛ր ՈՐԹԱՒ ՀՕՐՆ ՁԱՔՂ ԱԱՂՔԸ ՈՐ ՁԻՒՔ ԵԿԵՒՆ՝ յաՃախեալ ըզ կռապաշտութե՛ն, և ոչ բնաւ զղջացան. Ո՛Ր ՆՈՑԱ ԱՍԵՆ, ՂԵՒՏԷՔ՝ ՛ՈՐԲԻՔ՝ , ՀԻ ԴԱ ԿՈՒՏԷՆ ՈՐԲԻ. Ո՛Վ ՄՅՈՒ ՔՈՒՐԲԻՆ՝ ԶՈՐՈՒ ԿՈՒ ՅՈՒՐՑԻՆ ՚ի ՁՈՒԼԻՆ պատկերացն՝ զօրանաՑ ԼՔՒՆ, ԹԷ մի՛ սուկ անաուռնք, այլ մանր ԴԻՒ ՁՂՀԵՑՔԸ ԿՈՒՑՈՒ Ո՛Վ ՈՐ ՀԱՒՆԵԼ ԼՈՒ ասէ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒ ԹԷ՝ ԱՒՈՒՈՒՔՆ ՊՍՈ ԿԱՈՒԵՑԻՆ, ՁՄԱՐԴԻԿ ԻՆԴՐԵՒՆ ՍՊԱՆՈՒՈՒԼ. և ՅՍՅՈ ԴԱՐՁԱՆ ՚ի պարկեշտ ՅԱԾՊԱՀՏՈՒԹԵ՛Ն, ՄՈՌԱՑԵԱԼ ՀՂԱՐՑ ԻՒՐՈՒՆՑ պատուհասն՝ զոր կրեցին ՚ի ՁՂՀԼ ՁՈՒԼ ՏԵՐս և ՁՂ ՏԵՐս ԴԻՒԱՑ.

3 ՈՂՔ ՈՒՐՈՒԻ ԵՒՀԷՒՆ ԻԲՐԵ ՁՈՒՂ ՊՈՒՈՔ ՊՈ, և ԻԲՐԵ ՂՈՉ ԼՈՂԴՈՒՆՈՑ ՈՐ ՈՆՉ ՆԷ. Եւ ԻԲՐԵ ՂԵՒՂ ՀՈՒԵԼ ՚ի ԿԱԼՍ, և ԻԲՐԵ ՂԵՈՒԲ ՚ի ԴՈՒԲՈՒՀՈՒՆՑ.

Պե՛ս պես յարաղդս առնու ՁԱՒԱՒ ՓՈՂԻ Նոգին կործանման՝ որ պատահէ վա՛ն կռապաշտութե՛ն, զի պատրիկ ամպ և ծուխ և փոշի ոչ կարէն յարակայել նալ. այսպէս անցանել և ՔՆԴԻ Թագաւորութե՛ն եւիրե՛ի ՚ի գալ ասուածն, որ լիներ ՆՅ իբրև զհող՝ ամպով հալաւ ծիչ, և իբրև զարև՝ ջրոյ ցամաքեցուցիչ, և զոդ՝ ծխոյ և փոշւոյ ուՆայնաՒ ցուցիչ.

4 Ա՛Յ՝ ԵՒ ՈՒԲ ԱԾ ԵՍ, ՈՐ ՀԱՍԱՒԵՑԻ ՀԵՐ ՆՒՆԻ, և ՀԱՍԱՒԵՑԻՆ ՀԱ՛Ի ՂՈՐ ԵՐՆԵՑ, և ՈՉ ՅՈՒ ՀԱՍԱՒԵՑԻՆ ՀԱ՛Ի ԵՐԵՒԵՑ.

Իմոյ արարածոյն ասէ պարտ էր ինձ զքեզ յերկրպագութե՛ի յորդորել, և ես ոչ կամեցայ զայս, այլ յարարիչս իսրաՒտեացի նա, Իսկ դու Թողեալ զնաւասլարս ՚ի պաշտեալդ՝ ընդ զօրութիս երկնից, այսինքն՝ յարեգակն յաստեղս և ՚ի լուսինն հայեցար իբր յածա, և՛ ՚ի ծագայինս քոց և սպասաւորաց մոլորեցար ՚ի պաշտօն. Ա՛Յ ԵՒ ԾԱՒ ԲՈՅ ՉԻԵՔ ՈՉ ԾՆԱՆԵՑԵ, և ԵՐԻՒՔ՝ ՈՉ ԵՅ ԲՈՅ ՉԻՆԵՆ.

5 Ա՛Յ ՀՈՎՀԱՀԵՔ ՈՒԶՅՈՒՈՂՈՔ ՅՈՆՔՆ ԵՒՅԲՒ.

6 Ի՚ԱՐ ՄՒՕՐ ՆՈՑԱ.

Ալաւրոյ եւի ասէ ՚ի ձեռն ԵրեմիայՒ զբաց քեզ պաշտպանել և Հանել յեգիպտոսէ, և վարեալ ծառայիւք ՚ի փրկուեքս, բայց ոչ կամեցայ. Ա՛Յ ՎԱ՛, զի զիս միայն ԱԾ քեզ և փրկիչ ծանիցես՝ որ զիաուս իմ այլուս ոչ կամիմ, դու ասաՒ սիկ ՚ի ձեռագործսդ յուսացար, և զայրացուցիր ՆՅ և զվերակացուս քո յանապատն Թողեր. ՅԱՓԵՑԱՒ և չուչդան, և հոտոցան սբոՒ էրբեան. վան ոյՆբիՒ ՀոռոցԱն չէս. Ի՚ԱՆ ԱյսպէՍ և մովսէս, ԹԷ ՆՒԵՐ յայ՛վ, գիրացաւ, ատեցաՒցաւ, և փոխանակ գոՀանալոյ յԱստուած՝ պարգևողէն ՅՈՒՅ, որովք յագեցոյն.

7 Ա՛Յ ԵՒ ՆՒՒՆ ՆոցԱ ԻԲՐԵ ՉՅԱԼՉ, և ԻԲՐԵ ՇԻՆԾ ՚ի ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ ասբՒասՈՒՆԵայց.

8 ՊՈՍՈՏԻՑԻ ՆՅ ԻԲՐԵ ՍԲՒ ՏՂՅԵԼ, և ԴԱՒԱՒԵՑԻՑ ՀԱՒԱՓԱՍ ԱՐԱՒ ՆՅ. Եւ ՚ԼՔ ԲԻՑԻ ՆՈՒՈՒ ԿՈՐՒՆԻ ԱՆԱԳԱՒԻ.

Սովորութի՛ն է այ՝ զպաշտօնեաՑն իւր կամացն ՚ի դիմս իւր առնուլ, ոչ ա՛ սեր առ սատուածէ. ոչ զբիզ այլ զի՛ս ա նպատակեցին. արդ քանզի ինքն էր՝ որ շարժեր զասորիան, ըստ այնմ՝ ոչ վերա՛ նայ

ժողովրդեան խոստովին։ Եւ ասէ՝ զմէ լինէ, Թէ հինգ թշնամեացդ հասին առ ի յապականել զերկիրդ, ուր է թագաւորն քո՝ զոր խնդրեցեր լինել, յաղթել կալցի զդէմ, զինեսցի պայծառապէս, ապրեցուսցէ զքաղաքդ, պաշտպանեսցէ ընդ ձեռամբ եղելոցդ։

11 Եւ եղեւ ուր խոփոստ բարձին երեսք իւր Եւ նուիրեցէ սրտմտութիւն իւր

Ո՞ սաւուղ ասէ՝ զի ետ զնա ած բարկանել թագաւոր, և մի ամ ի թագաւորելն անարգեաց զնա ի ձեռն սամուէլի վասն անօրէնութեան իւրոյ։ քանզի թէ ոչ էր բարկութիւն տուեալ զթագաւորն, ի յոյժ ցեղն արժան էր տալ, առ որ և օրհնութիւն յակովբայ էր։ բայց բարկութիւն ետ։ Եւ տեսեալ զանպատշաճ գնացս նր՝ անարգեաց զղջացաւ ասէ՝ արդ զի թագաւորեցոյց զսաւուղ

12 Նորա անկոծութիւն է երեսաց և ծանեալ կան գնոյն

Երկնչեմ ասէ՝ որ ի բնէ թէ, զի ոչ թէ յայտնի՝ այլ ի ծածուկ եղ անդ զնա յերոբովամ, և ասաց ամենայն ի լեռնին երկրպագել։ Արդ ծածկեալ է մեզ երկնչել, առ որ յանցանք տուեան եփրեմ երկրպագելով զի ծրարեաց զնա ի ծոցս լերինն։

13 Երեսաց երեք ճնշոխանի հոգոյն նմա։

Այո է թէ՝ գերութիւն, զի զինաքոյ ցեալ զայն չարիքն երկնեսցէ, և ծնցի զկրճ ժինդ բութիւն նորին գերութիւն։ Ոչ է արդեն զո խոտան։ Վն այնորիկ ած, ել չկոտսցէ հանգոյտել ի էնէան օֆոց։ Արդ իմաստուն զթագաւորն ասէ և զիշխանն՝ այսպանելով, զոր ասաց նմա թէ՝ հան ի ճակատ ընդ թշնամին։ Եւ այժմ դարձեալ թէ՝ կարծեալ ձեր իմաստութիւնդ և խորհրդականդ յիմարեացին ի գալ թշնամեացն, և ոչ կարեն հանդարտել ընդ դէմ նոցա՝ որք բեկեալ հարկանեն և սատակեն զբնակիչ

նայ փայտատ առանց փայտահարի։ Վն այտրիկ և զնա ի գեմս իւր առնու՝ զի ատրեացն գաղանութեն հրամանաւն այ պատահեաց ի՞նչի երագութիւք իբրև ըղ յովազ, և զանխլաբար իբրև զինած, և ա գահութիւք իբրև զարջ քաղցել։ սակայն թէ այս գոր վն յաւելու, զի առաջ գատ և քոյ կռապաշտութեն՝ որ կայր ի վր սրտից նոց, պատառեսցի ի սա տիկ նեղութեն։ և ի ճանապարհն ա տորեստանեայց՝ յոր նեղին ի գերչացն, դարձցին առ ար և ատացեն, ած հզօր՝ հայեաց յաղթատութիւն իմ։ Եւ ես չունէ վտրէ ինչ ընսա ։ Ո՞ սատ բարկութիւն թշնամեացն ասէ՝ զորս ետ նոցին պատուհասիչս ։

9 Ընդոխոսութիւն ետուն ինչ ոչ ինչ ոք օգ նոյն ետու։

10 Ոչ է խոտան ես, նա երկնոյն չունչ։ յաւ տոգոս ես։

Որժամ զիւր անխանուն ի գթութիւն զպատուհասն եցոյց՝ հարցանիք եպերիք լով, թէ ես ապականեմ, ասա ինձ՝ ոչ ինչ, ոչ ինչ եթէ որ օգնիցէ քեզ, կարծող է փրկել զքեզ ի բարկութիւն իմմէ ։ Եւ ած ի վր զառաջին յանցանսն զոյն որ անարգեցին զթագաւորելն ոչ, և խնդրեցին իւրանց մարդ թագաւոր՝ ոչ այլազգեաց։ ասէ եպերիքով, թէ ո՞ր է այն թագաւորն քո՝ զոր իմ փոխանակ ընտրեցեր, ընդեր ոչ գայ և փրկէ զքեզ, զի ահա զամ քաղաքս քո պատրեցին գերիչքն՝ զոր ես ած ի պականել։ Լուա ոտոյժ տէր։ ըղձ ասէ ձեզ թէ ոչ ինչ ես ընտոտոր Եւ իչնոն ։ Վանզի ի ձեռն մարգարէին ած թագաւորեր նց։ բայ նոքա մատեան առ սամուէլ, և ասեն։ ահա դու ծերացար, և որդիք քո ոչ գնան զճանապարհս քո։ և արդ կացո ի վր մեր թագաւոր դատել զմեզ, ոչ և այլազգիք։ զոյս լուեալ այ՝ ասաց առ սամուէլ, ոչ զեթէ զքեզ այլ զիս անարգեցին ։ Վանդի իսեր ամենառէս բնութիւն, թէ ի թագաւորելն

կինչա աշխարհիդ՝ զորդիան քո. զի այնչ
ջամ լինիր բեզկուանն ժողովրդեանդդ, ոպ
զի Թագաւորդ լքեալ յիմարեսցի՝ յԱ-
մաստութէդ պատեբազմական հնարից ։

14 Ի ֆեռոց գծիսոց ոպէցոյչ ընս. Ե
ի ճահճուռէ էրկեչէ ընսաս։

Յորժամ վիրեանց ուժոյ անյոյս ա-
բար զնոցին վրկութէին, ապա իբրով
օգնականութէբն միխթարէ։ Լաւ դը-
ժոխս կոչէ զբաբելոնն, ուստի ապրե-
ցուցանէզոց եր զնս՝ ի դարձն։ զորս,
զայնոսիկ որք յերկիրն իբրեանց ու-
ժոնն ոչ կարացին զդէմ ունել թշնա-
մեացն։ Եւս յանկոյս դժոխոցն զերծու-
ցից ։ Լաւ մահ կոչէ զսպառնալիսն
նաբուբոդոնոսորայ արքայի՝ որ մե-
ծաւ սաստիւ էկն պատուհասել, ան-
տի վրկեաց զնս. և դարձեալ կործա-
նեալ քաղաքին շինիչս առաքեաց։ Ո՞ր
է յաղթութիւն ս՛ս մահ. ո՞ր է խայեց ս՛ս
դժխ ։ Օ առ յապայ վրկութէին՝ որ
լինելոց եր, իբրև զնշալ սեսանէ. և
ասէ առ բաբելացին՝ որ է՞կոլ զնոսս
իբրև զմահ. Վհանգիր ոպ մահ զմարմինն
ապականէ և զհոգին ի դժոխս քարշէ,
այսպէս և նա զմարմին նոցա, այսինքն
զքաղաքն և զտաճարն հրով ճարակէաց,
և զհոգի աշխարհին զընակիչսն ի բա-
բելոնի՝ ոպ ի դժոխս ստորաքարշեաց։
և ապա ինքն անարգանօք մեռաւ։ Լաւ
ի ձեռն կիւրոսի՝ բաբելացոցն սուր
բթեցաւ , և գերին արձակեցաւ ։
Օ այս տեսեալ մարգարէ՝ ոտնչարաբ
ասէ առնս, թէ ուր է խայթոցն քո՝
որով զաշխարհս նուաճեցեր, զի՞ այժմ
ոպ գեղ առալի պարսիցդ անկեալ ես
կերակուր. բատ այնմ՝ արբ դու և յիւ-
մարեաց ։ Լաւ դարձեալ ասէ վա՜ նր
տմբակուամ, ընդարձակեաց իբրև զերը
ժոխս դանձն իւր՝ և անյագ եղև իբրև
զմահ։ Լաւ ծուլեսցէ տոբդօռեի՝ ի վէր
ֆոռոց ֆոց ։ Խայց տիրապետս ասի այս
ի դիմաց հեթանոսաց՝ որ հնդնեն և
պատանեն զմահ, խաչին քոյ զորուն-
չասեն իւրեանց, ուր է մահ յաղ-
թութի քո, ուր է դժոխք խայթոց
քո, զի զհայթոցն քո զմեղն՝ որով
ընկանեիր զմարդիկ յանյագ յորո-
վայնդ, կոխեաց քո յոյսն մեր, և ես
մեղ զհաղթութի՝ ի վէր քո։ Լաւ զի առ
այս հայի մարգարեութիս՝ ի վէր ածէ։

Ո՛երեսուներեք ծածկուէլ յաչս էին։

15 Վհասէլ նս՝ ի գէ եզբոյ ղոռոսցէ։

Ա՛յսինքն՝ այժմ ոչ տեսանեմ զհաղ-
թութի մահուս՝ գործով, այլ միայն
յուսով ։ զի գեռևս խորհրդաբար
ծածկեալ է այս առ յոյ՝ յաչաց մարդ-
կան։ Խակ յորժամ եկեսցէ քն և մե-
ռեալ կամաւ՝ լիցի անդրանիկ ի մէջ բա-
զում եղբարց մեռելոց, և միայն զառ և
որիշմեսցէ ի մէջ նց անբմբռնելի յա-
պականութէ, յայնժամ միխթարիմք ի
լսել զձայն նր, յասելն. քայլեբացա
րուք զնե ես յաղթեցի աշխարհի։ Լ՚է
ջ ի վէր նր տէր հնչ խոչնէի յոհոզոտ։
Ե յոհոտեցոյցէ չերէն նոր. և ասէբոյէ
ղէբէրս նոր։ Հողմոյ խորշակի զգե-
րեվարսն նմանեցուցանէ, որք դիմեցին
ի վէ սց յանապատին հարաւոյ կուսէ։
Խակ երկն էր տուն Թագաւորութէն՝
որ պահեր զնս կենդանի, և աղբեւրք
տուն զևեայ ոտոգաներ զնս օրինօքն,
այսոքիկ ցամաքեցան ի գերչացն խոր
շակէ։ Սս յոհոտեցոյցէ չերէնէ նր, և չե՛
ասօնս նր յոհոկուէս։ Օ երկիրն ի բնակ
չացն ցամաքեցոյց, և զցանկալի անօթս
քաղաքացն և ապարանիցն՝ որ ի նմ, ի
չինողաց տէրանցն։

Գլուխ. Ի՛գ. Բառ. ա։

1 Վ՚գոհանեսցէ չարէն չի ընդդէմ դուխս-
ոյ էոյս։

Բազումս մեռաւ տունն եվրեմեան.
և նեղեցեր նց ասծ երկայնմտութէբ։ Խակ
յորժամ կատարատութենամբն ընդդէմ
դարձան ձշմարտին ոյ՝ սկսաւ զայս մար-

դա

գարէն ազաղակել՝ի միջնոյ, թէ ապա կանեսցի շամբին։ ցուցանել և զբեզա նակ ապականութեանն։ Ոմանք ունէին։ և սակեաց՝ նոցա ըմպելեացն։ Վասն ոմն, զի այս եղև՝ի ժամ գերութեանն՝ երեսիա պատմ յողբան իւր։

2 Ասէ ես ասա տէր ամե՛ն ։։ զի պիտոյ՝ կանօրէնութիւնս ։։

Այսուհետ տայ գերութիւն, և բանս ազօթից դնէ՝ի բերանս նոցա։ ոմն զի մի անցեալ՝ի փրկութէ շաղախեացին ընդ մեղսն գերեցան սովորութի, զի վասն անօրէնութեանց ասէ՝ի զօրութէ քումմէ տկա բացար՝ի յայդ տառապանս գերութեդ, արդ՝ թէ դառնաս յանօրէնութէնն դարձեալ զօրանաս։

3 Ասէ՛ս ընդ յիեւ բանս՝ և գոյութի՛ս ասա տէր ամե՛ն յեր։ և ասացէ՛ց ցնա։ կորո՛ւզ ես ընդ՝ս ընդ գե։

Այս ասէր առնուն նմանէր՝ի ձերս զայ զաղանացս՝ զոր ուսուցանես ։ զբանս։ ՝ի գերութէնն։ Ոչ և տուընն անանիայ հաւանեցան խորհրդակցութէ մարգալ բերի՝ յասելն, անձամբք բերելով և հոգւովք տառապելով ընդառնելն լի լիւ ցուք մեք ոչ զոլջակերս։ և դանիել՝ բայ ամե զաջս քո և ուս զապականուլթիս մեր և զքաղաքին քո սրբ՝ ։ Ա է գ առնուցես անիրաւութէ՛ն, այլ ընդունիցէ՛ զերեսս։ և հատուցես՝ տղաս՝ն ընծոց գ բոյ։ և վերկեացն՝ի բաս՝ն տէրս յեր ։ Ա ի՞նչ է անիրաւութէնն, սովորութի մեզացն բաբելացւոց։ զի թէ դառնայ ք ասէ առ ամե՛ն՝ ոչ ուսանիք զգերչացն ա նիրաւութէ։ այլ՝ի տալն այ պատարագ զպատաղ չերթանց մերոց՝ վայելէն՝ի բաս րութէի սիրտք մեր։ այսինքն՝ ի յայս և՝ի միխթարութէի դարձին, և ատեն զա նիրաւութէի հեթանոսացն։

4 Ասաբաոնեայն ո՛չ գրէ՛ն չիշ, և յերկնա՛ ո՛չ հետցուս։ և գ՝ և ասացո՛ս տարաճա՛ն գեշ չյեռոգորե՛ն գբ։

Տեսանե՞ս, զի ինքն խորհրդակցի գերեւոյն մարգարէս, ուսուցանելով թէ՝ ոչ գոյ նոյ փրկութէի՛ի մարդկային ուժոյ և՛ի զօրութէ՛, այս պարծիմք ա սէ՝ յայ յօգնութէին յուսալ, և ոչ ձեռ ռագործոց պատրանաց աղերսել։ զի ե րիվար ոչ գոյ մեզ ատրկացելոցս, ամ մարգկային հնարք հատեալ է յօգնուի մեր, առ ա՛ս այս դարձցուք՝ որ կա բոլ է Թողութ զմեզն, վա՞ որոյ պատ ժեցաք։ և ածել՝ի բարութէի երկրին՝ յորմէ զրկեցաք։ Ա՞ է ոչ՝ ի տէրէ՛ է՝ ընդ կայ ուբ։ Յարդարուք զայս՝ ասել առ ՃշմարիտՍ ա՛ զանս, Թէ կարող ես Թողուլ զմեզս, և որ՝ի քե՛զ է ա մենակար զօրութիդ՝ ողորմեացի որբ և անանկ եղելոցս՝ի Հայրենի բնակուէ մերմէ, զի՝ի քե՛զ միայն է ամենակալ կամք և ամենակար զօրութէ՝ որում կարօտիմքս մեք։ Ա՛ս այսուհետև այս տասխանի՝ի դիմաց այ, և ցուցանի Թէ՝ Հանդերձեալ են առնուլ զպտուղ աղօ Թիցն զղջմունէի՛ն այ, որ անօրինէ նո ցին զվերսին դարձն։

5 Ասէ՛ց ընդ՝ս ընծոյ՛ց ընծոս ։ և սէրեցի՛ց ընծոս հաւորէ՛ն։

Այրը բժշկեցից, յորժամ ապաշաւեալ ցեն զպատեցեալ չարիսն՝ յայնժամ բժշկեցից զընակութիս նոյ, այսինքն՝ զաւերեալ երկիրն և զմեռեալսն հոգիս ցուցից և առաջնացուցից բնակչաքս ։ Ա է տալ՝ն բարութ՛ւ ի՛ ընծոյն։

6 Ասէ՛ս նշիեի երբե՛ զոչ՛ն ընէ՛լ։ և ծալե՛ցի երբե՛ զգալ՝ն։ և ոչ՝ն՝ցի զերեսս իւր երբե՛ զգեստաւ։ (որ է ինքեան։)

Այս ամ մարգարէութիս յետ դարձին կատարեցաւ առ նո՛ի խաղաղութի՛ որ առ զօրաբաբել լիւ։

7 Ասէ՛ց ասա՛ց նոքա, և եղիցի երբե՛ չիկենի դողալ։ և բառնցի հոս նոքա երբե՛ չինգերի։

Ասաք

Աստ զընդարձակութիւն բազմանալոյ ժողովրդեանն ասէ՝ արձակեալ Լաւկ պատուղ նորին՝ զշինութիւն աշխարհին. Նոյնպէս հոս կենդրկի բուրեալ զուգիղ ածպաղատելոյն, զոր յետ դարձին ստացան խորհելոք ի բաց ի կռոցն.

8 Գոյժն և նագոն ընդ յարկոս նորա, և էրեան և հաւատասցին յորինոլ. և ծաղկեսցէ ծաղիկ էրեան զուրն յեղանալ նորա, և էրեան զգիկի ելիեանոս եղիցէ եգիպտոյ.

Յարկ զատաարն ասէ՝ ընդ որում ի դար ձին նատին վերստին, և վայելեն ի պայծառութեանն վերջին փառացն Նր, և ուռատացեն և յորինով, և ծաղկեսցէ վերստին որթն՝ զոր կիթեցին անցա ւորքն ճանապարհին, և ապականեաց կինձն վայրի բաբելացին, և ծաղկեսցէ և բազմացի ի քաղաքս և ի գիւղս.

9 Օ՛ ի՞ նա կայ նորա և կաց, և նոյնք հեղուսի զնա, և նա զբոյսուցից զնա.

Տեսանէ զուղղութիւն կամաց Նոյ զոր յետ դարձին ստանալոյ իցեն, և ասէ ի միտս իւր իբրև առ հաստել ժողովրդոյ որ հատոյց զպատիժ մեղացն. Օ՛ ի՞ նա կայ նորա և կաց. Ի՛նչն որ քակեցաւ վա՞ն նոյ ցանգն իջնել, և եղև կոհան անցաւորացն ճանապարհի. Ի՛նչ՝ ի յոտնէն ընդ կուռան հաղորդութեան կոհանալ պատկանեցաւ, և ի դառնալն առ Յած՝ վերստին դարձեալ ի սեպհականն աշխարհն ծաղկեցաւ, այսուհետև այլ զի՞նչ կայ ընդ նա և ընդ կուռս միաբանութեան. որոց յերկրպագելն՝ խոնարհեցաւ ի տեղութենէն գերի, և ի յանարգելն զնա զօրացաւ՝ ի գերութենէն ազատեալ և՛ էրէս գոյժ՝ խոյծ՝ յինէն գոռա գոռալ ի մեզ. Ա՛յժմ պատրաստեալ եղև իջել յանապատ ընդ կուռան. ուր, ի բաբելոնի. զի տունն դանիէլի և անանիանցն խայծեցին ի նմա առաքինութիւնք, և ուղղեցին զնա զղացութիւն այ աղօթիւք ընդ ժողովրդ դեանն. Ա՛յս պատուհաս ասէ՝ որք խաչ ծեցին ի մէջ ձեր ժողովրդեանդ ազ կուռից, դանիել և իւրքն, զորաբաբել և եզր, յինէն գոռա ի ձեզ և ոչ ի կռոցն.

10 Ընդ իմոռաւն և իմոյն ղոյս. հոն ճարէլ և ծանէյե ղոյս.

Օ՛ որ, այսինքն՝ զնախաձառ մարգա րէութիւնս բանքն, որ եցոյց զպատուհասն իւրոյ և զերկութիւնն. ոմ ի մատնացոյց ճանաչել, թէ վասն երր պատուհասին, և յաղագս որր վրկին. ոյզ զի ի վե՛ր իւրաքանչիւրոցն հռչակեսցի արդարութիւն այ իրաւանցն. Ա՛րդ զի՞նչ է որին դիտութիւն. տունն եւ բեմի մեզաւ և զամ ժողովուրդն տկա րացուել կործանեց, և տունն եզեկիայ արդարացաւ ի բաբելոնի, և զամենեսեան վրկեաց. Օ՛ ի՞ ա՛ր ձեռնպահ ա՛ն. և արդ՝ գնասցեն ի նո՛ւ և անդրէն պատասխի նո՛ւ. Ա՛մբարշտութիւնդ գնաց ընդ ճանապարհ օրինացն այ եւրեմ. և տկարացեալ գերեցաւ. արդարութ գը նացին գերեալքն, և վրկեալ ապրեցան. Ա՛րդ՝ ամ զի զատեսցէ զձշմարտութիւն, թէ ընդ երր զգերութիւնն և զպարձն ի միասին պատմէ՝ ասել թէ, վա՛ղ զի զատ նալոց են երր գերին, այլ ճանճարով ընծութիւն արասցէ ուղիղ ճանապարհն հին այ՝ զի յոչ և ամ կողման իրաւի, այսինքն՝ զի ի մեզանչելն ոչ թողու առանց պատուհասի, այլ ի գերութիւն տայ. և յարդարանալն գերելոցն ոչ առնէ անուս, այլ ի նեղութիւն գերելոցն, այսինքն՝ ի բաբելոնի արտաքս ձգէ. զի զերկիրն ուսոի հարքն վա՛ն մեզացն զըզ կեցան, որդիքն արդարացեալք ժառանգեսցեն.

ԱՅՑ ԱՐՔԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պարձեալ հայի մարգարէութիւն ի՝նոր շնորհս որ եղիւ քոհէ, այսինքն՝ մանուկ յաղթութիւն և դժոխոյն խայթոցի լուծումն. ի վե՛ր որոյ ասէ.

Ա՛յնչէ ի վերոյ ներգրեալ հինգ խոշտանգանաց դոհէ. և չարչարեցուցէ չէրեան նորա.

Ալ ոչ ոք ի ձեռն մահուն քոյ կ՚ընդհատ հոգւոյն սէր յերկնից, և ցամաքեցոյց զերակս անհատուտելն, և աւերեաց զաղբիւրս երկրաւոր խմաստութեանն, և զանօթս ցանկալիս սպրդի զպտուղս կուռցն և զաճարս նոցա յերկիրս կորնչանց։

Լցան հեծեծանք ընդէրկ փոյթս ՚ի ընդդէմ փարիսեցւոյ։ Յիսուս անէծք։ և սակաւ ինչ ետես զնոսա, և ասէ.

Վասն զի ոչ ունիք զանձն ձեր, և զայլսն ոչ թողուք մտանել։

ատեսարանին։ Ի սա որում ասաց առ նա տէր, և դուք երթայք և պտղաբերեք լինիցիք, և պտուղն ձեր կեցցէ. քանզի նշ պտուղ է տիեզերաց եկեղեցիք։

Գ-էյեէ՛ն Ե նաբէ՛ն ընէ յոյիս նոբս։

Ի սա որում առաքէր նա, մատուցեալ էք ի սիրոյն լուան և յեմեմ որ յերկինս։ զի այնմ յարկի ժառանգութեան նստեալ տպասեն ամ հատատացեալք։ Այեցեն Ե հաստատեսցէն ցօրենալ։ Ե ծուղ նեսցէ էբէ ղբլ յէզոսի նր, Ե էբէ ըն գէնէ (Նէբեն) վէբանաս եղէցէ եգեւէսյ։ Հաստատին միտք մեր ոչ զգալի ցորէ, նամ այլ ի յերկինից իջեալ հացիէն, զոր ի ձայակէ լին յանմահութիէ փոփոխիմք ի դիւրաշարժ կենցաղոյս, և արգարև հաստատիմք ի նմին։ զի որ ուտէ զմարմին իմ՝ ասաց քս, կիս բնակեաց ես, և ես ինձ։ Ծաղկէ և՛ մեզ եկեղեցի քրիստոս օրըստօրէ յիշատակ մահուն քրի, զոր ըմպելով մեր՝ զմայլիմք քաղցրութէ սիրոյ նորա, և անուշահոտութէ յիշատակի նր, զի նր սրիէն օրըստ օրէ ծաղկեալ՝ լինի մեզ ըմպելի, և սրբեն յայմ մեղաց, ոյ և ասացաւ։

Ո՞վ է՞ս կա կայ նր կ՚ասէ, ես խոնարհեցայ ի ցնա, և ես զօրացուցից զնա։

Ի՞նչ հայր ասի զայս վ՚բնութէն թէ ես խոնարհեցուցի զնա ի ձեռն ադամայ, և ես զօրացուցից զնա ի ձեռն քրի, և ոչ ինչ ունի ընդ կուսան միաբանութի իմաստացել զօրութէն։ Ի՞նչ էբէ ղայէ դաւթեան՝ յինէն գոս դաւ՚ղ ի ինչ։

Ո՞վ հայր ես մեզ զմիածինն զծոցոյն իւրոյ զծաղիկն, և՞ի խայծին նորա ի խաչին՝ վիրաց։ Ուսկ զի ի հօրէ էր նա և առ հայր՝ ինքն տէրն ասէ, դուս կիս հայր և ես ի քէզ, զի և սոքա ի մեզ իցեն։ Ա՚րդ՝ Ե սրդի առ հայր, և հայր առ սրդի, և մեք ի ձայակէն ըզ խայծեալ պտուղ հայրենի սրթուն զքն ընդ հօր և ընդ սրդոյ հաղորդեալ։ Ո՞վ այս ձանաչէ ոչ այլ ոք, բայց թէ՝ որ հոգւովն սրբով իմաստնանայ և յանձառ շնորհիս հանճարն վայելէ ի փառս քրիստոսի, որ է օրհնեալ յաւիտեան։ Ա՚մէն։

ԱԼՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀՈՒՆՎԱՐԻ ԻԲ։

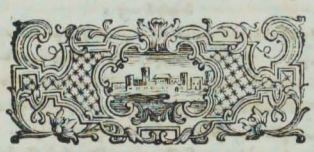

ՄԱՐԳԱՐԻՒԹԻՒՆ ԱՄՈՍԱՅ.

Ընթերց՝ ի ղուկէն ոտպտեղոյս՝ յաւուրս սղայ։

Գլուխ ա։ Ես. ա։

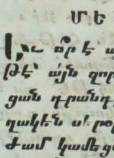

ԱՏԿԱՅԱՐԱՄՈՍ, սոյ ոբ եղեն յամենայն ինչսն, զոր կան ի վերն ինէն. Ցաւուս սղայ սրսյն հրեաստանէն, Ե յաւուս յերբելմա սրբոյ յովսեայ սրսյն էէլէ. երկու տարի յաւել ման զինէն նազարեթ. Ե ասէ.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Լաւ ոբ է այս գեանաչարժս. Թուէ թէ՝ այն զոր եսայի գրեաց, և շարժէցան դրանդիքն ի ձայնէն, զոր աղաղակն ա՚րթէքն։ Կամ այն վն յորժամ կամեցաւ ոգիս առնել զանօրէնութէն, այսինքն առնուլ թագաւորութէն իւրով և զպատիւ քահանայութէնան, յայծարին սատանէն պատուհաս շարժման եկն ի վր հրէն։ Լաւ վկայէ զաբարիս մարգարէ յասել իւրամ, վախատեայք եղիցիք դուք, ոյ և փսխեսրուք յերեսաց շարժմանն որ եղև յաւուրս ոզիայ արքային հրեաստանի։ Ա՚րդ՝ քանզի վն յանդիմանութէն նորին ոգիայ արգել ած վեսայի մարգարէ ի հրեաստանէ, զի մի՝ մարգարէ

աս

հասն՝ որք գան ի վե՛ր իւրեանց, այլ կի՛ ամ ձգեաց զգաւազան՝ խրատու իւ րոյ ի վե՛ր ամպն նոց. և մանաւանդ ի վե՛ր եղովմայ, առ որ և ասէ իսկ.

3 Լ՚ա՛ ասէ՛ տէր. ի վե՛ր երկնի անօրէնութի՛ւն գոմոխեցւոյ, և՛ ի վե՛ր չուլոն՝ ոչ դադարեցի՛ւ ի հոմանէ.

Այսպէս պարտ թէ՝ համարել նա մինչև յերիս, ոչ թէ յանօրէնութի՛ւն այլ յերիս դարս անօրէնս, բայց ի չորրորդ դա՛մ՝ ոչ թողու նոյ. Լ՚սա այնմ զոր ասէ, յորժ յորմէ եգ ամն զբերասեամ զերկիւղած իւր՝ սկսաւ երկայնամի՛տ լինել նոյ, և անց դարն առաջին և ոչ կատարեաց զջանացանսն, նոյնպէս և ոչ յերկրորդն և յերրորդն. և ապա ի չորրորդումն հրաւիրեաց կոչեաց ի վե՛ր նոյ զերբայելիս, եւլին կատարեցին նոքա երեսուն և երկու Թագաւորս. քանզի ի չորրորդ դարն գարձան նոքա անդրէն, այսինքն՝ չէս ամաց չորեքհարիւրից. Լ՚յայսս ասէ և մանկս, որ հատուցանեն զնոր չորրորդիս յերիս և ի չորս, և ոչ թէ հատուցանեն ի դարն չորրորդ զնոր բուն. այլ զի՛նչ եթէ կացցէն մնացեն ի մեզս առաջնոցն՝ որ զինի գան երկրորդն, երկայնամտե՛ի վե՛ր նոյ. այնպես առնե և ի վե՛ր երրորդին. և զի մի՛ ե՛ բևեացի երկայնմտութի՛ւն նո՛ր իբր ըստ՛ի թէ՝ վա՛ր ոչ պակասէլոյ մարդկութեան մերոյ ընդերկարէ նա, և կամ կարծե՛ցի թէ՝ չայս հաճի նա. վա՛ր այսորիկ կանխէ զպատուհասն ի վե՛ր չորրորդ դարսն անագան՝ որք ոչ գտին զճանապարհն երկայնմտութե՛ն իւրով. Լ՚ըդ՝ առեալ գրե զայս, և դնե առաջի աչաց նոյ իբրև զերկեւս. զի եթէ մինչև յերիս ազգս ձգտի մեղք չարցն առ որդիսն՝ երկայնամի՛տ լինի նոյ. իսկ եթէ չորրորդն առնու զնոյն ՃանապարհՏ՝ ոչ ևս այլ լուեցուսանէ զատան վրէժխնդրութի՛ւն յապստամբաց անտի, այլ փութացեալ հատանէ տագ

նա

տացի նա. Լ՚ստորում և ինքն ասէ, եթաց ապա զբերան ամենայն ի բե՛մ թել ի տունն եփրեմ, և սկսաւ ասել վա՛ր բևկման ժողովրդեանն հեթանոսաց. զի թէպետ և այժմ սակ լուծ ազատ բե՛ալ է եսային, սակայն ի դէպ ժամա՛ նակի բարբառելոց է և նա զայս ի վե՛ր ատորե ստանելոյն յասել ի բերում ի պատ գամն՝ զոր խօսեցի ի վե՛ր դամասկոսի, անգամանէ զբե զ ժողովրդի սիրելի, դամասկոս գլուխ շարժե՛ ի վերայ քո դուսոր եչմի.

2 Տէր ի փոքի բարբառեցաւ, և յերե՛ն եռ չոյն խոր. և սուգ ասէն ոլոռ հողէց. և ցոլառեցան բիլեոնի կոզելոյ.

Ո սատ բարկութե՛ն այ ասէ՝ որ ի վե՛ր հեթանոսացն լինելոց ինչ բարբառ. Լ՚ա՛ էր վա՛ երե՛մ. քանզի առնո մեզան հեթանոսքն, ոչ հանդերձեալն է ասել. վա՛ այնորիկ և՛ինմանե և վա՛ նո՛ր յորուցանելոցն ինչ ի վե՛ր նոյ զկերե՛ժ խնդրութե՛ն. Լ՚սկ բարձանց կարմելոյ նմանեցուցանե զձագաւորս իւրաքանչիւր ազգաց՝ զոր ցամաքեցոյց, այսինքն՝ եբարձ ի միջոյ, և սատակեաց բարբելացին ի գալատեան իւրում. Լ՚ամ բարձեալն կարմելոյ ասե՝ զտունն ռուբե՛ նի և գադայ. ոչ զոյն որ ասե դարձեալ առնոսին, գաղատ՝ դու ես բա կիղէն լերանանու, այլ արարից զբե՛զ աւերակ և անապատ իբրև զկարմելոս՝ որ ոչ ինչ ի նմա ոք բնակեալ. ուստի ցանկալով Թէ՝ նոքա ձեռնտուն լինելոյ վա՛ սահմանակցութե՛ն ի թշնամութե՛ն անդ հրեաստանի. Լ՚այ և բրև նադաւեցին աքաղ եդովմ և եփրեմ և որդին հռովմելոյ զնագլաթփասար կաշառաք՝ գալ ի վե՛ր հրեաստանի. Լ՚սկ նա ելին եհաս ի վե՛ր ամ ազգացն՝ զոր հանդերձեալ է ասել, այլ ա՛ն եած ի վե՛ր աշխարհացն ասի և երաշտութե՛ն. Լ՚ըդ զոյն՝ զորս հանդերձեալ էր լինել, կանխաս դնե մարգարէս. ոչ զի մի՛ վայրապար համարեսցին զպատու

նապատ՝ ի վե՛ր նոցին՝ առ ի խրատ նոյ՝ զի բազմանայն այս երեք դարքս ցորցանել թէ՝ խրատու օգտին մարդիկ և ոչ երկայնմտութե՛ր։ Լուր զմովսէսէն երկրորդեաց առաքն, և ի բերե՛ ընդ մի բնաւ խօսեցան առքս. քանզի հզգին՝ որ խօսեցաւ ի մովսէս, զոմն ներ դարձեալ ի ձէն ամենայն նորոգեաց։

Ո՛վ ի նա ասաց, հատուցանեմ զմեղս հարց յորդիս մինչև ի չորս դարս (ազգս.) իսկ սա՝ թէ ի վե՛ր երեցն ամ պարտուեցաւ լուեաց ՅՀՃ, և ի չորրորդն՝ ոչ դարձոյ ի նմանեն. այսինքն՝ թէ ի վե՛ր երեցն դարձուցի զոր իրաւանց իմոց յապականելոյ գնա, բայց ի չորրորդն՝ ոչ դառնամ։ Ո՛վ այս ասաց ՅՀՃ և ձանձրի եսայեայ՝ յետ լցուցանելոյ դամասկոսի գաւրորդ ձայն անօրէնութե, ահաւասիկ դամասկոս բարձրի ի քաղաք քաղաց՝ վիթխարի չի երթի չորս գոլոշ գոց-ոց աղցօ երկնքե՛օ։ Յաւուրս ո՛ր զնոյ մարգարեացաւ, և ապա յոյժամ և աքաղ։ զի առնուաւ եին փակել որ զի հռովմէացոյ արքայ ասորոց ի դամասկոս, և զբաժինն յուդայ զերկիրն գաղատացու գերեաց։ Լու՛ր որ ասէր եղիսէ, զոյնս նշ հերձուա դու։ Լոր բայերին՝ քանզի կասուին կամասայլիւք երկաթիւք։

4 Լո՛ ասուածոյն հո՛ր ի ասէն ազգէէ, և երէքեն չհինասա որքոյ ազերոյ։

Ո՛ տուն Թագաւորութե՛ նշ նշանակէ՝ զոյն որ օծն եղիշէ։

5 Լո՛ խորասիոյն չնիպս գոլոյն ոչխ. և ասէ ասուեցոյ չհնակիւ գոլոյն ոչխ. և ի՛ ասէրեցոյ չղէն յորոյ խառասա. և գերեցոյ ընդէ ծոզվ-ոյդ ասորոց՝ ասէ ՅՀՃ։

Յետ տան Թագաւորին՝ սիրեւ զբաշ կուեթին ի վե՛ր քաղաքին և աշխարհին. ըստ այնմ՝ ահաւասիկ դամասկոս բարձ-ցի ի քաղաքաց։ Յուշանեւ թէ՝ ի ձէն այր առնէ զոյս. արամբք խառաշնաւ, յայտ է թէ՝ սէնեքերիմա, որ զխմալ էկն ի նեղբին կողմանցն ասորոց՝ և գերեաց զվերին աշխարհն հրամանաւ ՅՀՃ։

6 Լո՛յոգես ասէ ՅՀՃ. ի վե՛ երէց ոիզոլշոշ ի՛ եցն գոշոյ, և ի վե՛ չոլեցն՝ ոչ գոլ-ոյ ի նոցանէն։

Ո՛ կանխաւ ստացեալ պատճառ երիցս լուելոյն և ի չորսն ոչ դառնալոյն, առ ձեւ և ի վե՛ այլոց քաղաքացդ պատոշ հասից։ վիթխարի չի գերեցին չգերոշ-ցէն սոզոմէոյ-ցգեշ-չնդով։ Գերութե՛ն սոզոմէոյ զնչելն կոչէ. ոպ այն՝ արգ-նե տուեալ գաւթի, վ՛ ոզի միաբանին ի դամասկոս եգոմէացիք, և ի գազա փղշտացիք, և նեղչեցին զնչելը

7 Լո՛ ասուեցոյ հո՛ր ի վե՛ գոլոգոյն գեղոյ, և կերէցէ չհինասա նոր։

8 Լո՛ ասուեցոյ չհնակիւ յոչվոյ, և ի՛ ասէրեցոյ ոզէն յոսոզոնէ. և ասէ՝ չնեսա ի՛ ի վե՛ ասիւրոնէ, և կերէցեն ճազոլշ-ոյշգէեցոյ ասէ՝ ոչէ ոչէ։

Ո՛յս ամ կորճանուեն պատահէաց քաղաքացս այսոցիկ ի գալ ասորեստանեաց, զի նա էին և զազգն մնացորդս՝ որ մնացին ի յեսուա որդւոյ նաւեից, տապալեաց գերեաց և ամայի կացոյց զնչանաւ թիս նշ։

9 Լո՛յոգես ասէ ՅՀՃ. ի վե՛ երէց ոիզոլշոշ ի՛ եցն ծոզոյ, և ի վե՛ չոլեցն՝ ոչ գոլ-ոյ ի նոցանէն. գոհոնոն չի ոզգեցին չգերոշ-ցէն սոզոմէոյ յեգոմ՝ և ոչ յեցեցին չգոհոն եգէոյ։

10 Լո՛ ասուեցոյ հո՛ր ի վե՛ գոլոգոյն ծոզոյ, և կերէցէ չհինասա նոր։

Զբաշն ծոզոյ քերոմ՝ և գասթի և սոզոմէոն բարեկամք էին միմեանց։ Լսակ յոյժամ տառապեցաւն ինչ ըստ մեզաց իւրոց՝ ուրախ եղև նա, գոհեցաւ ոտիք իւրովք ի վե՛ նոցին, և ոչ չի՛ չեաց զառ խաղաղութե՛ն զոր ունէր ընդ Թագաւորն յուդայ. վ՛ այսորիկ պատուհասեաց զնա ի ձէն նա-

բու

Հատուցին զայսպիսի չար՝ փոխարէնս գթալ՝ զի զվնաս գայսոցա՝ որ ե յայնկոյս յորդանանու յերկիրն ուրեքեանք և գազգս սահմանակից իւր եանց, հերձանեն ի մարտն՝ որ վասն սահմանաց հակառակութեան։

14 Եւ բերեսցեն հնար՝ ի վեր զոլորտան հասեալ քոյ, և ելցեն՝ շրխնասն ազգս ազգաւոյս յաւուր զոհութեան. և աղաղակեսցէ յաւուր վրիժառնութեան։

15 Այս գիտացեն՝ ի գերութիւնն քոհամարտս նոցա. տարփ նոցա՝ և ագնուտ նոցա՝ ի փութն, ասէ տէր։

Այդպէս բաբելացին ընդ այլ քաղաքաց և զայս չարչարեալ գերեաց՝ ըստ նահաս տեսութեանն մարգարէին։

ԿԱՏՈՒ. Բ. ԱՌՈ. Ա.

1 Այդպէս ասէ տէր. ի վեր ելից զոլորտիւնսն հովքն, և ի վեր ելից՝ զի գոյից ի նմանէ. փոխանակ վերայնոյն զսկզբնաբոյսն եդովմայեցւոց ի մերձել։

2 Այս ի պատմութիւնէ անտի մեծագործ գործոցն ուսանիմք՝ զի այրեցին նոքա զսկզբնաբոյսն եդովմայեցւոց ի հրի, այսինքն՝ ի բռնութիւն։ Եայց երբայեցին ասէ, փոխանակ զի այրեցին զսկզբնաբոյսն եդովմայեցւոց՝ ի ներքոյ կամացն, զնոցայն վերնոյն խնդրեաց ամէ ի մովաբացւոցն։ Այս կր վերայ պահանջէ զվրէժ անթեղման ոմանց կերացն, զի ոչ յետ մահու դադարեցին ի թշնամանելէ։ Այս սակայնացաս ցուցանել թէ՝ փոյթ է այ վերայ ոսկերացն մեռելոցն անհրաժեշտ։ բայց զի՞նչ պակասութիւն է ոսկերացն մեռելոց յայրելն, եթէ ոչ զյարութիւն մեռելոցն հաստատէ այսոքիկ անկարկամ բանիս։

Ա՚

բռնաքրդմնասորայ, և ճարակեաց զնա հրով բարկութեանէ իւրոյ, ըստ որում և ասէ եսայի՝ լքեալ թողց ծովք զամս եօթանասուն։

11 Այդպէս ասէ տէր. ի վեր երից ոմոթըշեցոնսն եդովմայ, և ի վեր ելցեն՝ ոչ գոյիցայ ի նոցանէ. փոխանակ զի հոլոց ծնողաց սրով շնչէրայր էր, և ապրեսցաց շնչերայր յերկրի. և յափշտակեսցեն ի վիայոց ընչիս զսահմանս էր. և շանգիշերանքն էր գոհեաց ի հանապազորդութեան։

Այդովմայեցիքն զոսկալոցն հօրն իւրեանց եսաւայ՝ որ ընդ իճէլն, ոչ մոռացան. այլ այդ նա փախուցց զյակովբ, այսպէս և ասքա սրով միշտ ապականեին զերկիրն իճէլն. ըստ այնմ՝ միշտ տեր զորդիան եդովմայ՝ որք յաւուրս գերութեանն իճէլն ասէին առ գերիչսն՝ քաջ կերգիք միշտ ի հինն հաստցիք. Այս այս ե յափշտակելն զվիայութիւնն ի սոսկումն իւր, զի զսոսկալի իւրեանց գործ ցուցին վկայ աստուածութեանն հերձանելով զմանկունս գաղատացւոցն առ ի յընդարձակել զսահմանս իւրեանց, և այսպիսի մահանօք լեառն սեիր յանդգնէն հակառակ կայր իճէլն։

12 Այս ասէտէր ի քեզ, և ելիցէ չէ հաւ չհիմանս գործոց նորա։

Իհաման՝ հարաւ թարգմանի, քանզի ի հարաւոյ կուսէ կայ եճէմ դամասկոսի. ի նմա առաքեաց հուր զարկուածութիւնն նաբուքոդոնոսորայ, և տապալեաց զպալ բիսպա նորա։

13 Այդպէս ասէ տէր. ի վեր երից ոմոթըշեցոնսն բեզ օրացոն ոմոյ, և ի վեր ելցեն՝ ոչ գոյիցայ ի նոցանէ. փոխանակ զի հերեցն չէ շնչէրայր գոլոտոցոց, չի ընթրեսցեն չէն շահմանս իւրեանց։

Որդիք ամմոնայ են ազգն՝ որ սերեցան ի դաւերացն զոմայ, ի նոյ խոր նայեցին յերկիր իճէլացիքն, և

2 Եւ աշակերտքն իւր՝ հարցին զնա, եւ ասեն. Վարդապետ, ո՞վ մեղաւ այս կամ ծնաւղք նորա, զի կոյր ծնաւ։

3 Յիսուս պատասխանի եւ ասէ. Ոչ այս մեղաւ եւ ոչ ծնաւղք նորա, այլ զի յայտնեսցին գործք Աստուծոյ ի նմա։

4 Ես պարտ է գործել զգործս Հաւր իմոյ զորս առաքեաց զիս, մինչ ցորեկ է. գայ գիշեր, յորում ոչ ոք կարէ գործել։

5 Մինչ եմ ես յաշխարհի, լոյս եմ աշխարհի։

6 Զայս ասացեալ թքեաց ի գետին, եւ արար ցեխ ի թքոյն, եւ եղ ցեխն ի վերայ աչաց կուրին,

7 եւ ասէ ցնա. Երթ լուա ի ջրհորդանանն Սիլովամ, որ թարգմանի Առաքեալ։ Գնաց եւ լուաւ, եկն տեսող։

8 Դրացիքն եւ որ առաջ տեսանէին զնա թէ կոյր էր, ասէին. Ո՞չ այս է որ նստէր եւ մուրանայր։

9 Ոմանք ասէին թէ այս է, եւ այլք ասէին. Նման է նմա։ Նա ասէր թէ ես եմ։

10 Ասէին ցնա. Ուրեմն զիա՞րդ բացան աչք քո։

11 Նա պատասխանի եւ ասէ. Մարդ որ կոչի Յիսուս, արար ցեխ եւ եղ ի վերայ աչաց իմոց, եւ ասաց ցիս թէ երթ ի ջրհորդանանն Սիլովամ եւ լուա։ Գնացի եւ լուայ, եւ տեսող եղէ։

12 Ասեն ցնա. Ո՞ւր է նա։ Ասէ. Ոչ գիտեմ։

13 Տանին զնա առ փարիսեցիսն, զոր կոյր էր յառաջ։

14 Եւ էր շաբաթ յորում արար Յիսուս զցեխն եւ բացին զաչս նորա։

15 Եւ կրկին հարցանէին զնա եւ փարիսեցիքն, զիա՞րդ տեսող եղեւ։ Նա ասէ ցնոսա. Ցեխ եդ ի վերայ աչաց իմոց, եւ լուայ, եւ տեսանեմ։

16 Ասէին ոմանք ի փարիսեցւոցն. Ոչ է այր այս յԱստուծոյ, զի զշաբաթն ոչ պահէ։ Այլք ասէին. Զիա՞րդ կարէ այր մեղաւոր զայսպիսի նշանս առնել։ Եւ էր հակառակութիւն ի մէջ նոցա։

17 Ասեն կրկին ցկոյրն. Դու զի՞նչ ասես ի վերայ նորա, զի բացաւ զաչս քո։ Նա ասէ. Մարգարէ է։

18 Ոչ հաւատային հրեայքն զնմանէ թէ կոյր էր եւ տեսող եղեւ, մինչեւ կոչեցին զծնաւղսն նորա զտեսողին։

19 Եւ հարցին զնոսա՝ ասելով. Այս է որդի ձեր, զոր դուք ասէք թէ կոյր ծնաւ։ Զիա՞րդ ուրեմն այժմ տեսանէ։

20 Պատասխանեցին ծնաւղքն նորա եւ ասեն. Գիտեմք զի որդի մեր է այս, եւ զի կոյր ծնաւ։

21 Բայց զիա՞րդ այժմ տեսանէ՝ ոչ գիտեմք, կամ ո՞վ բացաւ զաչս նորա՝ մեք ոչ գիտեմք։ Ինքն հասակաւոր է, հարցէք զնա, ինքն զանձինն խօսեսցի։

22 Զայս ասացին ծնաւղքն նորա, զի երկնչէին ի հրէայսն, զի զայս ուխտեալ էին հրէայքն, եթէ եթէ ոք խոստովանեսցի զնա թէ Քրիստոս է, ի ժողովարանէ հանցին։

23 Վասն այսորիկ ասացին ծնաւղքն նորա, զի հասակաւոր է, զնա հարցէք։

24 Կոչեցին զկոյրն երկրորդ անգամ, եւ ասեն ցնա. Տուր փառս Աստուծոյ, մեք գիտեմք զի մարդ այն մեղաւոր է։

25 Պատասխանի նա եւ ասէ. Եթէ մեղաւոր է, ոչ գիտեմ։ Մի բան գիտեմ, զի կոյր էի եւ այժմ տեսանեմ։

26 Ասեն կրկին ցնա. Զի՞նչ արար քեզ, զիա՞րդ բացաւ զաչս քո։

27 Պատասխանի նոցա. Ասացի ձեզ եւ ոչ լուարուք, զի՞ կամիք կրկին լսել։ Միթէ եւ դուք կամիք աշակերտ լինել նմա։

28 Եւ նզովեցին զնա եւ ասեն. Դու աշակերտ նորա ես, մեք աշակերտք Մովսիսի եմք։

29 Մեք գիտեմք զի Մովսէսի խօսեցաւ Աստուած, զայս ոչ գիտեմք՝ ուստի է։

30 Պատասխանի այրն եւ ասէ ցնոսա. Զայս ինքն զարմանալի է, զի դուք ոչ գիտէք ուստի է, եւ բացաւ զաչս իմ։

31 Գիտեմք զի մեղաւորաց Աստուած ոչ լսէ, այլ եթէ ոք երկրպագու Աստուծոյ իցէ եւ զկամս նորա առնէ, զայնմ լսէ։

32 Յաւիտենից ոչ լուաւ եթէ ոք բացաւ զաչս կուրի ծնելոյ։

33 Եթէ ոչ էր այս յԱստուծոյ, ոչ կարաց առնել զոչ ինչ։

34 Պատասխանի եւ ասեն ցնա. Ամենայն մեղօք ծնեալ դու ես, եւ դու ուսուցանես զմեզ։ Եւ հանին զնա արտաքս։

35 Լուաւ Յիսուս զի հանին զնա արտաքս, եւ գտեալ զնա ասէ. Դու հաւատա՞ս որդւոյն Աստուծոյ։

36 Պատասխանի նա եւ ասէ. Ո՞վ է, Տէր, զի հաւատասցեմ նմա։

37 Ասէ ցնա Յիսուս. Տեսեր զնա, եւ որ խօսի ընդ քեզ՝ նա է։

38 Նա ասէ. Հաւատամ, Տէր։ Եւ երկրպագանէ նմա։

39 Եւ ասէ Յիսուս. Ես յաշխարհս դատաստանի եկի, զի որ ոչ տեսանեն՝ տեսցեն, եւ որ տեսանեն՝ կուրասցին։

40 Լուան յայնց փարիսեցւոցն որ ընդ նմա էին զայս, եւ ասեն ցնա. Միթէ եւ մեք կուրք եմք։

41 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ կուրք էիք, մեղս ոչ ունէիք։ Այլ արդ ասէք թէ տեսանեմք, մեղքն ձեր մնայ։

Ա

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ մտանէ ընդ դրունս ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ելանէ ուրեք, նա գող է եւ աւազակ։

2 Որ մտանէ ընդ դրունս՝ հովիւ է ոչխարաց։

3 Նմա դռնապանն բանայ, եւ ոչխարքն զձայն նորա լսեն, եւ զոչխարսն իւր կոչէ յանուն, եւ հանէ զնոսա։

4 Եւ յորժամ զոչխարսն իւր հանցէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչխարքն հետեւին նմա, զի գիտեն զձայն նորա։

5 Զօտարի ոչ հետեւին, այլ փախչին յնմանէ, զի ոչ գիտեն զձայն օտարաց։

6 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս, եւ նոքա ոչ գիտացին զինչ էր զոր խօսէր ընդ նոսա։

7 Ասէ դարձեալ Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ես եմ դուռն ոչխարաց։

8 Ամենեքին որ եկին առաջի իմ՝ գողք են եւ աւազակք, եւ ոչ լուան նոցա ոչխարքն։

9 Ես եմ դուռն. ով ոք ինձանէ մտցէ՝ կեցցէ, եւ մտցէ եւ ելցէ, եւ արօտս գտցէ։

10 Գող ոչ գայ, եթէ ոչ զի գողասցի եւ սպասցէ եւ կորուսցէ։ Ես եկի զի կեանս ունիցին եւ առաւել ունիցին։

11 Ես եմ հովիւ բարի. հովիւ բարի զանձինն իւր դնէ վասն ոչխարաց։

12 Եւ որ վարձու է եւ ոչ հովիւ, որում ոչ են ոչխարքն սեպհական, տեսանէ զգայլ եկեալ, եւ թողու զոչխարսն եւ փախչի, եւ գայլ յափշտակէ եւ ցրուէ զոչխարսն։

13 Վարձու է նա, եւ ոչ հոգայ վասն ոչխարաց։

14 Ես եմ հովիւ բարի, եւ ծանեայ զիմ եմ ինձ, եւ ծանեան զիս իմ։

15 Որպէս ծանեայ զիս Հայր, եւ ես ծանեայ զՀայր, եւ զանձինն իմ դնեմ վասն ոչխարաց։

16 Եւ ունիմ այլ ոչխարս, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, եւ զնոսա պարտ է ինձ բերել, եւ զձայն իմ լսիցեն, եւ եղիցի մի հօտ եւ մի հովիւ։

17 Վասն այսորիկ զիս սիրէ Հայր, զի ես զանձինն իմ դնեմ, զի առցեմ զնա դարձեալ։

18 Ոչ ոք առնու զնա ինձանէ, այլ ես ինքնին դնեմ զնա, զի իշխան է ինձ դնել զնա, եւ իշխան է ինձ առնել զնա դարձեալ։ Զպատուէրս զայս ընկալայ ի Հաւրէ իմմէ։

19 Եւ ընդ բանիս զայսոսիկ եղեւ պառակտումն ի հրեայսն։

20 Ասէին ոմանք ի նոցանէ. Դեւ ունի եւ խելագարեալ է, զի՞ զնմանէ լսէք։

21 Այլք ասէին. Ոչ են բանք այս դիւահարի, միթէ դեւ կարէ զաչս կուրաց բանալ։

22 Եղեւ տօնախմբութիւն Երուսաղէմի, եւ ձմեռն էր։

23 Եւ շրջէր Յիսուս ի տաճարի ի սեամս Սողոմոնի։

24 Եւ պատեցին զնա հրեայքն եւ ասեն ցնա. Մինչեւ ցե՞րբ զանձինս մեր տարակուսանս ածանես։ Եթէ դու ես Քրիստոս, ասա մեզ յայտնի։

25 Պատասխանի նոցա Յիսուս. Ասացի ձեզ եւ ոչ հաւատայք. գործք զոր ես առնեմ յանուն Հաւր իմոյ՝ նոքա վկայեն վասն իմ։

26 Բայց դուք ոչ հաւատայք, զի ոչ էք յոչխարաց իմոց, որպէս ասացի ձեզ։

27 Ոչխարքն իմ զձայն իմ լսեն, եւ ես ծանեայ զնոսա, եւ նոքա հետեւին ինձ։

28 Եւ ես տամ նոցա կեանս յաւիտենական, եւ մի կորիցեն յաւիտեան, եւ ոչ ոք յափշտակէ զնոսա ի ձեռաց իմոց։

29 Հայր իմ որ ետ ինձ՝ մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հաւր իմոյ։

30 Ես եւ Հայր մի եմք։

31 Առեալ հրեայքն քարինս՝ ետուն զնա քարկոծել։

32 Պատասխանի նոցա Յիսուս. Գործս բազումս բարիս ցուցի ձեզ յԱստուծոյ Հաւրէ, վասն որոյ գործոյ ինձ քարկոծէք զիս։

33 Պատասխանի նմա հրեայքն եւ ասեն. Վասն գործոյ բարւոյ ոչ քարկոծեմք զքեզ, այլ վասն հայհոյութեան, եւ զի դու մարդ իմն ես, եւ առնես զանձինդ Աստուած։

34 Պատասխանի նոցա Յիսուս. Ոչ գրեալ է ի Սաղմոսի ձերում. Ես ասացի, թէ դուք աստուածք էք։

35 Եթէ զնոսա ասաց աստուածս, յորոց բանն Աստուծոյ եղեւ, եւ ոչ կարէ խափանել գրոց,

36 զոր Հայր սրբեաց եւ առաքեաց յաշխարհս, դուք ասէք թէ հայհոյես, զի ասացի թէ Որդի Աստուծոյ եմ։

37 Եթէ ոչ առնեմ գործս Հաւր իմոյ, մի հաւատայք ինձ։

38 Եթէ առնեմ, եւ թէպէտ ինձ մի հաւատայք, գործոց հաւատասջիք եւ գիտասջիք եւ ծանեայջիք զի Հայր յիս է, եւ ես ի Հաւր։

39 Եւ ետուն զնա ի ձեռս հրեայքն, եւ ելանէ ի ձեռաց նոցա։

40 Եւ գնաց դարձեալ անդրէն յայն կողմն Յորդանանու, ուր էր Յովհաննէս յառաջ քան զմկրտել, եւ բնակեցաւ անդ։

41 Եւ բազումք եկին առ նա, եւ ասէին. Զի Յովհաննէս ոչ արար նշան մի, եւ զամենայն զոր ասաց Յովհաննէս վասն այսորիկ՝ ճշմարիտ էր։

42 Եւ հաւատացին անդ բազումք ի նա։

Ժ

1 Էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի Բեթանիայ, ի գեղէ Մարիամու եւ Մարթայ քրոջ նորա։

2 Եւ էր Մարիամ որ օծեալ էր զՏէր իւղով եւ սրբեալ զոտս նորա մազիւք գլխոյ իւրոյ, որոյ եղբայր Ղազարոս հիւանդանայր։

3 Առաքեցին քոյրք նորա առ նա եւ ասեն. Տէր, ահա զոր սիրես հիւանդանայ։

4 Լուեալ Յիսուսի ասէ. Հիւանդութիւն այս ոչ է ի մահ, այլ վասն փառաց Աստուծոյ, զի փառաւորեսցի Որդի Աստուծոյ նովաւ։

5 Սիրէր Յիսուս զՄարթա եւ զքոյր նորա եւ զՂազարոս։

6 Եւ իբրեւ լուաւ զի հիւանդանայ, յայնժամ զոր էր երկու աւուրս՝ եւ ինքն բնակեցաւ անդ։

7 Ապա յետ այսորիկ ասէ ցաշակերտսն. Երթիցուք դարձեալ ի Հրէաստան։

8 Ասեն ցնա աշակերտքն. Վարդապետ, արդ հրէայքն խնդրէին քարկոծել զքեզ, եւ դարձեալ երթա՞ս անդր։

9 Պատասխանի Յիսուս. Ո՞չ են տասն եւ երկու ժամք աւուր։ Եթէ ոք գնայ ցորեկ՝ ոչ գայթագղի, զի զլոյս աշխարհիս տեսանէ։

10 Եթէ ոք գնայ գիշեր՝ գայթագղի, զի լոյս չիք ընդ նմա։

11 Զայս ասաց, եւ յետ այսորիկ ասէ ցնոսա. Ղազարոս բարեկամ մեր հանգեաւ, այլ երթամ զարթուցից զնա ի քնոյ։

12 Ասեն աշակերտքն. Տէր, եթէ հանգեաւ՝ ապրեսցի։

13 Ասէր Յիսուս վասն մահուան նորա, եւ նոքա կարծէին թէ վասն հանգստեան քնոյ ասէ։

14 Ապա յայտնի ասէ ցնոսա Յիսուս. Ղազարոս մեռաւ։

15 Եւ ուրախ եղէց վասն ձեր զի ոչ էի անդ, զի հաւատասջիք։ Այլ երթիցուք առ նա։

16 Ասէ Թովմաս որ կոչի Երկուորեակ ցընկերակիցսն. Երթիցուք եւ մեք, զի մեռցուք ընդ նմա։

17 Եկն Յիսուս, եւ գտ զնա չորեքտասան աւուրս ունել ի գերեզմանի։

18 Եւ էր Բեթանիա մերձ ընդ Երուսաղէմ, իբրեւ հինգետասան ասպարիզ։

19 Եւ բազումք ի հրէայսն եկեալ էին առ Մարթա եւ առ Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբարն նոցա։

20 Մարթա իբրեւ լուաւ զի գայ Յիսուս, ընդառաջ ել նմա։ Մարիամ ի տան նստէր։

21 Ասէ Մարթա ցՅիսուս. Տէր, եթէ էիր դու անդ, եղբայր իմ ոչ մեռանէր։

22 Եւ արդ գիտեմ զի զոր ինչ խնդրեսցես ի Հաւրէ՝ տացէ քեզ Աստուած։

23 Ասէ ցնա Յիսուս. Յարիցէ եղբայր քո։

24 Ասէ ցնա Մարթա. Գիտեմ զի յարիցէ յարութեամբ յաւուր յարութեան։

25 Ասէ ցնա Յիսուս. Ես եմ յարութիւն եւ կեանք. որ հաւատայ յիս՝ եթէ մեռցի՝ կեցցէ։

26 Եւ ամենայն որ կեայ եւ հաւատայ յիս՝ մի մեռանիցի յաւիտեան։ Հաւատա՞ս զայս։

27 Ասէ ցնա. Այո, Տէր, ես հաւատացի եթէ դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ, որ յաշխարհ եկեալ ես։

28 Եւ զայս ասացեալ գնաց եւ կոչեաց զՄարիամ զքոյր իւր ասելով ի ծածուկ. Վարդապետ եկն եւ կոչէ զքեզ։

29 Նա իբրեւ լուաւ՝ յարոյց վաղվաղակի եւ եկն առ նա։

30 Եւ Յիսուս ոչ էր եկեալ ի գեղն, այլ էր անդ ուր ընդառաջ եղեւ նմա Մարթա։

31 Հրեայքն որ էին ընդ նմա ի տան եւ մխիթարէին զնա, իբրեւ տեսին զՄարիամ զի յարոյց վաղվաղակի եւ ել, հետեւեցան նմա, կարծելով թէ երթայ առ գերեզմանն լալ անդ։

32 Մարիամ իբրեւ եկն ուր էր Յիսուս, տեսեալ զնա անկաւ առ ոտս նորա եւ ասէ ցնա. Տէր, եթէ էիր դու անդ, եղբայր իմ ոչ մեռանէր։

33 Յիսուս իբրեւ տեսանէ զնա լալ, եւ զհրեայսն որ եկին ընդ նմա լալ, խռովեցաւ ոգւով եւ վշտացաւ,

34 եւ ասէ. Ուր եդիք զնա։ Ասեն ցնա. Տէր, եկ եւ տես։

35 Արտասուեցաւ Յիսուս։

36 Ասէին հրեայքն. Տե՛ս զիա՞րդ սիրէր զնա։

37 Ոմանք ի նոցանէ ասէին. Ոչ կարաց այր այս որ բացաւ զաչս կուրին ծնելոյ՝ առնել զի մի մեռանիցի Ղազարոս։

38 Յիսուս դարձեալ խռովեցաւ ի սրտի իւրում, եւ եկն առ գերեզմանն։ Եւ էր քարայր, եւ քար դրեալ էր ի վերայ նորա։

39 Ասէ Յիսուս. Վերուսկ զքարն։ Ասէ ցնա Մարթա քոյր նորա մեռելոյն. Տէր, արդ հոտեսցի, զի չորեքտասան աւուրս ունի ի գերեզմանի։

40 Ասէ ցնա Յիսուս. Ո՞չ ասացի քեզ եթէ հաւատասցես՝ տեսցես զփառս Աստուծոյ։

41 Վերուսկ զքարն։ Եւ վերացուցին զքարն։ Եւ Յիսուս վերացուցեալ զաչս յերկինս ասէ. Հայր, գոհանամ քեզ զի լուար ինձ։

42 Եւ ես գիտէի զի միշտ լսես ինձ, այլ վասն ժողովրդեանս որ կայ շուրջանակի ասացի, զի հաւատասցեն եթէ դու զիս առաքեցեր։

43 Եւ զայս ասացեալ՝ բարձրաձայն կոչեաց. Ղազարոս, արի արտաքս։

44 Եւ ել մեռեալն կապեալ զձեռս եւ զոտս գերեզմանաւ, եւ դիմակ նորա կապեալ երեսաց։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Արձակեցէք զնա եւ թողէք երթալ։

45 Բազումք ի հրէայսն որ եկին առ Մարիամ եւ տեսին զոր արար, հաւատացին ի նա։

46 Եւ ոմանք ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն, եւ ասացին նոցա զոր արար Յիսուս։

47 Ժողովեցին քահանայապետքն եւ փարիսեցիքն ատեան, եւ ասէին. Զի՞նչ առնեմք, զի այր այս բազում նշանս առնէ։

48 Եթէ թողցուք զնա այսպէս, ամենեքին հաւատասցեն ի նա, եւ եկեսցեն հռովմայեցիքն եւ առցեն զտեղի մեր եւ զազգ։

49 Կայիափա մի ոմն ի նոցանէ, որ էր քահանայապետ տարւոյն յայնմիկ, ասէ ցնոսա. Դուք ոչ գիտէք զոչ ինչ,

50 եւ ոչ խորհիք զի ձեռնտու է մեզ զի մի մարդ մեռանիցի վասն ազգին, եւ մի ամենայն ազգ կորիցէ։

51 Եւ զայս ոչ ասաց ի միտս իւր, այլ քահանայապետ տարւոյն յայնմիկ էր, եւ մարգարէացաւ զի Յիսուս պիտի մեռանիցի վասն ազգին,

52 եւ ոչ միայն վասն ազգին, այլ զի եւ զորդիսն Աստուծոյ որ ցրուեալ էին ժողովեսցէ ի միասին։

53 Եւ յայնմանէ աւուրէ խորհեցան զի սպանցեն զնա։

54 Եւ Յիսուս ոչ եւս յայտնի երթայր ի հրէայսն, այլ գնաց անտի յերկիր մերձ ընդ անապատ, ի քաղաքն որ կոչի Եփրեմ, եւ անդ բնակեցաւ ընդ աշակերտսն իւր։

55 Եւ մերձեցաւ զատկն հրէից, եւ ելին բազումք յերկրէն յԵրուսաղէմ առաջի զատկին, զի սրբեսցին։

56 Եւ խնդրէին զՅիսուս, եւ կային ընդ միմեանս ի տաճարին, եւ ասէին. Զի՞նչ կարծիք ձեզ, զի ոչ եկեսցէ յտօնախմբութիւնն։

57 Եւ քահանայապետքն եւ փարիսեցիքն հրամայեցին զի եթէ ոք գիտասցէ ուր իցէ, յայտնեսցէ, զի բռնեսցեն զնա։

ԺԱ

1 Եւ վեց աւուր մնացեալ մինչեւ զատիկն հրէից, եկն Յիսուս ի Բեթանիա, ուր էր Ղազարոս մեռեալ, զոր յարոյց ի մեռելոց։

2 Արարին նմա ընթրիս անդ, եւ Մարթա պաշտէր, եւ Ղազարոս ոմն էր ի նոսա որ հանգուցեալ էր ընդ սեղանն ընդ նմա։

3 Մարիամ առեալ մանեայ մի իւղոյ նարդոսի հարազատ պատուական, եւ օծ զոտս Յիսուսի, եւ սրբեաց մազիւք գլխոյ իւրոյ զոտս նորա։ Եւ տունն լցաւ ի հոտոյ իւղոյն։

4 Ասէ Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացի, որ էր մատնիչ նորա, եւ մի ոմն ի աշակերտացն նորա.

5 Ընդէ՞ր ոչ վաճառեցաւ իւղս այս երեք հարիւր դահեկանաց, եւ տացի աղքատաց։

6 Ասաց զայս ոչ վասն հոգացմունս աղքատաց, այլ զի գող էր, եւ քսակ ունէր, եւ զոր ինչ արկանէին՝ առնոյր։

7 Ասէ Յիսուս. Թողէք զնա, զի զաւուր թաղման իմոյ պահեսցէ զսա։

8 Զի զաղքատսն միշտ ունիք ընդ ձեզ, եւ զիս ոչ միշտ ունիք։

9 Գիտաց բազում ամբոխ ի հրէայսն զի անդ է, եւ եկին ոչ վասն Յիսուսի միայն, այլ զի եւ զՂազարոս տեսցեն զոր յարոյց ի մեռելոց։

10 Խորհեցան քահանայապետքն զի եւ զՂազարոս սպանցեն,

11 վասն զի բազումք ի հրէայսն երթային եւ հաւատային ի Յիսուս վասն նորա։

12 Ի վաղիւն ամբոխ բազում որ եկեալ էր յտօնախմբութիւնն, իբրեւ լուան զի գայ Յիսուս յԵրուսաղէմ,

13 առեալ ճիւղս արմաւենեաց ելին ընդառաջ նմա, եւ աղաղակէին. Օսանա, օրհնեալ է որ գայ յանուն Տեառն, թագաւոր Իսրայէլի։

14 Եւ գտեալ Յիսուս էշ մի՝ նստաւ ի վերայ նորա, որպէս գրեալ է.

15 Մի երկնչիր, դուստր Սիովնի, ահա թագաւորն քո գայ նստեալ ի վերայ էշոյ ծնեալ։

16 Զայս ոչ գիտացին աշակերտքն նորա նախ, այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս՝ յայնժամ յիշեցին թէ զայս գրեալ էր վասն նորա, եւ զայս արարին նմա։

17 Վկայէր ամբոխն որ էր ընդ նմա, յորժամ կոչեաց զՂազարոս ի գերեզմանէ եւ յարոյց զնա ի մեռելոց։

18 Վասն այսորիկ եւ ամբոխն ելին ընդառաջ նմա, զի լուան զայս նշան արարեալ նմա։

19 Փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. Տեսանէք զի ոչ օգնէ ձեզ ինչ, ահա աշխարհ զհետ նորա գնաց։

20 Էին ոմանք հեթանոսաց ի նոցանէ որ եկեալ էին երկրպագանել յտօնախմբութիւնն։

21 Եւ նոքա մերձեցան առ Փիլիպպոս որ էր ի Բեթսայիդա գեղաքաղաքէ Գալիլեացւոց, եւ խնդրէին ասելով. Տէր, կամիմք զՅիսուս տեսանել։

22 Եկն Փիլիպպոս եւ ասէ ցԱնդրէաս, եւ Անդրէաս եւ Փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս։

23 Պատասխանի նոցա Յիսուս եւ ասէ. Եկն ժամ զի փառաւորեսցի Որդի մարդոյ։

24 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ հատ ցորենի անկեալ ի գետին ոչ մեռանի՝ միայն լինի, եթէ մեռանի՝ բազում պտուղ բերէ։

25 Որ սիրէ զանձն իւր՝ կորուսանէ զնա, եւ որ ատէ զանձն իւր յաշխարհի՝ ի կեանս յաւիտենական պահէ զնա։

26 Եթէ ոք ինձ ծառայէ՝ զիս հետեւեսցի, եւ ուր եմ ես անդ եւ ծառայ իմ լինիցի։ Եթէ ոք ինձ ծառայէ՝ պատուեսցէ զնա Հայր։

27 Արդ անձն իմ վշտացաւ, եւ զի՞նչ ասիցեմ, Հայր, փրկեա զիս յժամէս յայսմմէ։ Այլ վասն այսորիկ եկի յժամս յայս։

28 Հայր, փառաւորեա զանուն քո։ Եկն ձայն յերկնից. Եւ փառաւորեցի եւ կրկին փառաւորեցից։

29 Ամբոխն որ կայր եւ լուաւ, ասէր թէ որոտ եղեւ։ Այլք ասէին. Հրեշտակ ոմն խօսեցաւ ընդ նմա։

30 Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ. Ոչ վասն իմ եղեւ ձայնս այս, այլ վասն ձեր։

31 Արդ դատաստան է աշխարհիս այսմիկ, արդ իշխան աշխարհիս այսմիկ հանի արտաքս։

32 Եւ ես եթէ բարձրացայց յերկրէ՝ զամենեսեան ձգեցից առ ինքն։

33 Զայս ասէր նշանակելով զի որով մահու մեռանիցի։

34 Պատասխանի նմա ամբոխն. Մեք լուաք յօրինացն զի Քրիստոս յաւիտեան կայցէ, եւ զիա՞րդ դու ասես թէ պարտ է բարձրանալ Որդի մարդոյ։ Ո՞վ է Որդի մարդոյ այս։

35 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Դեռ սակաւ ինչ ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է։ Գնայք մինչ լոյս ընդ ձեզ է, զի մի խաւարք ձեզ պատեսցեն։ Որ գնայ ի խաւարի՝ ոչ գիտէ ուր երթայ։

36 Մինչ լոյս ընդ ձեզ է՝ հաւատայք ի լոյս, զի որդիք լուսոյ լիցիք։ Զայս խօսեցաւ Յիսուս, եւ գնաց եւ ծածկեցաւ ի նոցանէ։

37 Եւ զայսքան նշանս արարեալ առաջի նոցա՝ ոչ հաւատային ի նա,

38 զի բանն Եսայեայ մարգարէի լցցի զոր ասաց. Տէր, ո՞վ հաւատաց լսելեաց մերոց, եւ բազուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ։

39 Վասն այսորիկ ոչ կարէին հաւատալ, զի դարձեալ ասաց Եսայի.

40 Կուրացոյց զաչս նոցա եւ խստացոյց զսիրտ նոցա, զի մի տեսցեն աչօքն եւ մի իմասցին սրտիւք եւ դարձցին, եւ բժշկեցից զնոսա։

41 Զայս ասաց Եսայի, զի տեսանէր զփառս նորա, եւ խօսեցաւ վասն նորա։

42 Բայց եւ ի նոցանէ բազումք հաւատացին ի նա, այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ խոստովանէին, զի մի ի ժողովարանէ հանցին։

43 Սիրեցին զփառս մարդկան քան զփառս Աստուծոյ։

44 Եւ Յիսուս աղաղակեաց եւ ասէ. Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, այլ յորում առաքեաց զիս։

45 Եւ որ տեսանէ զիս՝ տեսանէ զառաքեցեալ զիս։

46 Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի մի մնասցէ։

47 Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց եւ ոչ հաւատասցէ, ես ոչ դատեմ զնա, զի ոչ եկի զի դատեցից զաշխարհ, այլ զի կեցուցից զաշխարհ։

48 Որ ինձ անարգէ եւ ոչ ընկալանի զբանս իմ, ունի որ դատեսցէ զնա, զի բանն զոր խօսեցայ՝ նա դատեսցէ զնա յաւուր յետնում։

49 Զի ես ոչ յանձնէ խօսեցայ, այլ Հայր որ առաքեաց զիս՝ նա ետ ինձ պատուէր զինչ ասիցեմ եւ զինչ խօսիցիմ։

50 Եւ գիտեմ զի պատուէր նորա կեանք յաւիտենականք են։ Զոր ինչ ես խօսիմ՝ որպէս ասաց ինձ Հայր՝ նոյնպէս խօսիմ։

ԺԳ

1 Եւ առաջի տաւնի զատկին գիտացեալ Յիսուս զի եկն ժամ նորա զի անցցէ յաշխարհէս յայսմմէ առ Հայր, որպէս սիրեաց զիւրսն որ էին յաշխարհի, մինչեւ ցվախճան սիրեաց զնոսա։

2 Եւ ընթրեաց ընդ նոսա, եւ սատանայ արկեալ էր ի սիրտ Յուդայի Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ զի մատնեսցէ զնա,

3 գիտացեալ Յիսուս զի ամենայն ինչ ետ Հայր ի ձեռս նորա, եւ զի յԱստուծոյ ելանէ եւ առ Աստուած երթայ,

4 յարուցեալ ի ընթրեացն, եւ արձակեալ զվերարկուս իւր, եւ առեալ սաւան մի՝ ետ ի գոտի իւր։

5 Ապա ածէ ջուր ի լուացան ոտից աշակերտացն, եւ սրբէր սաւանաւն զոր ի գոտի իւր էր։

6 Եկն առ Սիմոն Պետրոս, եւ ասէ ցնա Պետրոս. Տէր, դու ոտս իմ լուանա՞ս։

7 Պատասխանի Յիսուս եւ ասէ ցնա. Զոր ես առնեմ դու ոչ գիտես արդ, այլ գիտասցես յետ այսորիկ։

8 Ասէ ցնա Պետրոս. Մի լուանասցես զոտս իմ յաւիտեան։ Պատասխանի Յիսուս ասէ ցնա. Եթէ ոչ լուանայց զքեզ՝ ոչ ունիս բաժին ընդ իս։

9 Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս. Տէր, ոչ զոտս միայն, այլ զձեռս եւ զգլուխ։

10 Ասէ ցնա Յիսուս. Որ լուացեալ է՝ պիտոյ է ոչ եթէ զոտս լուանալ, այլ մաքուր է ամենայն։ Եւ դուք մաքուր էք, այլ ոչ ամենեքին։

11 Գիտաց զմատնիչն իւր, վասն այսորիկ ասաց թէ ոչ ամենեքին մաքուր էք։

12 Եւ իբրեւ լուաց զոտս նոցա, եւ առեալ զվերարկուս իւր՝ դարձեալ նստաւ, ասէ ցնոսա. Գիտէ՞ք զոր արարի ձեզ։

13 Դուք կոչէք զիս Վարդապետ եւ Տէր, եւ լաւ ասէք, զի եմ։

14 Եթէ ես լուացի զոտս ձեր Տէր եւ Վարդապետ, պարտ է եւ ձեզ միմեանց լուանալ զոտս։

15 Զի օրինակ ետու ձեզ, զի որպէս ես արարի ձեզ՝ դուք եւս արասջիք։

16 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր, եւ ոչ առաքեալ մեծ քան զառաքիչ իւր։

17 Եթէ զայս գիտէք՝ երանի էք եթէ արասջիք զայս։

18 Ոչ ասեմ զամենեսեան ձեզ, զիս գիտեմ զորս ընտրեցի, այլ զի գրոցն լցցի. Որ ուտէ հաց ընդ իս՝ վերացոյց զիս զգարշապարս իւր։

19 Ասեմ ձեզ յայժմիկ յորժամ ոչ եղիցի, զի հաւատասջիք յորժամ եղիցի, զի ես եմ։

20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ընկալանի զոր ինչ առաքեցից՝ զիս ընկալանի, եւ որ զիս ընկալանի՝ ընկալանի զառաքեցեալ զիս։

21 Զայս ասացեալ Յիսուս՝ խռովեցաւ ոգւով, եւ վկայեաց եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ մի ոմն ի ձէնջ մատնիցէ զիս։

22 Նայէին աշակերտքն ընդ միմեանս, զի ո՞ւմ ասէ։

23 Էր ոմն ի աշակերտացն նորա որ հանգուցեալ էր ընդ սեղանն ընդ կողս Յիսուսի, զոր սիրէր Յիսուս։

24 Նշանակէ Սիմոն Պետրոս նմա եւ ասէ. Ասա ո՞ւմ ասէ։

25 Եւ նա անկեալ ընդ կողս Յիսուսի ասէ ցնա. Տէր, ո՞ւմ ասես։

26 Պատասխանի Յիսուս. Նա է որում ես մատուցից զհաց թաթախեալ։ Եւ թաթախեալ զհացն ետ Յուդայի Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ։

27 Եւ զհացն զոր ետ՝ յետ հացին մտանէ սատանայ ի նա։ Ասէ ցնա Յիսուս. Զոր առնես՝ արա զշուտ։

28 Եւ զայս ոչ գիտացին ամենեքին որ նստէին ընդ սեղանն, զի ընդէ՞ր ասաց ցնա։

29 Ոմանք կարծէին զի քսակ ունէր Յուդա, զի ասէ ցնա Յիսուս. Գնեա զոր ինչ պիտոյ է մեզ ի տաւնի, կամ աղքատաց զինչ տացէ։

30 Եւ նա առեալ զհացն՝ անդէն ել։ Եւ էր գիշեր։

31 Եւ իբրեւ ել՝ ասէ Յիսուս. Արդ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ, եւ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա։

32 Եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ի նմա, եւ Աստուած փառաւորեսցէ զնա ի սմա, եւ անդէն փառաւորեսցէ զնա։

33 Որդեակք, դեռ սակաւ ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ։ Խնդրեսջիք զիս, եւ որպէս ասացի հրէայսն թէ ուր ես գնամ՝ դուք ոչ կարէք գալ, նոյնպէս եւ ձեզ ասեմ յայժմիկ։

34 Պատուէր նոր տամ ձեզ, զի սիրեսջիք միմեանս, որպէս սիրեցի զձեզ, զի եւ դուք սիրեսջիք միմեանս։

35 Յայսմանէ գիտասցեն ամեն

1 Ա՛յս են բանք Երեմիայի որդւոյ Քեղկիայի քահանայից, որ էին ի Անաթովթ՝ ի տեղւոջ Բենիամինի։
2 Եւ եղեւ բան Տեառն առ նա յաւուրս Յովսիայի որդւոյ Ամովնի թագաւորի Յուդայ, յամի տասներեքերորդի թագաւորութեան նորա։
3 Եւ եղեւ յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայի թագաւորի Յուդայ, մինչեւ ի կատարումն տասնումնորդի ամի Սեդեկիայի որդւոյ Յովսիայի թագաւորի Յուդայ, մինչեւ ի վերացումն Երուսաղէմի յամսեանն հինգերորդի։
4 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ.
5 Մինչդեռ զքեզ կազմէի ի փորի մօրդ՝ ծանեայ զքեզ, եւ մինչդեռ ոչ էիր ծնեալ՝ սրբեցի զքեզ, եւ մարգարէ հեթանոսաց ետու զքեզ։
6 Եւ ասացի ես. Ո՛հ, ո՛հ, Տէր Աստուած. ահա ոչ գիտեմ խօսել, զի մանուկ եմ ես։
7 Եւ ասէ ցիս Տէր. Մի՛ ասեր թէ՝ մանուկ եմ ես, զի առաքեալ զքեզ առ ամենայն որ ինչ առաքեցից զքեզ՝ երթիցես, եւ ամենայն զոր ինչ պատուիրեցից քեզ՝ խօսեսցիս։
8 Մի՛ երկնչիր յերեսաց նոցա, զի ես ընդ քեզ եմ ապրեցուցանել զքեզ, ասէ Տէր։
9 Եւ ետ Տէր զձեռն իւր, եւ հպեցաւ բերանոյ իմում, եւ ասէ Տէր ցիս. Ահա ետու զբանս իմ ի բերանդ քո։
10 Տե՛ս, կացուցի զքեզ յաւուր այսմիկ ի վերայ ազգաց եւ ի վերայ թագաւորութեանց, արմատակալ լինել եւ կործանել, եւ ապականել եւ կորուսանել, շինել եւ տնկել։
11 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ. Զի՞ տեսանես դու, Երեմիա։ Եւ ասացի ես. Գաւազան կաղնի ես տեսանեմ։
12 Եւ ասէ Տէր ցիս. Լաւ տեսեր դու, զի արագ եմ ես ես ի վերայ բանի իմոյ՝ առնել զայն։
13 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս երկրորդ՝ եւ ասէ. Զի՞ տեսանես դու։ Եւ ասացի ես. Կաթսայ եռացեալ ես տեսանեմ, եւ երեսք նորա ի հիւսիսոյ են։
14 Եւ ասէ Տէր ցիս. Յհիւսիսոյ բացցի չարիք ի վերայ ամենայն երկրի բնակչաց նորա։
15 Զի ահա ես կոչեմ զամենայն ազգս թագաւորութեանց հիւսիսոյ, ասէ Տէր, եւ եկեսցեն, եւ դիցեն զաթոռ իւրաքանչիւր առ դրունս Երուսաղէմի, եւ ընդդէմ ամենայն պարսպաց նորա շուրջանակի, եւ ընդդէմ ամենայն քաղաքաց Յուդայ։
16 Եւ խօսեսցայց ընդ նոսա զդատաստանս իմ ընդդէմ ամենայն չարեացն նոցա, զոր թողին զիս, եւ խունկ ծխեցին աստուածոց օտարաց, եւ երկիր պագին գործոց ձեռաց իւրեանց։
17 Եւ դու զգեցիր զգեստ քո, եւ յարեր, եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զամենայն զոր ես պատուիրեմ քեզ։ Մի՛ երկնչիր յերեսաց նոցա, զի մի՛ երկեցուցից զքեզ յերեսաց նոցա։
18 Եւ ես ահա դնեմ զքեզ այսօր ի քաղաք ամրացեալ, եւ ի սիւն երկաթի, եւ ի պարիսպ պղնձի ընդդէմ ամենայն երկրի, ընդդէմ թագաւորացն Յուդայ, ընդդէմ իշխանացն նորա, ընդդէմ քահանայիցն նորա, եւ ընդդէմ ամենայն ժողովրդեանն երկրին։
19 Եւ պատերազմեսցին ընդ քեզ, եւ ոչ յաղթեսցեն քեզ, զի ես ընդ քեզ եմ ապրեցուցանել զքեզ, ասէ Տէր։

2 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս՝ եւ ասէ.
2 Երթ՝ եւ աղաղակեա ի ականջս Երուսաղէմի՝ եւ ասա. Այսպէս ասէ Տէր. Յիշեցի զքեզ զողորմութիւն երիտասարդութեան քոյ, զսէր հարսնութեան քոյ, զի երթայիր զհետ իմ յանապատի, յերկրի ոչ սերմանելի։
3 Սուրբ էր Իսրայէլ Տեառն, նուիրեալ Տեառն էր սկիզբն պտղոց նորա։ Ամենայն որ ուտիցեն ի նմանէ՝ յանցաւոր լինիցին, չարիք եկեսցեն ի վերայ նոցա, ասէ Տէր։
4 Լուարուք բանի Տեառն, տունդ Յակոբայ, եւ ամենայն ազգք տանն Իսրայէլի։
5 Այսպէս ասէ Տէր. Զի՞ գտին հարքն քո անիրաւութիւն ինչ ի ես, զի հեռացան յինէն, եւ գնացին զհետ ունայնութեան, եւ ունայնացան։
6 Եւ ոչ ասացին. Ո՞ւր է Տէր, որ հանեալ զմեզ ի երկրէ Եգիպտացւոց, որ վարեաց զմեզ յանապատի, յերկրի անդաստանի եւ ձորոյ, յերկրի ծարաւոյ եւ մահու, յերկրի ոչ անցանելի եւ ոչ բնակելի մարդոյ։
7 Եւ ես տարի զձեզ յերկիրն պտղաբեր, ուտել զպտուղ նորա եւ զբարութիւն նորա։ Եւ եկեալ պղծեցէք զերկիր իմ, եւ զժառանգութիւն իմ արարէք ինձ ի պղծութիւն։
8 Քահանայքն ոչ ասացին. Ո՞ւր է Տէր։ Եւ որ կալանէին զօրէնս՝ ոչ ծանեան զիս, եւ հովիւքն յանցանս եղեն ինձ, եւ մարգարէքն ի Բահաղ մարգարէացան, եւ զկուռս զոր ոչ օգնէին՝ հետեւեցան։
9 Վասն այսորիկ ես տակաւին դատիմ ընդ ձեզ, եւ ընդ որդիս որդւոցդ դատիմ։
10 Անցէք ի կղզիս Կիտացւոց, եւ տեսէք, եւ առաքեցէք յԵդեմ, եւ քննեցէք զայս յոյժ, եւ տեսէք եթէ եղեւ այսպիսի բան այս։
11 Եթէ փոխեցին ազգք զաստուածս իւրեանց, եւ նոքա ոչ են աստուածք. եւ ժողովուրդս իմ փոխեցին զփառս իւր ընդ այնմ՝ զոր ոչ օգնէ։
12 Զարհուրեցարո, երկինք, ի սմանէ, եւ սոսկացարո, եւ սարսիջիք յոյժ, ասէ Տէր։
13 Զի երկու չարիս արարին ժողովուրդս իմ. զիս թողին զաղբիւր ջրոյ կենդանւոյ, եւ փորեցին իւրեանց հորս, հորս ապականեալս, որ ոչ կարեն ջուր բռնել։
14 Միթէ ծառայ է Իսրայէլ, կամ ընդ տանն է, զի յափշտակեալ եղեւ։
15 Ընդէ՞ր եղեն ընդդէմ նմա առիւծունք, եւ արձակեցին զձայն իւրեանց, եւ արկին զերկիր նորա ի ապականութիւն, եւ քաղաքք նորա այրեցան, եւ ոչ ոք բնակեցաւ ի նոսա։
16 Եւ որդիք Մեմփեայ եւ Տափնեայ արածեցին զգագաթունս գլխոյ քոյ։
17 Ոչ զայս ինչ արարեր դու քեզ, զի թողեր զՏէր Աստուած քո, յորժամ տանէր զքեզ ճանապարհաւ։
18 Եւ արդ զի՞ երթիցես դու ի ճանապարհ Եգիպտացւոց, խմել զջուր Սիհովրայ, եւ զի՞ երթիցես ի ճանապարհ Ասորեստանեայց, խմել զջուր գետոյ։
19 Ուղղեսցէ զքեզ չարութիւն քո, եւ յանդիմանեսցեն զքեզ ամբարշտութիւնք քո, եւ գիտասցես եւ տեսցես, զի չար եւ դառն է թողուլ զքեզ Տէր Աստուած քո, եւ ոչ է երկիւղ իմ առ քեզ, ասէ Տէր Տէր Զաբաւովթ։
20 Զի յաւուրս յառաջագոյնս խորտակեցի զլուծ քո, եւ ապականեցի զկապանս քո, եւ ասացեր. Ոչ ծառայեցից։ Զի ամենայն բլուրս բարձրս եւ ամենայն ծառս տերեւաւորս՝ դու ես որ ընկենուս զանձն քո, եւ պոռնկեցար։
21 Ես տնկեցի զքեզ որպէս զխաղող ընտիր, ամենայն սերմ ճշմարիտ. եւ ընդէ՞ր դարձար դու ինձ որպէս զխաղող օտարացեալ։
22 Զի եթէ լուասցես զքեզ ջրով ազնիւ, եւ բազմասցես զքեզ ազնիւ, ես տեսանեմ զանօրէնութիւն քո առաջի իմ, ասէ Տէր։
23 Զի՞ ասես դու. Ոչ պղծեցայ, եւ զկուռս ոչ երկրպագեցի։ Տե՛ս զճանապարհս քո, եւ գիտասցես զոր ինչ արարեր դու։ Ուղտ արագ ընթացեալ ի ճանապարհս իւր,
24 եւ էշ վայրի սովոր անապատի, որ ի ժամ ցանկութեան իւրոյ հոտոտեսցէ զքամին, ո՞ դարձուսցէ զնա ի ժամ ցանկութեան իւրոյ։ Ամենայն որ փնտրեսցեն զնա՝ ոչ նեղեսցին, ի ամսեանն իւրում գտցեն զնա։
25 Զգուշացիր ոտիւք քո ի բոկութենէ, եւ կոկորդ քո ի ծարաւոյ։ Եւ ասացեր. Ոչ է յոյս, զի ես սիրեցի զհետ օտարաց, եւ զհետ նոցա երթիցեմ։
26 Որպէս ամաչեսցէ գող, յորժամ գտցի, նոյնպէս ամաչեսցեն տունդ Իսրայէլ, նոքա եւ թագաւորք նոցա, իշխանք նոցա, եւ քահանայք նոցա, եւ մարգարէք նոցա,
27 որ ասեն փայտի. Հայր իմ ես դու, եւ քարանձաւի. Դու ծնար զիս։ Զի դարձուցին ինձ զթիկունս, եւ ոչ զերեսս իւրեանց։ Եւ յորժամ ժամանեսցէ նոցա չարիք, ասեն. Յարո՛ւցեր զմեզ։
28 Ուր են աստուածք քո, զորս արարեր քեզ, եւ յարիցեն, եթէ կարասցեն ապրեցուցանել զքեզ յժամանակի չարեացդ քոց։ Զի ըստ թուոյ քաղաքաց քոց էին աստուածք քո, Յուդա։
29 Ընդէ՞ր դատիս ընդ իս դու, զի ամենեքին անօրինեցարո ինձ, ասէ Տէր։
30 Զարհուրեցուցի զորդիս քո, եւ ոչ ընկալան խրատու. սուր ձեր կերաւ զազգս ձեր իբրեւ զառիւծ ապականիչ։
31 Ո՛հ, ազգ չար, տեսէք զբանս Տեառն։ Ես եղէ՞ց ձեզ անապատ, կամ երկիր ամպամած, զի ասացեալ է ժողովուրդ իմ. Տէր եմք, ոչ գայցուք առ քեզ։
32 Միթէ մոռասցի՞ կոյս զպատանեաց իւրոց, կամ հարսն զխորհրդոց իւրոց։ Եւ ժողովուրդ իմ մոռացան զիս աւուրս անհամարս։
33 Զի՞ դարձուցանես զճանապարհս քո՝ խնդրել զսէր։ Վասն այսորիկ եւ զչարութիւնս ուսուցեր զանձանց քոց ճանապարհաց։
34 Եւ ի վերայ հանդերձից քոց գտցին արիւնք հոգւոց անմեղաց աղքատաց, եւ ոչ ի տապանի գտի զնոսա, այլ ի վերայ ամենայն կաղնեաց գտի զնոսա։
35 Եւ ասացեր. Զի անմեղ եմ ես, դարձցի՞ բարկութիւն նորա ի ես։ Ահա ես դատիմ ընդ քեզ, զի ասացեր. Ոչ մեղայ։
36 Ընդէ՞ր ընդ ամենայն ճանապարհս քո դարձար՝ խնդրել զսէր։ Վասն այսորիկ եւ յԵգիպտոս ամաչեսցես, որպէս ամաչեցար յԱսորեստան։
37 Եւ անտի ելցես դու, եւ ձեռք քո ի վերայ գլխոյ քոյ, զի հալածեաց Տէր զյուսս քո, եւ ոչ յաջողեսցէ քեզ ընդ նոսա։

3 Եւ ասէ. Եթէ արձակեսցէ այր զկին իւր, եւ գնասցէ ի նմանէ, եւ եղիցի կին այլոց, ոչ դարձցի առ նա այլեւս, զի ապականեալ ապականեցաւ երկիրն։ Եւ դու պոռնկեցար ընդ բազումս, եւ դարձար առ իս, ասէ Տէր։
2 Ամբարձ զաչս քո ի բարձունսն, եւ տե՛ս, զի ո՞ր ոչ պոռնկեցար ընդ նոսա։ Ի ճանապարհս նստեալ էիր նոցա իբրեւ զարաբացի յանապատի, եւ ապականեցեր զերկիր պոռնկութեամբ քով եւ չարութեամբ քով։
3 Վասն այսորիկ կաթիլք ջրոյ արգելան, եւ ոչ եղեւ ուշ ժամանակի։ Եւ երեսք կնոջ պոռնկաց եղեն քեզ, ոչ ամաչեցեր։
4 Ոչ ի ժամանակի այսմիկ կոչեցեր զիս, հայր իմ եւ առաջնորդ կուսութեան իմոյ դու ես,
5 եւ ոչ բարկասցի յաւիտեան, եւ ոչ պահեսցէ զբարկութիւն իւր յաւիտեան։ Ահա խօսեցար եւ արարեր զչարիս, եւ յաղթեցեր։
6 Եւ ասէ Տէր ցիս յաւուրս Յովսիայի թագաւորի Յուդայ. Տեսե՞ր զոր ինչ արարեալ է Իսրայէլ, զի գնաց ինքն ի վերայ ամենայն լերինն բարձրի, եւ ընդ ամենայն ծառ տերեւաւոր, եւ պոռնկեցաւ անդ։
7 Եւ ասացի ես. Զի դարձցի առ իս, եւ ոչ դարձաւ։ Եւ ետես զայս Յուդա՝ քոյր նորա դաւաճան։
8 Եւ ետես, զի վասն այնորիկ զոր պոռնկեցաւ Իսրայէլ, եւ արձակեցի զնա, եւ ետու զգիրս ամուսնութեան նորա, եւ ոչ երկեաւ Յուդա՝ քոյր նորա դաւաճան, այլ գնաց եւ պոռնկեցաւ եւ նա։
9 Եւ եղեւ ի թեթեւանալ նորա զպոռնկութիւն իւր, եւ պղծեաց զերկիր, եւ շնացաւ ընդ քարանց եւ ընդ փայտից։
10 Եւ ոչ դարձաւ առ իս քոյր նորա դաւաճան Յուդա յամենայն սրտէ իւրմէ, այլ ստութեամբ, ասէ Տէր։
11 Եւ ասէ Տէր ցիս. Զարդարացաւ անձն Իսրայէլի քան զանձն Յուդայի դաւաճանի։
12 Գնա՛ եւ աղաղակեա զբանս զայս հիւսիսոյ, եւ ասա. Դարձի՛ր, Իսրայէլ դաւաճան, ասէ Տէր, եւ ոչ դարձուսից զերեսս իմ ի վերայ քո, զի ողորմած եմ ես, ասէ Տէր, եւ ոչ բարկասցի յաւիտեան։
13 Միայն ճանաչեա զանօրէնութիւն քո, զի զՏէր Աստուած քո անարգեցեր, եւ ցրուեցեր զճանապարհս քո ընդ օտարս ընդ ամենայն ծառ տերեւաւոր, եւ ձայնի իմում ոչ լուարուք, ասէ Տէր։
14 Դարձարո՛, որդիք դաւաճանք, ասէ Տէր, զի ես տիրեցի ձեզ, եւ առից զձեզ մի ի քաղաքէ եւ երկու ի տոհմէ, եւ տարից զձեզ ի Սիովն։
15 Եւ տացեմ ձեզ հովիւս ըստ սրտի իմում, եւ հովուեսցեն զձեզ գիտութեամբ եւ իմաստութեամբ։
16 Եւ եղիցի, յորժամ բազմասջիք եւ աճիջիք յերկրի յաւուրսն յայնոսիկ, ասէ Տէր, ոչ ասասցեն այլեւս. Տապան ուխտի Տեառն է, եւ ոչ ելանիցէ ի սիրտ, եւ ոչ յիշեսցեն զնա, եւ ոչ այցելեսցեն, եւ ոչ եղիցի այլեւս։
17 Յաւուրսն յայնոսիկ կոչեսցեն զԵրուսաղէմ աթոռ Տեառն, եւ ժողովեսցին ի նա ամենայն ազգք յանուն Տեառն յԵրուսաղէմ, եւ ոչ երթիցեն զհետ չարութեան սրտի իւրեանց չարի։
18 Յաւուրսն յայնոսիկ երթիցէ տունդ Յուդայ առ տունդ Իսրայէլի, եւ միասին եկեսցեն յերկրէ հիւսիսոյ յերկիրն զոր ետու հարցն ձերոց ի ժառանգութիւն։
19 Եւ ես ասացի. Որպէս դիցես զիս ի մէջ որդւոցդ, եւ տացես ինձ երկիր ցանկալի, ժառանգութիւն զարդարութեան զօրութեանց հեթանոսաց, եւ ասացի. Հայր իմ կոչեսջիս, եւ ի հետոյ իմմէ ոչ դարձցիս։
20 Եւ որպէս ամաչեսցէ կին զգեստուց իւրոց, նոյնպէս ամաչեցեր դու, տունդ Իսրայէլ, ասէ Տէր։
21 Ձայն ի բարձունսն լուարուք, լացմունք եւ աղաչանք որդւոց Իսրայէլի, զի ամբարշտացան ի ճանապարհս իւրեանց, մոռացան զՏէր Աստուած իւրեանց։
22 Դարձարո՛, որդիք դաւաճանք, եւ բժշկեցից զդաւաճանութիւնս ձեր։ Ահա մեք գամք առ քեզ, զի դու ես Տէր Աստուած մեր։
23 Ունայն էին բլուրք, եւ ամբոխ լերանց։ Զի ունայն է փրկութիւն Իսրայէլի յԱստուծոյ մերմէ։
24 Եւ ամաչեցոյց զամենայն ազգս մեր զաշխատութիւնս հարցն մերոց յաւուրց մանկութեան մերոյ, զհօտս նոցա եւ զանասունս նոցա, զորդիս նոցա եւ զդուստերս նոցա։
25 Պառկեսցուք ի մէջ ամաչանաց մերոց, եւ ծածկեսցէ զմեզ նախատինք մեր, զի Տեառն Աստուծոյ մերոյ մեղաք, մեք եւ հարք մեր, յաւուրց մանկութեան մերոյ մինչեւ ցայսօր։ Եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ։

4 Եթէ դարձցիս, Իսրայէլ, ասէ Տէր, առ իս դարձցիս, եւ եթէ հեռացուցանիցես զպղծութիւնս քո յերեսաց իմոց, եւ ոչ շարժիցիս,
2 եւ երդնուս ճշմարտութեամբ, եւ դատաստանաւ, եւ արդարութեամբ, եւ օրհնեսցեն ազգք զանուն Տեառն, եւ ընդ նմա պարծեսցին։
3 Զի այսպէս ասէ Տէր ցարս Յուդայ եւ ցԵրուսաղէմ. Նորացարո՛ զանդաստանս ձեր, եւ մի՛ սերմանիցէք ի վերայ փշոց։
4 Թլփատեցարո՛ Տեառն, եւ հեռացարո՛ զանթլփատութիւն սրտից ձերոց, տունդ Յուդայ եւ բնակիչք Երուսաղէմի, զի մի՛ երբէք ելցէ իբրեւ զհուր սրտմտութիւն իմ, եւ այրեսցէ, եւ ոչ իցէ որ մարեսցէ զնա, յերեսաց չարեացդ ձերոց։
5 Պատմեցէք ի Յուդա, եւ լուարուք ի Երուսաղէմ, եւ ասասջիք. Հարկանեցէք զերկիր ի ձայնի շչակի, կոչեցէք զոհմանդ, եւ ասասջիք. Ժողովեցարո՛ եւ մտցուք ի քաղաքս ամրացեալս։
6 Ամբարձարո՛ դրօշ ի Սիովն, զարկարո՛ զկանգնեալսն, եւ մի՛ կայցէք, զի չարիս ես տանիմ յերեսաց հիւսիսոյ, եւ ապականութիւն մեծ։
7 Ելանէ առիւծ ի տեղւոջ իւրմէ, եւ գազան ազգաց ելանէ, եւ գնաց ելանէ ի տեղւոջ իւրմէ, դնել զերկիր քո ի ապականութիւն, եւ քաղաքք քո աւերեսցին, եւ ոչ իցէ որ բնակեսցի ի նոսա։
8 Վասն այսորիկ զգեցարո՛ զգեստս սգոյ, եւ ողբացարո՛ եւ ոռնացարո՛, զի ոչ դարձաւ սրտմտութիւն բարկութեան Տեառն ի մէնջ։
9 Եւ եղիցի յաւուրսն յայնոսիկ, ասէ Տէր, կորիցէ սիրտ թագաւորին եւ սիրտ իշխանացն, եւ զարհուրեսցին քահանայքն, եւ մարգարէքն զարհուրեսցին։
10 Եւ ասացի ես. Ո՛հ, ո՛հ, Տէր Աստուած, զի խաբեալ խաբեցեր զայս ժողովուրդ եւ զԵրուսաղէմ, եւ ասացեր. Խաղաղութիւն եղիցի ձեզ, եւ հասեալ է սուր մինչեւ ի հոգի։
11 Յայնժամ ասասցի ցայս ժողովուրդ եւ ցԵրուսաղէմ. Հողմ ցամաք ի բարձանց անապատի ճանապարհաւ դստերն ժողովրդեան իմոյ, ոչ ի մաքրել եւ ոչ ի սրբել,
12 հողմ լիութեան ի սոցանէ եկեսցէ ինձ. եւ ես այժմ խօսեցայց դատաստանս ընդ նոսա։
13 Ահա իբրեւ զամպս ելանէ, եւ իբրեւ զմրրիկ կառք նորա, արագագոյն քան զարծիւս ձիք նորա։ Վա՛յ մեզ, զի աւերեցաք։
14 Լուա՛, Երուսաղէմ, զի հեռացցի յերեսաց քոց չարիք քո, մինչեւ ցե՞րբ բնակեսցին ի քեզ խորհուրդք չարք քո։
15 Զի ձայն աւետարանի պատմէ ի Դանայ, եւ լսելի առնէ զչարիս ի լերինն Եփրեմ։
16 Ազգաց ասացէք, եւ լուարուք ի Երուսաղէմ. Զի պահապանք գան ի երկրէ հեռաւոր, եւ տացեն զձայն իւրեանց ի վերայ քաղաքաց Յուդայ։
17 Իբրեւ զպահապանս դաշտի եղեն ի վերայ նորա շուրջանակի, զի զիս բարկացուցին, ասէ Տէր, եւ դարձան ետուն զթիկունս։
18 Ճանապարհք քո եւ խորհուրդք քո արարին զայս քեզ, զի չարութիւն քո դառն է, եւ հասեալ է մինչեւ ի սիրտ քո։
19 Ո՛հ, ո՛հ, ցաւ սրտի իմոյ, ցաւ սրտի իմոյ, տագնապեալ եմ ես ի սրտի իմում, ոչ լռեցից, զի ձայն փողոյ լուայ անձին իմում, եւ հարուած պատերազմի։
20 Ո՛հ, ո՛հ, ամենայն երկիր աւերեցաւ, եւ յանկարծ խորտակեցան վրանք իմ, եւ ի մի ակնթարթի ծածկեցան վարագոյրք իմ։
21 Մինչեւ ցե՞րբ տեսից զդրօշ, եւ լուայց ձայնի շչակի։
22 Զի յիմարեցաւ ժողովուրդ իմ, զիս ոչ ծանեան, որդիք անմիտք են եւ անխելք, իմաստունք են չարութեան, եւ զբարի գործել ոչ գիտեն։
23 Տեսի զերկիր, եւ ահա ամայի էր եւ անշէն, եւ զերկինս, եւ ոչ էր լոյս նոցա։
24 Տեսի զլերինս, եւ ահա սարսեալ էին, եւ ամենայն բլուրք շարժեալ էին։
25 Տեսի, եւ ահա ոչ էր մարդ, եւ ամենայն հոգի երկնից թռեալ էր։
26 Տեսի, եւ ահա պտղաբեր երկիր անապատ էր, եւ ամենայն քաղաքք նորա աւերեալ էին ի հանդիման Տեառն, եւ ի հանդիման բարկութեան սրտմտութեան նորա։
27 Զի այսպէս ասէ Տէր. Ամենայն երկիր աւերեսցի, եւ զկատարածն ոչ կատարեցից։
28 Վասն այսորիկ սգասցէ երկիր, եւ խաւարեսցին երկինք ի վերուստ, զի խօսեցայ եւ դատեցայ, եւ ոչ զղջացայ, եւ ոչ դարձայ ի նմանէ։
29 Յերեսաց ձիաւորի եւ նետաձգի ամենայն քաղաք փախչի, մտանեն ի խիտ անտառս, եւ ելանեն ի վէմս, ամենայն քաղաք ամայի եղեւ, եւ ոչ իցէ որ բնակեսցի ի նոսա։
30 Եւ դու, զի՞ աւերեցար, զի զգեցար զգեստս կարմիր, զի զարդարեցար ոսկեղէն զարդուք, զի ներկեցեր զերեսս քո ներկաւ, ունայն զարդարեցար, անարգեցին զքեզ սիրահարք քո, եւ զանձն քո խնդրեն։
31 Զի ձայն իբրեւ ի ծնանելն ես լուայ, ցաւ իբրեւ ի ծնանելն առաջնեկին, ձայն դստերն Սիովնի, որ ողբայ զանձն իւր, եւ տարածէ զձեռս իւր, եւ ասէ. Վա՛յ ինձ, զի կատաղեցաւ անձն իմ ի սպանողսն։

5 Եւ ասէ Տէր. Պտըտեցարո՛ ընդ հրապարակս Երուսաղէմի, եւ տեսէք, եւ գիտասջիք, եւ խնդրեցարո՛ ընդ հրապարակս նորա, եթէ գտանիցէ այր, եթէ իցէ որ առնիցէ զդատաստան եւ խնդրիցէ զճշմարտութիւն, եւ ես ողորմած լինիցիմ նմա։
2 Եւ եթէ ասասցեն. Կենդանի է Տէր, եւ ոչ ստութեամբ երդնուցուն։
3 Տէր, ոչ աչք քո խնդրեն զճշմարտութիւն, եւ հարեր զնոսա, եւ ոչ ցաւեցան, սպաներ զնոսա, եւ ոչ ընկալան խրատու. զերեսս իւրեանց ամրացուցին քան զվէմ, եւ ոչ կամեցան դառնալ։
4 Եւ ասացի ես. Միթէ տկարք են սոքա, եւ ոչ գիտեն զճանապարհ Տեառն, զդատաստան Աստուծոյ իւրեանց։
5 Երթիցեմ առ մեծամեծս, եւ խօսեսցիմ ընդ նոսա, զի գիտասցեն զճանապարհ Տեառն, զդատաստան Աստուծոյ իւրեանց։ Եւ ահա եւքեքն միաբանեալ էին, խզեցին զլուծ, եւ ապականեցին կապանս։
6 Վասն այսորիկ եհար զնոսա առիւծ ի փայտից, եւ գայլ ի տափաստանէ ապականեաց զնոսա, եւ ընդդէմ քաղաքաց նոցա ընդդէմ ամենայն որ ելանիցէ ի նոսա, զի բազում եղեն յանցանք նոցա, եւ զօրացան դարձք նոցա։
7 Վասն այսորիկ ես ողորմած լինիցիմ քեզ, եւ որդիք քո զիս թողին, եւ երդնուն ոչ աստուածս։ Եւ կշտացուցի զնոսա, եւ պոռնկեցան, եւ ի տան պոռնկաց հանդերձեցան։
8 Ձիք սիրելիք եղեն, եւ ամենեքին ի կանայս ընկերաց իւրեանց հրէին։
9 Զի՞ ոչ զայցելութիւն արասցէ ի նոսա, ասէ Տէր, եւ ոչ ի ազգի այսմիկ ոչ հատուսցէ հատուցումն իմ։
10 Ելէք ի վերայ պարսպաց նորա, եւ ապականեցէք, եւ զկատարածն ոչ կատարեցից։ Հեռացարո՛ զճիւղս նորա, զի ոչ են Տեառն։
11 Զի ապստամբեցին ապստամբութեամբ ի տանէ Իսրայէլի եւ ի տանէ Յուդայի, ասէ Տէր։
12 Ուրացան զՏէր, եւ ասացին. Ոչ է նա, եւ ոչ եկեսցէ ի վերայ մեր չարիք, եւ սուր եւ սով ոչ տեսցեմք։
13 Եւ մարգարէքն եղեն ի հով, եւ բան Տեառն ոչ է ի նոսա, եւ նոքա եղիցին նոցա։
14 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ. Զի խօսեցարո՛ զբանս զայս, ահա տամ զբանս իմ ի բերանդ քո հուր, եւ զժողովուրդս զայս փայտ, եւ կերիցէ զնոսա։
15 Ահա ես բերեմ ի վերայ ձեր, տունդ Իսրայէլի, ազգ յերկրէ հեռաւոր, ասէ Տէր, ազգ հզօր է, ազգ հին է, ազգ որոյ ոչ գիտես զբարբառ նորա, եւ ոչ հասանիցես զինչ խօսեսցին։
16 Եւ նետ նոցա իբրեւ զգերեզման բաց է, ամենեքին հզօրք են։
17 Եւ կերիցեն զհունձս քո եւ զհաց քո, կերիցեն զորդիս քո եւ զդուստերս քո, կերիցեն զհօտս քո եւ զանասունս քո, կերիցեն զխաղող քո եւ զթզենիս քո, եւ սրով պատերազմի հարանիցեն զքաղաքս ամրացեալս քո, որոց դու յուսացեալ ես ի նոսա։
18 Եւ ոչ ի ժամանակի այսմիկ, ասէ Տէր, ոչ կատարեցից զձեզ։
19 Եւ եղիցի, յորժամ ասասցեն. Վասն զի՞ արար մեզ Տէր Աստուած մեր զայս ամենայն, եւ ասասցես ցնոսա. Որպէս թողէք զիս, եւ ծառայեցէք օտարաց յերկրի ձերում, նոյնպէս ծառայեսջիք օտարաց յերկրի ոչ ձերում։
20 Պատմեցէք զայս ի տան Յակոբայ, եւ լուարուք ի Յուդա, եւ ասասջիք.
21 Լուարո՛ զայս, ժողովուրդ անմիտ եւ անխելք, որ ունին զաչս եւ ոչ տեսանեն, եւ զականջս եւ ոչ լսեն։
22 Զիս ոչ երկնչիք, ասէ Տէր, եւ ոչ յերեսաց իմոց զարհուրիք, որ դրի զաւազ սահման ծովուն, հրամանաւ յաւիտենական, եւ ոչ անցանիցէ զնա, եւ ոչ սասանեսցին ալիք նորա, եւ ոչ անցանիցեն զնա։
23 Եւ ժողովուրդ այս ոչ ունի սիրտ հնազանդ եւ անդադար երթեալ։
24 Եւ ոչ ասացին ի սրտի իւրեանց. Երկնչեսցուք ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ, որ տայ անձրեւ կանխաւ եւ յետոյ, զանձրեւ հասարակաց ի ժամանակի իւրում, զշաբաթս հնձոյ ամենայնի տայ մեզ։
25 Զի ոչ ոք է որ ուղղեսցէ զճանապարհս իւր, եւ ոչ ոք է որ առնիցէ զդատաստան։
26 Զի գտան ի ժողովրդեան իմում ամբարիշտք, որսան իբրեւ զորսորդս, եւ դիցեն որոգայթս, եւ ոչ ոք ճանաչէ զիս։
27 Իբրեւ զորս լի ամենայն անօրէնութեամբ, եւ իբրեւ զտուն լի ամենայն նենգութեամբ, ընդ այնմ մեծացան եւ հարստացան։
28 Եւ ոչ ճանաչեցին զիս, եւ ոչ ոք է որ խնդրեսցէ զիս։
29 Զի՞ ոչ զայցելութիւն արասցէ ի նոսա, ասէ Տէր, եւ ոչ ի ազգի այսմիկ ոչ հատուսցէ հատուցումն իմ։
30 Զարհուրելի եւ սոսկալի եղեւ յերկրի,
31 մարգարէքն մարգարէացան ի հոգի, եւ քահանայքն ի ձեռն նոցա ծափս տուին, եւ ժողովուրդ իմ սիրեցին զայս։ Եւ զի՞ արասջիք ի վախճանի նորա։

6 Զարհուրեցարո՛, որդիք Բենիամինի, ի միջոց Երուսաղէմի, եւ ի Թեկուայ հարկանեցէք զշչակ, եւ ի Բեթքարմա հանեցէք զդրօշ, զի չարիք երեւեցան ի հիւսիսոյ, եւ ապականութիւն մեծ։
2 Դստեր Սիովնի նմանեցուցի զհանգիստ եւ զխաղաղութիւն։
3 Առ նովաւ եկեսցեն հովիտք եւ հօտք նոցա, եւ հարկանիցեն զվրանս իւրեանց շուրջանակի, արածեսցեն իւրաքանչիւր զտեղի իւր։
4 Սրբեցարո՛ ի պատերազմ, ելէք ի կեսուր աւուր։ Վա՛յ մեզ, զի հասին աւուրք մեր, զի երկայնեցան ստուերք երեկոյին։
5 Ելէք ի գիշերի, եւ ապականեսցուք զպալատունս նորա։
6 Զի այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ. Կտրեցարո՛ զծառս նորա, եւ շինեցարո՛ զշինուածս ընդդէմ Երուսաղէմի, զի այս է քաղաք որ հատուսցէ հատուցումն, զամենայն զեղծումն որ ինչ եղեւ ի մէջ նորա։
7 Որպէս ցուրտ ջուր զհոսանս իւր, նոյնպէս ցուրտ է չարութիւն նորա, ոչ լսիցի ի նմա զօրութիւն եւ ոչ զարհուրանք, ոչ ի երեսս իմ հիւանդութիւն եւ վէրք։
8 Ուսիր, Երուսաղէմ, զի հեռասցի անձն իմ ի քէն, զի ոչ դարձուսից զքեզ յանապատ, յերկիր ոչ բնակելի։
9 Այսպէս ասէ Տէր Զաբաւովթ. Զի՞ ողորմեցան որդիք նորա, զի ոչ ողորմեցան ի ժողովրդեան իմում, զի ոչ ողորմեցան ի ժողովրդեան իմում, զի ոչ ողորմեցան ի ժողովրդեան իմում։
10 Ընդէ՞ր ոչ ասացին. Ո՞ւր է Տէր Աստուած մեր, որ հանեալ զմեզ ի երկրէ Եգիպտացւոց, որ վարեաց զմեզ յանապատի, յերկրի անդաստանի եւ ձորոյ, յերկրի ծարաւոյ եւ մահու, յերկրի ոչ անցանելի եւ ոչ բնակելի մարդոյ։
11 Եւ ես տարի զձեզ յերկիրն պտղաբեր, ուտել զպտուղ նորա եւ զբարութիւն նորա։ Եւ եկեալ պղծեցէք զերկիր իմ, եւ զժառանգութիւն իմ արարէք ինձ ի պղծութիւն։
12 Քահանայքն ոչ ասացին. Ո՞ւր է Տէր։ Եւ որ կալանէին զօրէնս՝ ոչ ծանեան զիս, եւ հովիւքն յանցանս եղեն ինձ, եւ մարգարէքն ի Բահաղ մարգարէացան, եւ զկուռս զոր ոչ օգնէին՝ հետեւեցան։
13 Վասն այսորիկ ես տակաւին դատիմ ընդ ձեզ, եւ ընդ որդիս որդւոցդ դատիմ։
14 Անցէք ի կղզիս Կիտացւոց, եւ տեսէք, եւ առաքեցէք յԵդեմ, եւ քննեցէք զայս յոյժ, եւ տեսէք եթէ եղեւ այսպիսի բան այս։
15 Եթէ փոխեցին ազգք զաստուածս իւրեանց, եւ նոքա ոչ են աստուածք. եւ ժողովուրդս իմ փոխեցին զփառս իւր ընդ այնմ՝ զոր ոչ օգնէ։
16 Զարհուրեցարո՛ երկինք, ի սմանէ, եւ սոսկացարո՛, եւ սարսիջիք յոյժ, ասէ Տէր։
17 Զի երկու չարիս արարին ժողովուրդս իմ. զիս թողին զաղբիւր ջրոյ կենդանւոյ, եւ

Ա՛ր այսորիկ ասէ Թէ՝ պատգամս կորնչանան իւրեանց ընդ քեզ է և համազգաց՝ որ շուրջ զքեզ , շուրջ հոնձ յերկնէն եկելոց-ոց։

2 Խոյց զնէր ընծրեցեալ յանդիման երկրի. վ՚ այսորիկ ի նէնէ ի երեսից չկրէիր ամ երեսաց յերկնից։

Ո՛ իբր՝ և ոչ Թէ զայլ ազգան ասէ հանել ի գերեվարուց ՝վ՚ այսորիկ ինձանիկ խնդրէ զվրէժն անմուրհալի համբարեացն, և յայտնի՝ ներողութիւն , ըստ այնմ՝ բարկութիւն այ ի վր՚ ամմարդոյ՝ որ գործէ զչար, նախ հրէին՝ և ապա հեթանոսին։

Ո՛ ի Թէ յայլոց ազգաց ըստ ամ չարեաց էր խնդրել զվրէժ , պարտ էր նոյն սաստիկ պատուհասին լինել՝ քան զնա լսելոյն, բայց հաւասար գերեցան իբր զգիտութիւն և տգիտութիւն մեղանչանք, հաւասարեալք առաւելութեամբ բարւոյն և չարի ։

3 Ամէն գնասցի ոգնէնն երկու ի գետն, եւ ոչ ճոխչէին ջուխան ։

4 Երեք գուչեայ ասէ ցնոսա՝ և ոչ էին որ սրսուել նոցա. եւ եօթն էին ասէ ցնա՝ չեմն էր ի մորթոյ էր գ, և ոչ ինչ էին յափշտակել նոցա։

5 Երեք անկանէին բնչն էրկիր ասան որսորդ։ եւ ճոխչէին որսիցն ի վերոյ էրկիր՝ և ոչ ինչ էին ընծրեալ։

6 Երեք հորնուէին գազ ի տալ, և ազգն ոչ հասկացան։ եւ էին չորս ի տալ՝ և գնասն չէին սրսուել։

Ո՛ այսքան օրինակս վ՚ այնր չասէ հանց ի մէջ առնուլ մարգարէս, քանզի այն կատարեցաւ առնէն զնա մարգարէութեանցն՝ որք լսէին, իբր Թէ՝ վ՚ կարօտութիւն փառաց մարգարէնան, այլ հանդերձեալ յառաջ ընթանալ բանիւ՝ ասէր ամասիա քոմ առ սուն այր՝ ընդդէմ այնպիսեացն ասէ։

Ամէն գնացին ոգնէնն երկու ի ճոխն, եւ ոչ ճոխչէին ջուխան։ Այսինքն՝ եւսայի և ես զիարդ համաձայն եղաք միմեանց։ Ես՝ի բերել և նա յերեմ, Թէ ոչ եաթ լսել զպատգամն ասա . ապա օրինակ և զյառաջեալ Թշնամեացն , վ՚ որոց մարգարեանային, Թէ ածային հրամանաւն են գալոց։ Յետ անուանեալ առաւծ՝ զասորիան , և զորս տուեալ նոցա յայ զսուն և փրկմն , ի վ՚ որոյ գոչեալ յափշտակեցին ի գերութիւն Ասորւ՝ զնոյն զանգ նեգբրիմ, և որս նմա՝ զամմրիա։ Փոխ՝ զարհաբիս Թշնամեացն , և խռովեալ ի նոցանէ՝ զերել Յետ այս ամ չարիքս ուսոյ՝ ի քաղաքս նոց ։ ի ձեռն ասէ , առ որ և յանցաւորք եղեն ։ ըստ այնմ՝ մի Թէ բարձրանայցէ փայտատ առանց փայտասարի , կամ սղոց առանց ուրուք ձգելոյ ։

7 Ա՛ ածուցին ոչ օրոցք ոչ ածէրս էին էրկ ոչ յօտէոյք չէրսոն ծոտոյեց է՝ ըս մօրէտէն։

Յետ այր վ՚ յայտնէ, զի ի նոցա աղաղակէն զպատուհասն զարհուրել պատժապարքն զղջացին, և անգոյժ ի նոցանէ պատուհասն ։ Կրճնուէ քաղաքն հեթանոսաց՝ ի միոյ բարբառոյ մարգարէին զարհուրելս զգօնացաւ ։ Յետ իբր անհաւատ լեր առ ի խրատ մարգարէին՝ մինչև պատուհասիւ էին յուզել Թէ։

8 Ո՛ւր-ն գնէսցէ՝ և ոչ էին որ ոչ սրսուէ ։ ոչ ած խօսցոս՝ և ոչ էին որ ոչ մօրէտէսցէ։

Յուցանէ Թէ՝ ի հարկէ և ոչ կամաւ ածաւ ի մարգարէանալն , այլ այն որ յառաջ ածու բարբառոյն ակամայ զարհուրէր ։ այսպէս և մեք ասէ՝ ակամայ ի խօսելն այ եղաք մարգարէք , և ոչ Թէ սակս զպորտս սիրելոյ , այլ և առաւ մարգարէքն։ Յետ զի ոչ էր մարգարէութիւնն ի չհնութեն , յանդիմանելի մեզանն և պատուհաս նորին , յորմէ Թէ զղջացեալ էին՝ զերծեալ էին ի պատուհասէն ։ Վհանգի ասաց եսայի , դաւատր սրուխի՝ որ այժմ զարդարուն է , լքեալ Թողցի իբր զտաղաւար ։ Այսպէս և եզե-

և ելիցէ միջնեւնա գերին երեն եւ ես զշինուածն նոյ, զի երկուցի հասատաք մանքին նոյ Թերահաւատիցն. իսկ նոր քան զայսոցիկն զմարդ արիս սկսան ապա նանել, կատարել, և զաղաւնաւ փախչել զի մի լուծիցեն զբանս նոյ. Լաբ երր կոտորած նոյ այսպարարու Թէ արհամար հուածէ բանից իւրեանց. ուստի և սա կարօտացաս օրինակաց, զի մի երբեք մեղադրեացի կամ արհամարհեացի ի մարդարեանացն իւրոմ. և քաղցրացոյց զձայն իւր առակօքս, իբր զքնար մի որ հնչիցէ անուրջ զերաժշտականն նուագ գըս. Թերևս լուեալ դադարեացեն նորա և մի պատուհասակոծ ապացեն զմարգարեան ի յանդիմանելն. Լաբեալ մի ասէ անարգ գոչէ և սարսեցուցանէ զլսողսն, ընդ երր մեղադրէք ասէ, Թէ նորա ընդ որս ոճ բարբառի, անաչառ խօսին ի մէջ ձեր զպատգամս բանից նոր. Լաբ ապա յորժամ անհնդ արար զանձն ի ձեռն յարացուցիս յերդիծուցանելոյ նոյ սկսանի կոչել զտար ցեղս, զի եկեալ տեսցեն զձանապարհս յիմարութեան ի մէջ իւրեանց.

9 Պատգէ՛ ի գառամս ասուեսոնէոյց. և Ե՛ի գառամս երկին եկելոցոյ, և ո՞ սոցի՛ ծուղնցուս՝ ի լեռան ղոլեի, և ո՛ւխ՛ սոնչելիս բաղուս ի գլ նորս. և շբեռնելի՛ գլ նորս.

Լաբ զի՞նչ է բանութիւն սքանչելեացն.

10 Լաբ ո՛չ ծանեաս զվնեցոյ եղբա՛ն իւր՝ ասե ոչբ.

Պոչէ զերգիսուս գալ տեռանել զայիմա բուի իւր, զի ոչ գա՛ ասէ, խաստացուս ցեր զսերտ քո ընդ ընկեմ բանիցն մոխսե սի, մինչև պատուհասեցար. այսպէս և ընդն շամենի բանացեալ խաստացոյց զսերտ իւր, և ոչ կամի համանալ զպատուհաս մեզ զոյ իւրոյ, մինչև կլցե զնա եղեռն բարկութեն սուր. Որ փախչէին անօրէնութեն և ընչաստութեն ի գառամս երեսից. Օ՛ ի՛ դանձնէին զանօրինուն ընդ նմին գանձնեն և զնշուածութեան, զի պատիժ հեշտութեանն որ յանօրինութենէն, Թշուառութեին մերձալ է.

11 Ա՛ ոչ՛ոլի ոչոգես ասե ոչբ ես ցոլ՛ բոս, երկի չբ ր ընբլ ընե՛ ե՛ ասերեսոյե. և խորասեոցի՛ ի ոչն սե զբոր՛ն ոս, և չոնչոսեսոյե՛ն գառաս ոս.

Լաբ սերբոս գարձուցանել զբանս, և գաշակերգ զկործանումն նր ընդ իրենի, ոչ ասաց ի վերոյ Թէ՝ լուսարար զպատգամս ես տունդ իրենի և ամ ազգբ, և այս եղև սերբոսն ի Թագլաթփալսար թագաւորեսանեայ.

12 Օ՛ ի՛ այոգես ասե ոչբ. ընբ օրինե՛ն ես կոտոյե խոսիբ հովիւ՛ ի բերանոյ առիս, ճաՙ ոչեսոյս երնաս, կա՛ բլնա՛կ ս ոսն, կան. ոյնգես զերծցին օրրինն իրենի ր բնս, նեալ են ի շոլրն, գեր՛ յոկբեո՛ն ոչերն, և՛ի գլ գառասոյոյ.

Տիբրոսի ասե՝ առ հասարակ կործանել, իսկ իրենի զերծանի ի միջոյ կոր ծանմանն հասելոյ՝ ոչ բլնակ ունկան ի բերանոյ առիծաս, և զայս առնէ հովիւն նր ոճ. իսկ ապա ընկերն մառնեցաս, քանզի յանցաս որ գառաս և հնացաս ի խարսխե օրինացն. Ոչխար մոլորեալ ասե զնիրենի, վ՛ այսորիկ և Ե՛ Թող՛ի ձեռանէ հովուին. իսկ այժմ յետս մանեալոյ ի ձեռս գազանացն՝ փրկէ, զի ցուցցէ Թէ՝ ոչ կամի զկոր ծանումն նր. Լաբ ասե՝ զի յամ մարմնոյ զմանն մի փրկէ զբնակ ունկանն, այլ սրնքն՝ յամ աշխարհային բնակչաց միայն զնէ, ոչ Թէ զի արժանի՛ էր մանն այն ապրեցուցանելոյ, քանզի ահասարիկ գայլոց մանէր. այլ զի մասինն այնմ փոքու՝ տացէ տեղի ապաշխարութե, ոչ՝ զի համառնասցի խոստում՝ այլոցն պատուհասիբ. Լաբ սրին ասե՝ որպ իբն իրենի ի զօրացն՝ որ ի մէջ համակացուց. Լաբ զօրքն այն ոյք էն, Թագլաթփալսար՝ որ եկն ի վերոյ նոյ ի դամասկոս, ոչն որ իբրև եկն նախարաց և եւս բերել քահանային գշինուածս սերպ նոյն. Լայց դարձեալ՝ զբ օրինե՛ն ես ի

Ճոխանալով, խորտակելոյ եղէգն արժա-
նի այնոքիկ՝ յաղագս ոչ պատուելոյ բըռ-
նակցացն զպարգեւատուն։

Գլուխ. Գ. Լուս. ա.

1 Լսեցէ՛ք ինձ ամենայն երկրի բռնաւոր-
ք եւ իշխանք տիեզերի։

Եբրև անարգանօք և թշնամանօք ե-
բինջը կալոյ զնանայս եփրեմ, զի ՚ի
հեթանոսաց առնու՝ որք բնակեին
՚ի բեշան։ Այս ՚ի կով լծընկեցս բե-
շանու առակեաց զերբեալն նշ, ոչ և
եբբայեցին կով ասե։ Ոչ զերեւ զպատ-
ուս, և ոս ոսն հարկանէ զնանէն. ոչ ասէր
ցոեր՝ յեր՝ մոռացե՛ գվ գիւղ զիոբեցո՛։
Այլ և զնաբովթ ազգատ՝ զոր զրկե՛ացն
եզաբել, և առ ոսն եհար զնա սպանու-
թիւ։ այսպես առնէին և ասիքն ըստ իւ-
րաքանչիւր չարեաց։ Իսկ զնո յորժամ
երիցնդս կոչեաց՝ անուանեաց զպատ նշ
ոչ պոս՝ այլ տեսպս, յորոց խնդրելոյն ըզ-
գինին ոչ յորթոյ՝ այլ զոր յաղգատացն
ձմիեին զզոկանս և մատուցանելոյն նոցա
զարդասիրութիւնն և փափկութիւնն ՚ի
յարբուն։

2 Լսէրէ՛ք ՚ի սրբութիւն էութենէ ո՛ր
ոսոք ունիցին ՚ի վերոյ յեր, և ոսոցին
չինէ չիսոք, և չէոսո ոք ընդ յեզ են
ուխտին ՚ի սոնս ընտրեցելոյս։

Ո՛վ ի մի՛ վարկցիք ողորմութիւն յաղ-
թահարել զարդարութիւն այ ՚ի սրբ-
բութի՛ իւր երկնում, գալ անվրէպ ՚ի
վե՛ր ձեր առ յապայ կործանումն։ Լա-
զի՛նչէ այն՝ զինուք հանցեն ՚ի փախ-
կութե՛ ապարանիդդ բռնութե՛ն, և զարս
ձեր՝ որք ընդ ձեզ են ծառայք կամաց
ձերոց, արկցեն ՚ի սանս չնեւցելոյ,
այսինքն ՚ի ներքոյ սրտմտութե՛ն Թա-
գաւորին ասորեստանեայց, որ տագնա-
պե տատիճ զանհանգստութե՛ն նշ։ և զի
յայտ արասցէ թե՝ կանայք են և ոչ ե-
րիվք առ որս խոսեցաւ, յաւելու։

3 Ես ի՛մ ոչ ոք ոչ ինչ ոչ ոք ոչ ինչ
ոչ ոք ոչ ինչ

6 Եւ [ես] սրբէ՛ զնոսա ըստ ամենայն յայտ
նութեան ձերոյ, և կազո՛ւսի զնոսա ի
ձեր. և ո՛չ դադարեսցէ ամե՛ն
ոք. և ո՛չ դադարեսցէ ամե՛ն
ոք։

Օ և մի՛ տեղի գացեն ասել թէ՝ այս
աշխարհակործան բարկութիւնս յանկար
ծակի դիպեցաւ մեզդ, և ո՛չ խրատեաց
զմեզ ՅԱ յինքենէ ոտից մերոց թէ՝ այլ ի
ձեռն թշնամեացն անաստուածութեան, թէ
ըստ կարգի զպատուհասն՝ որոմք վար
ձեաց զնա առ զղջումն, և ո՛չ կամեցան։

7 Եւ [ես] սրբեա՛լ ի ձեզնէ շնչերս։ Երե՛ք ամօթ
յոտոյ ուն գնա՛ս. ի վ տղա՛ս տեղեացէ,
և ի ինս տղա՛ս, բա՛ւ ունելոյ յամօթանա՛ք։
8 Եւ [ես] ծուլացնեմ երկիր և տղա՛ս ի վ
տղա՛ս ընդ ձեզ ըն՛դ ձեզ, և վ յաճեալն։ Եւ ո՛չ
գտցէք զերկիր ձեր։

Օ ի՞նչ այլ այսպիսի յայտնի պատու
հաս պիտոյ էր, միայն թէ անարժանաբար
էին զղջանալ. շրջան ժամանակին վր
խեաց զընթացս իւր, գարուն սպառեց
ի տալոյ զանձրև. և զի ծանրցեն թէ՝
բարկութիւնն մխոխանեն և ո՛չ երկանչին,
միւսն քաղաք զոմանայն՝ և միոյն սպա
ռէր։ Այլ գործ բարկութեան տեսանի
և այսօր, և զհաստացեալ սիրտս մեր ո՛չ
կակղացուցանէ ըստ նոցա։

9 Ձորե՛ զնեզ տղոյ, և սրբե՛ զնեզ ջրե
լո՛վն. և յաճախեցէ՛ ի գործեդ ձեր, և
յոյժ և ի ինքնին ձեր՝ և ի ձերնէն։ և
երբէք երբեմն ո՛ւրայն և այնպես ո՛չ գոր
ծոտ տոհմ՝ ասէ տէր։

Այնդ տասոյ խորշակին որ ի պակա
սութէ անձրևին, և գալոյն յաճա
խեաց ապականել զնեցեալ բոյսն,
ընդ նմին և թրմնուն զպտղաբերսն։
Օ այս նշանակ և յոլով ի բանն իւր,
զնացարդս մարախոյ ասէ՝ երկեր ջո
րեակ, և զնորայն երևիլ. այս ամ կարա
պետք երգեն համակործան բարկութեան,
և ո՛չ կամեցան ապաշխարել։

3 [Ես] եբնէ՛ի զերկիր զեղ զեղո՛ց զեր ընդերս,
Յայտ է թէ՝ արքն և կանայքն ի տաստ
կութէն հինից թշնամեացն մերկք
կողոպո՛ւտ գերեցին յանխրատութէ
ժողովեալ ստացո՛ւածոցն։ [Ես] տնկի՛ր
ցե՛ ի նոսին ո՛ւտեմ՝ ասէ տէր։ Նբրեալ
նցին լուտն յարկանեայ ասէ։

4 Պահե՛ ի բնութէ և տղոյութեցո՛ւ, և՝ ի
գաղտո՛ն յանձնէ՛ցէ՛ տղոյնէլ։ Եւ ի
ո՛ւ ցե՛ն ընդ ձեր ուտո՛ւտո, և յէ
էր ուտո՛ւ չրտանո՛ղքս ձեր։

Ա՛յ թէ՝ ի բնութէ հրաման տայ մտա
նելոյ՝ այլ հնազանդելով հնազանդ զնա,
թէ վ՛ի բնութէ և՝ ի գաղտնի ամ
պարտեղին՝ չարիքս այս ևկն եհան ի
վ՛ր ձեր, յորս և ցուցանէ զիոյն երա
գութէ նց՝ ի պաշտօն կոչն թէ՝ ըզ
զոհն ընդ առաւօտս երեսդիեն, և ըզ
տատանորդս քրմացն վաղվաղակի ժո
ղովեին։

5 Ընկերա՛ւն օրէնս տրտուր, և՝ նշէնն
ետո՛ւանո՛ւթէ։ զոհիցէ՛ ի՛ր չոր տե՛
բեցն տրէնն ի՛ն՛ւ՝ ասէ տէր։

Օ՛ր՛ենս ասէ հաստատեցին արտաքոյ
օրինացն այ, և զոյն յընթերա՛ւն՝
պատմէին Ձմարիտ գոլ խոստանա՛ւուն
աւանդութէց, արդարոյ հրամայէ զայս
անօրէնութիւնս նց պատմել, յայտ է թէ՝
մարգարէիցն, ոչ զինաքա հաւատացեալն
հրամանաւն այ զնոցայց մոլորութիւնն։
Նբրայեցին՝ խմորեալ օրէնս ասէ, որ
չէր հրամայեալ ի յօրինացն թէ՝ ի սե
զան այ խմորեալ ելանիցէ։ Նայց նոքա
ի կուռն հանէին։ Նբդ ասէ՝ որովհե
տև արտաքոյ օրինացն ընթացայք դուք,
և՝ ի կամս կուռն խոստովանեցիք դուք,
ահաւասիկ եկեալ հասեալ թշնամին՝ և
պատմեմ ձեզ ազդեցիք կուռն՝ զոր սի
րեիք օրնել ձեզ։ Նբրև զոյն՝ զոր ե
զնացն առնէր զնա այդն, այժմ մարգա
րէս ասէ՝ ի ձայն բարձր կարդացէք
առ աստուածս ձեր։

արար զայնման ի մարգարէութենէն իւր՝ ապաշխարութիւնն իւրում։

13 Ո՞վ ի ահասոսկ ես եւ որ հաստատեսցէ զքէն, եւ հաստատեսցէ զհաղս. և պոռնկէ ի գէմ Տէրէսոն չզծեալ էր։

Այս եմ ասէ՝ որ հաստատեմ զերկինս և կառավարեմ զոգդ, և ես եմ որ նորոք պատուհասեցի զքէզ նախակար գեալ պատուհասիւքդ ի ձեռն երկնային շրջանացդ և օդային հոլմոցդ, և ոչ թէ ինքեանք տարերքն անձամբ անձին պյղելցան։ Իսկ պոռնկէ ի գէմ Տէրէսոն չզծեալ էր։ Դերբայիցին զնոսր հուդդս ասէ, այսինքն թէ նորոք տա րերաց երկնից պյղելոյ թիւք և օդոց փշ փոխմամբ պատմեցի ձեզ զնորհուդս կամաց իմոց՝ թէ բարկացեալ եմ ի վե ձեր, զի անդրեւք սպառեցիք, երկիր զեռունս ապականիչս բղխեսց, և պղծ սրով Տարան և ոչ դարձան առ ինր։ Նմանէ ոռոտօտ և գէ, և եղեկ ի վերոյ էրէմեց էրէբէ։ պէր ձե ռվեռոյ, ռեռոն է նուռ։ Նզառատ ասէ՝ զքաղցրութիւնն, և մեզ զսաստ պատուհասին բարկութենն, որ ի ձեռն տարերցն պյղելոցն զպյս առնէ ոչ պղ ոք, բայց միր ձե՝ որ նոսին ի բարձունս երկրի յերկինս, և ոչնչ զերասանակ տարերցդ, և ըստ կամաց իւրոց ածէ զնոս ամենակալ զօրութիւնն։

* * * \

Լինիմ. յայտ է Թէ՝ ի գերուի դէպքացն, և ոչ կարէ կանգնել. զի ոչ եթէ՝ ի պատ տարազ յաղթահարեցին զնա՝ այլ քանզ ջինջ՝ ի բաբելոնէ խաղացուցին։

2 Այսր էիւլ ուծմանեցա յերկրի էրուսաղէմ, և չի ոտ ոք կանգնէին զնա։

Այսր կոչէ զնա՝ կործանեալ յերկրին, այսինքն՝ զի պարբանէի պատճառան իւրոյ պատկանեայ՝ ի կուռս հեթանոսաց անդ. զեն՝ ի քաղաքս իւր, որք եղեն առիթ նմա գերութեանն և պատաքս վարելոյն. զոր օրինակ ադամ յերկիր իւր մեղաւ, և յեւա այնորիկ առաքեցաւ յայս երկիր նզովիցն։ Նա՝ զի յայտ արասցէ Թէ՝ չայ կործանեցաւ, ասէ. և ոչ ոք ինչ որ յարուցանիցէ զնա. զի տուն Թագաւորութեանն բարձաւ՝ ի միջոյ, և տունն գաւԹի՝ ելնատաւ՝ ի բարձրութենէ փա ռաց իւրոց՝ ի վէր աղբևաց։

3 Վհանէլ այսպէս ասէ տէր. ի փղոսէ յորդ եղնէին հաշտ՝ ճասցէ հարիւր, և յորդ եղնէին հարիւր՝ ճասցէ փառն փառք էսայեայ։

Արհամարհելոյն նորա զօրենան՝ և ոչ տասանորդելոյն քահանայիցն, ըստ որում հրաման ընկալան վէր սպահանել իւ րեանց։ Ակսաւ ասել մարգարէս, օրինքն այն որ տուաւ օրհնութիւն՝ ի միջ ձեր՝ գարձցի յանէծս նզովից՝ ի միջ յա կողմայ. և զի հանել ին՝ ի բաշխութենէնէ ստացուածոցն տակաւ զտասանորդս քա հանայիցին, այսպէս եղելն ստացօղք արմատացն՝ ի յերկրին, ըստ զւսցէ լոյն կոչեան, և ըստ տասանորդացն մեացին։ Նա զի ցուցցէ Թէ՝ այր ազգաւ գայ այս՝ ի վէր նդ, յաւելու։

4 Վհանէլ այսպէս ասէ տէր տա փառք էնէլ. խնդրեցէ՛ զիս և կեցէ՛ք։

5 Նա՝ զի խնդրէ՛ զէնէնէլ։

Բնեթէլ՝ յոր երկնիցէն՝ ի յերբայրա մէ կանգնեցան հակառակ տանն այ որ յերէմ. արդ զնա ասէ՝ խնդրեցէք յերէմ և մի՛ զկուռսան՝ ի բեթէլ. խնդրեցէ՛ք զիս և կեցէք։ Այսինքն՝ զի՝ զնա որ կարօղ եմ զբեթէլ կործանել, և զնէզ կեցուցա նել։ Նա՝ ի գաղիղոլ մի՛ ասէ, և՝ ի բերսաբէ մի՛ երթան մի՛ եւ գաղիղոլ գէ բնէլ գեւեօդ, և բեթէլ էլքէ չէ՛ զիս Վաղզալա տեղի՛ էր ոմնայ կուռ՝ ոմն զբեթէլ, յորում դիւրամբիք հեթանոսականք լինէին, արդ՝ գերին ասքա և աւերին ասորւան և բաբելաց ոմն՝ որք եղեն ձեզ գայթագղութիւն, և դուք եմեք խնդրէք զերկնիցն աճ՝ ապրիք։

6 Խնդրեցէ՛ք զիս և կեցէ՛ք. զի մի՛ բռնութեամբ հուր եղիցի տունն յովսէփ՝ և կերիցէ զնա. և ոչ ոք էցէ որ զիշոյանիցէ տանդ էսայեայ։

Տուն յովսէփայ՝ զտունն Թագաւորութեանն ասէ, որք մեզանչէին կատաղութեան։ Ինձա արկանէ զկայծակին բարկութեան իւրոյ աճ, և բորբոքէ իբր զնա զհարկոյն բազմահուր, ուստի և տարածի՝ ի վէր տանդ իչէլի առ հասա րակ Ճարակել և ոչ չիջանի։ Նա՝ ի վէ՛, զի գարձուցանէ զերկնաւունն՝ ի գատաստանի, և զքաղցրութեին՝ ի սատակուն։ Նա՝ ոմն մինչև ցայժմ ողորմութեան մեաց տուն Թագաւորութենէն մեզանչեցան վէր տանդ իչէլի։ այսպէս այժմ՝ ար դարութեան բորբոքի տունդ եմբրմի և ոչ չիջանի, մինչև գերութեան զամբ նեսեան Ճարակէ։

7 Որ ասէ՝ ի բաշտոնս էրուսաղէմ, և ոչ գոյութիւն էր յերէրէ։

Մինչև ցայժմ ասէ՝ ի բարձունս էին իրաւունք նր, և զաշխարհս ողորմութ նախանձամբ։ այժմ էդ զնոյն արդա րութեին իրաւունք, և՝ ի վէր երկրի վը րէժ խնդրելոյ յայրցանէ՝ որք ոչ ողոր մութեան զգաստացան։

8 Եւ առնէ շէմ և նոքագէ , և գոյժ-ացուսէ յօդ զաժոռէրս սոհոս , և զմէ ՚ի գէշէր մէցացանէ ։

9 Առնէ զայս ասծ միշտ ՚ի վէր երկրի , զի ձմերանն եզանակաւ՝ եղծումն առնէ վայելչութեան երկրի , և ՚ի գարնանն նորոգէ , զդիշերն գարձուցանէ յոյգ՝ ծագմամբ արևու , և զօրն ՚ի գիշեր՝ մտանել լուսոյ նր ։ Սակայն զայս ապացոյց առնէ նոցայց գարձին . զի որք ՚ի գերիչն՝ այլ ՚ի ձմեռն եզծ-ումին, և ՚ի գարձն՝ երբեմն ՚ի գարուն բազբօջիկ ծաղկին ։ Եւ որոց այդ խաղաղութեն գարձաւ յաղջամուղջ և ՚ի ստուերս մահու գերութեան , գարձեալ ծագէ նոցա առաւօտ գարձին և խաղաղութեն ։ Որ նոքա էդ ջոյս ծոլս՝ և հեղս ՚ի վերոյ երեսաց երկ՚ էր . որ ասնանոլ անուն նոցա ։ Որպէս կուգաց զՀուր ջրհեղեղին և հեղեղաց զերեսս երկրի վն մեզայ նոյ , այնպէս զարթուցանէ և զաւորեստանեայն ՚ի վեր ելանել ։ Ամ զայս վն եղումնայեցոյն ասէ , քանզի նոքա առաւելապես թերուսացուսեցան զնա՝ յասելն , քանզի գիք քակեցիք , մինչև ՚ի հին հաստցէք ։

9 Որ բոլոր երեսոն ՚ի վերոյ չորսելէ , և ածէ վերջաւորելէ ՚ի վերոյ ա՛րցոյս ։

Այս բաշխեաց զտկար և զբեկեալ ազգն եգովմայեցւոց՝ գալ և յարչարել զՀուրարար ազգն իսրայէլ , որք և թշուառացուցին զամրացն այնու ։ զի յորժամ գերեցան առքա՝ նոքա ընդարձակեցին զսահմանս իւրեանց ՚ի գաւառ սոցին, և զամրացն քակեցին ։ Այսս որոյ և յարաքաւսէին զնշխանացն բաբելացոյ՝ յորժամ գարձեալք ՚ի գերութենէն սկսան շինել զեկեմ՝ Ասրդ զի թշուառականքն զղջալ առան ծառայեցուցին, կամի յուսալ զպատճառն թէ՝ որ ազագաւ եղև այս ընդ նոսա ։

10 Ասէ՛ն ՚ի բերան ցանգիմէրէս , և ըղ բան սուբբ զի՛ջս ոչսէն ։

Եւ ասի ցանգիմանցն՝ զի ոչ ասէ զայս , այլ մանաւանդ յաղագս աղքատացն ։ քանզի յորժամ գալին առ գատաւորս խրտել զերբաւոնն՝ զի ոչ գոյր ՚ի ձեռս նց կալացս , զնոր և զձմերամբ բանս նց իբրև զպիղծս անարգելին , և զտուօղ կալ չառացին արգարացուցանելին ։ և այս էր յանգիմանութիւն չար կամաց նոցին , ոչ ցուցանել ։

11 Ա՛ն այնորիկ փոխանակ չի ՚ի ձեռէ չոր փոս , և ՚ի չորս ընթրանս առնուէ ՚ի նոցանէն ։ ոգորանս չորեքտասն չինուքի՝ և զ՚ի բնակելոյն ՚ի նս ։ այգիս ցանկալս դնիցէ՝ և չէնի նորս զ՚ որքի ։

12 Ո՛վ մի՛ համարեսցին զպատուհասս ա՛ նիրաւութեա՛ն՝ սուբ առնել զանուն իւր առ ընթեր մեզայն դնելով , թէ որպէս դուք աղքատացն արարիք՝ զնկելով զնս տալ ապարտ ՚ի կաշառս , և դուք ՚ի ձեր աւելորդ փափկութեդդ զնկեքդ՝ զոր արեամբ նց չինեցիք ։

13 Ո՛ ՚ի գերեցէ ես չքաղա՛ ոլոգչութե՛ն ։ և առաքի՛ն գէ ՚ի ։

Ա՛յ ասէ համարիք՝ թէ որպէս ՚ի մարդկանն թագուցիք , այնպէս և յայ ծածկեցաք չար մեզայ ձերոց . այլ ես գիտացի և չչնա՛նին զպատուհասդ չայ մեզի ։ Ա՛ն ոճն ոճէէ չորքսն առնուվ փոխանակ , և խոպոչացանէէ չղջուկն ՚ի դրօնս ։ Ա՛յնչափ ցայն ասէ կոխեիք զնչ բաւանա արգարոյն՝ մինչ զկաշառսն առնուիք փոխանակ իրաւանցն , և ապա ՚ի գլուխ հանեիք զդատաստանն ։ Ա՛նակ զաղքատն՝ որ ոչ ունէր տալ զնոյն , խոչորցուցուիք ՚ի բաց վարեիք ՚ի տանէ ձերմէ , անտես արարեալ զզըզնանան ։

13 Ա՛ն այնորիկ որ ինասցանն է՝ ՚ի փոխանակ նիւ չոչնի լսեսչ , չի փոխանակն չոչ է ։

Որպէս ժամանակի , չայտ է թէ՝ չոր լրեալ զայսոցիկ վրէժն պահանջէ ած , լուեա ։

11 Ո՛ զի ոչ սիրեցեր հաստատել զարիթս գործով եղեր արտաքոյ ողորմութեն՝ այլ, և դատիս արդարութեն մշակիլ ի ձեռն բաբելացոցն գոռացս ձեր և զհրապարակս, որք սերմանեն ի հրապարակս կոծ, ի ճանապարհս վայս, ի տունս ձայնարկուս, և չիք ոք որ ապրեալ լսուսցէ զերծանել և զոտառապանս։

18 Վայ որ ջահոյ առաւն տայ. լիցի յեր և առաւ տայ. և նա խաւար է, և ոչ լոյս։

19 Իբրեւ զմարգարեն՝ յորժամ զայս ամ սպառնային, ոչ գոլով գործոցն ի միջի։ Այս ասէ և եսայի զամոն նոյ, մերձեսցի խորհուրդ սրբոյ ի՛նչ զի գիտասցուք. վա՛ այսորիկ սա զանցս նեղութեցն տեսեալ՝ վայ կարդալ ան մտութիւ խնդրոյացն զնոյն, որ խաւար է ի վա՛ տոյ կոծիւն և աղաղակաւս։

19 Օ՛ր օրինակ ի փոխէն մարդ յերեսաց առիւծու, և զառիւծուն նմա ոլ, և փո նոցա ի տան և յեցաւսցէ ձեռս իւր, և հարիւնէ զնա օձ։

20 Այ տգոյն խաւար է օր այն և ոչ լոյս՝ ալ՛ զի և այ ի նմա ճաճանչ։

Այ՛ն ի՛նչ եզանակ առաւրն և օդն խաւար է՝ այլ անգիտէն նեղութեին է նոցա խաւար, այլ եղոյզ օրինակաւոր. զի այ՛ն ի՛նչ ունէին ոք զլոյսն՝ գնայ ի լ ի՛մ գազանաց, կամ ի՛նու յորմ՝ յորում է օձ, այլ գիշերոյ է այն նշանակ՝ ի միւսումն փախչիլ և միւսումն պատահիլ, այսպես և նոյ անգիտելի և յանկարծապէս պատահան իբրև զնաւար տիրոջ, և ոչ կարեն ի չարչարանացն ձերոց հնարիցն լուսով զերծանել՝ այլ յայ կողմանց արհաւիրքն մահու պատրեն զնոսա։

21 Ո՛ւրեք զրծեալ զոսնս յեր, և՛ որք կոնս յեր ոչ հոգոտեցայ։

22 Օ՛ ի ինն ոգոտցուն՝ չոգնիկը և ըզ չո՛ն յեր՝ ոչ ընկալաց, և յերեւելն եղբ կո՛ն ինց յեղոյ ես ոչ հոգեցայ։

17 Ա՛ յ՝ ի ճանապարհս նոն. փոշի անցի զ ետ. յ՝ ի հրապարիս նոն, և յ՝ ի ճանապարհս ոսկ ոչ ետ ի՛նձ և՛ ի՛նձ ի յոյներիս։

16 Ա՛ ՚ ոգոտցի այոզոս ոսկ ոչ ետ ինձ ոսկ ետ. յ՝ ի հրապարիս նոն, և յ՝ ի ճանապարհս ոսկ ոչ ետ ի՛նձ և՛ ի՛նձ ի յոյներիս։

14 Ո՛ր ոչ ետ ի՛նձ և՛ ի՛նձ ի՛նձ ի՛նձ, և ետ ի՛նձ ոչ ետ ի՛նձ ի՛նձ։

Յայնմ ժամանակի խնդրեաց զմարգարեան լուել՝ յորում զարթչի պատուհասն։ Իակ այսոր՝ թէ խնդրեն զբարի և ոչ զչար, անցանելով անցանեն ի նոցա նէ կոծանումն չարեացն պատուհաս, և կացեալ մնան ի խաղաղութեի ընդ իմամիզն այ. որովք ցուցանի թէ՝ դեռևս ոչ է փակեալ ընդդէմ նոցա գոռացն աղաղակ։

13 Օ՛ր օրինակ ոսոխի։

15 Ոմն ոսոխ չէրէս, և սիրեցաւ չէ՛ս։ հրապարակի չէ՛ս՝ ի բերան յեր, չի աղբիւրի ոչ ետ ճայոյ յոչխիս։

Այ՛ն ասէ՝ բաւական բարբառ քեզ՝ նոյ արդարացուցանել զձեզ առանց գործոց, այլ ոսոխ զպատուղ գործոյն՝ իրաւունս հատուտել ի յարին արքունի, ուր անիրաւութի է այժմ զրպացել, և յայնժամ աղօրի ետ ճայոյ ոսոխ թաղաւորութեդ։ Իակ զի անփոյթ էր յաչս նոյ այսպիսի խրատ, յաւելու։

12 Ո՛ չ ոսոխ զոհ ոչ ետ ինձ, և ոչ ոսոխ զոհ ոչ ետ ինձ։ յ՝ ի հրապարիս նոն, և յ՝ ի ճանապարհս ոսկ ոչ ետ ի՛նձ և՛ ի՛նձ ի յոյներիս։

17 Ա՛ յ՝ ի ճանապարհս նոն. փոշի անցի զ ետ ինձ զէ ոսոխ ոչ ետ։

Յաւուրն իմում՝ յորում այս վրէժ խնդրութիւնս զարթչին, չիք հաշտութիւն պատարագք ի մէջ իմ և ձեր. քանզի իբրև զչինաս են համարեալ նոքա առաջի իմ, և ոչ հայիմ թէ մատուցանեք։

23 Ի բոյ որս չինէն չեմոյն երգոց ասց. և չնուճաս սրբեցաց ասց նս ոչ լսէայց։

Ա՛յն երգքն ասէ սաղմոսացն և փոզոցն՝ որ քաղցր էր ինձ յարդարոցն բերրա նոց, ի մեղաւորացդ անարգեալ է և անընդունելի։

24 Լո՛ յորէնսեն իբրև չնո՛ր իրաւունս, և արդարութիւն իբրև չհեղնչ ահեղ։

Վ րէժխնդրութիւնէ է օրն այն՝ և ոչ երգովք հաշտութիւն, զի արդարութիւն գետ ծուխացեալ կլանէ զողչակեզ զորս ձգես նմին խորոց, և տարածեալ հնզնէ զերկիրդ ամ գերութիւն։

25 Ա՛ր ես ոգոնդ և չոհս մատուցէ ինչ յանապատի՝ ոնց չատասան ամ տանէ էնէլ։

26 Լո՛ ոռէ չերսոն մոզոյ՝ և չսպաղ ասպռանդն ձերոյ չհեռնիցոյ, չղոգիդ նոցա չոր սրտէ ձեզ։

27 Լո՛ փոխեցէց չնէզ անդր տան չգամասաս՝ ասէ տէր, ած ոնհամոլ անասն է նոցա։

Ո՛րանգի մեծամեծ սպառնացաւ պատուհասս, այսու յայտ առնէ Թէ՝ ոչ այժմ սկսաւ չարութիւն նց, այլ և հարքն նց զորս յանապատին լրատարգեաւն կէրակրէր, յրացալ զի մանանայէն՝ զոտար ածս պաշտէին, և զնոյն ձանդրհ գնան և որդիքն։ Լո՛րդ՝ գոր օրինակ ի ժամանակի ողորմութեն՝ սակաւ է զաւազինութենէ հարցն յիշատակել, յաւելու. Էս եմ ած աբրահամու հօր ձերոյ. այսպէս և ի բարկանալն չարիս հարցն առեալ՝ համեմատէ ընդ որս տցն։ Լո՛րդ՝ սակ նոքա զպատիժ կոտորածութենէն հատցին յանապատն տապաստ անկեալ ամենեքեանն զամս քառասուն, այլ պէս և զհաւատարեալդ գործոց նոցա

ցին գերի վարեցից, փոխեալ յաչխարհէդ անդր քան զամասիս, յայտ է թէ՝ ի բաբելոնի։

****

Գլուխ. Զ. Բան. Ա։

1 Վ՛ոյ որ անգոնէն չսխան, և յոստոյեալ էգեն ի լեառն չամրնի,

Տանն ազգն ի չամրին գտաձաս յետ պատառելոյ Թագաւորութենէն, և մեղցին յուդա և բենիամին յերեմ. վասն այսորիկ անգոնելոյ սիոնի ի նոցանէ, և ասքն յօրթն յաւոյին զանխաբար՝ որ էր ի լեառն չամրնի, վայ տայ նոցա՝ որք զչմարտութենին այ որ ի սիոնի անգոնէն, և զստութեի երնչոցն՝ որ է ի լեառն չամրնին, յայս անձանց եղիցին, Կրէ չէլխոնութիւն ազգոյ, և ոչխն ի նոսա ոռնդ էէլէ։ Ասաի ցուցանել նց Թէ՝ ոչ զօրութի ժառանգեցոյց ձեզ զերը կիրդ՝ այլ ած, որոյ բաժին եղեք յամ ազգաց. նա ինքն կնթեաց զչխանութիւնս նց յերկիրդ՝ և ած քանկեցոյց զձեզ ժառանգս։

2 Լ՛նդէ ոռնէսն ի տառն՝ և ոեսէ։

Ի քաղաքս ազգաց քանանացւոցն ասէ՝ ասգանել նց։ Լո՛ զի՞նչ ուսանիմն, զոր փախստականն որք եղեն յերեսաց նց, ազգն քանանացւոց ի փիւնիկէ և յՀեռաստր աշխարհս և ի կղզիս ծովու, և այն եղև զօրութիւն այ։ Լո՛ անդէ անոր ի գծն եմնոյ հռոմոյ։ Լ՛յսինքն՝ ի մեծն անտիոք, զի միւսև ցանգր հասին փախստեայք բնակիչք երկրիդ զոր այժմ ուսնիք։ Լո՛ էէլէ՝ ի գեր պատ հեռոյ։ Լ՛ յսինքն՝ ի մեծն կեսարիա փղոշտացւոց, որ այժմ լսի պաղեստին, նազոց, այս քաղաք ի հանարէ կուսէ էէմի և անտիոք ի վերինն, զի չայսկոյս և չայն ցրուեցան յերեսաց նց ազգն քանանու։ Ո՛ չբռաբս տան չնէ տաղտան այնասկի, էէի էչեն գեն ասչմանէ նոցա տան չսոչմանս յեր։ Վհալաքքդ պղոքնիկ զ-

օրինացն, և իւղով գիտուէն՝ այ օճա-
նեին զմիմս իւրեանց, և ցաւոց տգիտացն
ոչ վհատակէին։ Զմահս՝ի զուտն թագա-
ւորութէն ասէ, որ բեհկաներ յայսպիսի
վտիկուէս յաճախեն ամն պատուհասիւ։

7 Ա՝ոտ ահաւադ ոտք՝ի գէտ-նէ վրտ-ոյնէ
յէշխոնս-նէ բռնաւորէ, և հոգի իրէն
էն՝ երէվ-ոյն եգիմ։

Ա՝Ոյ յաղագս պէ՛տպէս փտիկութէնն՝
զոր ընկոյնն յայ և խոտորեցան կեր-
կըպագութէն նո՛ր, գերբնացին յաստուիս,
և երիրեման տանն թագաւորութէնն
այլ մի՛ խնդրեցեն՝ որք դարմանէին
յաղքատացն զրկանաց։

8 Զ՝ի երգնմա-ոէդ յոնի է՛ս։ և ասէ ոէդ
ահ զգուս-նէ՝ նէ գերէզ-ոյեդ չի՛ հը
դուռս-նէ յոնի-ոյ, և զուխտ-ն նո՛ ասէ,
ոեդ։ և իրգնէդ չգաղս նորա ա՛ի բնայ։

Ա՛ա՛ որ երդնուաւ աբրահամու վ՛ա՛ր
դարանէ իւրոյ օրհնել զազգս նո՛ր,
այժմ զորդիս նո՛ր՝ որք գարշելացուցին
զերհնուէն հօրն մեղօք իւրեանց, դար
չեցուցանէ՛ի փառաց իւրեանց, վի՛ ար
համարհ և գարշ երևեսցին յաչս ասղ
բեացն՝ի գերեվն՝ որք այժմ հպարտա
ցեալ են յանձինս, և աշխարհն որ էտ
նէ նեմէ հպարտութէն զպտղս բա
րութէ իւրոյ, աւերեսցի քաղաքօքն։

9 Ա՝ոտ երկեղ երկ ճասցեն պատն այլ՝ի ոտ
գաւ, և գաւանիցին։

10 Ա՝ոտ ճայոտիցն առնասցան ղբնոտիս ի-
ջեւոց, և իջևանեն հասել ղսովերս նոցա՝ի
ոտ անոթ. և ասասցեն ցոյնոսին ոտ
հայցեն ասասլի պատն. երկ ճիշ ինչ ճաց
այդր սա՝ երէվ։

11 Ա՝ոտ նա ասասցէ՝ երկ ոչ. և գ՛ ասասցէ երկ
ըսասա լէր. վ՛ն այնորիկ է՝ չի ոչ անաձանէին
զանասն պեասն։

Ա՛երագոյն պէս պէս հարուածս ե-
ցոյց Թէ՝ ած՝ի վրէ նո՛ր՝ի պէտս գար
ձին, և ոչ կամեցան. իսկ այժմ ցուցա
նէ Թէ՝ ընդ գերութէնն հասանէ և
մահ

մանիտարաժամ, սակայն և յայսմանէ տգիտանան՝ և ոչ վարկանին պատուհաս մեզանէն, զի զայս ցուցանեն առնելոցս մեռեալն տանն ընտանիքն՝ ի մի ժամ առ ի Թաղելն և ի հարցանելն Թէ՝ պղ մեռեալ, ոչ բանան զառագաստ մտայ՝ և ասեն, Թէ այս ամ մեռեալքս են վա՛ ոչ անուանելոյ զանուն ա՛ն, այլ միայն սոսկ պատասխանեն Թէ՝ ոչ, իբր Թէ օ՛ բրինաւոր եղիւ նոյ վախճանեան, և ոչ ամ բռնեսցալ խռովիչն և ա՛ծոյին պատուհաս համարիչն, ոյք երբեմն եգիպտա՛ ղիքն Թէ՝ ա՛ր պատերազմի ընդ մեզ՝ այլ աւուրցն տան զմահն և ժամանակացն եզանակի.

12 Ո՛չ ահասուկի տէր հրեաներ տոյժ, և հրեայ չիւն տոյժ նոցին խրճիթիւք, և չէտէր տոյժ պատճառիւ.

Վամ շարժումն լինելոցդ եր ընդ մահ՝ տարաժամն, և կամ վա՛ գերութեն ա՛ծ՝ որով պատժէին մեծատանցն տպա՛ ընդ մեծ պատուհասիւ, այսինքն՝ կործանմամբ. Իսկ նուաստիցն փոքու մի՛ այն պատահմամբ, յոր երևի ձգդիտ արդարութիւն այ. կամ վա՛ն ինչի և կամ դայ ասէ զայս.

13 Ասէ՞ Ի՛ր արքունեացն երկուքն էնդ վէմս, և՝ հանդերձեցեն ի՛ վի՛ մոռանալ.

Պատճառ առնու զերկիսիսան գերեվարեացն, Թէ ոչ նոյ անկար է ընդ վի՛մս արշաւել, այսպէս ասելոյն և բարեշացոյն անկար եր ի վա՛ն ձեր հասանել, Թէ արձանագիրք երիք ի հաստատուն օրինացն այ. Իսկ որովհետև իգաշնել Թուլացալք կռապաշտութեամբ՝ տուչք ի կոխումն յորձակեալ հեթանոսացն, ոյք մատակբն լինին առաջ չի երիվարացն, և գան նոքա այնպէս խրոխտալով ի վա՛ն մեղուցքէ մեղայ տկարացեալ անձանց ձերոց. Ո՛չ ի՛ր ասէցէ՛ չէտեսանն ի ցասա՛ն, և չղթայ արքունեան ի գոտիսն.

14 Ո՛ր սուրթ լինիցէ յոչ ինչ բանս.

Լսողքիկ էն՝ որ կակղացուցանեն զքարտրութեի՛ձեր, լինել կոխան հեթանոսաց. քանզի որոց արժան եր իրաւունս առնել՝ ցասնութիք ընդդեմ նոյ, և որք ուշնէին պատուղ դատաստանի զարդարութի՛ գան դէմս ցուցանէ իքնոյ, և չոչ ինչ և ի սուտ բանս ուրախանայիք՝ առնելով ի բարեառողաց նոցին զկաշառան. Ո՛չ ասէին՝ ոչ չորութի՛ գերվ եղեն գչ եղէ՛ր. Լսղչիւրս կոչէ զգորութիւն տերութե՛ն՝ զոր անձանց ուժոյ դնէին, և ոչ այ օգնականութե՛ն.

Ո՛ր որս ասէ ա՛ծ Թէ՝ հանդարտութի՛ եղչիւրդ՝ որ ի՛ ձեզնդ զօրացաւ, ընդդեմ հակառակամարտ ախոյեանիցն՝ որք գան ի վի՛րայ.

15 Վա՛ տղորիկ հոգոտիկ ես չորոյձ ի վերոյ իւր ասելէ՝ ասէ տէր (ես) չգորութե՛ց, ուէ գ՝ որ նեղիչեն չիւ՛ զի գես խոսիցէ չ՛ոլ, և փչէ ի հեղձղոն սրտիցդ.

Այսու ե Թէ՝ վա՛ ի ձեր զօրութիւնդ խրախուսելոյ և ոչ յա՛ծ՝ գայ ի վի՛ ձեր ազգն՝ որ ե նոյն ինքն ասորին, և նեղէ զձեզ յանկարծակի մարտիւն՝ առ ի չոչ կարել խուսափիլ յանտիրոք, կամ ի կողմն արևմտից՝ յեգիպտոս. քանզի ի հարաւոյ կուսէ բնակիչդ լինիցիք.

Գլուխ. Է. Համ.

1 Ա՛յսպէս ասէ Տէր Տէր. և ահա ձնոնէ մարթոյ գա՛յր ընդ առաջս. և ահա ըղեակ ի գա՛վէ արտոյ.

2 Ո՛ր եղեցի էիէ վերճանեսցէ առել չիսո էրկրէն. Ո՛ր ասէ՛ տէր Տէր խոյեա՛. տանչի՛ չի էցէ ոչ խոգնեսցէ չյոյնք, չէ առասաւոյ է.

3 Ընդալե՛ա տէր ի վերոյ տոյրկի. և այր ես ի լեցի՛ ասէ տէր.

Լցցոյց ա՛ծ մարգարէիս զառաջինն պա՛ տու

6 Եվ գնալ՝ տէր ի վերայ այգւոյն. և այգ
եւս ոչ ինչ ասէ տէր տէր։

Ասատաւան հրովայն է՝ զոր ի վերա-
գոյն ասաց, նմանաղէպ անձրեւին որ
պակասաց երկար ամառվ յառաջ քան
վկուեան, սա եկեր զտորն՝ վա՛ զի
աղբիւրքն և ջհորդքն ցամաքեցան ի
վիճակ քաղաքացն։ Ապրեցաք այդ և
զայս դադարեցուցանել՝ ոչ թէ զի մի՛
եկեսցէ՝ այլ զի մի՛ խափան կործանե-
ցէ զաշխարհն, այլ զերծցին ի պատու-
հասէն դարձեալ ի բարեաւթիւն։ Լա՛ կայ
տարեաց այդ զհայցուածս նո՛ր, զի թէ՛
պետ և պակասեաց անձրեւն և չարան
տապոյն, սակայն ոչ խափան ջնջեցան։
Եղև դարձեալ և այս յետ դարձի գե-
րութեն պատահէ նեղութիւնն յանտես
քայ առ մակաբայեցուվքն՝ որ ապակա-
նեաց զերկիրն հրով բարկութեն իւ-
րոյ. սակայն այդ նայեցեալ յաղաչանս
մարգարէիցն՝ ոչ խափան ջնջեաց զազգն,
այլ անցոյց ի նոցանէ զոմն պատուհաս։
և չինեցին դարձեալ զբաղաքս սխալիչ,
ոչ ուրեք պատմութիւնն։

7 Եւ այդպէս եղեալ ինչ տէր տէր. և ահա այլ ե-
կեալ ի վերոյ պտմանէսյ գրոյդ, և ի
յետին խրատ պտմանդ։

8 Եւ ասէ ցիս այդ. էհ՛նչ պնանկս ունելս. և
ասեմ, պտմանդ. և ասէ ցիս տէր. ահաւա-
սիկ ես հասանելեալ պտմանդ ի գլուխ
զվերջինն իսոյ ինչ. և ոչ ես յատելից
անցոցանել ընդս։

9 Եւ ոգեկանացեալ բանիւք խոսելոնեան,
և գհետեւէ ինչ առելոցէն. և յորելոյ ի
վերոյ տանն յերջանկոյ պտմէ

Կամի ցուցանել՝ թէ ասէ՝ որ շարժեց
զայդ ասկին զպատուհասդ ի վա՛ նդ, և
յաղօթս մարգարէին խոսանաց, ա-
ծելոյ և զանհնարինսն ի վա՛ նդ սիրոյ,
և կործանելոյ և զնաւաւորսն նո՛ր։
Եւ այդ գ նոյ՝ ի վերոյ պտմանդեալ գործոյդ։
Երբայն ատրճատանեալ ի վա՛ անմատ
չէլն զօրացն. Եւ՝ ի յետին խրատ
պտ

տուհասն՝ որ նախ քան զգերութիւնն։
Այդոյսիս ասաց ի վերագոյնն, Տարի
գնէզ՝ և ոչ դարձաւսք առ նս, ասէ տէր։
Վանդի ի սկիզբն բուսոյ գարնայնոյն
ընդ բուսանել խոտոյ խաշնոյն՝ ած ի
վա՛ նդ մարախ, և սկսաս ուտել զնա-
իբրև եկեր և ապաւեաց, գհոտոց մալ
դարձս թէ՝ մեղքն ած ինն ունս, սկսաս
խնդրել աղաչանօք յայ գներումն, ո՞
զորմեա մեզ և քաւեա զմեզ, քանզի ոմ
իցէ՝ որ կանգնիցէ ցակովբ, թէ այս
զոր տեսի հասոյ ի վա՛ նդ։ Ա՛ այնը
րիկ խնայեաց ած ի նա՛ և անցոյց զայս
տուհասն. կամ իբրև զբոյս առաջի մա
թախոյ, նոյնպես եւս զնո՛ առաջի գեր
չացն յապականել, զոր տեսեալ կանխաս
մարգարէս՝ խնդրեաց յայ գներումն.
քանզի ած ապաշաւեաց և արգել՝ ոչ լի
նել. զորոյ նեբուքն ազգեաց նդ մարգա
րէս՝ թէ բնաւ զղջացին. ապա յորժամ
ոչ կամեցան էած ի վա՛ նդ զխափանել
պատուհասն. Կամ թէ՝ զոր ինչ յետ
դարձին նդ ի գերութեն լինելոյց էր՝
եւս մարգարէս. քանզի յայնժամ
էին սակաւաւորք թուով, այսինքն զի
յորժամ եկին վերստին յերկիրն գովք
արքայ վաղվաղակի ընդ առաւօտն մինչ
գեռ չէ էին խաղաղութքն չնեւալ՝
բազմութք զօրօք իբրև մարախով ե-
հաս ի վա՛ նոցա ապականել զերկիրն.
զոր տեսեալ մարգարէս՝ աղաղակէ,
ովքա՛ ած խնայեա՛ զի մատաղաւունդ
են զերծեալք ի քաւելոյնէ, թէ կոր
ծանին սակաւաւորքն՝ ոչ մնայ զարմաղ
գին առ ի յարուցանել զազակ. Ա՛
ըստ կանխաս աղօթիցս՝ անցոյց ած ի
նոցանէ զպատուհասն, և սատակեաց
զգովք առաջի նդ հանդերձ զօրօքն,
ոչ և եւս ևս զերկիրէ

ասէ ցնոսա Յիսուս. Ես եմ հացն կենդանի, որ յերկնից իջի. եթէ ոք կերիցէ յայսմանէ հացէ, կեցցէ յաւիտեան. եւ հացն զոր ես տամ, մարմին իմ է, զոր ես տամ վասն կենաց աշխարհի։ Վէճ արարին ընդ միմեանս հրեայքն՝ եւ ասէին. Զիա՞րդ կարէ սա մարմին իւր տալ մեզ կերակուր։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ, եւ արիւն նորա ոչ արբիջիք, կեանս յանձինս ձեր ոչ ունիջիք։ Որ կերանէ զմարմին իմ եւ արբուցանէ զարիւն իմ, ունի կեանս յաւիտենական, եւ ես յարուցից զնա յաւուր յետնում։ Զի մարմին իմ ճշմարիտ է կերակուր, եւ արիւն իմ ճշմարիտ է արբուցանել։ Որ կերանէ զմարմին իմ եւ արբուցանէ զարիւն իմ, յիս բնակեալ է, եւ ես՝ նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կեցուցանող հայր, եւ ես կենդանի եմ հօրն, եւ որ կերանէ զիս, նա եւ ինքն կեցցէ զհացէ իմմէ

17 Ա՛ն այսօրիկ սկսաւ ասել ամէն ոք. կին
ո՛ ի տղայոցէ զօրհնեսցի. և ասասցէ, ո
և գոռայ, ո՛ ի սա՛ր անկցի. և երկեայ ո
լսողքն բռնաւեսցի. և զօ՛ր յերկնէ՛ ի
դնդասա՛ն վերհասցի. և ընկե գետնա՛ն
գերեսայ յերկիրէ ի՛ն։

Ո անձին պատասխանի մինչդեռ հե՛
զնէ՛ր խօսէր՝ եկն ե՛հաս հագի՛ն այ
և յինքն հաս զնէզու մարգարէ՛ն՝ յե՛
պաշտպանէ զնա՛ ի բարբառ խաստե՛ ի վե՛ր
քրմի՛ն, ցուցանէ նմա՝ զոր ինչ պատահէ
լոյ էր ի գերեզմանն, ոչ զի ծանիցեսցի ա
սե զօ՛ր թէ ա՛յ զպայ՛ն, այլ ա՛յ զանձն
ինչ կարող էս զերծուցանել ի մարգա
րէութէ՛ն իմմէ, այլ անձի՛ն քո՛ւմ և տան
այս պատահէ ի ժողովոյն՝ զոր ժողո
վե՛մս ես։

⁂

Գլո՛ւխ ՀԸ Լաո՛։

1 Ա՛յսպէս էցոյց ինի՛ ա՛ր ոչէ, և ահա
գո՛ւժէ հա՛ւրսոյց։
2 Հա՛ ասէ՛ զի՛նչ պատանի՛ն ա՛ւուղ. և ա՛ւմ
գո՛ւժէ՛ հա՛ւրսոյ։ Հա՛ ասէ ցի՛ն ոչէ, զ
հա՛ւրէ՛ն վերհան ի՛ վերոյ ծո՛ղվերէ՛ն
իւոյ ի՛ն։ Ա՛ւ և ես յա՛ւէլ ա՛յս՝ո՛ղանել
ընո՛ւ։

Վարձեալ և այս տե՛սի՛լ իր զագա
մանդի՛ն, որով յա՛յտ առնէ Թէ՝ ի՛ ժամ
վերջ ժ՛ամանակ՛ն ա՛յ անցոյս են ի՛ խաո՛
լոյ, այլ ա՛ւ հա՛ւրան զօգայի՛ն լուսական
ձգէ յորոգայի՛ն, այնպէս նոքա՛ վասն
երագութէ՛ն ո՛չ կարի՛ցեն փախչել ի՛ հա՛
սեալ պատուհասէ՛ն։

3 Հա՛ ոչ՛ ասացէ՛ն յո՛ւր ո՛ա՛ւն։

Յարկ տաճարի՛ կամ զտանէ Թագա
ւորութէ՛ն ասէ, ուստի՛ ի՛ բաց վարեր
զնա՛ ամասիա՛ պատպարել լոյ ի՛ պատու
հասի՛ն մարգարէութէ՛ն որ աղբալոց էր
յաւերտա՛ն ասորեստանի՛ այգի՛ն. կամ վա՛
տաճարի՛ կուռքն ասէ՝ որում քո՛ւմբ էր
նա՛ կամ զտաճարէ՛ն ա՛ն, լստ այնմ՝ զոր
առ

ատ. եղև կիսկլիճն ասաց, ի սրբութենէ իմմէ սկսիլ՝ կոտորել։ Եւ ասա ցատ զովմեն ասաց ՅՀՃ, թէ լուիցեն բանից իմոց՝ արարից զաղաչանաւդ, ասաց Թէ ոչ և զատունդ խնդեցից։ Յոսուէ յոհիմ ը ոչ պէտ բաղուէ անհնարին, և չէ պէտ ոչնչութիւն լռութիւն։ Վհանդի ամպանան տեր ղիքն ի բնակչացն, վ՚ն այնարիկ և լռեցեն ի սովորական ամբոխիցն։

4 Հօտուսօ ղայս, օր՚ նէգիէ չահանին ընդ առաւօտս։ Եւ ըդ՚էէ ղազատս յէբէնօյեսս։

5 Հ՚ս ասէէ՝ ՆԸՔ անցչ ախս և չհէնցասէ, և ըբ՚ռնս՝ և բացատ ղէհոնս։

6 Առնալ այծրնով ղազատս, և չհանկն ՚ի գնոց իշխացս և չէ՝ վճառս դէ չհէնցասէ։

Տ՚ն զանիրաւութիւն, զի զվաճառելոյ չասին վոքրկացուցին՝ և զնեցելոյն մեծացուցին, ոյզ զի յերկուց կողմանցն յինքեանս ամբիսեցուցեն զստացուածս աղքատացն։ զի վ՚ն գնոց կշռից՝ որ չքնչ չինն էր, մեծ ամեծ չհ՚ս շահէին ի նոցանէ։

7 Հ՚ղբնս՝ ասէ ՚ի վ՚ն հղասուսէն յոհ՚ևս՝ ըն՚ ոչ ուռասցին ՚ի սպառ ՚ս՚ գործ իէր։ Վ՚ղբա արհամարհանօք ոչ իբր զամն ցանս կատարէին զայս։ Սա՛ ասէ Թէ՝ ոչ մի ինչ ոչ է մոռացեալ առաջի ամենահզաց կամացն։ Հ՚ս ապա զի՚նչ. վրէ ժ՚ամդրուն Թէ մեզացն։

8 Հ՚ս ՚ի վ՚ղբայ այդբուկ խ՚ս՚ևլ՚ոյ՛ էէլիբ. ՚ս՚ա՛ս ասցեն ՚ս՚ բնակիչս նորս. և էլցէ էէլիբ չէնօն վոճ՚ճան նորս, և իլցէ էէլիբ չէնօն էէլդասյոյ։

Ա՚ստ որս՚մ գ՚ևան՝ որ ինձանէ յէգիպ՚տոս, խառնի բազմութիւ՚ն հեղէզաց ՚ի վերին կողմանան, և անդր ինչ ալ հանդիչ։ Ի՚յապէս և դ՚ս և յաշխարհդձեր խառնիք սգալ տառապանաց յէլեն նէրն ՚ի գ՚ետն Թէ՝ ի բաբելոնին ինձալ նահանջիք՝ նոճ՚ատացելոք ըծով տեբանցն խոտասրտաց։

9 Հ՚ս եղէցի յոհ՚ս յոյնիդ ասէ տէր տէր՝ ոչ ոբէգսն ՚ի դէըօբէ, և խ՚ս՚ոէսցի յէէլիբ ըյս ՚ի ո՚ս՚ւ։

10 Հ՚ս գոյնացէ ՚ի ս՚ս՚ւ չօնս ինէ։

Խաւար զվերահասեալ նեղութիւնն ասէ գալ, ոյզ կանխասն օրն ան խաւարէ և ոչ լոյս։ յայնժամ և ոտնքն ՚ի սուգ դարձան, զի ոչ ունէին հրաման արտաքոյ տէրունն՝ զոր ընտրեաց ՅՀՃ, ոտնս կատարել։ և գերեալք յաւուրս ոտնիցն սուգ առնուն։ Սակայն տիրապէս է մարգարէութիւ՚ն վ՚ղբ չարչարանաց աւուր ՚ն մերոյ՝ այն որ եկաց ՚ի վերայ ադամանդեայ պարսպին, և եղ զվէմն ադամանդեայ զգուսխ անկեանն զպատուականն ՚ի մէջ սիոնի։ Խակ նոքա ասնարգացին, և ընդհարան ընդ հաւատութե՚ն նր՝ յորոց վ՚ղ անկեալ վէմն ստորհասեալ սուգ ազն ՚ի կործաննումն, պայծառիկ որք մոծին զարեգահնն ՁՀմարտութե՚ն յաչտարակ խաչ չին։ որոյ առաջի ոչ կարաց հանդարտել պաշտօնեայ արե գահնն ՚ի գործ իւր՝ այլ ՚ի նեղբոյ վարագուրի խառարին Թաղդոյց զլոյս իւր ՚ի մէջօրեին։ Ա՚ստ որոմ պատմեն աւետարանիչքն, ՚ի վեց ժամ աւուրն՝ յորում Հանին զնր մեր ՚ի խաչ, խաւար կալաւ զամ երկիր մինչև ցհնն ժամն։ Հ՚ս գոյնացէ ՚ի ս՚ս՚ւ չօնս ինէ, և չ՚ս՚ եչս ինէ յոչբ։ Վհանդի օր ոտնի տարեկանաց՝ յիշատակ եւլոյն նոյ յեգիպտոսէ, ուրախութե՚ն էր։ և՚ինմա զնոնն զգատն ուրախութե՚ն, որոյ արեամբն փրկեցան։ Խակ զի այսօր հաննն ՚ի խաչ զգատնն ՁՀմարիտ՝ դարձաւ եղև այն նոցին ՚ի սուգ, և երգ եւլհն

յեգիպտոսէ՝ յողբս։ քանզի բաղխեին զկուռքս իւրեանց և կոտէին զարագս հաս կործանումնոյն ենէմ՝ որ լինելոց էր վ֊ն հեղմանն արեան արդարոյն։ [23] ե֊ն ենէ ՚ի վերոյ ո՛ւ հասուսց տ֊ւէ։ և֊՚ի վերոյ ո՛ւ գէհոց ննջեցե֊ւք։ [24] և֊ն ասացին նոքա արիւնս այս ՚ի վ֊ր մեր և ՚ի վ֊ր սրդւոց մերոց։ [25] Ապա ածաւալ այն զգեստ ՚ի վ֊ր պարանոցի նոյ՝ և զգեցոյց զանարգանս համ հասանելիս մինչև ցայսօր ժամանակ։ [26] այլ յայնց ելիւն և ամմարդկան աստեղիք եղեն։ [27] ե֊ւ տեսէք նմա էբէտ սուտ սիրէիք, և տուց ընդ նմայն էջէն էբէտ օր ըստ ոց։ [28] Երբայրսդ սուգ միամօրս ասէ։ Վասնզի ոչ միամօրն յորժամ վախճանի՝ չէ այլ ոք որ տայ զվիճեցարուածքն մօր։ [29] այսպէս և յետ այսր ագոյ՝ չէիք այլ միճեցարուածքն նոցին յաւիտեան, այլ մի ցաւ տիրեալ է նոյ յօր կենդանի զոյս՝ որք պատարագեցին պիղծ ձեռօք զգառն անմեղ։ քաւիչ հեթանոսաց եւ կեղեցւոյ, և տապալիչ ժողովարանաց նոցին ՚ի ձեռն երկոքին գաւազանի տերութեանն հաւմայեցաց։

[11] Ո՛չ ասաւ։ գնն ասէ ոչ։ և ասաւ՝ ձեզ ոմ՚ն չէիր։ ո՛չ ոմ հոգի, և ո՛չ ծոցս իւրոյ։ այլ ոմ՚ն ըսէր ընձեզ պատան։ [12] Ո՛ւ խոչընդոտին ընդ ՚ի ծովն գնեն ՚ի ծով, և ՚ի հետոյ գնեն յարեալ։ ընդ նասցին խնդրել ընձեզ պատան, և ո՛չ գոչեն։

Ա՛յս եղև ընձ յետ եղելոյն ՚ի բաբելոնիկէ, և զի տուեալ էին բանի ոն՚ն՝ յայտ է ՚ի պատմութեանէ անտի եզրի, զի ո՛չ գոյր ՚ի մէջ ընձ օրինէք և ո՛չ պահպանումն օրինացն։ Ջոր խոստացեալ ասէ՝ զմոլորումնն ընձ ՚ի գետութենէ ան տի օրինացն։ Իսկ զի ասէ թէ՝ խընդրեցեն զբանն ան, և մի գտցեն։ այն զի մարդկայինս հնարիւք ո՛չ գոին, այլ ածեղէնն հոգւոյն լցեալ եզը՝ նորոգեց ընձ զօրինս և զմարգարես։

[23] Ընտրեալ յայնմ ննջեցելոց կայ գեղեցիկ և բարեպատեալ։

[24] Ա֊ երբեմն ՚ի տասներեք ընդ ՚ի ոն՚ն՝ նենդակ է ած զ֊ գան, և ննջեցե՛ է ած զ֊ բեղեբեբէ։ և խոցածնեցին, և ի նա նմանեցին։

Ա՛յ թէ կոյսքն գեղեցիկքն որ նեղեցան ՚ի ծարաւոյ, երընեցին զերդմանս զայս։ այլ զի հարքն ընձ ՚ի դանայ մինչև ցբեթսաբէե ՚ի կռապաշտութիւս խաւարեցան, վայ և կործանեալք ստրկացան ՚ի բաբելոնի, և անդ նեղեցին կոյսքն և երիտասարդքն դանիել և անանիանքն ՚ի ծարաւոյ բանին այ, և ոչ գտանէին ըմպել։ ոչ ասեն, ո՛չ գոյ ՚ի ժամանակի յայսմիկ իշխան մարգարէ՝ զի օրհնեաւ ցուք յեկեղեցիս ժողովոյ ընձ զածն, և արբցուք յաղբերացն իւրմէ։

Գլուխ ՀԵ. Համ. ՃԵ։

[1] Տեսէ՛ ընդ չէր ՚ի վերոյ ՚ի սեղանոյ՝ և ասէ ՚ի բաւիւ ընդ՝ և ըղծեաց յին գրոնգէս։

Ահեղան զտաճարէն ասէ՝ որ յերէմ, զի ՚ի նմա հրեայք զնա, ցուցանել՝ զի քակտեղոյ էր ՚ի բաբելացոյն։ քանզի նոքա աղաղակէին տաճար տէն, տաճար տէն։ այսոքեան թէ՝ որովհետև տաճարս ՚ի միջի մեր է, ոչ տիրեն թշնամիքն։ վասն այսորիկ ասէ, քաղեսջիւ և կործանեա զտուն դատաստանի նէ ՚ի։ Նայեղ եբ բայեցին ասէ, քաղեսջիւ զհիմունդ, և շարժեացին դրանդիքն։ Ո՛ւ ի դրանդիքն ՚ի վ֊ր հիմանցն եղեալ էն, յորժամ նա բաւիւն՝ սա իւրովի շարժեալ կործանի։ և հիմունք՝ զտուն թագաւորեն կոչէ և զգահանայեէն, զոսա քաղեսջիւ ած ըստ մեզաց իւրեանց, և ընդ նա ամ ժողովուրդքն որ յեգեալ էին ՚ի նոսին, կործանեցան։ Ամմ թէ՝ զհիմունս տան իւրոյ ասէ, զի ՚ի խոլ

Ալ ասորին՝ այլ ար ած ի ձեռն նորա շարժէ զերկիրդ յապականութի, որպ զգան բնակիչքն ի գերութիւն. վախճան առցէ շինուելի աշխարհիդ եւ լքանել բնակչացն, և ի կիլալ ի բաբելոնի բաժանեսցին ի գաւառս նի, այլ ջուր գետոյն չգիպցուս. զոյս և նախքան զայս ասաց, և արդ զնոյնն երկրորդէ.

6 Եւ չինէ չերկինս հաւիքառնալ ի-ք, և չըեռիս իւր չերկիր հաստատ. որ ի-չէ ըզ-ք-ս ծովս՝ և հեղս՝ նա ի վերոյ երէ սոց երկիր. ոչ (ած) ակնոյալ անուն նի,

Յիմ մտաւք զհամբառնային, այսինքն՝ զնախախնամութիւնն զոր ի բարձ չիսկ բայէլ, և հաստատեաց զաչս ի վերս նոյ ի յարութիւն։ Այլն ի՛քն զարձեալ ած զաւետիս զարձին հաստատ առնի ի բաբելոնի ի ձեռն անգելոյ և զոքանչիայ, և կոչէ զնա իբրև զջուրս ծովու ի խնարհութիւն գերութեանն, և հեղուչ երկիրը իբրեանց՝ զարձեալ տարածանել չհնութեան։ Չէր ակնոյալ անուն նի. Ո՛չ ի՛ն միոյն հարկանելոյ է կարող այլև բժշկիլոյ։ Վարձեալ տիրապետ է մարդ զարեւութիւնս ի վերս ան մերոյ, այն որ չարչարանօք խաչի և մահու շինեաց աշխարհակ մարդկութեան, և վերացոյց զսա իւրովին մարմնով՝ յանդիման աչաց աշակերտացն իւրոց յաւուր յորումէ հան զնա ի բեթանիա, և ամբարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց զնա, և անդէն սկսաւ վերանալ յերկինս։ զի զոյս վերանալն նի յերկինս՝ շինեաց խաչ իւր ճանապարհ մարդկութեան, որք ընդ նմին բարձրացան՝ ինքն տէրն հանգստանան սրտ՝ ի յաշխարակ խաչին և չարչարանացն եղեալ եմմանուէլ, և համբարձեալ ի յերկինս, խոստացաւ աշակերտացն իւրոց առաքել զաւետիս հոգւոյն ի նոս, նատարձակ ասէ յեմէ և ես առաքեմ զաւետիս հօր իմոյ ի ձեզ։ Այլ եկեալ յօրն պահոնկոստէ ին յառաքեալն՝ ոչ համբարձաւ միայնէ գայսօր յերկրէ, այլ հաստատեալ և կաց ի մէջ

տուաքարին՝ ամէնեմի կործանեցաւ ի քեռ, ոչ այն զի ասէ՝ ի տանի սրբութենէ իմոյ սկիզբն արասջիք։ Այս թէ՝ կը խել կործանեալ զզօրութի նոյ, և շարժեսցի երկիրն ամ ի գերութի, Այս թէ՝ բաղխեա զսէ զան կուգն և շարժեսցի տուն, զի տուն նենգութեն է նա՝ կործանեսցի։ Յո- կոխ ուն ի գէ լոխս ուներ։ և շնայորդս նոյա սրուէ նոռոյեցէ. և ի՝ ազուեցէ ի ոչանէն փոխոյեցէ։ Չ՝ ո՛ էարկ ասէ՝ ի գլուխս զարհասիրս բաղխանան. զի ոչ նա բաղխել շարժեցաւ, այսպէս և ամենն լնցի շարժել ի գերութիւն, և անկայքն յերկինս ծագիցին բաբելոնի սրուվ կոտորեսցին։

Յո- ի չէրեցէ ի նոյանէ չէրեցէլ։

2 Ո՛ ի եղէ ծոնիւոցն ի ւ-ծոս, անոյ՝ յեան իմ նորվոյան չնա. և եղէ ելանիցէ յերկինս, և անոյ՝ իլոսցէ չնա. և եղէ խուխեն ի բաբիռնս նորվոյ, և անոյ՝ յոչեցէ և ասէց չնաս։

3 Յո- եղէ չնիւոցն յոյոյ լոյ ի խօս ծը վա, և անդ հրամայեցէ վիշապն խոյեցնա։

4 Յո- եղէ գնայցեն ի գերութիւն ասոյնի ընչաից յոյեան, և անդ հրամն գայ սոյ՝ և ասոյնեսցէ չնաս։

Այս է գործն հաւորացն զոր ի վե րագոյնն եցոյց ար մարգարէն, զան զերծ կործանումն նոյ նշանակել։ Յո- այժմ ոչ առակաւ՝ այլ պարզ բանիւ դնէ. ոյզ զի մի կոյցեն յայն ապաստան թէ՝ փախչիմք, այլ իմացին թէ՝ փա խուստ է նոյ ազաչէն զերեսս այ, որ ոյզ ուրեք հասանել ըմբռնել զնա վասն մեզայն, և յայմ հնարից զերծուցանել զնա արդարեն։ Յո- հասոռոյեցէ ի նոր նոյ ըզնէ ի ի ջուրս։ և-ջ ի քուրս։ Կոյն կասքն ասէ՝ որ յառաջ հախախնամքն զնա, այժմ պատուհասակած առնէ.

5 Յո- սեր ած սենոյալ ոչ գրկեհոյ չերկիր և ջուրջ նա, և սուգ առցեն ած բնակիչք նորս. և ելցէ երկիր նման վերճան նորս, և իլցէ չգեան վերճան նորս։

Ջա

ամէն հասիչն ընտրեւ զայրդն Ճարակ հրոյ, և զդրեանն մանրն Ճածն ի նմանէ չամ պարս չառեմարտաց։ Եւ յայնմ ասէ զնա, բնչ առեր ի ձեռս ամէ զՃածոց հասիչ, ընտրեմ զձեզ ի միմեանց, տրոշել զայրս ի բարերց և ձնել ի տիմն կորուստեան մեծ։

10 Եւ ելեալ նոցին ամէ գնալոյ ծաղվեր նոցա ինչ, ոչ ասէին՝ ոչ գոյնացին և ոչ հասցէին ի վերայ գէ էրէ։

11 Եւ ասէին՝ արդ արհամարհութիւ պատուհասիս անզգայ մեղին ի մեղն, ի հաւերն բաբելացւոյն և ասորւոյն՝ սրոմ վախճանեացին։ Եւ ոչ ոք ի նոցանէ զղջան ընդ մեղս հարցն, իբր զմանրեալ ցորեան դարձեալ յերկիրն ուստի գերեցան շանմայանեացին։

12 Երդեն զի խնդրեցին զնա հաղորդել ամէն և ասէ յորոց վերայ ոչնչեցեալ հան։ Եւ ամէ ոչ ոք ասեն գայս։

Եւ ոչնչան ասէ՝ պատճառացն փառք տան դաւթի ի դարձն, մինչ զի և այլ հե

ակնգնացոյ, ամէ ասաց քնի ձեզ քնալ կնսցէ, և ընդ ձեզ եղիցի ի յաւիտեան։ Այն այս աւետիք ի ծովէ Հայրականն ծոցոյ ազաչանօք միածնին կոչեալ Հեղ դաւ ի վերն երկրի ի փրկեալ արեամբ եկեղեցիս քնի։ ըստ այնմ՝ գեան այ լի եղև ըստրբք, պատրաստ արարեալ զկնակաւր նրն։ Եւրդ՝ որ գհնոխալ ա նան է նորս։ Որ ղայսահկ ի գլուխ հան նեալ կատարեաց, և յանուն նր կրկնի ամ ծաւնր։ որոց և լեզուքն խոստովան նրին գնա աած ի փառս այ հօր։

7 Եւ ապուէն իբրն ընդէս եհռվոցոյ էր գոյ ինչ որէր էնէլ ասէ որ։ ոչ կնէլ հանի յերկրէն նեփոթոցոյ, և ըմչաշէին ի գործոց, և շատուէս ի բնութոյ։

8 Հանգի պարծելին յայն թէ՝ մեծամեծ նշանօք ածաք մեք յերկիրս յայս, և ոչ լեզի վաղվաղակի գերիլ ի սանձ, ոչ և ասեաղ։ Ա՞ ոչ այսորիկ ասէ՝ մի պերճանայք ասյս, զի եթէ կամիք ա սէ՝ լինիք գործովք ձեր որդիք էիլի, ապա թէ ոչ էք իբրև զորդիսն Հընդկաց։ զի ոչ զնէլ Հանի յեգիպտոսե և ածի ի բանան, այսպէս և զվշտացիս Հանի ի գամրաց և ածի յեթովպիա, և զասորիս ի բռնութոյ և ածի ի մեջաղատս։

9 Ասէ՝ ոչ ես Հրաման տու, և ընդ ածէդ գնէլ ընդ ամէ ոչ ի բարի՝ այլ ի չար ի վերն թագաւորութէ մեղաւոր ասնն եվ բնմի, վայ և բարձրի յերկրիս՝ ոչ Հանդարտեալ բարկութէն։ Այոյն ի ոգոս ոչ ընդնէդ շուռն յոյնէս՝ ասէ տէր։

10 Ասէ՝ ես ոչ ի ձեռն ամ, և ընդ ածէդ գնէլ ընդ ամէ ոչ ի բարի՝ այլ ի չար ի վերն թագաւորութէ մեղաւոր ասնն եվ բնմի, վայ և բարձրի յերկրիս՝ ոչ Հանդարտեալ բարկութէն։ Այոյն ի ոգոս ոչ ընդնէդ շուռն յոյնէս՝ ասէ տէր։

11 Ասէ՝ ես ոչ ի ձեռն ամ, և ընդ ածէդ գնէլ ընդ ամէ ոչ ի բարի՝ այլ ի չար ի վերն թագաւորութէ մեղաւոր ասնն եվ բնմի, վայ և բարձրի յերկրիս՝ ոչ Հանդարտեալ բարկութէն։ Այոյն ի ոգոս ոչ ընդնէդ շուռն յոյնէս՝ ասէ տէր։

12 Ասէ՝ ես ոչ ի ձեռն ամ, և ընդ ածէդ գնէլ ընդ ամէ ոչ ի բարի՝ այլ ի չար ի վերն թագաւորութէ մեղաւոր ասնն եվ բնմի, վայ և բարձրի յերկրիս՝ ոչ Հանդարտեալ բարկութէն։ Այոյն ի ոգոս ոչ ընդնէդ շուռն յոյնէս՝ ասէ տէր։

Այսպէս՝ հաստատէ զգաթձն, և զոր ի նմա խաղալոլթիւն նշ և շինուածիս։ Այլ ուր՝ զի սա և սմանէ ի վախճան պատուհասին խօսեցան զմիմեանս թարգման, այլ զի յորժամ ըմպէ սգեն զբաժակ բարկութեան՝ հաւատացեն, թէ այնպէս կայ առաքի նշ ըմպել և զբաղցրութեան։

15 Եւ ահիցէ՛ց նե՛ յերկրէ էութենէ. և ի՛ և զերծեցին յերկրէ էութենէ, ըզ եռա՛ և նո՛ա՛ ասէ տէր ՅՀ ամենակալ։

Այլ զնորատունկս ստացան վերստին զաշխարհն։ բայց մի՛ և մերժեցին ասէ, և այժմ ահա մերժեալ են։ Հանէ զի այլ ետ ՅՀ զնա գիպտոսէ և անկեաց հաստահիմն։ իսկ յորժամ յան, ցեան՝ խախտեալ զերծցան ի բաբէ, լոնիս։ Այսպէս վերստին եած ի բաբելոնիէ և անկեաց, և զի ոչ մնացին յո, րեսն նր՝ արմատաքի խլեցան, զի անձ նիչեան կամաբ կարէ զհոստոտումն բար, կութիւն և քաղցրութիւն այ փոխոխել։

ԱՑԼԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օր ահա իւել սիրեալ յայ, յորժամ ոչ ետ զինաբն սիրոյն կցորդ՝ ստե, ցաբ. իսկ ժողովուրդ հեթանոսաց պա, հեալ ամբողջ զսիրն լուսին՝ ժառանգեաց զերկիրն կենդանեաց հաստատն որ ի քն. ըստ որում ասաց, խնդրեացեն նշ, վաս ամ հեթանոսք զնր։ Այայս առաջ՝ որ եկն զինի երեմանն քան, ճառագայ, թիւք սնուցանող հոգւոյն հատաբ սերմն բանին՝ որ ետ զպտուղն հարիւրապատիկ յանձինս մանկանց եկեղեցւոյ, և խաչ ծեաց խաղող վկայիցն արեամբ ներկե, ցաբ։ Ի երինք եկեղեցաց բղխեցին զբաղցրութիւն շնորհն նր՝ բանիւ վար, դապետացն՝ կէ բարեաբ հօտիցն, և բը, լուքք տաճարաց բանաբարաց անտառա, ցան գանազան մասամբք առաքինութիւն տաղարթիցն։ Ոչ արձակ գերեաբն ի դիւոց ի ձեռն քան, և շինեաց զքա, ղաքա

հեթանոսքն դիցին զոյսն իւրեանց յաձն իւղի։ ըստ այնմ՝ բաւական հարցին զդրօշակէ առն հրեի և ասացին, ընդ քեզ առցես զմեզ՝ քանզի ընդ քեզ է աճ։ վա՛ զի ընդ նմա և բազում ազգք գերեցան, իսկ հրաման դարձին ի կիւրոսէ և ի դարէհ՝ ազգին հրեից միայն եւ։ իսկ զանուն այն իւրն բա, զումք ի յազգացն օտարաց առնուին ի վե՛ր ինքեանց, և ընդ նա արտաքս գը, նային ի բաբելոնիէ։ Այլ զայս ասէ, թէ խնդրեն զնս մեացուածք ազգացն գերելոց ի բաբելոնիէ։ և ի ժամ դար, ձին վառօք տանն դաւթի՝ առնուին և նոքա զանուն իմ, որով պատուէրեաբ զօրաբաբել ի վե՛ր իւրեանց։ Հայց դար, ձեա՛լ խորան դաւթի ասէ զմարմին որդւոյն դաւթի՝ որ անկեալ էր և կոր, ծանեալ յանցանօք առաջնոյն ադամայ. զսա կանգնեաց հայր ի բանն իւր միա, ծին, վերստին նորոգեալ ի նմանէ բը նուքեա՝ ըստ առաջնի վայելչութեան և անմեղութե, և եղև մարմինն ադա, մայ ի քս անմեղ ոչ և յաւուրսն յառա, ջինս՝ որ նախ քան զյանցանն յադամ, և նր անմեղութե և կամաբ մահ, ուանն հնարիւբ ընկալեալ չհոգին սբ ազգք հեթանոսաց՝ խնդրեցին զաձն Ճշմարիտ և պաշտեցին զնա, և խորհուրդ դրին ծածկեալ ի յաբեսեանցն՝ յայտ նեցաւ այժմ գործովն քան և կամաբ հօր։

13 Ահա ասաբ՛ գան ասէ տէր, և հաստեն նուբ ինոց, և հաստեսցի՛ եաղբ ի հոգւոյ, ասացեալ և բնակեսցեն ի նմա։ և բնակեսցեն լերինք՝ ջուրբ։ և ա՛ի բլուրք անթառամ՝ և եղիցին։

Այ՝ յարութե՛ն կենդանութե՛ նշ ի դարձին խօսի, զի այս ամ յայն աւուրք եղիցեն նշ, կայք և կուռք վերստին ի պտղոյ աւերել աշխարհին, և քաղցրութե կոգայ և կանին յամայի լերանցն։

14 Ահա գոյնացի՛ զերեսուե՛ն ծուղբեբեան իւոյ իբէլ, և ընեսցեն զաղաչ ոտից, նեալ և բնակեսցեն. և անեսցեն այգիս, և սրբեցեն զերկին նոցա. արասցեն զարտեսն՝ և կերիցեն զպտուղ նոցա։

զաբա երկիսաւորն էջմի ՚ի ձէռն ոգւոյն կատարէլոց ։ Տնկեցաւ այդիք իմաստ նոյն և դրախտ առաքինեացն յերկիրսն, և զգինի համատից ՚ի նոյ և պտուղ վարդապետութեանն կենդանարար արբուցանէ զմեզ յերկրի ։ Եւ այսպէս անկեալ յերկինն մեր ՚ի ձէռն որթոյն ճշմարտի յերկինսն քաղաքն և ՚ի դրախտն ուստի ոչ կարող է այլ մերժել զմեզ դաւաճանութիւնն դարանակալն օձի ։ Օ այս երկիր ետ մեզ Հայր ընտրհիւ միածնին իւրոյ , որում փառք յաւիտեան ։ Ամէն ։

Աղօթեցաւ Մովսէսէ-Խորենացւոյ Հայոց Պատմչէն՝ հանդերձ Դիւցազնութեամբն.

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԻՒԹԻՒՆ.

Ասէ և ՈՒՂԷԷ և Լուսաւոր յոյսով ՅԱՀ վերանալ և Լուծանել և Հրճուիլով՝ ի բաց հրէսապահն Աստուածոյն.

Գլուխ ա։ Ի՚ն։ ա։

ԱՒ ԱՂԼԱՒ ՐԱՆՆ

ան ոս Գ՚էէ Հոգսոցի ։ յո ոսոս յաղեհոյ , և ոչուսոս , և եչէիոյ՝ ի գասոցոց յոգոյ ։ Օ ըր ետես ՚ի վէր ջուրէն և ՚ի վէրոյ երսոսողէն ։

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ՝

Այսպս երբքեան մարգարէքս ՚ի միասմ ժամանակի զմի խորհուրդ այ վկայեք իրերաց հաստատուէին , այսինքն զգենումն ժողովրդեանն ըստ մեզոց իւրեանց, և ՚ի շամբին մարգարէանային , ոմն և ասէ պատմելոյն վա՞ մէքիայ , թէ ՚ի ձեռն ոգւոյն կատարէլոց ։ Տնկեցաւ այդիք իմաստ նոյն և դրախտ առաքինեացն յերկիրսն, և զգինի համատից նոյ և պտուղ վարդապետութեանն կենդանարար արբուցանէ զմեզ յերկրի ։ Եւ այսպէս անկեալ յերկինն մեր ՚ի ձէռն որթոյն ճշմարտի յերկինսն քաղաքն և ՚ի դրախտն ուստի ոչ կարող է այլ մերժել զմեզ դաւաճանութիւնն դարանակալն օձի ։ Օ այս երկիր ետ մեզ Հայր ընտրհիւ միածնին իւրոյ , որում փառք յաւիտեան ։ Ամէն ։

էր ՚ի շամբին ։ Եւ ՚ի ժամանակին՝ յաբրամ խնամեցաւ յովսափատ արքայ յուդայ , ընդ աքսաբուս արքայի եգիպ կէ ՚ի սամարիա , և կամեցան եղանել յառաքել զպատարագս ՚ի պատ բարձմ. իսկ սուտ մարգարէքն մարգարէանային նոյ յաղթութի ։ Եւ սեդեկիա որդի քանանու եղջիւրս երկաթիս արարեալ ասէր , այսպէս ասէ տէր ։ ասորք հարցես զասորիս մինչև խապատ ։ Յարամացին ապա կոչել զմիքիա որդի յիմլեայ ճշմարիտ մարգարէ ։ Եւ նեբբինոն որ ածէր զնա , խորհրդակցէր նմա բարի բանս խօսել , այլ և սուտ մարգարէքն , Եւ ասէ միքիաս ։ կենդանի է տէր , զի զոր ինչ ասասցէ ցիս Ած՝ զայն խօսեցայց ։ Եկին առ արքայ ։ և ասէ ցնա արքայն , քանիցս անգամ երդմնեցուցի զքե՛ զի մի այլ ինչ խօսեսցիս ընդ իս , բայց ճշմարտութեմբ յանուն տեառն ։ Եւ ասէ , տեսի զբոլոր զնիէլ ՚ի լերինն իբրև զոչխարս՝ որոց ոչ գոյ հովիւ , և ասէ տէր , ոչ գոյ դոցա իշխան՝ դարձցի իւրաքանչիւր ՚ի տուն իւր խաղաղութեամբ։ Եւ ասէ արքայն իսրայէլ ցյովսափատ , ոչ ասացի քեզ թէ՝ ոչ մարգարէանայ վա՞ իմ բարիս , այլ չարս թէ։ Եւ ասէ միքիաս՝ ոչ է այդպէս , լուարուք զբան տեառն ։ տեսի զտէր՝ զի նստեր յաթոռն իւրում , և ամ զօրք երկնից միբդ կային յաջմէ նր և յահեկ ։ և ասէ տէր , ո՞ խաբեսցէ զաքաաբ արքայ իսրայէլ զի ելցէ և անկցի յռամովթ գաղաադ։ և ասէն այն այսպէս և այն այնպէս ։ և ել հոգի և կաց առաջի տեառն և ասէ , ես խաբեցից զնա ։ Եւ ասէ տէր , ՚ի՞նչ։ և ասէ , ելից և եղէց սուտ հոգի ՚ի բերան ամ մարգարէիցն նր ։ Եւ ասէ , խաբեսցես և կատարեսցես , ել և արա այդպէս ։ Եւ արդ՝ ահա ետ տէր զհոգի ՚ի բերան սուտ մարգարէիդդ զոր այ- դոցիկ , և տէր խօսեցաւ վա՞ քո չարիս։ Եւ

Եւ մատուցեալ սեղեկիա որդի քա-
նանու՝ եւ հայր զՇնայան միքիայ եւ ասէ
ցնա, որպէս Հաճեսպարհաւ անց հոգի ած
զինև, և խօսեցաւ ընդ քեզ։ Եւ ասէ
միքիաս, ահա տեսցես յաւուրն յայն
մի՝ յորում մտցես ի շաւեմարանէ ի
շաւեմարան թաքչել։ Եւ ասէ արքայն
Իսրայէլ, առէք զմիքիաս և դիք ի բանտի.
կերակրէք հաց նեղութեան, և ջուր նեղուք
արբցէ մինչև ի դառնալն իմում խա-
ղաղութեամբ։ Եւ ասէ միքիաս, Թէ դառ-
նալով դարձցիս խաղաղութեամբ՝ ոչ խօսեաց
ցաւ ընդիս ինր, լուարուք ժողովուրդք
ամենեքին։ Ելին ի Նախատեալ տեղի պատե-
րազմին, և Յարիմ զաբաաբ ի լանջան
կարողութեամբ ասլեղան նետի, և պատե-
ցաւ զօրն, և յոսափատ արքայ յուդայ
մախատական եղև։ Սակայն Թէպետ ի
շամբրին էր՝ ոմն ցուցաւ, սակայն ոչ ար-
ժանի համարի զանձանս կապաչտ Թա-
գաւորացն՝ որք ոչ էին ի ցեղէն յուդ
դայ կարգեալ ի սկզբան մարգարէու-
թեաս, այլ կարգէին զժամանակս Թա-
գաւորացն յուդայ, զի սամարիա և
տունն եհուի ի ըստ բարկութեանն այ եղև և անուանեցաւ արքայութեան։

2 ՚Ուստի ծաղկեցաւ ամի. և ուրախ էիցէ
էրէէ՝ և ամի բնակիչք նորա. և եղիցէ ոչ
ած ի գիշ ինչոյ ի վայրսն։ ոչ ի
ոմանի սրբոյ էրդ։

Ողովուրդք ամ՝ զչէզան ամասէ,
կամ զժողովուրդն եհուի և զշամրնի.
ըստ այնմ՝ զոր վա գարձին ասէ, այլ
ոչ ևս եղիցին երկու ժողովուրդք։
Ուշէ և չերկիր բնակիչք՝ հաւասար ե
սայեայ և մովսեսի. ոմն զի առաջի ա
մենեցուն վկայութեան ցուցցի խրատն,
զի Թէ ոչ ընկալցին և ապաշխարեսցեն,
վկայք լինին սոքա արդարատուէնն այ
ի պատուհասեն։ Ուշէ և զոր ի տանէ
իւրմէ ի վկայութեան, որովք ցուցանէ
Թէ՝ ստոյգ է բանք մարգարէութեան
իւրոյ և չայ առաքեալ։ քանզի ինքն ած
առաքիչն է այսմ վկայ, Թէ ստոյգ պատ-

գամք բանիցէ իմոց չայտնեն զկամս նո
ի ձեր վերայ։

3 ՚Ո է ոհոռովկի խոզասէ ի թեղեզէ
էրդ. էլէզէ և հոսէ ի վեր բոբիմոց էրէէ։
4 Եւ չորթեսցին լերինք ի ներոյ նորա. և
ձոր հովտացն էրէէ չեմ ասողէ հրոյ, և
էրէէ շղեալ հասնալ ընդ գառվեայր։
5 Վ ած ոհոռովկեցիք յոհովէ է այն ամ,
և վասն գործոն տանն էրէէ։

Խաղալ այ և հասանել ի վեր բարձանց՝
զգերիչսն անուանած, որք գային հրա-
մանաւ նր. ըստ այնմ՝ նուիրեալք են,
և եւ ածից զնա, դիմեալ գան սկսաք
չագեցուցանել զսրտմտութիւն իմ.
Ուրդ ի ձեռն նչ լերինքն էին խոր
վեցան, և ձորքն գետութիւն փախստե
իւք լցան, որք իբրև զմոմ հալէին յերե
կիւղէ գերչացն և հասեին ընդ զառի
վայրս խորափիտ ձորոցն՝ պարուրեալ
Թաքչէլ զի այն լերինքն որք ընդ ելս
նեղն նչ չեգիպտոսէ առաջնորդութիւն
քաղցրութեանն այ, խայտային ցնծալով
ոմ գնոցա. այժմ ի հասանել այ բար
կութիւն գերչացն խռովին շարժմամբ.
Վարձեալ ըստոյն ծուղակս ակնոյն.
Ո իշխանս և ժողովրդս հեթանոս,
սացն ասէ՝ որք գերեալց էին զնա, Թէ
մի չպարտասցաք իբր Թէ անձամբ զօրա
նայք ի վեր էին, զի որ առնու զձեզ
ապստաւորս կամաց իւրոյ՝ առ ի խընդ
րել զվերժ անօրէնութիւն նչ. Վար
ձեալ լուարուք ազգք հեթանոսաց, և
երկիր որ հեծելիս վա մեզացն ազա
մայ՝ որ հած քեզ զանէծս, զի որ ած
բանն հօր ի մէջ ձերում երեւէ վկայ
ձշմարտութեանն ի տանձար ոչ մարմնոյ
իւրոյ։ Հասանէ ի վեր բարձանց երկ
րի, այսինքն գիւաց գնալ հալածել
զնա, ըստ այնմ՝ գրոչեաց զամբարտա
ւանս, և քակէաց զհզօրսն յաթոռոց.
Ինչ բանիցն շարժեցան լեռնացեալ
դալըն, և վախատական եղեն ի մարդ
կանէ ի ներքոյ կացեալ հրամանի փրկ
չին։ Հալեցան իբրև զմոմ ի զօրութե
նչ

բուն։

Ի ոմն ի լեառն սակաւ բնակիք, կործեցաք սովով։ Եւ ոչ կարէաք ի հնձել զանդամս ագարակին, զի ոչ ունէաք ուժ։ Եւ ապա յաւելաւ, բնաւ ոչ ինչ ունէաք ի ձեռին մերում։ Եւ ոչ ելանէաք ի քաղաքացի՝ գնել և ծախել, զի ոչ ունէաք ինչ։ Եւ կամէաք ի պարսպացի մտանել և ծախել զանդամս մեր, զի ոչ ոք առնոյր։ Եւ ապա ի մեծի սովին ոչ ոք ունէր ինչ։ Եւ ոչ ոք ոչ ինչ ետ մեզ։ Եւ ապա ի մեծի սովին ոչ ոք ունէր ինչ։ Եւ ոչ ոք ոչ ինչ ետ մեզ։

Լսեցի՛ք, վասն զի կոտորածութեանն ընդ որ նախանձեցար՝ արձակեցաւ փախուստական՝ ի բաբելացւոյն զբնակիչս քո մինչև ի հեռաւոր կողմանս վիճակացն գեթայ։ Ո՞ւրտեղ անօրէն, ի նոյնէ ելեալ Բաբելոնացի լեր։

15 Արկէք ի ծառափքիչն ոտ ածչեն բնաջինջ լսիցէ։

Ո՞վ մեհենանս կռոցն անուանիկ տունս անուանս՝ զոր արարին թագաւորքն բնչեր, և ահա ինձանիկ են զի ի ժամ գերութեանն ոչ կարացին փրկել զնա պաշտամունքն իւրեանց։ Վա՜յ այսորիկ այպանեաթ՝ մինչև ի ժառանգութիւն կռոցն պաշտօնեից լինիք փախստականք։ Ահ առաքեալքն փնչև ի յերեսս հոսեցէ, փախստականքն եկեմ՝ որ ե ոդոզամ քաղաք յիտալիս՝ բացակայ յերեմ, անդ գնացեն որդիքն յոգոյ՝ տառնալ ժառանգութիւն, զի արդարացուցեն տէր սողքն և լսողքն զերաւունն այր։ Քանզի ահ փրկութեանդ նոցա ի փարատեալ պատմեցաւ անունն այ ընդ ամ երկիր։ այսպէս և պատուհասիւ նոյ ցուցաւ արդարութեի նմի, զի վասն հարցն ուղղութեանն ի ծառայութենէ եգիպտոսի զերծան, և վասն ինքեանց թիւրութեան ծառայք ի բաբելոնի վասրեցան։

Փոխ տուեր սեռին։

16 Գերեվարէ՛ և կորիս ի վերոյ գոփոխոց գոցն տոց։ լսոնիկ շնչոսն ոտ էիցէ շրջածոյ՝ զի գերեցան ի տեն։

Ո՞այս գերծումն և զողջս երկմիա կատարեաց տէսող գերութեանն յայսեղն ի գիտաց սիոնի, հեծեմ և հառաչեմ, և ոչ գէ՛ որ մխիթարել զնա։ Կամանեցուցանեն և զնա ի տառապանս իւր արծաթոյ, այնր որ ի հեռաստ ի մանայ զդէշն և ի վերջ հասանել, այսպէս և քեզ ասէ՝ կանխաւ աղգեցաւ պատուհաս, զի յայսմհետե սկսանիցիս զնզօս գերութեանդ քո լսցնել։ Արդ ասացեալ զպատուհասս՝ ի վերջ ածէ զպատճառսն, որոյ աղագաւ այսորիկ պատահէ նոյն

Նաև

բնաւք ի վերջ գեթայ և ասկաղոնի՝ որք մերձ էն առ ձեզ, զի եւգեն ի բարւոք կենացն և գերեացին ի քաղաքացն, և հարուածք ցաւոցն՝ զոր հասուցանեին նոքա ձեզ ուժգնութեաթ կարուածեթ ի բանից, բարձեալ ասորին։ Ո՞ի եդուած մայեցիքն յամուրս լերանցն բնակեալ էին՝ քանզի տիսրեք էին, ոչ ասէ նաւսմ, ի մերձակայ քաղաքացն միշտ հարուածս կրեին, ասկայն ասորին ոչ կարաց ածել զնոս ընդ բռամբ յազգս աղտութեթ տէզեացն, նաև եբարձ ի նոցանէ զշարչարիչն՝ աւերեալ զգէթ և զսկիզբն։

12 Ո՛վ ոտ պիղծն բոլեաց բնակելոյն ի գլ յոտոց։

Վա՜ եէմի ասէ զայս՝ զի բնակեալ էր և նա՛ ի մէջ յաւոց մերոց ոչ զշարիրն, ասկայն ասէ փրկեց զնա ի ձեռաց սէնէ քերիմայ՝ որ աւերեաց զսամարիա և զայլ քաղաքն, բայց նոքա ոչ կամեցան դառնալ ի բարութեի՝ վայելելով ի բաբերութենէն այ խնամս, վա՜ այսորիկ ընդ բարերարութենէն ածէ ի վեր և ըզ նենգութենի՝ որ պատահէրոց էր նմա հրամանաւն այ ի բաբելացւոյն։ Ո՞ի էիկն էոէ՛ ի ոեռոնէ ի վերոյ երկնէն եէփ։

13 Շ՞էիսն կոռոյ՝ և երնդէն էելվերոյ։

Ո՞յն եէմ որ բարութենէն յոր վայելեաց, ոչ սիրեաց առաղջանալ ի մերզացն յաւոց, ինչն չարիքն և ասատ բազկութենէն այ բժշկել զնա բաբելացուցին, որոյ շաչէն կառացն և երիվարացն խը ուվերջուցանել զնա։ Նոնիկէ լուիսոյ, նա՛ ե ոռոնէոզ գեղոյ գոռէ սեռին։ Ի աքեն՝ զամարիա ասէ, զի ինձանէ ոռաս եէմ զամպարշտութեի մեղաց։ Ո՞ի ի ոէվ գան ոդուշտոռնեի էէլ։ Ո՞ի յայտ է թէ՝ ի գուսորն սիոնիկ գոսա կռապաշտութիւն յեէմ, ոչ ի տառն ցեզն՝ որք ինչ անուանեցան, ի չարչրին։

14 Վա՜ այնորիկ ոռոչ ոէյնէոլս գնալ ի ծառանգութիւն գերեալ։

1 Ա ՂԻՆ խորհել չվաստակ, և գործեն ըզ
ընչիս յանպատչին իւրեանց. և ընդ այժ ընդ
ոտն ընդ ելոյթն իւրեանց։

Կորհուրդ մեղացն նուիրեալ նոցա զվաս
տակ նեղութեանն՝ ի գործս անիրաւութեան։ Նոյնպես
և գործք չար գիճամեծացն՝ որով յօրհաս
նային յանպատրաստ ժամանակս, ի այս
զարհուրեալ նոցա զպատուհաս գերբնեան։
Ա ՅՏ ԻՆ ՄԻՔԻՐՅԻՆ ՀՅՈՒՐԵՆ ԻՒՐԵԱՆՑ ԱՌ ՆՈՑԱ։
Ի ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ՅԱՐՈՒԱԾՔ ՈՐՈՎ ՅՈՐՈՎԵՑԱՆ
ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է ԱՄԱՈՒՄՔ՝ ՈՐ ՎԱՅԼԵԼ ՅԱՒ
ԲԱՐԱԾԱ, ՀԱՏՈՒՑԱՆԵԼ ՆՄԻՆ։

2 ՀՅՈՒՆԱՅԻՆ ԱՆԴՈՑ, ԱՌ ՅՈՓԼՈՒԱԾԻՆ ԶՈՐՔ,
ԱՌ ՉՈՒԱՆԱ ԲԱՆԱՓԱՓԱԾԻՆ. ՅՈՓԼՈՒԱԾԻՆ ՉՈՒՐ՝
ԱՌ ՉՈՒԱՆԱՑՈՒ ՉՈՒՐ՝ ԱՌ ՀՅՈՓԱՓԱԾՈՒԲԵՔ ՆՈՑ։

3 Ա ՅՈՐՈՎԵՑԱՆ ՈՐՈՎԵՑԱՒ ԱՌ ՆՈՑԱ ՅԱՐՈՒԱԾՔ
ԱՌ ՀՈՒՐՀԻՆ ՈՐ ՎԱՅԼԵՑԻՆ ՈՐՈՎԵՑԱՒ ԱՌ ՆՈՑԱ
ՅԱՐՈՒԱԾՔ ՈՐՈՎԵՑԱՒ ԱՌ ՆՈՑԱ ՅԱՐՈՒԱԾՔ ՈՐՈՎԵՑԱՒ
ԱՌ ՆՈՑԱ ՅԱՐՈՒԱԾՔ ՈՐՈՎԵՑԱՒ ԱՌ ՆՈՑԱ ՅԱՐՈՒԱԾՔ
ՈՐՈՎԵՑԱՒ ԱՌ ՆՈՑԱ ՅԱՐՈՒԱԾՔ

պատնէշացն և դարձան ի չարեացն. արդ վա՞յ այնօրիկ ասէ՝ ոչ են բարեաբեր բանքն այլ ընդ ձեզ, ոչ ողորմութի՞ւն կամ քաղցրութի՞ւն, որ ոչ գնացիք ուղի՛ կա-ռաջի նոր ժողովուրդ իւր։

8 Ի՞նչ ընծայեցա՞ս հակառակեցա՞ս ընդդէմ Տեառն ղաղարեան ։

9 Ո՛չ մարգարէքն խրատեին զառնալ ի չարեացն՝ որով և ի խաղաղութիւն վայելէին. նոքա հակառակեցան ընդդէմ մարգարէիցն, և յամաչեցուալ ի մեզն՝ թշնամիք գտան խաղաղութեանն իւրեանց, զի այն էր որ փութացոյց ի վրէ նոցա զհառաջութիւնն ։ Ո՛չ նոքա ծորենացեն բռանաւ ղեցոյս, չէնիօն գոռբոչի. Ա՛սպինքն՝ զպարիսպ քաղաքին. զի ի հիմանց տապալեաց նաբաւ-քադնոսոր, և զտաճարն և զոյս չինութե՛ քաղաքին եբարձ ի միջոյ։ Կամ զաթոռ թագաւորութե՛ն ասէ՝ որ չյոյս էր ընդդէմ պատերազմողացն առ ի յաղթել, և բարձաւ ոչ կարելով օգնել քաղաքին՝ որ աւերեցաւ։

9 Վա՛յ այնոցի՛կ ծողվրդեան ի՛սոյ անդնի՛ն ի տանց գողի՛ն-ե՛ր ի-բեռոյ ։

Չար գնացիցն վա՛յ զի առաջնորդք են՝ որ զարիս գործեին, զաղքատս զրկեին, և՛ի տուն և՛ի յանդս նոցա փակ կանայիւն, նոցա և մարգարէանայ զանկումն կործանմանն ի փախիրաթե՛ի ասորեաց։ Վա՛յ չբուրե՛ն գնալոյ ի-բեռոյն գրծեալն ։ Ա՛ն վայրապար մերժին, այլ վա՛յ անօրէ՛ նեաթե՛ ի-բեռոյն և չարու-թե՛ն։ Ա՛ՐԷ յեղբօ՛ր ի լերինն յա-ռնեն։

10 Ցո՛ն կոյ և գնա՛, չի ոչ գոյ տեղ այլ տէր հանգիստ ։

Լերինս յաբիտենից զօրենան մովսէ սի՛ կոչէ և զպատուի՛ր իրանն՝ յորում դրեալ էր անէծքն և օրհնութիւնն. քանզի զի տրամեն ետ նմա, ի մտանել յաշխարհն՝ յերկրաս լերինս արձանս կանգնել, և՛ի մինն անէծս գրել ժողովրդեանն՝ եթէ

դեւանն՝ և՛ի միւսն օրհնութի՛ւն, զի թէ պահէք ասէ զպատուի՛րանն՝ օրհնութիւն գոցէ զձեզ, թէ ոչ՝ անէծքս։ Իսկ նոքա ոչ պահէցին։ Լ՛արդ սա գնաց առ այն լերինն առաքե՛, և ասէ՝ մերձեցարուք և տեսէք, զի անէծքն որ ի լեառնն գարիզին գրեալ էր, նոքա եկան ի վրէ ձեր։ վասն այսորիկ ասէ ։ Ցո՛ն կոյ և գնա՛, չի ոչ գոյ տեղ այլ տէր հանգիստ ։ Ո՛չ այս երկիրս ժառանգութե՛ւն և հանգիստ նման էր տուեալ՝ որ պահէր զպատուի՛րանն, և գո՛ւ զի ոչ պահեցեր՝ յոն կոյ յերկրիդ և գնա՛ ի գել ի՛ թէ, զի անէծքն եկին հասին և գտին զքեզ։ Վա՛յ դէ՛ղ-ե՛ր ոգոխ՛եցոյ ոգ-նոռ-ե՛ւ-ե՛։

11 Հալածեցա՛յ ոռանց ոբ-ռոյ հալածելոյ ։

Ա՛յս անէծքն է՝ որ գրեաց մովսէս յերկրորդումն օրինացն, զի թէ ոչ պահեսջիք ասէ զոս՝ հալածեսջիք ա-ռանց ուրուք հալածելոյ, և գուք ասէ՝ զի պղծեցայք և ոչ պահեցիք, ահա եկեն եհասս այն ամ՛ի վրէ ձեր, և հալածեսցեն զձեզ բազում-քդ՛ի սակաւուքն։ ապա գիտ կշռամբութե՛ն սկսանի այսպէս առնել զնա։ Ա՛յս ոռո-յոբ-ռո՛ հալեծ-ոյ՛ ի տեղ գնի՛ և ոբ-ե՛ռ-ե՛ ։ Ո՛ ոռո-ռ

երեսաց նոյ։ Եւայց փոխանակ այնր՝ զի ասէ, իբրև հաս ի միջ մակաղատէզայ, եբրայեցին մեկնէ զնա՝ և ասէ, իբրև զհաս՝ որ ի միջի է հովիւն նր, շինեա ցին նոքա բազմաբեղք ։ Եւակ զայն որ ասէ՝ իբրև զոչխարս ի նեղաձեթ, եբրայեցին դնէ՝ իբրև զոչխարս բռատոյ, այսինքն տաճկաց, քանզի ուժգինք ։

Գլուխ գ. Լաւ։

1 Եւ ասացի ցօձդ էլեհուէ զանն յայիմ, և հաղորդէ զանն էլէհ ընդ ձեր ի գիւեղ չիրասան ։

2 Ոչ աթեայդ չէրէս, և խնդրէ չէրէս ։

Վարձեալ սկիզբն առնէ բանիս յայնմ ժամանակէ, և ցուցանէ Թէ՝ ոչ տգիտութեամբ մեղանչէին նոքա, այլ զի գիտեին զերաւունս օրինացն մովսէսի, և կամաս խորշէին ի նոցանէ՝ զոր բարի գիտեին, և գործէին անձնիշխան կամաւք՝ զորս չէր գիտեին ։ Ո էրեանէց չէրն նոցա ի նոցունէ, և չէրին նոցա յոսկի և ի արծաթոյ ։ Վարձս զինչս և զսպասս ուխտի աղքատացն նշանակէ՝ զոտնս և զանդաստանս, զորս իշխանքն յափրշտակեին, և մերկ կողոպուտ գնա ի հաշ կաւոր պիտոյիցն առնել էին ։

3 Ո էր օրէնսի էչրան չիարինս ժողովրդեան էյոյ, և չիարին նոցա մարեցին ի նոցունէն. և չուներս նոցա փչրէցին. և յօնչդին չիոր գնա նոցա էրբեա ի կոհասյս, և չիս նոցա էրբեա ի գոհասնս։

4 Լսիչնգես ազաղէնչեան սա պէր՝ և ուչ լօմէզ նոցա։

Եւյսու ապացուցիւք զգէս պէս զքաղաքացն աղքատաց ի վերծատանցն նշանակէ՝ որք զինչան յափշտակէին և ի գործս չարիացն հնդղէին, և ապ ի պայտ երկիւղիւ իւրեանց եփեին գնա, վայ ըստ օրում զաղքատսն զարհարեցաք, ցին, եկեալ հասցէ ի վը իւրեանց երբ կիւղ բաբելացւոյն, յորում աղաղակեն առ

զատատ պատուհասին՝ որ գալոց էր ի վը նց ըստ մեզաց իւրեանց, դնէ առ ընթեր նմին և զարձն որ չետ այնր երկի լինելոց էր ի գեթսեթէ ազգսմանէ Թեանց իւրոց։

12 Ո՞ղորմելի ազգս իմ՝ տէր ասէ՝ հաներ էչ, և ընդ նեղվելոյն չիոզորդ էչէլ. և ի գործն արուես չդարձ նց։

Եայս եղև նց ի լնուլ աւացն եօթանասնից ի ժամանակս կիւրոսի և գարեհի. քանզի ժողովելով ժողովեաց զժողովուրդս իւր յակովբ ի ձեռն զոբաբաբելի, և ընկալաւ զնացորդս նց ի ձեռն եզդրի քահանայի ի ժամանակս արտաշէսի։ Եւրեա չէրոյ ի նէղութեան։ Եւրեա հաս ի գիր մեղանչելոյ ժողովրդեանն, զոր ուներ ի վը նց ի գերութիւն։ զի ի նեղութեն ոչ տատապէ՝ն, այլ զերիչքն խոտանին զնա, և իբրև զոչխարս որ չունին ի մակաղատեղի իւրեանց առանց զգուշանաց, այնպէս և նոքա ի նեղբոյ ձեռին գերեցան մնացին առանց տատապանաց։ Եւ զի յայտ արասցէ Թէ՝ վը ելիցն նց և գարձին ի գերութենէն ասէ, կրկնեաց վերստին զբանս իւր ։ Ա՝ոբեալն ի ոբդեանէ ընդ էրմ։

13 Ո՞ չ ասաւ էրեաց նոցա խոտոտեալն։

Ա՝յսինքն՝ զի կիւրոս ինքնին կամաք իւրով եհան վարեաց զնա ի մակաղատեղայն՝ ի բաբելոնէն, և խրատ ետ նմա զնալ՝ի տատապանաց աշխարհէն և գալ յերկիր իւրեանց։ Եւ ասէն ընդ գոհան, և ելին ընդ նոյ։ Եւ և խոփասէն ասաւէ էրեաց նց։ և պէր ասասնորբեաց նց։ Ցայտ Թէ՝ զորաբաբէլ՝ քանզի նա Թագաւորեաց ի ցեղէն յուդայ և ել առաջի էրեաց նց, եհան զնա ընդ դուռն բաբելոնի և էած յերեմ։ Եւ զի յայտ արասցէ Թէ՝ զորաբաբէլ ոչ իւրովի պարո գհնարս գարձին, այլ զբանն պատուիրեալն նմա ի տեառնէ ընդ էրմ։

աւ ասեր, և ոչ լսեր նոցա։ ըստ որում և ոչ նոքա աղքատացան, այլ տուէտեսեալ էր ի նոսունէն ի ծուռանէին յոյնկէ. փոխ նոյն չի էրէրուեցեր ընա ի գործս իւրեանց։ Վասանոյ այծ յօդնելոյ նոցա ի խնդրելն, զի ի փորձոյ անձանց ուսցին զնեզուն տառապանացն զոր հասուցին ի վերոյ աղքատացն, և զարդարութի այ ծանեալ ցեն ի վրէ ժխնդրութի նոցա,

5 Այսպէս ասէ տէր ի վերոյ ծուխտելէն՝ որ ծուրէցուցուն չծուշտուէր ի։ որ իսկ ծանէն ասումուէ իրեանց, և տուրչեն նոա չխուղտրեր։ Ես ոչ ասուս ի բէտուն նոցա,

Այս մարգարէքդ են, ոյք սէգեւկիա և այլքն, որք մարգարէանային առաջի թագաւորացն ի շամրին։ Այլ զսա երկա թի եղջերքըն հարին վա զհայմարիան խօսէլոյ, այսպէս ուսնայնացուցանէին զքանս մարգարէութէնն զոր վա կոր ծանման քաղաքին խօսէին և խաղա նէլին առամամբք. քանզի ինքեանք գէ տէին զտուէթին, և զլսացն այպն առ նէին ի բանէին հաւանիլն, զի բարբա ռէին զորս ոչ տայր ի բերան իւրեանց իմաստ սրտից իւրեանց։ Այս յորս չին ի վերոյ նոցա գոռէլոյ.

6 Վասն այնորիկ գէղէր Սիոյ ինչ ի տեսլեանէ, և նախատոյն ինչ յՀնոմնէնէ.

Հնչմարտութի ասէ գայս, զի զպատրաստելոյն նոքա յարուցին՝ որք զնաղաղուէթի քարոզէլով ոչ թողացուցանէին ժողովրդեանն ապաշխարել և զպատրաստելոյն անցուցանել, յորոյ հասանէն՝ գիշէր լիցի նց, զի ախիբերան լինին քարոզք խաղաղութէնն՝ ըմբռնեալք ի խռովութէնն, և տեսեալ գործով ըղ խռովութէնն նաև մանան, և զամօթ ըղ դենուն պատմէլք դիւականն ըղձութէք պնաղաղութէն։ Այս ոտք սրեգան ի վերոյ ոգեգործէլն, և խոսքեալք ի վերոյ նոցա ոխ։ Այլ արեգակինն յորժամ մտանէ և խաւար գայ՝ պակասէ տեսուէնն ի զգալն աչացս։ այսպէս ասէ յորժամ

ի բաց բառնի խաղաղութէդ տիւ և գայ գիշեր նեղութէնն՝ անկար լիցի այլ տուս մարգարէիցն զնաղաղութէն տեսանել, և կամ այլոց զնոյն քարոզել։

7 Այս ասէ տէր երկրաւորացն, և ծնգր նոյ ցեն էդեան. և բոլորասցուն զնոսա ասեն. զի ոչ էտէ որ լինէր նոցա։

Ըդարև մեծ ամօթ նց և պատկառանք՝ ծագր և արհամարհութի՝ յորժամ նաղա խաղաղութէ լինէին պատմիչք, և տեսանէին՝ զի երկուանք նեղութեան պաշարեն զնիքեանս։ Զնա պատմելոյ մարգարէս զսուս մարգարէիցն զանդիմանութէն, ասէ վա ձէն իւրոյ՝ որ հակառակ նց մարգարէանայր։

8 Ասոյ ես լսոյ հոգոտ չծրուքէ ոտառն, զոտոստառս և չծրուքէ. զորովք յոյսս չուզորչուքէն նոցա, և լինիլ չնչ նոցա։

Այսինքն, ոչ թէ ակն ինչ առից յաղ կովեալ, ոյ սուս մարգարէքն՝ որ զնաղաղութէնն քարոզեն և զնն ի խռովութէի մատնեն, այլ ես զօրացեալ այ հոգւովն պատմեմ զնշանառութէնն, և յորդորեմ զնս յայնմ երկիւղէ զատնալ յապաշխարութէն։ Այլ զի այս այս պէս է՝ յայորդաս բանիւս ճշմարտէ։

9 Ամբարտաւանս չոյս ատելոցդ զանգ յոյնքեալ, և ահագնացդ զանգ էնէլ. որ անապէնս չերատանս, և ի խնդէ չնմ ուշերս։

10 Որ զնէն չոնան սրեգան, չնչ անիրատուն։

Այիշտ ընդ առաջնորդսն խօսի՝ որք կային ի գլուխս ժողովրդոյն, քանզի նոքա են կարծիք լինել այլոցն առ ի թարս կամ չարի. և ահա անարգեցին զերատանան, և ի կաշառակերծութիւնս դարձան, զերատուն կոչէին և անիրատութէ զատուն իւրեանց մեծացուցանէին։

11 Լուսաբերդ նորա խաղաօղ գոտեին, և փոհանդ նորա վիշապ պոռոտ խոսի. և մարգարէ նորա արձակվել կենին գնի չշղջալ ի. և ի ոչ ապատան լինելին և ասելն, «Ի ապատան ոչ ընդ ինչ և ոչ ինձոցն ի վերայ ոչ չարի»։

Արձանին զիւրաքանչիւր ոք ի գործս իւր ծառայեցոյց՝ յաւիտեանական յայ. քան ի՝ որ ապատան լինել զառաքելն ասէ, զի աղաղակելին տաճար ունն, տալ ձար տեառն։

12 Վ ոչ այդոլին ի ձեր առն, սխան արօրարիր լինէ, և եղիր ղառաջոյ մրճոպ հոգւ, և լեառն ոտաքրին յանուանս մոյրոյ։

Ա յս եղև յետ գերելոյ ձեզ ի բաբելոնէ, զի քակեաց նաբուքոդոնոսոր զտաճարն և զքաղաքն և եվթղ զնա անբնակ, և եղև լեառն տաճարին, ոչ և ասէ՝ յանուանս մայրոյ։

Գլուխ Ը։

1 Ա՝ եղեալ յաւուրս յետոյն յոյնի՝ լեառն ոտաւն, զոտոսոտել՝ ի գլուխ լերոյն, և բնդհատել՝ ի վերայ բլրոյ, և գոռալ ի նա ձողովրդէ բազումն։

2 Այո՝ երթիցեն ազգ բազումք և ասիցեն, եկայք ելցուք ի լեառն տեառն և ի տան այ յակոբայ, և յուցցեն մեզ շնանագործս նորա և գնացուք ի շաւիղս նորա։

Զանգն մարգարէիս ասէ զայս և ընդայլ, լեառն զեկեղեցի անուանեալ, որ հիմնեցաւ ի վէմ հաստատուն հիմանն՝ որ արկաւ ի քէն. ի սա նշանակ կոչ Թէ՝ ազգք հեթանոսաց ինքնայօժար ժամ կամօք ապահինեսցին, որ եղև յետ ընդհատման քոյ ի ձեռն քարոզութեան առաքելոցն, յայծն յակովբայ ասէն ա պահինեցան՝ եղեալ որդիք հաստատուն աբրահամու, որոց և եցոյց զշաւիղսն երկնային մանիկ քոյ հոգւոյն սրբոյ։ Ոչ է ինձեն եկեն օրէնք, և բան աստ յԵրուսաղէմ։

3 Այո՝ դատեսցէ ի մէջ ձողովրդոց բազմաց, և յանդիմանեսցէ զհզօր ինչս մինչև ցհեռաստան։

Օրէնքն ի սիոնէ ասէ՝ զոր հաստատեաց ընդհատ հոգւոյն, որ եկն ի վերս առաքելոցն ի սիոնէ, և տարածեցաւ ի ձեռն նոցա յամս ազգս հեռաստան՝ դատել զնոսա, զերեւելիքն հետ արհամարհել և զաներեւոյթ հանդերձել խոստմանցն կախիլ։ Այս հոսանեցին զաստեր խոսից ի խոփ, և չինէրդոնս խոցից ի մանգուղ. և ոչ ևս ասցի ազգ յազգէ ընդդէմ սուր, և ոչ ևս ասասխցին զպատերազմել։ Տունա այս խաղաղութիւն մարմնական և հոգևոր յետ երևմանն քոյ ընդ տիեզերս, զի բարձրացար այնուհետև բազում տերութիւնն հոգւոյդ ի վերս ամ ազգաց, և արարին խաղաղութիւն ընդ տիեզերս, կոտորեցան սուրքն և բարձաբ պատերազմին ի միմեանց նոցա իշխանութիւնն։ Այլև օրինաքն որ ելյեմ, և վարդապետութիւն առաքելոցն՝ կոտորեցան հակառակամարտ օրէնքն ազգաց, որով մարմնչէին ընդմէ մեռանս, և եղեն ամքն մի եկեղեցի երկնաւոր խաղաղութիւն՝ զոր ետ քէն Տէր։

4 Այո՝ հոգիցէ ի ոտսն ընդ որքան ի ոտ ընդ ընդ ի ոչ ոչ ոչ

Ի դիմաց մանկանց եկեզեցւոյ է ա-
ստգե ալս, զի յորժամ գոնի՝ զոր ի քաղ-
քաղաւորէին, և զոր ընդ հովանաւորն
հանդիսատ առանց զարհուրանաց, տաղ-
ղակեն թէ՝ առեցաք զհայրենի ձանա-
պարհն, և գնամք յանուն այ մերոյ,
այսինքն՝ յերկրի յերկինս. ըստ այնմ՝
ան արիք գնասցուք աստ։

6 Ա ասուր յայնմի ասէ տէր, ծագեսցի ըզ-
մարդեան, և չհեռասցեսի ընկալոյց և ըզ-
գերեզմն։

Այսինքն՝ յոր գարձին, զի զորս մեր
ժեաց յերկիր և մանրեաց սրով բա-
բելացւոյն գարձեալ ընկալաւ, բնակէ-
ցուցէ ի տեղւոյն՝ուստի մերժեցանն։

7 Եւ ասէրէց ցերկնէան՝ ի չոռոմ, և չմոխ
բեալ յամէն հղոյ։

Որք բեհան և մանրեցան ի ժամ գե-
րութեն, և կանգնեալ Հաստատեցան ի
գարձն։ Եւ՝ ետգասրեայն տէր ի վերոյ
նոյս ի լերինն սինայ յայտնեաւ ինչպէս յոյն
տեան։ Մինպէտ և թագաւորեաց նոցա
յետ գարձին և ողորմեցաւ, սակայն ոչ
յաւիտեան։ այլ թագաւորէ յաւիտեան
ի վերջ եկեղեցւոյ հեթանոսաց՝ զոր հան-
տատեաց ի յոյս խոր, յասելն՝ եւս իշ ձէզ
եմ զնմմ աւուրս մինչև ի կատարած հա։

8 Եւ ետ ազատիկ հօտի, մինչ ետգեր սինէն,
ի վերոյ ետ եկեղեցի և ոտգն առաքին էվեռ
նոսին եռասգասրեան ի բաբելացեան գաղթ
երասանդին։

Ազատիկ հօտին ինչպէս զոտնձգեան ան-
ուանէ, յոր յերեսաւ յաստգային անկոր
ոանի վերջ մեռ ի հինից թէնասմեաց։
Այսպէս մեծին կոչէ զնա վերջ կատգն՝ զոր
եդին անդ աքազ և այլ թագաւորքն,
ոմն եւոնան եզեկիէլ։ Այսմ վերապակ
նոսին թեհան վասն վերջին ինչ զոր
արար նաբուզոդոնոսոր, և նոսին մացոյց
գնա ի պայծառութեն վայելչութեն, ի
վերջ սորա եղեն առաքին փառքն ի բաբել
ացիսն՝ ի թագաւորէն զօրաբաբելի։

քանզի անդ էառ զիշխանութեն նա ի
վերջ եզեկի հրամանաւն գաբելհի, և եկեն
գնասմայեալ տաճարն շքեղ զացոյց առաք
ջնոյ վայելչութեն։

9 Եւ ասէ ընդէղ ծանեաք չէիր. գ ինչ ես
գասոյ ոչ գեյր տ, կամ ինչ խորհուրդն տ
կոչեաց. զի առաջոյան էլինախ տ էլեես
չծննգեան։

Վասնայ վերասինն առ եզեկ յանգիմա
նութեան, ընդէղ ասէ ծանեաք զայրիան
որք զայս կարծանաւմն նեռ ինչպէս քեզ
զի անխոնիր ի չարիս նոքա են՝ որք ոչ
ունին առաջնորդ. այսպանէ զնա ինչ
զայ թագաւորէն անարգելցիք, և մարգ
խնդրեցիք. Ասկ այժմ ի ձեռն ես
գաւորացն յամախսեցին ձեզ մոլորութիք,
և ահա թագաւորն զոր կառավար խրնդ
րեցիք, եղև ձեզ կործանիչ. և արդ ըն
գէր ծանեար զչարն, զի զինագաւորն
եւոս՝ զոր պահանջեցեր, առաջնորդ.
և այժմ սաստկացան երկունք չարեաց
քոց, և կամին ծնանել զքեզ զկորուստ։

10 Երկնէ՛ և չզոյզէ, և գէյեա գասոյ
սինէ էէես չծննգեան։

Այսպանէ զնա ինչ ես երկնեա զչարիս և
զօրայիր անօրէնութեդ, որք փութան
ծնանել զքեզ զկործանումն։ Ո՛չ այժմ
էլես ի տգոսե, և քնակեցոյ՛ց չեզ ի
գ՛չոլ. և հասցես գ՛չ ի բաբելն։ Վասն
զի երկունք մեզայ քոց սեռին՝ այժմ
ձգեն զորդիս քո զժողովրդդ ար
տաքոյ յարգանդի պատասց քոց։ լեցի
քեզ գայեակ բաբելացին, և մնասցե
զքեզ զամս եօթանասուն յարգանդ
աշխարհին իւրոյ. ի վերջ ածէ ապա և
զւարձին աւետարանութեին։ Եւ՝ անոի
էրկնեցե չեզ՝ և անոի ոգբեցուցէ չեզ ոչ
ած տ ի ինեաց ընչնգոց տց։ Ա՛չ թէ
միայն փրկեցան, այլև փառաք գարձան
ի ժամանակս կիւրոսի և գարեհի հրա
մանաւն այ յեհմ։

որ լինելոյց էր ի բաբելացւոց անտի, յասել իւրաքանչիւր

Գլուխ Ը.

1 Այդ դալուածոյ գոսոպէ յանգիտէ՝ չի նէ ղալիք կորեցոյ՝ ի վերոյ ձէր գոսոպ նանա հարցէն չնօծա ալիտոյ իչէլ։

Ասուստր սիոնի պատմիչդ բաբելացւոց ասցն իւր ցանգամ պատճառ, յորոյ նէղուածելոյ ոչդ ի նոցանէ կարաց զէր ծանիլ։ Ասկ գաւազան՝ զայն ասէ, զի իշխանութիւն հարին զնօծաս սէգ էկայ որդւոյ գաւթի սիրելոյն այ, և ընդ ծաղր արարին զնա հանդերձ ժողովրդ. դովք իւրով։ Կամ վն ուսանիցես ասէ՝ զի այսն արարին զնա որ հովիւն էր իչէլ, և հարին զնօծաս նր։ Կայց դարձեալ ազգն իչէլի հարին զամենաւր ծնօծա մեծի հովուին քրիս։

2 Այս փս բեթղահէմ տան եփրաթայ ա՞ նոսաոյ՝ էղես լինել ի հազարաւորս յու՞դայ. ի ձէն ելցէ ինձ լինել իշխող իչէլ. և ելս նորա ի սկզբանէ առաջ ալիտոյ։

Այ թէ ի վերջ ժողովածելն առնուամբ գա սացեալա, զիարդ կարելի ցուցանել գնա ի սկզբանէ աշխարհի զայր մի՝ որ որդի ծնաւ նա ի բաբելոնի սազմանի ելլի, և ոչ թէ բեթղահէմի եփրաթայ։ Ասբունն ամ իրաք ի վերջ քրիս հաստատի մարգարէութիւն՝ որ ծնաւ ի բեթղահէմ եփրաթայ մարիամ, և ունէր զելս իւր նախքան զսկիզբն աշխարհի ի հօրէն իւրմէ։ Գնա բեթղահէմ (ասէ) տան եփրաթայ։ Այնուն սահմանաց գնդին բեթղահէմի եփրաթա կոչիւ։ Ասա՞ս էղես լինել ի հազարաւորս յուդայ։ Ասանդի փոքր և աղքատ էր նա քան զամ վիճակ կալուածոց տան թագաւորութեան ցեղին յուդայ։ Ի մէջ բազմաց վիճակաց փարթամացն բնակչէր և ստացուածովք գոհ սակաւաւոր գոլով և աղքատ, այլ թէպէտ և այսպէս գոլ նմա

1 Այս ալիտ ծողնէցան ի վերոյ ս ալիտ բազմոսի ։ ալ ասէին՝ եկայ ասնիցէ վն ցաս, և ասացին ալ գէ ի վերոյ սնոին։

Ո պատահումն՝ որ յետ գարձին լիւ նէղուեր էր ի տանէն գովսպ, նշանակէ. քանզի յորժամ եկին և սկսան ի ժա մանակս կիւրոսի չինել զտաճարն շրջալ բնակ իշխանքն ասորւոց ոտնձար եղեն նոյ։ գերեցին ի բաբելոնի, և հրամանաւ թագաւորին խափանէցին ի գործոյն մինչև ի ժամանակս գարեհի։ որոյ հրաման եին զօրաբաբելացիքն՝ կատարել զշինուած տաճարին, և յայնժամ գովք անհուն զօրք եկեն եհաս ի վեր նոյ։

12 Այս նոս սէ գիտացին չերուբդս ասն, և սէ ի գա ասէն չնոս նորս։ չի ծողչ վերոյ չնս լէրս շրջան ի նալ։

Ո վշիռ մահուն և գլործանմանն կինքե ի վեր գովպայ և զօրացն իւր թէ՝ յայ ածան անգ սատակիլ, ոտ գի առ և աւար նոյ նրան շինուածոյ տաճարին լինելոյն։ ըստ որում ասաց անգեաս, չարժեցից զերկինս և զերկիր ։ Այսաև եղկելիել յայտնի գլործանումն նոյ հա ւասար սմին ցուցանէ։

13 Այոգնէաց և կոս չնս գոսոպ սիոնէ։ չի չեղբեր ես աբոլէց երկոնէս, և չնճղես ես գղիկս։ և հանդեսցես չծողչ-ըդս քոչ նոս, և գլորեսցես նոսոտ չուկս։

Այ թէ նոքա կասեցին անձին ուժով, այլ զօրութիւն այ եղև իւրեանց իբրև զեղ ջիւրս՝ մանրեաց և փչեաց, ոտ և ասէ՝ զի սակաւաւոր գոլով նոյ զայնքան բազ մաթիւնան կոխան արարին իւրեանց։ գործակցութեան այ։ Այ հոսանսցես ան չբաղնոսի նոցա, և ղղեսցես նոցա պեան սրենակս։ Այանգի զսակին և զարձաքն սրբեցին ի պէտս շինուածոյ տաճարին, այս է զոր ասէ թէ՝ պատարագեալ ցես ան զբազմութիւն նր ։ Այս իբրև կատարեաց զձառս յաղթութեան նոյ զոր ասնէ ղղոյ էին տանն գովպայ, սկսաս նա ասել գարձեալ վն գերութեան նոյ

նախ, տակաւին ՚ի քէն ելեալ ինձ այն իշխանն՝ որ ունի զիւրք եւս ան՚ակիզն ՚ի ծովր իւրմէ, և ՚ի քէն զ ծնանի մարմնով ՚ի կուսին յարգանդէ, և իշխան ՚ի նմա՝ նէ ծնաւ ինէն, յայտ ՚ի հրեշտակացն աւետեաց է՝ որ առ Յովհաննէս, ծնանել ձեզ ոչ միայն իշխան, այլև փրկիչ և տէր և ՚ծեալ ՚ի բեթղահէմ քաղաքէ դաւթի։

3 Ա՚ն այ՚ոլին փոյթ չնաւս փնչել ՚ի ծոխոսկ ծննդեանն։

Ո՚ր զինէլ փակէ ՚ի ներքոյ գրաւորս՝ կան օրինաց, և տայ ընդ անծիւք փինչել ՚ի ծնանելն անակիզն ազգային։ Լաւ ա՚ս պա ասէ ՚ի ժամանակս իւր արգելուլ խաւանէ զանէծս օրինացն։ զի շնորհք և ճշմարտութիւն ՚ի ձեռն յիսի քրիստ եղեն։ Ո՚նոյնի և ծաղկեալ եղեալ նոցա գործ։ յի՚ս ասէ տէրն ՚ի՚ն։ Ես եկեալ քրիստ մարմնով՝ զի ասացի նոցա զայս ամ զոր լուայ ՚ի հաւատոյն աբրահամոս, և յանծն իսրայէլի։

4 Լաւ խոցէ, և տեսցէ և հովուեսցէ հօտ իւրոյ զօրութիւն տեառն։

Ա՚. հովիւն քաջ որ է՝ դանձն իւր ՚ի վերայ ոչխարացն, ոչ սարսռի իւր զմահ կանացն, որ ՚ի գալ գայլոցն եւ ոչ զոչ խարսն և փախչի, այլ եդ դանձն իւր՝ և զանձն ժողովեաց զօրութիւն իւրով յերկնայինն փարախ։ Լաւ ՚ի փոս ան՚ոչ տեառն ա՚յ իւրեանց հաստատեցին։ Հովուեաց քո նախ քան զնաչն զօրութիւն նշանացն և վարդապետութիւնն, սակայն առանց շնորհի հոգւոյն ոչ կարացին մարդիկ ՚ի կոչումն նո՚ր հաստատիլ։ Ուստ ասա մեռեալ փոխանակ մեր՝ նեղեալ ծուխք հոգւոյն հաստատեաց զամենեսեան ՚ի հաւատս անոնման իւրոյ պաշտաման, և ՚ի յոյս փառացն խոստմանց։ Լաւ զի յայտ արասցէ թէ՝ վ՚ա՚ն մեզ քոյ է մարգարէութիւնս և ոչ յաղագս զօրաբաբելի։ Ո՚ չ ոչխ գծոսցն ինչ ՚ի՚ծոփս երկրի։ Ո՚ զօրաբաբել ոչ թէ միոյ չէ ՚ի ծագս ոչ ձգտեցաւ, այլ և ոչ ՚ի կարուէթի առաջին թագաւորացն եհաս նա։ զի զտաճարն զոր սողոմոն յոթ ամ կատարեաց։ նա զքառասուն և զվեց ամ հազի՚ կարաց աւարտել։ Այլ քո՚ բարձրացաւ մինչև ՚ի ծագս երկրի քոյ զօրութիւն իւրով՝ որ սփռեցաւ ընդ ոլորտս աշխարհի, իբրև զայն որ ասէ, քարոզեցի՚ աւետարանս արքայութեն ընդ ամ երկիր։

5 Լաւ եկեալ ՚ի նմա խաղաղութիւն։

Ա՚նաղի նուաճ եղև խաղաղութիւն ընդ երկինս և ընդ երկիր՝ ՚ի մէջ հրեշտակաց և մարդկան, և ՚ի մէջ իւրի և ժողովրդոյ հեթանոսաց, զոր պատմէ խաղաղութեն նո՚ր աւետարանիչն պօղոս։ Լաւ զի յայտ արասցէ թէ՝ վ՚ա՚ որդւոյն այ սաց զայս և ոչ վ՚ա՚ զօրաբաբելի, տայ նշանակ հաստատութեան բանիս զի՚րան՝ որ առ յապայ լինել լոյց եր։

6 Ո՚ծթիմ եհեսցէ ասբեսթաեոյն յերկիր ՚ի՚ն՝ և յոթիմ հասցէ յալեւրիմ ՚ի՚ն։ յոթասցէ ՚ի վերայ նոցա եօթն հովիւ՝ և ո՚ւթ վարիչս մարդկան։ Լաւ հովուեսցեն զասբեսթաեայն նոյն օրով։

Ա՚ստուածամանեայն՝ զոր նեղեալ երիմ ասէ, որ եկն ՚ի ժամանակս եզեկիայ ՚ի վերայ երկիր։ Ուստ եօթն հովիւս և ութ վարիչս, կամ զանեւրևոյթ սուր հրեշտակին ասէ՝ որով սատակեցաւն։ և կամ զեզեկիա, զեսայի, և զայն զոր առաքեաց ՚ի եզեկիա քրնազգեացս առ եսայի, և նոյն աղօթիցն խմանալի որոյն հովուեցան ասորիքն՝ և սատակեցան։ Լաւ չերէքէն նեբուվեխոյ ՚ի գաթիվ էլսալ։ Ո՚չերբոլիմ և հայր ասրեսց, և զօրքն որ եկին յերուսաղէմ՝ ՚ի նո՚ր աշխարհին, զոսա՝ ՚ի պատնըշէ աղօթիցն եզեկիայ և եսայեայ և այլոցն ել սուր՝ և սատակեաց։ Լաւ ֆերնոսթ չնե յոսբեսթաեայն յոթիմ եհեսցէ յերկիր ՚ի՚ն։ և յոթիմ հասցէ ՚ի վերայ սահիմ նոց ՚ի՚ն։ Ո՚չ երկեացէ։ նա ինքն իշխանն որոյ ելքն ՚ի սկզբանէ աշխարհին, և

Ոգին ասաց ցմարգարէն՝ տեսեալ
զնգեալ ականջս ժողովրդեանն առ
բանս նո՛ւ. արի՛ և դառեալ խօսեաց ընդ
անշունչ տարերս, և նոքա լսե՛ցեն զը
բարեաւ. քա՛ զոր բանասոր մարդիկ ուշ
հա

Գլուխ Ե.

1 Աճա՛ռս՝ ըզայ ըզոր ասաց տէր՝ առ՛ և
դրեցաւ ընդ լերինս, և բնա՛ւ լսե՛ր
ցեն ձայնի տուաւ։

Ա. զօրաբաբել է ասացեալս , զի նա
բարձրացա՛ւ ի վե՛ր տանն գալաթ, և առ
տակեաց զամենեսեան։

2 Եւ եղեալ ճաշ-ըզոյն յաւ՛ըսյ ՚ի հիւնոսա
՚ի գիւ ուշտ բուշոց՝ լերինս ղօղ անկեալ
՚ի գեղեսի, և լերինս շտա՛ւնեալ ՚ի վերոյ ա՛
ղոյ, զգե՛ւ չի ՚ի բաղմացա՛ւ ՚ի գիւ, և ՚ի
ճասցէ ՚ի գիւ ուշտ յարգնան։

Ա՛ր ճեացորդք՝ այնոքիկ՝ որք որդիք լեւ
նին գերելոցն ՚ի բաբելոնէ. քանզի
՚ի լնուլ ամացն եօթանասնից ևՀի մերձ
ձենալ դարձին՝ յարգոյ և պատուական
եղեւն նոքա յաչս հեթանոսացն գերե
ցաց , այլ զգանիել և զանանհանան և
զալեն. լեա որոյ և ա՛մ մի ժողովելցան
յամաչխարհացն բաբելացւոց , և եղեւն
յեհեմ փառաք ՚ի ձեռն գօրաբաբելի
և եղրի ։

8 Եւ եղեալն ճացորդն յոգոյ ՚ի հիւ
նոս ՚ի գիւ ուշտ բուշոց էրէս ղուսեր
ուբնոս՝ ՚ի գիւ հօռվեց ենղոյց ։

Ա՛ր այս դարձին է նշանակ, զի յորժ
ամ ընկաբանակ ազգացն. ըստ որում և ասաց
յակովբ յաղագս գօրաբաբելի, կօրիւն
առիւծու յուգայ՝ ձէ՛ռք քո ՚ի վերոյ
թշնամեաց քոց, ՕՕ որ օրինակ յոյժ ան
ցեալ ղառուցանէին և յոչնչանէին և ո՛չ ո
նէր ոք կեցուցանէր ՕՕ յաղթութիւնն յայտ
առնէ՝ զոր արարին լեա դարձին ՚ի վե
տանն գալաթ, զի ուժգնութի՛ւն ազ զա
ռիւծ հարին զնա առ ուտն, և ոչ ոք կա
րաց ՚ի թիկունս հասանել կամ թափել
զընչացիան ՚ի ձեռաց նոցա։

6 Եւ ՚ի բուշոյ՝ ձեռն էո ՚ի վերոյ նեղչոց էոց,
և ՚ա՛ւ ընչուի՛ էո ասացեալն ։

Ա՛ւ. զօրաբաբել է ասացեալս , զի նա
բարձրացա՛ւ ՚ի վե՛ր տանն գալաթ, և առ
տակեաց զամենեսեան։

10 Եւ եղեալ յոսոյ յակնի՝ ասէ ՚ա՛ւ. ասաց
նէնց ընդելոցս էո ՚ի գիւ էուշ, և նոցա
ուց ընուս էո։

11 Եւ ասացեալց ընուս էրէլ էոյ, և բաղ
ձեց ՚ա՛ւ ասացս էո։

Ա. յսաւ՝ զնաղաղաբելին որ լեա դար
ձին լինելոց էր նց՝ նշանակ. զի և
բիվարք և կառք՝ պատերազմի են նշա
նակ, և քաղաք և ամբարք՝ ՚ի հինից
թշնամեաց պահպանիլ, ասցա ասէ՝ ոչ
կարօտանայք յօր դարձին՝ ունելով
խաղաղութի՛ւն անխռով։ Եւ բացեց ընդ
նէնցոյնբե՛ւ էո ՚ի ձեռաց էոց. և հրաց ու
ՙ՚ն եղեալն ՚ի տէր

12 Եւ ընկեցեալ էրէօգիլ էո, և ցաբանս էո
՚ի գիւղ էուշ. և ՙ՚ն եւս եղեալ գոբեցոյ ձեռաց էոց ։

13 Եւ նոցուեալց ընդամառ ՚ի գիւղ էուշ։

Ձեռ դարձին եղև այս նց՝ ապ ունէր
պատմութի՛ւն բան. զի ընկեցաւ կուռ
պաշտութի՛ւն և ամանօրհնութի՛ւք , շի
նեցաւ տաճարն՝ և ամբն ՚ի նմա պաշտա
մանն ապ պատկառ կային ըստ հրամանի
օրինացն։ Եւ ոգոնեալց ղեզէս էո։

14 Եւ օրուէց բուլո՛ւբ՚ և օրո՛ւսո՛ւբ՚
վէճնդրո՛ւբ՚ ՚ի գիւ ուշտ։ ֆոնոսոյ
զի ՙ՚ն ընուս։

Ա՛ւստի՛. յայտ է թէ՝ լեզովմայեցւոցն
և յայլ ազգացն, որք յակրնակեցին
զքաղաքս նց ՚ի ժամանակի գերութե՛ն։
նոքա ապականեալ սատակեցան յբ՛ն
ի՛ւլի, և զօրութի՛ն ապ վրէժխնդիր է
զնա ՚ի նոցանէն ՚ի ձեռն դարձելոցն։

Գլուխ Զ. Եւ Է.

1 Ա՛ւ ոգոնեալ ընուս ընդ ասաց տէր ՚ա՛ւ
զրաբեաց ընդ լերինս, և բնա՛ւ լսե՛ր
ցեն ձայնի տուաւ։

համարչեալ անգամանեցին. ոչ այն որ ասաց, սեղանն սեղանն լուր զպատգամն ետն, և վաղվաղակի լուաւ։

2 Լսեաթե էլոյթ զթոռոսպան պեռաւն, և ֆոյթ և հաւնն էջլէլ. չի թոռոսպան է պեռաւն ընդ ծողվէրեան խոյսն. և ընդ էջլէլ յանդիմանէսցէ։

Ասյն բլուղն ասե լսել որ խանարհեցան հրամանաւ ետն յերեսաց նոյ յաւետարան եվլից իւրեանց յեգիպտոսէ. և հիմնց երկրի որ ի բաժանիլ կարմիր ծովուն և յորդանանու երևեցան. ըստ այնմ՝ ծովետեաւ և փախեաւ, և յորդանանն անդրէն դարձաւ. լերինք ցընծացեն ոչ զնոյա, և բլուրք ոչ զգաւրինս մաքեաց։ Այն բլուրս ասե լը սել, ի վր որոց հնդիկն նոքա զարիւն երետաւն և երկու թագաւորացն, և ի նն ետ ած զվէճակս իշխանութեն նոցին. իսկ նոքա հնդիկն ինձմ զարիւն արգար, և պաշտեցին զկուռս։ Ասյց թէպետ և տարերցն ասե լսել, սակայն զլաւտաստանս ընդ ժողովրդեանն առնու առաջի նց։

3 Ժողվեցէք ի ջրոցն ոչ, կամ ի ոչոցն ոչոցեցէք ջրէ, կամ ի նէ ոչոցեցէք ջրէ. ոչոր ինչ գոռոսխանէ։

Ալ կայ հն տարերքս երախտեացն ոչ՝ որ առնն. վայ նախ զնս կոչէ ի մէջ, և ապա ցժողովուրդն հարցանէ թէ՝ չի ոչոցի ոչ։ Յոչ ահա ունի ասել ծոյն թէ՝ նա վր գոցա բաժանեցայ, օդն թէ՝ վր գոցա խաւարեցայ, անապատն թէ՝ վր գոցա զմանանայն ընկալայ, վէմն թէ՝ վր գոցա ազբիւրացայ։ Յոչ զի գատաստազն ափիբէբրան էն ի պատաս խանել, սոքա որոց առաջի գատի ընդ նս ած, տան զուղիղն վկայել թէ։

4 Ոխոխոռ չի հոնի չոնչ յեղէղէն եկէղ ոցոց, և ի ոռնէ ծոռայոքնէ եբէնչի չոնչ. և ոռոնեցի ոռոլի ցո զվոքսն և զսիրսն։

Ա՛յս երախտեացս փոխան ասէ՝ Թո՛ղեր զնս և պաշտեցեր վկուռս. զի զեգիպտոս վն քո ամայացոյց, և ըզքեզ այնպիսի առաջնորդ զայդ աշխարհ ածէ. զի մինն ի նոցանէ ածաբար իշխեր ի վր տարեցաս, և ընդ ած դեմ առ դեմ խօսեր. իսկ ահարոյն օրբատորէն վմեղս քո զոչինքն և պատարագըն քաւեր։

5 Ժողվեցէք ի յիչէ չինչ խոչեցոյս վց ոց բոզոն խոռոզ ոռնէցոյց. և չի՞նչ եռ նմ գոռոսխոն բողոմ ոչոչ բնեվցոյ, ի վիճոյն փնչ չգովեմ. չի ծոնիչ ոչոցոռնիչն պեռաւն։

Օչին շնորհս փրկութեն չկնչ առ որդիսն զոր արար ի ժամանակս հարցն. զի բազակ թագաւոր մովաբու խորհեցաւ անիծանելոյն բազաամու սատակել զնս յեղեն յեգիպտոսէ. իսկ ած արգել զբազաամ ոչ այլ ինչ խօսել բայց զոր նա դիցէ զբանս ի բերան նր։ Ասդ ասե Թէ՝ վն քո սերոյդ երևեցցայ հարցուկ դիւթին և արգելի զնա ի յանիծանելոյ զբե զ, բայց ոչ Թէ ա նեձքն բազաամու ինչ զօրու Թի ուներ և խափանեաց զնա ած, այլ զի ժողովուրդն հանդերձել էր վն յանցուա ծոցն ի բէլփեգովր սատակիլ, զի մի ա սացեն նոքա Թէ՝ վն բազաամու ա նիծիցն պատահեաց մեզ այս, և կարծեսցեն զզօրու Թիս ի դիւթամթիներս հեթանոսաց. խափանեաց ած զբերանն բազաամու յանիծանելոյ, և արկ ի նմա օրհնու Թիս ի վիճակացն մինչև ցգաղ գաղ, զի բազմացոյց բազաամ զսէրն ունի իւր և զզոհս ի վիճակին մադիամու, Թերևս պատրեսցի ած ի զոհիցն և ատցէ նմա Թոյլ զանիծանելն, և ոչ Թուացցոյց. իսկ նա երկնչեր անձամբ անձին անիծանել, զի մի սուրն որ դէշն զարհուրեցոյց, սատակեսցէ զնս։ Ասդ յայսմ ծանուցաւ արդարու Թի առն այնու՝ զի ոչ է Թէ վն անիծիցն բազաամ յանցեան նոքա և սատակեցան, այլ վն

ահա՝ ասէ՝ ի տան պատգամն՝ զոր գրեցաք մատուցանել ձեզ ի Բաբելոն, ոչ թէ զոհս պահանջից, այլ զայսոսիկ զնորս ուսուն, սիրել զաշխ, և զընկերն՝ որպէս զանձն, ոչ շնալ, ոչ սպանանել. և այլն՝ որ զնոսին։ Այդ գայն խնդրե՞ ի քէն ասէ՝ մատուցանել զոր տուն պատգամ զբրիացն ցուցանել, այն զոր ելեր գնաս մովսէս ի լերանէ անտի՝ գրեալ մատուցանել այլ։

9 Ձայն ասեաւն ի վերայ տղուց նչեցոյ, և ապրեցոյցէ զերկիր անաման նորա։

Աւետեցին մեզ ասարեաց զամարիա, և ձայն նոր զարհուրեցո զգաղաքն եհեմ՝ որ ապրեցաւ յաղօթս երկիր-զածին և զերկայ։ Լսակ ձայն՝ զի եր նա, և ինքն ասաց՝ որ ասաց ցիս ելանել և տալ պատերազմ. և ոչ եմ ե՞կեալ ասա առանց տեն։

7 Ոչ ոչի, ո հանդերձեցոյէ չէաչ։ երեք ոչ ընդոյ, և գոռն ասօրինի որ գտնէ չէտէ՞ն ասօրէնս։

Ա՛ս տուն Թագաւորիդ ինձ ասէ՝ որ նատեին ի սամարիա, թէ լուր զառ յապայ լինելոցն, զի հուր ձարակեսցէ զ զգաղաքս քո՝ ի ձէռն ասորեստանցւոյն, և զտուն ա՛իրաւ Թագաւորիդ՝ որ գան ձէ ստացուածս անօրէնութէ՝ ի զերկանաց աղքատաց։ Ա՛ս հզօրսո՞ւնէ ս՝ նէբոռոսնէսն։

11 Ա՛ս էիճ ինէ ուրբոյոյէ կալաւվ՝ անձ էնն, և գոյոսոյս՝ նչոց նէնգ։ ուն։

Հէնգնէ զնա և ասէ՝ թէ ոչ է ա՛ծ իրրև զձէզ, որք չպարտացայք յանի՛ բառուածքն, և կալաւոզ զթիւրն արդացայնէք. զի նա յորժամ շարժի բարկութի՛ւ ի վրէ ժ ինդրուածի՛ն՝ ոչ առնու ի ձէնջ կալաւ զոհս կամ պատարագս, այլ առանց աչառանաց պատուհասէ։

վա՛ իւրեանց անմտութի՛ն։ Այդ՝ յետ փառաւորչի՛ դ եմայ՝ ու և յամօթ առնէ՛ զայ գնա՛ ի յանցանան, ապա զկամս նո՛ ի դիմայ նոցին պատասխանէ՛ ասելով։

6 Ա՛ն էնէ՞ էնէ՞ ասա պէր։ պատուհէցո՛յ յա՛ծ իւ բայէ՛ել, երէ՞ էնէ՞ էնէ՞ ասա նա ոչ՛ձ հնչո՞, և որ՛ն՛ վ պրնա՛ւ։

Ո՛վ ասէ՝ խորհիր հաշուեցուցանել զա՛ծ ողջակիզոջ, և ապատինել առնա որթովք ոչխ բիւ, զի անարգեաց զայս և ապա յաւելու պատասխանի կամաց նո՛ց այսոքի՛ս։

7 Ա՛րեն էջե՞ ընդուէ՞ պէր ընդ հազարս՝ ոչխ՞ յ, կա՛ ըզ բի՛ւ ասու նոխազաց զ՞ բարոյ։

Ա՛յսինքն թէ՝ ոչ ընդունի զգնա՛ զաղթիւք, բան այնմ՝ ոչ ուսումն զմիս զաւարակաց քոց և ոչ զարիւն նոխազաց քոց ընկեմ. Այլ ասէ ընդ նմին՝ ի վան ամարտնեանց, և ղոռոշ փիլոյ ի՛, վան գնաց ասին ինոյ։ Վարձեալ՝ ժողովուրդն պատասխանէ մարգարէ՛ ին թէ՝ զնայն և զորձան ասա ոչ ընդունի՛ այլ ի պէտս հաշտութեան։ արդ եթէ տամ զանդրանիկս իմ նմա վա՛ մեղաց իմոց, նեղի՛ սակս զնասին զոհելոյ։ Չուանեի ապա թէ՝ և ոչ զայս ընդունի՛ ած, և հանեալ զնա՛ ի մտաւ խորհրդոցն՝ ած յուղիղ պղտատայ ած-պաշտութէ՛ն, ասելով։

8 Պատգա՛մ ասէ ոչ ա՛ծ՝ զի՛ նչէ բարի, կամ թէ զո՛ր խնդրէ ի քէն այր։ ոչ զոհ ողջակէզս և ոչ ողջակէզս որթուց, զինմա է ամանաւոյք։ այլ զքէզ պատարագեա՛ այ՝ խնդրելով զիրաւունս օրինացն նո՛ր, և բարեգործութի՛ւ լինել զհետս երթալ այ՝ կատարմամբ օրինաց նորին։ Վհանգի

րեք. վա՛յ այնորիկ կե՛ր լինիք ապակա-
նիչ սրոյ Թշնամւոացն, և նախատիցիք ի
յաստրեաստանեայցին ժողովրդոց։

Գլուխ Ը. Լռութիւն։

1 Ա՛յլ ինչ, ի նէ՛ր իբրեւ չհոգեւոր՝ ի հա-
յել, և իբրեւ չձառատուի խոսել, և ո՛չ
գոյ ուժ յայտնութեան բերոյն ասալ ասել։

Ա՛ստ անպատան և այգին զժողովուրդ
դըն անուանեն, և ուղիղ ի նա զառաջին
արդարսն և զընտան. իսկ նորա պակա-
սեցին ասէ՝ և չէն ի միջի, որք կերակ-
րեն խնամատարեր զտուսս։ Լա՛ս ապակա-
հասին և Ճիւաքն, այսինքն՝ ի մանկ
և ի՛ւ՛ք ի՛ւ՛ք արդարացեալքն, և նորա
պակասեն և ճառաքաղ լինին ի միջոյ
մեր, և մնան համայարքն և անպտուղքն
միայն, ոչ զի մի՛ լեցի ոք արգել պատու-
հասին՝ որ գալոցն է։

2 Ա՛յ անդին լինա՛ւ զի ի՛ր՛բա՛ւ էրկի՛ւ-ղ-ծ
յերկրէ. և՛ չէ գոյ ո՛ւժ ի գլ ի՛ա՛ր՛գ՛ն։

Օ՛ր՛ինակաւ ասացեալն ա՛ստ յայտնէ՝
զի կորեաւ երկի՛ւղածն ի ժողովրդ-
նէն, և վայ տայ անձին մարգարեա՛ վըշ
տակցաբար, զի գիտե զպատուհասն՝ որ
յաղագս այսորիկ պատահելոց է նմա։

3 Լ՛ինե՛ւն ուրեմ գոսին. ի՛ր՛ա՛ն՛կի՛ր
շըննիր ի՛ր՛ նե՛ղ՛ե՛լ նե՛ղն. չյեաս ի՛ր՛ե՛ն՛ց
գո՛ր՛ծո՛ւ՛ն՛ ի՛ շը՛ր։

Լ՛ր՛ամբ գաւել ասե զայն՝ զի զկա-
շառն առնուին ի յաղքատացն՝ որ քըր-
տամբք և արեամբ էր պատրաստած, և
հրամանաւ իշխանացն կաշառուքն
զընկերսն զգո՛ւ՛ե՛ն անիրաւաբար։
Լ՛ւ՛ե՛ն՛ն ի՛ն՛ր՛ե՛ր, և գո՛ր՛ծո՛ւ՛ր՛ն ի՛ո՛ւ՛ր՛ բա՛ն ի՛ա՛-
զո՛ր՛ն՛ե՛ր ըստ չա՛ն՛ո՛ւ՛ն՛ե՛ր ա՛ւ՛ի՛ր՛ե՛ւ։ Ա՛յ՛մ
ի՛ն՛դ՛ր՛ե՛, և ապա ի՛ո՛ւ՛ր զա՛ւ՛ա՛ ի՛ա՛զո՛ւ՛ո՛ւ՛-
թե՛ր. զի թէ ասա՛ւ՝ զկաշառսդ, և
ընձա զգանկութե՛ր անձին իմոյ, ի՛ա՛զա՛ւ-
զո՛ւ՛թ՛ե՛ ե՛մ ընդ քե՛զ, ապա թէ ո՛չ՝ պա-
տուհասեմ։ Ճշմարի՛տ է ապա ասե՛ւ ա՛ս՛

12 Լ՛ա՛ւսի զո՛ո՛ւա՛ւս ի՛ր՛ե՛ո՛ւ՛ն չէի՛ւ ո՛ւզո՛ւ՛ր՛ը՛ա՛ւ-
ը՛ե՛։ և ի՛ա՛ո՛ւ՛ի՛ւ՛ն՝ ն՛ո՛ր՛ ի՛ո՛ւ՛ր՛ն ո՛ւ՛ի՛ր՛ա՛ո՛ո՛ւ՛ր՛։
և լ՛ւ՛ը՛ո՛ւ՛ն ն՛ո՛ւ՛ա՛ փ՛ծ՛ո՛ւ՛ր՛ո՛ւ՛ն՛ն՛ ի՛ ի՛ր՛ե՛ա՛ն՛ա՛
ի՛ր՛ե՛ո՛ւ՛ն՛։

Վ՛աղա ասէ՝ որք հանդերձեա՛լ են հը
լոյ՝ ճաշակիլ, տուն՛քն լցան ստացո՛ւա-
ծո՛ւք յամպարշտութե՛ն՛ե՛, այսինքն՝ զի
քո՛ւանիչքն խոսեցան անիրաւութի՛ւ, ի՛
գ՛ա՛տաստանս ա՛ւ՛ի՛ն կաշառս և փարիսեա՛ւ
ցան, և՛ ի՛ վ՛ր՛ այսր մե՛ծ ա՛ւ՛ի՛ծ՛ա՛ պարտ ի՛ն՛։

13 Լ՛ա՛ւ ես հարի՛ զձեզ ո՛ւ՛ո՛ւ՛ա՛ո՛ւ՛ր՛ի՛ւ՛ք վ՛ա՛ ի՛ զ
ը՛ղ՛ց ի՛ո՛ւ՛։

14 Վ՛ա՛ւ՛ ն՛ե՛ր՛ի՛ւ՛ե՛ա՛ ե՛ և՛ չ՛ա՛ե՛ւ՛ո՛ւ՛ի՛ւ՛ ե՛։ և ի՛ ի՛ր՛ի՛ւ՛ե՛ւ՛
զ՛ե՛ւ՛ց՛։ և ը՛ն՛ե՛ւ՛ի՛ւ՛ա՛ո՛ւ՛ն՛ ե՛ և՛ ի՛ ո՛ւ՛ր՛ե՛ւ՛ո՛ւ՛ն՛ո՛ւ՛ա՛։ ո՛ր
փ՛ո՛ւ՛ն՛ի՛ւ՛ո՛ւ՛ ո՛ւ՛ր՛ե՛ւ՛ո՛ւ՛ն՛ն՛ ի՛ ա՛ո՛ւ՛ր՛ ի՛ո՛ւ՛ր՛ի՛ւ՛ո՛ւ՛ն՛ն՛։

Լ՛ւ տուՀն ե՛ւ՛ի՛ր՛ե՛մ ասէ՝ որ նախ ա՛ղ
վո՛ւն ապականեցան քան զգե՛ր՛ու՛ե՛ն՛։
ըստ որո՛ւմ գրե՛ ո՛վա՛ւ՛ե՛։ Լ՛ա՛ւ յորժամ
ո՛չ զարթե՛ա՛ն՛ կամ զղջացան մեացե՛ա՛լքն
ի՛ ս՛ո՛ւ՛ւ՛ն՛, ի՛ ս՛ո՛ւ՛ր՛ ա՛ա՛ր՛ե՛ա՛ա՛ն՛ե՛ա՛ն՛ մա՛ւ՛ զ
Նե՛ցան։

15 Վ՛ա՛ւ՛ ա՛ե՛ր՛ո՛ւ՛ա՛ե՛ա՛ւ՛՝ և ի՛ զ՛ հ՛ն՛ի՛ւ՛ե՛ա՛ւ՛ ե՛ա՛ա՛
ն՛ե՛ւ՛ա՛ւ ի՛ե՛ւ՛ և ի՛ օ՛ե՛ա՛ւ ի՛ա՛ւ՛ը՛ւ՛ ե՛ և ի՛ վ՛
ն՛ի՛ և ի՛ ո՛ւ՛ր՛ե՛ա՛ւ վ՛ի՛ւ՛։

Լ՛ա՛ւ ա՛մ՛ն՛ա՛ւ՛ո՛ւ՛ր՛ե՛ա՛ւ ո՛ւ՛ր՛ի՛ւ՛ե՛ա՛ւ ն՛ո՛ւ՛ա՛
Նա՛ւս քան զգե՛ր՛ու՛ե՛ն՛ ի՛ բ՛ե՛ր՛ա՛ն՛ո՛ւ՛ն՛
ե՛ւ՛ղ՛ա՛ւ՛ո՛ւ՛ ո՛ւ՛ր՛ փ՛ա՛ի՛ւ՛ե՛ա՛ւ զ՛ե՛ւ՛ի՛ւ՛ն՛ն՛, և ո՛չ կա՛ւ
ա՛ե՛ց՛ն՛ ա՛ա՛ա՛ւ՛ի՛ւ՛ա՛ր՛ե՛ւ՛ը՛։

16 Լ՛ա՛ւ ա՛ո՛ւ՛ի՛ւ՛ն՛ե՛ա՛ւ ո՛ւ՛ն՛օ՛ւ՛ր՛ե՛ւ՛ ֆ՛ո՛ւ՛ը՛ւ՛ր՛ե՛ա՛ւ
ի՛ա՛ւ, և ո՛ւ՛ւ՛ ֆ՛ո՛ւ՛ր՛ն՛ ա՛ո՛ւ՛ա՛ֆ՛ա՛ւ՛։ և ֆ՛ն՛
չե՛ւ՛ ը՛ա՛ւ ի՛ա՛ւ՛ի՛ւ՛ր՛ֆ՛ո՛ւ՛ ն՛ո՛ւ՛ա՛։

Չ՛ո՛ւ՛ա՛ն՛ե՛ւ՝ զի ժողովո՛ւ՛ր՛դն ի՛ա՛ո՛ւ՛ն՛ն՛ե՛ւ
ցան ընդ կռապաշտութե՛ի՛ տուն Թագա-
ւորութե՛ն՛ն՛, վա՛ւ այնորիկ և հա՛ւ ա՛ա՛ւ՛ո՛ւ՛ր՛
ն՛ո՛ւ՛ր՛ զպատի՛ճ՛ն՛ կրե՛։ Ա՛յ՛ ի՛ ո՛ւ՛ա՛ն՛ե՛ւ՛ո՛ւ՛ զ՛ն՛ե՛ւ՛
յաղո՛ւ՛ն՛ե՛ա՛ւ՛ը՛, և չ՛ը՛ո՛ւ՛ն՛ չ՛ն՛ե՛ւ՛ ե՛ա՛ւ՛ ե՛ւ՛ ե՛ւ՛
չ՛ն՛ա՛ո՛ւ՛ն՛ն՛ ֆ՛ո՛ւ՛ր՛ն՛ ը՛ն՛ե՛ւ՛ ե՛ւ՛ ե՛ւ՛

6 Ո՛չ արդէ՛ ոմանք ընդ իս , և ասասցե՛ յոմանց ի վերայ ոչ իւրից . Նա՛ ի վե՛ր կո՛չ զնա իւրից , և ընկեր ոմն՝ ընդ ոմանս իւր :

Ա՛յն որ առին օրինաց՝ պատուիրէ ըզ Հայր և զմայր , յարհամարհութեի դալ ձան օրինացն և ծնողացն , ասելս որպ և չքեր ի մէջ նոցա վէրսահութիւն . ըստ այնմ՝ որ ասաց , թէ յանկողնակիցէն զգուշա ցիր : Նա ապա յորժամ զայս ասաց՝ և խոյտառակեաց զժողովրդեանն անօրէ նութիւն , դառնայ ասէ՝ ի գիմաց սմա արդարոց՝ որք ի մէջ նոցա ճգնէին . իբ րև զայն զոր ասաց՝ ած առ ելիա , թա ղի ինձ եօթն հազար այր՝ որք ոչ կրկլ նեցին ծունր բահաղին :

7 Ա՛յլ ես ոչառն ամն կոլոյս . սպասեցէք ինձ եւ ելէք երթայ , և լուծիւ ի՛ն ուղ ած իմ :

Ո՛չ այս՝ի գիմաց այնոցիկ ասէ՝ որք առա քինացանն՝ի բաբելացին՝ի ընդ ամացին եօթանասնից , և սպասէին դարձին յեմ նէ և ցուցանէ դանիէլ յաւօթան իբր :

8 Ա՛ւ ոսկեր լինէր ինձ ընդ իմ . չի (ըէ) գերթայ՝ գասուածս կանգնեցայց :

Ա՛զ եզովմայեցիան ասէ , որք յորժամ տեսին զնա գլորեալ գերութիւն՝ ոմն հարկանէին ասելով , քակեցէք քակե ցէք՝ մինչև ի հիմն հասուցէք . արդ ես մի անագամ կանգնիմ՝ի բաբելացին յեէ՝ այլ խոստացաւ ած : Ո՛չ ինչ նոցայ՝ի խոսել՝ ասէ ես իմ ըս : Այս ասաւ՝ զբաբելացին կոչէ վա աղամաղձ կուա պաշտութիւն , անդ ասէ ած՝ յորժամ նստիմ գերեալ լուսաւորէ զիս ած օրինացն իւրոյ՝ի ձեռն դանիէլի և անանիանցն և որք հանգոյն նոցին :

9 Խոյտառեա՛ ած հովիտեցւոյ՝ զի ծուլ նիս , փեխէ ասէրացոսպ ղաոսասան իմ :

Յայտ է թէ՝ ի ծառայութիւնն որ՝ի բաբելացին համբերիմ , ըստ այնմ՝ զոր ասէին , արդարութիւն և կիրուի ածիր գայս ած՝ի վե՛ր մեր վա՛ մեզայ մերոց . մեզոք անօրինեցաք՝ և պատուէրքանաց քոց

թէ՝ խօսի զնաղաղութիւն , ոչ ըստ կամաց օրինացն՝ այլ ըստ անձին իւրոյ ցանկութե :

4 Նա՛ հանից չէ՛ ասացեալ՝ չէ՛ ոք ասէ և չէլէ՝ ի վերայ կռնակի յոսոր ոչ ցնծութեան :

Ա՛յլ ասէ՝ առնեմ խաղաղ անառես , այլ այդ առնեմ այնպիսի չար գործոց նոցա , և հանից զնա՝ի բարութենէն յոր վայել լէին , ոչ ցրեց՝ որ թօթափիլ՝ի զգես ուզ : Ա՛յ վա՛յ , վրէժխնդրութիւն ած եկն հասի : որք եղէ՛ք լուծ նոցա : Ո՛չ հան դերձեալ պատուհասն՝ զոր ազգաց և բեմիա , սեսեալ և սա հոգւոյ այսք՝ ազգայ և ասէ առ ած , թէ քո վրէժ խնդրութիւնք՝ որ պահանջես զվրէժ ի բինաց քոց , արհամարհութիւ եկին հա սին , և ահա լսելի՛ն նոցա՝ յորժամ գե րիչքն ապանանեն և չարչարեն :

5 Ա՛ւ հասուցայ սէրելոց , և ի՛ յոսայ յելիոն . և յանկողնակից տուի զերկնէր պատիւ ինչ նմա :

Ո՛չ վա՛ . զի կորեաւ արդարն և եր կիւզածն յերկրէ , և չիք ոք՝ որ յոր ժամ հասատաս նմա , զուզիղն ցուցա նէ քեզ : Իբրև զայն որ ասէ , չընչեցա րո՛ք ընդ հրապարակս երէմի , և խրնդ րեցէք ի փողոցս նոց , եթէ գտնի՛ք դուք այր մի՝ որ առնիցէ իրաւունս դատաս տանի , թողի՛ց նմա : Նա՛ գարձեալ ած ասէ , խնդրեցի ես այր մի խրամակալիւտ , որ կայցէ առաջի իմ՝ի խրամի՝ի վերայ երեսաց երկրի , զի մի՝ ապականեցից զնա՝ և ոչ գտի : Նա՛ ի սոդոմի էզնան՝ յայտ արարեալ , եթէ մինչև՝ի տասն արդար գտից , ապրեսցին այլքն վա՛ նց . բայց ի մէջ իրէլի և ոչ մի , զի անարգեցին նոքա զբարութիւն իւրեանց : վա՛ այսորիկ դու մի հասատար ումեք՝ի նոցանէն , զի ամէն պղծեցան՝ի կուռս . ըստ այնմ՝ զոր ասացն եզիա , ես մնացի միայն

գեհեն, և՛ ծովն ինչպ ցնով, և՛ լեռնէ ինչպ ցլեռան։

13 Այս եղեալ էրկիւղ յոգւոյն ընդ երեսս իւրոյ ի գալ գ-ջնոյ նոյն։

Կամանդակէ գայմ սահմանս եդուալ մայրցաց, թէ ամքն առ հասարակ գերլցց են և աւերելց. և այս է լեառն սէիր, քանզի ի լերինս էր բնակուելի նոյ, ոյ սակ արգիւս։

14 Ա՛րաւեա՛ ջնդալ-րդ ո գաղանս ընչ վ՛ցդ ոց. և չհալին ծառանգելոյ ոց որ բնակեալ են առեալնս յանոառ՛ ի գիլ նոցին։

Ա՛ղօթս մատուցանէ առ ա՛ած մարգարէս վա՛ գարձի գերութենն ի բաբելացիսն. իբրև զայն զմովսիսին՝ որ մատոյց յաղօթս, կեցցէ ուրեքն և մի՛ մեռցի. Ա՛ռ եսայի վա՛ եչ՛ի յասել ի՛ւրոյ, տե՛ս դու զսիոնի քաղաք տարեկանաց մերոց, և աչք քո հայեսցի՛ ընդ եչ՛ս։ Ա՛ղօթեաց և դաւիթ յասել ի՛ւրոյ, բարի՛ արա ա՛ր կամաք քումք սիոնի և շինեսցին աւերքն եչ՛ի։ Ա՛յս պէս և սա ասէ, արա՛ծ (՞ի գէղ տէր) չծուշ վ՛ոյդ ո գաղանս ցեվ՛ցդ ոց։ Ա՛յսինքն՝ ի ձեռն տանն յուդայի և զլեւայ, և մխանակ զի արած եցեր զնո նաբուզքոդոնոսորաս գաւազանաս բարկութեքդ, հավուր՛ն զնո քաղցրութեք դարձեալ՝ ի ձեռն զօրաբաւելի և յետ՛այ թագաւորութեչ և քահանայութեան։ Ա՛ս չհալին ծառանգելոյ ոց որ բնակեալ են առեալնս յանոառ՛ ի գիլ նոցին։

Ասէն ժառանգութե իւրէ՝ որ իլնին՝ ի բաբելոնի առանձինն իւրեւս յանոառս՝ ի տառապանս. հովուե՛ա գաթեալ՝ ի կարմէղոս, այսինքն՝ ի սիոն և յերեմ։ Ա՛ս պատասխանեաց նմա ա՛ած և ասաց։

Ա՛ղաչեսցին՝ ի բոառ, և՛ի գաղոտ ըսո ո, ո՛ւրչո յոտեսնելոյ։

15 Ա՛ս ըսո ոստոյ եվցոն ոց յերկրեն և գեղոցոյ։

Վ՛ատ

մեզ՝ ի գերութիւն, այլ ոչ զի նեղութիւնն քաւեսցես զմեզ. յանցեալ մեզայն, և կարճեսցես յառաջիկայն. և յորժամ քաւեցաք ի շաբաթանալ երկրին զամն եօթանասունն՝ գիացեր ի վը մեացոր զաց ժողովրդեանն, և ածեր ի ժա ռանգել զերկիրն վերստին։ Ար ա՛ն ի վիայ՝ ի վերայ ընդ ընդ է, չի ի գօշ զ ղրմ ի է։ Այսինքն՝ ոչ առնու վիայ բարկութիւն զմեզ մեր, և ցուցանէ թէ՝ ո՛չ մեզայն իրաւամբ տանջէ. այլ զի՝ նչ, ողորմութիւն կամի՛ և պատուհասանէ, զի ի չարեացն կարճեսցէ։

19 Ա՛ուժի՛ ե գնասցէ՛ ի գլ. ե ընկղեսցէ՛ զնա գ, ե ընկեսցէ՛ ի խոր ծով՝ զամ նօրհնութիւնս գրոց։

Ա՛թայ՝ ի մեզ՝ յորժամ տանէն դանիէլի բերան լինի՛ ամ ժողովրդեանն առ՝ ի խոստովան լինել զմեզս նց, և ընկղմէ զմեզս այնու՝ զի այլ ո՛չ իրաւունս գա՝ ոի վը մեզայն պատուհասել զմեզ։ Կամ զբաբելոնի կոչէ ծով, զի ինձա թողին զմեզան ընդ պատուհասին, և անմեղ անտի գարձան, ոչ մկրտեալն՝ զի թողու զմեզս իւր ի մահ ջրոյ աւազանին, և ելանէ անտի արդարացեալ։

20 Տայե ճշմարտութիւն յակովբ, ողորմութիւն աբրահամ. որպես երդուար հարցն դ զոյ ընտ ասա՛ցն ասացիսդ։

Ա՛յ թէ այսմ յակովբայ՝ այլ որ գործն խաչակայ, յորոյ յանուանն կոչեցար. որով յայտ առնէ թէ՝ մեզք նց վասն հարցն օրհնութեց եղև ներելի, և ոչ թէ վը գործոց նց. այլ զի մերձաց ամ զանաման՝ որ առ աբրահամ, որ թէ պէաւ կայր ի զաւակին նր և միշտ շարժեր ի վը նց զթութեին այ։ Ուրեմն երդուար (ասէ) հարցն գործ՝ ընտ ասացն ասացիսդ։ Այսինքն՝ աբրահամ և դաւթայ, ըստ այնմ՝ բայց զողորմութիւն իմ ոչ արգելից ի նոցանէ, և ոչ անարգեցից զընտիր իմ. այլ հարկանեմ զաւազանաւ բարկութեն միայն զանիրաւ

Ա՛քանչանայ ընդ իմաստութիւն այ, զի ոչ է թէ բարկութեամբ՝ ետուր ըզ

Ա՛ատանան ի բաբէ լոմնէ փառաք՝ ոպ և դարձան յեգիպտոսէ, և դարձեալ ժա ասնգէն զբասան և զգաղատդ՝ զոր կար ծէն յաւիտեակաւ յիրեքեանց եդով մայեցաոցն. և այսպէս կատարի հայց ուժածք աղօթից քոց։

16 Յո՛ւդայ նոցա ասնչէլիս։ թեսցեն հեթա նոս՝ և ո՛ւչ ասցեն յո՛ւր չօրո՛ւ խութանց. դէյեն չյե՛ա ի վերայ բէբանոց խութանց, և ո՛չ ունի՛ չոյա խլասցէն։

Օ գերեվարսնէց ասէ, և զայնասիկ որք յորժամ դարձան՝ արգելոցին զնա ի շինելոյ զաղաքն, որոց գեր ի վերայ եղեալք արքունի զորութիւնն յամենի պարին զնոսա։

17 Ի՛չեսցեն չհաղթե՛ օ՛ի՛ որ ասգին ը երկիր։

Օ ադամ ա՛ճ հմոյ արար՝ և ետ կերակուր օձին, այսպէս և գճաղոլովրդն գերչացն. սակայն ոչ կարգեաց զաղամ սպասել գարշապարն նր և կոխել, այսպէս և զկիւրոս յարոյց ի վը բաբելացոցն, որոյ առաջի հնազանդեալ վիշապն ահագին՝ եղև իբրև օձ տկար հողակեր։ Խոռվեսցէն ի դաշտէն իրենց, և ի՛ ա՛նէ ա՝ գերի ղրկեսցէն, և երկեցեն ի չեն։ Ա՛եպէտ և խռովեցոյց զնս կիւրոս ի մարաց, սակայն ոչ թէ իբրով զբրութիւն այլ՝ ոչ օգնականութիւն, զի չայ զօրացաւ, և ելն ի բաբելոնի, և աւերեաց զնոյնն՝ կոխան արարեալ զաղոսին։ Ա՛յդ իբրև ետես մարգարէն թէ՝ զայսպիսի բանս մխիթարութեան փոխանակ աղօթիցն իւրոց պատասխանս նեաց նմա ա՛ճ, և խոստացաւ ոպ յերգիպտոսէ՝ փառաք ածել զճաղովրդն ի բաբելոնէ. ակսանի ասա հռչակել զնր բարեգութեն ողորմութիւն և ասէլ

18 Ա՛ղէ ա՛ճ լերե զնէշ որ բոռնոյ չոն չ ելնո՛ւթե, և զնոյ ոռնի չանկրաո՛ւթե՝ ճաղոլոյ երկրի ծոռնեկո՛ւթե խոյս։

ՄԱՐԳԱՐԷՏԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՆԱՆԱՑ.

Յաղթ յոյժ Էջերիայ Աբգարեցոյս։

Գլուխ. ա. Բան. ա.

ԱՏԳԱՒԱՏՏԻՒՆ
որ եղեւ առ Յաղթ բարեբէն
յոյժ Էջերիայ։

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Համաձայն այլոց մարգարէից և սո՛ւրբ առաքելոյն՝ որ եղև ի բերան եղելոյն, և ի՛ գերութեան ժողովրդեանն մարգարէանայ։ Իսկ զի յաւուրս եզեկիայ միայն։ քանզի թագաւորն ինչ՛ որ ի սամարիա, գերեցաւ յաւուրեստա նէն։ ըստ այնմ՝ զոր ասաց Եսայի առաքա՛ւել ևս վասն նորա՝ և ջրոր ասէ՝ և բարձցէ ա՛ծ զթագաւորութիւնն տանն Եփրեմայ։ և նէմ՝ զի եւս զայն և ո՛չ զղջացաւ։ և զի փրկեցաւ՝ և ո՛չ կալ մեցաւ ապաշխարել։ Իբրեւ ա՛ծ զբանն յոմիելեայ՝ զի մարգարէացի ի մէջ նո՛ր, և դիցէ վկայութիւն զգերութիւնն որ լինելոյ էր ի նաբուքոդոնոսորայ բաբելացւոյ յետ մահուանն եզեկիայ ար դարոյ։ Ո՛չ և զայս ասաց առ նա Եսայի յորժամ էած զՀրեշտական աղ քային ասորւոց ի շեմարանս գանձուց իւրոց։

2 Հաճեցաւ նոյա ծերպ, և ա՛նկնգիպ ա՛ն բնութիւն էղէր։ Երբէք եղեալ է այսպէսի ինչ յաւուրս յետ, կամ յաւուրս հարցն ետ։
3 Զի՞ ասաց նոյա ուրեւց յետ։ և որպէ՞ս յետ ուրեւց իրեանց։ և որպէ՞ս նոքա տեսին զայս։
4 Ո՛ ճաշակեաց իրիկուն եւթե մարթ, և ընթացաւ մուտքոյ՝ եւթե ըլեաւ, և ընթացաւ ընդեմ եւթե երթալ։

Կամ ո՞ սովքն ասէ՝ ոչ և ամենևին, և կամ ո՞ գերչաց նոքա թագաւորացն։ քանզի նախ գերեաց զնա փուշ արքայ ասորւոց, և ապա զնացեալն ի նմանէ՝ յետ սակաւ ամաց թակղաթփալասար, և ապա սաղմանասար երբարձ զթագաւորութիւն ի սամարիայ։ յետ այսորիկ սե՛ն եքերիմ զնացուածս սամարիայ գերեաց, և եկն ի զո՛ր քաղաքացն յուդայ։ Զետ որոյ եղև մարգարէանալ յովհելեայ, որ աբանչելացոյ ընդ ապառա՛մ և խիստ բարս նոքա՝ որք ի զո՛ր մեծամեծաց պատուհասիցն մնացին անզե՛ղջ։

5 Աստուածորա՛ տրեսուլ ի գերեալ, և լսէք և ապրարա՛ւ ոչն որ ըմպէ։ Ա՛ռ տուէն յուդայ ասէ զայս՝ որ ետես զգերութիւն սամարիայ, և ինքն պարծեր ասելով տաճար տէն, տաճար տէն, արբե՛լ ի հպարտութի՛ւն։ զոր ասէ զսթափե՛լ յանցանաց՝ լսէ և ագա՛լ իբրև զմեղաւորս, ապա թէ ոչ՝ զշամբնեի պատաս հումն կրեսցէն։ Ո՛չ ի բարձո՛ւ ի բերանոյ յերդ ուրխոնե՛ն և խնդրե՛ն։ Ա՛յսինքն՝ զի կամիցաց պատուհասն ի վե՛ր քաղաքիւ, և եցոյց զնոսն եզեկիայ եսայի համաձայն։

6 Ո՛ ա՛ղէ ի եւ յերկիր ի հնոյ և ա՛նիւմ. ապտանե՛ն նորա ապտանե՛ն աստ՛ուա՛ծ, և ժառի՛ն նորա նորեա՛ն աստ՛ուա՛ծ։

Ո՛ հաբուքոդոնոսոր արքայ բաբե՛լ յեցոյ զորոք իւր՝ հանդերձ ապացուցի՛ս նշանակե՛ աստ՛ուած վե՛ր երագայ՛ղի լի՛ն հե

Տէս թէ՝ ոչ ձգտիւք զպատճառս աչ
պականութեանէ և աղաղց նոյ ի վը ածէ,
զի զուրախութիւնն ասէ՝ յամօթ արա-
րիչը, և ոչ ի փառս անձանն այ՝ յարու-
ցածս նր կամեցայք վայելել, այլ էգիւ
ուրախութիւնն պտղոց անդաստանացն
ձեզ ամօթ կատպաստութիւն, զի օրէնքն
ասաց՝ կէր և արբ առաքի տն այ քո.
խակ դուք ընդ հակառակս այսորիկ է-
լիք. վ՚ն այսորիկ ոչ տայ ամօթ եղէլոյդ
երկիր զուրախութիւն պտղոց.

13 Ղրիսպէծ՚ եւբրա. ի-ծեցուս տա-
հանայ. սա՛գ առէ՛ գալօնէայ սեղանոյ.
յաչ՝ ներեցէ՛ խրփով գալօնէայ ես.
չի պահսեցի՛ ի ոտէ (առն) այ յերդ
շտի և սպանդ.

Այլ զդէտ եւել յաշտարակ մարգա-
րէութեն կորովագոյն տեսանէ զնոսա
խաչ պատուհասն, և խրատէ զնս փրը-
ծանել ի նմանէ ապաշխարութէ նախ
քան զդի վը հասանել. Այլ զայս առ
քահանայսն ասէ, զի առաջնորդս լինիցին
ի բարիսն ամ ժողովրդեանն.

14 Սրբեցէ՛ գալ՝ գրօղցէ՛ գալգասան.
ծղովչեցէ՛ շնէբս ամ բնակչէ երէսէ
չ՚ գոտ այ յերդ, և աղաղիցէ՛ սա գէր
սրտ իօսէ.

Այլ աղօթիւքն եզեկիայ էանց կան-
խալ պատուհաս ասորեստանացն,
այսպէս ասէ՝ թէ խնդրեք չայ սրտի
մտաք, անցանէ և բաբելացսն որ ի
վը ձեր յարձակեալ գայ, փորձանքն.

15 Վ ՚ն չեն. վ՚ն չեն. վ՚ն չեն յօսէր յոչ
գի. չի գրէ է օր գեստ. երէս ընշմ.
սա՛ռնի՛ չ՚ ընշմասոնի՛ հասչ.

16 Ղշա՛լի ոչց յերդ.

Օ այն տեսանէ սա, և անձինն եզկու-
թի՛ կարգայ և վայ. որում տեսօղ է-
զեալ երեմիա՝ ողբայր ասելով, պակա-
սեցին աչք իմ յարտասուաց, և խռովե-
ցաւ որովայն իմ ի սատակիլ ազգայոյն
մեր՝ որ ընդ-ամ փղոյցս քա-
զա

նէլոյ ամ հակառակորդաց.

7 Ղբէր ցորն իմ յօգոնոնի՛. և չի չնկնա
իմ ի խորոմն. յօնէլ՚ն յօնէց և ընկ
նէց չնո, և ընդոյց շտաս նորս.

Այրի՛ թէ՝ զտաճարն կոչէ, և թզենի՛
զտուն թագաւորս թէն, զի զերկոսին
ապականեաց և անպտուղ արար բաբե-
լացին, և ոչ ետուն այնուհետև այլ
պտուղ այ զպատարագս և զպաշտամունս
իւրեանց, զի ընդեցան ուռք նդ ժողղ
վուրդքն՚որք գերեցան, և աշխարհն թա
փուր և ամայի մնաց ի բնակչէցս.

8 Ղաղ՚ց ասես էբէս շհնոն երդնչէ՛ծ ի
վերց տան իրց տ՚ն ամասնոյ.

Այրեմիա և մնացորդք ժողովրդեանն
որք ազգային վը տաճարին և թագա-
ւորս թէն. ըստ այնմ՝ զոր ասէր, յիշէ-
ար՝ որ ինչ անցք անցին ընդ մեզ, նայ-
եաց ի նահատիսն մեր՝ և ազգութց մեզ.

9 Ղաբչո՛ն շտ և սպանգ՚ ի ռանէ ռեառն.
սա՛գ առէ՛ գալօնէայ, գալգօնէայ սեղանոյ.

10 Ղ չի ընշմասոցո՛ն գոշտ.

Ղ՚է ընդ-երկարեաց շինութէն էֆմ ի
գերեզմէ անտի ասորեստանացն, վը
այսորիկ կանխեաց եցոյց նդ զպաշ-
րութէ՝ որ լինելոց եր ի սովսէն և՚ ի գե-
րութէ բաբելացացն, և նրաւիրեաց
զնա՛ ի սուգ՝ զի զնորհրդ բարկութէն
այ դարձուացեն, սպ և նրնոսէ ացիքն հէ
թանաբ. Սա՛գ առցե երդէ՛ չի ընշմասո
ցո՛ց ցուրեան, ցոմսէցո՛ գէնի, նամուխց յէր.
Ղ՚ընբ. յայտ է թէ՝ ի ժամանակին յո-
րում նեին եհաս ի վը նդ բաբելացին,
և էկեր զաւրսին նոցա.

11 Ղէ՛ցէ՛ սոցոմ՛ծ՚ն ի վը ցո-
էնոյ՝ և գոր՚ց. չի նրէան նո՛ր յո-
գոռէ.

12 Ղամուեցա՛ ոլի, նամուխց խոչ՝ և
նաա՛ն. և սրմո՛ և խնբ, և ա՛ի գոյ
ագարէի գնացս. չի յուրի սրտին շո-
բնոնի՛ սրդի՛ սրդնո՛

նէլոյ ամ հակառակորդաց.

7 Ղաբչո՛ն շտ և սպանգ՚ ի ռանէ ռեառն.
սա՛գ առէ՛ գալօնէայ, գալգօնէայ սեղանոյ.

8 Ղաղ՚ց ասես էբէս շհնոն երդնչէ՛ծ ի
վերց տան իրց տ՚ն ամասնոյ.

9 Ղաբչո՛ն շտ և սպանգ՚ ի ռանէ ռեառն.
սա՛գ առէ՛ գալօնէայ, գալգօնէայ սեղանոյ.

10 Ղ չի ընշմասոցո՛ն գոշտ.

Ղ՚է ընդ-երկարեաց շինութէն էֆմ ի
գերեզմէ անտի ասորեստանացն, վը
այսորիկ կանխեաց եցոյց նդ զպաշ-
րութէ՝ որ լինելոց եր ի սովսէն և՚ ի գե-
րութէ բաբելացացն, և նրաւիրեաց
զնա՛ ի սուգ՝ զի զնորհրդ բարկութէն
այ դարձուացեն, սպ և նրնոսէ ացիքն հէ
թանաբ. Սա՛գ առցե երդէ՛ չի ընշմասո
ցո՛ց ցուրեան, ցոմսէցո՛ գէնի, նամուխց յէր.
Ղ՚ընբ. յայտ է թէ՝ ի ժամանակին յո-
րում նեին եհաս ի վը նդ բաբելացին,
և էկեր զաւրսին նոցա.

11 Ղէ՛ցէ՛ սոցոմ՛ծ՚ն ի վը ցո-
էնոյ՝ և գոր՚ց. չի նրէան նո՛ր յո-
գոռէ.

12 Ղամուեցա՛ ոլի, նամուխց խոչ՝ և
նաա՛ն. և սրմո՛ և խնբ, և ա՛ի գոյ
ագարէի գնացս. չի յուրի սրտին շո-
բնոնի՛ սրդի՛ սրդնո՛

զաքին։ Այդ քանզի օրն յորում այս լինելոց էր, մերձեալ էր ի վեր նից, և ոչ զգային. նախ իւր տայ անձինն վայ մարգարէս՝ որ զգայր զխորհանսն. իսկ նոքա յայնժամ տային՝ յորում մատնէին ի թշնամասուելին և ոչ ինչ օգտէին յողջոյն։ Արիւն խաչահարուելի ի նշանաւորութիւնէ հասցէ։ Օ ի զնշանաւորութիւն սակայն՝ որ գալոց էր, յայնպիսի գերութեի բաբելացւոցն։ Պահասցան ներքս ի տուն ի տանէ այդ, յորում ուխտեցան ընդ նմա զատկին։ Եւ ի ժամ ինն աղաղակեաց Յիսուս ձայնիւ մեծաւ, և ասէ. Հայր, ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ։ Եւ զայս ասացեալ՝ ետ զհոգին։

Եւ ահա վարագոյրն տաճարին պատառեցաւ յերկուս յորմէ մինչեւ ցայն։ Եւ երկիր սասանեցաւ, և վէմք պատառեցան։ Եւ գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք սրբոց հանգուցելոց յարեան։ Եւ ելեալ ի գերեզմանացն յետ յարութեան նորա՝ մտին ի սուրբ քաղաքն, և երեւեցան բազմաց։ Հարիւրապետն և որ էին ընդ նմա պահապանք զՅիսուս, տեսեալ զերկրաշարժութիւնն և զայսոսիկ՝ երկեան յոյժ, և ասէին. Արդարեւ որդի Աստուծոյ էր սա։ Եւ էին անդ կանայք բազումք հեռի հայեցեալք, որ էին հետեւեալ Յիսուսի ի Գալիլեայ՝ պաշտելով նմա։ Յորոց էր Մարիամ Մագդաղենացի, և Մարիամ մայր Յակոբայ և Յովսեայ, և մայր որդւոցն Զեբեդեայ։

Երեկոյ եղեալ՝ եկն մարդ մի հարուստ յԱրիմաթեայ քաղաքէ, անուն կոչեցեալ Յովսէփ, որ և ինքն աշակերտեցաւ Յիսուսի։ Եւ գնաց առ Պիղատոս, և խնդրեաց զմարմին Յիսուսի։ Եւ Պիղատոս հրամայեաց տալ զմարմինն։ Եւ առեալ Յովսէփ զմարմինն՝ պատեաց զնա սինդովնեայ սպիտակեղէն, և եդ զնա ի նոր յիշատակարանի իւրում, զոր յատակեաց ի վէմ։ Եւ գլորեաց վէմ մեծ ի դրան յիշատակարանին, և գնաց։ Եւ էր անդ Մարիամ Մագդաղենացի, և միւս Մարիամ, նստեալ դիմի գերեզմանին։

Եւ ահա երկիր սասանեցաւ յոյժ. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից, մերձեցաւ, և գլորեաց զվէմն ի դրանէ, և նստաւ ի վերայ նորա։ Եւ էր տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն, և հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն։ Եւ ի սոսկմանէ նորա զարհուրեալ եղեն պահապանքն, և եղեն իբրեւ զմեռեալս։ Եւ պատասխանի ետ հրեշտակն, և ասէ ցկանայսն. Մի երկնչիք դուք, գիտեմ զի զՅիսուս զխաչեալն խնդրէք։ Չկայ նա աստ, զի յարեաւ, որպէս ասաց։ Եկայք տեսէք զտեղի ուր դրեալ էր Տէր։ Եւ երթալով շուտ ասացէք աշակերտացն նորա, զի յարեաւ յերկնից, և ահա նա առաջի ձեր երթայ ի Գալիլեա, անդ նմա տեսանիցէք։ Ահա ասացի ձեզ։ Եւ նոքա ելեալ շուտ ի գերեզմանէն՝ երկիւղիւ և մեծաւ ուրախութեամբ, վազեցին պատմել աշակերտացն նորա։ Եւ ահա Յիսուս հանդիպեցաւ նոցա, և ասէ. Ողջոյն ձեզ։ Եւ նոքա մերձեցեալ՝ բռնեցին զոտս նորա, և երկիր պագին նմա։ Յայնժամ ասէ նոցա Յիսուս. Մի երկնչիք, երթայք պատմեցէք եղբարցն իմոց, զի երթիցեն ի Գալիլեա, անդ տեսցեն զիս։

Եւ մինչդեռ նոքա երթային, ահա ոմանք ի կռապահացն եկեալ ի քաղաքն, պատմեցին քահանայապետացն զամենայն եղեալսն։ Եւ ժողովեալ նոքա ընդ երիցունսն, և խորհուրդ արարեալ՝ ետուն դահճապետացն արծաթ բազում, և ասեն. Ասասջիք զի աշակերտք նորա եկեալ գիշերի՝ գողացան զնա մեզ քնացեալ։ Եւ եթէ լուիցէ զայս դատաւորն, մեք համոզեսցուք զնա, և զձեզ անհոգս արասցուք։ Եւ նոքա առեալ զարծաթն՝ արարին որպէս ուսուցին։ Եւ ասացեալ է այս բան ի Հրեայս մինչեւ ցայսաւր։

Իսկ տասնումեկ աշակերտքն գնացին յԳալիլեա, ի լեառն ուր կարգեաց նոցա Յիսուս։ Եւ տեսեալ զնա՝ երկիր պագին նմա, ոմանք ոչ հաւատային։ Եւ մերձեցեալ Յիսուս՝ խօսեցաւ ընդ նոսա, և ասէ. Տուեալ է ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի։ Երթալով ուսուցէք զամենայն հեթանոսս, մկրտելով զնոսա յանուն Հաւր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, և ուսուցանելով զնոսա պահել զամենայն զոր պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ահա ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչեւ ցկատարած աշխարհի։ Ամէն։

Ղուկաս. Ա.

1 Փոյթ հարկ է ինձ, տէր Թէոփիլոս, ի վերայ առնել ինձ ի վերին սէրս քում՝ գրել ընդ քեզ կարգաւ, որպէս ուսուցեր դու ինձ զճշմարտութիւն բանիցն։

2 Որպէս աստուածային գրեալքն ի մեզ հասուցին զայնոսիկ՝ որ ի սկզբանէ ականատեսք եղեալ և սպասաւորք բանին։

3 Ետես և ինձ, որ ամենայնի ճշդիւ ի վերուստ հետեւեցայ, գրել ընդ քեզ կարգաւ, պատուական Թէոփիլոս։

4 Զի ճանիցես զճշմարտութիւն այնոցիկ բանից, որ ուսուցեալ ես։

5 Յաւուրս Հերովդէսի թագաւորի Հրէաստանեայց, էր քահանայ մի անուն Զաքարիա, յարեան Աբիայի, և կին նորա յաղջկանց Ահարոնի, և անուն նորա Եղիսաբեթ։

6 Եւ էին երկոքին արդարք առաջի Աստուծոյ, գնային անարգել ընդ ամենայն պատուիրանս և արդարութիւնս Տեառն։

7 Եւ չէր նոցա զաւակ, զի Եղիսաբեթ ամուլ էր, և երկոքեան ծերացեալ էին ի տարիս իւրեանց։

8 Եղեւ յորժամ քահանայապետէր ի կարգի դասուն իւրոյ առաջի Աստուծոյ,

9 ըստ սովորութեան քահանայապետութեանն, վիճակ եհար նմա ծխել ի մտանել իւր ի տաճարն Տեառն։

10 Եւ ամենայն ժողովուրդ էին աղաչեալ զժամ ծխելոյն։

11 Երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն, կայեալ ընդ աջմէ կողմն սեղանոյ խնկոյ։

12 Եւ տեսեալ Զաքարիա՝ խռովեցաւ, և երկիւղ անկաւ ի վերայ նորա։

13 Ասէ ցնա հրեշտակն. Մի երկնչիր Զաքարիա, զի լուաւ Տէր զաղաչանս քո, և կին քո Եղիսաբեթ ծնցէ քեզ որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յովհաննէս։

14 Եւ լինիցի քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն, և բազումք ընդ ծնունդ նորա ցնծասցեն։

15 Զի մեծ եղիցի առաջի Տեառն, և գինի և սիկերա մի արբցէ, և Հոգւով սրբով լցցի ի փորոյ մաւրէ իւրմէ։

16 Եւ զբազումս ի որդւոցն Իսրայէլի դարձուսցէ առ Տէր Աստուած նոցա։

17 Եւ նա առաջի նորա երթիցէ ի հոգւոյ և զաւրութեան Եղիայի, դարձուցանել սրտից հարցն առ որդիս, և անհնազանդս ի խոհս արդարոց, պատրաստել Տեառն ժողովուրդ կատարեալ։

18 Եւ ասէ Զաքարիա ցհրեշտակն. Որով՞ գիտասցեմ զայս, զի ես եմ ծերացեալ, և կին իմ ի տարիս իւրեանց։

19 Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. Ես եմ Գաբրիէլ, որ կայեմ առաջի Աստուծոյ, և առաքեալ եղէ խօսել ընդ քեզ, և աւետարանել քեզ զայս։

20 Եւ ահա եղիցիս լռեալ և ոչ կարասցես խօսել մինչեւ յաւուրն յորում եղիցին այս բանք, վասն զի ոչ հաւատացեր բանիցս իմոց, որ կատարեսցին ի ժամանակի իւրեանց։

21 Եւ էր ժողովուրդն սպասելով զԶաքարիա, և զարհուրէին ի տարանջատելն նորա ի տաճարէն։

22 Եւ ելեալ ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա, և գիտացին զի տեսիլ ինչ տեսեալ էր ի տաճարին։ Եւ նա ինքն նշանս առնէր նոցա, և մնաց համր։

23 Եւ եղեւ իբրեւ լցան աւուրք պաշտաման նորա, գնաց ի տուն իւր։

24 Եւ յետ աւուրցն յղացաւ Եղիսաբեթ կին նորա, և ծածկէր զինքն հինգ ամիս, և ասէր։

25 Զի այսպէս արար ինձ Տէր յաւուրս յորում ետես զիս, հանել զնախատինս իմ ի մարդկանէ։

26 Եւ ի ամսեանն վեցերորդի առաքեցաւ հրեշտակն Գաբրիէլ յԱստուծոյ յքաղաքն Գալիլեայ, որում անուն Նազարէթ,

27 առ կոյս մի նշանեալ այրի, որում անուն Յովսէփ, յաղգէն Դաւթի, և անուն կուսին Մարիամ։

28 Եւ մտեալ հրեշտակն առ նա՝ ասէ. Ողջոյն քեզ, շնորհեալ, Տէր ընդ քեզ է, օրհնեալ դու ի կանայս։

29 Եւ նա տեսեալ՝ խռովեցաւ ի խօսիցն նորա, և խորհէր զի՞նչ իցէ ողջոյն այդ։

30 Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. Մի երկնչիր Մարիամ, զի շնորհս գտեր առաջի Աստուծոյ։

31 Եւ ահա յղասցիս ի որովայնի և ծնցես որդի, և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս։

32 Սա մեծ եղիցի, և Որդի Բարձրելոյն կոչեսցի, և տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռ Դաւթի հաւր նորա։

33 Եւ թագաւորեսցէ ի տան Յակոբայ յաւիտեանս, և արքայութեան նորա ոչ եղիցի վախճան։

34 Ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. Զիա՞րդ եղիցի այս, զի զայր ոչ գիտեմ։

35 Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. Հոգի սուրբ եկեսցէ ի վերայ քո, և զաւրութիւն Բարձրելոյն ստուերասցէ քեզ։ Վասն որոյ և որ ծնանիցի ի քէն սուրբ՝ կոչեսցի Որդի Աստուծոյ։

36 Եւ ահա Եղիսաբեթ ազգական քո, նա ևս յղացաւ որդի ի ծերութեան իւրում, և սա ամիս վեցերորդ է նմա որ կոչեցեալ է ամուլ։

37 Զի ամենայն բան անկարելի է առաջի Աստուծոյ։

38 Ասէ Մարիամ. Ահա աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում։ Եւ գնաց ի նմանէ հրեշտակն։

39 Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ՝ գնաց ի լեառնայինսն փութով յքաղաքն Յուդայ,

40 և մտեալ ի տուն Զաքարիայ՝ ողջոյն ետ Եղիսաբեթ։

41 Եւ եղեւ իբրեւ լուաւ Եղիսաբեթ զողջոյն Մարիամայ, ցնծաց մանուկն ի որովայնի նորա, և լցաւ Հոգւով սրբով Եղիսաբեթ,

42 և աղաղակեաց բարձրաձայն և ասէ. Օրհնեալ դու ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո։

43 Եւ որո՞ւ ինձ այս, զի մայր Տեառն իմոյ եկեսցէ առ իս։

44 Զի ահա իբրեւ եղեւ ձայն ողջոյնի քո ի ականջս իմ, ցնծաց մանուկն ի որովայնի իմում ցնծութեամբ։

45 Եւ երանի նմա որ հաւատացեալ է, զի կատարեսցին խոստմունք որ ասացան նմա յԱստուծոյ։

46 Ասէ Մարիամ. Մեծացուցանէ անձն իմ զՏէր,

47 և հոգի իմ ցնծայ յԱստուծոյ Փրկչէ իմմէ։

48 Զի նայեցաւ ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ, զի ահա յայսմհետէ երանի ասասցեն ինձ ամենայն ազգք։

49 Զի արար ինձ մեծս որ զաւրաւոր է, և սուրբ անուն նորա։

50 Եւ ողորմութիւն նորա ազգէ յազգ ազգաց երկիւղածաց նորա։

51 Արար զաւրութիւն բազկաւ իւրով, ցրուեաց զհպարտս խորհրդովք սրտից իւրեանց։

52 Հանեալ զզաւրաւորս յաթոռոց, և բարձրացոյց զխոնարհս։

53 Զքաղցեալսն լցոյց բարեաւք, և զհարուստսն արձակեաց դատարկս։

54 Ընկալաւ զՍիոն մանուկ իւր, յիշեցաւ ողորմութեանցն իւրոց,

55 որպէս խոստացաւ հարցն մերոց, Աբրահամու և զաւակի նորա մինչեւ յաւիտեան։

56 Եւ մնաց Մարիամ ընդ նմա իբրեւ ամիսս երիս, և դարձաւ ի տուն իւր։

57 Եւ Եղիսաբեթ լցաւ աւուրք ծննդեան նորա, և ծնաւ որդի։

58 Եւ լուան դրացիքն և ազգականքն նորա, զի մեծացոյց Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա, և ցնծային ընդ նմա։

59 Եւ եղեւ յաւուրն ութերորդի եկին թլփատել զմանուկն, և կոչէին զանուն հաւր նորա Զաքարիա։

60 Պատասխանի ետ մայր նորա և ասէ. Ոչ այդպէս, այլ կոչեսցի Յովհաննէս։

61 Եւ ասացին ցնա. Զի ոչ ոք է յազգի քում որ կոչեցեալ իցէ զանուն այդ։

62 Եւ նշանս տային հաւր նորա, զիա՞րդ կամիցի կոչել զանուն նորա։

63 Եւ խնդրեալ տախտակ՝ գրեաց և ասէ. Յովհաննէս է անուն նորա։ Եւ զարհուրեցան ամենեքեան։

64 Եւ իսկոյն բացաւ բերան նորա և լեզու նորա, և խօսէր օրհնելով զԱստուած։

65 Եւ եղեւ երկիւղ ի վերայ ամենայն դրացեաց նոցա, և ի ամենայն լերինսն Հրէաստանեայց խօսէին զամենայն բանս զայսոսիկ։

66 Եւ դիցէին ամենեքեան որ լսէին ի սրտի իւրեանց և ասէին. Զի՞նչ իցէ մանուկ այդ որ լինելոց է։ Զի ձեռն Տեառն էր ընդ նմա։

67 Եւ Զաքարիա հայր նորա լցաւ Հոգւով սրբով, և մարգարէացաւ և ասէ.

68 Օրհնեալ է Տէր Աստուած Իսրայէլի, զի այցելոյ արար և արար ազատութիւն ժողովրդեան իւրոյ,

69 և յարոյց եղջիւր փրկութեան մերոյ ի տանն Դաւթի մանկանէ իւրմէ,

70 որպէս խոստացաւ ի բերանոյ սրբոց մարգարէիցն իւրոց որ էին յաւուրս յաւիտենից,

71 փրկութիւն ի թշնամեաց մերոց, և ի ձեռանէ ամենայն ատելեաց մերոց,

72 առնել ողորմութիւն ընդ հարսն մեր, և յիշել զուխտ սուրբ իւր,

73 զերդումն զոր երդուաւ առ Աբրահամ հայր մեր, տալ մեզ,

74 զի անվհատ ի ձեռանէ թշնամեաց մերոց ազատեալ՝ ծառայեսցուք նմա

75 ի սրբութեան և յարդարութեան առաջի նորա զամենայն աւուրս կենաց մերոց։

76 Եւ դու, մանուկ, մարգարէ Բարձրելոյն կոչեսցիս, գնասցես առաջի երեսաց Տեառն պատրաստել զճանապարհս նորա,

77 տալ գիտութիւն փրկութեան ժողովրդեան նորա ի թողութիւն մեղաց նոցա,

78 ողորմութեամբ սրտից Աստուծոյ մերոյ, որով այցելոյ արար մեզ ծագումն ի բարձանց,

79 երեւել նստելոց ի խաւարի և ի հովանեաց մահու, ուղղել զոտս մեր ի ճանապարհ խաղաղութեան։

80 Եւ մանուկն աճէր և զաւրանայր հոգւով, և էր յանապատսն մինչեւ յաւուրն երեւելոյ իւրոյ ցԻսրայէլ։

Մատթէոս. Գ.

1 Յաւուրսն յայնոսիկ եկն Յովհաննէս Մկրտիչ, քարոզէր յանապատի Հրէաստանեայց,

2 և ասէր. Ապաշխարեցէք, մերձեցաւ արքայութիւն երկնից։

3 Զի սա է որոյ ասացեալ է Եսայի մարգարէի ասելով. Ձայն աղաղակողի յանապատի, պատրաստեցէք զճանապարհ Տեառն, ուղիս արարէք զարահետս նորա։

4 Եւ նա Յովհաննէս ուներ զհանդերձ իւր ի մազոյ ուղտոյ, և գոտի կաշի ի մէջս իւր, և մորեխ և մեղր վայրի էր կերակուր նորա։

5 Յայնժամ ելանէր առ նա Երուսաղէմ և ամենայն Հրէաստան և ամենայն գաւառ մերձակայ Յորդանանու,

6 և մկրտէին ի նմանէ յԻորդանան գետ՝ խոստովանելով զմեղս իւրեանց։

7 Եւ տեսեալ զբազումս ի փարisեցւոցն և ի սադուկեցւոցն գալ առ մկրտութիւնն իւր, ասէ ցնոսա. Ազգ օձաց, ո՞վ ցուցին ձեզ փախչել ի բարկութենէ գալոցէ։

8 Արարէք պտուղս արժանի ապաշխարութեան։

9 Եւ մի կարծիցէք ասել ի մտի ձերում. Հայր մեզ է Աբրահամ, զի ասեմ ձեզ, թէ կարող է Աստուած յարուցանել զաւակս Աբրահամու յայսոսիկ քարանց։

10 Եւ արդ, ահա կացուցեալ է կացին առ արմատ ծառոցն, ամենայն ծառ որ ոչ արասցէ պտուղ բարի՝ հատանի և ի հուր արկանի։

11 Ես զձեզ մկրտեմ ջրով ի ապաշխարութիւն, իսկ որ յետ իմ գալոցն է՝ զաւրաւոր է քան զիս, որոյ ես ոչ եմ արժան կրել զկօշիկս նորա, նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով և հրով։

12 Որոյ հովանի ի ձեռին իւրում, և սրբեսցէ զկալ իւր, և ժողովեսցէ զցորեան իւր ի շտեմարան, զեղեամն ի հուր անշէջ այրեսցէ։

13 Յայնժամ գայ Յիսուս յԳալիլեայ ի Յորդանան առ Յովհաննէս, մկրտել յնմանէ։

14 Եւ Յովհաննէս արգելուլ նմա և ասէր. Ես պիտոյ եմ մկրտել յքէն, և դու գաս առ իս։

15 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. Թող արդ, զի այսպէս պարտ է մեզ կատարել զամենայն արդարութիւն։ Յայնժամ թողոյ նմա։

16 Եւ մկրտեալ Յիսուս՝ ել անդէն յջուրց, և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զՀոգին Աստուծոյ իջանել իբրեւ զաղաւնի, և գալ ի վերայ նորա։

17 Եւ ահա ձայն յերկնից ասէր. Սա է Որդի իմ սիրելի, յորում հաճեցայ։

Մատթէոս. Դ.

1 Յայնժամ Յիսուս վարեցաւ յանապատ ի Հոգւոյն, փորձիլ ի սատանայէ։

2 Եւ պահեալ քառասուն աւուրս և քառասուն գիշերս՝ յետ այնորիկ քաղցեալ եղեւ։

3 Եւ մերձեցեալ փորձիչն ասէ ցնա. Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, ասա զի քարունք սոքա հացք եղիցին։

4 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Գրեալ է. Ոչ միայն հացիւ կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ ի բերանոյ Աստուծոյ։

5 Յայնժամ առնու զնա սատանայ ի սուրբ քաղաքն, և կացուցանէ զնա ի վերայ տաճարին,

6 և ասէ ցնա. Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, արկ զանձն քո ի վայր, գրեալ է զի հրամայեսցէ հրեշտակաց իւրոց վասն քո, և ի ձեռս առցեն զքեզ, զի մի իցէ ինչ ի վնաս ոտից քոց։

7 Ասէ ցնա Յիսուս. Գրեալ է. Մի փորձեսցես զՏէր Աստուած քո։

8 Առնու զնա սատանայ դարձեալ ի լեառն բարձր յոյժ, և ցուցանէ նմա զամենայն արքայութիւնս աշխարհի և զփառս նոցա,

9 և ասէ ցնա. Զայս ամենայն քեզ տացեմ, եթէ անկեալ երկիր պագանիցես ինձ։

10 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս. Երթ յետս իմ սատանայ, գրեալ է. ԶՏէր Աստուած քո երկիր պագցես, և նմա միայնում պաշտեսցես։

11 Յայնժամ թողոյ նմա սատանայ, և ահա հրեշտակք մատուցանէին նմա և պաշտէին զնա։

12 Եւ լուեալ Յիսուսի զի Յովհաննէս մատնեցաւ՝ դարձաւ յԳալիլեա։

13 Եւ թողեալ զՆազարէթ՝ եկն բնակեցաւ ի Կափառնայում ի ծովեզերս, ի սահմանս Զաբուղոնի և Նեփթաղիմի,

14 զի լցցի որ ասացեալ է Եսայի մարգարէի ասելով.

15 Երկիր Զաբուղոնի և երկիր Նեփթաղիմի, ճանապարհ ծովու յայնկոյս Յորդանանու, Գալիլեա հեթանոսաց,

16 ժողովուրդ որ նստէր ի խաւարի, լոյս մեծ ետես, և որ նստէին ի տեղւոջ և ի հովանեաց մահու, լոյս ծագեցաւ նոցա։

17 Յայնժամ սկսաւ Յիսուս քարոզել և ասել. Ապաշխարեցէք, մերձեցաւ արքայութիւն երկնից։

18 Եւ երթեալ Յիսուս առ ծովեզերս Գալիլեայ՝ ետես զերկուս եղբարս, զՍիմոն որ կոչեցաւ Պետրոս, և զԱնդրէաս եղբայր նորա, զի արկանէին ի ծովն զուռկան, զի ձկնորսք էին։

19 Եւ ասէ ցնոսա. Եկայք զհետ իմ, և արասցեմ զձեզ ձկնորսս մարդկան։

20 Եւ նոքա անդէն թողեալ զուռկանն՝ գնացին զհետ նորա։

21 Եւ անտի անցեալ՝ ետես զերկուս եղբարս այլ, զՅակոբոս որդի Զեբեդեայ և զՅովհաննէս եղբայր նորա, ի նաւի ընդ հաւր իւրեանց Զեբեդեայ, կարկատեալ զուռկանս իւրեանց, և կոչեաց զնոսա։

22 Եւ նոքա անդէն թողեալ զնաւն և զհայր իւրեանց՝ գնացին զհետ նորա։

23 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն Գալիլեա, ուսուցանէր ի ժողովարանսն նոցա, և քարոզէր զաւետարան արքայութեան, և բժշկէր զամենայն ախտս և զամենայն հիւանդութիւնս ի ժողովրդենէն։

24 Եւ լուաւ համբաւ նորա յամենայն Ասորիս, և մատուցանէին առ նա զամենայն հիւանդս, որք տառապէին ախտիւք և ցաւովք զանազանաւք, և որ ունէին դեւս, և խելագարս, և լուսնոտս, և որ կաթուածեալ էին, և բժշկէր զնոսա։

25 Եւ երթային զհետ նորա բազումք ի Գալիլեայ և ի Դեկապաղիսէ և ի Երուսաղէմէ և ի Հրէաստանէ և յայնկոյս Յորդանանու։

Մատթէոս. Ե.

1 Եւ տեսեալ զբազումս՝ ելանէ ի լեառն, և նստեալ նորա մերձենան առ նա աշակերտք նորա,

2 և բացեալ զբերան իւր՝ ուսուցանէր նոցա և ասէր.

3 Երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։

4 Երանի սգաւորաց, զի նոքա մխիթարեսցին։

5 Երանի հեզից, զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր։

6 Երանի որ քաղցեալ և ծարաւի լինին արդարութեան, զի նոքա յագեսցին։

7 Երանի գթածից, զի նոքա գթասցին։

8 Երանի սրտիւ մաքրաց, զի նոքա զԱստուած տեսցեն։

9 Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին։

10 Երանի հալածեալ վասն արդարութեան, զի նոցա է արքայութիւն երկնից։

11 Երանի եղէք յորժամ նախատեսցեն զձեզ և հալածեսցեն, և ասասցեն զամենայն չար բան ի վերայ ձեր սուտ վասն իմ։

12 Ցնծայք և ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր բազումք են յերկինս։ Զայսպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին։

13 Դուք էք աղ երկրի, և եթէ աղ սատակեսցի, ընդ որո՞վ աղասցի։ Ոչ ևս իցէ ինչ օգտակար, բայց զի արտաքս տեղի տացի և կոխեսցի ի մարդկանէ։

14 Դուք էք լոյս աշխարհի։ Ոչ կարէ քաղաք ծածկեալ լինել որ ի վերայ լերինն շինեալ է։

15 Եւ ոչ վառեալ զմոմ և արկանեն զնա ընդ սակաւ, այլ ի վերայ աթոռոյ, և լուսաւորէ ամենեցուն որ ի տանն են։

16 Այսպէս լուսաւորեսցի լոյս ձեր առաջի մարդկան, զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, և փառաւորեսցեն զՀայր ձեր որ յերկինս է։

17 Մի համարիցիք զի եկի արձակել զօրէնս կամ զմարգարէսն, ոչ եկի արձակել, այլ լնուլ։

18 Ամէն ասեմ ձեզ, մինչեւ անցցէ երկինք և երկիր, մի մակն մի կամ մի գիր ոչ անցցէ յօրինացն մինչեւ ամենայն եղիցի։

19 Որ արձակեսցէ զմի ի պատուիրանացս այսոցիկ փոքունց, և ուսուսցէ այսպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից։ Իսկ որ արասցէ և ուսուսցէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայութեան երկնից։

20 Զի ասեմ ձեզ, եթէ մի լիցի արդարութիւն ձեր առաւել քան զդպրացն և զփարիսեցւոցն, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից։

21 Լուարուք զի ասացաւ հնումն. Մի սպանաներ, և որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի։

22 Ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ բարկանայ ընդ եղբարս իւր՝ պարտական լիցի դատաստանի։ Եւ որ ասիցէ եղբարս իւրում. Ռակա՝ պարտական լիցի ատենի։ Եւ որ ասիցէ. Յիմար՝ պարտական լիցի գեհենի հրոյ։

23 Եւ եթէ մատուցանես զպատարագ քո առ սեղանն, և անդ յիշեցուցանիցես քեզ, զի եղբայր քո ունի ինչ ընդ քեզ,

24 թող անդէն զպատարագ քո առաջի սեղանոյն, և երթ նախ հաշտեցիր ընդ եղբարդ քում, և ապա եկեալ մատո զպատարագ քո։

25 Հաշտեցիր ընդ հակառակորդի քում վաղվաղակի, մինչդեռ ընդ ճանապարհի ես ընդ նմա, զի մի գուցէ մատնիցէ զքեզ հակառակորդդ դատաւորի, և դատաւորդ մատնիցէ զքեզ սպասաւորի, և ի բանտ արկցես։

26 Ամէն ասեմ քեզ, մի ելանիցես անտի մինչեւ հատուցանիցես զվերջին դրամն։

27 Լուարուք զի ասացաւ հնումն. Մի շնար։

28 Ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ նայեցանիցէ ի կին ընդ ցանկանալ նմա՝ արդէն շնացաւ ընդ նմա ի սրտի իւրում։

29 Եւ եթէ աջ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, հան զնա և արկ ի քէն, զի շահեսցի քեզ մի ի մասանցդ քոց, և մի ամենայն մարմինդ քո արկանիցի ի գեհեն։

30 Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, կտրեա զնա և արկ ի քէն, զի շահեսցի քեզ մի ի մասանցդ քոց, և մի ամենայն մարմինդ քո երթիցէ ի գեհեն։

31 Ասացաւ եւս. Որ արձակեսցէ զկին իւր՝ տացէ նմա գիր բաժանման։

32 Ես ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակեսցէ զկին իւր, բաց ի բանի պոռնկութեան, արասցէ զնա շնանալ, և որ առնուցուն զարձակեալն՝ շնանայ։

33 Եւ դարձեալ լուարուք զի ասացաւ հնումն. Մի երդնուր սուտ, այլ հատուսցես Տեառն զերդումն քո։

34 Ես ասեմ ձեզ, մի երդնուիք ամենեւին, ոչ յերկինս, զի աթոռ է Աստուծոյ,

35 ոչ յերկիր, զի սաստ է ոտից նորա, ոչ յԵրուսաղէմ, զի քաղաք է մեծի թագաւորի,

36 ոչ գլխովդ երդնուր, զի ոչ կարես մի մազ սպիտակ կամ սեւ առնել։

37 Այլ եղիցի խօսք ձեր՝ այո, այո, ոչ, ոչ. զի որ աւելի քան զայս է՝ ի չարէ է։

38 Լուարուք զի ասացաւ. Աչք փոխանակ աչաց, և ատամն փոխանակ ատամանց։

39 Ես ասեմ ձեզ, մի դիմանալ չարի, այլ որ քեզ ապտակ տայ ի մի ծնօտ, դարձո նմա և զայլ։

40 Եւ որ կամիցի ընդ քեզ դատել և զպատմուճանդ առնուլ, թող նմա և զթիկնոցդ։

41 Եւ որ զքեզ զմի մղոն տարցէ, երթ ընդ նմա երկուս։

42 Որ խնդրէ ի քէն, տուր նմա, և որ կամի ի քէն փոխառնուլ, մի դարձուցաներ զերեսս քո։

43 Լուարուք զի ասացաւ. Սիրեսցես զընկեր քո, և ատեսցես զթշնամի քո։

44 Ես ասեմ ձեզ, սիրեցէք զթշնամիս ձեր, օրհնեցէք զանիծանողս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձերոց, և աղաչեցէք վասն հալածողաց և նախատողաց ձերոց,

45 զի որդիք եղիջիք Հաւր ձերոյ որ յերկինս է, որ զարեգակն իւր ծագեցուցանէ ի վերայ չարաց և ի վերայ բարեաց, և տեղայ ածէ ի վերայ արդարոց և ի վերայ անիրաւաց։

46 Զի եթէ սիրէք զսիրողս ձեզ, զի՞նչ վարձս ունիք. ոչ զայն արդեօք առնուն մաքսաւորքն։

47 Եւ եթէ բարեւ միայն տաք եղբարց ձերոց, զի՞նչ առաւել արարէք. ոչ զայն արդեօք առնուն հեթանոսքն։

48 Դուք ուրեմն կատարեալ եղիջիք որպէս Հայր ձեր երկնաւոր կատարեալ է։

Մատթէոս. Զ.

1 Զգուշ լերուք զի զարդարութիւն ձեր մի առնիցէք առաջի մարդկան, զի տեսցին ձեզ, զի ապա վարձս ոչ ունիցիք առ Հաւր ձերում որ յերկինս է։

2 Արդ, յորժամ առնուս ողորմութիւն, մի հարկաներ առաջի քո փող, որպէս առնեն կեղծաւորքն ի ժողովարանսն և ի հրապարակս, զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։

3 Դու ուրեմն յորժամ առնուս ողորմութիւն, մի գիտասցէ ձախ քո զինչ առնէ աջ քո,

4 զի ողորմութիւն քո ի ծածուկ լիցի, և Հայր քո որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։

5 Եւ յորժամ աղաչէք, մի լինիցիք որպէս կեղծաւորքն, զի սիրեն կայնել և աղաչել ի ժողովարանսն և ի հրապարակս ճանապարհաց, զի երեւեսցին մարդկան։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։

6 Դու ուրեմն յորժամ աղաչես, մտիր ի սենեակ քո, և դուռն գոցեալ աղաչեա զՀայր քո ի ծածուկ, և Հայր քո որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։

7 Եւ յորժամ աղաչէք, մի բազմաբանեսջիք որպէս հեթանոսքն, զի կարծեն թէ ի բազմաբանութեան իւրեանց լսելի լինիցին։

8 Մի նմանիջիք նոցա, զի գիտէ Հայր ձեր զինչ պիտոյ իցէ ձեզ, յորժամ աղաչիցէք զնա։

9 Դուք ուրեմն այսպէս աղաչեցէք. Հայր մեր որ յերկինս ես, սրբեսցի անուն քո,

10 եկեսցէ արքայութիւն քո, եղիցի կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի,

11 զհացն մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր,

12 և թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք պարտապանաց մերոց,

13 և մի տանիցես զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն և զաւրութիւն և փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

14 Զի եթէ թողուցանէք մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ և Հայր ձեր երկնաւոր ձեզ զյանցանս ձեր։

15 Եւ եթէ ոչ թողուցանէք մարդկան զյանցանս նոցա, ոչ Հայր ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

16 Եւ յորժամ պահէք, մի լինիցիք որպէս կեղծաւորքն տրտում, զի կերպարանս իւրեանց աղարտեն, զի երեւեսցին մարդկան պահօղք։ Ամէն ասեմ ձեզ, առին զվարձս իւրեանց։

17 Դու ուրեմն յորժամ պահես, օծ զգլուխ քո և զերեսս քո լուա,

18 զի մի երեւեսցիս մարդկան պահօղ, այլ Հաւր քում որ ի ծածուկ է, և Հայր քո որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։

19 Մի գանձէք ձեզ գանձս յերկրի, ուր ցեց և ախտ աւերէ, և ուր գողք ականջ դնեն և գողանան,

20 այլ գանձէք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ ցեց և ոչ ախ

8 Այլ յետ քո՛ւր և յետ եղբա՛ր քո՝ ըստ
Օրէնսդրութեան դնեսցեն, և
նեղուսցեն քեզ մինչև ի վերա՛ճումն։

Տարմացեալ է մարախոյն ազգ՝ և անզ-
րիշ՝ ի միմեանց, և ոչ բնաւ զատանին։
Զնո՛ւն է նոյ առամուձքն՝ որով զբոյսն
հարկանէ, և ոչ ոք յաղթէ նոյ և սա-
տակէ, բայց միայն Ա՛ծ՝ որ է Ա՛ծ զնա-
սին։ Վարձեալ և վա՛ն սեղնեքերիմայ լսի
բանս՝ որ Ա՛ծոյն էր զնուազ և յաղթօղ։

9 Հասցեն ի վերոյ տղայքն, և ընկեսցեն ի
վերոյ գոմսդոյ։ Եղեն յոգորմն, և հոգեն
ընդ գոմս-հոնս էբեա՛ն զհեզ։

10 Բաղաք առ առանձինն անուամբ զե-
րուսաղէմ ասէ՝ ի վե՛ր որոյ և հան զօրա-
վարն սեղնեքերիմայ ոսախակ, և ընձեա-
ցոյց զբանս իւր առ մարդիկն՝ որ անդ
կեալ կային ի վե՛ր պարսպացն, գոլացեալ
զոյժ և զզօրութի՛ն նոյ՝ մտանելով ընդ
պատուհանս լսելեաց յապարանս սըր-
ծից նոցա։

11 Եբեսաց նօթ խոշնեցոյն էրկիր, և էրկինք
շրջեսցեն՝ ութգոլի՛ն և լուսին խաւարեսցի՛ն, և աստղք ծածկեսցեն զլոյս
իւրեանց։

Այ՛ն թէ երկինն կամ տարբերաց քնուա՛ն
մխիթարեցաւ՝ այլ եէմի, յայնժամ
յերկիրզէ մահնա՛ն և կործանմանն՝
մեռի և մատախուղ եզև։ ու՛ր ասացն ի
ձեռն հրեշտակացն առ եսայի, այս է օր
նեղութի՛ն, օր ամպոյ և մարախոյ։ Այս
ո՛ր զայս ամառնէ, թերևս սեղնե-
քերիմ։ ոչ, այլ զօրութի՛ն այ՝ որ է ընդ
նմա։ Թերևս զնա ասէ՝ առանց տեսանն
կարծեք եկեալ աստ։ Որ ասաց ցիս՝
Ես՝ պատերազմ ընդ նմա։ Յաղթես
որոյ ասէ մարգարէս։

12 Այ՛ն ժամ ոգի՛ն ի՛ւր ասպել եբեսաց
զօրութի՛ն իւրոյ։ չի բազո՛ւ յոյժ բանի
նօթ, և հրոյ գործ գործեսցոյ նօթ։ չի
գի՛ծ է օր տեսան, գի՛ծ և երեսի՛ւ յոյժ։
և ո՞վ իցէ նմա բառնալոն։

Տէ՜ն

մարտե զպատուհասն, զի մի թուլասցին ի բանս քաղցրութեանն զսպասեն սպասնալիս կարծել, և զայս հաստատուն. Եւ ասա՝ զոր առ սովորմանն խոստացաւ այլ չիշէ· զի թէ բարկասցեմ ի վերն ձեզ, և զղջացեալ գան և ազատեն զնա ի տանս յայսմիկ, ներեցից և թողից նոցա. Արդ՝ ո՞գիտէ, թէ վա՛ն ոչ խոհականացեալ զոհիցին և սպանդիցին ի տաճարի անուանն իւրոյ ներելոցէ մեզ և զի առասցուց նմա թէ՝ ո՞պ կանխեսցեն առաջ խօսել զանս հաշտութեան, յաւելու.

15 Փո՛ղ հոբէ՛ ի սին. սբէնչէ՛ զոհս. տո՛ւր նոքուցէ՛ զղաւոն.

16 Հաղվէնչէ՛ չծղվե-ըէ՛ս· սբէնչէ՛ չէ՛ նէվէնչէ՛ ընոբէնչէ՛ չնէրս· ծղվէնչէ՛ չոը զոյս սոնգէոցս· եչչ էնոյ ի սենվէ էւրդ, և հոբսն յոտոգոսոգէ.

Այլ պատուհասն հասցուցեալ ի վերուց մեծամեծաց և փոքունց սահմանեցաւ, այսպէս և զառգ ապաշխարեսն ամլեսն նոյ օրինադրէ, փողով կոչէ զնա կերզնցին և ոչ զանխլաբար՝ կալ առաջի այլ, սրբել զանձինս նախ պահաք ի ծանրութենէ մարմնոյ, և ապա արտաքս ածել ի սրտից պաղատանս· և զայս ծերոցն մնասաւարար, և մանկանցն ողորմի կերը պարանոցք, խափանելով զնէ սպի զսովրական ուրախութենի որ էր օրհնացն մավսէսի.

17 Բնդ ալէճանս և ընդ սէղանս լոցչէն տո՛ հոնոյ և զաղօնէոյ պեռան.

Սերան զոհիցն արտաքոյ էր ի սրահ տաճարին, և տաճիանաք տաճարն ի նմանէ անջրպետ· ասա արտաքոյ հրամայէ քահանայիցն և սպասաւորացն տաճարին կոծս յարմարելս Եւ զի՞նչ ասեն ի կոծելն եւրեանց, տէր յաւելու· Եւ ասասցեն· եհնչեա՛ պէր ի ծոզվ-ըէ՛ս տո, և ի՛ տոբ չծասոնգո՛-ըէ՛ տո ի նոխասէնս պէրէլ ի վերոյ նորա ալէպ· չի՛ ասասցեն ի հեհնասս՝ եհ ծո՛ր է ես նոցա· այլ և ինքն ասէր ես առ փարաւոն,

Կարծիս ձգէ զողորմութիւն՝ և ճրշ-

Տէն է օր պատրաստի, և նը կամացն գործի է ասորին· վա՛ այնորիկ նա տայ դձայն իւր բարբառովնը, և ի՛ տեն զօրութենէն սարսեն բնակիչքն երկի. Եւ զի մի տացէ պատճառս կարծեաց թէ՝ փակեցաւ ընդ եմ նոցա դուռն գթութեն՝ այլ, առ ի՛ ընել կանխատեսութեն՝ կուչէ զնա յապաշխարութիւն, որ կարծին է զայս ամ դառնութի բարկութե՛ ի գթութի քաղցրութե դարձուցանել զ

12 Եւ ասէ ասէ տէր ես ձեզ ի՛ր· գոյնոր՛-ո՛ տաւ յա՛ սրտ յէրէ, զոհ՛ո՛ և լուրվ և խօսվ.

13 Պատառէ՛ չոնէտս յէր՝ և ի՛ չհոնդէրյ՛ս·

Սովորութի կալան քահանայքն պատառել զպատմուճանս իւրեւր՝ ի կերպ բանս սգոյ առ ականի ժողովրդեանն· վա՛ այսորիկ հարկ եղև մարգարէիս ասել զայս, թէ ոչ վա՛ զպատմուճանին պատառելոյ հաշտի ընդ ձեզ ես՝ որ զձա ծուկան քննէք, այլ պահանջէ՛ ի ձեզնը հեզութի և խոնարհութի մտաց՝ որ ես սրտից պատառումն· բատ այնմ թլփատութեցեք զանթլփատութի սրտից ձերոց· Եւ ասէ ես ձեզ ի՛ր, չի ողբաս ես գիտեք է, երկայնութ և բազում ողորմ որ չղկնոյ ի վերոյ չարեաց· Ոյտա է թէ՝ ի չարեաց զոր սահմանեի ածել ի վա՛ մարդկան յաղագս մեզոց, բատ այնմ՝ ոչինչ է չար ի քաղաքի զոր ոչ գործէ ես՝ Ոյտա կամացս դիւրաւ կ՛զարշէ զնա սուգն սրտից և դարձն սրտի մոտ· Եւ վա՛ն· զի պատուհասն վա՛ զդնման ածէ, ոմ զի ակամայ ի՛նէ զուրթենէն ապաշխարեսցեն, և ոչ թէ վախ֊ճանդրուին միայն՝ ոմ մարդկան է սովորութի· եւթէ նախ քան զիրաձէրն նոքա՝ զայս առնան, կարձէն զնոյնն·

14 Ո՛ գիտէ էնէ գոյնէ՛ և ապաշխեսցէ, և խղճէ չնէ իւր օրհնութիւն· և ընծա և սպոնդ պետան ես գեսս·

տուքի կերակրոցս՝ որ յետ յաղթուե
ասորեստանեաց, մարգարէանայ։

20 Եւ ՚ի հին ասացին հուծէացւոց ՚ի ՅԻՆՉ
և գրեցէք զնա յերէից ՆՈՂՈՒ. և ոգոյն
նեցից զասելն նորա ՚ի ծնէն ասորւոյն,
և ՚ի ՀՈՐԷԼԻՒ նորա ՚ի ծնէն ՎԵՐԼՒՒ։

Ասի և այս յաղագս մարախոյն, և մա
նաւանդ յաղագս ասորեստանեայն՝ որ
դիմեալ եկն ՚ի վրէ նոցա ՚ի վերուին կող
մանցն և հալածեցաւ ՚ի ստուակէ հո
րեշտակին այ զզօրս նր, ապականեցաւ
յառաջոյ և յետոյ, զի յորժամ դիմեալ
գայր ՚ի ծուխ հարեալ ՚ի հրէ ստուան՝ ՚ի
զօրացն ուշայեացաւ, և յորժամ դար
ձեալ գնայր յերկիր իւր՝ ապրամելէք
և սպասաւ որդիք նր սպանին զնա ՚ի
սուր սուսերի իւրեանց։ Եւ զի հաս
տատեաց Թէ՝ կատարելոց է այս ամ,
յաւելաւ։ Եւ ելոյծ ղօրս նորա, և քա
ջեսէ հաս նորա. զի գծացան գ՚ծ՚ նորա։
Զ արաւ մարախոյն որք ՚ի ծովն սատա
կեցան, և զօրաց ասորւոց հարիւր ու
սուն և հինգ հազարացն՝ զորս սպան հր
եշտակն աւն ՚ի գիւռնս ԵԿՄ. Ո՚ վ
ծացան գործ նորա։ Ի՚նչ՝ զի ինքն ընդ
մեծ ումէի յաղթութեանն հպարտացաւ
հայհոյել ջաց, զայն որ զբազուկ նորա
բարձրացոյց ըստ այնմ՝ նուաիրեալ էն,
և ես ածից զնա։ Ի՚ասց եբրայեցին՝
այ ցուցաք, վ՚ս մարախոյն մեկնէ զա
սացեալս, զորս ՚ի սատակելն եգիպ
դեզս, այլ և զգուրսն յերկրին եգիպ
տացւոց, և ետս նր բռնութիւն եգիպ
կերն. ՚ի վրէ որով և զյաւելուածան ածէ։

21 Վ՚ասելութեամբ էրէիբ. ենթ՚ և ասէ՝ ես
չի գծացոյց ոչ չարեալ էր ընդ ինէ։

Ի՚րկիր՝ զոր եկեր հնար խորչակին ՚ի
զարհնուալ բարկութենն այ վ՚ս մեզաց
մերոց, այժմ արի՛ կանգնեա ՚ի լեմա
նեզ և քաջալերեա, զի յապաշխարելս
մեր՝ մեծ պարս այր զողորմութիւն իւր
ընդ քեզ՝ օգոյ բարեխառնութեամբ
և անձրեւաց քաղցրութեամբ։

արձակեա զժողովուրդ իմ. արդ՝ զայն
յուշացեալք նմա Թէ՝ ոչ զքո նախաիր
նամեա, զի և նախատինք մեր՝ առ քեզ
վերանայ, յասելն հեթանոսաց Թէ՝ ուր
է Աստ նց, և յանգանել զամենակար զո
րութիւդ քո։ Վ՚ասպէն այսպէս ասեր
ուսեալ, ուր է Աստ եզեկիայ։ վ՚այ կոր
ծանեաց զբարձուն և զսքանչս, և
հրամայեաց ՚ի նր սեղանն միայն զոհս
մատուցանել։ յաղագս որոյ և շարժե
ցաւ Աստ ՚ի վրէ ժխտողութեանդ։ Ի՚րդ՝
զայս բարկութիւնս այ՝ զոր ասաց մար
գարէս, եբեր սենեքերիմ և զօրք իւր
՚ի վ՚ր եէմի. Ի՚ր զայս խրատ ապաշխա
րութեանդ՝ զոր ետ, ստացաւ եզեկիա և
բարեկամք իւր և Աստ տունն յուզայ
յաւուր յայնմիկ։ Վ՚ասկ որոյ և վ՚ինի
ածէ բան մարգարէութեանս զվերկուսին՝
որ եղև նց յայ։

18 Եւ նախանձեցաւ ուէր վ՚ս երէից իւրոյ։
Եւ խնայեաց ՚ի ծառվոյսդ իւր։

19 Եւ զաստանէի եա ար ծաղվոյեան իւրոյ՝
եա ասէ. ոհասուիկ եա ասուն ՚ի ՅԻՆՉ ղո
բեան և զգինի և ղեղ, և լցէ՛ ՚ի ՅԵՂԵՒ.
և ուչ Եա ասոյ ՀՅԻՆ ՚ի նոխտութիւն ուզից։

Գիտասցուք, յայտ է Թէ՝ վ՚ս աղօթիցն
եզեկիայ և ագոյն զոր ստացաւ, ոչ՝
պատմէ Եսայի. և զի վ՚ս այսորիկ էանց
՚ի նոցանէ պատուհասն, և ոչ վայրապար
վկայէ երեմիա յասելն իւրում, Թէ
մեքիա մարտացի մարգարէացաւ յա
ւուրս եզեկիայ՝ և ասէ, սիոնի արօրաս
դեր լեցի, և էմ՝ ՚ի դաշտ ապականուա
Թէ. և զի յաղօթս եկաց եզեկիա, ան
ցոյց ած զպատուհասն ՚ի ժամանակս
նր՝ և յամօթ արար զասորեստանեայն
՚ի սատակել զզօրս նր հրեշտակին աւն։
Ի՚րդ զայս ցուցանէ և մարգարէս Թէ՝
էանց պատուհասն, և ազատուն վերստին
զպատուս երկրին։ ոչ և անց էապէ ցե զե
կիա, այս է քեզ նշանակ Թէ՝ լուաւ քեզ
ած, յայտնեաց ժողովրդոցս զարմանալն և
յերկրորդումն կերկեցս, և ապա յեր
բորդն ցանեացես։ Ի՚րդ՝ զայս առա

22 Պաղատեցէ՛ք երէց վայրէ, չէ թէ ըստ ոճոյ
թլաց անոգոյժ. չէ ծառ՝ ճա՛կ չդառնայ
իւրմէ և ընկնի եռուն ղօրաց իւրեանց։

Այլ՝ ի վերայ առաց, թէ երկ վայրկ առ
քո՛վ Հայեցաւ ածի՝ ի խորշակահար լե-
նիլ երկրի. ատա դարձեալ՝ ի ծագել
գիտելեն այ՝ և զանատունսն լքելով
ի սովոյն զօրացուցանէ ի յոյս, պատ-
տա՛ւ լինել աշխարհին։

23 Երդէ՛ս սիոնի, խնդացէ՛ք և սրբո՛ւ լերուս
՝ի սէր ածն յիւ. չէ՛ք ինչ յեղ սէր ներ-
կո՛ւ սրբութե՛ն. և սեղացի յեղանէին
կանա՛ք և անագան լերին չառաքինն։
24 Քա՛ն լցայն կուլ յոլենոյ. և չէղանի հնձն
յոհ՛ գինոյ և իւղոյ։

Կոնդացէ՛ք՝ ոչ վարապար, այլ՝ի սէր ածն
ձեր՝ որ հարուածո՛ւն իսրաէլոյ, և ա-
պաշխարութե՛ն ձեր կերակուր արդա-
րութե՛ն ետու իբրև արժանաւոր, տայ
զանձրև՝ և զհարշակահար զանդաստանս
դարձեալ պտղաւորա՛ւ յօրինէ։

25 Քա՛ն հոգոյ՛ն յեղ գթոհոմի՝ ուոյն յոբ
եկէր ի՛սրաէլ՝ և լսրէ՛ն՝ և ի՛սրէլ, չէր
ի՛ն ընդ սոսկեցի՛ն. և ի՛ն ան ամենայն
ծաղկեցո՛ւ ի յոհ՛ երեսոյ։

26 Քա՛ն սոսկե՛ւ ի՛երկի՛ն՝ և յոգեկո՛լի, և
օրհնէ՛ն՝ զնո՛ն ա՛ն ի՛յ ի՛երոյ՝ որ սրո՛ր
ընդ ի՛յ ոճոնէ՛լի՛ն. և ի՛՛ ան ամենայն
ծաղկեցո՛ւ ի յոհ՛ երեսոյ։

27 Քա՛ն ծոնէ՛լի՛ն ի՛ն ի՛ գի՛ն ի՛ ան. և
ես սէր ա՛ն յեր, և չէ՛ոյ ի՛ոյ յի՛ն՛ն. և
ո՛չ ոճոչեցի ծաղկեցո՛ւ ի՛ յոհ՛ երեսոյ։

Յորժամ գարձան մեծամեծ ազգունքն
լերք՝ ի ձեռն կիւրոսի և գարեհ՛ի
ծանեան զօգնութե՛ն այ, և այլ ոչ ին
խանակեցին զնա ընդ կուռս հեթանոսաց։

28 Քա՛ն եղեալ յեր ոյոգի՛ն հեզի՛ն յոգոյ
իւրմ՝ ի վերայ ամ՛ սրբոյ. և սրբեսցե՛ս
ցին ոսոսեր յեր, և գոսեր յեր. և ծեր
յեր երազո՛ւ երազեսցի՛ն, և երիտասարդ
յեր տեսի՛ս տեսցի՛ն։

29 Քա՛ ի վերայ ծառայից իմոց, և ի՛ վերայ
աղախնեայց իմոց յոսոսան յոյնոսի՛ն հեզի՛ն
յոգոյ իմ՝ և սրբեսցե՛ն։

30 Քա՛ գա՛ն նշանս յերկի՛ն՝ ի վեր, և նշանս
յերկի՛ր՝ ի ներքո՛ւ, սրբո՛ւն և հո՛ւր և սղ-
րկի ծխոյ։

31 Պրեգո՛ւն գառնի՛ն՝ ի խաւա՛ր և լո՛ւսին յա-
րեր՛ն, գնդչե՛ն եղեալ յոյ օր տեառն գձն
և երեւելի՛ն. և եղեալ ա՛ն՝ որ կոչեսցի՛ զն-
նան տեառն կեցցէ։

32 Ո՛ր՝ ի՛ լեառն սիոն և յե՛ի՛ն եղեալ ազ-
գե՛ն սրդեն և ասաց տէր. և ա՛ն ե՛ն ե-
նեալ զրս տէր կոչեսցէ ա՛ն լինի։

Կանգուն վա՛ն սատակմանն ասուր, և
վրկուե՛ն եզե՛կիայ ետես մարգարէս,
յարմարե՛ և զայս ի՛նդին. և ոգի՛ հե-
զեալ ի վե՛ ամ մարմնոյ զվրկուե՛ն ամ
բնակչացն եզե՛մ ասէ. իսկ մարգարէ-
ուե՛ զօրհնուե՛ն գոհուե՛ն զոր տա-
նէին այ, ըստ որում և ի կատարած
բանիս ցուցանէ թէ՝ ի լեռն սիոնի
և յեե՛ն եղեալ ազեր՛ւ, ոչ և ասաց տէր։
Ամ դարձեալ՝ հեզի՛ն յոգոյ նո՛ւ ի վե՛
ամ մարմնոյ։ Ո՛ իսրայէլացւոց զե՛լեցն նշա-
նակէ, որ լինելոց էր նո՛ց զօրութե՛ն հո-
գւոյն այ։ Իսկ զի ասէ թէ՝ մարգարէացին։
Հասարակաբար ծերը և մանկունքն՝ ոչ
թէ զի մարգարեացան նոքա, այլ զի ըզ-
բանս մարգարէիցն՝ որք զե՛լեցն խոսե-
ցան, ի գառնանէն առին ամէն ի բե-
րան և ցնծութե՛ աղաղակե՛ին, վասն
լե՛ալք

որ յաւուրց անտի յառաջնոց տպաւո-
րեր յինքեան զայս շնորհն խորհուրդ
գհանգստեան որ ձչմարիտ շաբաթուս
և միխիթարութեանն, եկն եւս ի վեր նոյ
հեղեալ ի յերկինից շնորհք սուրբ հոգւոյն՝
և ոտոգեալ ծաղկեցոյց ի լի զուս նոցա
զբարբառ ամենազգաց։

Լաւ էարդեաւսիէն ասասէ՛ ոչ, և գասէ՛
ոչ։ և նէ՛ոչ ոչ երազվ երազելոյն, և երկ-
գասէ՛ոչ ոչ գեսէ՛լը գնոյնն։

Լաւ՝ ի վերոյ ծառայել ինձ, և՝ ի վերոյ ա-
ղաներայս ինձ յառաջան յոյնոսի հեղի՛ չ-
գաղ լինի, և էարգեաւսիէն։

Լ՝յսիսքն, զի երկուտասանքն ոչ թէ ին
քեանց միայն ընկալան զայսր շնորհն
հեղումն, այլ ամենեցուն որք հաւատացին ի
քն՝ գնեալով գձեռս իւրեանց բաշխեին,
ոչ ունի պատմութի՛ գործոց նոյ։ զի
արք և կանայք և մանկունք և ծերք ե-
ղեն՝ բաշխեալ ոչ գհոգին, մարգարէք։
Լ՝այց թուի թէ՝ զծերս և զմանկունս
և զերիտասարդս ոչ ըստ մարմնոյ չափոյ
հասակի, այլ ըստ հոգևորին զանազանէ։
զի ծեր էր պօղոս հոգւոյ հասակաւն,
որ ետես զայրն մակեդոնացի՝ որ խրատ
ետ զօգնութի։ ծեր էր և անանիա որում
երևեցաւ ասէ՝ ի տեսլեան և ասաց վա՛
նի՛։ գրե և զսոյն աւետարանիչն, գրե՛մ
ձեզ հայր, գրե՛մ ձեզ երիտասարդ։
Լաւ ասոյ նէոն յերկինս՝ ի վեր, և նէոն յերկիր
՝ի խոնարհ, ասէ՛ն և հաւ և նրկին նէոյ։
Լ՝երեկոյն էապէն՝ ի խոստ և լուսին ասէ՛ն,
գնոյնն ևեթ էջ օր ասէ գնն և երեքին։
Լաւ եվեցի՛ ասէ՛ ոչ էոզեասցէ չոնասէ՛ ասէ՛ նէցցէ։
Լաւ այր տայ զնշանս։ յայտ է թէ՝ հո-
գւոյն հեղման, զոր օր մեծ կոչէ և ե-
բևեքին։ զի զօր օրինակ առաւօտան՝ նշան
է արեգականն, և տերևաց ծառոց ցրդ-
ումքին գարնան։ այսպէս և այս նշանս
որ յերկինս և յերկիր լինելոց է, հո-
գւոյն սրբ՝ի վեր ասէ՛ն հեղման։ Ձե-
զումն արեան անբիծ գառինն՝ յերկրի
նշան, որով գնեցաք ի մեղաց։ և ջուրն
՝ի կողէ նո՛ր որ շինելոյ գհօր յաղա-
նացն ադամայ։ և մրրիկ ծխոյ՝ նա-
խա

լեալք յէլս նախատեսութե՛ն։ իբր
զայն որ ասէ, ուրախ եղէ՛ եմ՝ այլ ա
ւելին ցիս՝ ի տուն այ երթիցուք մեք։
և հաձեցաւ ասէ՛ր ընդ երկիր գո, և դար
ձուցեր զգերութի՛ն յակովբայ։ Իսկ
զի ասէ՝ թէ՝ նշանս յերկինս՝ ի վեր, և նշանս
յերկիր՝ ի խոնարհ։ Ո՛վ ի նշանաց և սր
ուեսութիւք բնակեցոյց յետ դարձին։
ոյ և դաւթի ասէ, երկիցեն բնակիչք
երկրի՝ ի նշանսդ քոց։ Լաւ՝ գնչէլ եկալ
էջ օր ասաւ գծն և երեքին։ Ո՛վ զա
տակումն գոփայ՝ որ եղև յետ դար
ձին։ ոյ ասէ թէ՝ իմ՛ոլոցից զնո՛ ի հորն
յոսաւաթաձա և դաւեցայց։

ԱՑԼԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ.

Լաւ եվեցի յետ այսորիկ հեղի՛ չ յոգւոյ
՝ի վերոյ աւ մարդոյ։ և մարգարէսացին
ասասէ՛ ոչ, և գասէ՛ ոչ։

Լ՝յսիսքն, զի գիտուի ածպատուհա՛նն զոր
ունէր միայն ի՛ն՝ հոգւոյն՝ որ էր ի գիր
մարգարէին, տարածեցաւ յամենայն
և յազգս։ որք օրհնեն նովի՛ն հոգւոյն
զածն՝ առ՝ի կատարել ասացեալսն, ամ
հոգիք օրհնեցէք զնո՛ր։ Լ՝այ եղև՝ ի
ձեռն առաքելոցն՝ որոց ի՛ր բարբառն
ընդ ամենայն երկիր ելեալ կամաւոր մի՛շտնին
քան։ ոյ ասաց, որդիք ա՛նուա՛ի ինդա
ցիք և ուրախ լերուք՝ ի նո՛ր ածո՛ ձեր,
զի ետ ձեզ կերակուր արդարութե՛ն։
Վանզի նախ պատարագեալ ա՛ծն՝ նո՛ն
զամարինն իւր, և ետ կերակուր առա
քելոցն՝ որդւոց վերին սիո՛նին, և ա
պա ի ձեռն հաշտարար պատարագին
երկիր հայր՝ ի վե՛ր նոյ զնոսա ե՛ր։ ոյ
և ինքն ասեր, լաւ է ձեզ՝ թէ ես
երթամ՝ զի թէ ես ոչ երթա՛մ՝ պա՛ր
նաբաս ոչ եկեսցէ առ ձեզ, ապա թէ
երթամ՝ առաքեցից զնա առ ձեզ։
Իսկ յորժամ պատրաստեցաւ վերանալ
և մինչ չուէր ընդ երկինս պատկերի
փառաւոր, ասաց առ նա՝ ահա ես առաքեմ
զաւետիս հօր իմոյ առ ձեզ, և դուք
նստարուք՝ ի քաղաքի՛դ յերու՛մ՝ մինչև
զգենուցաւք զզօրութի՛ն՝ ի բարձանց։
Իսկ ի ընդ լաւուրցն յիսնեորեկին՝ այն

ծե

խաւարիք չարչարանացն , որ եղև ի վերն ի խաչահանուացն . յայս աջանչելի նշանացս՝ որ եղև յերկիր ի խաւարն, եղև նշանակ և ի երեկինս այլայլութիւ տարբերացդ . զի արեգակն դարձաւ ի խաւար , քոյր արկեալ պատկառանաց իւրոց՝ ի տեսանել զնահատինս արարչին՝ և լուսինն յետընջեցաւ ի չարիւնն՝ չաղչակցութիւն որակի կերպարանաց տեսչդչին։ Ա՛ այսր աւուր խորհրդոյ և նշանաց չարչարանաց անմեղին՝ ամա եղելոյ երկն օրն միծն և երեւելին գալստեան Հոգւոյն՝ որ զարհուրեցոյց զամ բնակիչս երկրի , և յայնմ օրէ հետե նեղգործութիւք սրբ Հոգւոյն սկսան մալ դիկ ի կարգալ զանուն տն հաւատոյք, և կեալ ընորհօք։ Ո՞վ է ի լեռան սիոն ե յերէ եղիցէ ապրիմ՝ որպես ե ասաց գէր . ե առեաքանել ըստ գէր նուէսիչ տ ինեն։ Այսու ե թէ՝ երկրք հաղարքն և պլչքն, որ յայնմ աւուր և յետ այնորիկ հա ւատացին բանիւն պետրոսի և մկրտուեցան . զի նա զնմանն կոչեաց , բայց ըն կալան զաւետարանութիւնն կոչումն ո մանիք , ոչ ասէ սյատմութիւնն։

Գլուխ գ. Լուս. ա.

1 Ո՛վ ահա՛ասիկ ես յաւուրն յայնմիկ և ի ժամանակին յայնիկ՝ յորում գոչեցից զՏէրութիւնէ հրեշտակին և ընդեն .

2 Եւ ածուվեցից զամ ազգս , և իջուցից զնա ի հովիտս յովսափատ . և դատեցից զնա անդ, վասն ածուվելոցն իմոյ և ժառանգութեանն իմոյ Իսրայէլի .

Յայնմ տայ ղհաւատ դարձին՝ ոչ եւ այլ մարդ արեքն , որ եղև ի ձեռն զօրաբարելի և եղբի յաւուրս կիւրոսի և դարեհի և արտաշրի Թագաւորացն պարսից ։ Որոց ի դալն և ի շինելն գքաղաքն և զտաճարն ընդդէմ կացին սամարացիք . և գաղտագողիքն հանդերձ բազմութիւք զօրաց ժողովելոցն ի վերն նից, զորս եղև կիսել տուն գովգայ անուանէ, և ժանուցանել նմա՝ յասել Իւրաւմ. դուա այն եա՝ որ խաւեցայ վասն քո ի բեր ման սամ մարգարէից իմոց ։ Վասնզի անդ մերձ առ եէմ՝ ի ձորն յովսափատ Թուա՝ որ Թագաւմանի առն գատաստանացդ, բարկութիւնն այ սատակեաց զանհնարի բաշխութիւն նից ի ձեռն զօրաբաբելի , և առ և աւար նից տուաւ իւրեն ի հնութիւ վերատին շինութիւն տաճարին , ոչ և սեն սամ մարգարէքս ։

3 Որ յօրէնսն ընդ սի ազգս , և ջերմիր իմ բնակութիւն ի վերայ ծուղրէտան իմոյ վճռոյ սրտիկն . և եռան ղպատանեսս ժողովեսն գոնելոց , և ղալիսանս վճռաւերն ընդ գերեսս՝ և ըստ գերեսս։

Ո՛այս քան վտանգքս ածին ի վերն նից ազգքն յորս ցրուեցան յետ գերութեն . և վա այսորիկ ի դարձին՝ ած զօրութեի ետս խնդրել վրէժս ի նոցա նէ , ոչ հարց իւրեանց յեգիպտացոցն, ետ զաւար ոչ՝ ոչ նից զզարդս կանանցն նոցին, առ աստ ի նիւթ տաճարին շինութեի՝ ոչ և անդ ի խորանին։

4 Եւ գուռ ես ոսկուն ինչ ձուր և ծուխ գան՝ և սի գալիս սյշդեսց . ի նե հ պատրաստին ինչ հոռոմանեչ ինչ , սի սես պահեսչ ինչ ։

Ժանգակ եղև ծուր և ծագդան և սամ ազգն փղշատուց գերչցին Հ, բուսատկեմի , յալգա որոյ առնա դաբ ձուցանէ զբանն։ Եւ սիսս պահչ զայն առէ , զի յետս զգաստաս նից և զայ լազգեացն քանանացոց Հատ և իջնի ժառանգեցցես , նոքա զայն սիսս մրմնջ բեալ էին ի սիրտս , և յորժամ գերե ցան էմ բերկրեցան և վրէժխնդր լութի Հատուցման համարեցան Հա մազգեացն խբենից քանանացոց ինդ ցանէ , զորս ի ժամանակս յետոյ և դաւելի ինչ Հալածեաց և չարչարեաց ։

Անգնեցան արդարև յամ աչխարհաց հրամանաւն այ ի յաւուրս դարձին։ Բայց թէ ոչ մասնաւոց զորդիս ծուլացուցն ի ձեռս որդուցն յուդայ. ասէլէ ե. յորժամ էին գովք և մեգովք յաչխարհն փիւնիկիոյ նախ զծուր և զծայգան և զամ ծովի զերաց քաղաքաւն յաւար եառ, և նոյ գերութիւն հանդերձ էին ի վեր ի ձմի։ Իսաւակէլ հանդերձ զորքն ի նոցանէ՝ առին որ դիքն յուդայ զգերիս ծուլացուցն ի զորացն գովչայ, և ինքեանք վաճառեցին, ոչ վաճառեցանն որդիքն իւրեանց ի նոցանէ. և այսպէս ի զրկել ել Հայոց յաւուրն Թէհամոնէն, ոչ ասէ մարգրէն։

9 Վերջ կոչեցեալ ջայլ յուդա. ծուր ասէ մարդ, տղերոցէ զգաթերջուղ. ծղվիճ ցաւ։ և էլէ՝ ոմ ոչ պաթերջուղ։

Զարդ ասէ քարոզ՝ ոչ յօտար ազգաց, այլ ի ցեղն իւրէն զայս յայնժամ, զոր նախատեսութիւն մարգարէիցն է ա նոյ ասէ ի վերոյ։ և տարեալ ի մայկ ծողոչ, և զմարտս զոր գերեզ ասէ, յաղթութիւնն ի գլուխ ածելը

10 Աղաղակէ։ չխոխ ոյէ ի սահմանս, և ըզ գերեզիկն ոյէ ի գեղեցկանս։

11 Ցիտն խոխոսեցէ ի հղծ եւ ես։ Ճաղվիչցուս։ Եւթէ։ ուէ ոմ ղուլա նոյի անդր գասթերցուս։

Ասէ. յայտ է թէ՝ շուրջ զեզմա. անդ կոչէ զամ ցեղս և խրախոյս տայ, և և որոց չէին ի զինուորական կարգն՝ զնոսա պատրաստել, ցուցեալ թէ՝ յոյժ բազումն քան զինեալսն զորս հանդերձ ձեալ էն կոխան առնել ի մարտին։

12 Հանդերձ պաթերջուղ։ Ը. ղուլ ի ոյէ ես ի ոյէ յաղթ գասթա։ չի անդ պաթերջուղ չամ ասէս ղուլանոյէ։

Ասէ՝ ոչ ոք ի ձեզ ի յաղթութիւնս ածոյ կամ արուեստի, այլ զորս թէ ան կամացն այ, և հանդարտքն ի կարգս զին

5 Վազվազոյէ պաճաղաս հաթաղոյէ չհզ պաղոյս ճ ոյէ ի ձէր։ փոխանակ չի ղործոնքն ի ձ ղսպէն ասէս, և չընթեր ընթէրսն և չի։ ոյէն ասէս պաթոյ ի ձ հեանս ոյէ։

6 Ձ ղորչոն յաթոյ՝ և ղորչոն եչի վձ ճաուչէ։ ոյէ։ ոյն յոանոյ ։ չ։ գ։ ծեչէ։ ղոն ի սահմանայ երեանդ։

Ղրդ՝ վաճառականքն էին ծուլացուքն և այլ շուրջ զսահմանօքն հրեաստա, նի քաղաքքն։ արդ՝ յորժամ ասէր նի քաղաքքն զէմ՝ և գերծայ ըզ գանան տաճարին, բերէին նոքա զնիւ բակուրան և զմմկելիս։ և զի զորք բա բեղացոյն ի հեռաստանէ էին տային ի պէտս կերակրոյն և ոռճկին զամա նօթա գեղեցիկս տաճարին ի նմ, և նոր քա զնք սպասան տարան ի պիղծ մե հեանս կուռն իւրեանց։ այլ և զմանչ կուռնա երբայեցիս դնեին յաճան և առնուքն կապէնս պատնէշս ընծ կամանց իւրեանց ի բաբելացոյն և ընդ նոց դէմ նոյ, ոչ ասաց ի վերոյ։ և տարեալ ի քաղաքս իւրեանց վաճառաշահութեամբ ծախքին նաւավարացն՝ որ դային ի հեռաւոր աչխարհացն յոնմանց։ Ըս այսպէս մերժեցան որդիքն ձ էմի ի սահմանացն իւրեանց, և այնուհետև ի կողմս՝ որ ի հեռի կողմանս արևմտից, Թրուաացեացք. քանզի չէին նոքա իբ րև զնս՝ որք ի բաբելոնի ի միասին գը նացին, և օր ըստ օրէ այն ուսեալքն դար ձէին, և այնու յաւուրս ուրոյն լինէին, այլ և օրէնս իւրեանց ամբողջ պահ ցին ի բաբելոնի. իսկ վաճառալքն ի ծուլացուցն պատանեակք գոլով սկզբ ծեցան ի հեռաւոր էտաւան ի կուռան հեթանոսաց։

7 Ասէ՝ նա խոկգնեցէց զնս ի ռեղոնէ՝ որ վաճառեցէ։ զնս ոնէր, և գնաւոցէց չհզ պաղոյն ոյէ ի ձէր։ ի

8 Ձ հառնէցէց զնաթէրս ոյէ՝ և զնաթէրս ոյէ ի ոյեա օրէոյն յաթոյ, և վճառե ցեն զնս ի գերեանքի յաթս հեանսոր էն, յոանո։ չի գէղ իօօեցաս։

զինուածոցս զսրբիցէն , և կացցէն ի ձորն յոխասիաթու. քանզի անդ կոտո-
րեցան բիւրք ազգաց՝ որք ընդ գով-
գայ , զորոց թիւ բազմութեցն եղե-
կիել չէմարիտ ցուցանէ ։

13 Ելէկ՝ նահգով՝ ղ հասս ղէն խոխ ։
Ահէ խիճէկ՝ ղի ցեւղէն հէյհոն՝ և ղէ
զոն գուրկ ։ ղի բազմացան էրէկ նոցա ։

Երեքի հրամայէ մանգաղաւոր սրոյ զորայս պարանոցի այլազգեացն հատանել յաղ-
մատոյ մարմնոցն ։ Այրեսկէ ղի ցեւղէն հէնձան։ Որ կուռ զի ողկոյզ վարուց
նոյ խայծեաց՝ և հատաւ չարիքն ։ այս-
սու ցուցանէ Թէ՝ արդարութիւ տայ
պնոսին ի սատակումն , զի լցաւ չափ մե-
ղաց նոցին , ոյք և ազգացն՝ զորս յետոյ
կոտորեաց ։

14 Ձոյնկ հնկէյհէն ՝ի ձորն գոռոսոռոնկ ։ զի
հրդ է օր սեռոն ՝ի ձորն գոռոսոռոնկ ։

Զայնք վերաւորելոցն ՝ի պատերազմին
ասէ՝ որք ՝ի սատակիչն իւրեանց սաս-
տիւ բարկութեն՝ այլ , աղաղակէին Լա՛
օր ՚ռն (ասէ)։ Վհանգի ոյդ նոքօք յիշելի,
այսպէս և՝ ձեռն իչէլի ՝ինոցանէ լինի
ՈՃ վրէժխնդիր ։

15 Ելէգամի և լսուն խոսոէսոցին, և ասե-
ցէզ ծոճինոցն ղոյս խոսոնց ։

Ոչ Թէ արեգակին՝ այլ նոյ աչք խաւա-
րեցան առ ՝ի յոյժ տեւանել զարեգակինն։
այլ եղեն դիմաթաւալ առաջի սրոյ բը-
նակացեալ եհէմի։

16 Եւ- ոչ ՝ի սինէն գուչէլ սաս՝ և յերկին ոռոչ
ՀՅոյն խոս ։ և ընդ ծոճինոցն երկինս և երկիր։

՝Ի սիոնէն գուչէլ սաս՝ զզօրացուցանէրն
ոյ գլաւազուս բնակ՝ջոցն սիոնի՝ ի վը
Թշնամեացն ։ իսկ չարժուսն սաս զա-
հաւոր բարկութիւն որ յոյնժամ հա-
նաեն ՝ի վը նոյ յերկինէ և յերկրէ , զի
սաս Թէ՝ կարկուտ հրացանն տեղեաց
՝ի վը նոյ ընդ սրոյն իչէլի։

17 Ելէյ ոչ խոխոցն ՝ի ձողձոսէզ խ՝ և
ընդոցոսոյն ղզրէսն ՚էչէլի։

18 Եւ- ծոնիչէ՛ ըն ես ՚ի ոչ՝ ոչ ՚ռն (ասէ) ոչ
էնոխեաչ ես ՝ի սիոն ՝ի ՚էրէն սրբոնէ խոյ։

Վանգի հնայէլոցն ՝ինոյ զրացոյց , զի
Թէ ոչ էրն յաղթեալ ինքեանք ունէ-
ին յաղթահարիլ ՝ի Թշնամեացն ։ Եւ
այսպիսի անդրոյս յաղթութիւս ստու-
գեալ հաւատացին Թէ՝ զզրութիւնն այ
՝ի մէջ մեր և ընդ մեզ բնակեալ , ոյք
յոյժամ ոսկրացան՝ ասէր ։ Լքի՛ զտուն
իմ, Թողի՛ զժառանգութիւն իմ։ Եւ
պիտի էի՛ ես, և այլազգիք ոչ էս անցեն
ընդ նոս ։ Վյս եղև յաւուրս զօրաբա-
բելի ես՝ի ժամանակս յոտգայ մակաբեայ,
զի նա սրբեաց զտաճարն ՝ի կործանմե-
նէն, և սա ՝ի պղծելոյն հեթանոսաց ։ և
այնուհետև յիւրացանչիւր նոյ ժամա-
նակս ոչ պղծելոցին զնա այլազգիքն։

19 Եւ- եղիցի յաւուր յայնմիկ բլեւոցն լերինք
չաղցրութիւ , և բլուրք յօրթեացն չկոխն ,
և ոչ ոչխարք յոգոյ բլեւոցեան կոխոս։

Ո շնհաւորի և զհանգիստ նոյ այսու
նշանակէ՝ որ լինելոյց էր յետ վանե-
լոյ զմարտս հեթանոսացն , զի հօտքն
բազմանային ՝ի լերինսն և սրածէրն , և
երկիրն ՝ի գործելն առատանայր կորեքք։

Ա Ց Հ Ա Ր Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն ։

Ա- եղիցի երասալէմ սո՛րբ ։
՝Ի ժամանակս տեառն մերոյ հաչե-
լութեան՝ յորում սրբեացն սանեայն
տիեղերք , և ոչ տիրեաց նոյ այլ աղ-
տեղութիւն մեղաց ։ ըստ որում ասէ առա-
քեալն , մեղք ձէզ այլ ոչ տիրեսցեն , զի
ոչ էք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք ։
Ա- այլազգիք ոչ էս անցեն ընդ նո ։
Ա- եղիցի յաւուրս յայնմիկ բլեւոցեան կոխոցն երկինք ,
և բլուրք յօրթեացեն չկոխն ։
Ո՛ ի յոյժամ սրբեցաւ բնութիւս շնոր
հիւն քրիստոսի՝ ետղի ետ ՝ի սանեայ զան
զան ազգաց դիւացն մարտ և կռիւ հա
ւանութեամբ ։ Իսկ ելբինք և բլուրք՝ ա-
ռաքելքն , որք յետ այնորիկ ընդար-
ձակեցին զբան վարդապետութեանն իւրեանց

ընդ-

կեցեք միշտ ի հիմն հաստ եղեք։ Արդ հեղին զարիւն արդարոյն ինձ սոքա, ոչ գործով այլ կամաք, զի ուրախ եղէն ընդ առաքինին և գերին։ Պարձեալ եգիպտոս և եդովմ՝ մեհենաւք կռոցն և պաշտօնեայք նոյ, որք ապականեցան և եղծան ի յայգս հեթանոսաց ի ծառ գել նշուլից շուրին քոյ։ Լակ անիրաւօքն՝ որդւոցն յուդայ քոյ, և արդար ալեանն հեղողք՝ երբայեցիքն, տունն յապականութիւն հոռոմոց սրոյն՝ և եղեն առեցեալք ի յաչս ամենեցուն։

21 Խաւոյ հրեշտակաւն յոտիտան բնակեսցէ, և եղէ ափոյ յաղեր։

22 Ընդ բեզնէ ղրկեսցեն նոցա, և ոչ ապրեսցի անդաբա. և որ բնակեսցէ ի սիզէ։

Յետ դարձին՝ զի բնակեցան խաղաղութիւն և շինեցան տաճարն, և դարձեալ բնակեցաւ աճ ի մէջինդ հաձել ընդ զոհս և ընդ պատարագս։ Հայց արդարեպես եկեղեցի քոյ, զի սա բնաւ կաց յաւիտեան, և ոչ թէ գերին իւ բայելի որ դարձեալ գերեցաւ յանտիոք քոյ։ Կամ շինուածի մանաւանդ ասի աւերեցաւ ի սիոնաւե։ Ուր եկեղեցի խոստովանօղ քոյ. զի յուդայն խոստովանութիւն լսի, որ ցարդ և՛ և յաւիտեան յաւիտենից հաստատուն։ Լակ խնդրել զարիւն մարգարէիցն և առաքելոցն ասէ, զոր պահանջիս ի հրեիցն առաւաւն հառաջոց։ Նոյ որ բնակիչ է սիոնի։ Լյսինքն ի մայրս մեր՝ որ մնուցանէ զզաւնազան հասակս առաքինութեն ստեամբք մխիթարութեն իւրոյ։ Յամս բնակեաց քո, ոյ խոսեցաւ։ Ես ընդ ձէ՛ եմ զամ աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի։

Աստուածայնոյ հոգեբանութեն ի վերայ Յովհաննու մարգարէին հոնդերձ գլխովբեն։

աւետչեցաւ։ իբր զայն որ ասէ, Հայեցայ բանք ընդ լեառն, ուստի կուեցցուք դաբք ի նմանէ։ Արդ թղևեցին ըզքաղցրեն, զի հնդկին ի լսելիս ամենուն զաւետարան երկնից թագաւորութեն՝ որ չիք ինչ քաղցրագոյն քան զայս յոյս։ Նա ջամբեցին կամն տկարացն որք ոչ կարէին տանել զայս քաղցր և զհաստատուն կերակուր, անուշեալ զնա առ յաճառն հաւատոց նշանօք աբանչելացն։ Նա ոչխար ի ոռնէ պեռուելոյ, և արբուսյ չոյն վճռոյս։ Ցուն ասէ ա՛ սէ՝ զմարմինն իւր։ իբր զայն՝ քակեցէք զտաճարս զայս, և զերիս աւուրս կանդ նեցից զսա։ բայց աղբերն ակինն է՝ որ բղխեաց ի բերանացեալ ՝ոբ կողից նր, և շինեաց զքարիւնս աղգաց հեթանոսաց եկեղեցի իւր ՝ոբ՝ ներգործութեբ հոգւոյն։ ըստ այնմ՝ արբցեն նոքա ի պա րարուսթեբ տան քոյ, և զուղիս փափկութեբ քոյ տացես ըմպել նոցա։ զի ի կողբ երկրաւորն ադամայ կինն իւր՝ մայր մարմնոց, ի կողբ երկնաւորն ադամայ եկեղեցի իւր՝ մայր հոգւոց։ Ո այս հեղեղատ կնիւնոյ արբուցանել միշտ ազբիւր կողին քոյ՝ ներգործութեբ հոգւոյն, և ծաղկեցուցանել ի սմա զաղ նագան հասակս առաքինութեց։ իբր զայն որ ասէ, զուղիս ի ճանապարհն արբուսցէ, և բարձր արասցէ զզլուխս։ Նա զի ամուլ էր նա ի գիտութեբ անտի նր՝ և ի յուսոյ փառացն, այբպէս և արար զանազանն պատեբեալ ծաղկեալ։ Նա որ ասէ Եսայի, ուրախ լեր անապատ ծարաւի ծաղկեալ ոսկ զշուշան։

20 Նգիպտոս յոգւոնուբեբ եղիցի, և եդոմ՝ ի փշոյ ոգւոնուբեբ, յոկիբուսեց ոբ՝ գուցն յուդայ։ փոխոսի չի հեղին ոբէն ոբբոբ ի գել էրեսաց։

Նգիպտոս՝ վա՛ ոչ լինելոյ նմ օրհնական և փրկիչ ի ժամանակին՝ յորում եղ զայս իւր ինչ՝ այլ անիրաւեաց զտան յուդայի զերիս։ Նա եդովմ՝ զի դժուիբ ոսիքն իւր և ասէր, քա

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՌԳԻՒՈՅ

Աբդիա մարգարէացաւ յառաջ քան զերկուս սրբոցառնոյն։

Գլուխ ա։

ՏԱՍԻԼԱՐԴԻՈՒ որ եղև յառաջ քան զերկուս սրբոցառնոյն յառաջս ոչոմբոս։ Այդպէս ասէ տէր ցեդոմ. լուր լսեմ ի լեռնառաս. և գաղթական առաջեաց ի հեթառնաս. արի և եկայցուք ի վերայ նորա ի պատերազմ։

Մեկնութիւն.

Տեսիլն աբդիու ամենայնս հակառակ է եդոմայ և վասն կործանման նր, այսինքն զի եդոմայեցիքն որք են որ դիք եաւայ, միշտ զոհս հայրենի պաշ հեթն ընդ իճլ որդիսն յակօբայ. և յորժամն բաբելացին և աւարեաց զերուսաղէմ, նորա եղեն որք ասեին, քանկեցէք, քակեցէք, մինչև ի հիմն հասուցէք։ Եւ երեմիա մարգարէ զնոյն ցանէ յասելն, ցնծա և ուրախ լեր դուստր եդոմայեցւոց, զի եկեսցէ բաժակն այս ի վերս քոյ, արբցես և արբ ցես, և անդրեղն դարձուածես, և բաժակ նիզ յարբուածս. Արգարեւս պայն ասէ՝ զոր արբին յիճլէ. քանզի յոր ժամ դարձան ի գերութիճն խնդրեցին զվրէժ իւրեանց ի նոցանէն, և յաղագս այսր բաժակի՝ զոր ասաց և բնմիա բմպել եդօմայ, մարգարէանայ և աբդիու յասելն։ Լուր լսեայ ի տէրէ և դեսպան առաքեալ ի հեթառնաս։

Ո՞վ լսեալ ի մեզ իճլ լսեաւ վա՞ և դովմայ. քանզի ոչ եթէ միանգամ անձին մարտեաւ ընդ նմա, այլ հրամանաւն պարսից զազգն եդովմայ ի յոյն առաքեալ ի կետ դարձին։ Ասէ. Եւ երեսոյ ի վերայ նորա ի դառ երուղ։ Ո՞վ այս իճլացիքն ասեն ցմիմեանս, թէ արիք յարիցաք ի վերս նր. յոյր, կեդովմայ. էր վա՞, զի նա էր որ դուիեր ոտիւքն յորժամ գերեցաքն, և ասէր՝ քակեցէք մինչև ցհիմն հասուցէք։ Եւ իրրև ել բեմ զսիրտս եսաւայ խորհրդոյն իճլի և հրամանաւն այ՝ ապա առնոյն ինքն դարձուցանէ զբանն և ասէ.

2 Ահա սակաւս եղա չեչ յազգս. և ես նորփեալ ես գա յոյժ։

Ա՞չէս դու իբրև զայլ հեթանոսս՝ ոչ բոց բարձր և բազուկ իւրեանց և լցել զօրութիճ, ունին թագաւորութիճն և իշխանութիճ և նորին ազագաւ հպարտանան. արդ դու զայն ոչ ունիս։ Ահա այր ազագաւ մեծամասեաց, ինքն ցուցանէ մարգարէս.

3 Գոդորութիճն սիրտ քոյ բորիցոցոյց չեչ քեռիճ ի ծակս վիճոյ. բորիցոցոյցն իճլ չէնոյնքն ի քեզ, և ասէլ ի սրտ քումդ՝ ով նիշ։ Ոչ իջուցէ չես ցերկիր։

Այդ զի հպարտացոյց ասէ զքեզ՝ բնաւ կիլ ի քարաձերկոյս, և ոչ այլ հեթաքնոսք ի բազուկս իւրեանց պարծին, դու ի կոչոս քարանգդ. կարծելով թէ՝ ոչ ումեք կարէ զքեզ յամառ աշտարակացդ հիւացանել։

4 Եթէ բորիցոսչս երկիս չործուս, և եթէ ի գիշ ասղեաց գեցես չերկն քո, և անտի իջուցից չես տէր։

Ցուցանէ թէ չիք նմա փրկութիճ ի յամրութիճ վիճացն, այլ սահմանեալ պատուհասն գալոց է ի վերս նորին. և այսպէս տեսեալ մարգարէս զիսմանն կատարածի եդօմայ՝ որ չանդերձեալ էր տկարանալ յաչելոս ասել.

Ա-

բաբէ լացաւ։

Եւ ասացին ցնա մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ զնա սատակեաց՝ և ինքն զգովա, և ոչ կա-
րացաք ելեալ։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
յաղթողին գովեսցի զոր արարին յիւ-
րեանց։ Ոչ ոք աւերէ եզերօք նոր, այսինքն
բանեսցեն յաւուրս նեղութեան։

12 Ա՛ր ի՛ տեսցես զաւերէ եզերօք հոյաւորն
օձոյոց, և ի՛ տանիցդ լինեն զբօշոյն հո-
գոյ յաւուրս նեղութեան։ Եւ ի՛ ձեռ-
նացես յաւուրս նեղութեան։

Ա՛ր ոք է աւեր եզերօք նոր, այսինքն
յաղթողին գովեսցի զոր արարին յի-
րեանց։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
ելեալն։ զայս ասէ՝ զի գովա-
զնոյ սատակեաց՝ և ինքն գովա, և ոչ կա-
րացաք մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ

Ա-

Ասացին ցնա ամենի ի տեսանելն զգա-
դարձ նոցա՝ ընդ որոյ գերիքն ցըն-
ծային. և ընդ ինոցանէ նա՝ որ ել
ծայր. և ընդել ինոցանէ նա՝ որ ել
կաց հակառակ ի գերիքն և ասեր ցը-
գերիչսն, քակեցէք քակեցէք մինչև ի
հիմն հատուցիցէք. և ա-
դրանս նոցա. և ի վերայ նէից վիճակ արկի
նէից. և զա-ւ էին էրբա չի ի նոցանէն
Ոտար զբաբելացին ասէ՝ որք մտին
յերեմ և վիճակեցին զընակիչս նոյ յա-
ւար գերչացն, և նոքա էին եղով
մայեցիքն իբրև զի ինոցանէ կամաք զի
ազատակեսցին, թէ քակեցէք քակեցէք.
և այսպէս եղև սիրելին իբրև զօտար,
և եղբայրն իբրև զթշնամի.

12 Ա՛ր ի՛ տեսցես զաւեր եզերօք հոյաւորն
օձոյոց, և ի՛ տանիցդ լինեն զբօշոյն հո-
գոյ յաւուրս նեղութեան։ Եւ ի՛ ձեռ-
նացես յաւուրս նեղութեան։

Ա՛ր ոք է աւեր եզերօք նոր, այսինքն
յաղթողին գովեսցի զոր արարին յի-
րեանց։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
ելեալն։ զայս ասէ՝ զի գովա-
զնոյ սատակեաց՝ և ինքն գովա, և ոչ կա-
րացաք մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ

Ա-

Ասացին ցնա ամենի ի տեսանելն զգա-
դարձ նոցա՝ ընդ որոյ գերիքն ցըն-
ծային. և ընդ ինոցանէ նա՝ որ ել
ծայր. և ընդել ինոցանէ նա՝ որ ել
կաց հակառակ ի գերիքն և ասեր ցը-
գերիչսն, քակեցէք քակեցէք մինչև ի
հիմն հատուցիցէք. և ա-
դրանս նոցա. և ի վերայ նէից վիճակ արկի
նէից. և զա-ւ էին էրբա չի ի նոցանէն
Ոտար զբաբելացին ասէ՝ որք մտին
յերեմ և վիճակեցին զընակիչս նոյ յա-
ւար գերչացն, և նոքա էին եղով
մայեցիքն իբրև զի ինոցանէ կամաք զի
ազատակեսցին, թէ քակեցէք քակեցէք.
և այսպէս եղև սիրելին իբրև զօտար,
և եղբայրն իբրև զթշնամի.

11 Ասացին ցնա ամենի ի տեսանելն զգա-
դարձ նոցա՝ ընդ որոյ գերիքն ցըն-
ծային. և ընդ ինոցանէ նա՝ որ ել
ծայր. և ընդել ինոցանէ նա՝ որ ել
կաց հակառակ ի գերիքն և ասեր ցը-
գերիչսն, քակեցէք քակեցէք մինչև ի
հիմն հատուցիցէք. և ա-
դրանս նոցա. և ի վերայ նէից վիճակ արկի
նէից. և զա-ւ էին էրբա չի ի նոցանէն
Ոտար զբաբելացին ասէ՝ որք մտին
յերեմ և վիճակեցին զընակիչս նոյ յա-
ւար գերչացն, և նոքա էին եղով
մայեցիքն իբրև զի ինոցանէ կամաք զի
ազատակեսցին, թէ քակեցէք քակեցէք.
և այսպէս եղև սիրելին իբրև զօտար,
և եղբայրն իբրև զթշնամի.

Ա՛ր ոք է աւեր եզերօք նոր, այսինքն
յաղթողին գովեսցի զոր արարին յի-
րեանց։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
ելեալն։ զայս ասէ՝ զի գովա-
զնոյ սատակեաց՝ և ինքն գովա, և ոչ կա-
րացաք մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ

Ա-

բաբէ լացաւ։

Եւ ասացին ցնա մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ զնա սատակեաց՝ և ինքն զգովա, և ոչ կա-
րացաք ելեալ։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
յաղթողին գովեսցի զոր արարին յի-
րեանց։ զայս ասէ՝ (ի տեսլեան,) զի գովա-
ելեալն։ զայս ասէ՝ զի գովա-
զնոյ սատակեաց՝ և ինքն գովա, և ոչ կա-
րացաք մեծաւորքն այժմ ի վեր նոյ, ասա առ

Ա-

13 [Բ]ան զի՛ լսեցին ընդ գրեանս ծագուզիրց
յառաջ քան զայդ նոցա. եւ զի՛ գիտացին զի՛
զրկեալ նոցա յառաջ սոքայնա՛ նոցա. եւ զի՛
ի վերայ հարկանէին զջրեա՛ն նոցա յառաջ
քան զորս[ա]ն նոցա։

14 [Բ]ան զի՛ առնուցաւա՛ զնոցա սոքայնե՛ն
շարժեալն ի նոցանէ. եւ զի՛ դարձուցեա՛ն
զխնդութիւն նոցա յառաջ նեղութի՛ն նոցա։

Այս ամ թագաւորեցաւ՝ զորս թագաւոր
ըստ կարգի, արարին եգոմայեցիքն
իւրեւր յաւուրս յորս գերեցան ի բա-
բելացւոյն. մարին ի դրունսն զինի գեր-
ջանի, ուրախ եղեն ի սատակելն նոցա,
ասեն Տարին կորստեան նոցա, ըմբռնեցին
զխնամատեսայս նոցա ոչ տեղեակս սահմա-
նաց գաւառին, և եւտուն ի գերիչսն։
Եւ ոչ յորժամ եկին զոգ պաշարեաց զե-
զեկիա և տուաւ յաւար իւրեւր ասէ զայս,
թէ այն զոր արարեր չարիք առ բաբե-
լացւոսն՝ ահ լինի այժմ, այլ հակառակ
նորին, զի գերուելոյն քեզ պատահէ ի
յաղթութիւն իւրեւր։

15 Այ ի գրէ ի օր տեառն ի վերայ ազգա-
զոր օրհնով սրսուէ գո՝ եղեալ տէր. և
հաստացան ո հաստատեալ ի գոռ ո։

Ներձե օր ան ի վերջ բազմութեան
ազգացն՝ որք ընդ գովազայ, որք եկեալ
զեզոմաւար Տարին. և եւտուն իւրեւր
ի յանդհարութի՛ն, ոչ զիւրեւր բաբելացիքն
եզոմայեցուին։

16 Այ ի զոր օրհնով սրբեր ի վերայ լերին
սրբոյն իւոյ, սրբեան ահ ազգ գլխի.
սրբեցան և չկորչին, և եղեալ իբրեւ չեղեալ։

Բրեւնալ նոցա՝ զյագուժն նախանձուն
որ ընդ իւրեւր ասէ, զի ծարաւեալ երին
նուազա, և սրբեցան աւերմամբ սրբոյ-
թեան և գերութեան ազգին. այսպէս ա-
սէ՝ սրբցին ամ ազգք՝ որք ընդ գովազայ,
գկործանումն քո. և լեւտ զքեզ ըմպել
լոյն՝ ապա զիջցին ի յաղթութենէն, և
լեզեմ սատակեացին։

17 Այ՝ ի լեռան սիոն եղիցի փրկութի՛ն, և
եղիցի ա՛ր. և ծառանգեացեն տունն յա-
կոբեա՛ զծառանգիսն իւրեանց։

Այ յորհնեա՛ն, զգովազ և զեզոմա՛ զոր գե-
րեցին նոքա, իբրեւ սատակ և ժառանգ
գե. ըստ այնմ՝ զոր ասէ, սրբ՝ կանգնեա՛ց
և կա՛ս զնա՛ւ զաւետս սիոնի, և նգովեա՛
ցես, և պատարագեացես զնչա՛ս և զըս-
տացուածս նո՛ց ա՛ն ամ երկրի։

18 [Բ]ան եղիցի տունն յակոբեա՛ հո՛ր, և
տունն յակոբեա՛ բո՛ր։

Այ զի բորբոքեն զեսաւ՝ առ որ ըս-
կսաւ զմարգարէութի՛ն. ըստ որում և
յաւետլու։ [Բ]ան տունն եսաւոյ եղեւ. վա՛
սեսոյն ընձո՛ւ և կիրեցին ընդ. և զի՛ ոչ
իրիւրեր տան եսաւոյ. չի ոչ իսպեցաւ։
Այ յարնքն, զի ստոյգ հաստատացեն՝ ա՛ր
ասէ խօսեցաւ զայս ամ։

19 [Բ]ան ծառանգեսցեն հարաբացիք զնեա՛ն
եսաւոյ, և սեփհոյիք զոյլազիս. և ծա-
ռանգեսցեն զնեան եփրեմոյ, և զսամա՛ն
զոյնի և զբենիամին, և զգաղաադացին։

Այ այս վա՛ն դարձի գերութենէն իւրեւր
ասէ՝ որ ընդ արձակելոյց երին զասո՛
մանս իւրեանց ի վիճակն եսաւայ, ոչ
և նա յաւիտեանից զժառանգութիւնն
նոցին՝ յորժամ գերեցան։

20 [Բ]ան գերութի՛ն սիւզէն այն իցէ սպրա՛ց
իւրեւր. երուիր ահ՝ որ ընդ սարեպթացւոց երին զասո՛
մանս իւրեանց ի վիճակն եսաւայ, ոչ
և նա յաւիտեանից զժառանգութիւնն
նոցին՝ յորժամ գերեցան։

Ներին իւրեւր՝ որ գրուեալ էր ասէ,
դարձի և ժառանգեացե՛ զայս վիճակս.
ըստ այնմ՝ զոր ասէ, ժողովեցից զզերը
ուեալս քո ի յորից հողմոց։

21 [Բ]ան եղեն ապրեալք ի լեռնի սիոնի՝ ու-
նուլ վերփ ի լեռնէն եսաւոյ. և եղիցի
տէրոն սպրոյնի՛ն։

Այ ի արդարութի՛ն թագաւորէ ի ժո-
մանակին յորում այս լինիցի՝ զօրաբա-
բել

բեր, ոչ և զգաւթիւն, և ոչ է նոր արքայութիւն՝ զի ինձանէ օծանիւ։

Կաթողիկոս Հոգեբերութիւն Ազգին Հայոց Հոգեբերի Հանդերձ Գինութիւն։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

Ծնեալ յաւուրս Արշա-, (հայ քաջ ոմանց) յաւուրս Արշաւ Հոգեբերեցոյ։

ՅԱՆՈՒՆ ՄԱՐԳԱՐԷ բերքն վասն առաքեալացն ասէին՝ ի մարգարէանալն իւրեանց, թէ ելանէ գերեզմանոցն, և ինձանէ առեր զէմ, Հապերանս դնեին՝ ի վէր ոչ իջեալքն՝ և ասէին. զի թէ վաճառող մերոց գերեզմանէ զմեզ, ահաւասիկ այնք որ գերեզմանն զմեզ՝ կառապաւորքն իւրեանց չար են քան զմեզ։ Արդ վաճառեալ ժողովեցանն և ամ ապստամբող ազգի որդւոցն իջեալ և յուդայ զի լուան զամ պատգամն մարգարէիցն և ոչ կշտամբեցան, առաքեցաւ յովհան երթալ ի մէջ հեթանոսաց առանց նշանաց և առանց պարտաւորութեան հեթանոսաց։ Ոչ և ասաց ամ ցեզեկիել, եթէ առ հեթանոսս առաքեալ եր իմ զբեզ՝ սակայն լսէին քեզ։ Նա զի փախեաւ նա ի վեց պատգամէ անտի, նշանակեաց նա ի փախչել իւրում ըզնշանակ կատարել յուսոյն հեթանոսաց՝ որ ի քո, և զհրաժարելն ի բարոզելոյ նոցա զհաւատս փրկութեան առաքելոցն՝ որ հրէից։ ոչ գրեալ է ի պատմութիւնն,

ոչ ուրեք պատմին զբանն այն՝ բայց միայն հրէից, և ի պետրոսէ խորշելն և խորհելն երբայցի հաւատացեալքն յարժամ եմաւտնա ի տունն կուռնելոյ սի և աշակերտեցաւ, և ոչ կամելին ի սկզբանն զկոչումն նոցա, ոչ և ոչ յովհան ի սկզբանն զբարոզելն նմանէ։ Արդ նկարեաց գրոշմեաց մարգարէութիւնն յովհաննու՝ զկոչումն հեթանոսաց։ և մանաւանդ նոր ի բէրան կիսեղն և զերծաւնիկն՝ պարտութիւն մեռելոց, որ հաստատեցաւ բարձրացաւ ի մէջ հեթանոսաց ի հաւատալն անդ իբրեանց։ Նա զի փախչէր նա բարոզել հեթանոսաց՝ կարծելով անհնարին գոլ զդարձն նոցա, և առն նմա առհաւատչեայ նաւավարքն բանիւն իբրեանց զոյս ամ հեթանոսաց յաղթելն իբրեանց առ աւծ՝ որ արար զերկինս և զերկիր, այն որ կառավարէր զծուխ և զպղտորեաց զնա։ Ընկեցաւ յովհան ի միջոյ անդ նաւին, ընկալաւ զնա պրոտ ձկանն և գոմեաց։ Նա յաղացաւ զնա ի ցամաքի, ծնաւ և էարկ զնա ի ծով անդր։ պրոտ ձկանն յաղացաւ դարձեալ զնա, և երկամբք ազգ զօթիցն ծնաւ և էարկ ի ցամաք երկիր։ Արիս ծնունդս ծանեաք յովհաննու, և յայլ և յայլ ծնողացն բնութիւ մի մանուկն ամբողջ պահեալ ապրեցաւ։ Այդր նր ծնաւ՝ և յանձն արար զնա նաւին։ նաւն էառ՝ և աւանդեաց զնա ձկանն։ ձուկն էառ՝ և գոբձոյց զնա ի ցամաքն։ Օ աւանդն՝ որ ի միմեանց, առեալ ընկալան, նոյնպէս եւոան զնա վերստին յառաջին մայրն իւր երկիր։ Ծնաւ յովհան յորովայնէ մեր իւրոյ, և ծնաւ նա ի մէջ ալեացն կաւտակելոց, և ծնաւ յորովայնէ անտի ձկանն։ Արիւք ծնունդսքըն յերիս աւուրս յերից յարգանդիցն զարթուն ան մեզ րոյ որ երեք աւուրքն՝ նկարեաց նա։ Ասկ զի գդմենին հարաւ ի հարուած ծոց որդանն՝ վն կործանման ամենն որ յերէմ՝ դրոշմեալ նկարեաց, ընդ որոյ հաւանեաւ զնատեն յովհան ախորժակ, և

Գլուխ. ա. Բան. ա.

1 Ա Ռ ՈՒ Ղ Ա Ր Ա Ն Տ Ե Ա Ռ Ո Ն
աս յունեան (որէն) ամենից և ասէ.

2 Ա Ղէ՛ և գնա՛ ի Նինուէ տուգա ՚ի ձեզ, և տ
բողոքէ՛ զ ան, զի ել ադաղի չարութիւն
նորա առաջի:

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Ա՛յ թէ այս է առաջին բան այ առ մարդ գործես, այլ գոն և այլ գործութիւք սորա մարգարէութէ ՚ի մէջ եբայեցւոցն. այլ յայտ է ՚ի պատմութէ անտի ջորդորդ թագաւորութէն որ ասէ, զսա բանի տէն այ ինքն զոր խօսեցաւ ՚ի ձեռն ծառայի իւրոյ յունանու որդւոյ ամաթեայ մարգարէի ՚ի գէթ քոքեբայ. Բայց ընդէր բազմաց գոլով քաղաք շուրջ զատմանաքն հրէաստանի ՚ի կռապաշտութէան՝ սա ՚ի հեռաւոր կողմն արևելից առաքեր քարոզ. Ո՞վ ի անդ է նինուէ քաղաք պարսից, այլ ա՛ս մարգարէն երեմիա՝ գոլով քաղաք դրօշելոց. այլ զի ցուցցէ զկոչումն հէ թանոսաց թէ՝ ի խառնութէնէ բարուց իւրեանց նուաճելոյ են յաշապաշտութ. Եւ զի՞նչ քարոզէր յունան նինուէացւոցն. Ո՞վ ի ոչ՝ ասէ առաքեալն՝ զմեզ ոչ գիտէ՞ եթէ ոչ օրինաքն. և նոքա անխորձ էին օրինացն մովսէսի, և ոչ գոյր ՚ի մէջնէ պատուիրան՝ որում յանցաւորս ցուցանէր ՚ի յանդիմանել քարոզութէն. յայտ է թէ՝ պահանջէր ա՛ծ ՚ի նոցանէ զբնական առաքինութէն, և զոյն ուսուցանէր մարգարէիս քարոզել զի վայելէն ասէ՝ ՚ի պատուղ երկրի յօդոց բարեխառնութէի. և ոչ միայն առիս էն ապերախտք, այլև զմիմեանս ղղուէն, և զոր պահանջէն յընկերացն՝ ինքեանք ոչ զնոյն նոցին ցուցանէն, այլև յանբնական պիտոյն փոխեալ յոյս ոչ ՚ի կանայս առիսանաքն կապին. զայս գնա և քարոզեա նոյ նախ զնորա թիւնն՝ և ապա ըստ չարեացն զպատիժ կործանմանն. Լակ նա ընդէր հեղգացաւ

և զի՞ր հրամանն ետ որդանն հարկաբ նել զնա, ցուցանէ թէ՝ ոչ առանց նոր կամացն քակեցաւ տուէնն որ յերկմ. Լակ զի յետ այնորիկ տապեր տառապէր յոյնան ՚ի տապոյ անտի՝ և քաղէին ոգիք նր, վ՞ն նեղութէ չարչարանաց ժողովրդեանն՝ որ ՚ի գերութէ անդ լինելոյ էր, յայտ արար նա՝ Լաբ զի ՚ի մի դիշերն բուսաւ՝ և ՚ի միւն դարձել ապականեցաւ, զոյն յայտ արար թէ՝ հազար ամ միայն կաց մնաց տուէնն, և ապա խլեալ քակեցաւ. բստ որում և ՚ի սաղմոսն հազար ամ ասէ՝ յայս տեն ոյ օր երեկի, և զի անց՝ ոյ պահ մի՝ ի գիշերոյ. Ա՛րդ՝ զայս թէպետ և այսպէս նկարեաց նա փորձութէք իւր և քարոզութէ, սակայն և առ ուղեւորն ոչ փոքր ինչ ցուցանէ շնորհ ազորմութէն ոյ ՚ի կազմել զգործ մեղաւորաց. Լբ քանզի ՚ինմանէ կառավարի ամ քաղաք քաց և գաւառաց կեանք՝ որ նստի ՚ի վերոյ և զայս աշխարս պատճառ տը նորինէ առ իւրաքանչիւր փրկութէ, եւ տես նա ՚ի վատթար կեանս վարուց խոնարհել զքաղաքն նինուէ՝ որ էր ըստ կիզեն քաղաքաց և գլուսաւորվ՞ն որոյ և ոյ զքոյ բժիշկ՝ դեղ ախտին խնդրեաց. և դէն էր կսկծեցուցանել զոյն առաջացուցիչ, ոյ և բժշկացն է արուեստ. քանզի ոյ և նոքա զորս կամին ապրեցուցանել՝ ՚ի հիւանդաց՝ հոգբք և հատանել խոտանան կեղեքել՝ այս պես և ած ապտնալեզք կործանմանն զփրկութէն նց հատուտեաց ՚ի ձեռն ողորմութէն. և զի ախորժէր փրկել կամեցաւ առնուլ կցորդ փրկութէն զկամս փրկելոյն, քանզի ոչ եթէ զհան դերձեալն ոչ գիտէր՝ և վ՞ն այնորիկ կործանումն բազբէր. զի՞ետ մարգալ րեին նախատեսութէ, եթէ ոչ՝ ած. Բայց ոյ նինուէացիքն՝ վարուք էին հիւանդացեալ այսպես և մարգարէն քալ բուք խաստից. Ա՞ որոյ և յամենակար ձեռանէն էլալ՝ փախստեամբն

չուէր.

մանաւանդ այն՝ ընդդէմ այնր որ ոչ կամէր ցաւ զմարդկան վրկութեան։

5 Եւ երկեան նաւավարքն երկիւղ մեծ, և ասէին ընդ միմեանս թէ ով է սա որ հրամայէ և ծովն և հողմն լսեն նմա։ Եւ ի մտանել նորա ի նաւն ի ծովն ամեր՝ դադարեաց ալեացն եռանդ։

6 Եւ ըստ բնական սովորութեանն եղեւ ի վեր նոցա ձմեռն ծովուն, կամ յամ պոց խառնակմանէ կամ ի հողմոց շնչմանէ. և այսու ծանրանան նաւավարքն թէ՝ նէ. և այսու ծանրանան նաւավարքն թէ՝ ի մէկ ուրեմն զնիւթ ամբոխն լցեն, եր կեան հասարակաց իւրաքանչիւր ոք յանձին իւրոյ խոյզ նայել սկսանել, և աղագաւ կաս առ աստուածս իւրեանց զիրենք կուռքին հնարել։

6 Եւ յոմանս ի նիւթել ի խուզն նաւին՝ նշանակ և խորտոյտ. Այսու ասա նաւա՝ զեան՝ ասէ. չէ՞ չէ այդ չիր խորտոյտ, այլ կորստական չիրք ընդ ոտիւք։

7 Այնուհետև յոմանն ոչ այնքան ի ծանրութենէ մարմնոյն ոլորան ի խղճէ մտացն. Օ ի այդ զմարմինն յանձնաժողովեն ընդարմացուցանել ի քուն, այլ պէս և զիմաստ յանցանացն առաւելուլ թիւն. և այդ զիմաստ մարմինն ծանրութիւնն իւրով բազում անգամ ընդ ինքեան ընկալ դարմացուցանել, նոյնպէս և յայնժամ միաբն նոր զմարմինն ունկնդրոյց, մինչ զի ձայն հնչակ է՝ նար առ նաւապետն՝ որ խնդրեր ի նմանէ զաղօթեւրն։ Յանդիմանեաց զնա՝ ասէ՝ ով մարդ, և խորտաս։ ա հղագ ես ասէ՝ ով մարդ, և խորտաս։ ա հղագ ես ասէ՝ ով մարդ, և կարդա զաղօթս քո, ոչ տեսանես գայլայն խռովութիւնս քո, ոչ տեսանես գայլայն խռովութիւնս քո, և ի մէջ մեր ի մտանելդ քո յուզեալ. և ահա ասէն ի գործ աղօթից էն, և դու դատարկ կաս։ Լակ նա զի՞նչ. յարուցեալ եւտես զնաւավարքն ծովուն, և զաղաղակ տանցն պարզ և անմեղ մրոտք, ծանեաւս զի իւր միայն էր ամօթն որ տկարացուցանէր զաղօթս նոցն։ բայց այնպէս՝ դեռևս յամառէր և պնդեր թա

Պատերազմ յարուցին տարերքս հրաշ

4 Եւ ահա մեծ յուզումն եղեւ ի ծովն։ Եւ նաւն ի վտանգի ի ծովն։ Եւ նաւն ի վտանգի ի ծովն։ Եւ նաւն ի վտանգի ի ծովն։

յուզի ի ծովն։ Եւ նաւն ի վտանգի ի ծովն։

նոյր ի խորտակել

3 Եւ ի յոդդէ Եւ եկ՛ա նաւ ու երեսոյ ի ներսս։ Ե՞ գիւն՝ Եւ եւ՛ա ի նաւն ընդ նա՝ ի ներսս յերեսոյ պեռան։

(ասէ) յոմանք գիրքն ի ներսս յերեսոյ ան, Օ ի հայեցաւ ի գործին իւր արուեստ տաւորն՝ զմարգարէութեն ասեմ, և յետ քարոզութեն ամբոխք զբազաքն մնացեալ. վն այսորիկ զիմաստնն էած թէ թեթեւութիք զմաս, ոչ կամէրալ ան՝ ին սպասաւորել գործեաս մարգա րէութեան։

2 Եւ ի յոդդէ Եւ եկ՛ա նաւ ու երեսոյ ի ներսս։ Ե՞ գիւն՝ Եւ եւ՛ա ի նաւն ընդ նա՝ ի ներսս յերեսոյ պեռան։

Այսպէս է թէ յերեմեղև առնա բանն, և անտի կ՛ի նաւաշինութեան յոպպէ՝ նաւ՝ եալ՝ ի տարսն, քանզի երբոյկ ցին տարսն ասէ. կիւլիկեցւոց է քա ղաքս այս՝ զկիւգնէ ըմպելով զքարս. և ի նոսին առ ատս տօրսաի կայ։ Եւ ան՝ նա ի կիւլիկեցւոցն յոյժ մեծ, և է շինեալ քաղաքս այս ի սեռնէքրիմոյ արքայէ ասորւոց, քանզի յորժամ եկն նա ի խորին ասորւոց յատաքին կողմանս լուսաւ թէ յոյնք ասպատակեցին ի կիւլիկեցւոց աշխարհն տալ պատեբազմ, ի վր դիմեաց ձակատ առ ձակատ յարդարեալ և զբազումս կիւր զօրացն կոտորեալ թշնամեացն, ինքն յալեալ պատեբազմին՝ և յիշատակ յաղթութեն զիւր պատկերն ի ստղոյն կանգնեալ թագաւոր, և քաղաքական գրով զքաջութիւն իւր և զզօրութիւն դրօշիլ հրամայէր՝ ի յիշատակ առ յապայ եկելոցն. և զտաք սեն քաղաք շինեաց ի նոյն տեղի ի նմանութեի բաբելոնին՝ և անուն դներ քաղաքին թարսիս։ Լուրդ՝ այս անուամբ կոչէ զաս և պատմութեի մարգարէս թէս, և ոչ թէ վն թարսեաց ասէ՝ որ յերթալսկաս. զի ի յապէնէ անդր անպատշաճ է նաւել ի կարմրին ծովէ։

Թաքուցանել զսխալանսն։ Իսկ նա՝ ասաւաքն սոխակալք ՚ինեզուԹենէն՝ յայլ հնարս ապաւինեցաւ։

7 Յա- ասէն Իւրաւանէլիս ցընկէր Իւր. Էկայ՝ սրկոցաս վիճակ՝ և ոչսցաս, վ- պէր էն չը էիս այս ՚ի վերայ գէր։

Ալ Թէ վայրապար սրկին զվինճակն, այլ նախ քննեցին զպրծն Իւրաքանչ չիւր ասՒԱք՝ և գտին զանձինս սրպարտ. Տալոցին զմարգարէն, և նա գծառայ ՚ան գալն խոստացեալսցաւ, և զփախչէլն ՚ի ՚ան՚ն՝ Թաքոյց։ վ- սրոյ ՚ի վինճակն ապա ևՒնեցան, տեսեալ Թէ՝ Իւրաքանչիւրոք արգարութԹի զանձնէ վկայէ, Թէրևս այնու մեզանչականն ցուցցի։ Լինի՝ (ասէն) սրկոցաս վիճակս։ Օ ի տեսանէին գծոլն Տանգարտ, և ընդ որ նաւն ընթանայր՝ խռովեալ, և ծանեան ստոյգ Թէ՝ ՚ինեանէն էր խռովիչն, և փախչէր ՚ի նոցանէ։ Իսկ ՚ի կարծիս զոք բռնարզբօսել ոչ կամեցան՝ զի մի՝ աՀեցուսցեն զմեզն և զփորձանսն։

8 Ասկրին վիճակ՝ և եկ վիճակն յօնհոնս։ Յա- ասէն ցնս։ պոռեա գՒ, վ- էր էն չը էիս այս գծ։ ՚ի՞նչ սրուՀեսս է ՚ես։ սասոսրք գաս՝ կամ յո՞ երկիս, յորՀ՞ ազկսրցիկ ես՝ կամ յորՀ՞ ծաղկերէն։

Տեսանէր, զի գիտէին Թէ՝ ըստ յայնմ ցանաց է պատՀասն, վ- այնորիկ և՚ի յայտնել վինճակին ուսանել ինդրելին զմեզն, որ ինքեանց անգիտելի էր և՚ի վինճակէն հռչակեալ։ Յա- այս վայելչասբար։ քանզի ուր մարդիկ դատաղաւ, գՀ ցանաղոյն զիրաւունն՝ յաղԹեց յասել, ծիլ ան եմես։ իսկ յորժամ զՀծ կա ցուցին դատաւոր՝ և վինճակաւն զնա ըմբռնեցին, ոչ կարաց այլ Թաքուցանել զանցանսն։

9 Ասէ ցնս։ ծոռ՚ս ան էս, և չզիէր ասՀ էրկէց գոչէր՝ ոչ որոչ չծուվ և չյաւոց։

10 Յա- էրկեան ոչն էրկաւղ գՀ ։ և ասէն ցնս։ չի՞նչ գործեցեր չայդ։ չի գեռոչն Իւ յերեսոց տէառն փախուցեալէր, տանչի գոռոց նոցս։

Պատմեաց նոյ՝ ոչ կամաւ՝ այլ՚ի հարկէ, ըմբռնեալ՚ի վինճակէն։ և նոքա էր կեան՚ի լսէլն զբանս նո՚ր, քանզի ծանեան զզօրութԹի այ նո՚ր զոր ոչ կրնան տեսանել չյաժս իւրեանց։ այն զի գծոլն շարժեր, և վ- ան միով յանգալ նոց ակնարկելով զովկիանոսն խռովէր։ ուստի և ասէին՝ չի՞նչ գործեցեր չայդ, յայնպիսի ՀանԹ փախչէլ՚ որ ցամաքել ծովս իշխէ։

11 Յա- ասէն ցնս։ չի՞նչ սբասցաս տէր՝ և դադրեսցէ ծովս ՚ի գՒՀ։ չի ծոլն ասասէլ և՚ս խռովեալ էր՝ և յորոցանէր ելլէր՝ ՚ի վերայ նոցս։

Պատճառէն ասէն՝ ոչ կամիմք հաղորդել, և՚ի տարաժամ մահուանէս՝ փոխԹամբ զանձինս ապրեցուցանել։ արդ՝ (չի՞նչ սբասցաս տէր։) Յա- տէս զերկիս՝ ցածուԹի նոյ՝ զի զկարասին առանց ընդդիմաԹի՚ի ծովլն արկին, և զան որ ընչ չէին կործանելոյ գտաւ պատՀաս և իւրեանց մահուան՝ հարցանէն, և զինքն կացուցանէն ելլից իրացն դատաւոր։ Իսկ տեսեալ զայս մարգարէն՝ դարձաւ՚ի խստութԹէ բարուցն, և եղաւ զինքն կամաւ փոխանակ առնուլ։

12 Յա- ասէ ցնս յոնհոն։ առ՚ս ընկեր՚ս չիս՚ի ծովս՚ և դադրեսցէ՚ի ձեզ ծովս։ չի գիտեմ՝ ես եկէ վ- ի՛ ՚ես էրկիս այս գՀ ՚ի վերայ ձեր։

Տայ զանձն կամաւ՚ի ձեռս նո՚ր յորժամ Հաստատեցաւ Հաւատով յամենայնս զօրութԹին այ։ ոչ զի Տատուցեալ զպատիժ անհնազանդութԹեն, խոստովանեալ յետ ըմբռնելոյն՚ի վինճակէն՝ վ- իր է խռովութԹին, որ նախ զանխլանայր՚ի խորշ նաւին և ոչ ինչ յայտներ նաւապետին։

13 Եւ ելանէին առն գաւազանակիր չուան
ի ցուռս՝ և ոչ կոբէին. չի ծածկեա՛ն ևս դան
զնա խաւէր և սասկանայր ի վերոյ ՆՅ։

14 Եւ հեթանոսացն՝ յորոց հրաժարեր քաջ
բոզել անդէն ի նեբս ի նուաստ
նեբ զառաքինութեի խանդագծոյն ընդ-
մրկութեի նՅ։ Ո՞վ է այծ մանուած զինքն
մահու, և ինքն անձամբ զանձին իւրոյ
պատիժ սահմանեաց, յասելն թէ՝ վա՛ր
իմ է խաւէրդ, ընկեցիք զնա ի ծովդ՝
և դադարե։ Եւ ակ նոքա Եանապին զեր-
ծուցանել զնա ի պատուհասն։ Բեր
թէ ասելով, ուսեր ոմն յօնան զհետ
նուազդ կամ՝ յորոց հրաժարեա, զի ոչ
են իբր զժողովուրդ քո՝ որ զմոսեա
ապերախտութե քարիւծ առնեին, այլ
աբք բարեք բնութե, որք զնոստովա-
նեալ անձն քո մահու պարտական՝ փու-
թան ապրեցուցանել։

14 Ո՞ղորմելին ասա ոեր՝ և ասէն, տա՛ր լեռի
ոեր։ ի՛ կորիցե՛ս վնաս անկին ոտանս այսո-
րիկ։ Եւ ի՛ ածեր ի վերոյ ոբ սրեան ու-
գուշի գո՛ ոեր որդես ծոգեալ՝ և ապրեր։

15 Ի մի ժամն վա՛ միոյ նոյնիսկ նաւավարքն
ամենեքեան առանց իրիք բռնադատե
լոյ յածապաշտութի դարձան, յամենի
այնմ ժողովրդեանն որ ի վե՛ր բազում
աքանչելացն վա՛ որթուն ասեր, ահա
ճշմբ քո իմ։ զի սոքա նախ քան զայս ի
մրրկել ծովուն՝ առ իւրաքանչիւր ծա
աղաղակեցին, և ահա Թողեալ զնա՝ առ
ածն յոնանու ապաւինեցան, ծովու
և ցամաքի լուծեալ ի նմանէ գոլ զնոյն
արարիչ, և հաւատացեալ։ Եւ զի՞ նչ ա
սեն, մի փորձեր զմեզ ածդ, քան լեցի ի
քէն կեղակարծութի լինել, զի վճա
կածն յայտնեցեր զմեզապարան՝ և ինքն
խոստովանեցաւ։ Լուր ազաչմբ, մի
աբրելոյն սորա՝ մեք մահապարտք լի
ցուք, և մի՝ մահմամբն դատապարտիլ
ցուք, զի ի մէջ երկուցս այսոցիկ եմք
մտանել։ արդ՝ եթէ ոչ էաք յերկուց
վիայիցս հաստատեալ, այսոքիքն՝ յոյ և
յինքեանէ, ոչ մեռանէր։ Ակ որովհե-
տև մեռանի, լեցի քո հրամանաա՝ և
մի՛ մեր։

15 Եւ ասէն ցոնէն՝ և ընկեցէն ի ծովն.
և դադարեաց ծովն ի խաւրնէ իւրմէ։
16 Եւ երկեան սոքա երկիւղ մեծ ի սանկ.
զնէն զՏՆ՚ և ասխոեցէն սնխոս։

Գլուխ Լ։ Եան։ ա։

1 Եւ հրամեն եւ ոեր կիսին մեծ կլանել
զոնան. և էր յոնան ի փո՛ր կիսին ներս
սրա՛ և չերս գիշեր։

Լկսուլ կեան զաճման ոչ վայրապար, այլ
ապացոյց այնմ՝ որ հանդերձեալ էր ի
սիրտ երկրի կալ զերիս տիւս և զերիս
գիշերս անապական, և ի յառնելն իւր՝
լինել փրկիչ հեթանոսաց։ Ո՞վ է ոք կեան
այն ի կոկորդն ըմբռնեալ զաժդա՛մ
կենդանիս, և ձգեր յորովայնն՝ նմա
նեալ ապականութե. այսպէս և մահ
զաղգս մարդկան յինքն ընկլուզեալ՝ ըս
տորատոգեր ի յաբեզձուն։ Եւ մեռա
նան յայն ժամին՝ և յորովայն, և եկաց
անապական։ և որ մեր ի գերեզման՝ և
յորովայն դժոխոց, և յարեաւ անապա
կան։ Ալեթեաց յոնան ի փորոյ կիս
տին՝ և հաշուեցոյց զաճ։ և որ մեր յո
րովայնի դժոխոց՝ և արձակեաց զիս
պեալան։ Եւ յոնան ի կիսէն և ըն
թացաւ ի նինուէ։ և քո ի գերեզմա
նէն

Նէն՝ և հրամանն եւս առաքելոցն աշա-
կէրտել զամս հեթանոսս։

2 Եւ եկաց յաշխատս առ պէտ ՚ի
գործ կիրուն։ և ասէ ։

Ո զապատան իւր կէտն էտ պատա-
պան յօնանու յաղօթելն, զոր օրինակ
վաղ՝ որ բարբառի ձայնիւ հնչողին։ և
էր աբանելի տեսիլն, կէտն լեզուաւն
իւրով բարեխօս լինէր առ Աստ վասն
մարգարէին փրկութե ։ Եւ էր ա-
ղօթքն այսպիսի,

3 ՚Ի նեղութի էիս՛ աղաղակեցի առ պէտ Աստ
էի։ և լուաս ինձ յօդովնէ գծոհոց աղա-
ղակի էիս՛։

Ո՛չ ասակ նեղութի այլ նոր և չքնաղ
ասէ՛ ՚ի ներքին անդնդոցս աղա-
ղակեմ առ այն, և հաստատ լսէ՛ յոր
մէ նախքան զայս թէ թևաւոմութեամբ
փախչէին։ Եւ ասա էին։ Արդարեական
հոգւոյն տեսանել զփրկութիւն՝ որ լիս
նեղոց էր իւր ՚ի կիսէն։ Եւ ոսկ որովայն
գժոխոց կոչէ զնա՝ յաղագս ապացոյց
լինելոյ նմա գժոխոց և մահու, ուստի
արտաքս կորզեաց զնութիս քս։

4 Եւ ասէ պէտ ինձ էիս՛։ զի ընկեցեր զիս ՚ի
խոր սրտիս ծովս, և գետ պատեցին զիս։

Ա՛ինչ յընդարձակութե էի ասէ՝ նրան
ջնջով խորտպի, և փախչէ՛ ՚ի քէն
յաւասի։ արդ այժմ ՚ի նեղութես ա-
ղաղակեմ և խնդրեմ ՚ի քէն ուշնէն
դնել ձայնի, ոչ զգալոցս այլ իմացակա-
նիս։ զի դուս ընկեցեր զիս աստ, զվէ
ձակէն անկարիկ՝ զոր արարին նաւա-
վարքն, և գտին զինքն պարտական, զի
այս չայ տեսրինեցաւ։ Աղտ յորժամ
ընկեցեր ասէ՝ գետք ալեացս հեղման
պաշարեալ ընշեռնեցին զիս, և կիսես
ժանեացն մատնեցին։

5 Աչ զբօսանս։ և ալէ և անցին ՚ի վերայ
էի։ և ասայ՝ ԵՒ գծոհոյ յաչաց ։

Ո՛զբօսանք՝ մեք սովոր եմք զզբաղիլն
կոչել մտաց կամ զզգայարանացն, ուս
տ՛ պատահէ յառաջակայ գործոյն խանչ
գարաւմն։ արդ զայս ասէ առ Աստ՝ որպ
ոչ տիրէ մտացումն կամ տգիտութե
խաւար, այլ ամենիմէն նր լինքն զնա
խանամութին զբօսանք լսի՝ և տայն
զմեզ ՚ի փորձանս ։ Աղտ ասէ՝ ընշ
բաղեցար Աստ, և ոչ տեսանես զայս
փորձանացն՝ զոր ածէր ՚ի վր իմ։ զի
զծոյն վր իմ մրրկեցեր, վիճականն զնս
դատապարտեցեր, կիտես բերանոյ կե
րակուր մատնեցեր, և ես յայնժամ
կարծեցի թէ՝ գետոյ յաչաց գոց։ ոչ գի
տութեան աչացն ասէ՝ այլ ՚ի քաղցրու
թենէն, զի յորժամ ըմբռնեաց զնս
կէտ՝ ասացի թէ մերժեցայ ՚ի ինա
մացն այ, և ոչ կամի ողորմութէ զիմ
փրկին։ Ոսկ ապա զի՞նչ, յորժամ մտի
յորովայնս սատակիչ կիտես և մնացի
կենդանի յաւասի թէ ոչ եմ բնաւ
մերժեալ յաչաց ինամոց քոց, այլ առ
նես ընդ նեղութեանս և զնս։ Վայ
յանցոյս տեղւոյս յաւասցեալ ՚ի զօրու
քո՝ աղաչեմ։

6 Աչտ՝ էիդ ՚ի յատկէ հոյել ՚ի տաճ
ար գո։ հեղեն չինև քոյր ինչև յագես
տեղոյն անհնարին պաղատեցին զնս։

Ահգի՛։ բոր թէ ՚ի մարդկային հնարից
ոչ իցէ այսմ հնար, ոսկ ՚ի քէն ամենա
կար Աստ՝ լինիցի արեգ, և զերծանիմ
ես յորովայնէ գազանիս՝ և դարձեալ
տեսանեմ զվաս տաճարին սրբ յերկ
րի զնա եմ յանհնարին յանդունդս ՚ի
զոր գազանիս՝ և ջուրքս շուրջ զսուա
բարձրացեալ, և յայսցանէ և ոչ ՚ի մէ
ջես ի կարող մարդկային հնարք բնաւ
ելս ցուցանել։

7 Աչ՛ես գլուխ իմ ընդ գետոյս էբոնց։
ԼԼի յերկիր զոյ նէգ՝ իւր ազէ յաւիտենից,
եւցեն յաղթանութիւ կեանս իմ։

Ո՛անհնարին մեծութէ գազանին ու
անդնդէ յատացելոցս, զի ոչ ընդ վերևս
խո

խոտոց և ընդ պատառուճածս լերանց ընթացայ ընդ մանուճածս աղեաց սորա ։
Եւ՝ ԼԲՆ ՏԷՐԷ։ Ցայտ է թէ՝ յորովայնն, զի ոչ այն որ ի ստօրին էրկիր ինձանէ և յալեացս յատակի խորոց՝ ընդ խոռոմս թէթ խաւարին ունկն և զդժուա֊ րաշնչութիւն օդոյն ի նմա, այսպէս ասէ և ես յորովայն գազանիս ինձ՝ տաղ֊ տապիմ։ Եւ ընդէ՞ն յոգեհանումն ինձ ի սմանէ ազատութիւն ոչ ամենակար ածէ, զի քո սպասեմ ձեռնունդ, որպէս֊զի յայմ օգնութիւնդ նպաստից։

8 Եւ տէր ասէ ցիս ի՝ ինձանէղէ հոգւոյ իւոյ խորտոյն, ղարէ յերկեղի։ Եւ ինէսցեն ա֊ զբեղ իմ ի տաճար սբ տու։

Հոգւոյն ի հոգւոյ՝ զկարօտութիւնէ կենացն տկարութիւն անուանեն, յորմէ նուաղեալ է, առ քեզ ասէ՝ ա՛ծ ի վերջ հասեալ կենաց կարգամ՝ որ պատ֊ րէզ եմ ես և տիրոջ և զքեզ միայն յիրեցի օգնական յանգերծ նեզուա֊ պարդ՝ ինէսցեն ազգեր իմ (յերկինս) ի տաճար սբ տու, և հաշտեցուսցեն զքեզ ընդ ինձ։ ոչ զի վայելեցից ի փրկութենն։

9 Մի՛ դահճէն զանայնութեան և ջոռ֊ նութեան՝ ղաղրութենէ խոտոց խոզին։

Դուն ասէ՝ ողորմած ես ի վէր ամենայն՝ ոչք կարդան առ քեզ, բայց ոչք զուանայ նուաղել կռապաշտութեն սիրեցին և զառ֊ քեզ յոյսն առեցին, կամաս թողին զվայելչէրէս յողորմութիւդ քո ի նե֊զուե֊ ի֊բրանց, իսկ ես ոչ այսպէս։

10 Ա՛յլ ես ի՝ ցոյն օրհնութենէ ես խոսովա֊ նութենէ ոտա֊ցի տէր զոտոտիկ ղոր ոո֊ խ ոեղի, և հոտա֊ցիղ էրկնութենէ տեառն։

Այս ասէ՝ որ գիտեմ զվատս քո և զղօրութիւս, և այն ունիմ վայելել յո֊ զողմութիւդ քո և զերծանիլ յձայն օրհ֊ նութենէ գոհացողութենէ՝ ոչ զկատակ ա֊ նոյշ պատարագեմ քեզ, և ի փրկենէ ի֊ քենէ՝ հաստացից քեզ զայս պատարագ,

փառաբանել զանուն քո ի լուր ամա֊ կանջաց։ ըստ այմ՝ զուխտս իմ կատա֊ րեցից առաջի երկիւղածից ա՛ծն, որք երկիւղապագին ա՛ծն։

11 Այս հրեայքս՝ ի տեառնէ վէրադ յՀանդի և երեսս չնա ի ցոմոտ։

Հանդի անհնարինք առ ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յայ։ յայտագս որոյ և սա յայ խնդրեաց այցելութի, և նա լուեալ զաղաչանն՝ անօրինեաց ամենա֊ կար զօրութիւն արտոյսս ձգել ձկանն գնա անարատս։ Այս երեալ յայնմ իրոյ զնորածին մանուկ յարգանդէ, տեսեր զաշխարհս զայս՝ փառս տայր ա՛յ։

Գ.ԵՐԵՄԻ.Գ. ԼԱՆ.ԱՒ.

1 Այս երկիր բան տեառն առ յՀիեռն երէմիդ անգամ և ասէ։

2 Ելիր և գնա՝ ի նիւռէղ տաղտ գծ, և տաղ֊ տալեսկիր ի նմա ըստ ասելոյն տուրդաքէն ղրբ խօսեցայ առ տէղ։

3 Յորժամ յՀիեռն և գնայ ի նիւռէղ, որպէս խօսեցաւ ընդ նմա տէր։ և նիւռէղ էր տաղտ գծ ա՛յ։

Տասոյդ զպատիժ ստամբակութենէն մահուամբ, զի ինքն էտ զանձն ի մահ՝ և գտաւ կենդանի զօրութիւն ա՛յ։ վա՛յ և արդարացեալ հաշտութիւ խոսի վէ֊ րըստին ա՛ծ ընդ նմա։ Այայց թէ զի՞նչ էր առաջին բանիքն զոր խոսեցաւ ընդ նմա ա՛ծ քարոզել, ոչ ունիմք իմանալ ի պատ֊ մութենէս, այլ միայն զի մարգարէս զմահն ի մէջնէ հռչակեաց։ Գնէ֊ռէղ էր տաղտ գծ ա՛յ։ Ամենայն և ինքնանք ոչ գիտէին զանձինս՝ ա՛յ, սակայն նա իբր զի֊ ւր արարածս նահատնամբ զնոս

4 Ի բրև գնաց երէմ առաջ ճանապարհ։ և ահա յանձն տաղն ի տաղտն իբրև առաջ փոյ գնաց ճանապարհ։ տարձակ և ասէ, ոյդ ես երէմ առաջ՝ և նիւռէղ կործանեցիլ

Երկից առաջ ճանապարհաւ ոչ թէ ի

տուԹի՝ կոխեալ էին զամուղղ ցանկուԹի սրտից, և ըստ ասելոյն՝ վըկայեցէք նեղբին խորտրդոց իւրեանց միշտ . իսկ յորժամ տեսին այր ոտար ի գաւառէն և յաշխարհէն՝ զի այնպէս անառաԹ և ստոյգ խոյատակէաց զծուխ և զայգիսն գործս իւրեանց, վըկայեցին առ ի նմանէ ասացեալսն իւրա քանչիւրըք ըստ ոտանաւոր մտացն՝ և հաւատացին, ոչ այնքան ի բանից մըԹրեին՝ որ քան ի նեղբին խորտրդոց իւրեանց քարոզեալ պատուհասին. զի յոյնն ասէր, և իւրաքանչիւրըք յանձին իւրոյ գործս հայելով՝ վկայէր, սակս որոյ և քրիստոնեայքն եղեն միաբան՝ իւրովի գտեալ պՀնարս բժշկուԹեան։ Ա յլ ասէր քն, որդիք Հին այսորիկ իմաստասէրք էն՝ քան զորս ես լուայ յաղգս իւրեանց։

6 Ա չՀիս բանն առ Խոգաւորն Ներսէհեցւոյ. յորժամ յոհաստ իւրն ի գերեզման ղրոջ մահճան իւր. ղեկացաւ տարի՝ և նստաւ ի վերայ մոխրոյ։

7 Ա տրուձեցաւ և պոռնկեցաւ ի Ներսէհ, ի Խոգաւորէն և ի գծանեցոց իւրոց. Խ մարդ և անասուն խաղ և սրընաց՝ ի՛ ինչ ճաշակեսցեն և ի՛ ճարակեսցեն, և ի՛ ըստ սրելեցն։

8 Ա ղեկցան տարի մարդ և անասուն, և սղաղանեցին առ ձեռ սրտի տալ։ և գերեզման իւրեանց չըտ, և յանօրէնութիՀն (և յանկառուցէ) ի ձեռս իւրեանց։

9 Ա ասեն՝ ո՞ գիտէ տպաւորեսցէ ձեռ և գրիչն ի բարկութիՀ սրտիտալ իւրոյ, և ի՛ կորեսցէ։

Ա ԷՀ և Թագաւորին բարեմտութիՀն՝ քան զամենայն, զի բնական է մեծութիՀն հպարտանալ և զայսպիսիս ալ համարհել զձայն, սակայն նա ոչ այսպէս՝ ալ ինքն եղեւ ամենուն ապաշխարութիՀ վարդապետ գործով և բանիւ. և էր այնու հետեւ տեսանել զգաղաքն ամ ի մոռացօնս գարձեալ բնական սովորութեցն, զի Թագաւորն զիշխանական պատ

ՀԻ քաղաքն էՀաս, զի քաղաքն բազմըրեայ հետի ի ծովակողմն կուսէ. այլ էՀաս ի քաղաքն, և երից աւուրց ձալ նապարտ արար ընդ լայնութիՀ քաղաքին՝ որ էր օրագնաց մի, զի սա ոչ ևԹէ յըՀԹացս էր երագութիՀ՝ այլ քարոզէր ա պաշխարութիՀ, վա այսորիկ զմանապարհն ընդ միջն որ աւուր միոյ էր, յերիս աւուրսն հաղիւ աւարեաց, հոչակիլ զքարոզութիՀնն յումանս ՀԹէ՝ էջէ ասէր՝ և նինուէ կործանեսցի։ Ա յլ և լըսելիք փառաց նոր ի ստորև հոսի, և բնակիչքն սատակին։ Ա՛ յորժամ հարցանէին ցնա զպատճառս կործանմանն՝ ցուցանէր անպատկառ համարձակ կուսիք, ՀԹէ մեղք ձեր հակիցին ի կշիռս իրաւանցն այ և կործանէն զքաղաքս. նախ զի զայծ՝ որ պահէր զձեզ կենդանի, և կործանէլոյ է կարօղ, ոչ փութացայք ձանաչել. ապա զի պարգևաց նոր՝ յորս վայելէք, ոչ լինիք գոհացօղք. զերդմանն կոխեք, զիրաւունս գնեք, զզուաստօրս կաշառօք ապականեք, զաղաւոր Թշնամանեք, զտարօրենն հեշտալ Թիս ուսայք, պղծեք զամուսնութիՀն, զգենդեցիկութիՀն կուսից յամօթ առնէք, զգործ կանանց՝ յարանց պահանջէք. և զի՞նչ պարտ է ասել, ՀԹէ ինչ զոր ասէք ի՛ տարութիՀ, և է՛ զոր գործէք, և է՛ զոր այլոց ուսուցանէք։

5 Ա չո հոաստոյն ոչ նինուէացիկ յաձ, և տրուձեցին պոհս՝ և տուրն չէնցան ի գծանեցոց հինից ցնոսին։

Ա՛ Հաւատացին ի Տիրոջ ուրուք կերը կնգէ՝ այլ ինքնայօժարն կամաք։ Էր մն, զի բնականն է յամուրեք զսգան և զզարին ընտրել ի միմեանց. և այսուհետեւ՝ որք ոչ գիտէին զօրհնեսս, բնութիՀ զօրհնացն ընտրելոյն և գործեցին մտաց վկայութիՀ։ Ա՛րդ այս բանական միտքս՝ որ հետեւանսացն վըկայեր ի գործել զերս օրհնացն, այնու բառգտանէր զնոսին յարհամարհելն. և զի նինուէացիք ընկղմելոյք ի հեղ

Ալ եթէ՝ այ զղջումն տիրէ՝ զի զամ նախ քան զլինելն գիտէ, զի այս նշ տիրէ՝ որոց կատարումն գործ չէ ոչ խորհեցանն և սկսան, աւարտիւ։ Կամ այծ գիտէր թէ՝ նշ ապաշաւն ընդ ոչ խոտէ մնայր, և ոչ ընդ բարուց չարաբէ. և ոչ այծ միայն՝ այլ և մարգարէին զայն աղաչեաց, յորմէ և խրթեալ եղև փա խստական։ Ալ ասէ, ոչ այս այն բանք են իմ ասէ՝ զոր ասէի յերկրին հնամ. վայ և աճապարեցի փախչել։ Լ՚որդ յայտ է թէ՝ ոչ այծ միայն այլ և մարգարէն լուաւ յայ թէ՝ ընդ քարոզելն զկործանումն զղջացեալ վայելէին յողորմութիւն. և փախ չէր, մեծ համարեալ զնուագն սուտ և բուսին՝ քան զնշ փրկութիւնն, և ածելով բառնի՝ ի պաշտօն քարոզութեանն։ Լ՚ստեսալ զգթութիւն այ՝ ի վը՚ապաշաւ րութեանն նշ՝ դարձեալ տրամիր։

* *

ԳԼՈՒԽ Զ. ՀԱՒ. Ա.

1 Ա՚ստ պրպտեա՛ յոգիսն պրոֆետի գնի՝ և խօսվեցա՛։

2 Լ՚ս՛ եկաց յաղթա՛ սա՛ գէր ասե՛ և ասէ. մ՚վ գէր՝ ո՞յս այն բան՛ն են իմ հնչ էի անգեն յերկրին իմո՛։ վ՚ս այնորիկ ա՚ճապարելով գոհ չէ՝ ի ներկին։ զի գիտէին նե զղջմա՛ն և գթած. երկայնամիտ և բազմողորմ, և ողջնա՛ն ի վերայ չարեաց։

3 Լ՚ս՛ ասէ՝ գէր գէր՝ ա՛ս ղգգի ի՛ յինէն. չի լա՛ն է ինչ գաառնել՝ քան նե էջեւ կենգանին։

Ալ ասե՛ այծ արդար էր՝ ի նենգել ապաշխա րողացն, և նչխոսէացիքն՝ ի փրկու թիւն՝ զոր առին յուսոյն փոխարէն. այսպէս և յօնան՝ ի տրամէրն վա՛ սուտ լինել էր մարգարէութեն, սակս որոյ և խոովէր անպատուա՛ութեն խրոյ խնամ տանելով. և խոստովանի այժմ ուղիղ թէ՝ տէղի եւտու ողորմած իդ բարկու թե՛ որ օ՚ տար է՝ ի կամաց քոց, սպասաւորել։ զի գիտէի՝ ամենագութ զնա ինձնին։ Լ՚ս ուսա՞ծ անելար զայս ո՞տեր իմ մարգարե՛։ ՚ի ցեղէն իմմէ ասե՛ յեսո՛

պատուհասանն ՚ի քու՛բ փոխարկեր, և չյատակ երկրի՛ փոխանակ աթոռոյն ընտրելո՛։ դատաւորն զնչխահանուԹիւն մեռանայր, տէրն՝ ծառային ազատուԹի չնորհէր, ծերն՝ մանրատ առնէր զպիտան, պատաւն՝ զգէտն փետուր. լուծ ելալ քակտէր՚ի սեռեկաց առագաստաքն. Հարսանեկան զարքայք և ջահ չնչանեցին, ոդբք և աշխարհք՝ փոխանակ երգոց լ՚ելի՛ լնկեր. զպահս կոչէին ինքեանց օգնական, խորհեցուլ ԹԷ՝ որ վայելե՛ ցաք յարարած այ՝ և ոչ գոհացաք, կացցուք կարօտ հարկաւորացն՝ և այն պէս մաղԹե սցուք. և որք ՚ի զարդ պա՛ ճուճանոց մեր յանցաւոր գտաք՝ քրը՛ ձիւք անզարդացեալ զնոյն ապաշաւե՛ ցուք. այլև անասունքն ԹԷև ՚ի մե՛ զանչէլն ոչ՝ սակայն ՚ի պատուհասին կը րելն կցորդ լինին ապա և նոքա անսո՛ա զաԹքն ապաշաւարակից. և յայնժամ բնա՛ն հարեալ զապաշաւուԹէ առ ած մաղԹանօք տէ՛րն և ծառայք, ծերք և մանկունք, արք և կանայք. ոչ սե զան էր յիւրում՛ձևէ տեսանել, ոչ գահոյս, ոչ ոսկի սիրե՛ցեալ, այլ ի՛բրա քանչիւր ուրուք յատակ երկրի՛ էր խշտի, փաՀկուԹին ՚ի՛նէզուԹի, ցընդ ծուԹին յարատաւոր. և ամքն սպասէին երից աւուրցն լման, յաւուր ԹԷ՝ դառնայ ած ՚ի բարկուԹէն. խորհեցուլ ԹԷ՝ անդարձ ունել զբանն և ոչ տե՛ րիւրել ՚ի՛նմանէ՝ ծառային է զան հրա մանն. իսկ տեառնն ամենայնի ինքն իշխանուԹիւն գիւրին է ՚ի կամաց ՚ի կամս փոխոխել, զի ամենէքին գկամացն այ կախին, և նա՛ զապաշխարողին յաւ ար. Ո՚ այս գիտեցուլ՝ չանիւ փու ԹասցուԼ ՚ի սմն, և զի անսուտանե՛լի ունի զբանսի և գփաս, է՛ ինչ՝ զոր նշ ըէ մերձա՛ մտիւուԹէ՛ս, և է՛ ինչ զոր ապաշաւանացս ԹողուԼ, և մի կորնչցու՛ք։

10 Լ՚ս՛ եՀես ած ղգջե՛ցա՛ նշ՝ չի գործէ՛ն իւ բաց՝ չէր ՚ի ճանապարհս իւրեան՝ չբաց. և ղզջացա՛ ած ՚ի վերայ չարեացն՝ զոր խօսեցա՛ առնել նոցա՝ և ո՛չ արաւ։

քայելէ, որուամ յետս մեծամեծ յանցաց նացն պահելոց զուխտ և զպղտրմութիւն։ Իսկ զղջանալ՝ի վերստաց՝ ոչ թէ ըստ մարդկանն ասէ, այլ զածային պատուհասան. ըստ այմ՝ ոչ գործէ չար՝ի քաղաքի զոր ոչ առնէ ասր։ Յետ սրտ՝ ոչ եթէ զի դու ողորմած ես, լո՛ւ է ինչ գառաջէդ այլ զի ողորմութիւն քո յայտնեցաց ինձ՝ և սուտ եղէ, բարի է մեռանելն՝ քան՝ի մէջ իւրոյ սուտ մարգարէ նա։

4 Յո՛ սկսեալ ցյոնան՝ ընկ որդորա յոյժ որդեալ էջես։

Որ յոնան ընդ էր սրտմիս ընդ փրը կութիւն մարդկան՝ որ էրամեան ա ռեր յորինացն զընկերն իւրև զանձն սիրել, և այժմ զի բոլոր քաղաք մի քա տաւութիւ փրկեցաւ՝ որտմիս. ոչ լսես այսօր յայդ կան բազմութիւդ զանուն իմ փառաւորեալ. արդ զի՞ է՝ զի դու ոչ ինդաս ընդ փոխոսումն բարուց նից, և զի՞ է՝ զի ոչ միաբանիս ընդ ընորհա կալութիւն նից։ Լրեթ՝ի վը մարդկան բարեպաշտութիւն հեծես՝ անիրաւ ես, եթէ յաջալես զիրկութիւն ողորմելեացն՝ անմարդի ես։ ապա թէ ընդ քարոզու թիւն տապաստութիւն խոովել ես՝ զինեն է և ոչ զբեն։ Յա ինքնակալ եմ, իշխանութիւն ունիմ զբանն հատատուել և յետպարկել։ Իսկ ասիցես, զի իմով վարեցար ամօթով, և զրէզու իմ՝ի տուութիւն շարժեալ՝ տապար յանարդանք իմմէ պատիւ։ Յա զի՞նչ էր անարդանի քս՝ ոչ մարգարէ. տապարդ՝ էրեք ա ուրը ևնինուէ կործանեացի. և արդ ահա այս եղև՝ էրեք աւուրդ և կորչ ծանեցաս՝ի միջոյ դոցա կատաղութեան՝ և կանգնեցաս բարեպաշտութիւն, կորչ ծանեցաս չարութի՝ և հատատուեցաս բարութիւն, և այժմ զի չես եղև քարոզութիւն ոչ կատարելոյ՝ զի թէ քաղաքն ոչ սիրուք նից տապալեցան, ես ոչ եմ կարօտ զբարինս տապալել՝ որ և մարդկան կոչ ես, այլ զոգին շղջել՝ի լաւ

ւութի՝ որ ոճ ծային աշխ գործ է։ Սակայն ոչ այսու ամաւիւր մարգարէն՝ի տրտմութէն, վ՞ այնորիկ մարմնական չարացուցիչն հնարեցաւ հայրն զանհաւան բանի միտս նր նուաճել։

5 Յո՛ եկ յոնան՝ի տղոսէ անտ, և նստաւ յուէյիան տղոսէն, և սրա՛ր էր հովանի, և նստաւ ընդ հովանւոան. դնել՝ սբաւ չէ ի՞ր չի՞նչ լինէր տղոսին։

6 Յո՛ հրամեաց էաւ ոճ դդենոյն, և եկ՝ի վերոյ գլխոյ յոնանոան լինել նմա հովանի՝ի վերոյ գլխոյ նորա. չ լուցանել զնա՝ի տառապանաց իւրոց. և ուրախ եղև յոնան նոն՝ի վերոյ դդենոյն սուրախութէ մեծ։

4 Ասեաւս յուսայր կործանման քաղաքին՝ և նստեալ սպասէր. թէպէտ և երրորդ օրն կատարեցաւ, այլ դմնոյս ածէր թէ՝ յետ երից աւուրցն՝ի դա դարելոյ մարդկան յաշխարելոյ՝ կանխ՝ի վը նց բարկութէին։ Իսկ ոճ սրտր զդմէնին՝ առ՝ի զծանրսարտութի նր ած եալ՝ի հաւանաւսն, խոստովանել մաղ գարէին արդար զնքն յողորմութէին. զի նախ տապուն՝ ոչ զնեցաւ կործանել մանն երկիւղի՛ տատապեցաւ, և ապա դդմէնուն՝ ոչ նզրա փրկութէն յուսով զուարճացաւ. զի՝ի փորձոյ անձին վտանգելոյն ողորմեացի։

7 Յո՛ հրամեն եա (աբ)ոճ օրդնն՝ առաւօտան՝ի լուսէ անդր. եհար չրդնէն՝ և յո՛ չորեցաւ։

8 Յո՛ եղե՛ի ծագելոյ արեւոն հրամեցաց ոճ հովոյ խորշի տապտաւնի, և անեաւ ա բեն չէւեաւ յոնանոան. և ինչ՝ի տարու կաւ և տղեցն օգին նզրա. և ասէր՝ լաւ էր ինձ մեռանել քան զայս կեանս իմ։

Ո դդմէնին եհար ոճ վը այնորիկ, ոչ զի ուացի յոնան՝ի չարոյ դդմէնոյն գլխոյ՝ զոյ գալեն՝ի վը ստեղծ ուածոց իւրոց, և՝ի նզրա ղութէ խորշակին զնեալութի նրհատէր, որոց ցանկալր ատատանին. և զի ոչ գթաւթին հատարակաբար ե՝ի վը իւր և նց. արդ էթէ

եթէ դու ընդ չորանալն դադմենուդդ և քո խորշակահար լինելդ սպրծուր մուրթը մի զարգրուս նախանձանմանութեն, նինոհէացիքն զի արդ ոչ զնուրեանց քրը ձազած ապաշխարութիւնն ի յանտես առնէին այլ։

9 Այս ասէ Տէր ամենայն. Լեր սրտիս յոյժ սրտիկ էջես ի վերայ գրկունդն. և ասէ՝ յոյժ սրտիկ եմ ինձ ցոհ։

10 Այս ասէ Տէր, զոր խոյեցէք ի գրկունդն յոր ոչ եղէր ինչ ալիսս, և ոչ անոցնէր ընս. որ վերնէր էլ, և զոս վերնէր ծոբոս։

Ի ԹԱՆԶՐԱԹԻՒ ՄՈՑ ՆՈՐ ԶԱԼԻ Ա ՊԱՏՃԱՌԻՒՆ ՓՈՒԹԱՅ ԱՅՍ ՃԳՆԼ Ի ՀԱՌԱՆՈՒԹԻՒ.

Ի ԹԱՆԶՐԱԹԻՒ մոցդ նոր զգալի ա պատճառիւնս փութայ այս ճգնել ի հառանութիւն. իբր թէ ասելով յոլիան, քեզ գերզեցիկ թուենցա զդմենիդ, և ինձ գերզեցիկ ես ազգ մարդկան. ծածկեր զդմենիդ զգուշս քո, և զոր վացուցանես զմարդիկ ածային գթութեին. արդ եթէ դու ընդ զդմենուդդ չորանայն նեղեալ ի տապոյ վշտացար, ոչուտի առաւել և նիհուճելի եր վիշտ թէ ոչ եր ծածկեալ զինքեր անս խնամոց իմոց օգնութեի. դու կամեցար զոր ոչ ի քո երկոց ստացար, առանց պատուհասի ունել, և ընդ իմ խնայուածս, թէ զգործս ձեռաց իմոց անխայեցի պատուհասել. դու յանշունչդ մարդասիրութեի ցուցանես, և զիմ գթութիւնս անխայեցիս մարդկան բանաւորաց։

11 Այս ոչ խոյեցից ի Նինուէ տղոյ գծ. յորում բնակէալ են ասելի ման վերխոսաման բիւր մարդիկ որ ոչ ծանեան զոր և զհեռակ իւրեանց, և անասունք բազում։

Բազում մանկունք էին իմաստիցն այս, ոչ գիտէին զայլակողմն և զձախակողմն գործոց ընտրութի, յորժամ ծանեան զոր որջացան. անասունք էին բարեաց գործոց, յորժամ խրատեցան ի քէն սիրեցին զնոյն. արդ ընդ էր անխայս զկրկուէ իմ նից, և կամս զազգ մս օրինացն ոչ գկատաւ նորին արհամարհօղս անեղերլ Աստուած կեցոյց զամեն և քն, տուէալ զինքն փրկանս յաղագս փոքու և մեծի, իմաստնոյ և անհաս ճարի, ճոխոյ և աղքատի, հրեի և հեթանոսի։ Որում և ասացին յիրում զմարդիկ և զանասունս կենցանեան դու ար. զի բազմացուցիր զողորմութի քո ած, որդիք մարդկան ի հովանի թևոց քոց յուսացան. և քեզ վասք յաւիտեանս։ Ամէն։

Աստուածաշունչ մատեան Հին Կտակարանի մատեանք հոնդերձ գիւնուքեամբ։

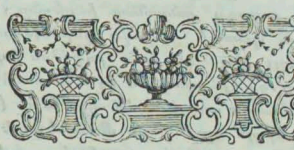

ՄԱՐԳՈՒԼՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒՈՒՄԱՑ.

Նաւում ընտանեաց մարգարէից մատեանք հինգ։

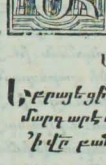

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ.

ՈՒՐՃՆԻՆՈՒԼԻՒ ԳԼԻԳ ԹԵԼՃԱՆ ՆԱՒՈՒՄԻ ԵՒ ՆԵՏՈՒՄ.

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ.

Լիբրայեցին վիսանակ այսորիկ ասէ, մարգարէ Նինուէի և Հարուածք ի վր բանականացն ասորեստանցին։

2 Աստուած նախանձայոտ, և վրէժխնդիր ար, վրէժխնդիր է Տէր բարկութիւն. և խնդիր Տէր վրէժ ի հակառակորդաց իւրոց. և բառնայ ինչն ընձնական իւր։

3 Տէր երկայնմտիւ և մեծ է զօրութիւն նր. և որ որոցացոնէլով ոչ որոցացոցանէ ար։

Պատ է գիտել թէ՝ մարգարէութիւս ի վր ասորեստանցւոյն է, և ի վր Նինուէի քաղաքի և աւերակացն նր էր։ Վասն

քանզի նա էր՝ որ հրամանաւն Աստուծոյ զերծեալ էր գալ ի վէր իջեալ և գերել զԵփրեմ, այսինքն՝ սեռնեքերիմ. և զի Աստուած էր՝ յայտ առնէ եսայի, մի թէ բարձրանայցէ՞ փայտատ՝ առանց փայտահարի, և կամ վերանայցէ՞ սղոց՝ առանց ուրուք ձգելոյ։ Արդ զի նա էր՝ որ զայս առնելոյց էր, զաւերս իջելի ցուցանէ մարգարէս թէ՝ ոչ վաս արդարոյ թէեն իբրոյ տուաւ նմա յաղթութիւն, այլ վասն մեղաց իւրոց մատնեցաւ իջել ի ձեռս նոցա։ Քանզի նա որ զտուս հարկս նէ յաղագս յանցանաց իւրեանց, և ինքն պատժի յաղագս չարութեանն իւրոյ։ Այլ եղև նմա յաղթութիւն եզեկիայ, զի հրեշտակ ոմն եղև և ստուկեաց զբանական ասորեստանեայց. և ոչ թէ այս միայն՝ այլ և ինքն մեռանելոյց է ի ձեռն որդւոցն, և քաղաքն իւր քակտելոյց և աւերեալոց ի ձեռն բաբելացւոյն։ Արդ քանզի նա ասորեստանեայն՝ որ զայս պատուհաս կրելոյց էր, Տանդեր ձեալ էր գերել զԵփրեմ. նախ առաջին ի մարգարէութիւնս զնա կործանումն խօսի մարգարէս, և ապա յաւել ասել զոր կրելոյց էր ի նմանէ իջեալ։ Քանզի՞ ասէ. Ի՞նչ նախանձո՞ւ և էջծծիդէր ոք։ Այսինքն, ոչ թէ վա՞ղ բարկացաւ իջեալ և քէա պատուհասեաց զնա՝ ոչ ապաորի. ոչ խնդրէ զվրէժ նր ի քէն, կամ զվրէժ հայհոյութիւն առնման իւրոյ զոր հայհոյեցեր առաջի պարսպացն ԷՆԻ, այլ նախանձի ընդ փառացն իւրոց անարգութիւնի, ոչ խոպան երկայնամտել։ Յառնէ ի վրէ ժխնդրութիւնս։ Ա՝ չէծծիդէր ոք բարկութիւն. և խնդրէ ոք վրէժ ի հոյոյութեաց իւրոց. և բառնայ ինձն զինեալս իւր։ Ա՝ի իսպառ վըշտանար ոչ իջէր, իբր թէ ասորին՝ որ գերեցաւ գքեզ, ոչ առնու զպատիժ մեզանց իւրոց. զի նա ար՝ որ զքեզ խրատեաց ի ձեռն նր ողորմութիւն, զվրէժ քո խնդրէ ինձանէ ասասիւ և բարկութիւն. այն զի զքեզ գերի ետ նմա, և զնա բնակիչ քաղաքիդ ի ձեռն մեր։

րացն և բաբելացւոցն։ Տէր երկայնամիտ և մեծ ի զօրութիւն նորա. և պատուհասողն ոչ պատուհասողն տէր։ Ա՝ասէ՝ երբ կայնամիտ ես և համբերող, բայց ոչ թէ վա՞ղ այնորիկ երկայնամտէ՝ իբր թէ իրաւունս տալ մարդկան ի յանցանան, այլ երկայնամտէ և համբերէ՝ թերևս զղջասցին։ Ակ յորժամ ոչ զղջանան ի չարեացն՝ ոչ թէ պարզաւ համարել զնա և նեղել, այլ հարկաւորի զօրութեն ի կիր արկանել և վրէժխնդրել ի յանցաւորացն։ Եւ զայս ասէ նախ վա՞ իջել, և ապա վա՞ ասորեստանեայն. զի սա կռապաշտութեէն իւրով յորոյ ի վա՞ իւր ի վրէժխնդրութիւն զնա՝ ի ձեռն ասորեստանեայն, և նա ամբարտաւանութեէն իւրով ի ձեռն բաբելացւոյն։ Եւ յորժամ խօսեցաւ սա՝ ի սկզբանս մխիթարութեի իջելի գՏարեաձա թէշնամեաց իւրոց, սկսանի ապա պատմել զոր ճառս գալոտեան նր թէ՝ ոչբան ահագին և զօրաւոր է։ Ա՝ ոչխճանա՞ և ղրծծոյէ ճանապարհ նորա. հոլվ էրէվոյ են նորա, և ամպ փոչ ոտից նորա։ Ա՝յսինքն՝ զի ի շէն ուր մտնէ, չարժէ զբնակիչսն, և վախճան ածէ խաղաղութեէ նց և կենաց։ Ակ հողմք երիվարք նր՝ վա՞ և բագուեթեան ձիոցն զօրութեէն ասէ, հողմոյ նմանութեամբ գալ։ Ա՝ զի չէն սալ կա՞՝ այլ բազում. յայտ յայնմանէ է, զի ընդ որ անցանէ՝ փուղն ոտից նր ի ճանապարհէն իբրև զամպս դիպանայ։

4 Սոսոփ նովա՞՝ և յոմոեցոցանէ զնա. և չա՞ գնաս։

Զովա անուամբ և գնոտոց՝ նշանակէ զբազմութեի բնակչացն ի քաղաքս և ի գաւառս սամարիայ և բեթելայ։ Ա՝ոչ նոյ բաոհոցնէն և նրէլցս. և ա՞ նոքին ընկանոս գոհութեն։ Ընձանիքն բասա նու գերեցան, նոյնպես և կարմելցս. զի այդ ձմեռն զծալիկս՝ այսպս և նա զբնակիրն ի բնակչաց պակասեցուցանելոց էր։

5 Ա՝ երկիս ղրծծոյէն ի նմանէ, և բնաւ ոս առնէցոն։

զերծցին զնա, և սրոյ հրեշտակին ձա-
նապարհ պարգեւս։ Իսկ շինչափս նորա խո-
ռոչ հալածեսցի ։ Կռիւնքն ասորիքն են
Թշնամիքն՝ որք իբրեւ խաւարաս յանիւ
մնասուցեալ հայհոյուածն իւրեանց հալա-
ծեցան ի Թշնամանալն զնա և զերծ կիա ։

9 Ո՞ւր խուցէ զոհասուն, կոտրուած լինի
որսացն։

Այս վն բանին ռափսակայ ասաց
մարգարէս, զոր խօսեցաւ առ հրեշտակ-
սըն եզեկիայ ։ Իսկ մեք առանց ա՞ն
եկեալ եմք, որ ասաց ցիս եզ յաշխարհն
յայն, և սպասանեա զնա ։ Ապ ասէ
առ նա մարգարէս Թէ՝ զի՞նչ խորհիս
զնանէ , դուն իցես ոչ ռափսակ՝ խոր-
հըրդակից այ , կամ Թէ՝ քե՞զ եզոյց զկա-
տարածն եմի ։ Այս ո՛չ խնդրեաց նէին
ընդ վերծինդրոն՝ ի նեղն։ Այսինքն՝
յուսահատ առնես զեզեկիա յայ իբրեւ
Թէ՝ որ ասաց ցիս աւերել, ոչ զի նա
մի Թախանձեացէ զնա ։ Եւ կարծես՝
եթէ ոչ խնդրէ նա զվերժ նեղելոցն
ի նեղացդ։ Այս ապա յորժամ խօսե-
ցաւ զայս հակառակ ասորեացն՝ նշանակէ
պատահման որ լինելոց էր նոյ ։

10 Ո՞ւ գինչ ի հինե խոպանացին։

Այ եթէ այդ միայն ասէ՝ զոր հրեշ-
տակն ասատակեաց , այլ և հինն խոպանա-
նայ ։ Թագաւորն՝ որ ասատակեցաւ յոր-
դոցն , և քաղաքն՝ որ աւերեցաւ ի
բաբելացւոցն։ Իբրեւ զէնչ պատուիրէ
բնի ։ Եթէ զնչ ես վն նեղուածքն։ Տուն
Թագաւորութեն նոր՝ որ է քաղաքն նինո-
ւէ , լինելոց էր այսպիսի օրինակաւ ի
բաբելացւոցն , և որ սպառելոցն էր ըղ
զօրութեի նոր ։ և իբրեւ զնզէն ցամաք
Թողուլ զքաղաքն ամայի՝ ի բնակչացն։

11 Ի՞նչն եղեւ խուհարբ զոհասուն , չորս-
խորհել հոգուածոցն։

Ապ նինուէ ասէ , Թէ ի քէն եղիցի
աչքն չարք՝ որ հակառակ այ հայհոյեցին
ի դրունսն երկնի , ասելով Թէ կարէ
ամեն

Յայտ է Թէ՝ տուն Թագաւորութեն
շամրնի և ամ իշխանք նոր ։ Նաև զայլ
բազում Թագաւորութիս շարժեաց նա
յեւլանելն իւրում, ոչ և սակր ասա-
սակ առ եզեկիա ։ Լայտնեցոյ երէից յե-
բեաց նորա ։ Եւ հմօրէն առ բնակիչ նորա ։
Յայտ է Թէ՝ երկիրն իջեալ և բնակիչք
նր , զոյս սասանեաց խաստեաց և ա-
ւերեաց ։

6 Լաչոլի բորոքեն նորա ։ հանգոտեսցէ ,
և ո՞նցպէ ընդէ՛ բորոքեն սրսուսեն
նորա ։ (և ոչ ոտ ։)

Այս այս՝ յայտ յերկիւղէ անտի եզել
կիայ է , զի քաջ զգեցաւ , և իշ-
խանքն պատասէցին զպատմաճանս իւ-
րեանց ։ արդ եթէ նոքա այսպէս , զի՞նչ
պարտ է ասել զընակչացդ աշխարհին ։
Սրսուսեն նորա տալն վնչհանելոն ։ և
վնչ խորհուեցան ի նմանէ։ Ո՞ւ ի այսպէս
է այս՝ յաղօթից անտի եզեկիայ ու-
սանելոյ , որ ասէ առ այ ։ արդարև ա-
ւերեցին Թագաւորքն ասորեստանեայց
զաշխարհս այ ։ այս է հալէլն զնչհանուե-
Թիս ։ և խորտակելն զնչ՝ զի զայնցն
տերութի ի՝նեղբդոյ ասից իւրոց նուա-
ճեաց ։ Այս իբրեւ ասաց զայս այ զո-
րութի նր , սկսաւ ակնարկել զնչհուեն
յառաջ՝ որ լինելոց էր ի՝ նոսէ յայոց
Թէլն եզեկիայ։

7 Վհուղէր է տէր որոց սպասէն նմա յառաջ
նեղուիե ։ և ճանչէ զերկիւղեն իւր։

Աորուսաղէմ քաղցր է և եզեկիայ՝
յորժամ այս նեղութի գայ հասանել
ի վր նց։ Այս էր վս նց միայն , զի ըս-
պասեցին նմա և երկեան ի՝նմանէ , ո-
րով յայտ է Թէ՝ այլքն ոչ ի զօրութէ
ասորեացն կորեան , այլ զի ոչ պաշտեցին
զնա աղօթիւք , ոչ և եզեկիան։

8 Այս հեզեղա ճանճագործոց սրսուսէ վնչ-
ճան յառաջելոց ի վերոյ (ասուեսոճանոյն։)

Ո՞ւ որ այսպէս սատիկ զօրութ յա-
րեաւ ի վր իջելի , աղօթքն եզեկիայ հե-

Եւ զի՞նչ է աւետարանն՝ այսինքն թէ՝ կատարի առօրին, և լինի խաղաղութիւն եկեղեցւոյ։ Եւ ո՞ զայս աւետարանեաց։ Եսայի և եղելիա։ ասե՛ց ինձ Տէրն բազմութեան ասէ, քանզի վաղվաղակի ընդ գալ առօրեայն և զվշտանալն եզիպտացւոյ պատմեաց Եսայի և զկորուստն նոցա. կամ՝ ես դարձեալ ասեմ զայս։ Տնկեա՛ զօձան ի յորդո։ Հատո՛ զբոտ ի։ զի՞ ոչ եա յերեկս անցանել ի հնոմէ։ Ցայտ է թէ՝ շփոթեալ էին ի բարկութենէ, և աղօտացեալ հնացեալ էր ի մտաց նոցա զբոլեցն այլ յիշատակ։ Իսկ այժմ նորոգեցա՛ ի տեսանելն, զի ի միում աւուր հարիւր ոգեաստն և հինգ հազարս սատակեաց վա՛ն նոցա։ Խրախուսէ մարգարէս դառնալ յառաջին ածպաշտութիւն իւր եանց, և նոքա իբրև ուխտս և պարագա այլ։ Դարձեալ երթ՛ են՝ ի վե՛ր քան զոտ ոտիսն բանչոյն, և ոչ գոհէ չհաղորդե՛ն։ Ոչք են առաքեալքն։ և ա՛մ աւետարանեն։ Հեթանոսաց եկեղեցւոյ։ Իբրև զայն՝ որ ասէ, խօսի զհաղորդութիւն ընդ հեթանոս, և խաղողութիւն մերձաւորաց, և խաղողութիւն մերձաւորաց։ Վասն նոցա աւետարանեցին զշնչմարիտ խաղողութիւնն ընդ ած և ընդ մարդկիկ զքո։ Տնկեա՛ զօձան զոյն ի յորդո։ Հատո՛ զբո՛ի ի։ Ո՞ր տօն։ այսինքն՝ զգաուրինն Հնչմարիտ, որ եկն և պատարագեցաւ ի վե՛ր քո՝ և եղև քեզ նոր ուխտ ընդ ած հաշտութենէ, զայն միշտ հատո՛ և տուր այ ի ձեռաց քոց միջնորդ քաւութենէ և խաղաղութենէ, զի նա եղև քեզ պատարագ ուխտի՝ և քահանայ նոր։ Բին մատուցանող՝ որ բաւեսաց զմարմինն իւր և էած աշակերտաց իւրոց։ Ո՞ ոչ եա յոերեկն անցանել ի հնոմէ։ Ընդ զհինն պատեքն ասէ, զի պատքայն անգք թարգմանի, զայն ասէ՝ ոչ էա յաւելուցուք առնել զհինն և զտոնէ՛ բաւանն ի գալ Հնչմարտութենէն։

Ասէ ցնոսա Յիսուս, ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ տուաւ ձեզ Մովսէս զհացն յերկնից, այլ հայրն իմ տայ ձեզ զհացն ճշմարիտ յերկնից։ Զի հացն Աստուծոյ է որ իջանէ յերկնից, և կեանս տայ աշխարհի։ Ասեն ցնա, տէր միշտ տո՛ւր մեզ զհացդ այդ։ Ասէ ցնոսա Յիսուս, ես եմ հացն կենդանի, որ գայ առ իս՝ ոչ քաղցէ, և որ հաւատայ ինձ՝ ոչ ծարաւի իսկ երբեք։ Բայց ասացի ձեզ, զի և տեսէք զիս, և ոչ հաւատայք։ Զամենայն որ տայ ինձ հայր՝ առ իս գայցէ, և զգալոյն առ իս՝ ոչ հանից զդուրս։ Զի իջի յերկնից, ոչ զի արասցեմ զկամս իմ, այլ զկամս հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս։ Եւ այս է կամք հաւր որ առաքեաց զիս, զամենայն զոր ետ ինձ՝ ոչ կորուսից ի նմանէ, այլ յարուսից զնա յաւուր յետնում։ Եւ այս է կամք հաւր իմոյ որ առաքեաց զիս, զամենայն որ տեսանէ զորդի և հաւատայ ի նա՝ ունիցի կեանս յաւիտենից, և յարուսից զնա յաւուր յետնում։ Տնկեա՛ զօձան զոյն ի յորդո։ Հատո՛ զբո՛ի ի։ Ո՞ր տօն։ այսինքն՝ զգաուրինն Հնչմարտ, որ եկն և պատարագեցաւ ի վե՛ր քո՝ և եղև քեզ նոր ուխտ ընդ ած հաշտութենէ, զայն միշտ հատո՛ և տուր այ ի ձեռաց քոց միջնորդ քաւութենէ և խաղաղութենէ, զի նա եղև քեզ պատարագ ուխտի՝ և քահանայ նոր։ Բին մատուցանող՝ որ բաւեսաց զմարմինն իւր և էած աշակերտաց իւրոց։ Ո՞ ոչ եա յոերեկն անցանել ի հնոմէ։ Ընդ զհինն պատեքն ասէ, զի պատքայն անգք թարգմանի, զայն ասէ՝ ոչ էա յաւելուցուք առնել զհինն և զտոնէ՛ բաւանն ի գալ Հնչմարտութենէն։

Գլուխ Բ։ Կամ Ա։

1 Ա ԽԱՃԱՆԵՑԱՒ՝ ասէին ամենայն բերան։ Ա Վասն Ստեփանոսի՝ զոր ետուն ընդ երեսս մեր, և ածէին ի ներքս։

Ա Սոսկաւ ամենայն վախճանեցաւ սրով հրէշտակին՝ և բարձաւ։ և զի ցուցցի Քրիստոս՝ յայն եղև, յաւետից։ Այն որ էին ընդ երեսս մեր։ Որ է հրէշտակն այն՝ որ երեւեցաւ Մովսիսի ի Նեղոսի։

2 Ի նախնի ճանապարհ, դիտէ՛ զնիզ (ժ.) շրջանչիւր շրջան-ին յոյժ։ Ո է թուոյն որ ընդ հոգեւոր-ին յոյժ-ին՝ էրէս զհոգեւոր-ին խորհուրդն։

Ա ռաւուն յուզայ ասէ Քէ՝ մի՛ եր կընչիր և մի՛ խանարհիր յահէ անուն ասուրեան, զի գարձոյց զնաւս քո որ ի քեզ՝ ոչ յակուռ, այլ զհօր քո իջեր։ Վանգի այդ նա փախստական եղև՝ և գարձեալ ժառանգեաց զտունն իսկ։ Հակայ և զնաւս, այսպէս և գու երգիկ՝ խանարհեցար յերկիրն ասորեայն, և գարձեալ վերացար ի գնաւս քո՝ յորժամ կործանեաց զնա ածէ։ Ո է ի ներս էերչիլ ներսէսեան ընտ, և ընտաս նորա ազգ էանէին։ Ո Նիհուէ և զհնակիչս իւր բաբելացիքն

3 Ո է ընդ շրջան-ին նորա ի տրտիճանէ։

Ա յսինքն՝ ոչ էր զնա նիր իրրև զնէրլին, որ յորժամ տակարացաւ՝ յայ զորացաւ, զի և հրէշտակն և ատտակեաց զնէշնա միան։ այլ ասրայն ի մարգկանէ էր, յորժամ եկն նա յայ զորաւոր մարդ քան զնա՝ յաղթեաց և կործանեաց։

4 Ո ԱՐԱ հշրս որ եռաչյին ընդ հրդ։ Է բաստանէ կաստ նորա (յաստ գործաստանէ նորա) եռաչեցին հնձուէ ի ճանապարհս։

Ա Եռանեցին ի հրդոտրմն։

Վարձեալ՝ վա՞ նիհուէ՛ ի քանս, զի բնակիչք նի՛ որք հղորք՝ որք զամուխ զերս կոման արարին, խռովեցան և տկարացան յիւրեանց քաղաքին հրաժ-

պարակս ի գաղ բաբելացւոյն նաբոքոդոնոսորայ կիւրոսի՝ ի վե՛ր նշ։ Տեսիլ նոցա էրէս զգուխ հրդ։ և էրէս գեղ-ս լեին յոյս կոյս և յոչ կոյս ընթանան։ Վաբելացիքն ի նինուէ, որք իրրև զիայլսին կիզչեն զնա սրովն իւրեանց և ճարակեն։

5 Յիշեսցեն գեղեցիկ նորա՝ և խոխչեն ի ոտն։ և կոսեցին ի ճանապարհս իւրեանց։ և գոռնացին ի գոլորս, և գոռոմոտեսք ցեն զոռոլոգոհս իւրեանց։

Ա ջհա իրք կործանման քաղաքին ասէ՝ ոչ միայն փառնացին, այլև մեծամեծաց տիրուք։ որոց անդ էր մատուցէլ՝ նոքա համարձակ փախչէլ ընդ պարիսպս և ընդ պատնէշս գրանցն։

6 Վրնոնս հաղուսց բացան։ և նորձանեցան սրտոտնիս։

7 Ա՝ սթացուածք յայոնեցան։

Վրտունք քաղաքին՝ որ փակեցաւ ընդ դեմ Թշնամեացն, բացին նոքա ուժգ նուԹՔ՝ և մտեալ կործանեցին զարքունս նիս ասուրաց ի նինուէ։ Ինչն ելանէր, և նուիրատ իւր տասնի գայն, էրէս ելանէր նս ի սրոց իւրեանց ճչէին։ Ո Նինուէ այսպէս առակ։ քանի նաժ իշոք զաղգն՝ որք եկին նմա յօգնութիւն ընդդեմ բաբելացւոցն և մարացն։ Ա ուր Թէ պէտ և մնչէին ասէ, բայց ոչ յաղԹեցին, այլ իրրև զանասնիս տուան կերակուր բազեին նաբոքոդոնոսորայ։

8 Ա՝ նորա նինուէի էրէս զնորա տասնի։ և նոցա փախուն՝ ի չէն՝ և ոչ կալն զոեղի, և ոչ ոք էր որ հայէր։

Ո ՉՈՐՅ՝ կամ զփակիկութիւն կամ զգնացն բազմութիւնմանեգուցանէ, որովք յղփացեալ՝ ծիծեր ոսկ աւազան ջրով, նորա ասէ՝ ի ժամ կործանման չկիզեն ինչ քեզ օգնական, այլ փախեան։ այսինքն՝ բարձան՝ իքէն, և ոչ որ էր՝ որ հայէր ընդ առաջին փառս։

9 Յոփշոսիէին շրջեցան. յոփշոսիէին գոսին
և ուչ գոյր նոցա շրջել։

Յաճախակցին բաբելացիքն զաստուծիս
յորժամ յաւուր հարին զնա, և այնչափ
լցան՝ մինչ ուչ չաւիղ զաստղաբերի գան-
ձուցն։ Ուռոյցան ի մեզ ըստ սպաս նոցա
ցոնկուղ։ Տէս զինչ ասէ, թէ զսպասս
որ յոսկւոյ և յարծաթոյ, ծանրագին
արարին ակամբք և մարգարտովք և նման
բիւրք՝ զնոսա արծաթախրոնքն չտգէ-
ցուցանել, և ուչ արարին զնա նիւթ
վրկութեաւ ի թշնամեացն՝ առ ի բաշ-
խել զորացն մարտից։

10 Թաւչեցին և ֆիտոնն և ասսորն սրով՝
և լցան ծնդոց. և երկոսին ի վերոյ չոր
գնոյ. և երեսս ուժգոն էրէն շոյրեցուծ
պատան։

Ասյս պատահէլոյց էր նինուէի յոր ալ
ձակէլոյ թշնամեացն, զի յորժամ ուչ
զորեցին ընդդէմ կալ էքան, և անկաս
գոյն երեսաց նոցն ի սրտմտութէ էր
կիւվին։ Եւ ապա յորժամ զայս արս
հաւիրս՝ որ գալոց էր ի վրն նոց, ասաց
մարգարէս, սկսանի հնդնդել զնոսն՝ յա-
սել անդ եւրեսաս։

11 Ա՞ր են նոյքէ ասխոծոցն և սրսէ կո-
բեանց նոցա։

Ո նինուէ անուանակ մայրի առիւ-
ծուց, այն որ ծնանէր զիագաւառս
յաղիօզս զորութէ. քանի որս կորեանց՝
զաղջն զոյս սատկութէ զորութեան
իւրոյ որսոյ սենեքերիմ, ծառայեցոյց
և հնազանդեցոյց ։ Ա՞ր էգիս ասխոծն
ասէնէ, կորեան ասխոծոն՝ և ուչ ոչ էր որ
կեցուցանէր ։ Ա՞ւրեա մտեալ ի մայրի
առաջին առիւծուցն՝ զնաչուքզոնոյ-
սոր ասէ զաբելացին, որ էկն ի նինու-
ուէ՝ ի բնակութէ առաջին թագաւո-
րացն սորուց մտանել և նոքա յաղ-
թօղքն յորտալ զայլ ազգս՝ ուչ կարացին
երկեցուցանել զնա, այլ աւերեաց քա-
կեաց նոյն ինքն նաչուքզոնոսր ըզ
մայրի նոյ և զբնակութէն։

12 Ա՞ւրեա՝ սրսոցս բռասիոն կորեանց ի-
րոց, և հեղեալ կորեանց իւրոց։ և եղեւ
չմայրս իւր սրսով, և չբնակութեան իւ-
յոչխարս իւրոյ։

Այս զայս դարձեալ զնոյն ինքն զնա-
բաբզոնոսոր անուանէ. զի նա սրսոց
գնինուէ և զայլ ազգս հեթանոսաց, և
հեղձոյց կորեանց իւրոց, և եղից զմայ-
րիս իւր սրսով, և զբնակութիս իւր,
զի ես զնս սրգոցն բաբելոնի՝ ի ձա-
ռանգութէ տերութէ։ Այս եւրեսս չոյ-
րես իւր սրսով։ Յայտ է թէ զաբելոնի
յաչխատակութէ գերուեց ամ ազգաց,

13 Ահաւասիկ ես ի վերայ քո՝ ասէ տէր ա-
ղնամոց, և սոյեցից ծխով չերծուածն
և կերիցէ սուր չոխածս քո. և բոյնդ
յերկրէ չորս քո. և ուչ լսելոցն գոյծ քո։

Ի վրէ նինուէի զի ուչ թէ բաբելա-
ցին է կամ կիւրոս՝ և նոյ է յաղթա-
թէն, այլ ինքն ած՝ ի ձեռն նոյ յաղթա-
հարէր զնոս։ Ուռոխ ասէ կամ զորութի
բաբելացոյն՝ յորմէ բնակիչքն նինու-
ուէի ուչ մեղաք ի ծխոյ փախչէն ի
մեղուացն, կամ թէ ի հրոյ ձաբակեցան,
Լուկ ասիճաք զորս սուրն ձարակէ,
թագաւորն և ընտանիք նոր. և սրս
զորս բառնան յերկրէ՝ ինչքն և ստաց-
ուածքն և տերութէն՝ ի վրէ պղոց, և
ուչ լսի ձայն տերութէ կամ գոյծ յաղ-
թութէ ասորւոց յայլ երկիր։

Գլուխ. Բ. Համ. ա։

1 Ա՛ խղաւ սրեանց, ասէնէն սա՝ և
ասէրասուրէ։ որոյ չբննեցի զրոյ։

Յայտ է թէ նինուէ. և զի ի տարա-
գեալ կարծեցին աւերն՝ ասէ, ամե-
նեին սուտ ես՝ ի սրեամբք։ Եւ վա-
պնորիկ սրգոր իրաւամբ ըստ մեզաց
գոց տուեալ սրս բաբելացոյն։ Ընդ-
նէ զնա և երեսիան՝ քաղաք դրօշելոց,
ատաքէ կոչէլ խորամանկութէն՝ ի
չարութէնն։

Ձոյն

2 Զայն հարուածոյ, յոյն լսիցեան անաց, զնչեան կաթոց, զհիսուսէան հեծելոց։
3 Փայլե՛ն ղինուս, ղոզալ սասեղի. խուսալ գնդ խաղալ վերասրոյ, և ո՛չ գոյր նոցա ազիզ նոցա։

Օ կործանումն քաղաքին՝ ոչ առաջի զգայարանաց նղելալ՝ Ճչգրիտ նշանակի. Իսկ յետ այսորիկ զպատճառան թուի թէ՝ ոչիր աղագաւ այսքան մեծամեծ Ջարիքս հասին ի վրէ նից։

4 Լա՛ ոխրասցին ի սրբինս նրբանց՝ ի բազ գոռ գոռնո՛ղ նեսկ։

Պռոնկոլթի՝ ոչ թէ նմա զմարմնոյ միայն ասէ, այլև զհոգեւոյն՝ ընդ ամ նիւթոց պայծոյն։ Վհանգի ողջախոհացոյց զնա ի համեստութի ածպաչտուե ձային յուշանալ, և գարձեալ խոսոր ընեցաւ ի պռոնկութի։ Պռոնկի գեղջ գոնե. գեղ նրբութ նրբոյ, և գոհչն նց խորհուրդ նրբութ։ Ո ամաոեր այնու՝ զի ի գնել իւր կործանեաց զաղգս քաղ զումն և պռոնկեցոյց, առեալ ի նոցանէ զկապչնս պռոնկութենն։ Կոյնպես և կախարդս վարձկանս ստացաւ՝ որք յայտ նի գիւթեին, և տային նմա մազս։ Ամ վամաոեր զաղգս, զի ոչ թէ ինքն միայն գարձաւ ի կռապաշտութի՝ այլև զաղգս օտարս ընդ իւր խոնարհեցոյց։

5 Ո՞չ տեսանի՛ս ի վերոյ գո՛ ասէ տէր ցնծանոյս։ և յոյժ ներկեցոյ գնեսսոա գո, և ուրուէ գնչեսօ գոլո։ և ցօ՛ցէց ալիսց գնօրն գո, և խոփասուրնեց գնոտիգնս գո։
6 Լա՛ ընկեցից ի վերոյ գո գղզնո՛ն և գոզ. տեղո՛ն գո։ և ուրուէ գնեզ խոյասո՛ն։

Լա՛ն եմ ի վրէ քո, և ոչ թէ բազեւզինն գործի կամաց իմոց։ առնու ապա զնա ի գէմն կնոջ, զի միշտ գիրք գբա զարս այսպէս նշանակեն՝ որ խոյատաս կի աւերմամբ, ոչ պռոնկին մերկութ

ի զարդուցն, և զայս առնել ամօթ աւերմանս նր տեսին ազգք և թագաւորք՝ զորս նա անարգեաց։ տեսին զանարգութիս նր, այսինքն՝ զպատուհաս պղծուե մեզանն։

7 Լա՛ եղիցէ ո՞ որ տեսանիցէ զնե՛զ՝ զկնոջէ և ասիցէ։ եղե՛ն գոռ նինուէ, ո՞չ էր որ հեծեցէ վան գո։

Տեսս զառաւելութի չարութենն, զի յամ ուեսոզաց ոչ ոք գտաւ ի վրէ նորա տալ՝ յորժամ աւերեցաւն, այլ ա սէին՝ ոչ հեծեծեսե զբեզ, յայտ է թէ՝ և ոչ ոք, զի զամենեսին վշտացուցեր և նեղեցեր։ Ոսոր խնդրեսցո՞ս զեզ կենդ բութե։ Յայտ է թէ՝ և ոչ ուտուք. զի աչս եցոյց ի վերագոյնն թէ՝ ամենեքին սան հարկանել նմա յորդորեցան, և միթերաբե և ոչ ոք։ զի ընդ ամ տեղիս յաճախեաց զանիրաւութի իւր, և՝ի վրէ ամ մարդոյ հասանելին չարիք նր հանալ պաղ. և իբրև ոչ ուտեք գոտա նմա միթերաբի վրա բազում ոտրասանեն՝ որ եղև թշնամեաց նր, միթերաբեաց զբեկումն նր հարուածովք ընկերիցն՝ այսինքն՝ եգիպտոսի, զի ասէ։

8 Պռոսոսոսե՛ բոթին՝ կոչե՛ն ընչ վիճակ ոճոխոյ։ որ բնակեալ ի գել գեսոյ, և ընդ ոտ ըզել ընոմո։ օրոյ սիրեին ծալ և ընդ գոբնոգ նորս։
9 Լերուվդոյե և եգիպտոս զշտութենէ նորս, և էի՛ չափ փոսոսո՛ն նորս։

Օայս առ աղեքսանդրիա ասէ՝ քա զաքն եգիպտոսի, զի նա է վիճակն ա մոնիայ, և զնա է պատեալ գեսն և ծովն, այսինքն՝ նեղոս և ծովն ավիւհանոս, և նատելով ի վրէ ընդոյ նր եթովպացիք՝ ըզ գեսն սպասաւորեն, և եգիպտոս ընդ ծովն, սա փախեաւ յերեսաց մանսխոի և հարուածոցն այ ի ժամանակին յոր րում և հար զանդրանիսն նր։ Լրդ՝ ոչինհուէ՝ չէիք այլ քեզ միթերաբիկ կամ ոք՝ որ քոմ հարուածդդ հատասոսե, բայց եթէ զնա կոչեցեր՝ աուեալ զնոսա նախ եղեալ իւր հարուած

զնա· ըստ այնմ, ընդ առաւօտս ոչ գայ լարի բառացին, և ընդ երեկոյս թաթ շամեացին։

13 Ա՛հա ոչխ ոչ էրէս չնաւոյս են ի փէշ։ Ա՛յսինքն տկար և անզօր, զի ոչ կարեն կալ ընդդէմ սրոյ թշնամեացն։ Ա՛նշ ինչ բոցկլն բառնալով գրաւեն երէսին ոյ, և կէրեցի հաւ ընկոս ոս։ Ո՛ի յորժամ բնակիչքն իբրև զկանայս նկուն եղեն՝ թշնամիքն զնիգան խորտակեցին և ըզդրունսն բացին։

14 Է՛ց փէշ լար գաղթիմն, և դնեցե՛ զոս ոս։

Չենգնեցուկ ասէ զայս առնս մարգա բէս, թէ լե՛ց զձոր խորափսիդ՝ որ շուրջ զգաղաքաւտ, ջրով և այնպէս պնդեա զբեզ, թերեւս ապրիս ի թշնամեացն, բայց և ոչ այնու փրկիս՝ այլ ամ հնարք քո և մեքենայք ուխտանան առաջի նո՛ր։ Ա՛ռ ի նոսա՝ և նոքա ընդ յորդի, և դնեցե՛ զոս ըզնա։ Ա՛յս և զայս հեղգ նեցուկդնէ թէ՝ ոչ լիցի քեզ այս ար ուեստս փրկուիլ, թէպէտ ջանաս և նեւթեւս։ Ա՛յլ թէ զի՞նչ լինի, ինքն յաւելու ասել յայտնապէս։

15 Ա՛՛նդ կերեցի ընդ հոս։ և սոսկեցաք ընդ սա։ և կերեցի ընդ էրէս չմօթի, և ծնոսայ՛ էրէս չկերեան։

Ընդ. եթէ ոչ՝ ինձայն ի մէջ քաղաքին նիհնուէի, որում զայս ամ հնարս հնա րեա՝ և ոչ ինչ օգտիս, այլ անդրէն կե րեցէ զբեզ հաւ և սուր, ոչ վայրապար՝ այլ ի ձեռն բազում անթիւ զօրաց, որք ծանրանան ի վէ՛ր քո իբրև զմարախ և ոչ զջորեակ։

16 Ա՛ռաքոցեցէ չվճառս ոս էրէս ղոս՝ ոեղս երկնէց։

Ա՛ռ նիհնուէ ասէ թէ՝ ստացուածք քո վաճառականութի՛ բազմացան։ կամ զազգացն բազմութիւնքն ասէ՝ զորս ի վարձու կալաւ դալ օգնել իւր ընդ դէմ

ծոց պատուէրն՝ ի ջուրն որին մխիթա բեւցէ զբեզ այն զի՝ նա մեծամեծ և աքանչելի հարուածովք քան զբեզ հա բաւ։ Այս իբրև եւս ի մէջ ապացոյց նոր և մխիթար զեզիպտոս հարուածովքն իւրովք՝ ապա դարձեալ վերստին առ նիհնուէ դարձուցանել զբանս իւր։

10 Ա՛ր վիէոպէ։ եղեն օգնականք նո՛ր։ Ասէն և նա յոդոդէալ ձեռ՛ գնոյցե։

Ա՛ւ եթովպացիք եղեն օգնական և գիպտոսի, լիբեացիք եղեն օգնական նիհնուէի։ սակայն ոչ նոքա ոչ կարացին փրկել զնա ի հարուածոց անտի նա բուքոնոսորայ, այսպէս և ոչ տոքա կարեն փրկել զնիհնուէ ի հարուածոցն մարաց։ Այ՛ս զաղայս նորա չտէ՛ հոդեն, ի սկզբան ճանապարհոյ նորա։ և ի վերոյ ա՛ի պատճառանոց նորա վիճակս արկանէին։ Ա՛ռք և պարսիկք ի վե՛ր ասուրացն, զի վիճակ կաս բաժանին լինել՝ ծառայս գերու զացն իւրեանց։ Այ՛ս ա՛ի գիմանէ նորս ենթադրեալ կոդեցին։ Ա՛յ գերեզմանն՝ մեծատունք ընդ աղքատան չարչարե ցին, Այ՛ս յետ ասելոյ զայս ամ չարիս՝ որ լինելոց էր նմա, դարձուցանէ առ նոյն ինքն զբանն՝ յասելն։

11 Այ՛ս գոս ոբէցես և յիմաբնոցիս։ և խընդ բեսցես ոեղ ոռնոյ՝ ի ներնոեսոյ ոոյց։

Ա՛յսպէս է թէ՝ զայս ամ չարիս յորժամ ըմպէ՝ զաղտցոյն գբարի՝ հարկանէլն, զմեծամեծացն զաւրականացն, և զայլն ևս։ յիմարի տկարութի՛, և խնդրե՛ ի թշնամեացն զորս անգամաներ և ոչ ինչ համարեր, տեղի ինչ դադարման չեստ առնելոյ։

12 Այ՛ս ամ ոեսոյ ոս էրէս չրեոոկ ներոյ, որ ինչ չորցեսոյն՝ անոնէլոյն՝ ի բերան ներոյ։ (նմ ոռեչեսոյ։)

Ա՛յսինքն՝ ոչ ցանկալ մարդ վաղահաս սուկ թզոյ, և չարեալ առնուցու զնաւ այսպէս և թշնամիք քո ցանկան ամրա ցաց ապաստանի քո, և կործանեսցեն

դէմ թշնամեացն։

17 Վասն որոյ ընտրեա՛ և խոհեա՛ ի քեզ եղբարս քո այր ինչ ականաւոր, որ լցեալ իցէ հոգւով սրբով և իմաստութեամբ, զոր մեք կարասցուք կալ ի վերայ գործոյ այսմիկ։

18 Եւ նոքա հաճեցան ասել՝ զորս ոչ ընդ նմին ընտրեաց Ստեփանոս, թէ զորս ընտրեցեր նոցա ոչ ինչ ինչ ի գործ սպասաւորութեան, այլ զմեզ ի ձեռնադրութիւն։ Եւ ոչ ինչ ինչ ի մեզ ինչ ինչ ի մեզ ինչ ինչ ի մեզ

անիրաւելոյն, և զամպարշտութիւնի դատաւորին և դատաստանին. և դու ասասջ՝ ընդդէմ նեղոյդ երկայնմտութիւն համբերեցեր, ոչ միայն տեսանել զայս՝ այլ և ինձ ցուցանել զ

4 և ոչ ոչինչ ցուաեցան օրէնք, և իրաւունք ի գլուխ ոչ ելանեն.

Որ օրէնքն այն զոր գրեաց մովսէս, եթէ կալաւ ի դատաստանի մի առ նուցուս զի իրաւունքն միոչ հանդիպեր ձեռ էր ի գլուխ ելանել, ընդ միջ մտեալ կալաւոցն դադարեցոյց զնա ի կատարմանէ, և յառաջ տարաւ զանիրաւութիւնն. Այլոյ եբրայեցին ասէ, յառաջ քան զլինել դատաստանին դատաւորն կալաւանայր, և այսորիկ արձամարհեցան օրէնք և իրաւունք ի գլուխ ոչ ելին. Ոչ է ոչ ոգուիւն յոմիոք էրէ ղէրդոր. և ոչիւն ելեալ գոտասանն ինէ. Ընմարիչն զդատաւնայն ասէ, որ զկալաւոն մատոյց դատաւորին և յայլմնոյ եղեալ արդարոյն. այսր աղագաւ ելաներ դատաստանն թիւր՝ յաղթեալ անպարտելին և պարտուցեալ բարեպաշտին. Այլ եբրայեցին, փոխանակ այնր զի ասէ, ոգուիւն յոմիոք ղէրդոր, ասէ՝ պարտաւորն նախ առնու զպակասարդարոյն զոր կալաւոց. Եւ զի արժան էր, զի խոտորհեցի առն քաղցրառ ծառային իւր՝ նախանձու բորբոքեալ, ոչ զի յայտ արասցէ թէ՝ ոչ վասն քաղցր ինէնցան նմա չարիքն նէրէ երկայնմտութիւն, այլ տեղի տայ յանցաւորացն ապաշխարութեան. զոր թէ արհամարհէն յանդելոյց է ի վրէժխնդրութիւն. և այ և ասէ մարգարէս յետ այսորիկ զնամ այ ի դիմաց նէր.

5 Տեսէ՛ ոչխուրհոսք և հոյեցութ, և ղուխոյութ ղուխոն՝ և եղծութ.

Ար կարծէք ասէ՝ թէ օրէնք իմ անձ ջատեցան, և ոչ է հաստատուն պատուէր հրամանի իմոյ, զի ոչ փութացայ ես ի վրէժխնդրութիւնն հատուցանել.

այլ

յապաղեր զնման մոգրահոգութեամբ գարեհս, սկսանի ասելը

Գլուխ. ա. Բան. ա.

1 ԱՒՈՒՆ ՅՈՎՐ ԵՏԵՍ

Աբթակում մարգարէ.

2 Մինչե՞ յերէ ոչ ողորմիցես, և ոչ լսիցես.

ՄԵՆՈՒԹԻՒՆ.

Աստ ազաղակ նր վն յաչխատակոյց և զրկողաց. Աստ զի՞նչ կամ. զնա՞ խայեալ լեցին աղքատքն ի զրկանացն, և զրկիչքն ի մեզանչելոյ անիրաւութ. Արդ զայս աղաղակելով նեղն ի միտս իւր՝ զի ոչ եղիցե նմա վաղվաղակի պատասխանի յայ, վն այսորիկ ասէ. Ընդ մինոցիկ զորս ետես զրկեալս, ինքն գոչէ. և ի յապաղելն այ և յոչ վրկելոյ զնս ի ձեռաց տառապեցուցանողացն ցուցանէ մարգարէս զիւր կարճմտութեն, որով չարգէ զերկայնմտութեի աբարչէն իւրոյ. զի զոր ինքն մարգարէս ետես զանիրաւութեին և ոչ համբերեաց՝ այլ նիւթեաց ի վն նց զաւրմանէ.

3 Ընդէ՞ ցուցեր ինձ ոչխուրհս և վտանգս, տեսանել չնշմարութիւն և չմիգրեցութ. Աստ ի՞ եղև գոտասան, և առնոյր գոտասուն խոլաս.

Այս ցուցաք ի վերագոյնն, յայն մնալ զին սահման՝ ուղղել զիրաւունս առաջի մարգարէին դատաւորին. Այսպէս ընդ կամս նր արտաքս վազեցին զնկի կալաւոն միտալը, և իրաւանցն ոչ աբարեալ փոյթ զոր ցաւս և աշխատուի ինքեան համարի, Աստ զի՞նչ ցաւեաց նմա յայսմ մասին. այն զոր ասաց՝ եթէ սիրեսցես զընկերդ քո իբրև զանձն քո, այսու պայմանաւ զցաւս և զաշխատուիս ընկերին անձին իւրում համարի՝ և ասէ, տեսանել զնշուժաւորութիւնս և զամպարշտութիւնս զի ետես զնշուժաւորութի

առնէ թէ՝ յետ գերութեան երեսից մարգարէանայ սա՝ զոր աւերեաց արքայն ասորեստանեայց, և յետ նիւոէի աւերածին՝ որ աւերեաց զնա քաղաքն։ Ասէ տէառն ես ժպիրն, որ գնայ առ ընդդիմութիւն։ Ալէ զատ զօրացո զամուր զօրացն նշանակէ՝ որք ոչ ի հետս ձա նապարհն մնան, այլ զլանային երկրին առաւելութեամբն զերեալ Ճանապարհ գործեն։ Այլոց երբայեցին ասէ, որ երկայ միչև ի ծագս երկրին առաքելութիւն, ժառանգել զքաղաքս՝ որ ոչ իւր էն։ Ալ ես ասէ՝ և վաղագ բաղմաց՝ զորս հզօր զօրութիւն աւար առեալ գերեաց ի բաբելոնէ։

7 Ասէ՝ և երեսէն և գոռոզութիւն իւր յանկնէ իւրմէ եղիցէ. և ոսոխ նորա յիւեանէ եղիցէ։

Ո՛ի նա ինքն է գլուխ և առաջնորդ ազգի իւրոյ, և ոչ է արգիլեալ ի ներ քոյ հարկի և իշխանութենէ այլոց՝ այլ ոհմէն և երեսէն վն ինքնիշխանութեան. և զդատաստան սաստի և պատուհաս ընդ ձեռամբ անկելոցն յառաջ ածէ յիւրոյ կամացն, ոչ վնաբնակալ. ոչ գործաւորեի կամաց այլոց, այլ զոր ինչ ինքն կամի յինքեանէ արտաքս բերէ և գործ կատարէ։ Կամ թէ՝ դատաստան յանձնէ իւրմէ՝ զայն ասէ, զի ոչ յայլ ումեք ոչ աւանի նա՝ այլ անձամբ անձին լինի կշռամբիչ ջրացն և վճռաժխտիչ։ Այլոց երբայեցին, կարգ և օրէնք ասէ՝ յանձնէ իւրմէ եղիցի։

8 Ալ՝ ոչխարք ոսոխէ՛ն չլինիս երկրի՝ նոյ։

Ո՛ի երիվարացն էրագունեին և զոքանչեին զօրացուցանէ զնա՝ ի պատերազմն։ Ընդ ոտն ձի ասի զերկայն ոտոտումն ոտոտումնոյն ոտոտումն նորա, և գիւեանէն ի հետեւոսոնէ։ Եւ ալեացն էրկիս չորեքհարիւրից ի վերոյ ներեալ։ Զարմ զայլոն ընդ արծաւիս լծելոյ զինչնակ չարութեանն ընդ երագութեան։ ոչ դի ցուցցէ թէ՝ ոչ զգայլս յաւիշտակօդս գան հոգս յաւիշտակել զդատաստս կաշառս

կուրծս, և իբրև զգայլս անագանելս հասանէն ի պատուհասել զհաշտառացոցիչսն աղբատաց։ և ոչ սլանայ արձակին ի վը կերոյ, այսպես յօժարութ գայ քաղաքացին ի վը յուդայ մեռելոյ՝ որ մերժեաց զկենդանութիւն օրհնացն յիւրեանէն։ արդ զայս դիակն պիղծ խայտառակէ նա՝ ոչ արժանի զմարմին մեռելոյ։

9 Այոթոծ ամպրկոյ հասէ՝ գոյնէզոյն ընդէմ երեսոց նոցա։

Պատճառ յայտ առնէ թէ՝ ոչ ինչ օգնեալ ցէ ա՛ն յուդայ, ոչ անդր յաւուրս եզեկիային արար։ այլ այժմ կատարած եկեսցէ նոյ ի յաւիտեանոցան՝ որք ա՛ռաքեցան գերի վարել զնա, եթէ դարձցին ընդդէմ նոյ հակառակութիւն, և չէք նոյ փրկութիւն յոյս։ վայ և ասէ,

10 Այոթեսցէ չէրէլ օրդէս շոռոչ։ Ա՛ռ ինչ ընդ քոգոռս փոխոյսդ։ և բանասարկ խաղալիս նորա։

Ո՛ի նոքա՝ որք թուին ձեզ, թէ զօրութիւն զնոսա իւրեանց ընդդէմ կալ բնին կալ նաբուգոնոսորայ, թագաւորք նմա ի՛ծաղր կատակարկ և՛ի ըզբօսանս փափկութիւն եղեցին։ ոչ եղև իսկ սեզեկիաս, նմանպէս և իշխանք աշխարհին առաջի յաղթող զօրութիւնն, որ մեծաւ բռնութիւն տիրէ ի վը նոյ, Ա՛ռ ինչ ընդ ձի ասուս խաղալ եղեսցէ. և նոքա՛ հովանոյս , և ընկղմի նոս։

Ո՛ի մի՛ կարծեսցեն նոքա թէ՝ լինելոց նմա իբրև սենեքերիմայն , ասէ թէ՝ տիրէ ոչ մարդկան միայն , այլև զամենս բնակութիւն նոյ ի խաղալ ընդ նմա պատինչքը կործանէ։ Լայտալ ասէ՝ և ոչ կուռիլ , վա՛ արհամարհ լինելոց նոցին առաջի սատիկ ուժգնութիւն։ քանզի հողակոյտս առնէ հաւասար ամ րոցացն՝ և առնու զնոսին։ Այս զայն ասէ թէ՝ հպարտութիւն բարձրութիւն իւրոյ այնպէս կարծեաց թէ՝ կարօղ է զամ հող երկրին զբռամբ ածել։ Այս վա՛ ամ թագաւորութեց՝ զորս հնաւ զանդեցոյցն, ասաց թէ՝ իբրև զհող ի նեբբոյ ուրից իւրոց սուզեսցէ զնա։ ըստ որում և այլ մարգարէ ասէ յաղագս նորին թէ՝ զոր օրինակ արկանէ հովիւ զօձոց իւր զնուրբ , այնպէս նա զամ աղգս։ Այայց եբրայեցին , ի վը ամ ամ րոցաց ծիծաղի ժողովէ զհող և առնի զնա։ Այպա յետ այսր ցուցանէ թէ՝ զի՞նչ լինի նմա առ յայտ, փոխանակ զի բարձրացա՛ն նա ի վը այնմիկ՝ որ նմին զկառան էտ, կամիսէ յաւաղագն, նշա նակել զկործանումն թշնաւութեան նորա, յասէն իւրում։

11 Ցոյնիմ փոխոյնն ծոռ նոցա, անցեք և հաճեայք։ այս զօրութիւն ։

Ա՛յսինքն, զի փոխանակ բարձրութեն հպարտութե նր՝ որովք ասէր ի վը բոլոր քան զաստղս երկնից արկից զա թոռ իմ, միտս խոնարհութե զգեցցի նա։ Ա՛յս երբէ եղև այս։ յորժամ դարձաւ ի գաղտնական բնութեն ի բարս և՛ի պատկեր մարդոյ, և ասաց։ քա՛ տիր բարձրեալն ի վը ամ թագաւորութիւն մարդկան , և ո՛ւմ կամի նա՝ տայ զնա , այլովքն հանդերձ։ Ա՛յդ վը այսպիսի փոխոխանակ ասէ սա յաւաղագն թէ՝ փոխացին միտք նր ի հպարտութե՛ի խոնարհութի , անցցէ՛ ի խիստ ինաւութե անտի ի զղջումն արտաստ՛ից և հաճե ցի՛ ընդ այս ։ քանզի հաճեալ ընդ ապաշխարութին՝ եդիտ զնիրկութիւն։ Ամեն՝ փոխեացին միտք նր յայնմա նե՛ զի ի վը թագաւորաց ծիծաղեր բռնութե , և ամ իշխանք իբրև զնաւալ լիկ էին նր , և ինքն զամ ամրոցս նոցա այպէս արար բռնութե , և կարծեացե՛ եթէ այս իշխանութե զօրութե ան՛ձին իւրոյ լինելոյ , վը այսորիկ ընդ բարձրութե նր դրոշմեաց և զնշանա ութին՝ որ փոխանակ հպարտութեն գալոց էին ի վը նր , զի փոխեացին յետ այսորիկ միտք նր։ և փոխանակ փառացն մեծաց՝ զոր ունէր յարքայութե՛ն իւրոմ,

բարձրացուցանես, թէ անցանէ ընդ կամս քո՝ անարգես խոտես և անդիմն կալցես, վա՛ այսորիկ թէպէտ և յաժեցաք մի՛ մեռցուք խոպան, զի արդար ես դու տէր, և ոչ առատակես յորժամ խրատես, և ոչ յորժամ դատես՝ առ տիւթ հարեալ կորուսանես. և արդ դու՝ որ ի սկզբանէ հաստատեցեր զմեզ, և ետուր այժմ ի պատիժ պատուհասի ի ձեռն դատաւորաց այսորիկ, ասես զի ահաւասիկ ոչ արդարութիւն դատէ առ մեզ, այլ թէպէտ և խրատիմք նուաճ ոչ կամիս, ի գերիլս մի՛ մեռցուք ընդ լսելիս՝ անկցես լինել ի դարձին. Տէր ի տեսանէ եղէր զնա. և սթափեցէ զնա ոգի, եւ ետ նմա զխնդութիւն. Ինձ ասէ՝ կամիմ և վճռաւորեալ է ի մտի իմում զի ես դիցեմ զերդ արդար իրաւանց քոց և զերդ զարքայն Նաբուքոդոնոսոր, որ առ մանեցեր զսուրն պատուհասս յաւուրց անտի ի մամխեսէ՝ ի վե՛ր մեր՝ յասելն, առացի թէ՝ ցրուեցից զնա, և դադարեցուցից զպիշատակս նոցա յազգաց. և այժմ առեալ զեր զմեզ կրէզ զայս կանխաւ գուշակել պատուհասս, և յանդիմանել զնաւատութիւն հրամանաց քոց, որ մանել զնաւատութիւն հրամանաց քոց, որ և առացն թէ՝ յաւուրս ձեր գործեմ ես զայս. Այո՛, եդիր զնա ի դատաստան. այսոքիկ զորհնան՝ որ գրեցեր մեզ տանն. այսոքիկ զորհնան՝ որ գրեցեր մեզ տամբ քո ի վե՛ր տախտակացն, և ետուր զնա ինձ դատաւոր, և այժմ առեալ զմեզ ի զայս յանդիմանն առնել զմեզ ի միտդ բուն օրինաց քոց և զպատուհաս, փոխանակ զի՛ ոչ պահեցի զնոյնն ամբողջ. Այո՛՝ ի դատաստանս եդիր զնա. այսոքիկ զնաւթուքդոնոսոր, զի դատաւոր արար զնա՝ խրատե՛լ զազգս և զաղինս, և զի հպարտացաւ ի վե՛ր կոխան առնել զայն զնա՝ նոքօք յանդիմանեցեր զնաւթ ան մտուե՛ նր, և փոխանակ հպարտութե՛ ընդ գազանս խոնարհեցուցեր զնա.

13 Ա՛ւդ է ոչ էս ի թեսաղնիկ չէարիս։

Ա՛յլ թէ զի հայի նա ի չարիս, այլ վա՛ այսր աբ է, զի հայի՛ տեսանէ և ոչ պղտորի. արդ՝ զնաւթ հայեցար դու ի

բուժ, և ի պատերազմ խորհրդական սրտին՝ զոր գտեալ էր նա յիշխանութե՛ իւրում, բազում անարգանս ընկալցի, և խոտ երբև զարգաւ կերիցէ, և սիրտ վայրենի տացի նմա. որ է նոյն ինքն փոխեալ մտացն նր՝ Նաբուգ և հանեայտ։ Ա՛յսինքն թէ՝ պարտաւոր լեցի զորութի՛ նր յայ՝ Նաբ զի յայտ արասցէ, թէ այս ոչ ի մարդկանէ գայ ի վե՛ր նր՝ այլ յայ, յաւել՝ Նաբ զոր-ԲԼՈՒ ՝ ի՛մ է։ Ո՛այն յայտ առնելով, թէ յորժամ ածէն ի մ պարտաւոր առնէ զնա՝ ոչ կա՛ր թէ ածէն ի՛ւր ապրեցուցանել զինքն ի՛ հարուածոց խրատուն՝ որ գալոց է ի վե՛ր նր. Նաբ վա՛ էր. զի նա միայն է Աշմարիա ած. ոյզ և ասէ.

12 Ա՛է ոգուէն գո՛ ես (ած՛) ի սկզբանէ տէր ած գէ. և ի՛ գ-ցուցո։

Ա՛ տա որում՝ ի ձեռն մամխեսի յորհնեալ՝ նշանակեցեր, ծաներ՛ուք և տեսէ՛ք զի ես եմ, և ոչ գոյ այլ ած բաց յինէն, որ սպանանեմ և կենդուցանեմ Նաբ զայս ասելով զառաջինն յիշեաց, Թէ ոյզ ի սկզբանն՝ այնպէս և այժմպա՛ հես զարդարութի՛ իրաւանց քոց, և ոյզ զիարաւան զի խատացաւ՝ ընկղմեցեր, այնպէս և զասորեստանեայն որ բարձրացաւ սրտի՛ կործանեցեր. Նաբ Թէ պէտ զնէ՛ որ մեզաւ, ի ձեռն նր գե՛ր մանանեցեր, բայց և զնա ա՛նարիկ որ զօրանայրն, բեկեր. Նաբ ոյզ նա՛ նանեցար վե՛ր օրԹուն, և ի սպանումն ետուր զնա ի սկզբանն, այնպէս և այժմ նախանձեցար վե՛ր պատկերացն, և գե՛ր մեզ վարեցեր զնա. և զոր օրինակ յայտ ժամ՝ ի գեց անտի յե գիպտացւոցն խնդրեցեր զվերծա դատաստանաց, այնպէս և այժմ զնաբուքդոնոսոր յերուսաղէմ պատժոց եդիր՝ որ դատեաց զժողովուրդ քո չարաչար. Նաբ զի՛ ի սկզբանէ ես գա՛ս, և ոչ՝ ի ներքոյ օրինաց փակիս, և ոչ զանշման կանանաց ամբողջ պահէս՝ յորժամ մարդիկ անցանեն ընդ ուխտս օրինաց քոց. այլ զոր ընտրես և

Աբ ով դու աւասիկ մարգարէացար վ-
յուդայ թէ՝ վա՛ մեզայ խրոց գերե-
զնա արքային բաբելացւոց։ Ա՛ղդա ա-
սացէր՝ ահաւասիկ ե՛ս յարուցանեմ զ-
վ՛ձ ձեր զբաղեւսացիան զազգ դաան և
զերագ՝ որ ընթանայ ընդ լայնութիւն
երկրի քոյ։ Աբ դու այժմ քարոզե-
ցեր վ՛ս նաբեւսդոնոսորայ արքայի ա-
բադ արժուղոյ, թէ վոխանակ զի բարձ
բացաւ նա ՛ի վերոյ այնորիկ՝ որ գնայն
բարձրացոյց, անկեա՛լ կործանի, և թա-
փին վարագոյնք նո՛ր։ Ա՛սա որուամ և
ասացեր, յայժամ վոխեսցին միաք նո՛ր,
անցցէ և պարտաւորեսցին միաք նո՛ր ՛ի
զօրութենէ այ իմոյ։ Աբ արդ՝ քանզի
զայս չսփռվ կրնա քարոզեցեր և ցուցեր
մարդկան, եթէ յորժամ մեղանչեն՝
կործանին, և յորժամ ապաշխարեսցեն
փրկեսցին։ Ա՛յս այժմ ընդէր զրկե-
ցեր, զայսքան զարարչին զայն՝ որ եգ օ-
րէնս ՛ի ցամաքի, և արար զկարգս խա-
ւէ ՛ի ծովս։ և ասացեր՝ բա՛ւ արարեր վ՛ս
դեւ էբեթ չիւնա ծովս։ և էբեթ չողչնա
որոց ո՛չ գոյ ասալնոյդ։ և ահաւասիկ լե՛ռ-
թան՝ որոց ՛ի ծովս գլուխ ե՛ն գա-
զանայն, և բե՛հմովի ՛ի ցամաքի՝ սող-
նոց թագաւոր։ Աբ դաւթի յայտ առ-
նե՛ հոգւոյն վ՛ս կարգաց՝ որ ՛ի ծովս
են և ՛ի մէջ գազանաց։ ցուցեալ թէ՝
ո՛չ մեծամեծքն զմանուանն աստակէն, և
ո՛չ մանուկքն յերեսաց մեծամեծացն
պատե՛լ լինին։ քանզի այսպս ասե, այս
ծով մե՛ծ և անդ՛որր, ՛ի սմա են սողունք՝
որոց ո՛չ գոյ թի՛ւ, գազանք մեծամեծք
և մանուկք։ Ա՛յս դու ընդէր զրկե-
ցեր, զայսքան զայսպիսի կարգս, զի ա-
հաւասիկ դաւթի խոստովանի լինի թէ՝
՛ի մէջ ձկանց կարգ գնն, այնոցիկ՝ որոց
կարծեցերն դու թէ՝ ո՛չ գան նդ կարգ
և օրէնք։ ընդ ո՞ւնել արժան էր քեզ
զի ահաւասիկ ՛ի մէջ ձկանց կարգ գան,
այնոցիկ՝ որոց կարծեցեր դու թէ՝
ո՛չ գան նդ կարգք և օրէնք, և ՛ի մէջ
մարդկան առաջնորդք։ ապ և խոստովան
եղև մարգարէս։ Ո՛վ թէ այդպէս էր՝

կա

՛ի գրոչեալս ի՛ճլի, և նահանձեալ հուսր
զնա ՛ի գերութի՛ւն։ և ահա նայիս գա՛ ՛ի
գերիչսն և՛ ի գրոչեալս նդ, զի փոխա-
նակ քո՝ երկիրպագանեն նդ, և առա-
ւե՛լքան զմե՛ղ նոքա յայղե՛ալ են,
Աբ հայել յանօրէնութիւն ո՛չ կարացես ։
Աբ՝ զայնպէս և յայսմիկ նա փառաւորի, զի
հայի՛ տեսանե՛ք զանօրէնս՝ որք դառնա-
ցուցանեն զողորմութի՛ն նո՛ր, և երկայ-
նամի՛տ լինի առ նո՛ս ։ ըստ այնմ՝ զոր
առաքեա՛ն ասե, ո՛չ գիտիցես՝ զի քաղց-
րութի՛ն այ զքե՛զ յապաշխարութի՛ն ածէ,
Ո՛վ հոգեւոր յորհո՛մոյնօդս և սթռանգա-
նեցեր, ՛ի նշանակ ա՛զգուէտի զորդւո՛ն ։ Ա՛յ-
սու՝ մարգարէս ընդ առաջին բանսն իւր
կուտ՛ի՛ զի թէ՝ որ ա՛ն նո՛ր, և զչարիս
ո՛չ տեսանե՛, և հայել յանօրէնութիւն ո՛չ
կամի՛, ո՞ւր իմ մարգարէ, ապա ընդէր
լինիս մեզադիր նմա թէ՝ հոգեւոր յոր-
հո՛մոյնօդս և սթռանգանեցեր, թէ արհա-
մարհո՛ւսը անօրէնքն են՝ ա՛ն և են իսկ
ձչմարիտ , ապա զնմո՛ր ասացեր թէ՝
հայել յանօրէնս ո՛չ կամիս ։ Աբ գալ
ձեալ յաւելո՛ւ հոգեւոր յանօրէնս , և
սթռանգանեցեր , ՛ի նշանել նոցին չորքորն։
Ա՛յսու ցուցանե՛ մեզ թէ՝ եթող
ած զհայելն ՛ի գործս անօրինացն բազ-
մութեան, և նայի՛ ՛ի սակաւաւորքն
արդարոցն։ և վ՛ս նդ բարեպաշտութեն
երկայնամի՛տ լինի նդ անօրէնութենէն,
ա՛ն առ աբրահա՛մ յաղագս սոդոմայե-
ցոցն խոստանայր , Ա՛մ՛ զի եւթս
մարգարէս զայն որ գերերն՝ եթէ չո՛ր
եր քան զայն որ գերի երթայրն , և
զա՛ զի յերկոցունցն վրե՛ժխնդրեաց,
և ո՛չ եառ նմա ա՛յն՝ որ ե՛ն գերեալ, ա՛յ
և ո՛չ մերձաւոր ժողովրդեանն իւրմ՛՝
որ գերեցաւն ։ Ա՛յ ա՛ն այսորիկ ասե,
հայել յանօրէնս ո՛չ կարես դու, և ո՛չ է
քեզ ընդունելի չարութե՛ գործն նդ։
և արդ ընդէր խոտորեալ կաս դու՝ ՛ի
նշանել ա՛զգուէտն զորդւո՛ն ։

կանել մեծամեծ գազանացն զընկերս իւրեանց, բնաւ ուրեք մանուկք և ոչ մի գաւառ լինէին անդ։ Այլ զի ցուցցէ մարգարէս, զի թէպէտ և մեծաւ մեծք են քան զընկերս իւրեանց, սակայ շինող թէ և խաղաղութի գոյ ի միջի նց՝ ասէ, գասլանք մեծամեծք և մանուկք։ և զի յայտ արասցէ թէ՝ մեծաւ մեծքն ոչ ի փոքրկանց անտի կերակրին, այլ ած է կերակրիչն՝ ասէ, ամէն քեզ ապասէն՝ և դու տաս կերակուր նց ի ժամու։ արդ եթէ նմա ապասէն՝ հաս մարձակել ի վերս միմեանց ոչ կարեն նոքա։ Այլ սա ոչ թէ ընդ հակառակս եդ զբանս իւր դատելի՝ որ զարարչոջ թէն այ պատմէ, և զկարգ սահմանի նր՝ որ ի ծովս և ի ցամաքի։ այլ ասէ՝ թէ զոր օրինակ առեղծեր զձկունս՝ զի մի մեծաց կերակրեացին և ոչ պակասիցին, այլ կանէն մեծամեծքն զմանուկսն կամ մեզ քոյ։ այսպէս և նաբուքոդոնոսոր քաղաքացի հրամանաւ քոյ զաղգս և զազինս յիւրեն կորզեաց և եկուսլ՝ ոսկի ձուէն մեծ զիմբրկունս։ որ իբրև ժզ զուէից զառ և զառաջ գերութեէ նց՝ ինդից և ուրախ եղև, ոչ ի քէզ՝ որ զօրացուցեր զնա, այլ յաժգնութիւն բազկի իւրոյ։

15 Ա՛վ՛ զխեամն կոբնիւ կորչեաց, և ֆէեաց չնո ցանկիւ իւրով. և ծաղկեաց չնո ոսոյ կանօտ իւրովն։

16 Ա՛ն այնորիկ սաբթ եվեչէ և ցիծուսէ սիբո նորս. և վա նորին շտեսոյ ոսոկո նէն իւրսւ, և խանկ ծիեսոյ ցանչէն իշ ցսւ. վի նսւօտ գաբոսէաց վերծին իւր։

17 Ա՛ն աքանչան ասէլով յայտ առնէ թէ՝ մինչև խապատ գերեաց զամսին, և ապ կարէ ի ծովս էարկ զբռնութի զօրուն իւրոյ ի վերս նց, և արտաքս կորզեաց յիւրաքանչիւր չՀե։ Այս ցանց զմեծ իշխանութիւն ասէ, զոր իբրև զուկան տարածեաց զՀզօր զօրութիւն իւր ի վերս հեռաւորաց և օրաց գնա, և զմեծ իշխանութիւն սիեսաց ի վերս հեթանոս

սաց և գերեաց զնոսա։ և ինդից և ուրախ եղև և մտաոյց զնա, ոչ այլ յաղթող զօրութեէն իւրում՝ յորժամ գերեաց զնս և խաւնկս էարկ ասէ՝ ուռկանի իւրում, այսինքն՝ փառաց զնա իւրոց, կամ պատկերին՝ զոր կանգնեաց, զի նոքօք պարարեցաւ բաժին նորա։ այնպէս կարծեաց թէ՝ զօրքն բազմացաւ գերին ի ձեռն իւր։

17 Ա՛ն ՀերոՀոբ իւր ընդէ։ վասն այնորիկ պիտոյ չգնաց իւր, և վէրս ծորբիլ շուէն ոչ խոյեցաւ։

Վնասիր կերակուր զնս ասէ, զի ընդ որս կամեցաւ պատերազմել, նոցունն և ուժգնացեալս ըստ հաճոյից կամացն յաղթեաց։ և յայտ ոչ զղջացաւ բանակացեալ, այլ և առաւել ասէ՝ հպարտացաւ, և ի միշտ կոտորելոյ զազգս ոչ անխոյս, այլ իբր քաղցեալ խնդ ընծիր մարտից թէ՝ ի դէմ իւր ելցեն, զի մարտիցէ և յաղթիցէ և զքաղց իւր լցուսցէ։ Արդ՝ քանզի յառաջագոյն ասաց առ ած, եթէ ի դատաստանս և դեր զնաբուքոդոնոսոր ի վերս մեր, և մեք յանդիմանեցեր զանմտութի նր։ Վնասիր նա զկազդն ընդ դատաստանի նորոյն բաբելացւոյն, և ուղղեաց նա զյանդիմանուսի իւր ի վերս այ իւրում՝ որ էառ նմա զնեբռզոզութիւն, ասէ՝ ընդ քեզ հայեցար յարհամարհոտս, և ընդ տուանգանեցեր ի կրանել ամպարշտին զարդարն, որ ոչ էառ քեզ զփառս՝ որ փակեցեր յուսկան նր զամենեսին, այլ զհէտս ուռկանին և ի հինգ և ի գերութի մաշեալ զամենեսին ի կատարել ոչ խնայեաց։ Այս այսր տարաբերեալ կոստանդ ազգաբ և դատախնդիր լինելոյ ընդ այ՝ ընտրեաց իւր առ ի մարգարէն, կալ ընդ նմա և դէտակից առնել առ ի յայ պատասխանացն, ըստ որում ասէ։

Գլուխ. ք։ Լաո. ա։

1 Եւ դարձեալ էսաւ Յոյնն, և եկաց ՚ի վերոյ գլխի. և դիտէին զինչ ինչ ասիցէ, և զինչ պատասխանի տացէ նմա։

Աճենաբեռն էսաւ։

Այդ իւր սահման գրէին, և եկ ՚ի վերնումն մատ՝ մինչև լսիցեն նա, թէ զինչ տացէ նմա պատասխանի։ Այս տես թէ՝ ոգեկան համարձակ ասէ, զի՞նչ տացէ ինձ պատասխանի վասն յանդիմանութեանն իմոյ։ Այս ամենայն քաղցրութիւն իւրով այն որ էտ նմա զառաջինն պատասխանի գիմութեանն իւրով վասն թիւրելոյ զպատասխանն դասատուին՝ յորժամ ազաղակեացն և ասաց, տեսէք արհամարհասէք, և զարմացարուք և եղծարուք, զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր։ Այսպէս և այժմ յաւելի երկրորդ անգամ պատասխանել ծառային իւրում, և լուծանել զտարակուսանացն մտաց նոր՝ որ վասն բանի զացոյն հպարտութեանն և վասն եղելի գերութեան։ զի ոչ թէ իբրև զայր մի՝ որ սիրէ զչարիս, բանադատեաց զնա մարգարէն իւր, որ վաւելիալ բորբոքեր նախանձուն իւրով սուր զի ՚ի պատիժս զարթուսցէ գերչացն իւրոց, այլ կարծէաց թէ՝ յանփոյթ առնելն այ և թող զնա ՚ի խնամակալութենէ՝ ձեռնտուս լինի ժարհուածն նոցա՝ հանդիսանալ ՚ի մեծամեծ չարիսն։ Այդ զի ցուցցէ այժ թէ՝ զնիւաւունն սիրէ և ոչ դատել խնդրէ, և ոչ կամի ՚ի դատել իւրում բամբասանաց և եպերանաց այլ զթիւրս ՚ի մարդկանէ հաւիքելոյ, պատասխանի՝ տայ յանդիմանութեն։ ըստ որում ասէ.

2 Պատասխանի եւ ինէ պէտ՝ և ասէ. գրեա՛ շտեսէր շոյ յոյնացոյն ՚ի թոհոանէս. զի որ ընկեցուն՝ հաւատիկ ընկեցուսցոյս։

Յանգի յառաջին գոչմանն և ազաղակին պատասխանեաց նմա, գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, որում ոչ հաւատայցէք՝ թէ ոք պատմեսցէ ձեզ։ և զայս հրամայեաց նմին մարգարէիս քարոզել։ Այլ զի երկրորդ անգամ յաւել խնդրել ընդ այ իրաւունս, զայսր պատասխանի ոչ միայն քարոզել ասէ նմա՝ այլև արձանագրել ՚ի տախտակն, մեկնին պարզ և յայտնի գրով, այլ զի որ ոք ընթերցանող զնա՝ գիւրաւ առցէ ՚ի միտ։ Այսորում և առ հասցէ ասէր, առ դու քեզ տոմս մի մեծ և գրեա ՚ի նմա գրչաւ առն ճարտարի, Մրնդակաս և ասա, գրեա՛ ջեռնէզ (ասէ) շայ յոյնացոյն ՚ի թոհոանէս, զի մի՛ եղիցի մթին գիրն, իբրև զդիրն որ ՚ի վերոյ մտն բռնելոյ, այլ զի ՚ի ձեռն յայտնի գրոյն պարզ լիցի ընթերցուածն նոր։

3 Ո՛ ի թոհոանէ թեսլէ ՚ի ժոհոանէս. և ծագեսցէ ՚ի ոգոտ՝ և ոչ յոհոյնոսլէ։

Այնագան ուրեմն ասէ՝ ՚ի յայսպ ժամանակս ունի զկատարումն եղիցի տեսլեան ծագել, պրդ դու յորժամ ոչ տեսանես հնազ ընդ հնազ գլուսանի դոքա՝ մի կարծեր ունայն և անտի զտեսանիդ, քանզի ՚ի գալ ժամանակին իւրում՝ ծագի գործով, այլ արեգակն ՚ի սպառել գիշերոյն։ քանզի դեռ ոչ եկեալ ժամանակն և օրն՝ զոր ասաց մովսես, վրկիժս հատուցանել թշնամեացն, հարկանել զտուս նոցա զքարի, և զծուղս վտրդ իմ մխիթարել։ զի տակաւին ևս ժամանակ պիտոյ է այսոցիկ՝ և ոչ այլ միոքդ քո փուքանն։ դու ասա կացես դնել ՚ի վերջ իմ գյանդիմանութիս քո, և նեղեսս դու զնս ածել ՚ի վերջ նոցա ըզհարուածս խրատուց տարաժամ։ այլ ծանիր՝ զի տեսլս լինիցի ՚ի ժամանակս կին իւրում, և ոչ առնեմ ես տուտ զայն ինչ զոր ասացեր դու յաղագս բաբելացւոյն, եթէ փոխեսցին միոքդ նորա։ բայց երկայնամտեմ, զի ՚ի գալ ՚ի սպառ ջամոյ մեզաց իւրեանց՝ ծագեսցէ, և ոչ մնայ ունայն յապագամսին։ և զի յայտ արասցէ Թէ՝ յոյժ կարճամտել էր մարդ դարձն ընդ յամել պատժոց պատուհասի բաբելացւոյն, զորոյ տեսանէր ըզյաւիշտահալութիւնն և զվշտահատութիւնն

օրըստօրէ՝ զոր ածելոյց էր ի վը աշխարհի իւրոյ, ըստ ոյզոյն երեւմիայ. յաւելու առնա ասէլ զայս. Եթէ էրէկ անդէնայ ի հարիւր նմա. զի ոչ գոլոյն եկեսցէ՝ և ոչ անդառնայցէ։ Ընդարձակք մարգարէիս զդերելեցի աղէին իւրոյ ասէ՝ որ լինելոյց էր ի բաբելացւոյն. որդ յորժամ անարգիս և գերիս համբերեա զամս եօթանասուն, զի պատիժ պատուհասին որ սահմանեցաւ ի վը նը, յետ այսորիկ գալոյց է, և այլ ոչ յամեացէ։ Եւ քանզի ասաց ի վերոյ թէ՝ տեսիլ ի ժամանակս և յետ ժամանակի ապառման ծագի. ցուցանէ այժմ և զժամանակն, թէ ձեր անարգանացն ժամանակին ապառնածն ակի զձեզ ծագելոյ պատուհասին բաբելացւոյն, և այնուհետեւ այլ ոչ անկանի լրումն տեսլեանդ, այլ գայ վաղվաղակի։ Ո՛ի ե՛ գիպատացւոյն յորիք տարիւր ամերկայ նամանեաց, և բաբելացւոյն՝ եօթանասնեան։ Այլ զի յետ եօթանասնեան ամաց գերութեին ինելի յարեաւ կիւրոս ի վը բաբելոնի և եբաւ զթագաւորութիւն նը, և նա սկի զձեզ արար արձակելոյ զժողովուրդն ի գերութէ։

4 Այլ եղեւ երկոտասն ոտ՝ ոչ հաճեսցի ընդ նա առնել իւ. զի ապրեսցէ իւ ի հատոյց իւոց ինոցն։

5 Այլ նորօրհնէ և արհամարհօրէն ոյդ ասիցէ զառաւել ե՛ և ոչինչ վճռեսցէ։

Աստի՛ ասէ զերկմտելն. ի բաբելացւոյն պատուհասէ, որ ձգելոց զգանց իւր և որոց վերնէլ ի գերութին։ Ընդ քանզի ասհմանեաց նմա պատուհաս յետ եօթանասնամեայ անարգանաց ժողովրդեանն, յայսմանէ ասէ՝ եթէ երկմտեցի ոք, ոչ հաճիմ ընդնա. զի որ աբդարութէ հաւատայ՝ ունի գիտել, թէ ոյզ վերնէլ պատուհասեցի վը մերոց իւր՝ ապրմանութէ, զբաբելացւոյն պատժեմ վը յանցանաց իւրոց՝ բարկութէ. և ի գլուխ եղեալ կատարեացին պատուհասք քո՝ զոր դու մարգարէ գուշակեցեր վը նը. որ այժմ կարծողացն և արհամարհողացն իւր զատուկ եր Թուխ, և ոչ ախորժէն այսու յաւելով զանձինս մխ Թարել. քանզի յորժամ գերեր զնա բաբելացին այնպիսի սատկէ բռնութ տկարացան ամբէն ի գահնալոյն յաւ սոյ, և ի նը պատժոյն հաւատոյ։ Այլ կայն մարգարեա իւրև զայր մի արդար ի խռովութէ մտաց իւրոյ հաստատեց կացոյց զոտս իւր ի վը ամային խոստ մանցս հաւատոյ, և զչերչալ պատուհասն ետեսալ հաւատովքն իւրև զերեալ՝ ակամբ հնձնգնել զնաբուքոդոնոսոր արքայ յասելն իւրամբ։

6 Որ ընդոյմեաց իբրև չղծոխ գնդի էոյ, և անյոգ եղև իբրև չմոհ. և ծաղվեցաւ ի ինն չէ հնեռոսս, և չտգէս ոսկեայն չինդն ոսկեփեսցէ. Ոչ ոգոյեն չայս ասաւ՝ չնոսկ՝ ասաւեսցեն. և չնս սրյչեն յերէկ և ասասչեն։

Չանգոյն ասացելոցս այժմ՝ և եասյեասէ, առցեն զառակս զայս ի վը արքային բաբելացւոյ՝ և ասացեն։ Ընդ դժոխք ընդարձակ և անյագ զնս կոչէ՝ ոյզ գնահ, վը զի ի վը ածելոյ բանիցն զի անյագ եղև ի ծառայեցուցանելն զամազգս, և ի տառաքարչելն զնս գերութէ ի բաբելոնէ՝ ոյզ ի դժոխս։ Ո՛ի և դատէն զբաբելոնի դժոխս կոչէ՝ յասէն, կենդանի եմ ի դժոխս մերձ ձեցաս։ Ընդ տես թէ՝ որքան էր ուժգնութէն նը, զի ոչ զերել միայն, այլև զամազգս առ ինքն ժողովեաց ի լուծ ծառայութէ իւրոյ։ ոյզ և ասէրն դանիէլ առնել, դու ես արքայ՝ արքայից արքայ. որուամ ածն երկնից թագաւորութէն չզօր և պատուական էան, զորդիս մարդկան և զդազանս վայրի և զթռչունս երկնից էտ ի ձեռս քո։ Ընդ որ զսա պսպղէս զորացոյց, և ոյզ էտես ինքն՝ իբրև զծառ ի մէջ երկրի բարձրացոյց, հրամանաւն այ երկնաւոր թուէն և երէսատ կոտորեաց զոտսան և թօթափեաց զտերևն, և ընդ գազանս արար

11 Օ՜ է տէր ի հիմնէ ապականեցեալ . և մերդն ի փոթոթ գոչեսցեն զայր .

Առաւել եր կագելը մարգարէիս ընդ այ վս երկոյսամիտ լինելոյն ի վերայ նաբուքոդոնոսորայ՝ յասելն, սպառեաց զցանց իւր, և միշտ կոտորէ զազգս, և ոչ անխոյէ . զայսպիսի սաստկութեի նալ խանձոտ յանգուցանէ բազում վայս կրինելով ի վրս բազում օրինակաւ՝ յանցաւորին Ա՛րդ ասէ Թէ՝ ի բարձունս խորհեցաւ դնել զբոյն իւր . ոչ և ե՜ սայի ասէ առնս, դու ասէր ի սրտի քումմ՝ երկոյ երկինս, եդից զաթոռն իմ յամպս, և եղեց նման բարձրելոյն . Ա՛ր զի՞նչ է դնել ի բարձունս զբոյն, եթէ ոչ բարձրութի սրտի նր՝ որ կոչ ծեաց զինքն վերագոյն ամ Թագաւոր թաց, ոչ և ասէր մեծաբանեալ, ոչ այս այն մեծ բաբելոնի է՝ զոր ես շինեցի ի պատիւ փառաց իմոյ, և մինչդեռ բանքն ի բերանն էին՝ եղև նմա ձայն յերկնից պատուհասին, այս է դնելն ի բարձունս բոյնն, և այս եղև յամօթ տան նր, զի վս այսպիսի յանգանաց և ամբարտաւանութե բարկացաւ ած ի վրս նր, Վ՚ռ՚ ի հիմնէ ապականեցէ . և սրէն ի փոթոթ գոչեսցէ զայր . Օ՜ ի քանդեսցին և խլեսցին պարիսպքն բաբելոնի ա՜ զաղակէով կործանմամբն իւրեանց Թէ՝ վս մեզացն նաբուքոդոնոսորայ հիմն ի վեր տապալեցան , և ցից որմոյ գոչէ զայդ՝ զի մ՚ առցե ի նմանէ զաւակ կամ զարմ, կախել զնմանէ զիշխանութի տ՜ րութե իւրոյ՝ Ա՛ստ՚ սրէն ի փայտե ա՜ զաղակէացե՝ զի ոչ քարինքն կործանմամբ քաղաքին հիմն ի վեր չղինի , նոյնպս և ձեղունք յարկացն տապալելք՝ որդնալոյ լինիցին .

12 Ա՛ոյ որ լինէ չուշտ ոչխարք , և գոռ բոսոր չուշտ անիւրութե .

13 Ո՞չ այդ ա՛ստ՚ ի ա՜ռն ածեխոյնե է . և գաւ կատեսցէն ծաղվ-բդե բազմ՚ ի հրոյ , և ազգ բազմ նուազեսցեն .

14 Օ՜ է լցա երկիր գիտութե փառաց ա՜ն էբե շնորհ բազմ որ ծածկէ ջուրս .

15 Ո՞ է որ ըմպեցոյց ընկերի իւրոյ , ածեր զբարկութի քո՝ և արբուցեր , և տեսցես զամօթս նոցա .

16 Լցար պատուհասիւ փառաց , և ոչ փառաց , արբ դու և բացար նախապուկ՝ շրջեսցի ի վերայ գաւաթին աջոյ տեառն , և խայտառակութի ի վերայ փառաց քոց .

17 Զի ծածկեսցէ զքեզ պատուհաս լիբանու , և սարսափ գազանաց զքեզ , վասն արեանն մարդկան , և անիրաւութե երկրի , քաղաքի և ամենայն բնակչաց նորա .

18 Ո՞ օգուտ կերոպի ի քանդակելոյ զնա ոք՝ զկերպ նորա , ձուլեալ և պատկեր ստութե , զի յուսասցի ոք ի ստեղծուածս իւր՝ առնել կուռս համր .

19 Վա՜յ որ ասիցէ փայտի՝ արի՛ , և քարանձաւի՝ յարի՛ , նա ուսուցանիցէ . ահա նա պատեալ է ոսկւով և արծաթով , և ամենայն հոգի չիցէ ի նմա .

20 Եհովա՜ յ ի տաճարի սրբութե իւրում՝ լռեսցէ ամենայն երկիր յերեսաց նորա .

21 Ա՛ղաչեաց Ամբակում մարգարէ ի վերայ անկանելոյ նմա ի տագնապի .

22 Ա՛ստ՚ ի տէր լուայ զլուր քո , և երկեայ զգործս քո , տէր , ի մէջ ամաց կենդանացո զգործս քո , ի մէջ ամաց ծանուսցես , յորժամ մերձենայ ժամանակ՝ ծանեայ զնա .

23 Ա՛ստ՚ ի տէր եկն յԹեմանէ , և սուրբ յանտառէ Փարան . ծածկեցաւ երկինք փառօք նորա , և գովեստիւ նորա լցաւ երկիր .

24 Եւ ճառագայթք նորա իբրև զլոյս իցեն , եղջիւրք ի ձեռանէ նորա , անդ ծածկեցաւ զօրութի նորա .

25 Առաջի երեսաց նորա երթիցէ ժանտախտ , և ցաւք ելանիցեն ի ոտից նորա .

26 Կացեալ չափեաց զերկիր , և հայեցաւ , և ցնդեցոյց զազգս , և քակտեցան լերինք յաւիտենից , և խոնարհեցան բլուրք յաւիտենից , ընթացք յաւիտենից նորա .

27 Զխեցիս տեսի զաւազանաց Քուշանայ , և վհատեցան վրանք երկրի Մադիամայ .

28 Միթէ ի գետս բարկացար տէր , եթէ ի գետս բարկութի քո , և ի ծովս սրտմտութի քո , զի հեծցես զձիս քո , և կառք քո կենդանութի .

29 Ցուցանելով ցուցցես զաղեղն քո , երդմամբ ասացեալ ցգաւազանս .

30 Գետս ճեղքեսցես զերկիր , տեսցեն զքեզ և երկիցեն լերինք , ջրհեղեղ ջրոց անցցէ , և տացէ ձայն անդունդ իւր , և բարձրացուսցէ զձայն իւր .

31 Արեգակն և լուսին կացցեն ի բնակութի իւրեանց , ի լոյս նետից քոց երթիցեն , ի շողս նիզակի սրոյ քոյ .

32 Ի բարկութի երկիր կոխեսցես , և ի սրտմտութի հարցես զազգս .

33 Ելեր ի փրկութի ժողովրդեան քո , ի փրկել զօծեալս քո , զգլուխ ի տանէ ամբարշտաց մերկացուցեր զհիմունս մինչև ի վիզ , ի կապանս ի յաւիտենից .

34 Ծակեցեր զգլուխ գեղոց նորա , որ եկեալ էին իբրև հողմ ցրուել զիս , ցնծութի նոցա իբրև ուտել զաղքատս ծածուկ .

35 Ընթացար ի ծովս ձիովք քովք , ի խառնել ջուրս բազումս .

36 Լուայ և երկեայ փորս իմ , ի ձայնէ հնչմանն շրթունք իմ դողային , մտանէր հնութի յոսկերս իմ , և ներքս իմ դողայի , զի հանգչիցեմ յաւուր նեղութե , ի ելանել ազգի զօրացելոյ զմեզ .

37 Զի թզենի ոչ ծաղկեսցի , և ոչ իցէ բերք յազգս , ստեացեալ իցէ ձիթենի , և արտք ոչ արասցեն կերակուր , պակասեսցէ ոչխար ի գոմոյ , և ոչ իցէ արջառ ի մսուրս .

38 Ես ուրախ լինիցիմ ի տէր , և ցնծասցիմ յԱստուծոյ փրկչէ իմմէ .

39 Տէր Եհովա՜ յ զօրութի իմ , և դարձուսցէ զոտս իմ իբրև զեղջերուաց , և ի բարձունսն իմ տարցէ զիս յաղթել ի գործս իմ .

Սոփոնիա Մարգարէ

1 Ա՛յ բան տեառն որ եղև առ Սոփոնիա որդի Քուսեայ որդւոյ Գոդոլիայ որդւոյ Ամարիայ որդւոյ Եզեկիայ ի աւուրս Յովսիայ որդւոյ Ամովնի թագաւորի Յուդայ .

2 Ա՛յ որ ջնջեմ զամենայն ի վերայ երեսաց երկրի , ասէ տէր .

3 Ա՛յ որ ջնջեմ զմարդ և զանասուն , ջնջեմ զթռչունս երկնից և զձուկունս ծովու , և զգայթակղութիւնս ընդ ամբարշտաց , և կորուսից զմարդ ի վերայ երեսաց երկրի , ասէ տէր .

4 Եւ ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ Յուդայ , և ի վերայ ամենայն բնակչաց Երուսաղէմի , և կորուսից ի տեղւոջէդ զմնացորդս Բահաղայ , և զանուն քահանայիցն ընդ քահանայս .

5 Եւ զայնոսիկ որ երկրպագանեն զաստեղս երկնից ի տանիսն , և երկրպագանեն և երդնուն ի տէր , և երդնուն ի Մելքոմ .

6 Եւ որ դարձեալ ի հետոյ տեառն , և որ ոչ խնդրեն զտէր , և ոչ հարցանեն զնա .

7 Ա՛յ որ յամենի ի՛ներքս ի տէր Եհովա՜ յ , զի մերձ է աւուր տեառն , զի պատրաստեաց տէր զոհ , և սրբեաց զհրաւիրեալս իւր .

8 Եւ եղիցի յաւուր զոհին տեառն , և հատից զիշխանսն և զորդիս թագաւորին , և զամենայն որ հագանին զհանդերձս օտարաց .

9 Եւ հատից զամենայն որ ելանեն ի վերայ սեմին յաւուրն յայնմիկ , որ լնուն զտունս տեառն Եհովա՜ յ զկողոպուտ և զանիրաւութի .

10 Եւ եղիցի յաւուրն յայնմիկ , ասէ տէր , ձայն աղաղակի ի դրանն ձկնոց , և հեծութի ի կողմանէ քաղաքին , և մեծ կոտորած ի բլրոց .

11 Ա՛ղաղակեցէք բնակիչք Մակտեսի , զի հատաւ ամենայն ժողովուրդ Քանանացւոց , ամենեքեան որ ծանրացուցանէին արծաթով , հատան .

12 Եւ եղիցի յաւուրն յայնմիկ , որ քննեսցեմ զԵրուսաղէմ ընդ ճրագունս , և հատից զամենայն մարդիկ որ ի վերայ իւղոյ իւրեանց , որ ասեն ի սրտի իւրեանց՝ ոչ բարի առնէ տէր , և ոչ չար առնէ .

13 Եւ եղիցին ունայնութի զօրութիւնք նոցա , և տունք նոցա ի կորուստ , և շինեսցեն զտունս , և ոչ բնակեսցեն , և տնկեսցեն զայգիս , և ոչ արբցեն զգինի նոցա .

14 Մերձ է աւուր տեառն մեծի , մերձ է և շուտ յոյժ , ձայն աւուր տեառն դառն , անդ զաւրաւորն դառնապէս աղաղակեսցէ .

15 Աւուր բարկութե աւուր նորա , աւուր նեղութե և տագնապի , աւուր աւերման և աւարի , աւուր խաւարի և մթութե , աւուր ամպոց և մառախղի ,

16 Աւուր փողոյ և ազդանշանի ի վերայ քաղաքաց պարսպաց , և ի վերայ աշտարակաց անկեանց .

17 Եւ նեղեցից զմարդիկ , և գնասցեն իբրև զկոյրս , զի զտեառն մեղան , և թափեսցի արիւն նոցա իբրև զհող , և մարմինք նոցա իբրև զաղբ .

18 Եւ ոչ արծաթ նոցա և ոչ ոսկի նոցա կարասցէ ազատել զնոսա յաւուր բարկութե տեառն , և հրով նախանձու նորա կերեսցի ամենայն երկիր , զի զկատարած և զսաստիկ ի վերայ ամենայն բնակչաց երկրի առնիցէ .

Սոփոնիա Մարգարէ

1 Ժողովեցարուք և հաւաքեցարուք , ազգ անամօթ ,

2 Մինչև ոչ ծնանիցէ հրամանն , ոչ ելանիցէ աւուրն իբրև զհոտ անցանելոյ , մինչև ոչ եկեսցէ ի վերայ ձեր բարկութի սրտմտութե տեառն , մինչև ոչ եկեսցէ ի վերայ ձեր աւուր բարկութե տեառն .

3 Խնդրեցէք զտէր ամենայն հեզք երկրի , որ արարէք զդատաստան նորա , խնդրեցէք զարդարութի , խնդրեցէք զհեզութի , գուցէ ծածկեսցիք յաւուր բարկութե տեառն .

4 Զի Գազա թողեալ լիցի , և Ասկաղովն աւերակ , Ազովտ ի միջօրէի վտարեսցի , և Եկրոն արմատախիլ լիցի .

5 Վա՜յ բնակչաց ծովեզերաց , ազգի Քրեթացւոց , բան տեառն ի վերայ ձեր , Քանանա՜ յ երկիր Փղշտացւոց , և կորուսից զքեզ մինչև ոչ իցէ բնակիչ .

6 Եւ եղիցի ծովեզերք արօտանոցս , և հովիտս հովուաց , և գոմս ոչխարաց .

7 Եւ եղիցի ծովեզերքն տան Յուդայ մնացելոց , անդ արածեսցեն , ի տունս Ասկաղովնի ի գիշերի հանգչեսցեն , զի այցելու լիցի նոցա Եհովա՜ յ Աստուած նոցա , և դարձուսցէ զգերութի նոցա .

8 Լուայ զնախատինս Մովաբայ , և զհայհոյութիւնս որդւոցն Ամմոնի , որ նախատեցին զազգս իմ , և մեծարեցան ի սահմանս նոցա .

9 Վասն այսորիկ կենդանի եմ ես , ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց Աստուած Իսրայէլի , զի Մովաբ իբրև զՍոդոմ եղիցի , և որդիք Ամմոնի իբրև զԳոմոր , ժառանգութի տատասկաց և հանդ աղի , և աւերակ մինչև յաւիտեան , մնացորդք ազգի իմոյ կողոպտեսցեն զնոսա , և մնացեալք ազգի իմոյ ժառանգեսցեն զնոսա .

10 Զայս ամենայն ունիցին ընդ հպարտութեան իւրեանց , զի նախատեցին և մեծարեցան ի վերայ ազգի Եհովա՜ յ զաւրութեանց .

11 Երկեալ եղիցի Եհովա՜ յ ի վերայ նոցա , զի կորուսցէ զամենայն աստուածս երկրի , և երկրպագեսցեն նմա մարդիկ , իւրաքանչիւր ի տեղւոջէ իւրմէ , ամենայն կղզիք հեթանոսաց .

12 Եւ դուք Եթովպացիք , սրով իմով սպանցին .

13 Եւ ձգեսցէ զձեռն իւր ի վերայ հիւսիսոյ , և կորուսցէ զԱսորեստան , և արասցէ զՆինուէ անապատ , ցամաքի իբրև զանապատ .

14 Եւ հանգչեսցեն ի մէջ նորա հօտք , ամենայն գազանք ազգաց , և կաքաւ և ոզնի ի սեմս նորա գիշերեսցեն , ձայն երգոց ի պատուհանս , աւերակ ի դրունս , զի զմայրի նորա մերկացուցից .

15 Այս է քաղաքն ուրախ որ բնակէր յանհոգս , որ ասէր ի սրտի իւրում՝ ես եմ , և չիք այլ ոք բայց ես , որպէս եղև աւերակ , հանգիստ գազանաց , ամենայն որ անցանիցէ ընդ նա սուլեսցէ , և շարժեսցէ զձեռն իւր .

16 Վա՜յ ապականեալ և պղծեալ քաղաքին , ազգի ճնշողի ,

17 Ոչ լուաւ ձայնի , ոչ ընկալաւ խրատու , ոչ յուսացաւ ի տէր , ոչ մերձեցաւ առ Աստուած իւր .

18 Իշխանք նորա ի մէջ նորա առիւծք մռնչեալք , դատաւորք նորա գայլք երեկոյին , ոչ ինչ ձգեցին մինչև առաւաւտ .

19 Մարգարէք նորա ամբարտաւանք , մարդիկ նենգաւորք , քահանայք նորա պղծեցին զսրբութի , զաւրինսն խեղդեցին .

20 Տէր արդար է ի մէջ նորա , ոչ առնէ զանիրաւութի , առաւաւտ ընդ առաւաւտ զիրաւունս իւր ածէ ի լոյս , և ոչ ծածկի , և ոչ գիտէ անիրաւն զամօթ .

21 Կորուսի զհեթանոսս , աւերեցան զաւիթք նոցա , ապականեցի զփողոցս նոցա , մինչև ոչ իցէ անցաւոր , աւերեցան քաղաքք նոցա , մինչև ոչ իցէ մարդ , և ոչ իցէ բնակիչ .

22 Ասացի միայն , միայն երկեսցես զիս , ընկալցիս զխրատու , և ոչ կորուսցէ զբնակութի իւր ամենայն զոր ես հատուցանեմ նմա , զի կանխեալ կանխեցին և ապականեցին զամենայն գործս իւրեանց .

23 Վասն այսորիկ համբերեցէք ինձ , ասէ Եհովա՜ յ , մինչև յաւուրն յարուցանել իմ ի յաւարն , զի իրաւունս իմ ածից ի հաւաքել հեթանոսաց , ժողովել թագաւորաց , հեղուլ ի վերայ նոցա զբարկութի իմ , զամենայն սրտմտութի իմ , զի հրով նախանձու իմոյ կերեսցի ամենայն երկիր .

24 Զի յայնժամ դարձուցից ես ի ժողովուրդս զբան շրթանց մաքրոց , զի կոչեսցեն ամենեքեան զանուն Եհովա՜ յ , ծառայեսցեն նմա մի ուսամբ ,

25 Յայնկոյս գետոց Եթովպացւոց , տեղւոջ աղաչանաց իմոց , դստերք ցրուելոցս իմոց , բերեսցեն զպատարագս իմ .

26 Յաւուր յայնմիկ ոչ ամաչեսցես ի բոլոր գործս քո , որ յանցեր ի վերայ իս , զի յայնժամ հեռացուցից ի մէջ քո զամբարտաւանս հպարտութե քո , և ոչ յաւելցես ամբարտաւանանալ ի լերինն սրբութե իմոյ .

27 Եւ թողից ի մէջ քո զազգ խոնարհ և տկար , և յուսասցին ի տէր մնացորդք Իսրայէլի .

28 Ոչ առնիցեն զանիրաւութի , և ոչ խօսեսցին զսուտ , և ոչ գտցի ի բերանս նոցա լեզու նենգաւոր , զի նոքա արածեսցեն և հանգչեսցեն , և ոչ իցէ որ ահաբեկանիցէ զնոսա .

29 Ցնծա՜ յ դստեր Սիովնի , աղաղակեա՜ յ Իսրայէլ , ուրա՜ խ լեր և ցնծա՜ յ յամենայն սրտէ դստեր Երուսաղէմի .

30 Զի հատից տէր զդատաստանս քո , դարձուսցէ զթշնամիս քո , թագաւոր Իսրայէլի տէր ի մէջ քո , ոչ երկեսցես զչարիս ևս .

31 Յաւուր յայնմիկ ասասցի Երուսաղէմի , մի՛ երկնչիր , Սիովն , մի՛ թուլասցին ձեռք քո .

32 Տէր Եհովա՜ յ զաւրութեանց ի մէջ քո , զաւրաւոր , նա ապրեցուսցէ , ուրա՜ խ լիցի ի վերայ քո ցնծութեամբ , լռեսցէ ի սիրոյ իւրում , ցնծասցէ ի վերայ քո ուրախութեամբ ,

33 Որպէս յաւուրս տօնի ժողովոյ , որ ի քէն հեռացան , նախատինք ի վերայ նոցա բեռն .

34 Ահա ես կորուսանեմ զամենայն որ նեղեն զքեզ յաւուրս յայնոսիկ , և զկաղսն ապրեցուցից , և զցրուեալսն ժողովեցից , և դարձուցից զնոսա ի գովեստ և յանուն ամենայն երկրի նոցա որ ամաչեցուցին զնոսա .

35 Յաւուրն յայնմիկ , յորում ժամանիցեմ ես զձեզ , և յորում ժամանիցեմ զձեզ , զի դարձուցից զգերութի ձեր առաջի աչաց ձերոց , ասէ տէր .

Ագգէոս Մարգարէ

1 Ա՛յ որ եղև բան տեառն ի ձեռն Ագգէոսի մարգարէի առ Զորոբաբէլ որդի Սաղաթիելի , իշխան Յուդայ , և առ Յեսու որդի Յովսեդեկայ քահանայապետ , և առ ամենայն մնացորդս ազգին , և ասէ .

2 Ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , և ասէ , ժողովուրդս այս ասեն , ոչ ժամանեցաւ ժամանակ , ժամանակ տանն տեառն շինելոյ .

3 Եւ եղև բան տեառն ի ձեռն Ագգէոսի մարգարէի , և ասէ .

4 Ա՛յ որ ժամանակ ձեր է դուք բնակել ի տունս ձեր սալայատակս , և տունս զայս աւերակ ունել ?

5 Եւ արդ ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , դիտեցէք զճանապարհս ձեր ի սրտի ձերում .

6 Սերմանեցէք բազում , և հնձեցէք սակաւ , ուտէք և ոչ յագանիք , ըմպէք և ոչ արբանիք , զգեստաւորեցարուք և ոչ տաքանայք , և որ վարձս ընդունի , ընդունի ի քսակ ծակեալ .

7 Ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , դիտեցէք զճանապարհս ձեր ի սրտի ձերում .

8 Ելէք ի լեառն , և հատէք փայտ , և շինեցէք զտունն , և հաճեսցիմ ընդ նմա , և փառաւորեսցիմ , ասէ Եհովա՜ յ .

9 Ակնկալէիք բազումի , և եղև սակաւ , և տարայք ի տուն , և փչեցի ես ի նա . վասն զի՞նչ , ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , վասն տան իմոյ որ աւերակ է , և դուք վազէք իւրաքանչիւր ի տուն իւր .

10 Վասն այսորիկ երկինք արգիլեցին ի վերայ ձեր զցօղ , և երկիր արգիլեաց զբերս իւր .

11 Եւ կոչեցի զերաշտ ի վերայ երկրի , և ի վերայ լերանց , և ի վերայ ցորենոյ , և ի վերայ նորոյ , և ի վերայ իւղոյ , և ի վերայ ամենայնի զոր հանէ երկիր , և ի վերայ մարդոյ , և ի վերայ անասնոց , և ի վերայ ամենայն գործոց ձեռաց .

12 Եւ լուաւ Զորոբաբէլ որդի Սաղաթիելի , և Յեսու որդի Յովսեդեկայ քահանայապետ , և ամենայն մնացորդք ազգին , ձայնի Եհովա՜ յ Աստուծոյ իւրեանց , և զբանից Ագգէոսի մարգարէի , որպէս առաքեաց զնա տէր Աստուած նոցա , և երկեաւ ազգն յերեսաց տեառն .

13 Եւ ասաց Ագգէոս հրեշտակ տեառն ազգին ասելով , ես եմ ընդ ձեզ , ասէ տէր .

14 Եւ յարոյց տէր զհոգի Զորոբաբէլի որդւոյ Սաղաթիելի , իշխանի Յուդայ , և զհոգի Յեսուայ որդւոյ Յովսեդեկայ քահանայապետի , և զհոգի ամենայն մնացորդաց ազգին , և եկեալ արարին զգործ ի տան Եհովա՜ յ զաւրութեանց Աստուծոյ իւրեանց .

15 Յաւուր քսան և չորից ամսեան , ամի երկրորդի Դարեհի թագաւորի .

Ագգէոս Մարգարէ

1 Յաւուրն եօթներորդի ամսեան , ի ձեռն Ագգէոսի մարգարէի առ Զորոբաբէլ որդի Սաղաթիելի , իշխան Յուդայ , և առ Յեսու որդի Յովսեդեկայ քահանայապետ , և առ ամենայն մնացորդս ազգին , և ասէ .

2 Ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , և ասէ , ժողովուրդս այս ասեն , ոչ ժամանեցաւ ժամանակ , ժամանակ տանն տեառն շինելոյ .

3 Եւ եղև բան տեառն ի ձեռն Ագգէոսի մարգարէի , և ասէ .

4 Ա՛յ որ ժամանակ ձեր է դուք բնակել ի տունս ձեր սալայատակս , և տունս զայս աւերակ ունել ?

5 Եւ արդ ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , դիտեցէք զճանապարհս ձեր ի սրտի ձերում .

6 Սերմանեցէք բազում , և հնձեցէք սակաւ , ուտէք և ոչ յագանիք , ըմպէք և ոչ արբանիք , զգեստաւորեցարուք և ոչ տաքանայք , և որ վարձս ընդունի , ընդունի ի քսակ ծակեալ .

7 Ա՛յ որ զայս ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , դիտեցէք զճանապարհս ձեր ի սրտի ձերում .

8 Ելէք ի լեառն , և հատէք փայտ , և շինեցէք զտունն , և հաճեսցիմ ընդ նմա , և փառաւորեսցիմ , ասէ Եհովա՜ յ .

9 Ակնկալէիք բազումի , և եղև սակաւ , և տարայք ի տուն , և փչեցի ես ի նա . վասն զի՞նչ , ասէ Եհովա՜ յ զաւրութեանց , վասն տան իմոյ որ աւերակ է , և դուք վազէք իւրաքանչիւր ի տուն իւր .

10 Վասն այսորիկ երկինք արգիլեցին ի վերայ ձեր զցօղ , և երկիր արգիլեաց զբերս իւր .

11 Եւ կոչեցի զերաշտ ի վերայ երկրի , և ի վերայ լերանց , և ի վերայ ցորենոյ , և ի վերայ նորոյ , և ի վերայ իւղոյ , և ի վերայ ամենայնի զոր հանէ երկիր , և ի վերայ մարդոյ , և ի վերայ անասնոց , և ի վերայ ամենայն գործոց ձեռաց .

12 Եւ լուաւ Զորոբաբէլ որդի Սաղաթիելի , և Յեսու որդի Յովսեդեկայ քահանայապետ , և ամենայն մնացորդք ազգին , ձայնի Եհովա՜ յ Աստուծոյ իւրեանց , և զբանից Ագգէոսի մարգարէի , որպէս առաքեաց զնա տէր Աստուած նոցա , և երկեաւ ազգն յերեսաց տեառն .

13 Եւ ասաց Ագգէոս հրեշտակ տեառն ազգին ասելով , ես եմ ընդ ձեզ , ասէ տէր .

14 Եւ յարոյց տէր զհոգի Զորոբաբէլի որդւոյ Սաղաթիելի , իշխանի Յուդայ , և զհոգի Յեսուայ որդւոյ Յովսեդեկայ քահանայապետի , և զհոգի ամենայն մնացորդաց ազգին , և եկեալ արարին զգործ ի տան Եհովա՜ յ զաւրութեանց Աստուծոյ իւրեանց .

15 Յաւուր քսան և չորից ամսեան , ամի երկրորդի Դարեհի թագաւորի .

զաբանէին այնչափ մեծութիւնբ սրեամբ գերելոցն, առ որս ասէ մարգարէս Թէ՝ ոչ դաձա քովզ զօրութիւնբ տուման քէզ՝ի տարեալն, այլ՝ ի՝ ձեռն ամենակալէ ։ Լսէր՝ պահասէն ժողովուրդքն, և ազգքն նուաղեն. երկա՛ր զի կամեցաւ Նա լուծանել՝ի վերայ շարիկն և եէմի, և յաղթել բնաւբ նոցա. վա՛ն այսորիկ որ ամենակալ պա կասէցոյց զնա՝ի ձեռն ազգաց օտարաց՝ զորս էարկի իբր զխոտ յանուտ՝ի քաղաքս նոցա, և հրդէհ էղ լբարձ ընդնաւաս զազգս նոցա։ Ո՛ չլսա՞ էրէիր զԱստուա՛ծ փառաց ասն, Յորժամ պատժի բաբելոնի՝ փրկի գեբրին իւրոյ՝ի ձեռն կիւրոսի ըստ ճառիցն մարգարէից ։ զոր տեսեալ նոցա՝ որ յերկմիտս էին այսր յոտոյ, ընդուն հաստատուլ և գիտուլ՝ բանից մարգարէիցն, և ակամայ հաստատեցան՝ի գիմ տեղ զպատիժ փառաց մարգարէուն ։ Վասն զի ասէ՝ որ ասացաւ՝ի մարգարէ՛ից անտի, ՝ի ժամանակին իւրում յորմէ՛ ցաւ իմ՝ էղ ընդ ամազգս՝ ընթեռնուին՝ի միջնոյ իբր զառակս և զպատմուչս։ իսկ հեթանոսքն ընդ ծովը կատակա՛ նոց արկանէին զանս մարգարէիցն՝ որ խոսեցան վա՛ն գերութիւնբ նոյ և վա՛ն գաղ ձին, կարծելով Թէ՝ զօրութիւբ իւրեանց կարողացան նոքա առնուլ վարել գերի գնէլ, և ոչ հաւատային նոքա կանխաւ գրելոցն։ Ո՛ ի՛ սոյ գրեցին վա՛ն երիցս Թէ՝ գերեսցէ, այսպէս և վա՛ն նհնուէի Թէ՝ նուաղեսցի՛, և վա՛ն մարաց տիրե լոյն և սատակելոյ զբաբելացին։ Այս յորժամ եւին ժամանակն և տեսին՝ զի գաբաձ սուրն ՝ինո՛ և ջնջելոցին զմիմեանս, ապ նշանակեցին յատաջագոյն մարգարէքն, և տիրեցին յետ ամենեն պարսք ։ և յամս կիւրոսի աքեալի նոցա՝ արձակեցաւ գերին հրեից, ապ ուներին կանխաւ ասացեալ՝ի մարգարէէն. այս պէս ասէ՝ տր ցօծեալն իմ գկիւրոս, զորոյ կալայ զաջոյ ձեռանէն՝ և զօրաց գուցի զնա, և նա արագ գամ գնամս իմ. բ՛ւ. զի նա ասէ՝ չինեսցէ զքաղաքս իմ, և արձակեսցէ զգերեսի իմ ոչ գնովք և ոչ կաշառօք՝ ասէ տր ։ Լսէր իբրև այս ամ՝ի մեկնութիւն եկին հաւնեն գործովք և արդեամբք՝ի ձեռն այնորիկ՝ որ շարժեաց զնէ զամս նոցա, յայնժամ յայտնապէս ամ մարգ գիտաց և ծանեաւ զայն՝ որ յառաջագոյն գերեաց Թէ ձշմարիտ է։ Լաւ ապ գրեաց այլ մարգարէ, ոչ ոք ուսոյց զընկէր իւր և զքաղաքակից Թէ՝ ծանիր զտր, այլ ամենն՝ի բնութիւնբ գործոցն՝ որ գործեցան, ծանեան զնա՝ Իանգի ճշդիւ ապ խոսեցան մարգարէքն, և կատարեցաւ, զի ասորեստանեայն էառ վարեաց գերի զնփրեմ. և քաղդեացին՝ զասորեստանեայն և զյուդա, և մարն՝ զքաղդեացին, և պարսիկն՝ զմարն։ Լաւ ապա կիւրոս աքեալ՝ի սոցանէ ամենեցն գիտաց և ծանեաւ զճշմարտութիւնն, և առ նովաւ լցեալ ամն եօթանասներորդ գերութեն և արձակեաց զնէ յերկիրն իւրեանց։ Լսակ յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն Թէ՝ ցոյժ էրէիր (ամ) գիտուլ զոց ոչառաւ էրէիս զնոյս բոշոտս ոյ ծոծ չէ շնօվս ։ Ո՛ զի նախ քան զայս՝ իբրև զորոցք խելագնտակութիւբ պատմեալ լինէին՝ի միջ հեթանոսաց մարգարէութիւնքն։ և իբրև եկին էղ՝ի գլուխ ամն և կատարեցաւ, դարձան կատակիչքն՝ի փառս և՝ի գովեստ մարգարէիցն բան նոցա։ զի առաց նա նոքօք, ՝ի ծագս տի եղիցին գրուէնալեն իելի։ վա՛ն այսորիկ մինչև՝ի ծագս տի սիրեցաւ գիտուն դարձի նոր՝ի միջ հեթանոսաց։ Լայց սակայն զայս փոքր մի նշանակէ վա՛ն նոցմարգարէս, ապ զի արագ գնասին նշմարանք ձշմարտութեան խորհրդոցն քո՛՛ յորժամ տեսան կատարեալ պարգևք գերք գիտութիւբ փառացն այ ամ տի, այնու՝ զի նեղեաց զարդարութիւբ բաբելացին ոչորումն՝ի նմ՝ խնդրեսցէ յայմհետէ զընտրութիւնս զաւակաց և տոհմի՝ի միջ մարդկան՝ այլ զպարգևս կատարեալս հեղցէ ամ օրդւոց մարդկան։ Ա՛ն այսորիկ և կա

մանէ՝ զոր մատուռ ակեաց այլոցն ոչ միայն գինի՝ այլև զմուռս գինւոյն դատնութեան , ոյ զի զլուխ առցե նա զհայրատանացոց նշ՝ զոր նախատեաց անողորմ յաջորդանօք , զի հայեսցին ի նեզուքի նեզուքոյն ոչ աչօք՝ այլ միոր ձիւ և հաւատոյ կրնաք վերատցն Լայոց երբայեցին մեհենի զղօրութեան բանից՝ յասելն , վայ այնմիկ՝ որ արբուցանէ զընկեր իւր խորտանկութեամբ , արբուցանել և հայել ի խայտառակութեան նոր։

16 Օ յօթոյէ անօրէնաց ի փառս , ուրբ և դու , ըղձեայ և դուզ ։ Պատուհաս չուէ բաժակ սըոյ տեառն։

Օ որ օրինակ ասէ՝ փառք ի յայտնի ժամանակեր։ այսպէս և այժմ փոխանակ այնորիկ յայտնելոյր անարգութեան՝ զոր արբոյց քեզ բաժակ սըոյ տէն , և տես զնայտառակութեան քո՝ ոյ նայտառակեցեր դու զազգատս ։ Շ օրհնեայ և դուզ ։ Օ յ արբեր զմուռս գինւոյ բարկութենէն՝ զոր արբուցեր , և կործանեցար ի ձեռն մարգ և պարսից՝ որ զազգատ քազաքս պաշարեցեր , ըստ այնմ՝ զոր ի վերագոյնն ասաց ։ ոյ արա բեր դու՝ եղիցի՝ քեզ ։

17 Լ ծածկեցաւ անօրէնութիւ ի վր փառաց տուց ։ Օ յ ուղղութենէն լինեանաս ծածկեայդ ցրեղ , և ընշանացութիւ գազ նայ ցրեղութեացն ցրեղ։

Այդ փառք ժողովեցաւ բազեբլացւոյն ի տներեն , նզիպակս և անարգութեի չմտ լեզուոյ ի կործանելն ։ եր վս , զի ամպարտութիւ զամ լերթիա թշուառացուցեալ , արար գազանացդ բնակութեի , ամպացուցեալ ի բնակչացն զորս գե բեաց , վայ և հատուցանեն զփոխարէնին։ Ա օբեանց մորգին , և ամբարշտութենէն երկրի և գեղուի և ամ բնակչաց նր։ Օ իբրև թշուառութեն գազանալ առնու որիշ յայլոց ազգաց գերեվարեցն ։ զի ոչ ողորմեաց նա և ոչ անխայեաց ի վր շինուե երկրին , այլ եղծ ապականեաց զգեղ նր

տարեաց զկամս ի ձեռն գալատեան որ գացն իւրոյ յՀՆ ։ և այսուհետև ոչ ևս թէ ի միում տաճարի կապին զոհք ժո ղովրդեանն , այլ ընդ ամ տեղիս բաշխեն զտաճար մարմնոյ որդւոյ նորին կերակուր կենաց , և ոչ ևս տաճար քա րեղէն նորուն բնակութեի , այլ հոգևոր պաշտամամբ պատրաստիմք նմին յընդու նելութեի ։ գալով բազմութեն ի ձեռն խորհրդական ընդունելոյն իբրև զմի մարմին կատարել գևսոյն քրս։ Ուանզի յաւուր յորում հոգին էլ ի տաճարէ անտ՝ ի ժամանակի իբրև հերձ նա զվարագոյրն , էլին ընդ նմա և պաշտա մունք խորհրդոյն՝ որք ժողովելոյ էին ի միում տաճարին վ օգտուելթե փոքր ժողովրդեանն , և բաչխեցաւ ընդ ամ երկիր , լցեալ զնա փառօք և գիտութիբ ան ։ ոյ զի արասցե փոխանակ միում տաճարին՝ տաճարս բազումս։ Լաւ ա հա կատարեցաւ ասացեալս թէ՝ ցայէ էք կիէ գէտութիբ փառաց տեառն իբրև շինուս քազաւս որ ծածկին չծվի ։ Ալ ի ծովու պակասին կղզիք՝ որք ի ջրոյ ծովուն ոչ ծածկին , և ոչ ի ցամաք մնաց տեղի որ գիտութին այ ոչ տարածեցաւ ի վր նր ։ Լրդ՝ ացէ երկիր գէտութիբ փառաց տեառն։ Լսոյնպէս , զի յանձանց իւրեանց որոչեցին գիտել զշնչմարիտն՝ ելից գնա ընորհօք մաշուանն իւրոյ քս , և վար դապետութիբ հոգևոյն ոտագեաց զմիտս նշ ի ճշմարիտ գիտութեին իբրև զնուր որ ծածկէ զծովն

15 Ա յ ու տբեցոյնէ ընկերէ իւրում հըր դոյր դաւոր ։ և տբեցոյնէ չէ հոյեայ յոյր նոցա։

Լաւաչ ասէ ի ձեռն նաբուքոդոնո սոր , որբոյց ընկերաց իւրոց Թագաւո րաց զաստ մրրկի բարկութեն տն , ոյ ա սացաւ՝ բաժակ որ ի ձեռն իմում նա գուբգուռնասոր , և արբուցանէմ ամ երկրի ի գինւոյ նր։ Լայց ընդհր վայ նմա՝որ արբուցանէ զարկուե տն ընկէ րացն , այսինքն՝ զև ինքն արբցէ յայն

20 Այլ ահա՛ ի առաջի աստուծոյ եմ, եւ
երկնից չերեսաց նորա ոչ եմ երկիւղ։

Ա. յսու մինչեւ արեւ զնա առ յոյս դալ
զնն և շինուլենն, զի թէպետ և երկ
Թալոց էր գրուան ջանոյն ի բաբելոնի,
սակայն մոխանակ այսորիկ հանդերձել
է գերիչնոց լսնգել զբաժակն շարժման
և խառուածքն և բարկութեան յանապա
կէ անտի պղտոր գինւոյն՝ որ ի ձե
ռանէ տեառն տուաւ նոցին ի խրատ։

Գլուխ Ե. Կան. ոչ։

1 Ոչինչ ուրեմն մարդկութիւն
2 Տէր՝ զաղտ ոտ լսոյ և երկիւղ։

Այս աղօթք է՝ զոր մատոյց նա առա
ջի այ. և վա՛ ինէր, զի սկիզբն մարգա
րեութեան նոր այս է թէ՝ մինչեւ յերբ
աղաղակեցա՛ մա՛ք զ, և դու ոչ լսէ՛ր
ցեւս ինձ այր. և իբրեւ ասաց նա զհատա
ւորացն աղաղակ. պատասխանի՛ արար
նմա այ՝ ի ձեռն սպառնութեան զոր
լսէրայ նմա, զի ահա ասէ՝ ես յարու
ցանեմ՛ ի վր ձեր զքաղդեացիսն։ Եւ
նա ինքն մարգարէս խոստովանի եղե
լեալ՝ ընկալաւ յայ զպատասխանին՝ յա
սէն, ոչ ապաքէն դու ես այր ի սկզբա
նէ սո՛ իմ այր, և մի՛ մեռցիս մեք։
Եւ ոչ եթող այ կատարել զբանս իւր
զոր կամէր առ ինքն խօսել, այլ կարճա
մտեաց՝ յորժամ լսեաց ի նմանէ զգա
լուստ բաբելացւոցն երագալ թագնոյ
և յանիկարծակի գայլոյ, անխայտալ ի
ժողովրդէ իւր՝ զորս պատուհասէլոյց
էր, և ընդ մէջ հատեալ զբաբառն այ
սպառ վերստին առնել զկարգս բանիցս
առ նա թէ՝ զմի հայեցար յարհամար
հոտս, և առուիգանեցեր ի կլանել անօ
րինին զարդարն. և նովին յանդիմա
նեալ՝ թէն իւրով ել նա արտաքս քան
զկարգս, և քան զարժանն կարծիքն ի
վր այ՝ յասէ՝ արարեր զմարդիկ
իբ

նր, և հեղ զարիւն մարդկան յօդայ՝
և յափշտակեաց զերկիրն ինչիւ, տապա
լեաց զքաղաքսն նց բնակչօքն և կործա
նեաց զնեմ հանդերձ տաճարաւն։ Եւ
իբրեւ ասաց զայս՝ և լուեալ նմա զբազ
մադիմի անօրէնութիւնս նր, և կարգեաց
եդ առաջի զանցանացն նր՝ զոր արար ընդ
երկիրս յօդայ և ընդ բնակիչս նր, և
արբոյց նց զպղտոր գինին՝ խառնեցու
ցեալ զսրտմտութեամբ։ յաւելոյ և ասէ
այսորիկ կշռադատութեամբ իբրոյ, ասելով։

18 Ո՞չ ինչ օգուտ է երկնել զնմանէն
ընտ. արեղծին ընտ յուսոյ, երեւելի
ասա. զի յաստացա զարեղծն ի արեղծ
ուրացն իւր առնել ի համր անօգուտս։

Կամ զպատկերն ասէ՝ զոր արար նա
բաբդոնասոր, և կամ վն ամենայնի զոր
ձուլէն հեթանոսք ստելոթէ երեւոյթք,
և երկիր պագանէն գործոց ձեռաց իւ
րեանց, որք ոչ կարեն լինել նոցին յօ
գուտ՝ յորժամ շարժի բարկութիւն այ
պատուհասել զնոս։ Եւ զայս ասացեալ՝
յաւելու զնոսն սորա զվայն ի յանդի
մանութիւն և ի խրատ ժողովրդեան իւ
րոյ, այլ զի յորժամ ինչանիցեն նոքա ի
բաբելոնէ՝ և կատարեսցին բանք մար
գարէիցս՝ և զկնի նց յիշել զվայն զոր
եդ ի վր նց, և կարճել և արգելուլ
զանձինս իւրեանց ի հոտոյ անտի կռա
պաշտութեանն։

19 Վայ՛ որ ասէ ցփայտ՝ սթափեաց և զարնիր էր,
և ցաւեն՝ ինչ բոպիտ էր, և նա է երեւոյթ
ասացօ. և նա է կոծ ուծմոյ և ոչ
նոյ, և ինքեան չունի ոչ գոյ ի նմա։

Արդարև այս է յիմարութիւն հեթա
նոսաց՝ ի մտանի ուրուականս զայս
իւրեանց հաստատել, որք ոչ այլ ինչ են
բայց պաճուճեալ արձանիւ, և զկնէ
ոչ միայն յիմաստից որ մարդկան է, այլ
և ի հնոյ որալ անբանք կենդանիքն, որ
դարձ վայէ զանմտութիւն նց՝ որք առ
այս անօգուտս յոյս դնեցին,

ի

իբրև զձկունս ծովու։ Այս կետ այս սորին նշանակեաց իբր տեղի մի, եկայց ի վեր վիմի՝ և ասէ, տուր ինձ պատաս խանի յայսմիկ յանդիմանութիւն իմոյ։ և մնայասա թէ՝ ետ նմա պատասխանի ած յառաջնումն նոմանգիծ։ արդ՝ յոր ժամ յաւել ած և այսմ պատասխանել ոչ և առաջնում ալալակին, և հրաժայեաց նմա գրել զսահմանին և զմզբն ի վեր բաբելացւոյն, շնորհ կալաս նմին մարգարէս վերս պատասխանութիւն երկրորդի՝ և զբացաս, որովհետև մոռացաս զառաջին պատասխանին, և վերս մոլորութիւն իբրոյ մատոյց զայս աղօթս։ Վարձեալ մոռացաս նա, ոչ թէ զայն միայն՝ որ յառաջնում նոմանգին խօսեցաս առ նա ած և կամ յերիրորդին, այլ մոռացաս նա և զայն՝ որ գործեցանն ինձնմա նէ յերգիպտոս մեծամեծ սքանչելիքն, և ոչ ի ձեռն երևելի նշանացն գմուսէ էած թէ՝ անհնան ի միջոջ և ծածուկ խորհուրդքն ամ յայտնի են։ Իսկ ա պա յորժամ ծանեաս և միշեաց սկսաս ասել, տէր՝ լուա՛յ զանուն քո։ Արբ րայելցին ասէ՝ զլուր քո, այսինքն վերայնոր զոր գործեաց նա յառաջս անդր մովսիսի ի փարատն և յերկիրս եգիպ տացւոց աքանչելիս։ Այ երէից, Այր վն։ մի գուցէ եկեսցէ ի վեր իմ պա տիժք պատուհասից վասն մոռանալոյ զայսոսիկ մոլորութիւն, և ընդ քեզ դա տանիցեր լինելոյ։ երկեայ արդարև յանդուգն քումմէ՝ յորժամ զնաս ածի, զի զլսիդ ե ինձ կատարել համ բերել և կալ ընդդէմ զորութեն քոյ, Տէր՝ հնչեցոյ ի գործս ած՝ և շարժութ ցոյ։ Ծայր գործ. յայս է թէ՝ յայն զոր աղաչեաց թէ՝ հանդերձեալ է լի նել, յասելն, տեսիլդ ի ժամանակս է, ծագեսցէ և ոչ անագանեսցէ, որ եր վն աւերածոյն բաբելոնի, և պատուհաս աին նաբաքոդոնոսորայ։ յայս գործս ասէ քս՝ զորս հանդերձեալ ես կա տարել ես իբրև յերեսաց նայեցայ և զարհուրեցայ ընդ իրաւունս քո ար դարս։ Տէր գործս ած ի գիշ ոնց նեաց յոյժ նէ, ի հասանել ծառանային ես բնութիւն վախճանակ այնորիկ զոր ասաց, արարեր զմարդիկ իբրև զձկունս, զի կրնան բաբելացին մեծամեծ անձին իւրոց զմնալս յազգաց և լռեաս զառ յապայ գործոն վերջ ժխնդրութիւն՝ որ լինելոց էր նմա յոյ, մաղթէ այժմ թէ՝ զայն գործ՝ զոր ասացեր առ յապայ ժա մանակին լինել, այժմ յայս ամբս յորս եմք, կենդանացուցեալ երևեցո։ Այլ երբայեցին, փոխանակ այն զի ասէ, գործ ած ի գիշ ոնց նեաց։ ուր ասէ՝ զգործն քո զոր ասացեր, քա՛ գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր, ի միջ ամաց մեր կենդանացո զնա, այսինքն՝ գործեա զնա։ Ի խռովել ան յին իմ, ի բարկութիւն ցնծութիւն։ Ո՞ ի խռովելոցանես դու ասէ՝ զանձն զողովրդեան իմոյ, և մասնես ի գե րութիւն։ փոխանցաւ յետ այնորիկ զբաւ կութիւն քո ի վեր գերելն բաբելացւոյն, և բարկութիւն՝ զոր ածես դու ի վեր նոր, զմեզ ողորմութիւն յիշեա։ Այս տես յայսմհետէ՝ զի հասանեցուցանէ սա զանձն իւր և զայնոսիկ՝ որոց միանձն լինէն թէ՝ մոռանալով մոռացայ, զի ասացի թէ՝ արարեր զմարդիկ առանց առաջ նորդի և առանց կերակրելի, զի ահա զարթեալ տեսանեմ, եթէ կարգք մեծ են ինձ, և հոգաբարձութիւն քո մեծ վասն նոցա։

3 Ա՛ի ի հարաւոյ հնեսցէ, և սբն ի թառա նեանէ։

Ո՞այն նշանակելով յորժամ երկին նա քա երկրիսն եղիցուացոյց, ունէն ինն գնած առաջնորդ իւրեանց՝ որ ածէր զնս ի հարաւային կողմանէն ընդ անա պատն փառանոս երկիրին քանանացւոց։ Ծածկեցին երկինս փառ նորս։ օրհնութիւն նորս էր երէս։ վասք նր ծածկեր զերկինս վասելոցութիւն գեղոյ պայծա ռութեն իբրոյ ի ժամանակին՝ յորժամ խոնարհեցաս և երկ ցուցանել զինքն մոլ

մովսէսի, և ելից զամէնքս փառաւո-
րութիւք և օրհնութիւք անուանն իւրոյ՝ ոյր
և զերկիւնս, զի յայնմհետէ սկսան մար-
դիկք լինել օրհնութիւնք անուանն այ։

4 Ասաքեցաւ նորա էրէնէ ցաղն եվզէն, և
՚ի տալս ձեռն իւրոյ։

5 Ցայնոսիկ չէին-ի ցօրութիւն իւրոյ։

6 այն յիշատակէ՝ որ էվ ՚ի վէր ելերինն
սինայ ՚ի ժամանակին յորում էրևեցաւ
փառաքն այ ամ ժողովրդեանն. որոյ
փայլէլոյն ոչ կարացին հանդարտել, այլ
խնդրեցին խօսել ընդ ինքեանս մովսէս, և ոչ այ։ Ասէ նոյն ասէ՝ որ
յայնժամ փայլեաց զձառագայթս իւր,
և այսօր յայտնի դիցէ զզօրութիւն ձե-
ռին իւրոյ ելեմ քաղաք սրբութեան
իւրոյ՝ վերկութիւք նոյ։ Կամ դարձեալ
ճառագայթս նր էրէնէ ցաղս եվզէն։ Ասա-
սիրքն, խոստումն զոր խոստացաւ. զի
Թէպէտ և այժմ կործանի քաղաքս իւր,
սակայն դարձեալ վերստին յիշեսցէ
զստացուածն Թէ՝ վերակացուս եղիցէ
քաղաքիս այսմիկ և վերկեցից զայս, և
առ դիցէ զզօրութիւն իւր յայտնի ՚ի
քաղաք իւր յերեմ, և վերստին հան-
գուսցէ զայ ՚ի լոյս գիտութեան իւրոյ։
Կամ՝ ՚ի տալս ձեռն յոյնէնոցէ ըշ
փոխութիւն ցօրութիւն իւրոյ։ Օ ի ցուցցէ
զերկութիւն զօրութիւն իւրոյ յօգնուի
սմա, և ոչ արար յամաղէկն և առաս-
կեաց զինս, նոյնպէս և զբաբելացին
մաշեսցէ՝ և սպառեսցէ զնա։ Կամ՝
ճառագայթս նորա էրէնէ ցաղս եվզէնն Ասա-
բերացոյն յաղջամուղջ և ՚ի տարուցած,
և զօրանի նր ՚ի խրատ նմա։ Ոսկ երբ
բոյսեցին, եղջերաբք ՚ի ձեռին նր ասէ՝
որովք հաստատ զզօրութիւն փառաց իւ-
րոց։ Ասղջերքն զնշանաւոր զօրուին
յայտ առնելով, որով հաստատ զմե-
ծութիւն փառաց իւրոց, ոյր ՚ի վերագոյնն
առաց Թէ՝ փառաք նր լցան երկրեքս։
Նոյնպէս և առ, զի փառաւորէ զանուն
իւր Տարուցածոյքն՝ զոր ածէ արդա-
րասէս ՚ի վէր նաբուքոդոնոսորայ։ Զնէ

րեսաց նորա ելցէն հարուածք ոհմա, և չհեա
ղ-ղաց նորա էրիւեան կծանիծ՝ ՚ի ինքնոց։
Օ անցեալն իբրև զչէ և եղեալ
գնէ, զի ոչ Թէ միայն ելանէն՝ այլ և
ելին յերեսաց նր Տարուցածք մահու
՚ի ժամանակին յորում ածէր զժողո-
վուրդ իւր յերկիրն պարգևաց, զի
զօրացոյց զսուր նց ՚ի վէր ամաղէկայ ՚ի
սպանուելն, որ պատահեաց առաջի եղե-
սացն այ՝ որ գնայր ընդ ժողովրդեանն
իւրում Տանդերձ ամ Թագաւորաքն և
որոց դիակունքն եղէն իբրև զաղբ
յերկիրն պարգևաց։ Ա- չհեա զոհղ
նորա էրիւեան կծանիծ՝ ՚ի ինքնոց։ Ծարը-
չուածք երկնից գիշակերք ժողովեցան ՚ի
վէր դիականց սպանելոցն՝ կերակրել նո-
քաք, ըստ այնմ՝ արկին զդիակունս նց
գերեզ Թռչնոց երկնից։

6 Ասէ՝ և չափեաց չերկիր, հայեցաւ՝ և
դիտեաց չհեղեռնաս։

Յետ կատարելոյ զաղգս քանանացւոցն՝
չափեաց զերկիր նց ՚ի բնակութիւն իւ-
րաքանչիւր մովսէսի՝ զոր կատարեաց յի-
սու։ Հայեցաւ՝ և դիտեաց չհեղեռնաս։
Օ ի իբրև սկսաւ նա չափել զերկիրն ՚ի
քսիլ ատին նց հայեցան և դողացան հե-
Թանոսք յերկիրզէ նց։ Ասայ եբրայե-
ցին յայտնապէս ասէ, եկաց՝ և շարժե-
ցաւ երկիր, հայեցաւ՝ և Թօթափեցան
հեՀեԹանոսք։ Ի երկին պատաւեցան բնա-
չեբեաց նորա, և բնութ յոխորտկան հո-
ւեցան։ զի գիտաց նորա յոխորտկան։ Ի ե-
րինս կոչէ զամբարտաւանսն հեԹա-
նոսացն որք պատաւեցան և սուղ և-
տաւն սրտին յեսաւայ սատակիչքնն, և
բնութք ամրութեանն իրենց զհալեցան
հարեն և դիւրին ճանապարհ եղև ա-
ռաջի նց ՚ի հանելն զերկիրն ՚ի բնակ-
ջոյն, և ածել զհին բնակեցուցանել
՚ի նոսին։

7 Ցեսե էս՚ի հերեսոյ հոնոյ չհորանս ժողովոցս
ընտրեցան նորա էրէլին մոտեսուս։

ՏՐՆԱՔ՝ կ՚ուզէ ե, ՚ինչերքոյ ներ՝ այսինքն ՚ի պաշտօն ներ տեսի ես զնորանս քուշշ նացաց և մադհանացաց ՚ի ժամանակ կին իբրև սկսաւ սուրն յետսայ շարժել սասանեցուցանել զնա՝ որ կործաց նեաց զհեթանոսսն և զկուռս նոցա, և խայտառակեաց այսպէս արար զբուշանաց ցիս և զպաշտօնն իւրեանց՝ յոր յոյս սացեալն էին, և աւերեաց զամենեսեան հանդ՝ որ ե ինքն բնակեալ, որում յաջողացն պղծեցան և մեղաւ ինէր զնայ մի՛ լեզուի գայթակղութիւն նոցա դարձեալ՝ ասէ ես ՚ի նէրսէս հռոմ շնորհաւորեցաց։ Ո՞վ ՚ի ժամանակի իբրև եկաց նա չափել զերկիրն ՚ի ժառանգութիւն վիճակաւ՝ հայեցեալ հետես նա զնորանս քուշշացոց զորդւոց եղբօրն մեսրեսմայ և փոդայ, զի եկեալ կային նոքա յերկիրն մադհամա՝ որ ասէր իւրեանց ժառանգութիւն սեպհական։ քանզի ոչ ետէք բնակիչք երկրին՝ այլ խորանօք դադարէին անդ, և յամէ ժամս շարժէին ՚ի տեղւոջէ ՚ի տեղիս ՚վ՚ն այսորիկ ասէ՝ խռովեցան երկիրն մադհամացաց՝ յորժամ տեսին կարողապէս զպատերազմելն յետս ուայ ընդ նոս։ Ալամէք ասէ, զի ոչ տեսի ես զնորանս քուշայ որդւոյ քաշնանու՝ զի շարժեցաւ և խլեցաւ յերկրին մադհամա, փոխանակ զի խորամանկեաց նա՝ խլել կործանել զայգին որ յեգիպտոսէ ՚ոյնպէս տեսանել խլել կործանել և զբաբել դուստր քանանու, զնա որ խլեաց վարեաց գերի՚ զայգին յակոբեան ։ Ալաղ եբրայեցին՝ փոխանակ նակ այնր՚ զի ասէ, ՚ինչերքոյ Հռոմ՝ ընդ անօրէնս ես ասէ՝ տեսի զնորանս քուշացոց, այսինքն՝ ընդ այնմիկ ընդ բաբէ լացացոն՝ որ եին ՚ի վր եէմ ՚ի մարտ պատերազմի , տեսի և զնորանս քուշացոց՝ օգնական նմա ՚ի թիկունս հասեալ, առնել դերի զորդիան յակոբեան։ Այս զի ասէ՝ խռովեցան բնակիչք երկրին մադհամա, զի և նոքա եղեն ընդ նա հնդակակից հակառակս նմ։ բատ ո՞ բոամ և ասացն դաւթի, ամբն սոքա զը բաւիք՚գն էին որդւոցն զուսայ։

8 Ա՛ր ըե ՚ի գեռս բարեացէ՛ս գո՛ ոէր. ես սրտիս՛ըե ՚ո ՚ի վերոյ գեռոց, ոլ և ոտգոռմէ ՚ո ՚ի վերոյ ծովս։

Այր մի՛ որ ասաց, բա՛ չէ՛ք կարգք ոչ՚ի ծովս և ոչ՚ի ցամաքի, սկսաւ նա ՚ի կարգս կարգել ասելով, ոչ թէ միայն ՚ի վր գետոց լինի բարկութի՛ քո, այլ և՚ի վր ծովս ուժգնանայ սրտմտութի՛ քո. յոր գետս. յայն եգիպտացւոցն՝ յոր սատակեցան ձկունք նց, և նեխեցան գորտք նց, և դարձան յարիւն ջուրք նց. այլ և՚ի ծովս եղև սրտմտութի՛ քո, ուր ընկղմեցեր սրտմտութի՛ բարկութի՛ զեգիպտացիսն Ա՛նէտ ո՞ ՚ի կաս ո՞, հեծեծութի՛ ո՞ և ելանէլ՝ եղէ՛ք եղե ծովվրթիսն ո՞։ Ո՞վ այն նշանակէ՝ զոր ասաց ած առ մովսէս, փառաւորեցայց այսօր ՚ի կաս և յերիվարս եգիպտացոյն, այսինքն՝ զի ՚ի քո կաս եգիպտացոյն, այսինքն՝ զի ՚ի քո կաս հեծար, և ընդ կաս նց մարտեար, և հեծելութի՛ պատերազմի քոյ զնէն քոյ վրկեցեր դու, և զկաս և զերիվարս և զհեծեալս եգիպտացոյն ընկղմեցեր դու. կամ թէ՝ զերկութիա դաւրուց դարուց յիշեցուցանէ, զի կոխեց նա զզօրութիա թագաւորաց յիւրաքանչիւր ժամանակս՝ ապրեցուցանել զնա և փրկել ՚ի ձեռաց նեղչացն իւրեանց։

9 Ո՞ երկիւղ ովքե՞ ո՞. չէ՞ս յետոյս, չէրկիւղ զաղտոսցե՛ս ՚ի սատո՛ւթի՛ անձ իւ՛ր՝ որ անցանէն առ նոսո՛։

Աղէքն՝ ասա զաղօթս մարգարէին ասէ, այն որ զարհեաւն երբեմն ՚ի վր եգիպտացոյն և ընկղմեաց զնա, զարթիցէ ասէ՝ և այժմ ՚ի վր բաբելացոյն և կործանեսցէ զնա։ Ո՞վ չէ՞ս յետոյս։ Ա՛յսինքն՝ զհրաման սատի՛ քո ՚ի լարել աղէքան արձակեալ հարցես ՚ի նա, և յայտնացես սրեամբն. իբրև զայն՝ զի ասէ, արբեցուցից զնէտ իմ յարենե նց։ Ո՞ երկիւղ զաղտոսցե՛ս ՚ի

ասասիս-ի՝ ասելով . Այսինքն՝ զբաբելոնի սասանեցուցեալ աւերեսցես ՚ի հեթանոսաց . իբրև զայն որ յառաջն եղև , զի ասէ՝ յերեսաց ՚ին սասանեցան երկիր . Իսկ սասկալի՝ անձրևի զգերեցեան նոցա կոչէ , զի զամանդորք իբրև զանձրև հեղան ՚ի վէր ՚ին , և հեղէ զերեցին զիշխանութիւն տերութեանն բաբելացւոց ,

10 Հաճեցոյն անդունդ չեմն ազգացին իւրեանց .

Այսպէս զիշատակեն ՚ին զի զբաղձացել . կամ զայն յիշատակէ , որ իբրև բաժանեցաւ ծովն ՚ի լարելոյ աղէտն մարգարէին՝ ամբարձին զձայն իւրեանց եգիպտացիքն , և մտին զկնի իսրայէլացւոցն , և ամբարձեալ զձեռն մտսէսի՝ եբաւ ՚ի փարաւոնէ զիշխանութիւնն տերութենէ իւրոյ յայնմիկ զի եհար զզբաղն և եղոյն , և գարձոյց զձեռն իւր ՚ի ծովանդր , և չոգան դադարեցին անդունդք ՚ի տեղի իւրեանց , յետ որոյ և բարձրութիւն ձեռացն նորա տկարացաւ , զի այլ մի ամբարձեալ զձառայն իւր ՚ի վէր . Կայց եբրայեցին , անդունդս՝ զգերեվարս նոց կոչէ , ոչ ՚ի վերագոյնն ասացաւ . զորոյ բարձրութենի ձեռացն բարձրացուցեր՝ ասէ .

11 Ո՞չ արեգակն արեգա- , և ծագեաց լուսին ելոյ .

Օ լուսաւորսն յիշէ՝ որ արգելաւ ՚ի յետս դարձոյ նաւեայ . Կայց եբրայեցին , արեգակն և լուսին կացին արտաքոյ կարգի իւրեանց՝ փոխանակ գնացից իւրեանց , և կոչէ նա արեգակն զբաբելացին , և լուսին՝ զփարաւոն , զինն յարևելից , և միւսն՝ յարևմտից , ՚ի զօրուի բազկին այ ՚ի խանարհ խորտակել . ոչ և այլ մարգարէ ասէ , ամաչեսցեն լուսին , և յամօթ լիցի արեգակն , զի տիրեաց ելոյ աղեղանէն մովսէսի և հարին զերկիր զեղեցկութեամբ , և զերկիր ազգաց ոչ կարացին տանել զբարկութիւն նորա . Եւ այժմ ելոյ աղեղանէն մովսէսի և հարին զերկիր զեղեցկութեամբ , և զերկիր ազգաց ոչ կարացին տանել զբարկութիւն նորա .

Ելիր ՚ի փրկութիւն ազգի քո ՚ի ձեռն օծելոյ քո , ՚ի ձեռն տանելոյ զգլուխ տանն չարաց , ՚ի ձեռն հանելոյ զհիմունս մինչև ՚ի վիզ .

13 Ի ծառանալն յոտս էբեւեր ՚ի երես-է ծովվերեան , ՚ի երկիր չծծելոյ .

Ա՛յն է՝ յորժամ փրկեաց զնա ՚ի ձեռն մովսէսի եբաւ ՚ի փարաւոնէ զիշխանութիւնն տերութենէ իւրոյ , և ամբարձեալ զձեռն նորա եգիպտացոցն , և մտին զկնի իսրայէլացւոցն , և ամբարձեալ զձեռն մովսէսի՝ եբաւ ՚ի փարաւոնէ զիշխանութիւնն տերութենէ իւրոյ յայնմիկ զի եհար զզբաղն և եղոյն , և գարձոյց զձեռն իւր ՚ի ծովանդր , և չոգան դադարեցին անդունդք ՚ի տեղի իւրեանց , յետ որոյ և բարձրութիւն ձեռացն նորա տկարացաւ , զի այլ մի ամբարձեալ զձառայն իւր ՚ի վէր . Կայց եբրայեցին , անդունդս՝ զգերեվարս նոց կոչէ , ոչ ՚ի վերագոյնն ասացաւ . զորոյ բարձրութենի ձեռացն բարձրացուցեր՝ ասէ .

14 Լուեր ՚էին ազգք , լսեցին ՚ձեր չիմոնացոց ՚ի սոդոմ .

Այսինքն՝ Հարեր դու զառաջինդ և զվերջինն ժողովրդեանն ՚ի տանէ անմարդ փարաւոնի ՚ի ժամանակին յորում զանդրանիկան եգիպտացւոց կոտորեր , և զնոսին ՚ի ծովն ընկղմեցեր . կամ ՚ձեր , և զնոսին ՚ի ծովն ընկղմեցեր . կամ վասն բաբելացւոցն ասէ , զի յետ կործանման նոցա այլ գերեալ և առաջնորդ ՚ի բաբելոնի մի կացցեն . Օ՛ բնակեալ չիմոնացոց ՚ի սոդոմ . Օ՛ ի մերկացեր զնա ՚ի հիմանց իւրոց , և յորմատոց տապալեցեր զքաղաքն բնակչօքն ամենայնիւքեանց մինչև ՚ի սպառ . Կայց եբրայեցին՝ մերկացեր զմորթն նոցա ասէ , զի ՚ի փոքրկանց սակ՝ մինչև ցմեծամեծս նոցա սրսի

սխալեցեր զբարկութի սրամտութեան քոյ , և ոչ զմերկ ի մարթոյ զգլուխ՝ խայտառակեցեր զնորա Տպաւորութիւն , և ետուր նշանակ ամաչգաց , ըստ այնմ՝ զոր և ետայր ասէ առնա , Է՛ր նիստ յերկրի նախատեր դուստր բաբելաց , ցաց , զի առից զսուտորատ քո , և արկից զգէնսով քո , և յայտնեցից զամօթ խայտառականաց քոց . կամ վն թագաւորութեց նշանաւեցայն էիլն ասէ . Ահ պայ գ եղեր ի գեր-խս մարդկան սիրտոտառանից նովս՝ որ փնչև յանգուդնդս ծովս ընկղեցաս . Ո՛ վ յորժամ եհար նա զը պոյն մտխիսի զգլուխս փարաւոնի և ընկղմեաց զնա յանդունդս՝ խրատեցան ամ իշխանաք ի կռիսանացն նր , և ոչ թէ կռիսանաք նր կռիւեաց նա զգլուխս ամ ամբարտաւանից մարդկան ի լուր զարհուրանաց պատմութեն՝ որ զեգիպտացւոյն .

15 Ա՛ռաւեղէր ի վերոյ ծովս չերփվեցս ս , խռովեցան յորդի նորա զբոլոր անդորդս .

Ի վր եգիպտացւոց թագաւորութեն առաքեցաս , և ի վր բաբելացւոյն հանդերձեալ է առաքել . Հրիվարս՝ զզբոլորութին ասէ , ըստ այնմ՝ ձիոյն իմոյ ի կառան փարաւոնի նմանեցուցից զքեզ . Իսկ ծովկուտակեալ ալիք մեծութե առաւելաստանայն որ խռովի և ցամաքի ի յարձակել ի վր նր զբոլորութեն այս .

16 Ո՛ գո-նացա՝ և գոլցա՝ սէրտ իմ ի ձայնէ աղօթից շրթանց իմոց . եւ ոս գոլցան ոսկերք իմ , և փէ իմ խռովեցաս ի ներսոսից .

Ո՛ր վ . այսինքն՝ զի զայս ամ զմեծամեծ գործս քոյ կանխաս եղեալ լինայ ի բարբառոյ բերանոյ իմոյ , ծանուցեալ թէ՝ ոչ անկարգ վարի արարածս ըստ կարծեաց մտաց իւրոց , այլ դու թագաւորեր զառաջինն՝ զի շինեսցի եգիպտոս և երկիրն քանանացւոց . և դու յորժամ սեսեր զլուծն չարիոյ մերոց նց խնդրեցեր զվնասս

հատուցմանն . Ի նոյն դատաստան և դիր և զբաբելացին արդար իրաւամբք , վն այսորիկ ծանուցեալ զանչափս իմաս տութե քո զնորս խռովեցուս փոր իմ՝ որ անմտութե յղացար և ծնար ի վր քո զանդիմանութե . կամ խռովեցաս վն սովին՝ որ հանդերձեալ էր գալ ի վր ժողովրդեանն և նեզութե՝ որ յառաջիկայ ժամանակին . ըստ որում ասէ , ցոյց ինձ զնեզութիս՝ որ գալոց էր ի վր ժողովրդեանս այսորիկ .

17 Ո՛ վր . չի ընչնէ ոչ գոյն չգոյս չ իւ , և յոչիս բէր ի՛ գոյն . ասեսցէ բէր ձէ ընչնաս , և դալշտ ի՛ արասցեն չնէբոնբոս . Պոսեցան հօտ ի գոմս , և եղնիկ ի՛ ես գոյնն ասս ասս .

Ա՛ սա այնմ՝ զոր այլ մարգարէ ասաց , սովամահ սատակեսցին . կամ թէ՝ զնոյն ժողովրդ առակ ի ձիթենին ի յայլ գի և ի թզենին , քանզի յորժամ նաբա ոչ ետուն զբարեաց գործոց պտուղս այ՝ և ստեցին ածութենն՝ որով ուխտեցին ի սինա , թէ զամ զոր ասաց ածն՝ արասցուք և պահեսցուք . Ասեայ և նց ածն փրկութիք իւրովք , և ոչ ապրեցոյց ի ձեռաց նեղչացն յաւարս նեղութեցն , զի խոհեմեսցին տալ նմա զպատճառս ողբմութե և փրկութե . և ոչ ունէին պատճառս պատասխանւոյ վն անհաւատութե իւրեանց , զի ասաց ածն կանխաս մարգարէիքն գերել զնս , և էած նախ կարապետ գերութենն ըզսոնն՝ և ոչ զղջացան . խոստացաւ և յետ գերութե նց զդարձն և ապազակեցին յաւաստութե , կործանեցեր զմեզ՝ զի ահա տեսանեմք յայղեալ զնշանս մեր . վն այսորիկ արար կարապետ դարձին զկործանումն սարեւտնեայն՝ որ ևն ի վր եմի , և սատակեցաւ յաղթման եզեկիայի , զի գուշակեսցէ սղ վաս զատակումն բաբելացւոյն . և զի յետ դարձին հանդերձեալ էին տալ տանալ ի չինուած տաճարին , տայ նոցա առհաւատչեայ կործանմանն գովեալ

զսա

նուն թէն քոյ. և զարմացումն զլինիլն մարմին և կալ առաջի սիրատոսն, զի և առնելոյ քոյնիլ * Ի գել երկոցունեքդ նեռոց ծանիցիս զդա. * Ի հին և ի նոր կտակարանացդ, կամ ի մեջ անասնոյ և կենդանի փայտ, կամ սիրատոսն և հերովդեի, կամ երկոցունց ասպակացն. * Ի գերեզման ոտից յոգիեսցես. Ո կանուխս գալուստ հոգւոյն ի մարգարեան ասէ, և տեսցես նորին աքանչելեացն. * Ի հասանել ծանուկին երեսից. Ի դարագլուխս ընդ միջեալ գիասերաց. * Ի հին ի բեթ նոյ նկատեցէք և ընդ հովհաննու և յոհան ասիեր ներոն. Ո հանմանայ ըստ որում կիւլադացոցն մարմին կոչի, և ի մարիամ մայ ըստ մարմնոյ ծնեալ բանն ած. և զայնքան՝ օծեալ գտանել մի ի գիրս. և հրվանտար՝ զհոգին որ ի կոյսն հովանի եղեալ կոչիւր. և զսիոն՝ մայր և կին ցիւռ. և յանտառախիտ լեառն՝ զառաքելսն ի քարտողութի բազմագեան մայրանման ծաղկերանգաք. և եկեղեցի հին և նոր կտակարանաք. * Ի յոյնեցեալն երկին ընդ վերնոյ-ութ գոտոյ նոր. Ի՞ր ամպք լցիլ ջրով ցօղել ի յերկիր զանձրև, և վայելչացուցանել զերկիր՝ կանաչեալ գունովք. նոյնպես և առաքեալքն լցեալ հոգւով սրբով՝ յայտնեցին ընդ տիեզերս զքրիստոս որդի աստուծոյ. մանաւանդ՝ զոր ի թաբորական լերինն յերկնից յայտնեցաց հօր բարբառոյն, և լցեալ օրհնութ արարածոցս ի հօր բարբառոյն.

* Ո՞ոտիկեալ օրդեա ի լուսոյ հոգոյն ի նմանէն. Ո ալլակերպին ի վր լերինն, և զերեալ լուսոյն ի խոցումն կողին. * Ի՞ղէբ-ութ ի յեւթն նոր գոտւն Ո քրիստոս՝ որ հարաւ ի քո. * Ի՞ր անդ հոսաւեցաս ջրոյ-նեմբ գոտոյ նոր. Ի վերնատունն զաշխատութն մարմնոյ և արեանն, և յետոյ հոգւոյն ի ինութն յաւրեալսն. * Ի՞ երեսաց նր երկնի հրամանդ. Ո ինդանէլն սրամտութի ի գ-ժոմոս, և կոպել դանի. * Ո հինգ ջրոյ նոր էր ի ինեցեն գնուածդ ի ինեցեսդ. Ո ամենայն ծացն հոգիքն թառամեալ գինետ քոյ եղեն

նուն թէն քոյ. և զարմացումն՝ զլինիլն մարմին և կալ առաջի սիրատոսի, զի և առնելոյ քոյնիլ * Ի գել երկոցունեքդ նեռոց ծանիցիս զդա. * Ի հին և ի նոր կտակարանացդ, կամ ի մէջ անասնոյ և կենդանի փայտ, կամ սիրատոսի և հերովդեի, կամ երկոցունց ասպակացն. * Ի գերեզման ոտից յոգիեսցես. Ո կանուխս գալուստ հոգւոյն ի մարգարեան՝ ասէ, և տեսցես նորին աքանչելեացն. * Ի հասանել ծանուկին երեսից. Ի դարագլուխս ընդ միջեալ գիասերացն. * Ի հին ի բեթ նոյ նկատեցէք և ընդ հովհաննու և յոհան ասիեր ներոն. Ո հանմանայ՝ ըստ որում կիւլադացոցն մարմին կոչի, և ի մարիամ մայ ըստ մարմնոյ ծնեալ բանն ած. և զայնքան՝ օծեալ գտանել մի ի գիրս. և հրվանտար՝ զհոգին որ ի կոյսն հովանի եղեալ կոչիւր. և զսիոն՝ մայր և կին ցիւռ. և յանտառախիտ լեառն՝ զառաքելսն ի քարտողութի բազմագեան մայրանման ծաղկերանգաք. և եկեղեցի հին և նոր կտակարանաք. * Ի յոյնեցեալն երկինս ընդ վերնոյ-ութ գոտոյ նոր. Ի՞ր ամպք լցիլ ջրով ցօղել ի յերկիր զանձրև, և վայելչացուցանել զերկիր՝ կանաչեալ գունովք. նոյնպես և առաքեալքն լցեալ հոգւով սրբով՝ յայտնեցին ընդ տիեզերս զքրիստոս որդի աստուծոյ. մանաւանդ՝ զոր ի թաբորական լերինն յերկնից յայտնեցաց հօր բարբառոյն, և լցեալ օրհնութ արարածոցս ի հօր բարբառոյն.

* Ո՞ոտիկեալ օրդեա ի լուսոյ հոգոյն ի նմանէն. Ո ալլակերպին ի վր լերինն, և զերեալ լուսոյն ի խոցումն կողին. * Ի՞ղէբ-ութ ի յեւթն նոր գոտւն Ո քրիստոս՝ որ հարաւ ի քո. * Ի՞ր անդ հոսաւեցաս ջրոյ-նեմբ գոտոյ նոր. Ի վերնատունն զաշխատութն մարմնոյ և արեանն, և յետոյ հոգւոյն ի ինութն յաւրեալսն. * Ի՞ երեսաց նր երկնի հրամանդ. Ո ինդանէլն սրամտութի ի գ-ժոմոս, և կոպել դանի. * Ո հինգ ջրոյ նոր էր ի ինեցեն գնուածդ ի ինեցեսդ. Ո ամենայն ծացն հոգիքն թառամեալ գինետ քոյ եղեն

Ա՛ր կոչէ զառ ի տեառնէ առնորէ-

Մ Ե Կ Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն.

Ա՛ր կոչէ զառ ի տեառնէ առնորէ-

ՏԻ՛Ր Ո՛Ղ Ո՛Ւ Թ Ի՛Ւ Ն

ԼՈՒՄՅ Ե ԵՐԷՒՄՅ. ԳԵՐ՝ ՀՈՎԵՑՈՅ Ի ԳՐՔԻ-
ՈՒ Ե ՀԱՐՅՈՒԹՅՈՅ.

Ո՛ՅՍ ԱՌՆԵԼՈՎ ԹԷ՝ ՈՅՍ ՆԵՐԱՆԹԻՔՍ
Վ՚ԱՐՔԻ ԵՒ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՆ ԳՆԱ, ՎՐԿԵԼՑՆ ԵՆ ՈՐԴԻՔ ԱԶԳԻ ԻՄՅ Ի ՄԵՂՍ ՉԱՆՑ ԵՒ ՅԱՆԴԱՍՏՈՒԹԻՆ ԽՈՐԽՈՐԱՏԵՑ. ԿԱՄ ԴԱՐՁԵԼ Ի ԳԳԵՐ ՅՈՍՈՅՈՅ. ԶԻ ՈՐ ԶԿԱՆԽԱՍ ՊԱՏՄԵԱՑՍ ՄԱՏԱԿԱԲԱՐԵԱՑ ԲՆԻՆ ՊՂԻՐԿՈՒԹԻՆ ՅԼԳԻՊՏՈՍ, ՆՈՅՆ ԵՒ ՎԵՐԱԿԱՑՈՒ ԵՂԵԼ Ի ԲԱԲԵԼՈՆԻ ՅՈՅՍՄ ԾԱՈՅՈՒԹԻՆ ՂԵՐԾՈՒՍՑԵ.

19 ՏԷՐ ԳԳԵՐ ԵՈ ԼՒՒ ՂՈՐՈՒԹԻՆ, ԵՒ ՅՈՅՑ ՂՈՈՒ ԻՒ ԳՐԵՒ ՂԵԼԵՔՍԻ.

Ա՛ՅՍԻՆՔՆ ԵՐԱԳՈՒԹԻՆ ԵՂՔԵՐՍԻՆ ՊԱՐ ԳԵՒԵԱՑ ԲՆԻՆ ՅԼԵԱՆ ԱԶԱՏՈՒԹԻՆ ՀԱՆ ԴԵՐՁ. Ա՛Ր ՀԱՆԳԷՑԵ ՂԻՆ Ի ԲՈՅՈՒՆ ԻՒ, ՅՈՂԻՆԵ ԵՐԳԻՎ ՆՈՐ. Ո՞ՎՐ ԲԱՐՁՈՒՆ. ՅԼԵՄ ԵՒ Ի ՍԻՈՒՆ, ԱՅՆ ՈՐ ԱՍԷ Վ՚ՆՈՐ՝ ԲԱՐՁՐԱՑՑԵԼ ԵՐ ՔԱՆ ԶԱՐԱՀԱՆՈՒՆ, ԶԻ ԱՐԱՔԱՐՆ ՆՈՐ ՆԱ ՈՉ ԻՀԼԻՍԵՐ ՕՐՀՆԵԼ ԻՒՔ ԲԱ ԶԱՅՆ ԶԻ ԱՍԷ, ԶԻՄԲՐԴ ՕՐՀՆԱՑՈՒՔ ՁԵԶ ՉՕՐՀՆՈՒԹԻՆ ՏՈՆ ՅԵՐԿԻՐ ՕՍՈՐ. Վ՚ՈՐՈՎՐԻԿ ԱՍԷ, ՅԱՂԹԵԼ ԵՐԳՈՂ ՆՈՐ, ՈՂՔ ՈՐՀՆԵՑՈՒՔ ՀՈՐՆ ՅԱՂԹԵԼ ՉՕՐՀՆՈՒԹԻՆ.

Ա՛ՈՍՏՈՒԱԾՈՅ ՍՈՒՐԲ ՀՈԳՈՒՆ ՏԷՐՆ Ա՛ՂՔԱ ՀՈՍՈՅ ՍՈՒՐԲՈՒՆ՝ ՀՈՎԵՑԻ ԳԻՆՈՒՆՔՆ.

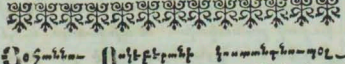

Ք՚ՈՀՆՈՆ ՍՈՒՐԲԵՒՔԻՆ ՀՈՍՈՒՆՔՈՈՂՔ-ՈՅՈՂ ՈՅ Ա՛ՂՔԱԿՈՍՏՈՂՈՒՔ ՍՈՍՏՈՒԼ Ա՛ՂՔԻՍՈՅ ՍՈՒՐԲՈՒՆ ՀՈՎԵՑՈՒՆ ԳԻՆՈՒՆՔՆ.

ելլեն ի դժոխոց։ * Լուծ Ս քոյ ի վրա ձեր
ից։ Ո յաւիտեան ի վրա խաչին իբր թէ
չափով այն երեսուն և երեք ամք ընդ
երկիր չըկեցաս։ * Լաւ է ինէն Ո մըր
լուեան խոնարհեցուցանել ի խաչին ընդ
հարաւ՝ զոհերգերս դիտեաց։ * Ի երկինս
հոլովոյին։ Աւասպաշտաւթիւն վեց հազա
րեան դարուցն՝ որ լըռանացեալ էին,
և զանտաւս չարեաց յիւրքն բառաս
ցեալ, ի խաչին ընդ հանուր զոհերգերս
դիտեաց։ * Ի երկինս հոլովոյն, և անտառ
վառեցաս։ * Ի գոչելն քոյ ի վրա խաչին՝
ամ լեռանացեալ չարիքն կործանեցան։
* Յաւխոնէից ճանաղարհին՝ որ ի պղտիկն
էին, կաթոցան։ Ա՛ի նմանէ գաղացան ամ
նէն երէից։ Աւերգոն՝ զոչ հնազանդական
աւետարանական քարոզութեն՝ կորըս
տեամբ սպառնացաս սատակել։ * Տեսի
չեռնոյ գոլոյ։ Ո մեղաւորդ ոգիս բա
նակեալ և ելեալ ի դժոխոց։
* Լսաւելցան բնակիչ վռնացն մոգիսս։
Ո ի լուան զսպառնալիս գերհեղոյն,
թէ դարձցին մեղաւորք անդրէնն ի
դժոխս։ * Ա՛ի ըն ի գեղս բարիոնս
գաս ոգի։ կամ պրոմոսէ ս ի վր ը։ Ա՛ի թէ ի ծովահեղձիցն կրկին ես
ինդրելոց վըհից, ի փարատանէ կամ
ի կռապաշտութէ դաւանողացն, որք
ոչ գիտեին թէ՝ այնչափ պատիճ ես
արձակելոց ոգ սուրամայելցոյն, կամ
ծովահեղձուել ըզհերձեղին։ * Լուեր գոս
ի կոս։ Ո բազմեաց ի խաչին հե
ծելութէ և զօրութէ ձիաւորեալ ի
դժոխս առ հոգիան, և փրկեցան նոքա
ընդ յառնելն քոյ։ * Ո սրեսս ոգնէ գոյ
ընկաս կոպտելոյ գոյ սրբելոցդ։
Ո արթնաւի՝ եւ օրհնեայ յարուցիդ ասէ,
և զի աղէտաւորեալ յաստուծոյ ի
վանգալարի՝ սրկման ձեռնին խրոյ ջար
դեաց զամբս բէլիարայ։ * Ո նեաս
նոգոյեցոյ գոյ սրբեցոյեր։ Ա՛սպարձա՛ զէ
կեղեցիս կոչէ, և նետս՝ զառաքեալսն,
զարբեալսն ամենայնք հոգեոյն։
* Ո գեաս յեղոյր, Ո յորդաբառնէն զքալ
րոզութէն՝ որ առաքելոցն գեղոց նման
նեցոյց՝ որ ցրուեցան ընդ տիեզերս,
և արբուցին զպատաբեալսն այ արդարա
թեանն։ * Ո երկիր բողոքեցեր ի սասա
հասան ահագին տնչեաց։ Չէ ղեղատե
լեր ասէ՝ հոմանք երկնային շնորհագո
զերկիր՝ որք անպտղութէ էին զանձինս
բերանց պաշարեալ՝ անցանէին ընդ
սովորականն։ * Ի գոչելն քոյ ի խաչին առ
հայր՝ վէմք պատառեցան։ * Լաւ ըզ
փոլման տրեփանն տգէլաս։ Ո խաւա
րասին երից ժամուցն ասէ։ * Լաւ ձը
գաս լռանէն գոտորեաց։ Ի դժոխս՝ որ
ի հոգեացն էր, դադարեաց։ * Ի երդեա ի
յիմս սկսող գոյ գեղոցն։ Ի ոյ զհրեշ
տակս ընթանան արագաթև ելեալ հո
գիքն ի դրաց մահու։ * Լաւ ոգեա ի
լոյս գոչեալսն զոյ գոյ։ Ո ելանէլն
որգաւառ հայր՝ լուսակերպ տեսլեամբ
գնացին զհետ այ արգելելոյքն։
* Լաւթիւնեամբ ղբրիտեա ի վերոյ երէից։
Ո հասել լութէ ժամանակին անյարկէ։
* Լաւ բարութեամբ զսաղտա զհերեանաս։
Ո զրաւելն յաճապաշտուն առաքելոլքն
ցուցանել։ * Լբրետոյ ի փրկութէն ծագ
վերբեան գոյ։ Սկսեալ առ մեծիէն մով
սիսէ և յեսուէ՝ մինչ ի ժամանակս
անօրէնութէն և ընորհաբաշխութէն։
* Ղհաւորեալ փրկեցէր զծնեալս գոյ։ Ղհան
ցեր աշակերտեցիք զամ հեթանոսս։
զայս յետ յառնելոյն հնամէ։
* Լեռոյնէս էղեն ի գերեզման մորդեան։ և
ոչ սիքոքաոսանեցան՝ յոհգոնեա ընկղմեան,
Լրեւ ի կատարածն իջելի յանապատին
ամբարտաւանքն խորտակեցան, կորիս
իւրով բանակովն, և պիղատոս և հե
րովդէս։ * Լսկրբեցէր ղվերծ ղօրութէն։
Ղմեծամարտ խաչահանութէացն, զօրա
գլուխքն մեղաւորաց յոտեր գաղթեան
ի գազանին։ Ի պաշարելն վերափանո
սի գհրեայսն, զոր ինչ ընդ քս խորհե
ցան և արարին՝ գահն գայն տիեզերա
կան հրատարակաւ։ * Լսաւեցէր ի վերոյ
ծովս վերկոյս գոյ։ Ո ուրց նման էն
աշխարհական ցանկութէից, և հոգւոյն
երկ

ՄԵԾԻ ԳԻԲԼՈՒԹԻՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅ։

ԳԼՈՒԽ Ի. ԽՈՍ. Ա.

ԸՆԴՆ ՈՐ ԱՂԱՂԱԿ

ա. սոֆոնիա ժողովոյ, որդւոյ գոփոլիոյ, ամբոխ՝ եղկիոյ, յոսուբա յովսիոյ ուղղոյ ամօթոյ ոչոյ։

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ։

Յաւուրս թագաւորութեան յովսիայ որդւոյ ամմոնայ՝ այն որ կործանեաց յերուսաղէմ զբարձունս կռոցն, ուստի մարգարէացաւ սոփոնիա երէ- միայեւ հնդերձ և ողղայիւ կնաւ, այնմ որ առաքեացն առ ինքն յովսիա հար- ցանել յորժամ գոհն քահանայն ՚ի մաքրելն զտաճարն զդիւս կուսակարա- նացն, և ածին առ թագաւորն ։ Ասայց ընդ ելոր յորժամ սոքա մարգարէք եին առ կինն առաքեաց նա հարցանել ։ քանզի զի դեռևս տղայ էին, և չէին յայտ- նիք ամենեցուն ։ ըստ որում և ասէ երեմիա, ուեր՝ և խօսել իսկ ոչ գիտեմ՝ զի մա- նուկ եմ ես ։ և երեքեան սոքա յիրաւ- ի՛ և արժանապէս մարգարէացան յա- ւուրսն յայնոսիկ ։ այլ զի ցուցցէն Թէ՝ բարձեալ է սրտի մեօք սերն այ՚ի մտաց ժողովրդեանն, Թէպէտ և թագաւորն բարեպաշտ՝ բռնադատեր զնա ։ վասն- րիկ՝ ի կինն ազդել հոգի մարգարէուհին՝ յամօթ սրաց նոցա զիաւս սրանց նո՛ր որք ոչ գտանէին արժանի, և տղայոցն զպատիւ ծերոց նոցա՝ որք անարգեին խորհրդովք իւրեանց ։ ի վե՛ր որոց յարոյց յանդիմանիչս զմանկունս իմաստուն, այլ և՛ի բաբելոնէ լինելոց էր մանուկն Հօթ

էրիմարք լեալ առաքեալքն՝ ձիարձակ արշաւեցին ընդ տիւղերս, և խառնե- ցուցին զլեզս կռամոլութեանն սպկի՛ և ցամաքեցուցին ։ * Այ՛ էս և խոչոյն ասէր էն՝ Յորժամ եղաւ որն ի գե- րեզմանի և շրջապատեցան ի սրտմտե հոգս առաքեալքն , համարեալ ընդ մեռեալս զնա ։ * Ո՞ր գոհեցէք յա- ռաջ նեղութեանն ։ և անդեա ի վե՛ր ասէրացն՝ Ո՞ վ յանդիմիթար սրտմտութեն անկաս նին քո Թշնամանօգքն , այլ ի խաչե- լութեանն եղև ։ * Մանչեն ոչ ասէ ըս գոռալ էր ։ Ո՞ հին օրէնս Թզենի ան պտուղ կոչեաց , որք ոչ իմացան զքո գալուստն ։ և այդ՛ զնոր պատուի- րանս զեկեղեցի անուանեաց ։ բայց ի ժամանակի նեղութեան կատարած- ն և՛ ՀԵԹանոսաց բնաբարձացի քահա- նայ ։ * Պոխոեցն հօթ ՚ի գօղոց Հերէնց ժողովքն Թլխատութքն ՚ի տաճարէն և ՚ի զոհէն ։ * Լա՛ էնէս փ՛ ես գոյն ասա նասը ։ Վհահանայութեն բարձեալ յաճախապահից՝ որոշեալ գնալով ՚ի դաւուէ , զի բարձաս յաղգն իէլի ամատուեալ ընորհքն մարգարէուեին, և քահանայութեն , և սրբութեն , և Թագաւորութիւնն , և դատաւորութեն։ * Լա՛ ՚ի ոէր յոսայոյ ։ Ո՞ գինս արեան ձմարիտ գրաւական ինձ համարե- լով ուրախացայ ասլ փրկչաս իմով՝ զի ասաց Թէ՝ ուր եմ եմ, անդ և պաշտօ- նեայն իմ եղիցի՛ ։ * Տէր ՚ի ոեսուէն եա էնի չղո-ն է՝ Լա՛ և Տայր եկեսցուք , և օԹեվանա առնիա սրսացուք ։ * Ասոյց ղաա ի հաստատե՛ ՚ի պրոեսոյ ելչնոյն։ Ո՞վ է եւտա ձեզ իշխանութեն կոխել զԹշնամիս ։ * Ասոյց վո՛ս ոչ ոչ ։ Լա՛ քաղաքաւ քաղքերացարուք՝ զի ես յաղեցի՛ աշխարհն ։ Ո՞ այսօրիկ հոգւոյն ակամբ յառաջագոյն տեսեալ մարգարէն՝ գուշակեալ մոլխիսէ ՚ի հինն , և առ նորս՝ քնի՛ ։

որում փառք յաւի՛ տեանս ։ Ա՛մէն։

եօթնամեայ դանիէլ Ֆերդինգ գատաստան։

2 Պահասնելով գոհասցէ ամ յերեսս երէցն՝ ասէ ցնէ։

3 Պահասցէ ոչորք և անասուն. գոհասցէն ըհալնան երկնից, և յինան ծովս։

4 Հաս գերուածքն սկսանի պատմել որ Հանդերձեալ էրնոց լինել ի բաբելացւոյն, և բառնալ զնա յերկրէ իւր ընծայ և խաղացուցանել ի բաբելացիս. բայց զի մի տրտմեսցի Թագաւորն ասէ դան իւրոց և կործանեաց զիւրսն անտես, ոչ երեթալ նա զբանն մերկ, այլ ամ ինչ առաց պատասեաց, ոչ զի յուցցէ Թէ նա արտաքոյ մեղսոյ է սպառնալեացս՝ որ առ յապայ, և ոչ է յաւուրս նոր գալոց Հասարակական բարկութեանն՝ որ ի վերջ հրեաստանի և երկրի։ Այլ գոհասցէն ոչ պարկեշտ։ Ի բերէց գնաւօրէնս յերեսաց երէցն՝ ասէ ցէր ։ Պարձեալ՝ խոստովանեցան գյանցանս իւրոյ յայտ մասին, զի ամպարիշտք ասէ՝ ոչ արասցին, ուստի արտաքոյ էր նա, զի ոչ անօրէնն էր նա՝ այլ արդար, և ոչ ամպարիշտ՝ այլ բարեպաշտ, որ և ծանիցէ Թէ՝ յորոյ ինքն էգնւ վրէժ ժխրէր դէր այլ, և նոյն ինքն ոճ հանդերձ ձեռալ էր վրէժս պահանջէլը

4 Այս ոչ էգնէցէ չձեռն իմ ի վերայ յոգոյ, և ի վերայ ոճ երեսից ոչ բնակաց եչէն. Ի բերէց ի գեղոչէր յոգոյնան բնակեսցէ։

5 Ի վերայ յոգոյ ձգէ զձեռն, զի եմ բեմ երեթալ էր յասորեստանեղոյն, և զի յոյս արասցէ Թէ՝ եմբեմ վճռ կռոյն բանտաղու ջնչեցաւ, և ամեղոյզ բանտաղու մնացին առ յոգոյ. վճռ այսորիկ երեթիցէ նա գերի, և բարձրի անասն բանտաղու ի տեղոջէ յայս մանէ, այսինքն ի հրեաստանէ և յերուսաղէմ։

5 Այս գանասնա գրուցն հանդերձ գոհանայ։ Ի բերէ գոգնէն ի գանիս շրջեցէ երէնէց . և ոչ երգնան յանասն գեասն՝ արտոյն խոտն, (և երգնան ի գղեակն,) և ոչ խորգերն ի գեասն ։

6 Այս ոչ ինդրէն ղէր . և ոչ ոչ ի գեասն կոչն էին։

Յովսէփ մանրեաց զբարձունս, և խոր տակեաց գկուռան, մինչև զոսկերս մեղրեղոյն այրեաց . սակայն ցուցանէ մեզ գարեւ Թէ՝ և ոչ այնպէս կարաց գնա ուղղել յերկրպագութի այլ, այլ ունէր գին քրտամ, և գեռևս ի տանիս կացեալ՝ զերկինգ գրուէթիան խոստովանէին ամ, և Թագաւ յերկիւղ Թագաւորին սպառնալեաց՝ երդնուին յանուն ամ, սակայն նոքին ոչ միայն բերանօք՝ այլ և սրտիւք երդնուին ի մեզբովմ կուռք, և ոչ երբեք կամէին ի ամ կողմն լինել, և Թագաւորին բարեպաշտութէն հաւասարիլ

7 Երէցք յերեսաց ամ այ գէյ ե օր ամ։

Որն յորում զարթնացեք զվրէժ խնդրութէի իւր ի վերայ ձեր, ոչ Թէ երկար ժամանակի միջոցաւ չամենալ է, այլ այժմ անագանել մերձեցաւ . և զի լուծել զպատանալիան ստրկացան յապաշխարութէի կոչէ զնա, Թէ երեթիցէ յերեսաց ամ այ . այսինքն՝ մտոք ձերովք, և ոչ ի հարկէ . Ո՞ք զոտոտեսցէ գէր չչոհ ի՞ր , և հրաւիրեսցէ չինչնական ի՞ր . Այսինքն գյուդա պատրաստ է պատապագել ի տաճ և ի գերութէի. զոր օրինակ այր մի՝ որ զուխտս զոհի խրոյ որոշէ , այսպես և դա որոշեցաւ ի սպանդարոյ , և հրաւիրեցան կռնականքն՝ որ են գերեվարքն կամ Թագաւորք և գաղանք անապատի , որք Հանդերձեալ էին յապիլ ի դիրականց սպանելոցն . ըստ այնմ՝ արկին զդիակունս ծառայից քոց՝ գեշ Թռչնոց երկնից, և զմարմինս սրբոց քոց գազանաց երկրի ի կերակուր։

8 Այս եղեալ յոյսս չհի ամ՝ խոչեցի՞ չձեռն յերեսաց՝ և ի տուէ Թագաւորն, և յանգ որ չէնեցալ են չհանդերձեալ օրաս։

Ի դու ասէ՝ ոճ յովսիա, սքանչանար ընդ սպառնալիս ամ՝ զարդասրութիւն անձին չամենալ, զի նոքին իսկ իշխանք

ցին յաստրեստանուն գերաքեղ ի հրէաստան, և վա՛ս առցա գերիլոյ ի բաբելացւոյն և մարգարէութիւնս։ Նեռա՛ն գնա՛ ի էլուռա։ Նա՛յնիսկն, ի բերոյ քաղաքին՝ որ և սիոնի՝ զի Թէ յայն իբրև յամուր ապաստանի դիմեացեն, և անդ բնակութիւն մեծ տիրել նշ։

11 Ղեռոբ՝ բնակիչ կռոբերոյ՝ զի նմանեցաս ի ծաղվոյրդ փոնոցաց։

Նանանացւոյն այնոցիկ՝ զորս երբեմն ի ժամանակս յետաս դաք կոտորեցիք յանխնայ, արդ ըստ այնմ նմանութեան կոտորեացեն զձեզ։ վա՛ս այսորիկ նայելոյ՝ի փորձ օրինակի ձերոյ՝ որոց բնաւ կիչք երկրի, ողբացեք։ Այսոքիսին եւն որ հպարտացեալ էին ութեամբ։ Նա՛յնիսկն, կաշառօք զոր ժողովեցին անիրաւութե՛ն՝ի նոսին հպարտացան, սատակեացին փոխանակ կաշառակերծութե՛ն իւրեանց յայնմանէ՝ որ հրամայեաց ոչ առնուլ կաշառս ի վե՛ր իրաւանց։

12 Նա՛ եղիցի յաւուր յայնիկ՝ փնտռեցից զերուսաղէմ ճրագօք։

Յայտ առնէ թէ՝ ոչ զբ մնայ անփորձ ի պատուհասէն, այլ ի վե՛ր անցուն տիրեացե վասնդն մանր քննութե՛ն։ ոմ ասաց կանխաս եւայլն առ երեկիա, գանձք քո և հարց քոյ՝ զորս այդր մեծերեցեր, երեթիցէն ի բաբելոնի, ի ծածուկ տեղւոյդ՝ ի լոյս եկեալ։ Նա՛ խնդրեցից զերեք յոռանն ոչ ուշտիհեցին չգոհացոնե՛ն խոթեաց։ որ ասէին ի սիրտս իւրեանց։ ոչ քոյր ինչ առնէ տէր, և ոչ չար։ Պահապանն՝ զմարգարեան կոչէ, որք իբրև զհաս կացուցեալ՝ զմերձ եկել հինոն թշնամեացն գաղտակերցին կանխաս իակ նոքա ի ներողութե՛ն այ ապաստանել անհոյնի առնէին ասելով, ոչ քոյր ինչ առնէ տէր, և ոչ չար։ և արհամարհել ներողութե՛ն, և ի բարկութե՛ն թշնէն զրկեցին։

քո և մերձաւորք՝ օտար ի քէն խորհուրդ (խորհին) և տուն թագաւորաե՛ քոյ մոլորին ի շաւղաց քոց՝ օտարոտի՝ հանդերձս զգեցեալք, որ ե՛ ինքն պաշտօն կուռին։

9 Նա՛ խնդրեցից զերէծ յարկոզես յանցանս տաղջէ՛ գեօղ յոռոբ յայնիկ։ ոչ ընե՛ն զուռն ո՛ւ ոչ ի՛ւրեանց ուղղութիւնք։

13 Եւ ելեալ ընթացաք նոցա ՚ի յոփղոսոբէ, եւ տանք նոցա յոգիսոնաբերան։

Այսինքն, ամբքն՝ յորոց զօրութիւնքն յուսացեալ էին փրկիլ, և տուին նոցա բարձուիք, և ապահանձին յոպականաբի. ոմն ՚ի վերագոյնն ասաց, բարձիլ զմեզ ցեղալ անուն բահաղտա։ Եւայլ երբ բայեցին, [նդրբելոյ գվրեժ՝ որ հանց գուցեալ նահիցին ՚ի վը գանձուն իւրեանց։ Եւ զի մի կարծեսցէն նոքա թէ՝ յետ բազում ժամանակաց լինել լոյ ե այս, և զնոքօք անցանել պատուհասն, յաւելու։

14 Ո՞ ինեսցեն տանն և ի՛ բնակեսցեն ՚ի նոսա՝ ինեսցեն այգիս և ի՛ ուբեցեն զգինի նոցա։ Ո՞ ՚ի գոյ է օր պատուհասն գծոն։

Յայտ է թէ՝ գերութեանէ նց, զի ոչ թէ բազում ժամանակս էանց ընդ մէջ, այլ յաւուրս սքաղաս որդւոյ յովսիայ եկին այսպէս ՚ի վը նց և գերեցան ՚ի բաբելոն։ Եւ փոխանակ այսոցհետեւ՝ ևս առաւել տատակացութեանէ զՀ և զերը կիւղ զօրութեանէ ան ՚ի վը նց։

15 Ահագ է և սրտ յոյժ ՚ի յոյն սաստ պատուհասն եկ՛սա և գասն։ Խորհեալ շնորհ։ Ո՞ բարձրանէ օրն այն։ օր նեղութեանէ և վտանգի։

Ո՞այս ամ յաճախեսցէ՝ թերևս զնա ՚ի զգաստութեանէ հաւանեցուսցէ տեղի տալ ապաշխարութեանէ ՚ի բարկութենէնն։ Ո՞ր նշանաբերանէ և ոգոնաբերանէ, օր խաւարի և գիւղ։ օր ամոց և մրրկոյ։

Ո՞ առաւել թշնամանութեան՝ որ պատուհասէ ե, օրինակէ։ զի ոմն ՚ի միգոյ և ՚ի մառախլոյ պատուհասն ոչ կարէ զձանալ պարկն ընտրել և ՚ի նեզութենէն ապրիլ, այլ ամեայ պաշարել խաւարտն։ այսպէս և յօրն այն՝ ևէմ ոչ կարէ զերծանիլ ՚ի մառախլոյ բաբելացւոյն՝ որ պաշարէն զնա։

16 Ո՞ փողոյ և ազաղակի ՚ի վերոյ ամուր տաղտուց, և ՚ի վերոյ անկանց բարձունս։

Ո՞ ի կարծեցին նոքա թէ՝ զնր օրինակ ապրեցան յասորեստանեայ անտի, այնպէս վրկի և ՚ի բաբելացւոյն եէմ քաղաքն հրեաստանի։ Հատանէ զայս յոյս՝ ասելով, փող պատերազմին և ազաղակ պատերազմողացն էզալ ՚ի վը անկանց բարձանց ամուր քաղաքին, և մի զերծցին՝ այլ յասաքնում նոճագին, այլ զի՞նչ։

17 Եւ ննեցէ ընդերկի, և գնասցեն իբրև կոյր. զի ՚ի տեառն եղեն։

Ամ է և մառախուղ նեզութեանէ, վ՞ այսորիկ և ընթացքն է իբրև զկուրս անպատշաճս ՚ի նեզութենէն՝ որք ան մեզան, և ՚ի նմանէ պատուհասեցան։ Եւ ասէն չոնաւ նոքա ՚ի վերոյ սնոքաց. զրկ ոչ ինչ կոյասցեն օգնել նոցա։ և հեղձէ զբերն նոցա իբրև չհաղ, և զնորինս նց իբրև չազբ։ Վ՞ բազմութեանէ սպանելոցն ասէ՝ որք առատանան և անպիտանանան. [որում յայլեսցեմ վայրկ ասէ Տանգոյն սմին, ծանր բացագոյց զմարդ քան զոսկի։

18 Ընթաք նոցա և ասէ ՚ի կոյասցեն էբէնէ զնն յոյսդ բարկութենէ պատուհաս։ և հրավ նախանձոյ նորա ծախեսցէ զամ երկիր։

Ա՞ն կրտցն ասկեղինաց և արծաթեզինց ասէ՝ առ որս ապատան լինէիցեն, զի ոչ թէ միայն ոչ փրկեն, այլ և զհարս նախանձուն ևայ այնոքիկ չարժեցին ՚ի վը ինքեանց, մանաւանդ զամենին ՚ի սուր սատերծ, ըստ այնմ՝ ահա նախանձոտ եմ ես, և զհաւս իմ այլեսցեմ ոչ կամիմ, և ոչ զպատուիրէ իմդ ըստ ըլոյ։ Ո՞ ՚ի վերոյ ե ոգեկոչ որացէ ՚ի վերոյ ամ բնակչոց երկրի։ Ա՞յ թէ տաղտնական միայն ՚ի խրատս է՝ զի զողորմութենէն նեղոզութենի զինի ածցէ, այլ յորժամ տաղտնական տիրէ՝ գոյդ նմին և սպառեալ վախճանին նոքա ՚ի բնակելոց յերկրին, և խաղան գերիք ՚ի բաբելոնի։

Գլուխ ՀԱՆԻՈՒ

1 Յորժամ ելանէր ի Բեթղեհեմ ամենայն ազգաց, եւ ի Բեթղեհեմ ոչ ոք ընդունէր զնոսա, եւ ոչ ոք ետ նոցա տեղի ի տան իւրում, այլ ի գոմին ընդունէին զնոսա։

2 Ի գոմին ընդունէին զնոսա, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

3 Եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

4 Եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

5 Եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

6 Եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

7 Եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս, եւ ի գոմին ծնանէր Տէր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ ազգս հեթանոսաց ասէ զայս՝ որք ի ծովէզերեայսն էին ի կրկնացուցումն ազգացն, զի և նորա ամբարեն գերեզմանս իւրեանց ի բաւեւլացուցն ընդ երկիր, և փորեն իւրեանց միայն առ յաջոյ ժամանակս ի գերեզմանս ազգացն յուշադէպ։ Այլ այսպէս, թէ զամենայն նշդ միաձեալ զգալաքսեան՝ յետ դարձին սրբոյ ժառանգելոցն և արտացեն Հարսակ հօտից, և զաւերեալսն գոմս խաչանց զօրութիւնն այլ՝ որ յայց եւ դարձոյց զնոս։

8 Ամէն ընդհանրական հաւատս։ Եւ ընդհանուր ուրեցուն ուսուցոյ ասելով հանդերձ ընդ վերոյ ասելոցն եւ, և ի ծնունդն ի վերոյ ասելոցն եւ։

Ո՛ի թէպէտ և զժողովուրդ իմ իրաւեմ, սակայն զնախատինս նշդ՝ որ յօտարացն, ոչ առնեմ անտես։

9 Այլ այսուհետեւ նենգանք եմ ես՝ ասէ Տէր ընդդէմ ընդ ինքն։ զի հաշիւ էրթ ընդդէմ եղէալ, և ոչ ինձ ասելոց էրթ չէ՛։

Հնչեցուցանելով յիշեցուցանի նշդ զուռաքինին, զի օգնութիւն նմա ապրեցոյց գՀայրն նշդ ի սատանայ։ Իսկ այժմ ասացեալ և կորուսանի զընչական նմա գաղտաստանաւն սատանայ վն նախատուածն՝ զոր նախատեցին սրբա զայն որ պաշտեացն զնոս Լո՛ գոհանա ընդ էրթ ընդեղ կոչ՝ և ասելոյն ընդ յաւերժ ծաղվերեան էին յերկաթեայն զնն։ Կայս զատանայս կործանեաց բաբելացին, իսկ յետ դարձին՝ միացորդքն իս

թագաւորութիւն։ Եւ ած յարեաց ընդ այնասիկ և հենգնեաց զինեւռէ՝ զոյոյ ետես զվախճան կատարածին այն որ յայնժամ մեծաբաներ ի փառս ճախաճ Թեհան իւրոյ։

14 Եւ եղէց ընդ նմա ոտոխանութիւն։ Եւ ոչ ըէրէ իբրև զնոսա զոտս։ Եւ ոտծեսցին ի ձկի նորա հօտ և ոտ գազան երկրի, և գեղոտնութիւն՝ և ոչնչ ի յորկո նորա բնաց եսցեն։ Եւ գազան գալեսցեն ի նիւս նր։ Եւ ոգոտ ի գրոնս նորա տոնչի իբրև զիայծ ի բոյրեսնեն նորա։

Այլ իբրև պատահ կործանման եցոյց զինացուածս բահագրաւ, և գամակոսի՝ զհպարտութիւն նր, և մոլաբեռս՝ զնախանձ տանս նր. այսպէս և նենգութիւն զգործ րութիւն նր, որ բարձրացեալ էր ի մէջ ամ քաղաքաց մեղօք և պատուով, այլ մայր ի մէջ ամ ծառից. վն այսորիկ ոչ առաց միայն զատակումն ազոխատաճնաւոն՝ որ տիրեր նմա, և լռեաց՝ զի մի կարծեսցէ թէ թագաւորն բառնի և քաղաքն ի չինութիւն մեռցէ, այլ եցոյց նշանաքն և զատպատումն նր։

15 Եւ ոտ տոպ վերծգործ բնակիչ յոտով. ոտ ոտէր ի սրտ իւրոյ, ես եմ, և ոչ կա ոտ էզ չեռ իմ. չիջիր եղև յոգոնութիւն ճարտի գազանաց։ ամ որ ոճոնիցէ ընդ նա, ընդ ոտ և ընդ ծեսցէ զերծ։

Ի կարողապես բազում խնդրեր ըզ վրէժ իւր յամազգաց, և յոտոյր ի կարողութիւն թէ ոչ ոք կարէ իւր ըստ նմանել, իբր թէ ամէն յետոյ են իւր՝ և ինքն առաջին. արդ ի կամէն այդ ա պականեցաւ և տկարացաւ խնդրել վրէժ ի քաղդեացւոյն, որ տապալեաց զինքն այնչափ մինչ զի եղև զարմանացումն աւերակ նր անցաւորացն՝ որք տեսին զչինութիւն նորա։

Ա՛ն իբրև զանթոմպացի՝ զատուրց զթագաւորութիւն անուանէ, զի և ևթոմպացոցն տիրեր՝ որ բնակէրն ի նինուէ, և անտի զորա նայր։ Ետուէլ ոտոխէր էոյ էէ։ Ի դրան էէ մի՝ յորժամ սատակեաց հրեշտակն զզօրսն սենեքերիմայ, արդ նայն ձեռն դարձեալ ձգի ի վր նց՝ և բառնայ զը

իշ

բէլի, զի եկին փառաք յամս կիւրոսի ազքայի՝ տիրեցին ամայի քաղաքացն մեռցելոց։

10 Եւ ետացոյց ոչխի էոյ ծոտանգէոցեն գնն։ Եւ ոչ նոցա փախոնի հպարտութիւն նոցա։ չի նախատեցին և գծոբոնեցին ի վերոյ տեառն ոճոխուէլ։

Պատուհաս նց փսխան այն՝ զի գիրին և ոչ գոռնան։ իսկ իրէլ զոր առնան հալածնէին նախատանօք, զորս թող այ իւրոյ գառնայ՝ և ժառանգէ զժառանգութիւն նց։

11 Եւ ետեսի ոէր ի վերոյ նոցա, և ոտոր էնոցէ չոտ ազգս ոչխոյ։

Յայնմ էր ասէ այս քաղաքացս՝ որք սահմանակիցք էին էնմի, սակայն ոչ կամեցան ճանաչել զքաղցրութիւն նր. վն այսորիկ երևի ի վր նց բարկութիւն՝ զի ոչ ծանեաւ զնա դամասկոս ի բժշկութիւն նեխմանոյ, և ի յայտնութիւն խորհրդոց արքային ի ձեռն եղիսեի ի սամարիա. արդ երևի նց ասծ բաբելացոցն՝ որ գերեր զնս, և կործանէ զնուռա նոցին։ Եւ եղէր պագչեն նմա էոտոնչէոր ի ոէզօքի էոէնոյ՝ ոտ նկղէ ոչխոյ։ Յորժամ բմպեն զբաժակ բարկութեն՝ զոր ցուցին կանխաս մարգարէքն, յիշեն զմարգարէութիւն ի վր ինքեանց, և երիվիր պագանեն այ՝ իբրև ճշմարտութիւն զան յայտ պատահումն կանխաս գիտողի։

12 Եւ ոտ էնոզոցէ հոէնչէ ոտոսերէ էոյ էէ։

13 Եւ ձգեցից գնեան ի՛ ի վերոյ հէնոէոյ, և ոտոսկեցից գոտորնոտեանոյն։

Ընթացիր՝ զատուրց զթագաւորութեն անուանէ, զի և ևթոմպացոցն տիրեր՝ որ բնակէրն ի նինուէ, և անտի զորա նայր։ Ետուէլ ոտոխէր էոյ էէ։ Ի դրան էէ մի՝ յորժամ սատակեաց հրեշտակն զզօրսն սենեքերիմայ, արդ նայն ձեռն դարձեալ ձգի ի վր նց՝ և բառնայ զը

Գլուխ Իբ։ ։ ։

Յայտ է թէ՝ ի ժամանակի բառնալոյ արքայութէ քաղդէացւոց կարգան ամ ժողովուրդք զանուն տէն, յորժամ տէ- սանէն զկիւրոս մար՝ որ աւերէ զբա- բելոնի և դարձուցանէ զգերին իէլի, յիւրսըպանդիւր լեզուս փիւտուէն գանձն իէլի՝ որ փրկեաց զնա պանչէլեօք։ Այլ դարձիլ Տէրվ Նախնիս իւր սատա- կեցից զերկիրս։ Այս որ է Տուն, եթէ ոչ այն զոր էին որդիքն այ և էարկ ի յերկիր, և վառեաց բորբոքեաց զնա ի սիրտս ամ մարդկան բնակեաց նէր, և այ- րեաց զփուշն և զտատասկն ի խորհրդս դաց նէց, յորմէ հետէ ձգեցին նոքա զգ Տուն կիզանող յանձնիս մկրտութէ աւազանին։ ըստ որում և ասացն, Տուր ևսի արկինել յերկիր, և արդէն իսկ բազ բոքեմ զնոյն։ որ այրեաց զփուշ և զտա պատրաստութէն յերկրի, և մաքրեաց յար դարեաց զանձնիս հեթանոսաց տաճար այ, և յայնժամ դարձոյց ի վէր ժողովրդ դոց ի լեզուս և յազգս նէց կարդալ ամպն զանուն տէն։ Ի ծառայել նէ նոս ընդ գիվ լծվել։ Այս որ է լուծն։ եթէ ոչ այն միևն նորն՝ որ կազմեցաւ յորս դեսպ անտի յովսէփոս հիւսանն, այս սինքն խաչն՝ որ եդաւ խորհրդաբար ի վէր ուսոց հեթանոսաց՝ յորժամ ե- բարձն զնա սիմոն կիւրենացին յապա ցոյց նէց, որով ծառայեն այ ամ ծագ սիեզերաց՝ առնել յազգերս զմին լուծն և զմեթեև բեռնն, որով հանդոյց զնա որ կոչեացն, յիւրն արքայութէ և ի փառան քէն։

10 Ի գեղչէ եմաղտոյ ընկալոյց զնա ընդ ցրտաբաստ, մոռացանկեն ինչ պոռոփա։

Յամ աշխարհէ զկոչումն հեթանոսաց նշանակէ՝ որք մատուցանեն նմա պա- տարագս, ոչ զանասնոց ջնկա՝ այլ զսիրտս նըա և զհոգի խոնարհս։

11 Յոտ յոյնին ոչ ասչէացս չհ գոր- ծոց ոց, որով ասդուչեցեր ասս։

Ա՛ն բաբելացին ասէ՝ որում և զպա- տիժն

6 Ո՛ չ յոյնիմ գոյնոյ ի վէր ծաղվրդոց քեզ յաչս նէց, ի նոյեալ ասյան զանուն տէն։

7 Ա՛սայ ինչ էրկերս ասկէն և ընկալոյս շիտա։ և ոչ սոռակէնչէն յերեսաց նէր ըստ ասն տչէմ ինչ ասէց վրէմ ի նոսն։

8 Պատրաստեա՛ կոնիկ ընդ առաւօտ։ ողջ կոնեցան ասյ ճչս նէր։ Ա՛ ոչ տչերկի սգոսէ- ինչ ասէ ասէ յոսոյ յոս։ ի՛ ինոյ ի վէյոյ։

Ա՛յսպէս ալ ընէ քո տարեկանք յիշո՛ղ եղիա

18 Եւ տեսի՛ր զի ի տեղ ղուկասայ էգիա՝ տղայ մի ծաղկեցեալ ընծայեցան ոտ։ Եւ ծաղկեցեալ ընծայեցան ոտ։

արասցէ զձեզ ի նմին։

ռեալ քաղաքն , զի ար ան՛ք քո՝ ընդ քեզ է , և նա իւրով զօրութ՛ն ի ձեռն ձեր նորագէ զաւերակս ձեր , և ուրախ

ձեր նորագէ զաւերակս ձեր , և ուրախ

քո՝ ի շինել զիպոծանեալ տաճարն և զաւե-

քո՝ ի շինել զիպոծանեալ տաճարն և զաւե-

գիս սակաւաւորուի քո , և լքցին ձեռք

գիս սակաւաւորուի քո , և լքցին ձեռք

զօրաբաբելի և յետասյ յովսե գե-

զօրաբաբելի և յետասյ յովսե գե-

կեանց , քաջալերեցայ ասե՛ և մի՛ հայես

կեանց , քաջալերեցայ ասե՛ և մի՛ հայես

Յամանակ՝ աստ զգարձին ասէ , յո՛

Յամանակ՝ աստ զգարձին ասէ , յո՛

րում գային նորա յերկիր առաջնորդութ

րում գային նորա յերկիր առաջնորդութ

17 Տէր ած ի՛ սէրէ հղօրն , և երկնաց ըզ

սէրէ. ածէ՛ ի վերայ տ՛ս ասրախո՛ն , և

նորագեացէ զսէրէ ի՛ երուս

Ա՛ղաւղուրդն՝ որ մնաց ի՛ աստակամ՝

Ա՛ղաւղուրդն՝ որ մնաց ի՛ աստակամ՝

նէ գերչացն , և հասին ի բաբելոնի ,

մոռացան զսար սովորութիւն հայրն՝ և

եղէն հեզք և խոնարհք և երկիւղածք

յայ , ոպ տուն դանիէլի և այլք ։

13 Եւ տ՛ս ասացեն անէրուսալէմ , և տ՛ս եռ

սիոնի անուն ։ Եւ տ՛ս գոյէ ի էերան նոյ

ընդ՝ նեգեռոյ ։ զի նոյտ ասրածեացն Եւ

մոռալեացն ։ Եւ տ՛ս ոտ էզե որ ղուհրուէ

յուսացնէցէ վնաս ։

Ա՛յս յայտնապէ՛ս ի պատմութ՛ն ան

սի դանիէլի ուսանիմք ։ Թէ ո՞պ ամ

բողջ գնացին ըստ կամաց օրինացն ի

մէջ բաբելոնի Համարձակ ժողովուրդն ,

ունելով և ծերս գատաւորս՝ որք առա

ծկին զնա յարատս յօրինացն այ , և ո՛չ

ոք ստիպեր զնա խոտորել յօրինացն , ըս

պասի՝ եդ զնա ի գթութ՛ն առաջի ամ

գերչաց նոցա ։

14 Ասրամ էր յոյժ զատաւոր սինքն , և տս

բազնա եղէ ։ ասրամ էր և շնչացոյց յոյ

սրակ տունի գատաւոր երասպէփ։

Ա՛կսանի այսուհետև զնա գարեհանայ , և ըստ կարգի ածել զանաքա,

սրիժն գուշակեաց , թէ յորժամ պա՛

տուհասիս և զղջանաս՝ ապաշխարես և

քաւես , ո՛չ ամաչես այնուհետև ի գոր

ծոց քոց՝ զոր հակառակ ինձ արարեր ,

և զպատուհասն փոխարէն ընկալար ։

Ո՛ի յոյժ էր ղէրնէն ի՛ տէն ղպո՛ւնէ ու

բրատանո՛ւնէ տոյ ։ Ա՛յսինքն՝ զի ո՛չ ևս

յաւելցես տիրել ի վե՛ր ի՛ն և ի վերայ

այլոց ազգաց և աշխարհացդի ի բաց հա

նեմ զքեզ ի տերութ՛ն նոյ և խոնարհ

հեսցիս ։ Ա՛ս ո՛չ ևս յաւելցես գծոբանել

՝ի վե՛ր երկին ոբե՛ս խոյ։ Ա՛պ և մեծաբա

ներ և անողորմ վարեր զնա՝ ի գերուն ,

ըստ ողբացն երեմիայի՝ որ ասէ , երկին

նե զլիչք նո՛ր ի գլուխ , և թշնամիք նորա

յաբախուն թեան ։

12 Ա՛ծաղ՛ց տէր ծաղկո՛ւթ հէղ և խոնարհ ,

և երկիւղն յանո՛ւանէ տա՛ն ճաղուքն էէլի ։

Ա՛ղաւղուրդն՝ որ մնաց ի՛ աստակամ՝

նէ գերչացն , և հասին ի բաբելոնի ,

մոռացան զսար սովորութիւն հայրն՝ և

եղէն հեզք և խոնարհք և երկիւղածք

յայ , ոպ տուն դանիէլի և այլք ։

13 Եւ տ՛ս ասացեն անէրուսալէմ , և տ՛ս եռ

սիոնի անուն ։ Եւ տ՛ս գոյէ ի էերան նոյ

ընդ՝ նեգեռոյ ։ զի նոյտ ասրածեացն Եւ

մոռալեացն ։ Եւ տ՛ս ոտ էզե որ ղուհրուէ

յուսացնէցէ վնաս ։

Ո՛ի յոյժ էր ղէրնէն ի՛ տէն ղպո՛ւնէ ու

բրատանո՛ւնէ տոյ ։ Ա՛յսինքն՝ զի ո՛չ ևս

յաւելցես տիրել ի վե՛ր ի՛ն և ի վերայ

այլոց ազգաց և աշխարհացդի ի բաց հա

նեմ զքեզ ի տերութ՛ն նոյ և խոնարհ

հեսցիս ։ Ա՛ս ո՛չ ևս յաւելցես գծոբանել

՝ի վե՛ր երկին ոբե՛ս խոյ։ Ա՛պ և մեծաբա

ներ և անողորմ վարեր զնա՝ ի գերուն ,

ըստ ողբացն երեմիայի՝ որ ասէ , երկին

նե զլիչք նո՛ր ի գլուխ , և թշնամիք նորա

յաբախուն թեան ։

15 Ո՛ի եհան ի՛ տէն որ ղոբէլ ղնէրէսա՛

ռէն ։ էերեաց ղոբէլ որ ի յետոյ ընդ

գաց տոյ։

Ա՛յսինքն , զիագաբոյս անիրաւս և

զդատաւորս տմարդիս՝ որոց ազագաւ

գերեցաւ , եբաբէ՛լ և զամբոս նոյ

եհան ի՛ նոցանէ պատուհասիւ գերու

թ՛ն , և ապա փրկեաց զնա մեծաւ ըն

քանչելեօք ի ձեռաց թշնամեացն ։

Ա՛ծաբոյս էէլի տէր ի՛ զլէի էտս , և ո՛չ ևս

պեսցես ղէրէ ։ Ո՛ի մի՛ թէ ըսհաւատաս

լեցին առ մարգարէութ՛ն , ինչն ասէ

առ՝ ի միջի քոյ գոլով ամենակար զո

րութ՛ն ուզղէ քեզ զիրկութ՛ն ի

չարչարալացն։

16 Ի ծո՛ռնակի յաղեին ասէ տէր ղեէ՛ն. տս

ըսւերեաց սիոն՝ ի՛ լոյն ձեռս տս։

17 Տէր ած ի՛ սէրէ հղօրն , և երկնաց ըզ

սէրէ. ածէ՛ ի վերայ տ՛ս ասրախո՛ն , և

նորագեացէ զսէրէ ի՛ երուս

Ա՛ղաւղուրդն՝ որ մնաց ի՛ աստակամ՝

նէ գերչացն , և հասին ի բաբելոնի ,

մոռացան զսար սովորութիւն հայրն՝ և

եղէն հեզք և խոնարհք և երկիւղածք

յայ , ոպ տուն դանիէլի և այլք ։

13 Եւ տ՛ս ասացեն անէրուսալէմ , և տ՛ս եռ

սիոնի անուն ։ Եւ տ՛ս գոյէ ի էերան նոյ

ընդ՝ նեգեռոյ ։ զի նոյտ ասրածեացն Եւ

մոռալեացն ։ Եւ տ՛ս ոտ էզե որ ղուհրուէ

յուսացնէցէ վնաս ։

Ո՛ի յոյժ էր ղէրնէն ի՛ տէն ղպո՛ւնէ ու

բրատանո՛ւնէ տոյ ։ Ա՛յսինքն՝ զի ո՛չ ևս

յաւելցես տիրել ի վե՛ր ի՛ն և ի վերայ

այլոց ազգաց և աշխարհացդի ի բաց հա

նեմ զքեզ ի տերութ՛ն նոյ և խոնարհ

հեսցիս ։ Ա՛ս ո՛չ ևս յաւելցես գծոբանել

՝ի վե՛ր երկին ոբե՛ս խոյ։ Ա՛պ և մեծաբա

ներ և անողորմ վարեր զնա՝ ի գերուն ,

ըստ ողբացն երեմիայի՝ որ ասէ , երկին

նե զլիչք նո՛ր ի գլուխ , և թշնամիք նորա

յաբախուն թեան ։

15 Ո՛ի եհան ի՛ տէն որ ղոբէլ ղնէրէսա՛

ռէն ։ էերեաց ղոբէլ որ ի յետոյ ընդ

գաց տոյ։

Ա՛յսինքն , զիագաբոյս անիրաւս և

զդատաւորս տմարդիս՝ որոց ազագաւ

գերեցաւ , եբաբէ՛լ և զամբոս նոյ

եհան ի՛ նոցանէ պատուհասիւ գերու

թ՛ն , և ապա փրկեաց զնա մեծաւ ըն

քանչելեօք ի ձեռաց թշնամեացն ։

Ա՛ծաբոյս էէլի տէր ի՛ զլէի էտս , և ո՛չ ևս

պեսցես ղէրէ ։ Ո՛ի մի՛ թէ ըսհաւատաս

լեցին առ մարգարէութ՛ն , ինչն ասէ

առ՝ ի միջի քոյ գոլով ամենակար զո

րութ՛ն ուզղէ քեզ զիրկութ՛ն ի

չարչարալացն։

16 Ի ծո՛ռնակի յաղեին ասէ տէր ղեէ՛ն. տս

ըսւերեաց սիոն՝ ի՛ լոյն ձեռս տս։

17 Տէր ած ի՛ սէրէ հղօրն , և երկնաց ըզ

սէրէ. ածէ՛ ի վերայ տ՛ս ասրախո՛ն , և

նորագեացէ զսէրէ ի՛ երուս

Ա՛ղաւղուրդն՝ որ մնաց ի՛ աստակամ՝

նէ գերչացն , և հասին ի բաբելոնի ,

մոռացան զսար սովորութիւն հայրն՝ և

եղէն հեզք և խոնարհք և երկիւղածք

յայ , ոպ տուն դանիէլի և այլք ։

13 Եւ տ՛ս ասացեն անէրուսալէմ , և տ՛ս եռ

սիոնի անուն ։ Եւ տ՛ս գոյէ ի էերան նոյ

ընդ՝ նեգեռոյ ։ զի նոյտ ասրածեացն Եւ

մոռալեացն ։ Եւ տ՛ս ոտ էզե որ ղուհրուէ

յուսացնէցէ վնաս ։

Ո՛ի յոյժ էր ղէրնէն ի՛ տէն ղպո՛ւնէ ու

բրատանո՛ւնէ տոյ ։ Ա՛յսինքն՝ զի ո՛չ ևս

յաւելցես տիրել ի վե՛ր ի՛ն և ի վերայ

այլոց ազգաց և աշխարհացդի ի բաց հա

նեմ զքեզ ի տերութ՛ն նոյ և խոնարհ

հեսցիս ։ Ա՛ս ո՛չ ևս յաւելցես գծոբանել

՝ի վե՛ր երկին ոբե՛ս խոյ։ Ա՛պ և մեծաբա

ներ և անողորմ վարեր զնա՝ ի գերուն ,

ըստ ողբացն երեմիայի՝ որ ասէ , երկին

նե զլիչք նո՛ր ի գլուխ , և թշնամիք նորա

յաբախուն թեան ։

15 Ո՛ի եհան ի՛ տէն որ ղոբէլ ղնէրէսա՛

ռէն ։ էերեաց ղոբէլ որ ի յետոյ ընդ

գաց տոյ։

Ա՛յսինքն , զիագաբոյս անիրաւս և

զդատաւորս տմարդիս՝ որոց ազագաւ

գերեցաւ , եբաբէ՛լ և զամբոս նոյ

եհան ի՛ նոցանէ պատուհասիւ գերու

թ՛ն , և ապա փրկեաց զնա մեծաւ ըն

ԷՐԱՏԵԱՑՆ ՆՈՅ ՈՐԱՒՆԵՒ ՁԱՅՆ ՒՐ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱՑՆ ՁԵՐ ՒՆՈՍԻՆ, ՈՅԱԿԱՍ ԵՒ ԻՒ ԴԱՌՆԱՑՆ ՔՈ՝ ՈՐԱՀԱՍՑԻ ՒՒ ՎՐՔՈ, ԵՒ ԺՈՂՈՎԵՍՑԷ ՁԱՅՆԻՆ ՄԻՒԼԵ ՒՒ ՄԱՆՐԵԱՑՆ ԵՒ ՒՒ ՏԱՌԱՍԱՓԵԱՑՆ, ԵՒ ԱԽԵ ՁՆՈՍԻՆ ԼԵՔՄ. ԱՒՂՈՒՄ ԵՒ ՄՈՂԱՔ ՈՐՔ ԹՇՆԱՄԱՆԵՔԻՆ ՁՆԱ ՒՒ ԳԵՐԻՆՔ, ԵՒ ԱՍԵՔԻՆ ԱՌ ԲԱԲԵԼԱՑԻՆԱՆ՝ ՔԱԿԵՑՔ՛Ք ՔԱԿԵՑՔ՛, ՄԻՆՉԵ ՒՒ ՀԻՄՆ ՀԱՍՈՒՑՔ. ՅՈՐԺԱՄ ԴԱՌՆԱՆ ՎԵՐՍՏԻՆ ՓԱՌՔ՝ ՎԱՂ Է ՆՈՑԱ ԼԵՐԿԻՒԼԵ ԿԱՐՕՂ ԲԱՂԿԻՆ ԻՆԼԵԼ։

19 Ա՛ՀՈՒՄԻՑ ԵՒ ՄԱՆԻ՛Ւ ՎՐ ՒՒ ԺԱՌԱՆԱ ՅԻՆ ՅՈՅՆԿԻ. ԵՒ ԴԻՒՑԷ՛Ց ՀՇՆՉԵԼՈՒՆ, ԵՒ ԸՆ ԳՐԺԵԼՈՒՆ ԸՆԿԱԼՈՒՑ. ԵՒ ՊՐԻՑ ՀՆՈՒՆ ՒՒ ԴՈՒ՛Ռ ԺԱՌԱՆԱ, ԵՒ ՄԱՀԱՃԱՐՈՒ ԸՆԴ ՄԻ ԳՐԺԵԼ։

ՆՇԱԼ ԵՒ ՄԵՐԺԵԼ ԼԻՆ ՈՐԴԻՔՆ ԻՀԼԻ ՈՐՔ ԱՂՔԱՏԱԼԻՔ ԲՆԱԿԵԼԻՆ ՊԱՆԴԱԼԱԲՔ ՒՒ ՄԷՋ ՀԼԹԱՆԱՑԱՑ. ՁՆԱ ԱՍԷ՝ ԴԱՐՁԵԼ ՎԻՐԿԵՄ ՎԱ՛Ռ ՔՈ՝ ՈՐ ԻՄՅ ԱՆՈՒԱՆԱՆ ՔԱՂԱՔԱ ԵՒ, ՒՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱ ԴԱՐ ՁԵՒՆ՝ ՈՐՔ ՎԱՐԹԱՄԱՆԱՆ ԴԱՐՁԵԼ ՒՒ ՄԷՋ ՔՈ ԵՒ ՕՐՀՆԱՆ, ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԱԼՔ ԻՒ ԲԵԱՆՑ՝ ՈՐ ՒՒ ՎԱ՛Ռ ԳՈՎԱՑՑ, ԼԻՆԻՆ ԱՆՈՒԱ՛Ց ՆԻՔ ՒՒ ԼԵՐԿՐԻ ՀԼԹԱՆՈՑՑ.

20 Ա՛ՒՈՒԱՑՑՆ ՒՒ ԺԱՌԱՆԱԿԻՆ ՅՈՅՆԿԻ՝ ՅՈՐ ԺԱՒ ԲԱՐԻ ՈՐՈՒՑ ՅԻՒ, ԵՒ ՒՒ ԺԱՌԱՆԱԿԻՆ ՅՈՐԺԱՒ ԸՆԴՈՒՆՑՑ ՀՅԻՒ։

ԱՂԱԳԱՒՈՐՔՆ՝ ՈՐՔ ՀԱՒՆԳՆԵԼԻՆ ՁՆՈՒ ԵՒ ՀՅԱԾ ՆՅ, ՈՒՑ ՌԱՒԱՑԱԿ, ՅՈՐԺԱՄ ՏԵՒՍԵՑՒՆ ՂԱԶԱՐՅՆ ՈՉ ԲՆՆԱԼԲՔ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՈՒ ԺՈՂ՝ ՍՂ ՏԵՒՍՏԱԼԲՔ ՍՂ, ԱՄՍՒՀՆ։ Ո՛Վ ԻՒ ԳՈՑ ՀՅԻՒ ՄՈՒԺՆԱԿ ԵՒ՝ ՊԱՐՁԱԿՈՒ ԸՆԴ ՄԻ ՄՂՔ ԵՐԻՔ ։ ՒՒ ԳՈՒՑՈՑՆՈՒՀԼ ԻՆՁ ՂԵՒՐՈՒՔՆ ՅԻՐ ՈՒՈՐԻ ՅԻՐ՝ ԱՍԷ ՊԵՒ։ ՈՒՀԾԱԼ ՊԱՐԼ ԾԱՆՕՔ ՊԱՐԾԵՑԻՆ ՆԱՔԱ ՒՒ ՎԱ՛Ռ ԱՂԳԱՑՆ՝ ՈՐ ՀԱՐՉ ԶԻՆՔԵԱՄԲՔ, ՅՈՐԺԱՄ ԴԱՐԱՁԼ ԳՍԱՑԻՆ ՒՒ ԲԱԲԵԼՈՒՄՔ ՄՀԾԱԼ ՓԱՌՕՔ, ՁԻՈՎՔ ԼՈՐՄՈՎ, ՈՍԿԵՈՎ ԵՒ ԱՐԾԱԹՈՎ ՒՒ ՄԱՆԷ ԱՐՔՍԱՑ, ՈՒՑ ՊԱՏՄԷ ԵՂԱՑ. Ա՛Ռ ԶԼԻ ԵՐԻՑԱ ԱՆԴԱՄ ԵՂԼ ԴԱՐՁՆ ՒՒ ԳԵՐԾԵ ԹԵՒՆԵՆ ։ ԱԱՔՑԻՆՆ՝ ՈՐ ԱՌ ԿԻՍԻՐԻՆ, ԵՐԿՈՐԴՆ ՒՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱ ԱՐԱՒՔՅԱՒ, ԵՒ ԵՐՐՈՐԴՆ՝ ՅԱՒՈՒՐԱ ԴԱՐԵՒՀ, ՅՈՐ ԲՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵՑԱՒ ՇԻՆՈՂԱԾ ՄԱՃԱՐԻՆ, ՅԵՐԻՑԱ ԵՐԱՆԵԼՆ՝ ՓԱՌՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒՈՎ ԱՌԱՔԵԻՆ ՁՆՈՍԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՔՆ, ՄԻՆՉ ԶԻ ՏՀԱՒԱԿԵՑԱՒ ՄՈՒՆԱՆ ԻՒԼԻ՝ ԵՒ ՀՈՒՔ ՊԱՏՂՈՒՄ ՈՂՈՎ ՅԱՒՄ ԱՂԱՑ ԳԵՐԵԼՈՑՆ՝ ՒՒ ՁԱՂ ԽՈՐՈՒՆԿ ԿԵՐՊԱՊԱՆԵՔԻՆ, ԵՒ ԸՆԴ ՆՈՅՆ ԵՐԱՆԵԼԻՆ ՒՒ ԲԱԲԵԼՈՒՆԵ։

Ա՛ՈՒՈՒԵՑՈՒ ՈՐԳՈՒԵՈՒԲԻՒՆՈՒ ՏԲՒՆ Ա՛ՓՈՓՈՑ ՆՈՅ ՈՐԳՈՒԵՒՆ՝ ՀՈՒՔԵՐՑ ՌՇՈՒԵՈՒԲԻՒՆՔ.

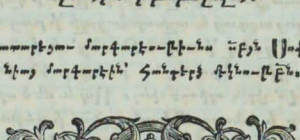

ՄԱՐԳԱՐԷՒԼՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԱՑՑ.

ՈՒՑԵՔ Ո՛Ր ՀՈՒՔԵՐՑ՝ ՅԻՈ ԵՒՆՆ ՅՈՒՆ ԵՐԻԵՐՔՐ ԲՈՒԵՒՆ ՈՒՑՈՒՑ, ՈՐԳՈՒԵՈՒՑՈՒ։

ՑՈՒՈՂԲՈՒՈՒՆԻ.

ԵՆ ԳԱԲՐԻՋԻՆ

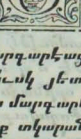

Ի ԳԵՐԱԼԵՔ ԱՆԱՏ ԲԱԲԵԼԱՑԱՒՆ՝ ՄԱՐԳԱՐԷՒԱՑԱՆ ԱՆ ԳԷԱՑ ԵՒ ՁԱԲԱՐԻԱ ԵՒ ՄԱՂԱՔԻԱ ։ Ա՛ՅԱՆ ԱՆԳԷԱՑ ՄԱՐԳԱՐԷՒԱՑԱ , ԵՒ ՅԱ՛ՏՈ ՆՈ՛Ր ՁԱՔԱՐԻԱ , ԵՒ ՀԱ՛ՍԱԿ ՅԱՏՈՑ ՄՄՂԱՔԻԱՑ ։ Ա՛ՅՑ ԱՆԳԷԱՑ ԱՍԱ ՄԱՐԳԱՐԷՒԱՑԱ ԱՍԱ ԱՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ՝ ՈՐՔ ՍԿԱՐԱՆՑԻՆ Ի ՀԻՆԵԼՈՑ ՁՈՍՁԱՐՆ ։ ԻՍԿ ՁԱՔԱՐԻԱՑ ՄԱՐԳԱՐԷՒԱՑԱ՝ ԵՒ ՅԱՐ ԴԷԱՑ ՂԱԹԱՂԱՐՈՒԵԼՈՒՆ ՁՕՐԱՒՈՐԱԲԵԼԻ, ՁԱՅՆ՝ ՁՈՐ ԱՆԳՈՒՆԵՑԻՆ ՆՈՔԱ ։ ԵՒ ՄԱՂԱՔԻԱՑ ՅԱՆԴԻՄԱՆԱՑԱ ՂԱՀԱՆԱՑԱՆ՝ ՈՐՔ ՀԵՂԱՆԱՑԻՆ Ի ՊԱՇՈՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԵՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑԱՆԵԼՈՑ ՁՕՐԵՆԱՆ ՅԻ ԺՈՂՈՎՐԴ՝ ԴԱՆԱՆ ։ Ա՛ՅՑ ՀԱՒԱՐ Է ԱՄ ՈՒՍՔԸ՝ ՈՐ ԿԱՄԻ ՁՈՆԱ ՁՕՐՈՒԼԵՒՆ ՔԻՒԸ ՀՇՂՐԻՒ, ՁԿԱՐԳԱ ԲԱՆԻՑՆ ՃԱՇԱԿԵԼ, ՂԻ ՀՕՐՍ ԳԼՈՒԽ ԸՆԴԵՐՑՈՒԱԾՈ ՈՒՆԻՆ ԻՒ-ՐԱՔԱՆՉԻՒՐՈՑՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՄԱՐԳԱՐԵՒԼԻՔՆ, ԵՒ ՄԻ ՄԻ

ԸՆ

ընծեղրոճածքն յայտ առնեն զչքոր խորհուրդսն, և հասանէ մինչև ի կատած՝ և դարձեալ սկսանի ի միւս դլուխ ընծեղրոճածոյն, և ազդէ վերջաւորն զնոյն խորհուրդսն։ Իսկ են չքոր խորհուրդքն զորոց խօսին այսքիկ ։ վա՜ նեզուԹեան՝ զոր կրեցին ի բաբելոն, և վա՜ փրկուԹեան՝ որ եղև նմ անտի, և ընդ այս ընդ նեզուԹիս և ընդ փրկուԹիս խառնեն այլ նեզուած և այլ փրկուԹիք որ լինին չքոր։ Իսկ նեզուԹիս այս երիվրոյս՝ որ ի յուշոց անտի եղև, և փրկուԹիս՝ որ ի ձեռն մեկայացուցին ։ կամ դնեզուԹիս՝ որ ի գովեպայ եղև յետ դարձին, և զփրկուԹիս՝ որ ի յերկինից ։ Իսկ միջոցեւս այծէ բերե զբանս իւր վա՜ միւսոյն փաՀիսի յանկածակի յերկրորդն, և անտի յերրորդն և ի չորրորդն։ և վա՜ այսորիկ չարչել չիմիի և սահի ինդրոյն և քննօղ՝ և մանաւանդ ի զաքարեայն բանս ։ զի անդեաս և մաղաքիաս փոքր և Համառօտ իսօսեցան և պա՜ղ բանիւ, իսկ նա խառնեաց ընդ մարդարէուԹիս իւրոմն և տեսիլս յառնմօրինակս՝ և ընդ դարձակաց զբանս իւր յերկար։ Իսկ՝ փոքր ինչ նշանակ տամ գլուց ընծեղրոճածոյն՝ որք պարտէնաիէալ են չինս քեանս զչքոր խորհուրդքն, այլ առաջագոյն։ բայց սակայն լի կատարեալ գնասին ի վերջաբերայ գտանել ։ զի անդեաս միայն զչինուածոց տաճարին և զգովեպ գալն խօսի, և բաժանի բանք որս ի Ճառս ընծեղրոճածոյ՝ այսպէս ։ Իսկ զչինն՝ յորմէ ի երիվրէ գայէն ոչոչ ։ յանէանն վերջ երէն ։ երկորդն՝ յամին երկրորդի դարեհի արքայի, յամսեանն եօթնեներորդի՝ որ օր քսան և մի եր ամսոյն ։ երորդն՝ ի քսանևերորդի հինևերորդի տարեհին ։ չորրորդն՝ և եղև բան տէր կրկին անդամ առ անդէ մարդարէ ի քսան և ի չորս ամսոյն՝ և ասէ ։ Իսկ յայս չորս գլուխս ուարտի մարդարէուԹին անդէայ որ մարգարէացաւ զամն մի ։ իսկ զաքարիային՝ կարի ինն ընդ-

ձակագոյն է, քանզ սակայն ՀղիՀի քննեալ այսպէս նշանակեցաք ։ Իսկ առաջին՝ Ճառ ընծեղրոճածոյ յամսեանն ութերորդի՝ յամի երկրորդի դարեհի ։ քանզի զի յետ ամին լրեաց անդէայ և խօսեցաւ զաքարիաս, և յայս Ճառս բան կարգի գտանէս զամսեսիլս վա՜ ջրից խորհրդոյն՝ զոր ի վերայդնն ասացաք։ Ցետս հետ ելոյն և ձիոցն և երբ շտկին աղաչանացն և ջաՀքն և հիւստկին և և զվերբերն և լսաչափ հրեշտտկին, և զարդարելն զնոսս՝ որ էր փրկուԹեանն որ ինեզուԹեն բաբելոնի ուսուցիչ։ այս տեսիլս զբաբելոնի վիշտն և ինամանէ փրկուԹիւն եցոյց՝ որ լինի երկու ։ իսկ գերանդին և չափն և կշիռն կապարեայ նեզուած գովեպայ և մակաբացեցոյն և որ ինոր ցանէ փրկուԹեն էառ ուսուցիչ, որ լինի չորս ։ առաջին պատուհասն և փրկուԹիւն՝ որ ի բաբելոնի, և երկրորդ՝ պատուհասն և փրկուԹիւն՝ որ ի յոյնացն ։ ատտ աւարտ զմին Ճառն ։ Իսկ դարձեալ սկսանի զերկրորդ Ճառն ի պատմուԹի անդ կամացն՝ որ ելանէին, և կառացն, որով վերստին նշանակէ զնեզուԹիւն՝ որ ի բաբելոնի, և զապատառուԹիւն։ զնոյնս ցուցանէ և աԹոռ քահանայուԹեն և ԹագաւորուԹեն, և պակաք նշ և նախանձն վա՜ եմի, և նաստել ծերոցն և պատաւանցն, և ազատակել մանկանացն ի հրապարակս քաղաքացն, և օրհնուԹիւն երկրին և լսանումն պահոցն, և տօնսէնն ուրախուԹիւ ։ այս ամ դարձեալ զչինուԹի երկրին ցուցանէ։ Իսկ յետ այսորիկ առած բանի ասն յերկրին սեդեքա, և գամասկոս զոհ նր, և լսրէլն ցաղաց իբրև զաղեղն ի վա՜ սրտացոյն յուշաց՝ վա՜ կոչ ծանման յուշացն և փրկուԹեն ինոր ցանէ մակաբացեցոյն։ Իսկ դարձեալ առած բանի ասն ի վա՜ իճղի, և եղեյ զնեմիբրև գաքր մի կոհան ամ հեԹանոսաց։ եղև և այս յատուկս մակաբացեցոյն ։ Իսնոյնս խօսի և վա՜ գովեպայ

ստահակմանն՝ յասելն, Եղիցի զհազարա-
պետն յուդայ իբրև զնահապօղս Տրոյ
՚ի մէջ փայտից, և կերիցեն յաղվէ և
յահեակ. քակ սրածելն զնաչինս կո-
տրածին, և ցրուելն գաւազանաւն
զուխտն որ առ յուդա, և յարուցանելն
հովիւ տգետ վն՚ նեղուլեցին՝ որ առ
մանաւանդ ցեղս. ընդ որ խառնել և
ըստ կարգի փրկուլեցի՚ սն մերոյ, և՚ի
նոյն առաւել զբանս իւր։ Իսկ մաղա-
քիա խօսի առ քահանայսն, և վն՚ ոչ
տալոյ ժողովրդեանն զտաւանութիւն նոյ.
ցուցանել և՚ի վախճան բանիցն՝ զնե-
ղուլեցի մանաւանդ ցեղն և զփրկուլեցի.
և անդէն առ նմին մարգարէանալ և
վասն առաջին յայնհետու, և անդէն
գադարեցուցանել զբանս իւր։

ՅԱՄԻՆ ԵՐԿՐՈՐԴԻ

գործէի սրտից ՚յովհաննի վեցերորդի,
որ օր գ էր ասոյն։

ՄԵՆՈՒԻՆ ՊՂԱՏԻՆ։

Երիցս անգամ զարձ Ժողովրդեանն
՚ի գերուլեցի անտի ուստուցանէ մեզ
գիրն եզրէ. քանզի ամն եօթանասնե-
րորդ՝ զոր խօսեցաւ ՚ած բերանով երե-
միայ մարգարէի՝ չափ պանդխտուլեցն
նոցա, յատաչին ամ թագաւորութեն կիւ-
րոսի լցաւ. և այնուհետեւ զարձոյց ՚ած
զոգի կիւրոսի արքայի դարձուցանել՚
զնա յերեմ, որ ետ զսպաս տաճարին ՚ի
ձեռն սաղմանասարայ հանդերձապետի
յուդայ, և առաքեաց զնա Ժողովրդե-
դեամբն հանդերձ շինել զտաճարն
ձեռնտուլեցի՚ ամ շրջաբնակ գաւա-
ւացն, ոյք եկեալ ակի զեն արարին՝ և
զերեսուն ամ թագաւորութեն կիւ-
րոսի շինեցին։ Յետ որոյ թագաւո-
րեաց արտաշէս, և չարախօսեալ առ նա՝
որ շուրջ զերեմաս ի շխնանաց և գործա-
կալեաց, զկրեից, արգելլին զնա՚ի շինել զոյն
զուլեցն ամ։ Յետ նոր թագաւորեաց
դարեհ, և յերկրորդ ամի արքայութե-
նէ նորա՝ արար զնաքաննութեին, յորում
առաքինացան ի մաստուլեցէ զօրաքաջել՚
և հայցեաց ՚ի թագաւորէն վերստին
հրաման տալ շինուլեցոյ տաճարին։
Նա յետ դարեհի եկաց միւս ևս այլ
արտաչէս քսերքսես, և՚ի ժամանակս նո՚
եղև լի բովանդակ դարձն ՚ի ձեռն
եզրի։ Իսկայն մարգարէս նախ քան
զայս յերկրորդ ամն դարեհի մարգա-
րեանայ՝ որ էր դարձի գերուլեցն քա-
ռասուն և մի ամ. և համարին այսպէս.
կիւրոս՝ երեսուն և մէկ ամ, արտաչէս
կամբիւսէս՝ ութ ամ, դարեհ երե-
սուն և վեց ամ. և յամին երկրորդի նո-
րին դարեհի եկեն ՚ի բաբելոնէ յեզ՚մ
զօրաբաժել սաղաթիէլեանց յազգէ
դաւթի, և յետս յոսեդեկեանց քա-
հանայ յազգէ ահարոնի՝ մեծաւ փա-
ռօք և թագաւորին օգնականուլեաբ և
գանձուք, կամեցան ՚ի կատարումն ածել
զսկսեալ շինուածն տաճարին՝ և թերի
թողեալ։ Իսկ երբայեցիքն՝ որ բնա-
կեալ էին յեզ՚մ և՚ի սահմանս նո՚ր, ոչ
կամեցան լինել նմա ձեռնտու, պատաս
խանելով թէ՝ չէ՛ք հասեալ ժամանակ
ազգեցուլեբն այ շինուածոյ տաճարիդ,
և դուք անձամբ անձին լինիք ձեռնտ
մուխ՝ վն այսորիկ զարթեաւ հոգին այ
՚ի վր անգէն, և սկսաւ մարգարեանալ
և քաջալերել զտուն թագաւորութեն
և զքահանայութեն, և յանդիմանել
զժողովրդան՝ որք ընդդէմ դառնային
նց և արհամարհէին զշինուածն տաճա
րին, յաղագս որոյ և զժամանակն դնէ
ՀԷգէոս։ Յոգն երկրորդ գործի պատա-
ոյ յովհան վեցերորդ, որ օր գ էր ասոյն։
Ա յսինքն, զի զվէց ամիսն անցեալս
յառաջ յայգազեցին ՚ի գործ յն, վասն
այսորիկ սկսաւ ՚ած լինել նց ձեռնտու
՚ի բերան մարգարէիս։ Նոքա քան զն
՚ի յեռն Ա՚նգէէ մթգոբէէ, և ասէ։ Ա՚յսօրէ
ընդ զօրաբաժել օրէսս, սաղաթիէլի յազգէ
յոսեդեկայ գնէ՝ և ասացեալ՝ Ո՚ ժողովրդն
ոչ առնէ արժանի խօսելոյ՝ որք վերջա-
նա

նային ի բարւոք գործոցն, այլ ընդ նմ՝ զորոց ձեռս լբեին, ասէ՝ խօսեացիս. և յարգել զնա բաքանչիւր զնահապետացն անուամբք ի սկիզբն բանին թէ՝ արդ ժամանակս հաւատացաւ նմ գործս այս, ուրեմն ի թագաւորական գոլով տոհմէն, և ուրեմն ի քահանայականէն, նաև պատգամաւս այս յայտ առնէ թէ՝ նմ ե հրամայեալ յայլ լինել առաքելոդս ժողովրդեանն։

2 Այսպէս ասէ տէր ամենակալ. ծոցվշտեցե՛ք այդ ասեն. ոչէ հասեալ ժամանակ շինելոյ զտունն տեառն։

Նա զինչ պատճառէին զայս ասելով՝ քանզի ասէին, ոչ ե այս դարձն ձշմարիտ բիւս՝ զոր խոստացեալ ե մեզ ած, զի պարտ ե լինել խաղաղուի՝ ոչ յաւուրան սողոմոնի, և ապա տաճարն՝ որ ի նմանե նե շինեցաւ, վերստին նորոգեսցի։ Այդ տեսցուք, եթէ ոչ ունէին նոքա խաղաղութի իրը առ սողոմոնիմ։ և ա՜հա գտանեմք առաւել քան զնոյն, զի յայնժամ ինքն սողոմոն՝ որ յեմիմ միոյն էր թագաւոր, որ շիներ զնա. և այժմ թագաւորն դարեհ՝ որ ի բաբելոնէն նստեր, և ամ աշխարհացն տիրեր. ապա յայտ ե թէ՝ ստոյգ մարգարէացն անգեաս և զաքարիա, եթէ եղեցի փառք տաճարիս այսորիկ վերջինիս առաւել քան զառաջինիս։

3 Եւ եղե բան տեառն ի ձեռն անգէէի մարգէէ՝ և ասէ։

4 Թէ ձեզ ե ժամանակ բնակել ի տունս գերեզմանս. և տունս ի սէր ձեր։

Վասն պատասխանեն՝ որք ասէին, թէ չե ժամանակ շինելոյ, և մերազբեր յայժ. իբր թէ զանձանց օգուտ առաջ ունել խնդրեցին՝ քան զնաւտն այլ. զի դուք արագ շինք զձերն շինել և զնմա յամայր ամն թողիք, և ես բնակեմ ի տունն աւերակ՝ և դուք ի տունս յարկեալս. զի որպէս տաճարին յառաջին դարձն էր շինեալ, և գմխիթին չէ ևս յարկեալ և ասէ՝ մարգարէս, ո՞ ժո՜ղովուրդ՝ տանց ձերոց ժամանակ է, և տանն այ չէ՜ ժամանակ, ո՞չ դիտեք՝ եթէ ըստ ժամանակի տանս այսորիկ՝ այսպէս լեցի և ժամանակ տանց ձերոց, եթէ աւեր կայ տունս այս՝ աւերին և տունք ձեր, եթէ շինին սա՝ շինին և տունք ձեր։

5 Եւ ո՛րդ՝ այսպէս ասէ տէր ամենակալ. խո՜ հեցէ՛ս զնէրս ձեր ի ճանապարհս ձեր։

Նա որ ե ճանապարհն. այն՝ որոյ եւս մոլեսս առաքելոդ զօրէնսն՝ և ասաց, զնոր ած քո սիրեա յամ անձնէ և՝ի զօրութէ և՝ի մտաց, և այնպէս ժառանգեւս զօրհնութի. իակ նոքա խոտորեցան յայս ճանապարհէ այնու՝ զի զանձանց իւրեանց տունս շինել փութացան, և զայն լբեին թողին անկատար. վա՜ այսոքիկ և ած արգել՝ ի նոցանէ զնամն ողորմածթէ իւրոյ, ոչ և ասէ։

6 Վո՜ւէ՛ք քա՜զմ՝ և ծոցվէ՛ս սակա՜ս. ա՜ս ուէ՛ք՝ և ո՛չ չափէ՛ք։ ըմպէ՛ք՝ և ո՛չ լինէք ի չափաւորչէնն՝ և ո՛չ կշռանո՛ւթ նուա՛ց. և որ վաստի՛ս է՜ ծոցվէ՛ք՝ ի ծերս ծո՜ղովու՛ ծոցվէ՛ք։

Այսու՝ ամէն ցուցանէ, թէ զհեղգութէնն ամէն՝ յորս յապաղեցին ի շինելոյ զտունն, իմանալ ողորմածթէն այ արգելալ ի նոցանէ. և թէպէտ և տայր երկիրն զպտուղ, սակայն օրհնութէնն այ բարձեալ էր ի նմանէ՝ և ոչ գոյր չափաւորդ կամ ածումն ստացուածոց, ոչ և ի սկզբանն։

7 Այսպէս ասէ տէր ամենակալ. դի՛ւ՛ք զնէրս ձեր ի ճանապարհս ձեր։

8 Ելէ՛ք ի լեառն, հոսի՛ք փայտ, և շինեցի՛ք զտունդ. և հաճեցայց ես՝ և փառաւո՜ր եցայց՝ ասէ տէր։

9 Հարժամ սասեւեաց և եցոյց պակուռ՝ հասն փոխանակ հեզգութէնն, ապա ուռուցանէ զարժանն՝ գնել զսիրտս ի ճանապարհ օրինացն, և գնալ ընդ նո՝

որ ասաց, սիրել զՅաճ յՅամ սրտե և՛ի զօրութենէ. որպ պատուղ է կորնթանեաց տանն իւրոյ շինութենն. Լուէ՛ր՝ Իսրաէլ, հրէից փոյթ. Ո՞վ ի որմէն յատուրս կիւրղոսի շինեցաւ և ձեզանէն միայն եր յարիւղոյ. Լո՛ հոճեցայց գովել՝ Վհանը զի ոչ է ոմն գործ կարծել, թէ գեռ ոչ կամի Յաճ զշինութենն տանն, և առնէք հեղգութենէ ձեր պատճառ, հաձէալ եմ՝ և կամիմ զշինել։

9 Հոյեցարուս՝ ի քաղաքի՝ և եվե ասէ. և գոռ ի ներս՝ և առնս կրեցէ՝ և նս արձակս գնեցէ զոյն։ Ո՞ այսորիկ ոչգոնե ասէ ոչ ոմեկոլ. փոխոսկ չի առնէ իմ ոնէ է, և գոռ ձեզեալ է յերգասնչէր գոռն էր։

Լինէք ոչ սկիզբն առնէք շինութենէ ասէ՝ և գեղեցիս յապաղեք, ի սատացուածգդ՝ զոր բազում Հայիք և սեռանէք, սակաւ լինիցի, և զորս ամբարէք՝ ցրեցից, ոչ գոլով իմ ի մէջ ձեր։ Լո՛ր վո՛ր զի տունդ իմ աւերակ է. և թէ լաս այսմ և ոչ տանց ձեր փայթ առնէք՝ ներելի եիք, բայց այժմ յերբաքանչիւր տունս երագէք, և զզօրաբաբէլ որ զիմ տունդ եին շինել, արհամարհէք։

10 Վ՞ այդորիկ երկինք կոչին չոնդել գո. և երկիր ոչեվեյե ըզբերնոս իր։

11 Լո՛ ածից սո՛ր ի վո՛ր երկիր, և՛ի վո՛ր յօրընդ. և՛ի վո՛ր գիւղս, և՛ի վո՛ր ընդ. և՛ի վո՛ր ամ բոլոր երկիր, և՛ի վո՛ր մարդիկ, և՛ի վո՛ր անասունս, և՛ի վո՛ր ամ վաստակս ձեռաց նոց։

Ո՞ ապառնալիս մեծ ամեծ ցաւելու ընդ խրատուն, և Յաճ փակաց զդէմ յանդիմանութենէն զապառնալիսն՝ զի թէ երբեմն այսու զգաստացին ունենիցն դնել առաջ. նորպ ցաց իւրեանց, և ոչ կամաց նոցն հա կառակ կռուելը

12 Լո՛ լսեսո զբերբերել սրտի սաղմոսին յոչխէ յոգոց, և յեսո՝ յովսէփենց գո՛ հանաց գնե, և ամ ճաղարտ ծաղկերբեանն ի՞նչ ասե այ իրեսաց. և զպատգամս ոչ գեղ մարգարէի, այլ առաջեց զնո ամ նց առնել. և երկիրս ծաղկեսցէ ձեզ ամ

13 Լո՛ ասէ անգեսս հրեշտակն ասե՝ ի հրեշ գոռ ասե ցծաղկերբեն. և ընդ նեչ եմ՝ ասէ Տէր։

Ո՞ օրաբաբելե և յեսու նախ քան զայս կամ՝ ին, բայց յորժամ խօսեցաւ մարգարէն՝ և քաղաքեցան իսկ ամ ցորդք ժողովրդեանն յորժամ տեսին զմարգարէն առ ձայ սասար կամաց նց առաքեալ՝ ասի՝ ի բերան եղէն յառաջին հաւատարութենն, և ընդ նս և սբա լուան՝ զի զՅաճ պատճառէին ընդդեմ զօրաբաբելի, և ահա Յաճ զկամ եցոյց յայտնի ապա երկեան՝ ի սպառնալեացն ձայ։ Իսկ յորժամ երկին՝ պա տասխանեաց, եմ՝ և ընդ ձեզ եմ ձայմ՝ հեսե, սեղի տուալ՝ ի պատուհաս զոր սպառնացայ։

14 Լո՛ ցարբայ զեր ղեմ զօրաբաբելի զբա ռաղբելի յաձէ յոգոյ, և ղեմ ն՝ յովսեբէնէ յոհսայէ գեղ, և ղեմ ամ ցորդաց ծաղկերբեանն. և Յաճն՝ և գործեցին զեղծն ի տան ան ոգեհալ ձայ իրեսաց։

Վ՞ինչև էին զկամս իւրեանց տալ ի հնազանդութենէ ոչ զբերեցին. իսկ յորժամ երկեան և զանձնիշխանութենն ի ներքոյ եգին հպատակութենէ կամացն ձայ, եղեալ ընդ նոսին զարերայ ի գլ տութենէ խնամոցն իւրոց և ձեռնատուգ թեան, և սկսան միաբանութենէ գործել ի քան և չորս նորին ամսոյ։ Ո՞ի մարգարէս խօսեցաւ ընդ նս ի մի ամանցն, և նոքա սկիզբն արարին հրամայել գործոյն ի քան և չորս նորին ամսոյ որ է Իլուլ։

Գլ. Բ. Կան. Ա.

1 Ի տան և չորս ամսոյն վեցերորդի՝ ձեռն երկրորդի զբոհի տեսի։

2 Ձաւեհան եօթնեներորդի, որ օր տան և ի եր ամսոյն. Խօսեցաւ տէր ի ձեռն անգեի մարգարէի՝ և ասէ.

Ա՞ղբիւս դնե զժամանական առ իւրա քան

քանչիւր մարգարէութեան. քանզի յամ
աւանն վկայերդիւ խօսեցաւ՝ որ օր մի
եր ամանոյն, և արկ երկիրս՝ ի վէր նից, և
սկսան զգործն ի քանի և չարս ամանոյն։
Այսպս զի յամենայնի հօմնկերդիւ որ ես
թշնամին, տանն էր քաւութիւն և տապա
ւարահարացն. յորում սովորութիւն էր
ամազգին ժողովիլ առ հասարակ յեկեղ
և մնանիր քահանայն ի սրբութեան սրբ
բոցն. արդ եկին ժողովեցան ամ ցեղքն
յերրաքանչիւր գաւառաց ի քաղաքն,
և զի չէր տաճարն ի միջի, և ոչ սրբուն
սրբոցն՝ յորում օրինն էր քահանայապե
տին մտանել և քաւել արեամբ ուխտին
վասն ժողովրդեանն, վիճակ մեծ ունէր
և անսխթիար ամ ազգն որ ժողովե
ցան ի տօնին։ Այ այսորիկ այժմ աղ
դեաց ասծ ի մարգարէս՝ համբառնալ
զձայն իւր և խօսել առաջի ամ ժողո
վրդեանն, և մխիթարել զնա յուսով
շինութեան տաճարին՝ յասելն։

3 Այս յղբօքիբել որբե առաքելիւն յաղեբ
յոբոց, և յղեսս յովհեբելոյ տհոհոյ
գեղ, և ցամ հասցոբս ծողովբեբանն։
4 Այ՞ ի ձենջ պեռել էցի շոռնս զայ՝ի քա
ռասրան ի՞սօսյ շռասրանն. և որբե
պեռանէ՛ զբս էբթե շղէնչ ասռել ձեբ։

Այսիքն՝ զանսիրել սորա զպատճառական
ունիսք գծագրեալ՝ի միտս, յաղագս ո
րոյ այժմ իբրև զնչինչ յոչս ձեր աս
կաս շինուածոյդ և անչնարին ումեք
վարկանիլ՝ վերացուցանել զաս յատա
ջին փառն իւր։ Այս ապա ակսանի զօ
բացուցանել զլքեալ ձեռն նջ՝ի շի
նութիւնն, յասելն։

5 Այս ոբե զբօցի՛բ զես շղբօքիբել ասե ոբ,
և զբօցի՛բ ցեսս յովհեբելոյ տհոհոյ գեծ,
և զբօցի՛ ոմ ծողովո՛բ եբկբե՛ ասե ոբ։
ԵՒ գո՛բծեցեք՝ չի ես ընդ ձե՛ւ ասե տեբ
ամենայն։

Այ՝ինչու ցայժմ առանց իմ ոչինչ կա
բացիք վճաբել։ արդ այսուհետև զնս ըզ
ձե՛զ ունելովզօրացարուք և գործեցէք։

6 Այս բոնն զոբ ուխտեցի ընդ ձեզ՝ ցեսկնելի
յերկրէն եգիպտացւոց. և հոգի իմ ոչնչ
ի զնչի ձերում։

Վանզի ակսայ յիշել ասե՝ զուխտ խա
զաղուէն՝ զոբ եղի ընդ ձե՛զ յորժամ
հանի զձարսն ձեր յեգիպտոսէ՝ առ ի
տալ և ձե՛զ վերատին զհոգին փրկիչ,
զոր օրինակ էր ի միջնջ և նկուն առ
նէր զամենայնսին ի պատերազմին. և
այսուհետ յորդորե զնս քաջալերելով ի
շինուածին, հաւատալով թե՝ ի միջնջ է
ասծ օգնական և զօրավիղն։ Այսպ երբ
բայեցին ասե, պատգամն իմ՝ զոբ հաս
տատցի ես ընդ ձե՛զ ի ժամանակին
երբ ելէք գաբ յերկրէն եգիպտա
ցւոց, և հոգի իմ հաստալ կայբ ի մէ
ջի ձերում։

7 Վբաջբերեցաբե՛ս. չի այսպես ասե տեբ
ամենայն. բոբյեալ պատանի՛ զրծեցից
զերկինս և զերկիր, և չծալ և չսուտ։

Լինի ոչ կարիք ասե՝ գանազան գաբ
զնբս կատարեալս ի զարդարանս և ի
նիւթս պատուականս ի փառս տեսչին
դբա, ես միւսանգամ շարժեմ զերկինն
և զերկիր. և շարժումն զոյն զհար
ուածքն ունի զեգիպտոսին նշանակէ՝ որ
եզև նջ յերկրիւ և յերկրի, ի ծովի և
ի ցամաքի. և հոգի նբ ես՝ան գոյան նջ
ի միջոյ նջ բարձր բաղեաս՝ամ զարդաբ
եգիպտացւոցն՝ զորս սրբեցին ի նիւթ
խորանին վկայութեն. այսպես ասե՝ և
այժմ առնեմ, և լսան սովորութեն ի մո
զձե՛զ փարթամացուցանեմ։

8 Այ՝ փանփաւոյն ղոբծեցից զնո՛ւ ոչխ. և
եկեսցե ընտբ քոյբ ընչից՝ ո՛ւ ոչխց, և
լցուցից զտունդ զոյբ փառս՝ ասե տեբ
ամենայն։

Այ՝ զարժեցից յաւուբս դաւթի զարգ
բատարար և զբազատ ի թագաւորս՝ զորոց
սրբեաց դաւթի զատացուածս ոսկւոյ
և արծաթոյ ի՝ինութի շինուածոյ տանդ,
և ունի սրարի յաւուբս եզեկիայ զսե
նե

նեցին։ Ալդ՝ զայսոսիկ աւարտել ըզ մարգարէութիւն՝ որ ի մի ամսոյն վեցե՛ տորդի, և որ ի քսան և մի եօթնեւտորդ ամեաւանն, դարձեալ դայ պատգամ այ առ քահանայսն, այսինքն՝ զի արհամարհեցան օրհնքն յաչս նոցա, և ոչ լի՛ բա՛ վանդակ կատարեին զկարգս պաշտաման՝ զոր սովոր էին առնել ի տունն առաջին, այլ շինօթեալ և եղծեալ գտան կարգք նոցա ի ժամանակին՝ յո՛ րում դարձան նոքա ի գերութենէն, և շինեցին զվերջին տունն. վա՛ այսորիկ յանդիմանեաց զնոսա ՅՈՒՆ ՅԱՒՈՒ մարգարէիս։

11 Այ՛ս ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ. յոմ երէցորէ դոբէկէ. եղե՛ բան ոբեսան առ անդէ մարգարէ՛ն և ասէ։

12 Նոյն յաման է և այս մարգարէութի՛ւն՝ որ երկրորդ ամ էր թագաւորութենն դարեհի, և առաջին ամսոյն ելից ժողովըր դեաննն ի գերութե՛ն ի ձեռն զորաբա՛ բելու։ Հաեաց զամ՚ան ուէերորդ, և ուղի՛ եա՛ ինձա զաբարիայ մարգա՛ բէանալ. և ապա դարձեալ ինքն սկսանի ի յիններորդութի՛ւն՝ որ է քասղև, ի քասանեւորդ և չորս աւուրն։

13 Այ՛ոպես ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ՝ ՀՈՐՅ ՕՐԷՆՈՑ ի տահաոոյց, և ասացի՛ս։

14 Այ՛նպէս ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ՝ ՀՈՐՅ ՕՐԷՆՈՑ ի տահաոոյց, և ասացի՛ս։

15 Ա՛յժմ դիցէ՛ք ի սիրտս ձեր՝ յաւուրէ՛ս յայսմանէ՛ և յառաջ, յորժամ ոչ էր դրուագ ի վերայ դրուագի ի տաճարի՛ն ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԵԱՆ։

16 Յորժամ գայիք ի կոյտ քսան չափոց, և էր տասն չափ. եկի՛ք ի հանդէս հարիւր չափոց, և էր հնգետասան չափ։

17 Զարկի՛ զձեզ ի հողմ և ի ցաւ և ի կարկտի՛ զամենայն գործս ձեր, և ո՛չ էիք դարձեալ առ իս, ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ։

18 Դիցէ՛ք ի սիրտս ձեր՝ յաւուրէ՛ս յայսմանէ՛ և յառաջ, յաւուրէ՛ն յորում դրուագ ի վերայ դրուագի ի տաճարի՛ն ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԵԱՆ, ի յաւուրէ՛ն յորում հաստատեցաւ տաճարն ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԵԱՆ, դիցէ՛ք ի սիրտս ձեր։

19 Մի՛թէ ոչ ունիցի՛ս դեռ սերմն ի շտեմարանի՛ն, և մինչեւ ցայժմ ոչ ծաղկեցան ոչ ելեն և ոչ նռնենի՛ և ձիթենի՛ ոչ ծնան. յաւուրէ՛ս յայսմանէ՛ և յառաջ օրհնեցի՛ զձեզ։

20 Եւ բան ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԵԱՆ եղև երկրորդ անգամ առ Ագգէ՛ոս ի քսան և մի ամսոյն՝ և ասէ։

21 Խօսեա՛ առ Զորաբաբէլ՝ իշխան Յուդայ՝ և ասա՛ց. Ես շարժեցուցանե՛մ զերկինս և զերկիր։

22 Եւ կործանեցի՛ զաթոռ թագաւորացն, և կորուսի՛ զզօրութիւն թագաւորութեանցն հեթանոսաց, և կործանեցի՛ զկառս և զհեծեալս նոցա, և իջցեն ձիք և հեծեալք նոցա, իւրաքանչիւր սրով եղբաւր իւրոյ։

23 Յաւուրէ՛ն յայնմանէ՛, ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ, առնուցի՛ զքեզ Զորաբաբէլ՝ որդի Սաղաթիէլի՝ ծառայ իմ, ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ, և դիցի՛ զքեզ իբրեւ զմատանի՛ կնքոյ, զի քեզ ընտրեցի՛ ասէ ՏԷ՛Ր ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՆԱԻՆ։

ՈՐ ՄԻՆ ՍԲԵՔ ԶՐԽՈՂԸՆ՝ ԵՒ ԱՌ ՈՐՍ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ ԴՐՈՂԸՆ, ԱՍՑԱ ԴՈՒՔ ԶԱՆԱՏՈՒՔ ՁԵՐՈՎՔ ՈՐՈՎՔ Ի ՈՐ ՄԻՆ ՀԱՒԱՏ ՍՐԲԵՔ ԶԱՄ՝ ԱՒ ՈՐ ԻՆՔ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑՔ, ԵՒ ՈՒՐԱՒՆ ԶՆՈ ՊԱՀԸՔԸՆ ԵՒ ԱՆԱՐԺԱՆՔՆ ։ ՎԱՅ ԹԷ՝ ՈՒՂ ԴԱՒԵՑԱՅՔ, ԵՒ ՉՔՍՐԲԻՆ ԿԷ ԲԱՒԱՐԱՐԵՆ Ի ՆՄԱՆ, ՈՒՂ ՄԻԱՅՆ Ի ՊՂԾՈՅՆ ՊՂԾԻՆ ։ ՅԱՅՍ Է ԹԷ՝ ԴՈՒՔ ՀԱԱՐԱԿԱԼ ԿԱՆ ԶՔԵՏՈՒՔ ՁԵՐՈՎՔ՝ ՈՐ ՊԱՀԴ Է ԸՍՏ ՕՐԻՆԱՑՆ Ի ՀԵՂՄՆԷ ԱՒԵՄՆԱՆ , ՊՂԾԷՔ ԶԱՄ ԶՈՀ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆՔ՝ ՎՐԱ ԴՊՐՔԸ ԿԱՏԱՐԷՔ , ԱՆԱԲԱՂԲ ԱՐԱՐԱԼ Ի ԶՔՆԱՂՈՂ ՁԵԶ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԱՆ ։ ՎԱՅ ՎՈՒՀԻՆ՝ ՊԻՂԾ ԶԺՈՂՈՎՐԴՆ ԱՍԷ , ՔԱՆԶԻ ԶՈՀՔՆ ՓՈԽԱՆԱԿ ԱՆԱՆՁԱ Ժ-Ռ ՂՈՎՐԴԵԱՆՆ ՄԱՏՈՒՑԻՆ , ՈՒԱՏԻ ԵՒ ՍՐԲԱՒԼԻՆ ՈՀԻՆ՝ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՆՈՅՆ , ԵՒ ՊՂԾՈՒԹԻՆ՝ ՊՂԾԱԼԵՑ . ՅԱՅԱԳ ՈՐՈՅ ԱՍԷ ԹԷ՝ ՔԱՀԱՆԱՅՔԴ Ի ՁԵՌՆ ՀԵՂԱՒԱԹԷ ՁԵՐՈՎ ՁԱՄ ԱՂՔԱՒ ԱՌԱՒԼԻ ԻՄ ՊՂԾԵՔ , ԵՒ ԶՈՐՔՔ ՁԵՌԱՑ ՆՅ ՁՆՉԱՆ՝ ԱՆՈՐ ՊԱՏՄՈՒՃԱՈՔԴ ՊՂԾԵՔ , ՈՒՂ ԶԼ ՁԱՒ՝ ՈՐ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ Ի ՍՐԲՈՒԹԵՂ ՄԻՆ , ՓՈԽԱՆԱԿ ՍՐԲԻՆՆ ՆՈՎԱՒ՝ ՊՂԾԻ , ԸՍՏ ՈՐՈՒՄ ԴԱՒԵՑԱՅՔ ԲԵՐԱՆՈՎՔ ՁԵՐՈՎՔ ։ ՎԱՅ ՄԱՒՏՆ ԽԵՒԱՆՑ ՄԱՒՏՕՈՆՑ . ԵՒ ՆՈՒՅՆԵՍ ՅՈՒՆ ՅԵՒՍՈՑ ԽԵՒՈՆՑ . ԵՒ ՄՈՒՏԻ Ի ԴՐՈՆԱՆ ՀԱՆԴԻՒՆԷԱՑ ։ ՔՆՈՐՀԱՄ ԱՌԱԿԵԱՑ ՆՁ ԱՌԱՒ՝ ԵՒ Ի ԲԵՐԱՆՈՑ ԻՒՐԵՒՆՑ ՅԱՄՆԹ ԱՐԱՐ ԶՆՈ , ԱՊԱ ՅԱՒԵՑԱՆԷ ԹԷ՝ ՄՈՐՄՈՔԻՆ ԵՒ ՎՀՏԱՆԱՆ ԸՆԴ ՀԱՆԴԻՄԱՆՆԱՒԵԼ ԹԷ ԳՈՐԾՈՑ ԻՒՐԵՒՆՑ ՀԱՐԵՑ , ԵՒ ԱՒԵՒՆ ԶԱՆԴԴԻՄԱՆԻՔ ՄԱՐԳԱՐԷՆ ։ ՈՐՈՎ ՅԱՅՍ ԱՆՁՆ ԹԷ՝ ՈՉ ՍԻՐԵՒՆ ԶԱՐԴԱՐԻՆ ՈՐՈՄ ԿԱՐԾԱՒԱՆ Ի ՀԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԵՂՑԱՑ ԻՒՐԱՆՑ ։ ԲՐՐԵԼ ԶՀԱՅ ԱՑ , ՅԱՄ ԿԱՐԱՒ ՀՅԳԻ ԳԻՆԵԱՑ ։ ԵՒ ԲՐՐԵԼ ԶՀԱՅ ՈՐ ԹՕԹԱՓԻՒՑ ՄՈՒՐՃԻ ՂԵՐԱՑ ԻՒՐ ։

ՕՀ ԴԻՔ . ՅԱՅՍ Է ԹԷ՝ ԶԿԱՆ ՕՐԻՆԱՑՆ ՄՈՂԱԾՍ , ՄԻ ԻՆՉ ՊԱԿԱՍԱԳՐԱՑԱ ՆՀԱՐ

ԼՈ.

ՀԱՆՔ՝ ԱՌԱՔ ԶՔԱՀԱՆԱՅՍՆ . ԶԼ ԼԵՒՔ ՅԵՐԿՐԱ ԿՈՂՄԱՆՑ ԱՆԱՊԱՏԱՍ .

ՅԱՒՆ՝ ԶԼ ՅԵՐԿՐԱ ԿՈՂՄԱՆՑ ԱՆԱՊԱՏԱՍ .

15 ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԵՒ ԱՆԴԵՈՒ ԵՒ ԱՍԷ . ՆՈՅՆԴԵՍ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴՍ ՈՅ . ՆՈՅՆԴԵՍ ԵՒ ՄՈՒՏ ՈՅ ՄԱՐՄԱՆՔ ԻՒՐ ԱՍԷ ՒՏԵ ԴՈՒՅՏ ՅԵՒՈՑ ՆՈՑԱ , ՈՐ ԻՆՉ ԲՐՅՆՈՅՑԷ ՈՒՂՂ , ՊՂԾԵՈՒՂ ։

ՁԱՐԱՆ ՀԱՆԵՔԻՆ Ի ՎՐ ԱՐԱՏԱՔԻՆ ԱՒԱՂՆՈՅՆ , ԵՒ ՈՐ ՊԻՂԾՆ ԷՐ՝ ՈՉ ՀԱՄԱՐԱԿԵՐ ՈՒԱՒԼՆԱ ՈՒՂ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԿԷ ԲԱԿՈՒԼ , ԶՈՅՆ՝ ՈՐ ՀՐԱՄԱՅԱՆ Է , ԹԷ ՊԻՂԾՆ ԵՒ ՈՐՔՆ ԱՒ ՀԱՍԱՐԱԿ ԿԵՐԻՒՂԵՆ ԶՆՈ ։ ԼԱԿ ԱՅՍ ՈՐ ՄԻԱՆ՝ ՈՐՔՆ ՄԻՈՅՆ ԵՐ ՃԱՇԱԿԼԻ , ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆՆ ԺՈՐԺԱՄ ՁԱՐԳԱՐԵԼ ԼԻՆԷԻՆ ԱՀՂՆԱՒՈՐ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵՆ ։ ԼԱԿ ՔԱՀԱՆԱՅՔՆ ԿՈՍԵՔՆԻՆ ՁՈՐԵՆՆ՝ ԵՒ ՈՉ ԱՒՆԷՒՆ ՓՈՒԼ ԶԱԶՆԱՅՈՒԹԵՆ ՆՈՒԼ Ձ-ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆՆ ՅՈՐ ԺԱՄ ՄԱՏՈՒՑԱՆԷՒՆ ՁՈՒՆՆ ԵՒ ՃԱՇԱԿԼԻՆ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑՆԻՆ Ի ՈՐ ՄԻՆ՝ ՈՐ ՊՂԾԵԼ ԷՒՆ Ի ՀՈՍԱՆԵՔ ԱԽՈՏԻՆ ԽՐԵՒՆՑ , ԵՒ ԵՐ ՊԻՂԾ ԸՍՏ ՕՐԻՆԱՑՆ ։ ՀԱՐՑԱՆԵՔ ԶՆՈՍ ՄԱՐԳԱՐԷՍ ՅՈՐԻՆԱ , ԲԱՅ ՆՈՒՅՆ ԶԱՑԻՆ ԹԷ՝ ԽՐԵՒՆՑ Է ՅԱՆԴԻՄԱՆԵԼԻ , ԵՒ ԸՆԴԴԷՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑԻՆ . ԱՌ ՈՐՍ ԱՍԷ , ԶԻ ԹԷ ՈՐ ՊԻՂԾՆ Է ԸՍՏ ՕՐԻՆԱՑՆ՝ ՅՈՐ ԺԱՄ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ Ի ԳԻՆԻՆ ԿԱՄ Ի ԳԻՆԻ ԿԱՄ ՅԻՒՂ՝ ՊՂԾԷ ԶՆՈ ՈՒՂ ԶԻՆՔՆ , ԱՊԱ ԵՒ ՈՐ ՍՐԲԸ Է ԸՍՏ ՕՐԻՆԱՑՆ՝ ՄԻԱՆ ՅՈՐ ԺԱՄ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ Ի ՊԱՏՄՈՒՃԱՆ ՁԵՐ՝ՍՐԲՔ ԲԷ ԶՆՈ , ԵՒ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆՆ ՉԱՄ ՅՈՐ ԻՆՉ ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ՝ ՍՐԲԻ , ԵՒ ՈՒՐԱՒՆ ՁՈՐԲԵԱՆ Ի ՄԵՐԱՆԵՆՈՑ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԱՆԻՆ ՊԻՂԾԷՔՆ . ԵՒ ԼԻՆԻՒ ՍԱՅ ՅԱՂԱԳԱՍ ՁԵՐՈՎ ՀԵՂԱՒԱԹԷ՝ ՈՐ ՈՉ ԱՌՆԻՔ ՓՈՅԹ ԳԱՀԱՆ ՆՈՒԼ ՁԱՒԱՆՔՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵ , ԵՒ ՆՈՎԱՒ ՄԵՐԱՆԵՆԱԼ Ի ՍՐԲ ՄԻՆ , ԱՊԱ ԹԷ ԱՅԴՊԷՍ ՈՒՂ ԵՒ ԴՈՒՔ ԴԱՒԵՏՔ ԹԻԲՐ , ՁԻ Ի ՍՐԲՆ ՈՉ ՍՐԲԻՔ , ԼԻ Է ՊՂԾՆԻՆ ՊՂԾԻՔ , ՅԱՅՍ Է ԹԷ՝ ԺՈՂՈՎՐԴԴ ԱՅԴ ԱՂՈՒԵ ՁԼԱԼ Է , ԵՒ ՊԱՏԱՐԱԳ ՆՁ ՊՂԾԵԼ , ՁԻ ՊԻՂԾ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆՈՑ ՁԵՐՈՎՔ ԿԱՏԱՐԲԵՔ ԶՆՈԱՒ ։

ՅԵՐԿՐՈՐԴԻՆ ԶԱՒԱԿԱՆԱՒ ԱՍԱՑԵԱՒՆ ԶԱՐԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՅԱԿՈԲԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՅՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՅԱԿՈԲԻ ՈՐԴՈՅՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱ

ՄԱՐԳԱՐԷԻ ԼՈՒԹԵՐԱՑՒՈՒՀՒՆ ՕՐԻՇՏԻՈՍԻ։

Ո՞ր ժամուն յետ երկուց յոտեցոյցս։

Գլուխ Ա։ Համ։

Բամասնէն ուր երէսուն տարի էր որ Մարգարէի մօտ կ՚երթար, ու Մարգարէն ալ զինքը կը սիրէր, ու ամէն անգամ որ կ՚երթար՝ Մարգարէն ուրախ կ՚ըլլար։ Ու Մարգարէն ալ ամէն անգամ որ կ՚երթար՝ Բամասնէն ուրախ կ՚ըլլար։

Մենոնիթին։

Յամենայն վէմ երկրորդի մարգարէացաւ անգէ։ և իբրև ոչ լուան նոքա նմա, զարհոյզ ած զհոգի մարգարէին Թէ՚ի վը Տ աքարիայ յամենայն ուԹերոր դի՚ որ է ՚ի Երուսաղէմ, և փութացոյց զնա խօսուԹիւ բարբառել և ըմպել՚ի սրտմտուԹէ՚ առ յոյն ժողովրդեանն մատուռ ակեալ։ եկն ի՚ըմպել՚ի տուն սին աղբիւր սաստիկ բացեալ՚ի վերայ ինքեանց։

2 Խօսեցաւ ՚ի վերոյ հոգւոյն յէոյ բոլո-ԼուԹեան գնա։

Որոց Տէրն այնոցիկ որ վա՚ մեզացն նոցա աւերեցաւ երկիրն նոցա, և կործանեցաւ տաճարն նոցա, և գերեցաւ ժողովուրդն նոցա, և կերան զպղծուԹի՚ի մէջ ԹշնամեացԹ իւրեանց։ ըստ որում ասաց նոցա յառաջագոյն ի ձեռն մարգարէիցն իւրոց Թէ՚գե՛ րեացին, և յաստրեւատանի զպղծս կերիցեն, որ երեն եհաս և կատարեցաւ՚ի վը նոցա։ Արդ յիշեցէք զպատգամն իմ՚ Թէ ոչ եղև վայրապար բարկուԹիւն՚ի վը Տէրոջ, և բաւականասջիք առ ուռնել զնա

իւրով զեղբայր իւր եսպան, և զատար նոցա բաղում՝ յովսափատ ժառանգեաց։ այսպէս և այժմ խոստանայ արկանել զնա ընդ միմեանս, ըստ որում ասէ։ Լա՛ խորհուրդ ես ղաւա՛ (՚ի՚) և չհնձես՛ ի վ ցեղ էրէլ՛ և հնձելո՛ ես ինձ էրեսաւ և հնձելո՛ ես էրեսաւ։ Ու եղև տանն գվհայ ՚ի ժամանակին՝ յորում եկն նա ատր առնուլ զեՀմ, և հրեղէն կարկտիւն երկնից սատակեցան, և դիակունք նոցա եվեց զամ գառատան, զորոց հաս զըս տացուածս զօրաբաբել և շինեաց ըզ տաճարն։ Լա՛ առնա ասէ եզեկիէլ, դա՛ Եռ՝ վայ խօսեցայ ՚ի բերան ամ մարգարէից իմոց։

2։ Յառաջ յայնմ ասէ տէր ամենակալ՝ ա՛ի՛ց ղեր ըզբաՀել սաղարԹել զծառայ իմ, և երէց ղեր իբե՛ զնի՛ն։ Տ ի ընդ տէր ամենակալն

Ա՛սաց զանուն նո՛ր և զանուն Հօր նո՛ր, զի յոյցցէ ԹԷ՝ յաւուրս նո՛ր լինել լոց է այսպէս։ և դնէ զնա կնիք ընդ դէմ երեսաց ամ բե՛լի, զի ամրացեալ պահպանեացին նովա՛՝ առ ՚ի յո՛չ իշխել ձեռաց Թշնամեացն մերձենալ՚ի նա, զի կնիք ՚ի վը նոյ եղեալ զօրաբաբել և նոքին ընդ նովա՛ ամրացեալ։ կամ կնիք, զի ոչ կնիք մատանեայ դրոշմ զմամ՚ի ձև կերպարանաց իւրոց, այս պէս նովա՛ կնքի ամ բե՛լ Հանգոյն նմին Հաճոյ այ, զի ընդ նա Հաճեցա՛՝ և նովա՛ ընդ նմանն, և զայս ամ ասաց սա առ զօրաբաբել և առ յեսու, ոչ զի յար դեսցէ զնա յաչս ժողովրդեանն, զի արհամարհեին զնա՝ և ոչ կամիցին մոտ նել ընդ լծով տրամանի իշխանուԹեանն նոյ՛ ՚ի գործ շինուա՛ծոյ տաճարին։ Լա՛ առ ամի՛ն ած փառաւորեաց զնա Հա կառակ անարգանացն նոցա։

Աղաւթեաց Մարգարէին Աբդիա Ա՛նգեոյ Մարգարէի՝ Հանդերձ գինո-ԼուԹեամբ։

բասալ եկն խրատն ՚ի վե՞ր Հարց ընդ նոսա, այլ զի անգամանէին զբանս մարգարէիցն՝ վա՞ յնորիկ զբանից արհամարհողս գոր՚ ծով կամեցաւ ՚ասծ զգծացուցանել, այս երկիցդց զնո՞ր որք տեսեալ էին զպա՚ տուհասս Հարցն ՚ի բարկութէն ՚ասյ, յա՚ զագս որոյ և պատասխանեաւս վկայէն առ ՚ի մարգարէս ասացլոցս։ Գ՚ասս՚ եաւն եասն՝ և ասէն. ոչդես կորէցոյ ոչէ ոճնոյել առնել ըստ ճանապարհոց գրոց՝ և ըստ գնոցէդ գրոց, նոյնդես և աբ՚ գչ. ՚Ո Հարցն պատուհասս և զնկեքանց փորձ կոտքէն վկայէին, զի կարգեաց Հարցն ՚ի բերբանս մերգրէիցն Հարցն ՚ի գերուձի գնալ, և որդւոցն յետս սահմանել ժա՚ մանակին ազատիլ, զայս վկայէն մարգա՚ րէիս թէ՝ արար, և ակնատես՚ աք եղեալք եղեալ մարգարէիցն բանից,

7 ՚Ոչ գոսնէրբդրէ և՚ չորրորդէ գոսնէրբդրէ ոմեանն. ոչ է ինձն ոչ ՚ոչ ոչ՚ ոչ՚ ոչ՚

զգրգանս և զընծաւքեմ պատահումն ի մերձակայ ժամանակին. քանզի իշխանն նոցա ղտեսիլ ինր՝ ըստ հանդերձեալ հանգստեան նոցին կերպարանիս, ոմն և հայտնակ սմին ղտեսանե ետես տգեղ պատմուճանաւն, որ առակէր զոր ի բանբեղծին նեղուելին, որ ի բանդ բարձաւ հրաժանաւն այ. այսպէս և մեքայել ի մէջ գիրգ և փախուկ տեղոյն կալով զընծաւքեմ և զհատղատեմ շինուելն նմ այնու առակեր. զի ոմ ծառք սմ բարձմամբ ստեղան և տարածմամբ սպ ղարթիցն զանտաւան զարդարեին, նոյն պէս և նոքա սմ կաղմուածովք և ստաց ուածովք բազմանալոց էին առ ի ընուլ հոծ և խիտ զերկիր բնակուելն իւրեանց։ Եւ ասէ նոքա ցկ ասէին՝ և պիտի՝ և պիտի։ Վարձել և սոքա զերագուելի փրկութեանն առակին, իսկ ի պէսպէս գոյն՝ թէ ոչ միով օրինակաւ լինելոյց է նմ փրկութիւն, այլ ի զանազան գեմս կերպարանաց։ Շնահատն զկոչ ժխտութիւն այ փոխանակ նմ, և զկորէ զ բազումն ցուցեալ. Իսկ պիտակքն զհաղորդելին որ լինելոցն էր ընդ նոն հեթանոսաց ամբաւնոյ գերբացն և շարք բնակելոցն։ Եւ սպիտակն զնոցին իսկ զհաղորդելին, և զառաքարին և զօրինացն նորոգութիւն, և զառաւարին ի խաւարէնն և ի գիշերային առաւերացն։ Եւ դիտես թէ զհաղորդ կերպարանի զնմ ակ տեսլենացս զդէ. Հանդերձեալ գործոցն. քանզի որ երևեր ի ժամանակս վրկժինդրութեանցն իբրև զհնձն ձանահար, և առ հանդերձեալ խորհուրդան իբրև զներ և զհինն առուրց, առ եգիպտոս իբրև ամպ, առ յորդան իբրև զհուր և երկամ՝ որ տաղե զորմ, և մի և նոյն է՝ որ ձեռանայ ի տեղակ բարկութիւն և ողորմութիւն ըստ իւրաքանչիւր ումեք արժանեաց, ի մի կոչին բարկութիւն և ի միւսն ողորմութիւն։

9 Եւ ասէ, զի՞նչ են գուժ սէրք. և ասէ ցնո հրեշտակն՝ որ խօսէր ցնս. Ես ցուցից ինչ ինչ գուժ

նալի խաւարն՝ որ տիրեալ էր ի վը նդ, զի բարձեալ էր օրէնքն՝ և կործանել տաճարն, և նոքա ոչ ի մէջ նեղուելն և տատապաղացն՝ որ ի բաբելոնէն և յեմ, ոչ ունելով թագաւոր, և ոչ քահանայս, և ոչ զլոյս խրատու նդ ու սուցիչս իբրեանց. ըստ այնմ՝ զոր ասաց, դիշեր եղեցի ձեզ ի տեսլենանց, և օրն ան խաւար է ի վը ձեր՝ և ոչ լոյս, զորն գևրուելն նոցա նշանակեալ. և դարձեալ՝ խարխափեսցեն զլոյս իբրև զխաւար, և շշաւիւեսցեն որմ զորմոյն իբրև զկոյրք ի մէջօրեայ. և զայս վ տատապանաց գերեվարեցն յայտ արար, Ես՝ յղէ ձգեցա ի վը նդ մուԹս այս մինչ չև յերեն իւրեանց, զի խաւարեցաս արեգակն ի վը նդ և մԹացաս լոյսն, և ոչ եղև ճաճանչ լուսոյ ի տաճարն նդ, այս ամ մի գիշեր եր համարեալ նդ մինչ չև դարձան նոքա յերկիրն իւրեանց, և սկսան տուն շինել. և քանզի յայսմ ժամանակի մինչև եր տունն շինեալ սկսաս զաբարիս մարգարէանալ, զնեզուԹիս նդ գիշեր կոչեաց. Օ՜ որ օրիճ նակ այն՝ որ ասէ, փրկեաց զնա ի խաւարէ և ի տուԹերաց մահու. և ոչ եԹէ խաւար եր և տուԹերք մահու, այլ ըզ յարաբանան անուանեաց խաւար. Եւ յայսպէս և յայսմ վայրի անուանեաց տեսիլ գիշերոյ զտեսիլն՝ զոր ետես ի նեզուԹեն։ Եւ ոչ ոք ոչ հնձել յաչխէտ ձէ։ Եւ յոր հնձեալ յաշխատ ձի միջակել հրեշտակն եր, իշխանն նդ։ Իսկ ձին ոչ եԹէ մարին ինչ ուներ, ոմ և տայ զտարացոյց կերպարանացն, այլ զի պատգամ ուներ երագուելին փրկուԹե նդ, վ վաղվաղակ լինելոցն ի պատկեր ձիոյ առակեաց՝ որ երԹ. է գնացիւք ուժոյ իւրոյ՝ քան զայլ կենդանիս։ Եւ աշխէտ գոն՝ կարմրակերպ, որ յայսո առ ներ ԹէՀ՝ փրկուԹիւն նդ զորուԹէ և սրով և պատերազմաւ ընդ հեԹանոս լինելոյն։ Եւ ձի՝ ոյր ի գլ երեւոց անասուն էիս լերանցն։ Եւ յայնքան վարսաւոր ծառոց. և ծառքն վարսաւորք գուշակեր նդ

Պետեր երանելի հրեշտակն զառաքեալսն ընդ վճռին այլ զոր խօսեցաւ բերաւնով երեմիայ մարգարէին, եօթանասուն ամ կալոյ ի գերութեան։ Իսկ յորժամ ի գլուխ եկն թիւ անառուն հրաշագործն այլ և առաջին նմա հրեշտակքն զամանումն ոչ ի մէջ բնակութեանց ոչ, համարձակի թախանձել առ աստ, և յուշ առնել նմա զպատճառսն սահմանի կատարումն։ Այնչափ ժէ՛ն ազգերսն ի վճռէն։ Ո՛ւ ամ երկիր ողորմութիւ քոյ ի շինութեան է, և ասա վասն բարկութեան քոյ ամայի ի բնակչաց այս եօթանասուն ամ է, ոչ սահմանեցեր նոցա եօթնից եօթներորդս շաբաթական։ Այլ դու ինձ ասեր զվայելչութիւն կարգի խնդրուածոց ի սէր հրեշտակին, զի նախքան զեօթանասունն ամին ոչ կատարեցաւ խնդրել ողորմութիւն։ այլ պես և դու ասեր զյետնակ կամացն այլ ի խնդիրսն, զի մի՛ լեցի ասացեալն խնդրեալ և ոչ առնուք, վա՛ զի չարաչար խնդրեալ։ Այս եօթանասունն ամն կատարեցաւ, և դու ոչ ողորմիա՝ ասէ։ զի ժամանակ փրկութեան եկն, և դեռևս յապաղեր ըստ մեզաց նոց։ Այս թէ՝ ոչ ասէն ամանք, եթէ երկու թիւք են։ մի՝ յառաջին գերութենէն անտի յերկրորդ ամի յովակիմայ արքայի մինչ չև յամն առաջին կիւրոսի արքայի, որ գայ կատարի եօթանասուն ամ. և միւս ևս՝ ի վախճանէ լոյս անտի կործանման տաճարին, որ եղև ի մեռասանեերորդն ամի սեդեկիայ արքայի մինչև յամն երկրորդ դարեհի արքայի յորում մրնչ կրսաւ սա մարգարէնայն, որ գայ կատարի եօթանասուն ամ. և վա՛ այսորիկ ասէ՝ բարկացար դու ի վա՛ նոցա այս եօթանասուն ամ. ոչ զի ցուցցէ թէ՝ ի կատարած եօթանասունեերորդ ամին եղև սմա մարգարէանալ, որ էր ամ երկրորդ դարեհի արքայի։ Այլ էն ոմանք՝ որ ասեն, թէ յառաջինն յամէ յովակիմայ արքայի մինչև յամն կիւրոսի արքայի երկու եօթանասուն ամք լինին, սակայն

10 Պատասխանի եւ ասէ ցնա՝ ի գլ ըմբռնէ՛ և ասէ ցնա. գուժեն ղբս ասա տեաց տէր ղԱբել ընդ երէից։

Երկուս հրեշտակս նշանակէ երեւեալ առաջին իւր մարգարէս, այրն՝ որ կայր հէծեալ ի ձին և ի մէջ լերանցն, վերակացու ազգին հրեշտակապետն միքայել։ Իսկ այս՝ որ խօսէր ընդ սմա, ի հրեշտակական դասուցն նոյ՝ որ մերձ կայր սմա ուսուցանել զնոսին, զի համարձակ լիցի առնոյն հարցանել, առ որ ասէր։ ընդ են գտա տէր. յայտ է թէ՝ ձեռաց երեւումն. իսկ միքայէլ յաւելացաւ քան զառաջինսն պատասխանելն և ինքն ելոյծ զտարակուսանս մարգարէիս. գտա՛ են ղբս ասեցաց տէր ղԱբել ընդ էից։ որով յայտ է թէ՝ ի նորին դասէ հրեշտակացն էին օգնականք և վերակացուք ազգին, ղորն ընդ երկիր հրամանաւն այլ զգուշանալսն ի՛ն ժողովել և ածել յերեմ. յալագս որպ և համարտան ի ձեռն զօրագլխին միքայէլի ըզպաշտօն գործոյն՝ որպ առաքեցան ըստ պատուիրանի։

11 Պատասխանի եղեւ հրեշտակին այն՝ որ կայր ի միջ էբոնցն՝ և ասէ. ղԱբէ՛ցի՛ն ընդ այ էրէից։ և ահա այ էրէից բնակեալ և գոգոբեալ է։

Այսուհետև նշանակին զերեմի թշնամուն թին, թէ երկիր այ ազգաց հեթանոսաց դադարեալ են ի խնամոցն այլ ի խաղաղութեան, և բնակիլ յիւրաքանչիւր գաւառս. իսկ իւր միայն գերեալ՝ ցիր և ցան ի մէջ նոցա, զորս մեք պահէմք յայտ գաւառս հեթանոսաց՝ որ ցրուեցան։ Եւ զայս ասելով ի գոհութիւն շարժեցին զսիրտ զօրաց իւրեանց, թէ ի մէջ այ երկրի դադարման՝ միայն իւրն է խռովել և ցրուել։ Յաղագս որոյ սկսաւ հրեշտակապետն աղօթիւ ազատել նոցա մատուցանել առաջի այ՝ և ասէր

12 Պատասխանի եւ հրեշտակն՝ և ասէ. տէր ամենակալ, մինչ ե՞րբ ոչ ողորմիս ի վերայ երուսաղէմ և ի տաղտացն յուդայ, զորս ան զեա՞ արիս ոգի եօթանասուն ամ։

Լ ոգարև մեծ մխիթարութիւն և բարի բանքս այս զոր լուաւ հրեշտակն և ազդեաց առ մարգարէս, զի ամենակալ զօրութիւն այ ոչ միայն օգնական է շնորհեն եէմի, այլև նախանձու մեծաւ բարկացաւ, զարթեաւ խնդրել զվրէժ յազգացն յայնցանէ՝ որ կործանէցին զնա։ Եւ այս սաստ բարկութեաս այ պտուղ եւս վաղվաղակի զկործանումն նոցա, քանզի կիւրոս պարսից և մարաց թագաւոր՝ որ քանզեաց զնիւնէ և զոր ինամս թագաւորութիւն ասորւոց, և զբաբելոնի և զոր ինամս թագաւորութիւն քաղդէացւոց, եղեալ նախանձ առն այ վրէժխնդիր։ և արձակեաց զգերին հրէից, ոչ նախ յառաջագոյն խօսեցաւ վասն նր եւսայի մարգարէ՝ ի դիմաց այ, թէ ես Տէրթեղից առաջի կիւրոսի զլերինս, և բացից զդրունս պղնձիս։

16 Ա՛ն այնուհետև ասէ տէր (ածեմոլ) փոյթ եղէ՛ գեօ-ըէ։ և ասէ ի վերսին լինելոյ՝ ասէ տէր ածեմոլ. և էէ յէեօյ գ-ասնիմ՝ ի վերոյ նէ է։

Ա՛յ միայն ասէ՝ աղաչեն որ զնէմի կորնչանելոյն՝ բարկանամ, այլև առ նէմ առաքին գթութիւն դառնամ։ Եւ այր է գութն՝ այն՝ զոր ասաց, վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ վասն իմ՝ և վասն դաւթի ծառայի իմոյ. և առնուն՝ որդի անկար դառնին զանձինս, չնչեացն՝ և՝ կործանեալ պարսպացն վրայ դարձեալ չափ շինողացն ձգելոյն, որք կանգնեն զպարիսպսն։

17 Եւ ասէ տէր հրեշտակն որ խօսէր ընդ ինձ. աղաղակեա և ասա. այսպէս ասէ տէր ածեմոլ. փոյթ եղէ՛ փոյռ-ըէ, և ազդեցի տէր ինձ, և հաճեաց գոհ ընդ ինձ։

Աղաղակել ասէ՝ զի գիտէր զկարճամիտ ծողովրդեանն տարակոյսն, քանզի դեռ ևս կէզակարծ յուսով ինչ երբեմն կային երկիւղի թշնամեացն նց. ասէ ապ-

ոչ տան գիրք ձեռն բանից նց, զի յերկրորդ ամ անտի յովակիմայ արքայի մինչև յամն մեռանելոյ սեդեկիայ արքայի՝ քան ամ լինի, և յամի անտի մեռանելոյ սեդեկիայ՝ յորում եղև տրիզդ տաճարն, մինչև յամն ա ռաջին կիւրոսի արքայի՝ քառասուն ամ լինի, ընդ շատ և ընդ սակաւ. և ահա սակ չէ ինչ մարթ հաւասարել թիւոյն առաջնոյ ընդ թիւն վերջին։ Եւ ի մեռանելոյն սեդեկիայ մինչև յամն երկրորդ դարձի արքայի՝ ելօթանասուն և մի ամ լինի. զայս յիշատակ հրեշտակն առաքի այ բարեխօսեալ թիւոյ, զի յոյցցէ թէ՝ ես Թանասուն ամ միայն ասաց նա բարկանալ ի վր նց բեւրանոյն երեմիայի. և ա հա լցա թիւն, և դեռ և՛ս քաղաքն և տաճարն աւերակ է, զի յետ չորից ա մաց՝ ապա կատարեաց զօրաբաբել ըզ տաճարն։

13 Եւ դասեսիանի էտ տէր ածեմոլ հրեշտակի՝ որ խօսէր յիս բանս բարեաց՝ ընդ բանս մխիթարեցեսն։

14 Եւ կերպարանաց անտի հրեշտակին ու սաս մարգարէս զմխիթարական պատասխանին այ, և ոչ թէ ինքն լուաս. զի տրամական դիմօք աղաղակեաց նա թէ՝ այր ամենակալ ողորմած եէմի, և լուէ զպատասխանին՝ զուարթացաւ, առ որ պշուցեալ մարգարէս՝ ծանեաւ նմին քան զբարբառն՝ ի կերպարանաց հրեշտակին այ, այլ և ինքն աւր հրեշտակն ոչ հանդարժեաց՝ այլ վաղվաղակի աղաղակաս մեծաս ուսոյց մարգարէս զբարի՝ և զմխիթարական հրամանն այ՝ զոր լուաս։

14 Եւ ասէ տէր հրեշտակն որ խօսէր յիս. աղաղակեա և ասա. այսպէս ասէ տէր ածեմոլ. նուէ. նախանձեցայ վր եէմի և վր ածեմոլ նա խառն ունի։

15 Եւ բարկութեամբ մեծաւ բարկացեալ եմ ի վերայ ազգացն՝ որ հանգիստ հարեալ ի վր նց. ի նախնեաց էր ես ոտիկն ինչ բարկացեալ էի ի վր նց, և նոքա հանգիստ հարան ի վերայ ի չարիս։

Ազգս հիւսուածք անուանեալ զզօրաբաշխել գործս՝ զեզը և զնիւթն, զի զզգեստս եւ զնորոգութեան՝ ի չորս եղջերացն՝ նոքա դարձեալ ժողովեցին և շինեցին. կամ չորս հիւսուածս կոչէ զչորս Թագաւորսն՝ որք յարեան ի վերայ առաջին Թագաւորացդ՝ որ զգրուէնսին զնա հրամանաւ նորա, և ջնջեցին զնաս, այսինքն՝ կիւրոս, կամբիւսէս, արտաշէս, և դարեհ. զի սոքա զաստուածոց և զդաղդեացոց եղջիւրսն խորտակեցին, և զնէլն գլուխ ի նոցանէ կորացեալ՝ հրամանաւ այ վերատին բարձ բացուցին։

Գլուխ Ը.

1 Ա՛ւրէքն՝ շէշ էն և պեսէ, և ահա այլ
ե՛ն ի յեսուի խոշոր սոսեր լոր եղէլէպի։
2 Եւ ասէ ցնա՝ յո՞ երկիս. և ասէ ցնէ՝ ընդ
դէլ գնէ, և պեսոնեէ ինէ ո՛ղէպի է լոյս
նոսէ նոր՝ և ո՛ղէպի եղէլոյսուէ։

Վարձեալ՝ վն շինուածոյ քաղաքին այլով օրինակաւ տեսիլ մարգարէիս եզրեւ, որ և զկանուխ շինուածնն տայ յայտնի նշանակ. զի չորեքամ զաւեր քաղաքին հրեշտակն եցոյց այ՝ լուսաբարեաց, թէ չարի չինողացն ձգեսցի ի վր եէմ. բայց սա ոչ միայն առ յապայ գնացն գուցանէ, այլ և զամին զոր ասաց ամ թէ՝ ձգեսցի, ի ձեռն կրէ, արդեամբքն կատարել զհրամանն. որով զկանուխն շինուածնն ուսանի, և զհրեշտակացն, թէ որքան չօժարամիտ են առ ի նոյնն, և զվրկուածի նշ ըղձանան և զհաղորդել. արդ՝ հարցանէ մարգարէս զհրեշտակն՝ որ ուներ զաքն, թէ՝ յո՞ երկիս, քանզի յոյզ մտացն ուներ զայն զոր լուաւ, թէ չարի ձգեսցի ի վր եէմ. և չորեքամ ետես զհրեշտակն՝ որ ուներ ի ձեռինն զաքն, հաւատաց թէ՝ սա է այն զոր խոստացաւ ամ, որ չարիսն և անօրինսն զշինուած քաղաքին վնաս և բարեչոյս կամօք սխրացալ՝ հաստատ

ամբ հրեշտակն՝ աղաչակել զաւետիս, թէ քաղաքք որք ամայի են ի բարեաց, դարձեալ բարեբերեսցուածոց լցուցին. և զի ամ քաղաքքն ի նեղըսոյ երեն էեմի իշխանութենն, նմա ողորմութի դնէ զնոցին շինուածին. Հմեսոյէ փշ սանեամ ընդ էէ։ Այ ասաց դաւիթ, Համեցաւ ամ ընդ սիոն, և ըսորեցաց զնէնակիրն ի նմա՝ ասելով, այս է հանգիստ իմ

18 Եւ ասէ ցէլէ և պեսէ, և ահա
չորս եղէլէպ։
19 Եւ ասէ ցհրեշտակն որ խօսէր յնա. զի՞նչ
են այսոսիկ պէր. և ասէ ցնա. այդ եղէլէպ
են որ ցրուեցին զյուդա՝ և զիէլ։

ցանէին զշինուածքի քաղաքին, նա ո՛չ
թէ վաղվաղակի եղև՝ այլ անագան ու-
րեմն, յետ քառասուն և հինգ ամի մաս-
գարեութեանն զոր արարից՝ աւետի՛ կամ պա-
կաս, յաւուրս արտաշէսի Հզըի և նէ-
ոմ. և լի՛ բազմադակ կատարեցին զպա-
րսպաց քաղաքին շինուածքին, որք և
զհրապարական և զխուղցան զարդարե-
ցին. զի թէպէտ և ստոյգ՝ ի ծառայու-
թէն զերծան, սակայն շրջաբնակ թշնա-
միքն մինչև ցայն յորժամ կամէին խա-
փանել զշինուածսն, և հանապազ՝ ի
հակառակութէ թշնամեացն յողդող-
դեին. Այլ այն զոր ասաց Թէ՝ եւ ե-
ղիցի նմա գործող հրեշտէն ընդ կա-
տարեցաւ առնն. և թէպէտ բազում
անգամ ջանացին օչ կարացին խափա-
հարել զնա թշնամիքն, այլ զօրութէն այ
շինեցին զաճարն և զքաղաքն, և բնա-
կեցաւ անդ՝ ի միջնոյ վերատին՝ ի փա-
ռաւորութէն կարգաց տաճարին.

6 Եվ՝ ո՛, ֆեխէտ եւ յերկեղ հրեշտէ ասէ ցմեզ.
ընդ ի էրէից հոգւոյ երկնից ծառայիցն ես
եմ՝ ասէ տէր:

Ահեպետ և ընդ չորս հողմս երկրից
ցրուեցան, յորոց ասէ՝ ժողովել, սա-
կայն ի հիւսիսային կողմն լի՛ բազմադակ
ընթացաւ գերին նոյ. ասէ Թէ՝ ֆեխ
բուտ. և մի՛ քաղցրացի զեզ լիցի գա-
ւառդ յորս բարկութէ ցրուեցայք.
քանզի Տաճարութէ բնակեալ էին նոքա
անդ մի ստացուածոց երկրին և յա-
զգս տոհմից մարդկան. Այս-
յորժամ ելիցէ հրամանն՝ ի հիւսիսոյ և՝ ի
դարեհէ՝ ոչ Թէ ասքն դադանն՝ ի հայ-
րենի աշխարհն, այլ միացին բազում-
զդրգռանս գաւառացն սերեալ. և զայս
յայտնապէս ուսուցանէ մեզ աղօթքն
դանիելի, զի յամին երրորդի դարե-
հի՝ հինդերը յոյն դարձուցանել զնա, և
զօրաբաժնել յերկրորդ անն դարեհի՝
եկն յերէմ, ապա յայտ է Թէ՝ լի՛ բա-
վանդակ գերին, առ որս ասէ Թէ՝ փա-
խեսուք՝ ի սիոն, նոքա են որ՝ ի ձեռն
եզ

մարձակի հարցանել, և նա ըստ յուսոյ
իւրոյ և կարծեաց մտացն՝ արար զպա-
տասխանին. Յամին զերէմի լսելոյն
և զերկայնութէն, քանզի աւերը եր և
քանդեալ պարիսպքն և անցեալ՝ ի շի-
նութէ. Իակ սա չսիեալսն զայն՝ յայտ
առնէ, Թէ սկիզբն է լինելոց շինուե-

3 Եւ ահա հրեշտէն որ խօսէր ընդ ինձ՝ ել
առաջ նորա. և այլ հրեշտէն ելանէր ընդ
առաջ նորա.

4 Եւ ասէ ցնա. երթ և խօսեաց ընդ երէ-
ոմսդրէն ընդ այնմիկ և ասասցես. զգաղտի՛ց
լինելոյ է՝ ի բազմութէն մարդոց և անաս-
նոյ՝ ի գործ նոցա.

5 Եւ ես եղէց նմա գործող հրեշտէն ընդ-
դէմ. և՝ ի փառս բնակեցայց՝ ի միջի նորա.

Ա՛նմարմինք են հրեշտակական զօրքն՝
և երագուն առ՝ ի լիմանալ, սակայն
՝ի ստեղծութիւն մարգարէիս՝ մարդկային
կերպարանօք ձևանան, և հաստատեն
զնա պես պես իրօք՝ ի յոյս շինուածոյն
քաղաքին. Այդ սա՝ որ զպարն ունէր, և
հարցման մարգարէիս պատասխանեաց՝
Թէ երթամ չափել զեզ՝ զտէղ՝ ստ և
գադարեաց մերձ սորին. իսկ այլ հր-
շտակ եւ ընդ առաջ սորին, իբր Թէ
՝ի նեղբէն վայրէ տաճարէ յարտաքին
գաւիթ յորմէ եր մարգարէս, և ա-
սեր ցհրեշտակն՝ որ ունէր զպարս, բարձր
բարբառով՝ ի լուր սորա՝ ընթացեալ
խօսեաց ընդ երիտասարդին, Թէ ոչ մի-
այն չափեացի լարով պարիսպն եղեմի և
շինի, այլ և պտղալից բնակեք բազմա-
Թէ մարդկան, և զայս յայտ է Թէ՝ ի
գիմաց այ խօսեցաւ հրեշտակս. Այ և
ասէ, և ես եղէց նմա գործող հրեշտէն ըս-
ջոնէն: Այ յարձակն, ուրախ լինիս՝ զի ա-
ստց քեզ հրեշտակդ չափել զեզ՝ և
շինել, և ո՛չ Թէ՝ ի քարանց միայն շի-
նեմ՝ զնա՝ այլև ինամովք իմովք պարիսպ
հրեղէն լինիմ նմա, և՝ ի փառս վերըս-
տին շինուածքի տաճարին բնակիմ՝ ի միջի
նոր. բայց սակայն Թէպետ և տեսիլ հր-
շտակացս այնչափ արագ փութացու-

եզբի ածան ի թագաւորութենէն արտաքս հեծի, և ի ջրից կողմանց աշխարհի ժո-
ղովեցան յետ կատարման շինուածոյն տաճարին և պարապայ քահանային ։

7 Եւ սկսեալ տղեցոյնն բնակել ետը
տէր քովէքովի։

8 Ա. Ի տղոցն ասէ տէր ածելոյ զիա-
ւիթն տիւսոյ շինի տղայն՝ որ կոչեցի-
ցի շինէ։

Ա՞ մոլորեալ որդիք սիոնի՝ ի գիրկս
մօր ձերոյ դիմանալ կենք, զերծեալ ի
հեշտութենէ ստանից դատեր բաբելոնի.
ապ զի մի՝ ի հարուածոցն այ՝ որ կանչ-
եալ է ի վէր դորա ի ձեռն պարսիցն,
և դուք արբեալ սառակութիւք։ Նա ա-
պա ի գիմաց սիոնի առ որդիսն խօսի,
թէ զիա՞ որ՝ որ յառաջագոյն կողոպ-
տեցայժմ՝ չիմ տիւսոց չունի տիւսոց, վերըս-
տին պատուհէր զերկակիսն իմ ազգացն որ
կողոպտեցին զնաոին։ զի կիւրոս հիմն
էարկ փառաւորութեան իմոյ, և դարէհ
սկսաւ կատարել զշինուածս իմ խաղա-
ղութ։ արդ դուք մի՛ ծայր ի բացեայ,
այլ եկայք և ընդ իս փառաւորեցարուք
ի կողոպտիչ ձեր ազգացն։ Ալա դար-
ձեալ՝ չիտուց չունի տիւսոց չու։ զի զազգն
որ զձեզ գերեցին և կողոպտեցին, ա-
սար զօրացուց զիս ասր, և զհետ մտեալ՝
դիտաս տանն գովեցայ յաիշատակեմ, փա-
ճաալնիք գալ զի մի զրկեալ գտանիջիք
ինանեն։ Ա. Ի ոչ գիտեիս՝ ի ձեզ՝ ապ ու
ընդհատուիցէ ընտ էիք ի տիւս էտոյս։ Ալ թէ
միայն՝ որ յաիշատակէ, այլ և որ ժպրկի
անկրաս կամաք ձեռն ձգել առ ձեզ։
սատակումն զոր ի վէր ձեր խորհի, յան-
ձին իւրում ի վէր շարժէ, ապ և եղև
տանն գովեցայ։

9 Ա. Ի հիսուսի եաեէց չեհան իւ ի վէր
նց. և էտքին յաոր ծառայեցուիչն նց.
և ծնունդք ըհ ասր ածելոյ տաճարին։

Յարձակ սատակմանն գովեցայ նշանա
կէ՝ որ խորհեցաւ աւերել զէնէմ,
և սատուհ ձեռն բարկութենան այ

տռճ՝ ա. յաւար եղէմ այն՝ որ խորհեցաւ
ծառայեցուցանել զնա։ Ալ յորժամ
առնուք ասէ՝ աւար զնամեցողան ծա-
ռայեցուցանել զձեզ, յայնժամ գիտաց
ցեալ՝ ծնունդք իհ տէր ածելոյ տաճա-
ռեաց չիս։

10 Ասպա և ասրուի լեր դաւաճ սիոնի. չի ան-
ես նիւց և բնակեցայց ի միջի դոյ՝ ասէ տէր։

Ալ էկամեցան նոքա՝ որ յաւարգն անտի
կիւրոսի բնակել էին ի սիոնի, ու-
րախ լինել ի գան զօրաբաբելի և ըն-
կի զան առնել շինուածն տաճարին, զի
կասածելին թէ՝ դարձեալ խաղաղու-
ցի։ վայ յետ միթիպատան տեսուեցաւ
դառնայ առնա և խրախոյս տայ ուրա-
խութեն, և փոխանակ զի տրտմեալ էր
և ոչ գոհացաւ՝ տեսեալ զզօրաբաբել ե-
կեալ փառօք ի բաբելոնիե, ուսցի ըզ
շինուած քաղաքին յայ, և հաստատուն
սրտիւ բերկրեսցի, այլ զի ոչ միայն շինի
նա՝ այլև ած, այն՝ որ ասաց ցաղղանն,
թէ բնակիմ ի տան քոմ։ դարձեալ
ի կանգնելն զնա զօրաբաբելի գայ և
բնակէ ի մէջ նր։

11 Ալ ապատնէացոյն ազգէ բազուէ ի տէր
յաոար յոյնիկ։ և էղիցէ նա ծաղկեալ,
և բնակեցոյն ի գիլ յաոի։ և ծանիցես ըհ
տէր ած ածելոյ տաճարին զիս աս տէր։

Յորմէ աւուր։ յայտ է թէ՝ յորժամ
տաճարն շինեցաւ և բնակէ ած ի նմա,
քանզի յետ այնորիկ լի բազմանգակ ամ
ազգն յոտացան ի ած, և դարձան վէ-
րսանին լեհէմ ի ձեռն եզրի, և բնա-
կեցան ի միջնր, և շինեցին զամ գա-
ւառան։ Ալ ըստ դու՝ որ այժմ կորուսեալ
են զոյզս քո և արհամարհել ես յաչս քո
բանիք մարգարէութեն իմոյ, յայնժամ
ծանիցես՝ ըհ տէր ած ածելոյ տաճա-
ռեաց չիս աս տէր։

12 Ալ՝ ծառայեսցէ տէր զիսրաէլ
ես յերկրէն պերսիդ, և հաճեսցի ած
առնգամ ընդ երուսաղէմ։

ԹԷ՝ յորժամ եկին զօրաբաժիկ և յեռսա-
և սկսան շինել զաճարն, նախքան զկա-
տարումն տանն՝ յառաջին ամ դարձին
յամենայն ե-ոմնեներդիկ կանգնեցին
զսեղանն, և զոմն տաղաւարահարցն
կատարել։ սկսան զՀմ մատուցանել փո-
ղովք և աղաղակաւ, յայնժամ կողմնա-
պահ քաղաքին սիոնի իշխան և սարա-
բուազան եկին և կամեցան խափանել զնո-
ւն ի շինելոյն՝ մինչև յայտ արասցին դա-
րեւ զարքային։ և գրեալ առ Թագաւորն
պատասխանի՝ ընկալան ի նմանէ այ սր-
գելով, այլ մանաւանդ օժանդակ լի-
նել ի շինուածի տաճարին ոսկեով և արդ
ծամով՝ որ յարքունատուր Լիդ գայր
հակառակութիւն հեթանոսաց՝ որ հան-
դերձեալ էր լինել, եցոյց ած մարգա-
րէիս կանխաւ ի դէմս յեսուայ քահա-
նայապետի, և զի ոչ ասացաք քահանային
ապացոյց էր ամ ազգին, վ՚ այսորիկ կայր
առաջի հրեշտակին, զի ասէին ընդ-
հանամբք հրեշտակին իսրայէլ միթէ՞ն,
ոչ լուաս դուն՝ լե- ասին ։։։ ընդ-
ալիկ նոր հոգոյիւ ընդ նմա։ Օ՚ ի ազգին
և իշխանքն՝ որք հակառակ կային շի-
նութեն տաճարին, կարողապէս յաղթա-
հարեին զնա, և բռնադատեին խափա-
նել զշինուածի տանն՝ մինչև ծանուցեն
թագաւորին։

2 Լ- ած գէղ ցանկ ։ սասպեսյ՝ ի գէղ
գէղ՝ սանկ , և սասպեսյ գէղ ՝ի գէղ՝ ոգ
ընթերցո՝ ղերեսաղէմ։

ՏԵՐ կոչէ և զհրեշտակն , զի պէտ էր
ընդ ձեռամբ իւր դասոցն և ոչ թէ
մի՝ ի հրեշտակացն. քանզի այս այն է՝ զոր
՝ի մէջ երկուց լերանցն եւոս հեծել
յաչսիս տրիմարն, և դաւթ իւր՝ նմա-
նութեամբ երիմարացն զինի իւր, որ և ա-
զգեթէ ա՝ ամենակալ ողորմութենէ էէմի,
և ուսաս ՝ի քաղցրութենէն այ ։։։ զանակ
շինութեան նորին, զոր և յայսո արար
մարգարէիս։ իսկ այժմ յորժամ եւոս
զսկսայն և զդրդեալս ՝ի նմանէ զհշխանա-
ազգացն՝ խափան առնել փութացեալ

13 Լ- երկեղ ած ոգին յերեսաց ած ։ էէ
ղերեսաղէմ՝ ի յոգոյ ած էորց։

՝Լանզի մինչև ցայժմ բաժին էր յոս-
դա թշնամեաց իւրոց, և ժառանգութի
գերեվարաց իւրոց, իսկ այժմ յայտնի՝
փրկութիւն իւրով ժառանգէ զնա ած
վերստին յերկրին սրբութեան յեմ՝
ուր զերծայք զնա փառաք ՝ի ձեռաց
գերչացն , և երկեղ ած ոգին՝ որ նախ
արհամարհաքաք կոխեր զիւր յաստե-
տե յերեսաց ած՝ որ ե նոցին զօրավիգն ։
Օ՚ բրեսաղէմ (ած) ՝ի յոգոյ ած էորց։
զի այսուհետև այ ննջել ՝ի նախախնամ
մերոյ զնասցէ ։ Վարձեալ զհեթանոս
զգուշացուցանէ այսուհետև զի մի ժպրկեսցին
ընդ նա առնել մարտ պատերազմի ։ զի
զարհեաս այն՝ որ ննջեալ էր մինչև
ցայժմ ՝ի ինամոց ժողովրդեան իւրոյ,
և ամփոփեալ սրբովք տեղոյ ՝ի վ՚ր տանն
գովեալ զկարուստ հրեղէն ՝ի սատա-
կումն նոցին և՝ի կորուստ ։ Լ- իբրև
արկ զգուշութիւն ՝ի երկիւղ ՝ի վ՚ր սմ
մարմնոյ՝ խոյս տալ ՝ի պատերազմէ ընդ
նոսին, յետ այսորիկ կամի ցուցանել
թէ՝ որպէսի էր մարտ պատերազմի նոցա
ընդ իւր։ և խափանեցաւ ՝ի զօրութէ
անտի այ՝ որ զարհեաւն ՝ի փրկել զնոս,
և զայս ՝ի դէմս քահանային, վ՚ր զի նա
մինչև է՝ որ բարձեալ ունի զմեզս սմ
ժողովրդեանն ՝ի վ՚ր անձին իւրոյ իբ-
րև զհանդերձ, և հագուսյ վ՚ր նոյ ազ-
թութիւք առաջի այ ։ ուստի և զնա եդ
փոխանակ սմ ազգին, և կերպարանեաց
զնա ՝ի վ՚ր նորին յաղագս թշնաւոութե
տառապանաց իւրեանց իբրև զհան-
դերձ աղտեղի։

ՎԱՐԴ ։ Գ ։ ԼԱՒ ։ ԱԻ ։

1 Ա- եցոյց ինձ սէր ընտրեալ տիհանոյ գնդ,
զի կոչէ ասուքն հոգոյ ընթ նոս։
Կարեալ է անդ ՝ի պատմութենէն եզրի
ին։

զայն ՚ի նմանէ, և զնորոգումն պաշտաման քահանայութեանն եղծցեալ նմա։ Այլ դու տես ատ զպատիւ հրեշտակապետին, զի զգուշագոյն խրատ առցի իւր ուներ, և նոյ հրամայեր մերկացոյցանել զքահանային յաղուզ պատմուճանէն, և օրինաւոր զարդարել։ այսպէս գտցես և յեզեկիէլէն, զի այրն որ ըղգեցեալ էր զպճղնաւորն, և ունէր ըղկամարն ընդ մէջ, նա հրամայեաց խրատ զօրացն գնալ ընդ մէջ երկի և կոտորել։

5 Լ՚ասաւ ՚ի բաբելոնէն եկին յերկիր, և անգամանեցին զպատիւ քահանայութեանն նոր թէ՝ ոչ առեր զօծումն ըստ օրինացն մովսէսի ՚ի տան այլ։ վա այսորիկ յայր գնէ կամեցաւ զնա հրեշտակն այ յայտ ժողովրդեանն, զի սա օծ զնա և զարդարեաց՝ այլ և օծ մովսէս զահարոն և զորդիս նր, զի զպճղնաւորն հանդերձ քահանայութեանն և զնոյր զգեցաւ սպասաւորութեանն հրեշտակաց՝ որ առաւել են պատուով իւրեանց քան զմարդիկ։ Լ՚յլև այսու ցուցանէ, թէ այլ ևս առ՝ որ էր բարձեալ զվեղս ժողովրդոյն դեանն այլ հանդերձ, մերկացաւ զայն և պճղնեցաւ ըստ օրինացն։ այսպէս և ժողովրդն մերկանայ զտառապանս իւր, և դարձեալ զառաջինն փառն զգենու կամաքն այ և պաշտպանութեամբ հրեշտակաց։

6 Լ՚ս- հրեշտակ ասէ ցոյր։ Լ՚ս- դիպէ վկայել հրեշտակին ասէ ընդ յեսուայ՝ և ասէ։

7 Լ՚այսպես ասէ տէր ամենակալ։ եթէ ՚ի ճանապարհս իմ գնասցես, և շչրջանաս իմ պահպանութիւնս, դու դատիցես զտունս իմ։

8 կայութիւն առնու հրեշտակն ՚ի վերայեսուայ հրամանաւ այ, ցուցեալ թէ՝ ոչ վայրապար եւս նմա զպատիւն, այլ ապ զի ՚ի ճանապարհս օրինացն անխոտոր գը նասցէ։ Լ՚ս- տուն իւր անուանէ ըղ-

ժո

շինութիւնն եղեմ՝ որ հրամայեցաւ յայր, սկսաւ ասասել նոյ ոչ յինքեանէ, այլ անուամբն այ՝ որ կամեցաւ զշինութիւնն նորին, զոր նոքա չանան խափանել։ զի մեծ նեղութիւն յարուցին ՚ի վեր ՚ի սուայ և զօրաբաբելի այս ազգքս և ՚ի շահաքս, այլ և գրեալ է, ոչ գոյր խաղաղութիւն այնմ՝ որ մտանէր և ելանէր ՚ի պէտս շինուածոցն։ որդ ասասել ասատանայի ըբ հրեշտակն՝ և դրդեցոյն ՚ի նմանել, ցուցեալ թէ՝ ընդունայն է նմանանձ նոցին՝ յորժամ կամեցաւ ած զշինութիւնն տանն, և այսմ վկայ է կամք հրամանին դարձեալ, զի շարժեալ յայր սասասաց նոցին, և հրամայեաց ոչ հակառակիլ այլ սատար լինել շինութեանն օգնութիւնբ իւրեանց։ Ա՚ն ոգուէն գաղտուկ էբէն չխոնջիլ ՚ի գործել ՚ի տէր։ Լ՚սրինքն, ՚ի նեղութիւնբ բաբելոնի՝ որ իբրև հաւ զվայր մաշեաց զազգն իւդէի, և վերկանացոյն նոցա իբրև զանձօղ կին սպրեաց զկերծան, զի բազումբ ՚ի նոցա նե անդ մաշեցան և ծախեցան, և դարձ տիար զօրութիբ և տգեղացեալ մերոջբ զերծան անտի, և դեռ ոչ տաս թոյլ դադարել ՚ի խազաղութեբ։

3 Լ՚ս- յեսու՝ էր ՚ի վեհ հոգեբոյս աղաքչիս, և կոչ առուի հրեշտային պեսան։

4 Պ՚ատասխանի եմ՝ և ասէ ցոյնսին որ կային առաջի նորա։ ՚ի բաց սրուէ՛ զհոգեբոյս աղաքիս ՚ի նմանէ։ և ասէ ցնա, տես քեզի ՚ի վեր զանօրէնութիւն։

Ա՚նդ ևբձա աղուզիս՝ զվեղս ժողովրդոյն, որք անհաւատութբ հեղգանային ՚ի շինութեբ տանն։ և՚ի բաց հան զայն՝ հրեշտակն, այսինքն՝ զի հրամանաւ Լ՚ա- դարձին հաստատեաց զգործ շինութբ տաճարին, և զարձոյց զկամն նոցին ՚ի նոյն։ Լ՚ս կամ զի գործ քահանայիցն խափանեալ էր և աղուզեալ՝ այլ եցոյց անգէտաս, քանզի չէ ևս շինեալ էր տաճարն՝ և խափանեալ էր քահանայիցն օրինաւոր զարդարանքն, ՚ի բաց արար

6 Ո՛վ Տէր, ոչ ոք է քեզ նման զօրաւոր ։
Դու մեծ ես, եւ անուն քո մեծ է զօրութեամբ ։
5 Ո՞վ չպիտի վախնայ քեզմէ, ազգերու Թագաւոր,
վասն զի քեզի կը վայելէ վախնալ ։
Որովհետեւ ազգերուն բոլոր իմաստուններուն մէջ
եւ անոնց բոլոր թագաւորութեանց մէջ
քեզ նման մէկը չկայ ։
6 Անոնք միանգամայն անմիտ եւ յիմար են ։
Փայտէ կուռքերը ուսուցանելը
ոչինչ օգուտ մը կը բերէ ։
7 Թարշիշէն արծաթ կը բերուի թիթեղի ձեւով,
եւ Ուփազէն ոսկի ։
Արհեստաւորին եւ ոսկերչին ձեռքի գործ են ։
Կապոյտ եւ ծիրանի հագուստներ կը հագուին ։
Ամէնքն ալ հմուտ արհեստաւորներու գործ են ։
10 Բայց Տէրը ճշմարիտ Աստուած է ։
Ան կենդանի Աստուած է եւ յաւիտենական Թագաւոր ։
Անոր բարկութենէն երկիրը պիտի դողայ,
եւ ազգերը պիտի չկրնան դիմանալ անոր սպառնալիքին ։
11 Ասոնց պէս խօսքեր պիտի ըսէք անոնց ։
Ասոնք այն աստուածներն են,
որոնք չստեղծեցին երկինքն ու երկիրը,
եւ պիտի կորսուին երկրէն ու երկնքի տակէն ։
12 Ան իր զօրութեամբ ստեղծեց երկիրը,
իր իմաստութեամբ հաստատեց աշխարհը,
եւ իր հանճարով տարածեց երկինքը ։
13 Երբ ձայն մը հնչեցնէ,
երկնքի ջուրերը կը գոռան ։
Ան ամպերը կը բարձրացնէ երկրի ծայրերէն ։
Անձրեւի համար կայծակներ կը ստեղծէ,
եւ իր պահեստներէն քամին կը հանէ ։
14 Ամէն մարդ յիմար է եւ անգիտակ ։
Ամէն ոսկերիչ կ՚ամչնայ իր կուռքերէն ։
Որովհետեւ անոր ձուլածոյ պատկերները խաբէութիւն են,
եւ անոնց մէջ շունչ չկայ ։
15 Անոնք ունայնութիւն են, խաբէական գործ ։
Երբ անոնց դատաստանի ժամանակը գայ,
պիտի կորսուին ։
16 Բայց Յակոբի բաժինը անոնց պէս չէ ։
Ան է բոլոր բաներուն Ստեղծիչը,
եւ Իսրայէլ իր ժառանգութեան ցեղն է ։
Անոր անունը Տէր Զօրութիւնների Տէրն է ։

17 Ո՛վ Երուսաղէմի բնակիչ,
հաւաքէ քու ապրանքներդ ու հեռացիր երկրէն ։
18 Որովհետեւ Տէրը կ՚ըսէ ։
Ահա ես այս անգամ պիտի նետեմ
այս երկրի բնակիչները ։
Պիտի նեղեմ զանոնք,
որպէսզի զգան ինծի հանդէպ ունեցած իրենց մեղքերուն համար ։

19 Վա՜յ ինծի, որ վիրաւորուած եմ ։
Իմ վէրքս անբուժելի է ։
Ես կ՚ըսէի ։
Ասիկա իմ հիւանդութիւնս է,
եւ պիտի տանիմ զայն ։
20 Իմ վրանս աւերուած է ։
Իմ բոլոր պարաններս կտրտուած են ։
Իմ որդիներս ինծմէ հեռացան,
եւ ես չկայի ։
Չկայ մէկը, որ վրանս կանգնէ
եւ իմ վրանակներս հաստատէ ։
21 Որովհետեւ հովիւները յիմար եղան ։
Տէրը չխնդրեցին ։
Ուստի չյաջողեցան,
եւ անոնց բոլոր հօտերը ցրուեցան ։
22 Լսէ՛ք լուր ։
Ահա լուր կու գայ,
եւ մեծ աղմուկ մը կը բարձրանայ հիւսիսային երկրէն ։
Անոր պատճառով Յուդայի քաղաքները աւերակ պիտի դառնան,
եւ շնագայլերու բնակարան ։

23 Ո՛վ Տէր, գիտեմ,
որ մարդուն ճամբան իր ձեռքը չէ ։
Մարդուն չի վերաբերիր
իր քայլերը ուղղել ։
24 Ո՛վ Տէր, ուղղէ զիս,
բայց արդարութեամբ ։
Ոչ թէ բարկութեամբ,
որպէսզի չկորսնցնես զիս ։
25 Թափէ՛ քու բարկութիւնդ
անոնց վրայ, որոնք քեզ չեն ճանչնար,
եւ անոնց վրայ, որոնք քու անունդ չեն կանչեր ։
Որովհետեւ անոնք կերան Յակոբը,
կերան զայն ու վերջացուցին,
եւ անոր բնակավայրը աւերեցին ։

Ուխտին խզումը

11 Տէրոջմէ եկաւ Երեմիայի հետեւեալ խօսքը ։
2 Լսեցէ՛ք այս ուխտին խօսքերը,
եւ խօսեցէ՛ք Յուդայի մարդոց
եւ Երուսաղէմի բնակիչներուն հետ ։
3 Ըսէ՛ անոնց ։
Այսպէս կ՚ըսէ Տէր Աստուած Իսրայէլի ։
Անիծեալ ըլլայ այն մարդը,
որ չլսէ այս ուխտին խօսքերը,
4 զոր պատուիրեցի ձեր հայրերուն,
երբ զանոնք հանեցի Եգիպտոսի երկրէն,
այսինքն՝ երկաթի հնոցէն ։
Ըսի անոնց ։
Լսեցէ՛ք իմ ձայնիս
եւ կատարեցէ՛ք զանոնք ամէն ինչով,
որ կը պատուիրեմ ձեզի ։
Ձեր Աստուածը պիտի ըլլամ դուք ալ իմ ժողովուրդս պիտի ըլլաք ։
Ես պիտի քալեմ ձեր առջեւէն,
որպէսզի ձեզի յաջողութիւն տամ ։
Ինչպէս երդում ըրի ձեր հայրերուն,
որ պիտի տամ անոնց ։
Կաթով եւ մեղրով հոսող երկիրը,
որ այսօր ձեր ունեցածն է ։
6 Ես ալ պատասխանեցի եւ ըսի ։
Ամէն, Տէր ։
Տէրը ինծի ըսաւ ։
Յուդայի քաղաքներուն մէջ
եւ Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ
հռչակէ՛ այս խօսքերը ։
Ըսէ՛ անոնց ։
Լսեցէ՛ք այս ուխտին խօսքերը,
եւ կատարեցէ՛ք զանոնք ։
7 Որովհետեւ ես լուրջ զգուշացուցի ձեր հայրերը,
երբ զանոնք հանեցի Եգիպտոսի երկրէն,
մինչեւ այսօր ։
Վաղ կանուխէն զգուշացուցի զանոնք ։
Ըսի ։
Լսեցէ՛ք իմ ձայնիս ։
8 Բայց անոնք չլսեցին,
եւ ականջ չդրին ։
Ամէն մարդ գնաց իր չար սրտին կամքին ետեւէն ։
Ուստի ես ալ բերի անոնց վրայ
այս ուխտին բոլոր խօսքերը,
զոր պատուիրեցի անոնց կատարել,
բայց չկատարեցին ։
9 Տէրը ինծի ըսաւ ։
Յուդայի մարդոց մէջ
եւ Երուսաղէմի բնակիչներուն մէջ
դաւադրութիւն մը գտնուեցաւ ։
10 Անոնք դարձան իմ առաջին հայրերուն անօրէնութեանց,
որոնք չուզեցին լսել իմ խօսքերս ։
Անոնք ալ ետեւէ ընկան ուրիշ աստուածներու,
որպէսզի զանոնք պաշտեն ։
Իսրայէլի տունը եւ Յուդայի տունը
խզեցին իմ հաստատած ուխտը,
զոր կնքեցի անոնց հայրերուն հետ ։
11 Ուստի Տէրը կ՚ըսէ ։
Ահա ես պիտի բերեմ անոնց վրայ
չարիք մը, որմէ չեն կրնար ազատիլ ։
Թէեւ պիտի աղաղակեն ինծի,
բայց ես պիտի չլսեմ զանոնք ։
12 Յուդայի քաղաքները
եւ Երուսաղէմի բնակիչները պիտի երթան
եւ պիտի աղաղակեն իրենց աստուածներուն,
որոնց անոնք խունկ կ՚ընծայեն,
բայց անոնք բնաւ չեն կրնար
ազատել զանոնք իրենց չարիքին ժամանակ ։
13 Որովհետեւ, Յուդա,
քանի որ աստուածներ ունիս,
այնքան ալ քաղաքներ ունիս ։
Եւ Երուսաղէմի փողոցներուն չափ
խունկ ընծայելու սեղաններ շինեցիր
այն ամօթալի կուռքին համար,
որուն խունկ կ՚ընծայէք Բահաղին ։
14 Ուստի դուն, Երեմիա,
մի՛ աղաչեր այս ժողովուրդին համար,
եւ մի՛ ընդունիր անոնց համար
աղաչանքի եւ աղերսանքի խօսք ։
Որովհետեւ ես պիտի չլսեմ,
երբ աղաղակեն ինծի
իրենց չարիքին ժամանակ ։
15 Ինչո՞ւ իմ սիրելիս
իմ տունիս մէջ
չարագործութիւններ կը գործէ ։
Ուխտի մսերը եւ սուրբ միսը
կրնա՞ն ազատել քեզ քու չարիքներէդ ։
Որովհետեւ դուն կը պարծենաս ։
16 Տէրը քեզ անուանեց
զեղօրաբեր ձիթենի,
գեղեցիկ պտուղներով ։
Բայց մեծ աղմուկի ձայնով
կրակ վառեց անոր վրայ,
եւ անոր ճիւղերը այրեցին ։
17 Զօրութիւնների Տէրը,
որ քեզ տնկեց,
քեզի դէմ չարիք խոստացաւ
Իսրայէլի տան եւ Յուդայի տան չարիքներուն համար,
որոնք գործեցին ինծի բարկացնելու համար,
երբ խունկ ընծայեցին Բահաղին ։

18 Տէրը ինծի յայտնեց զայն, եւ ես գիտցայ ։
Այն ատեն ցոյց տուիր ինծի անոնց գործերը ։
19 Ես ալ իբրեւ հեզ գառնուկ մը,
որ կը տանին մորթելու,
չգիտցայ,
որ անոնք իմ դէմ դաւադրութիւններ կը մտածէին ։
Կ՚ըսէին ։
Եկէ՛ք ծառը իր հիւթովը ոչնչացնենք,
եւ զայն կենդանիներու երկրէն վերցնենք,
որպէսզի անոր անունը այլեւս չյիշուի ։
20 Բայց դուն, Զօրութիւնների Տէր,
որ արդար կը դատես,
որ կը քննես երիկամունքն ու սիրտը,
թող տեսնեմ քու վրէժխնդրութիւնդ անոնցմէ,
որովհետեւ քեզի յանձնեցի իմ դատս ։
21 Ուստի Տէրը կ՚ըսէ
Անաթովթի մարդոց համար,
որոնք կը փնտռեն իմ կեանքս
եւ կ՚ըսեն ։
Մի՛ մարգարէանար Տէրոջ անունով,
որպէսզի չմեռնիս մեր ձեռքով ։
22 Ուստի Զօրութիւնների Տէրը կ՚ըսէ ։
Ահա ես պիտի պատժեմ զանոնք ։
Անոնց պատանիները պիտի մեռնին սրէն ։
Անոնց որդիներն ու դուստրերը
պիտի մեռնին սովէն ։
23 Անոնցմէ մնացորդ մը չպիտի ըլլայ ։
Որովհետեւ չարիք պիտի բերեմ
Անաթովթի մարդոց վրայ,
պատժելու զանոնք ։

12 Ո՛վ Տէր, դուն արդար ես,
երբ քեզի դիմեմ ։
Բայց ես քեզմէ կ՚ուզեմ խօսիլ արդարութեան մասին ։
Ինչո՞ւ չարագործներուն ճամբան յաջողեցաւ ։
Ինչո՞ւ բոլոր անհաւատները
կ՚ապրին հանգիստ ։
2 Դուն զանոնք տնկեցիր,
եւ անոնք արմատ գցեցին ։
Կը յառաջդիմեն ու պտուղ կու տան ։
Դուն միշտ անոնց բերնին մէջ ես,
բայց հեռու անոնց սրտերէն ։
3 Բայց դուն, Տէր, զիս կը ճանչնաս,
զիս կը տեսնես,
եւ կը քննես իմ սիրտս քու հանդէպ ։
Քաշքշէ՛ զանոնք իբրեւ ոչխարներ մորթելու համար,
եւ նուիրագործէ՛ զանոնք մորթելու օրուան համար ։
4 Մինչեւ ե՞րբ երկիրը պիտի սգայ,
եւ բոլոր դաշտերուն խոտը պիտի չորնայ ։
Անոնց մէջ ապրողներուն չարութեան պատճառով
անասուններ ու թռչուններ պիտի կորսուին ։
Որովհետեւ ըսին ։
Ան մեր վերջը պիտի չտեսնէ ։
5 Եթէ դուն հետիոտներու հետ վազելով յոգնեցուցիր զքեզ,
ինչպէ՞ս պիտի մրցիս ձիերու հետ ։
Եթէ խաղաղ երկրի մէջ ապահով չես,
ինչպէ՞ս պիտի վարուիս Յորդանանի ուռիներուն մէջ ։
6 Որովհետեւ քու եղբայրներդ եւ հայրիկիդ տունը
նոյնիսկ անոնք դաւադրեցին քեզի դէմ ։
Նոյնիսկ անոնք բարձր ձայնով
քու ետեւէդ կանչեցին ։
Մի՛ հաւատար անոնց,
թէեւ քաղցր խօսքեր ըսեն քեզի ։

7 Ես լքեցի իմ տունս,
ձգեցի իմ ժառանգութիւնս ։
Իմ սիրելիս մատնեցի իմ հոգիիս թշնամիներուն ձեռքը ։
8 Իմ ժառանգութիւնս ինծի համար
դարձաւ առիւծի մը պէս անտառին մէջ ։
Ինծի դէմ գոռաց ։
Ուստի զայն ատեցի ։
9 Իմ ժառանգութիւնս ինծի համար
դարձաւ բազմագոյն գիշատիչ թռչունի մը պէս ։
Գիշատիչ թռչուններ անոր շուրջ են ։
Եկէ՛ք, հաւաքուեցէ՛ք բոլոր դաշտի գազաններ,
եկէ՛ք ուտելու համար ։
10 Շատ հովիւներ աւերեցին իմ այգիս,
ոտքերով կոխկրտեցին իմ բաժինս ։
Իմ ցանկալի բաժինս
դարձուցին անապատի աւերակ ։
11 Զայն դարձուցին աւերակ,
եւ ինծի կու գայ ։
Ամբողջ երկիրը աւերակ դարձաւ,
որովհետեւ ոչ ոք կայ,
որ մտածէ զայն ։
12 Անապատի բոլոր բլուրներուն վրայ
կողոպտիչներ եկան ։
Որովհետեւ Տէրոջ սուրը
կ՚ուտէ երկրի ծայրէ ծայր ։
Ոչ ոք խաղաղ է ։
13 Ցորեն ցանեցին, բայց փուշ հնձեցին ։
Յոգնեցուցին զանոնք,
բայց ոչ մէկ օգուտ ։
Ձեր բերքերուն համար
պիտի ամչնաք
Տէրոջ սաստիկ բարկութեան պատճառով ։

14 Ուստի Տէրը կ՚ըսէ ։
Իմ բոլոր չար հարեւաններուն համար,
որոնք կը դիպչին
ժառանգութեան, զոր ժառանգ դարձուցի իմ ժողովուրդս Իսրայէլին ։
Ահա ես պիտի վտարեմ զանոնք
իրենց երկրէն,
եւ Յուդայի տունը պիտի վտարեմ անոնց մէջէն ։
15 Բայց երբ վտարեմ զանոնք,
պիտի ողորմիմ անոնց ։
Պիտի դարձնեմ զանոնք,
իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան
եւ իր երկրին ։
16 Եթէ անոնք ուսանին
իմ ժողովուրդիս ճամբաները,
որպէսզի իմ անունովս երդում ընեն,
ըսելով ։
Կենդանի է Տէրը ։
Ինչպէս որ անոնք ուսուցին իմ ժողովուրդս
Բահաղի անունով երդում ընել,
այդպէս ալ պիտի հաստատուին
իմ ժողովուրդիս մէջտեղ ։
17 Բայց եթէ չլսեն,
ես պիտի վտարեմ այդ ազգը,
վտարեմ եւ կորսնցնեմ զայն ։
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։

13 Տէրը ինծի ըսաւ ։
Գնա՛ եւ գնի՛ քեզի գօտի մը,
եւ զայն դիր քու մէջքիդ վրայ,
բայց ջուրի մէջ մի՛ մտցներ զայն ։
2 Ուստի գնեցի գօտին Տէրոջ խօսքին համաձայն,
եւ զայն դրի իմ մէջքիս վրայ ։
3 Տէրոջ խօսքը երկրորդ անգամ եկաւ ինծի ։
Ըսաւ ։
4 Առ գօտին, զոր գնեցիր եւ որ քու մէջքիդ վրայ է,
եւ ելիր գնա՛ Եփրատ,
եւ հոն թաղէ՛ զայն ժայռի մը ճեղքին մէջ ։
5 Ուստի գացի եւ թաղեցի զայն Եփրատի մէջ,
ինչպէս Տէրը պատուիրեց ինծի ։
6 Ետքը, շատ օրեր անցնելէ յետոյ,
Տէրը ինծի ըսաւ ։
Ելիր գնա՛ Եփրատ,
եւ հոնկից առ գօտին,
զոր պատուիրեցի քեզի թաղել հոն ։
7 Ուստի գացի Եփրատ,
փորեցի եւ առի գօտին
այն տեղէն, ուր թաղած էի զայն ։
Եւ ահա գօտին փտած էր,
եւ ոչ մէկ օգտակար բան կար անոր մէջ ։
8 Տէրոջ խօսքը եկաւ ինծի ։
Ըսաւ ։
9 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Այսպէս պիտի փտեցնեմ Յուդայի հպարտութիւնը
եւ Երուսաղէմի մեծ հպարտութիւնը ։
10 Այս չար ժողովուրդը,
որ չուզեց լսել իմ խօսքերս,
որ կը քալէ իր սրտին կամքին ետեւէն,
եւ կ՚երթայ ուրիշ աստուածներու ետեւէ,
որպէսզի զանոնք պաշտէ եւ անոնց երկրպագէ,
պիտի ըլլայ այս գօտիին պէս,
որ ոչ մէկ օգտակար բան ունի ։
11 Որովհետեւ ինչպէս գօտին կը կպչի մարդուն մէջքին,
այդպէս ալ ես ստիպեցի,
որ Իսրայէլի տան բոլորը
եւ Յուդայի տան բոլորը կպչին ինծի,
ըսաւ Տէրը,
որպէսզի ըլլան ինծի համար ժողովուրդ,
անուն,
գովեստ
եւ փառք ։
Բայց չլսեցին ։

12 Ուստի դուն անոնց ըսէ՛ այս խօսքը ։
Իսրայէլի Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ամէն գինի պիտի լեցուի գինիի կարասներով ։
Եւ անոնք պիտի ըսեն քեզի ։
Մենք գիտենք,
որ ամէն գինի պիտի լեցուի գինիի կարասներով ։
13 Ուստի դուն անոնց ըսէ՛ ։
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ես պիտի լեցնեմ այս երկրի բոլոր բնակիչները,
այդ թագաւորները,
որոնք կը նստին Դաւիթի գահին վրայ,
քահանաները,
մարգարէները
եւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները
արբեցութեամբ ։
14 Եւ զանոնք իրարու դէմ պիտի հրեմ,
հայրերը որդիներուն դէմ,
ըսաւ Տէրը ։
Ես չպիտի խնայեմ,
չպիտի ողորմիմ
եւ չպիտի գթամ,
որ չկորսնցնեմ զանոնք ։

15 Լսեցէ՛ք եւ ականջ դրէ՛ք ։
Մի՛ հպարտանաք,
որովհետեւ Տէրը խօսեցաւ ։
16 Տուէ՛ք փառք ձեր Տէր Աստուածին,
նախքան որ խաւար բերէ,
նախքան որ ձեր ոտքերը
խոցոտուին խաւարի լեռներուն վրայ ։
Լոյս կը սպասէք,
բայց ան զայն մահուան ստուերի կը դարձնէ
եւ խաւարի կը փոխէ ։
17 Բայց եթէ չլսէք զայն,
ես ծածուկ պիտի լամ ձեր հպարտութեան համար ։
Աչքերս պիտի լան դառնապէս
եւ արցունքներ պիտի հոսին,
որովհետեւ Տէրոջ հօտը գերութեան տարուեցաւ ։
18 Ըսէ՛ թագաւորին եւ թագուհիին ։
Նստեցէ՛ք ցած,
որովհետեւ ձեր գլխուն փառքի պսակները
ձեր գլուխներէն վար պիտի իյնան ։
19 Հարաւի քաղաքները պիտի փակուին,
եւ չպիտի ըլլայ մէկը,
որ զանոնք բանայ ։
Բոլոր Յուդան պիտի գերեվարուի ։
Ամբողջ գերութեան պիտի տարուի ։
20 Ամբարձէ՛ աչքերդ եւ նայէ՛ հիւսիսէն եկողներուն ։
Ուր է քեզի տրուած հօտը,
քու գեղեցիկ ոչխարները ։
21 Ի՞նչ պիտի ըսես,
երբ քեզի դէմ հաստատէ
քու սիրելիներդ,
որոնք քեզ սորվեցուցին ։
Մի՞թէ ցաւեր պիտի չբռնեն քեզ,
ինչպէս ծնողքի մէջ գտնուող կնոջ մը ։
22 Եթէ ըսես քու սրտիդ մէջ ։
Ինչո՞ւ այս բոլորը եկան ինծի ։
Քու մեղքերուդ մեծութեան համար
քու շրջազգեստդ վերցուեցաւ,
եւ քու կրունկներդ բռնութեան ենթարկուեցան ։
23 Եթիոպացին կրնա՞ փոխել իր մորթին գոյնը,
կամ ընդունակ է՞ արդեօք
ընելու այդ ։
Ինչպէս որ դուք ալ չեք կրնար բարի ընել,
որովհետեւ սորվեցաք չարիք ընել ։
24 Ուստի ես պիտի ցրուեմ զանոնք,
ինչպէս անապատի հողմը
ցրուելով կը տանի զանոնք ։
25 Ասիկա քու բաժինդ է,
ասիկա քեզի տրուած չափը է,
ըսաւ Տէրը ։
Որովհետեւ դուն զիս մոռցար
եւ ստութեան վստահեցար ։
26 Ուստի ես ալ քու շրջազգեստդ
պիտի վերցնեմ քու երեսիդ վրայէն,
որպէսզի քու ամօթդ երեւայ ։
27 Քու շնութիւններդ,
քու խնդալդ,
քու պոռնկութեան անառակութիւնը
եւ քու գարշելի արարքներդ
դաշտերու վրայ եւ բլուրներու վրայ տեսայ ։
Վա՜յ քեզի, Երուսաղէմ ։
Ե՞րբ պիտի մաքրուիս ։
Ե՞րբ պիտի մաքրուիս ։

14 Տէրոջ խօսքը եկաւ Երեմիայի
երաշտի առթիւ ։
2 Յուդա սգաւոր է,
անոր դռները կը թուլնան ։
Անոնք սգի մէջ են երկրին համար ։
Երուսաղէմի աղաղակը կը բարձրանայ ։
3 Ազնուականները իրենց ծառաները
ջուր ղրկեցին ։
Անոնք գացին ջրհորներուն,
բայց ջուր չգտան ։
Դատարկ սափորներով վերադարձան ։
Ամչցան եւ ամօթահար եղան,
եւ գլուխները ծածկեցին ։
4 Հողը ճաքճքած է,
որովհետեւ անձրեւ չկայ երկրի վրայ ։
Հողագործները ամչցան,
գլուխները ծածկեցին ։
5 Եղնիկն իսկ իր ձագը
դաշտին մէջ ձգեց եւ լքեց,
որովհետեւ խոտ չկայ ։
6 Վայրի էշերը
բլուրներուն վրայ կեցան ։
Շնագայլերու պէս
օդը ծծեցին ։
Խոտ չկայ,
ուստի աչքերնին տկարացան ։

7 Թէեւ մեղքերը մեզի դէմ կը վկայեն,
Տէր, գործէ՛ հանուն քու անունիդ ։
Որովհետեւ մեր յետադարձութիւնները շատ են,
քեզի դէմ մեղանչեցինք ։
8 Ո՛վ Իսրայէլի յոյս,
անոր Փրկիչ ժամանակին,
ինչո՞ւ պիտի ըլլաս իբրեւ օտարական երկրի մէջ,
եւ իբրեւ ճամբորդ,
որ միայն գիշերելու համար կը մտնէ ։
9 Ինչո՞ւ պիտի ըլլաս իբրեւ զարհուրած մարդ,
իբրեւ զօրաւոր,
որ չի կրնար փրկել ։
Բայց դուն մեր մէջտեղն ես, Տէր,
եւ քու անունդ մեր վրայ կանչուած է ։
Մի՛ լքեր զմեզ ։
10 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ
այս ժողովուրդին համար ։
Այսպէս սիրեցին զիրենք շարժել ։
Իրենց ոտքերը չզսպեցին ։
Ուստի Տէրը չընդունեցաւ զանոնք ։
Այժմ պիտի յիշէ անոնց անօրէնութիւնը
եւ պիտի պատժէ անոնց մեղքերը ։
11 Տէրը ինծի ըսաւ ։
Մի՛ աղաչեր այս ժողովուրդին համար ։
12 Երբ պահք պահեն,
ես պիտի չլսեմ անոնց աղաղակը ։
Երբ ողջակէզ եւ ընծայ մատուցանեն,
չպիտի ընդունիմ զանոնք ։
Որովհետեւ սուրով,
սովով
եւ համաճարակով
պիտի վերջացնեմ զանոնք ։

13 Ես ալ ըսի ։
Վա՜յ, Տէր Աստուած ։
Ահա մարգարէները կ՚ըսեն անոնց ։
Սուր պիտի չտեսնէք,
սով պիտի չկրէք ։
Ես ձեզի հաստատ խաղաղութիւն պիտի տամ
այս տեղին մէջ ։
14 Տէրը ինծի ըսաւ ։
Մարգարէները սուտ կը մարգարէանան իմ անունովս ։
Ես չեմ ղրկած զանոնք,
չեմ պատուիրած անոնց,
եւ չեմ խօսած անոնց հետ ։
Սուտ տեսիլքներ,
գուշակութիւններ,
ունայնութիւն
եւ իրենց սրտին խաբէութիւնը
կը մարգարէանան ձեզի ։
15 Ուստի Տէրը կ՚ըսէ
մարգարէներուն համար,
որոնք իմ անունովս կը մարգարէանան,
թէեւ ես չեմ ղրկած զանոնք,
եւ կ՚ըսեն ։
Սուր եւ սով պիտի չտեսնէ այս երկիրը ։
Այդ մարգարէները սուրով եւ սովով պիտի վերջանան ։
16 Եւ այն ժողովուրդը,
որուն կը մարգարէանան,
պիտի ըլլայ Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ
սովի եւ սուրի զոհ ։
Անոնք ոչ ոք պիտի ունենան,
որ զանոնք թաղէ ։
Ոչ իրենք,
ոչ իրենց կիները,
ոչ որդիները
եւ ոչ դուստրերը ։
Որովհետեւ անոնց չարիքը
պիտի թափեմ անոնց վրայ ։
17 Ուստի դուն անոնց ըսէ՛ այս խօսքը ։
Թող իմ աչքերս արցունք հոսեցնեն գիշեր ու ցերեկ,
եւ չդադրին ։
Որովհետեւ իմ ժողովուրդիս աղջիկը,
իմ ժողովուրդիս կոյսը
մեծ ջարդով մը ջարդուեցաւ,
ծանր վէրքով մը վիրաւորուեցաւ ։
18 Եթէ դաշտ ելլեմ,
ահա սրով սպաննուածներ ։
Եթէ քաղաք մտնեմ,
ահա սովով հիւծուածներ ։
Որովհետեւ մարգարէն եւ քահանան
կը շրջին երկրի մէջ,
բայց չեն հասկնար ։

19 Մի՞թէ բոլորովին մերժեցիր Յուդան,
կամ քու հոգիդ զզուեցաւ Սիոնէն ։
Ինչո՞ւ մեզ այսպէս հարուածեցիր,
որ ոչ ոք կայ մեզ բժշկելու ։
Խաղաղութիւն կը սպասէինք,
բայց ոչ մէկ բարիք եղաւ ։
Բուժում կը սպասէինք,
բայց ահա սարսափ ։
20 Տէր, մենք կը խոստովանինք մեր չարութիւնը
եւ մեր հայրերուն անօրէնութիւնը ։
Որովհետեւ մեղանչեցինք քեզի դէմ ։
21 Մի՛ անարգեր զմեզ քու անունիդ համար ։
Մի՛ նսեմացուցաներ քու փառքիդ գահը ։
Յիշէ՛ մեզի հետ քու ուխտդ,
եւ մի՛ խզեր զայն ։
22 Ազգերուն կուռքերուն մէջ
կա՞յ արդեօք մէկը,
որ անձրեւ կրնայ տալ ։
Կամ երկինքը կրնա՞ն տալ հեղեղներ ։
Մի՞թէ դուն չես, Տէր Աստուած մեր ։
Ուստի քեզի կը սպասենք,
որովհետեւ դուն այս բոլորը ըրիր ։

15 Տէրը ինծի ըսաւ ։
Թէեւ Մովսէս եւ Սամուէլ
իմ առջեւս կենային,
իմ սիրտս չպիտի ըլլար այս ժողովուրդին հանդէպ ։
Զանոնք հեռացուր իմ երեսէս,
եւ թող երթան ։
2 Եթէ ըսեն քեզի ։
Ուր պիտի երթանք ։
Ըսէ՛ անոնց ։
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ով որ մահուան համար է,
մահուան ։
Ով որ սրի համար է,
սրի ։
Ով որ սովի համար է,
սովի ։
Ով որ գերութեան համար է,
գերութեան ։
3 Ես չորս տեսակ պատիժներ պիտի ղրկեմ անոնց վրայ,
ըսաւ Տէրը ։
Սուր՝ սպաննելու համար,
շուներ՝ քարշ տալու համար,
երկնքի թռչուններ եւ երկրի գազաններ՝
ուտելու եւ կորսնցնելու համար ։
4 Եւ զանոնք պիտի տանջեցնեմ
երկրի բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ,
Մանասէի որդի Եզեկիա Յուդայի թագաւորին
Երուսաղէմի մէջ ըրածներուն համար ։

5 Ո՞վ պիտի ողորմի քեզի, Երուսաղէմ,
ո՞վ պիտի ցաւակցի քեզի,
ո՞վ պիտի դառնայ
եւ քեզի պիտի հարցնէ,
թէ ինչպէ՞ս ես ։
6 Դուն զիս լքեցիր,
ըսաւ Տէրը,
եւ ետ դարձար ։
Ուստի ձեռքս պիտի երկարեմ քեզի դէմ,
եւ պիտի կորսնցնեմ զքեզ ։
Յոգնեցայ ներելէ ։
7 Պիտի ցրուեմ զանոնք
երկրի դռներուն մէջ ։
Իմ ժողովուրդիս պիտի զրկեմ զաւակներ,
եւ պիտի կորսնցնեմ զանոնք ։
Որովհետեւ չդարձան իրենց ճամբաներէն ։
8 Անոնց այրիները
ծովու աւազէն աւելի շատ պիտի ըլլան ։
Կէսօրին
պիտի բերեմ անոնց վրայ
կորսնցնողներ ։
Մայրերուն եւ երիտասարդներուն
պիտի ղրկեմ յանկարծական սարսափ ։
9 Եօթը զաւակ ունեցող կինը
պիտի տկարանայ ։
Պիտի տրտմի իր հոգին ։
Իր արեւը
դեռ ցերեկուան պիտի մտնէ ։
Պիտի ամչնայ եւ պիտի ամօթահարուի ։
Անոնցմէ մնացորդները
պիտի մատնեմ սրի
իրենց թշնամիներուն առջեւ,
ըսաւ Տէրը ։

10 Վա՜յ ինծի, մայրիկ իմ,
որ զիս ծնար ։
Ամբողջ երկրի
կռիւի եւ վէճի մարդ եղայ ։
Ոչ ոք տուաւ ինծի,
ոչ ոք առաւ ինծմէ ։
Բոլորն ալ զիս կը նզովեն ։
11 Տէրը ըսաւ ։
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի ։
Ես պիտի ազատեմ քեզ ։
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի ։
Թշնամին պիտի աղաչէ քեզ
չարիքի եւ նեղութեան ժամանակ ։
12 Կրնա՞յ արդեօք մարդ
երկաթ կոտրել,
հիւսիսային երկաթ եւ պղինձ ։
13 Քու ստացուածներդ եւ գանձերդ
առանց գնի պիտի տամ աւարի ։
Քու բոլոր մեղքերուդ համար
եւ քու բոլոր սահմաններուդ մէջ ։
14 Քու թշնամիներուդ հետ
պիտի ղրկեմ զանոնք
երկրի մը,
որ չգիտես ։
Որովհետեւ իմ բարկութեանս կրակը
վառեցաւ ։
Ձեզի դէմ պիտի այրի ։

15 Դուն գիտես, Տէր ։
Յիշէ՛ զիս եւ հոգ տար ինծի ։
Վրէժխնդրութիւն ըրէ՛ ինծի հալածողներէս ։
Մի՛ տանիր զիս քու համբերութեանդ ։
Գիտցիր, որ քու պատճառովդ
նախատինքի կ՚ենթարկուիմ ։
16 Քու խօսքերդ գտնուեցան,
եւ զանոնք կերայ ։
Քու խօսքերդ ինծի համար
ուրախութիւն եղան
եւ սրտիս ցնծութիւն ։
Որովհետեւ քու անունդ կանչուեցաւ ինծի վրայ,
Զօրութիւնների Տէր Աստուած ։
17 Չնստայ ուրախներուն ժողովին մէջ,
եւ չուրախանայ ։
Քու ձեռքդ ինծի վրայ էր,
եւ ես միայնակ նստայ,
որովհետեւ դուն զիս լեցուցիր
զայրոյթով ։
18 Ինչո՞ւ իմ ցաւս յաւիտենական է,
եւ իմ վէրքս անբուժելի,
որ չուզեց բժշկուիլ ։
Մի՞թէ դուն ինծի համար
խաբեբայ աղբիւրի պէս պիտի ըլլաս,
ջուրերու պէս,
որոնք չեն հաստատուիր ։
19 Ուստի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Եթէ դարձի գաս,
ես ալ պիտի դարձնեմ զքեզ,
եւ քու առջեւս պիտի կենաս ։
Եթէ թանկագին բան մը հանես
անարգ բանէ մը,
իմ բերանս պիտի ըլլաս ։
Անոնք քեզի պիտի դառնան,
բայց դուն անոնց պիտի չդառնաս ։
20 Եւ քեզ պիտի դարձնեմ
այս ժողովուրդին համար
ամրացեալ պղնձեայ պարսպի մը պէս ։
Պիտի պատերազմին քեզի դէմ,
բայց քեզի չպիտի յաղթեն ։
Որովհետեւ քեզի հետ եմ
որ զքեզ ազատեմ եւ փրկեմ,
ըսաւ Տէրը ։
21 Զքեզ պիտի ազատեմ
չարագործներու ձեռքէն ։
Եւ պիտի փրկեմ զքեզ
դաժան մարդոց ձեռքէն ։

16 Տէրոջ խօսքը եկաւ ինծի ։
Ըսաւ ։
2 Մի՛ առներ քեզի կին,
եւ մի՛ ունենար որդիներ եւ դուստրեր
այս տեղին մէջ ։
3 Որովհետեւ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ
այն որդիներուն եւ դուստրերուն համար,
որոնք կը ծնանին այս տեղին մէջ,
եւ անոնց մայրերուն համար,
որոնք կը ծնանին զանոնք,
եւ անոնց հայրերուն համար,
որոնք կը ծնին զանոնք այս երկրին մէջ ։
4 Ծանր հիւանդութիւններով պիտի մեռնին ։
Պիտի չսգացուին,
եւ պիտի չթաղուին ։
Գետնի երեսին վրայ պարարտ պիտի ըլլան ։
Սրով եւ սովով պիտի վերջանան ։
Անոնց դիակները
երկնքի թռչուններուն
եւ երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան ։
5 Որովհետեւ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Մի՛ մտներ սգաւորներու տունը,
եւ մի՛ երթար անոնց սգալու ։
Մի՛ ողբար անոնց համար ։
Որովհետեւ ես իմ խաղաղութիւնս
հանեցի այս ժողովուրդէն,
ըսաւ Տէրը ։
Ինչպէս նաեւ իմ ողորմութիւնս եւ գթութիւնս ։
6 Մեծ ու փոքր պիտի մեռնին այս երկրին մէջ ։
Չպիտի թաղուին,
եւ չպիտի սգացուին ։
Ոչ ոք պիտի ինքզինքը կտրտէ
եւ գլուխը պիտի չսափրէ անոնց համար ։
7 Ոչ ոք պիտի հաց կոտ

թէ վա՞ղ զօրաբաբելի էր բանս՝ ոչ սակս նա, թէ ածեմ ածելով. զի ահա նա և կեալ իսկ էր, և ոչ թէ գոյր նա ուրեք այլ՝ զի ծագեսցէ և երևեսցի՛ ի մէջ նոցա, ասէ՝ ոչ թէ այլ թագաւոր եկաց յետ նո՛ր՝ առ որ տարցի ոք զասացեալս չերեքլով, զի թէ վա՞ղ այլ թագաւորի այս կարծի՛ յոյժ սկարուքի՛ է այս զօրաբաբելի, թէ մինչդեռ փառաւոր թա՛գաւորն կայր՝ անարգեսցէ զնա մարգարէն, և ամենայնիւ զնա բանիւ ի՛ւրով, և ասասցէ նա վա՞ղ այլոյ ուրուք։ Ա՛պա յայտ է թէ՝ մինչդեռ բան տր՛ երեշտակին առ յետս էր, հայեցաւ նա յետ այսորիկ առ ծագեալն ի հօրէ բանին Աստուծոյ՝ որ երևեցաւ արեգական՝ ի բարձանդ մարմնով իւրով ՚ի՛ն, լուսաւո՛ր առնել զնաւաբս մեր։ և ասաց՝ ահա՛ ասի՛ես աթո՛ր զծառայ իմ զծագո՛ն, զայն որ ծագի՛ աստ մարմնով լոյս աշխարհի, ոմա՛ ասաց՝ ե՛ս լոյս ծագեցայ աշխարհի։

Ո՛վ ղէո՛ղ էր ե՛ռա՛ռ ասա՛լ էրեսոց ցեսացոյ, ՚ի վերոյ (փոյ) վին՛ն օրն ոչ՛ն։ Ո՛չ մի՛ առա՛յ որ ՚ի յոլովդեկեսց, այլ յո՛ր՝ որ ՚ի մարթիսայ, առաջի՛ն շնորհացն՝ որ հնգա՛ւ ՚ի նմանէ և լուսաւորեաց զնեզ, եդ առաջի՛ն հայր զնկերգեցի իւր ըղ՛ վեցեմ հաստատուն՝ որ յաղթո՛ղ է զըբանց դժոխոց։ Ո՛վ վա՛ռա եօթնեաւքը են, այսինքն հոգի՛ն սո՛ր՝ որ էզն ՚ի յիսուս՛ ասէ և հանգեա՛ւ ՚ի վա՛ր միոյ եկեղեցւոյ նո՛ր, որ հաստատեցաւ ՚ի վա՛ր սիոնի եօթն զօրութի՛ւն, ոմա՛ ասաց՝ հոգի՛ տո՛ւն ՚ի վա՛ր իմ՛ քանզի ՚ի վա՛ր մեր եղև մարմնովի՛ն հզ դին սո՛ր։ Ա՛յսմ թէ՝ զեօթն առաջնորդս անուանեա՛ եօթն աչս, զորս ընտրեցին առաքեալքն յաւուրս իւրեանց, և կա՛ց ցուցին ՚ի վա՛ր եկեղեցւոյն՝ պաշտել զորբս և զայրիս։ Ա՛հաւասիկ ես փութեցէ խոհեցո՛ր՝ ասէ պէս ասելով, և ըզնփեցէ՛ զնա՛ անօրէնութի՛ն երկրին այնորիկ յաւուր դատ։ Ա՛յսինքն՝ զեկեղեցի՛ զի ՚ի օմա մո՛ր ասաց խորհուրդս խորհրդական՝ զորգանդ սկզբ աւազանին հոգևոր երկանցն. և՛ ՚ի յօր կենդանոյս շշմարիտ նուա՛ր և սրբե՛ զերկրաւորքս միտս թէ՛ն սրբով յանօրէնութենէ՛ն մերմէ։ Ա՛հաւասիկ ես փութեցէ խոհեցո՛ր՝ ասէ պէս ասելով։ Ո՛չ հաստատութի՛ւն հիմանն է՛մի ասէ՝ որ կործանեցաւ, թէ վերստին խորհրդատուի՛ չուրջանակի ամացուցից։ Անզգեցէ՛ զնէ՝ անօրէնութի՛ն երկրին այնորիկ յաւուր դատ։ Ա՛յսինքն, զբարձուն՛քն և զպատկերս կուռցն՝ զորս արարին ՚ի մէջ նո՛ր։ քանզի յետ գարձին խռովեալ է բարձ զայս ՚ի նմանէ, և մաքրել ըզնը՛ն ՚ի նեցաւ կռապաշտութենէն խոտար ՚ի քաղաքէն։ Ա՛ս եթէ զնո՛ւ լինիցի յետ այսորիկ՝ ահաւասիկ ցուցանէ։ Յաւուր յոյնին ասէ պէս ասելով, նուէնոյէ մարեան ըզնիւթ է՛ր ընդ ընկե՛ր ընդ նըկեր։ Յայտ առնէ այսու՝ գընկերութի՛ն նոցին և զնա՛ս գաղտութի՛ն։ զի համարձակ ասէ՝ յամ տեղիս նստեալ զըմարգաւնիք։ Ասացէ թէպետ և զայս ամ՝ ա՛ծ ՚ի ձեռն տր՛ բերչտակին առ մարգարէն խոստացաւ նո՛ց, սակայն ոչ էղև այս նո՛ց լի՛ բավանդակ ՚ի վա՛ր ամ՛ երկրին իւրո՛ւ։ Վա՛ զի ըստ մե՛ զաց ժողովրդեանն արգելաւ ՚ի նմանէ՛ այն։

Գլո՛ւխ. ՟ը. Կան. ՟ա.

1 Ա՛ն զորեա՛ն հրեշտա՛ն ոչ խօսէր ցնո՛ւ ընդ ընկերո՛ւոյ նո՛ւ՝ ընդ օրէնո՛ւ յորժա՛մ ընդ ընկերո՛ւս ոչ՛ր ՚ի գնոյ իւրմէ։

2 Ա՛ն ասէ ցնո՛ւ ՚ի՛նչ տեսանե՛ս դո՛։

Ո՛ արթուցանի հրեշտակն զմարգա՛րէս՝ ոչ թէ ՚ի քնոյ մարմնաւո՛ր աչաց կախումն՝ այլ զիմանալի միտն յնա՛ս պայծառութենի լուսաւորե՛։ քանզի ոչ ասէ թէ՝ զարթնոյց զնա՛ ՚ի քնոյ, այլ թէ՝ զարթնոյց զնա՛ զոր օրինակ այր ՚ի քնոյ զարթնուցա՛։ քանզի զբաղել էր միտքն ՚ի հայեցուածս տեսլեանցն՝ որք նախ քան զայս երևեցան նմա՛։ յայսմանէ զգաստացոյց զնա՛ հրեշտակն՝ բանիւ զհայեցուա՛ծս մտացն, և առ այլ ինչ նա

նայութենն և թագաւորութենն ի գործ բութենն. սա նշանակէ թէ՝ դարձեալ սաւրթնա արձակեն նոքա յաւուրս զաբաբաելի, ոչ և յաւուրսն դաւթի. Դարձեալ աշտանակ ոսկի է ևկեղեցի վճ անապական որ ի ինձմա յաւուրն և հաւատոյն. Լսակ գոնդ ի վճ նի լսաւոր՝ ար մեր յն քս, որ պայծառաց ցոյց զևկեղեցի իւր ճառագայթիւք վարդապետութենէ իւրոյ. Լյս եօթն ճրագք շուրջ զնովաւ՝ առաքեալք և մարգարէք, և յայնմ հնոյն հարք և վարդապետք, որք բացեալ զբերանս մտաց ընդդէմ միայնոյ և ճշմարիտ պայծառ լսհին քրիստ լուսաւորին ի նմանէ ճառագայթիւք հոգւոյն, և պայծառացուցանեն զնմանն բանիւք վարդապետութեանց, այսինքն զերկու ժողովուրդսն որք ի հրէից և ի հեթանոսաց, զորս առակէր օրինաւ երկու ձիթենիքն, ըստ վկայութենն պօղոսի՝ որ ի թուղթն հռոմայեցւոց.

4 Գիտէի, և ասէ ցհրեշտակն որ խօսէր ընդ ինձ՝ ինչ են այդոսիկ տէր.

5 Պատասխանի եւ հրեշտակն որ խօսէր ընդ ինձ՝ և ասէ ցիս. ոչ գիտես դու ինչ են այդոսիկ. և ասէ, ոչ տէր.

6 Պատասխանի՝ եւ հրեշտակն և ասէ ցիս. այս բան ասէ տէր ցզրուբաբէլ, ասէ նա՝ ոչ զօրութեամբ, այլ հոգւով իմով ասէ տէր ամենայն.

Այս տեսիլս ասէ՝ զոր տեսանէս, խորհուրդ և բանք խնամոյն այն՝ որ է ի վճ զորաբաբէլի. զի ոչ զօրութիւք է նէ արքայիցն՝ ոչ դարձհին, կամ ուժգնութիւք զօրաց՝ ոչ կիւրոսին, այլ ի հոգւոյ իմմէ զօրանայ նա ի վճ թշնամեացն՝ ոչ և տեսեր զնա. զի բարձեալ է անապական զօրութիւնս իմ ի նմանութիւն ոսկւոյ աշտանակին, և ընդ իւր զնմ ազգսդ ի նմանութիւն ձիթենեացն. և այսոքա կամի հրեշտակն՝ զի յարգեսցէ մարգարէս զզօրաբաբէլ յաչս ժողովրդեանն, որք անգանէին զնշխանութիւն տէրութեանն նմա.

Նայել և յորժամ լուսաւորեցաւ յայգեմանէ հրեշտակին և էառ զհանգամանս նորոգ երևեալ տեսութենն, ապա հարցանէ զնա՝ ընդ ինչ պատճառս էր. բայց սա զոր ինչ էտես, ձշդբիւն պատմէ բանիւ և ասէ.

3 Եւ ասէ, պատուէր ահա ազաւնակ ոսկի ունի, և գնդակ ի վերոյ նորա, և եօթն ճրագ ի վերոյ նորա, և եօթն բերանն ճրագացն որ ի վերայ նորա. Եւ երկու ձիթենիք ի վերայ նորա.

Շաւանակն ոսկի ահա օրինակեր դարձեալ զանապական խնամս զօրութենն այ՝ որ բարձեալ կրեր զաթոռ քահանայութենէ նդ և զթագաւորութեան. Լսակ զի ոսկեձոյլ, քանզի ոչ երեք իբրև զգաբեհինէ և բազմութիւ զօրաց կամ ամրութիւ քաղաքաց տէրութիւն նր՝ որք ապականացան են և անցաւոր, այլ ի նա զօրութիւն անապական՝ ըստ նմանութեան ոսկւոյ մշակելոյ անարատ և անեղծանելի և անխառն յապականացու մարմնաւորս և ժանդահարութենէ. Այ այս զօրութիւնս բարձեալ կրեր ի վճ իւր բազկացն ըզթագաւորութենն զօրաբաբէլի՝ ոչ ըզգոնդ քահանայոր, և զտուն քահանայութենն յեսուայ՝ ոչ զշրագարանս լուցացս, և զագն յոգւոյ և զղևեսյ՝ ոչ զերկուս ձիթենիս շուրջ զնոքօք. և ի գոնդն քահանայոր առակի թագաւորութենն, քանզի բազորովին ամ սահմանքն հրեաստանի՝ որ յափշտակեալ էր յեզովմայեցւոցն և ի մավաքացւոցն, ապարձաս ի զօրաբաբէլ տրամանաս թագաւորն. և և օրէն ճրագք նդ՝ զորս առաջինն տեսիլն այս անուանանաց, տուն խորհայ և տաբիայ և ընկերաց իւրեանց. իսկ զի ճրագարանքն ունէին բերանք, նշանակեն թէ՝ օրինացն լուսով վառեալ պայծառանայ կարգ քահանայութենն. և երկու ձիթենիքն՝ ոչ հանդերձեալ է հրեշտակս մեհենիլ, զի երկու ազգսն օծեալսն օրինակեր, քանզի աղաղակէին թէ՝ բարձաս ազգ քահանայութենն և թագաւորութենն ի գործ բութենն. սա նշանակէ թէ՝ դարձեալ սաւրթնա արձակեն նոքա յաւուրս զաբաբաելի, ոչ և յաւուրսն դաւթի. Դարձեալ աշտանակ ոսկի է ևկեղեցի վճ անապական որ ի ինձմա յաւուրն և հաւատոյն. Լսակ գոնդ ի վճ նի լսաւոր՝ ար մեր յն քս, որ պայծառաց ցոյց զևկեղեցի իւր ճառագայթիւք վարդապետութենէ իւրոյ. Լյս եօթն ճրագք շուրջ զնովաւ՝ առաքեալք և մարգարէք, և յայնմ հնոյն հարք և վարդապետք, որք բացեալ զբերանս մտաց ընդդէմ միայնոյ և ճշմարիտ պայծառ լսհին քրիստ լուսաւորին ի նմանէ ճառագայթիւք հոգւոյն, և պայծառացուցանեն զնմանն բանիւք վարդապետութենէ իւրոյ, այսինքն զերկու ժողովուրդսն որք ի հրէից և ի հեթանոսաց, զորս առակէր օրինաւ երկու ձիթենիքն, ըստ վկայութենն պօղոսի՝ որ ի թուղթն հռոմայեցւոց.

4 Գիտէի, և ասէ ցհրեշտակն որ խօսէր ընդ ինձ՝ ինչ են այդոսիկ տէր.

5 Պատասխանի եւ հրեշտակն որ խօսէր ընդ ինձ՝ և ասէ ցիս. ոչ գիտես դու ինչ են այդոսիկ. և ասէ, ոչ տէր.

6 Պատասխանի՝ եւ հրեշտակն և ասէ ցիս. այս բան ասէ տէր ցզրուբաբէլ, ասէ նա՝ ոչ զօրութեամբ, այլ հոգւով իմով ասէ տէր ամենայն.

Այս տեսիլս ասէ՝ զոր տեսանէս, խորհուրդ և բանք խնամոյն այն՝ որ է ի վճ զորաբաբէլի. զի ոչ զօրութիւք է նէ արքայիցն՝ ոչ դարձհին, կամ ուժգնութիւք զօրաց՝ ոչ կիւրոսին, այլ ի հոգւոյ իմմէ զօրանայ նա ի վճ թշնամեացն՝ ոչ և տեսեր զնա. զի բարձեալ է անապական զօրութիւնս իմ ի նմանութիւն ոսկւոյ աշտանակին, և ընդ իւր զնմ ազգսդ ի նմանութիւն ձիթենեացն. և այսոքա կամի հրեշտակն՝ զի յարգեսցէ մարգարէս զզօրաբաբէլ յաչս ժողովրդեանն, որք անգանէին զնշխանութիւն տէրութեանն նմա.

նէր, թէ ոչ կարէ շինել զտաճարն · վա՛ զի ածային օգնութիւնն է զօրացեալ, այն՝ որ զվրան ժամուն շինեաց ՚ի կապուտ կողպատ առնելոյն զեգիպտացիսն, նոյն ինքն զարդարէ զվառատաճարին ՚ի ստացուածոցն քանանացւոց, ըստ այնմ՝ իմ է ոսկի և իմ է արծաթ, ՚Վանզի ոչ ասէ եզեկիէլ՚ի գալն գալ գայ մեծաւ հպարտութիւնէ՝ եւ ընդ նմա փառաւորը և պատուաւորը յամ աղգաց յաձախութիւնէ ստացուածոց · և կործանեալ զնա ածային օգնութիւնն զօրաբաբէլ՝ սրբեաց զոսկի նոյ և զարդ ծաթ ՚ի նիւթ շինուածոյ տաճարին, և կատարեցաւ այն՝ զոր ասէ, պատարա գեսցեն դու զինչս նոյ առն այ քո : Ա՛րդ՝ մինչչեւ էր այս եղելով կամեցաւ զբարձրութիւնի հպարտութենէ նոր և զզօրութիւնի հրեշտակին ցուցանել մարգարէս, յասելն,

7 ՈՂԵՍ ԴՈՒ ԼՈՒԱՆ ԳԱ ԽՈՓԵԼ ՈՍՈՒՆ ՂԻՒՐՔԻՒԼ։

Լա՛ռ ո՛ղ այս լեառն · այն սղնի՝ զոր եհատ ընդ ամմէ յերուսաղ, յոր սաղ տեաց անուանէն այ · այժմ լեառն է մեծ և ուժգնագոյն քան զբոլոր, բայց սակայն անգամանի զնա իբրև զկործաց նեալ · և զինքրդ ոչ մեծ, այլ նիզակաբեր կողպն այ ասէ եզեկիէլ, զեօթն ամ լուցիկ եղև ժողովրդեանն · և գաւթի ասէ, արար զդիակունս նոյ իբրև զաղբ երկրի ՚ի ձանապարհին · Ա՛րդ սպնդ ընդ ամմէ յերուսաղ՝ և լեառն մեծ առնմէ զբաբաբելի, զի սորա երկսեռեանս գտան նոյ հակառակ՝ սպնդ և գովգ · Այդպ գոր ձեռ ասէ և վա՛ մերձակայ իշխանութեցն հեթանոսաց՝ որք արգելուչքն զնա ՚ի գործոյն։ Ա՛րդ զոսկին՝ որք մեծաւ ուժով իբրեանց իբրև զլեառն ընդդէմ կացին զօրաբաբելի իշխանութենէն, կործանեալ, տկարացոյց՝ և հարեալ յատակեաց, և արար իբրև զաղտ մի առաջի նոր։ Լա՛ հասէ՛ց ղէնի՛ ձեռն հեթանոսաց՝ որ զնա ՚ի գործ ածին։

սինքն, զիագաւորութեի տանն դաւթի՝ որ էր աբդիական ժառանգութի այ, Բայց ուստի՞ ասէ զնա հանել, քանզի ՚ի բաբելոնէ ա՛ն՝ ելեալ էր · թէպետ և ելեալ էին՝ սակայն դեռևս ոչ էին տիրեալ, այլ արհամարհանք էին յաչս հեթանոսացն՝ որք իբրև զլեառն մի մեծ պատեալ զամենի ըստնո։ Ո՛ սա եհան գեր ՚ի վերոյ երկիւղ նոյ · զո՛, զիէնն այսինքն զիագաւորութենէ աթոռն ՚ի վեր որոյ եօթն աչքն էր · և ժառանգեաց զնա զօրաբաբելիէ՝ զհասատարութենի շնորհացն դաւթի շնորհելով նմա, քանզի նա էր անդրանիկ թագաւորացն · յաղագս որոյ ասէր յակովբ առ յուդա, զքէն գոհացիս եղբարք քո · նորա պատուոյ շնորհացն ասէ՝ հաւատարեմ զզօրաբաբէլ, զի ոչ ըզդաւթէ գոհացան ամ եղբարք նոր, և եղև նա սիրելի ամենեցուն՝ քանզայից և մարգարէից և ամ ժողովրդեանն, այս պէս պատացե յակոբ իւրով և շնորհացն այ բարութիւնէ սիրելի յաչս ամենեցուն։ ՈՂԵՍ ԴՈՒ ԼՈՒԱՆ ԳԱ ԽՈՓԵԼ ՈՍՈՒՆ ՂԻՒՐՔԻՒԼ։ Ե հասէ՛ց ղէնի՛ ձեռն հեթանոսաց՝ որ բարձրացեալ անառացեալ էր յերևիլ ՚ի մերոյ իբրև զլեառն մի մեծ, և ամ գիւք ՚ի նմա որ՝ յացեալ զրացեալ Ա՛րդ ո՛ւս դու ասէ՝ կանգ նեալ հակառակ վիմին, այն՝ որ հատաւ առանց ձեռն, և ելից զամ սահեզբս փառաք իւրով՝ զի նա է վէմն ժառանգութե այ հօր, այն՝ որ ասաց առնա, խնդրեա յինէն և տաց քեզ զամ հեթանոս ՚ի ժառանգութե և իշխանութ քո ընդ ծագս երկրի։ Ո՛ սա եհան ՚ի մեռելոց հայրն իւր, այլ գրէ առաքէլն, և զհասատարութի շնորհաց ածութե իւրոյ ետ մարմնոյ նոր՝ զի յանուն յոր քուն ամենայն կրկնեսցի, և ընդ նմա բարձրացաւ եկեղեցի իւր հաւատարել շնորհաց իւրոց · յասել անդ պօղոսի, ՚ը նմին յարոյց՝ և ընդ նմին նստոյց յերկի նա

զչնդիւնն լուացեալով , այսպէս և սոքա շուրջ կային զօրավիգն աքթայութենն զօրաբաժնելն Հայէր ընդ ամ երկիր խնամոք օրինացն Պարձէլ ՝ այս են ենթն ուչն որ Հոյին ընդ ամ էրկիր ։ Ի՝ետասնն ղեւեայ՝ որք էին միայն ի պաղեստին , այլև ընդ ամ երկիր եօթն զօրուն Հոգն այ՝ որ էրը աչեք վարդապետոք եկեղեցւոց լուսաւորէ զարարածս։

11 Պաթասխանի՝ եթե և ասէ ցնա . իսկ ընկերն են էրկու յիւրեանէն որ նոն ընդունէք և ընդ ահեկն ալտեռնէն։

12 Այս Հոգւէ էրկին ուղաւ՝ և ասեմ ցնա . ընկերն էրկու ասոյ յիւրեանէն որ ի յնաս էրկուց ծրագբերութեան ասէիս , արկանէք լուց , և ի վէր Հանելոյ շճուլոն ասկան։

13 Այս ասէ ցնա . ոչ գիտես զինչ են ասեմ , ոչ տէր։ Այս ասէ ցնա . գոյ են սրբէ՛ զորդորոմբէ՛ որ նոն ասալի ան էրկրէ։

14 Յորժամ ասէ զնա հրեշտակն ի յիշատակ ուսուցմանն , զարձեալ Հարցանիրաւ ընդ մարգարէս ուսանել և վճռել թեղեացն . իսկ նա պարզաբար լուծանէ նմա թէ՝ որդիքն են պարարտութեան , այսինքն՝ ազգք քահանայութենն և թագաւորութենն , զի նոքա օծեալ պարարեալ էին իւրաքանչիւր պատուոյն շնորհօք , և կային առաջի այ ընդ զօրաբաժելի և ընդ յեսուայ , յայտ է թէ՝ ընդ իմանաք Հովանոյ նր , բայց սակայն տիրապես որդիք պարարտութեն նոքա էն՝ որք օծան Հոգւովն այ ի ջուրս աւազանին անուանակոչ քրիստոնէայ , և պարարեալ յագեցան ի ծոց մօր իւրեանց եկեղեցւոյ մարմնով ՝ն որդւոյն , և էն Հանապազ առաջի այ ի գաբհնա նր . ոչ ասաց , էս ընդ ձեզ եմ զամ աւուրս։

Գլուխ Է. Կան. ԽԱ։

1 Այ գոչեալ ամբոխի զոչս իւ և ասէ , և ահա գեղեցիկ եղաւ ձայն

նաւարս ՝ի՛քո յն , զի ցուցցէ ՝ի յաւիտեան՝ որ գալոցն է , զմեծաւելթիւն ընդհատից իւրոց։

8 Այ եվե բան ՝ն ասէ՝ և ասէ ։

9 Ձեռ՝ զբոբնէրն հինն աբնին ասէր այդ փի , և ձեռ՝ նր կոնգնեացեն չդա ։ և ձոր նիցե՝ ընդ այ ագնասաւեաց գնա ասէիս։

10 Պանդ ընդերկարեցաւ ժամանակ շինուածոյ տանն , խաշճկին նոքա ընդ՝ գոլեզ մեռանիցի զօրաբաժել և ոչ կա տարեսցի , յուցանէ նց զամն թագաւորութենն՝ ձեռք նր՝ ասէ՝ կատարեցին , ոչ ընդ յամն հեռուս՝ այլ յայս փոքր աւուրս , յորս տեսանիք դուք զաւաքինութենն նորա ։

10 Պանդ ՝ի՛ր որ անգանեաց չաւորս գործ , և ասեն ընդ՝ և խոնջեցէ ։ և ոչ ասեն ընդ՝ նաբեայ ՝ի ձեռն չգործելոյ։

Այ ասացաք , յաւաղելին ընդ՝ վաղվա՝ ընդ՝ քակտի թագաւորութենի ՝ զի մեռանի դարեն , և որ նստի յետ նր ՝ի պար ինչ՝ ոչ նոյն ինամքն լինի առ զօրաբաժել , և սա յայս փոքր աւուրս ոչ կարէ կատարել զառաջս ։ Յանդիմանէ ընդ՝ ոչք են որ խանգան և նախանձաբեր լինի ընդ տերութենի զօրաբաժելի՝ ասելով զայս , զի ահա նոքին իսկ աչք իւրեանց տեսցեն յաւարս յայսոսիկ զվէմն անագեայ ՝ի ձեռն նր , այսինքն զյաղթութենին՝ որ ընդդեմ գովչայ ՝ զի անոգն միայն է յամ նեւթոց՝ որ տալ չէ զադամանդ , և ձեռն զօրաբաժելի միայն է՝ որ խորտակէ զադամանդեայ զօրութենին գովչայ ։ Ի՝ն են եօթն ուչն որ հոյին ընդ ամ էրկիր ։ Պարձել՝ ի տեսիլ աւազանին ածէ զմարգարս հրշտկին , և ձրագան՝ որ ՝ի վէր նր , զորս եօթն ուչս անուանեաց , այք են գործակիցք զօրաբաժելի , յեսուս , զաքայիաբ , խոզի , տոբբիա , յեզեկիա , և յեշոյիա , և եզր ։ քանզի ոչ աչք ձրագացն շուրջ

2 [Ջ]ր ասէ ցնա՝ վ՞ինչ լսեայ զայս ի քէն. տո՛ւր հաշիւ բանից քոց՝ զի ոչ կարասցես այլ գործել տանն իմոյ։

3 [Ջ]ր ասէ տնտեսին իւրում՝ զի՞ արասցէ տէր իմ զի առնու զիշխանութիւնն ի ձեռաց իմոց. ոչ կարեմ փորել, մուրալ ամաչեմ։

4 [Ջ]ր գիտացի զինչ արասցեմ, զի յորժամ առնուցուն զիշխանութիւնն ի ձեռաց իմոց՝ ընկալցին զիս ի տունս իւրեանց։

5 [Ջ]ր եւ հրաւիրեաց զամենայն պարտապանս տեառն իւրոյ, եւ ասէ առ առաջինն՝ Որչափ պարտիս տեառն իմում։

6 [Ջ]ր ասէ՝ հարիւր չափ իւղոյ։ Եւ ասէ ցնա՝ ա՛ռ զգրագիրդ քո, եւ նըս՛տ արագ եւ գրեա հարիւր։

7 [Ջ]ր ապա ասէ ցայլ մի՝ Դու որչափ պարտիս։ Եւ նա ասէ՝ հարիւր չափ ցորենոյ։ [Ջ]ր ասէ ցնա՝ ա՛ռ զգրագիրդ քո, եւ գրեա ութսուն։

8 [Ջ]ր գովեաց տէրն զգործակատարն անիրաւութեան, զի խելացի արարեալ էր. զի որդիքն աշխարհիս սորա՝ խելացի են քան զորդիսն լուսոյ ի ազգի իւրեանց։

9 Եւ ես ասեմ ձեզ՝ արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէ անիրաւութեան, զի յորժամ պակասիցէ, ընկալցին զձեզ ի յաւիտենական հանգիստս։

10 Որ հաւատարիմ է ի սակաւուկի՝ եւ ի բազում հաւատարիմ է. եւ որ անիրաւ է ի սակաւուկի՝ եւ ի բազում անիրաւ է։

11 Եթէ ուրեմն ի մամոնայի անիրաւ հաւատարիմ ոչ եղէք, զճշմարիտն ո՞վ ձեզ հաւատասցէ։

12 Եւ եթէ ի պատուականի ուրուք հաւատարիմ ոչ եղէք, զձերն ո՞վ տացէ ձեզ։

13 Ոչ կարէ ծառայ երկուց տերանց ծառայել. զի կամ զմի ատիցէ եւ զմիւսն սիրեսցէ, կամ զմի մտիցէ եւ զմիւսն արհամարհեսցէ. ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել եւ մամոնայի։

14 Լսէին զայս ամենայն եւ փարիսեցիքն, որ էին արծաթասէր, եւ ծաղր առնէին զնովաւ։

15 Եւ ասէ ցնոսա՝ Դուք էք որ արդարացուցանէք զանձինս ի մարդկանց, եւ Աստուած գիտէ զսիրտս ձեր. զի որ ի մարդկանց բարձր է, նա պղծութիւն առաջի Աստուծոյ է։

16 Օրէնքն եւ մարգարէքն մինչեւ ցՅովհաննէս. յայնմհետէ աւետարանի թագաւորութիւն Աստուծոյ քարոզի, եւ ամենայն մարդ ի նա բռնութեամբ մտանէ։

17 Դիւրին է երկնից եւ երկրի անցանել, քան զմի տառ օրինացն ապականել։

18 Ամենայն որ արձակէ զկին իւր եւ առնու այլ, շնանայ. եւ որ զարձակեալն ի կնոջէ առնու, շնանայ։

19 Մարդ մի էր հարուստ, եւ հագնէր զծիրանի եւ զկտաւ, եւ ամենայն աւուր զուարճանայր փառաւորապէս։

20 Եւ աղքատ մի էր անուն Ղազարոս, որ արկեալ էր առ դրան նորա, լի վէրս,

21 եւ ցանկանայր կերակրել ի փշրանաց որ անկանէին ի սեղանոյ հարստոյն. եւ ոչ միայն շունք գային եւ լիզէին զվէրս նորա։

22 Եղեւ ապա մեռաւ աղքատն, եւ տարան զնա հրեշտակք ի գիրկս Աբրահամու. մեռաւ եւ հարուստն, եւ թաղեցաւ։

23 Եւ ի դժոխս ամբարձ զաչս իւր, որ էր ի տանջանս, եւ տեսանէ զԱբրահամ հեռի, եւ զՂազարոս ի գիրկս նորա։

24 Եւ նա աղաղակեալ ասէ՝ Հա՛յր Աբրահա՛մ, ողորմեա՛ ինձ, եւ առաքեա՛ զՂազարոս, զի թաւիցէ զծայր մատանւոյ իւրոյ ջրով եւ զովացուցանիցէ զլեզու իմ, զի տանջիմ ես ի բոցոյ այսմիկ։

25 Ասէ ցնա Աբրահամ՝ Յիշեա՛, որդեա՛կ, զի առեր զբարիսդ ի կենդանութեան քում, եւ Ղազարոս զհակառակսն. եւ նա ի հանգստեան է, եւ դու տանջիս։

26 Եւ ամենայնիւ զայսոսիկ ի մեզ եւ ի ձեզ հաստատեալ է անդունդ մեծ, զի որ կամիցին անցանել ի կողմանս ձեր, ոչ կարասցեն, եւ ոչ անտի ի մեզ անցանել։

27 Ասէ ցնա՝ Ապա աղաչեմ զքեզ, հա՛յր, զի առաքեսցես զնա ի տուն հաւր իմոյ,

28 զի հինգ եղբարս ունիմ, զի վկայեսցէ ցնոսա, զի մի՛ եւ նոքա եկեսցեն յայս տանջանաց վայր։

29 Ասէ ցնա Աբրահամ՝ Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէսն, լուիցեն նոցա։

30 Նա ասէ՝ Ոչ, հա՛յր Աբրահա՛մ, այլ եթէ ոք ի մեռելոց երթիցէ առ նոսա, ապաշխարեսցեն։

31 Ասէ ցնա՝ Եթէ զՄովսէս եւ զմարգարէսն ոչ լուիցեն, եւ թէ ոք ի մեռելոց յարիցէ, ոչ հաւատասցեն։

1 Ասէ եւ ցաշակերտսն իւր՝ Անկանի գայթագղութիւն, բայց վա՛յ նմա՝ որով գան։

2 Լաւ է նմա եթէ քարի ջրաղացի կապեալ իջցէ ի ծովս, քան զի մի ի փոքունս յայսոսիկ գայթագղեսցէ։

3 Ուրեմն զգո՛յշ լերուք. եթէ մեղանչիցէ ցքեզ եղբայր քո, նզովեա՛ զնա, եւ եթէ ապաշխարեսցէ, ներեա՛ նմա։

4 Եւ եթէ եւթն անգամ յաւուր մի մեղանչիցէ ցքեզ, եւ եթէ եւթն անգամ դարձցի առ քեզ՝ ասելով թէ՝ Ապաշխարեցի, ներեա՛ նմա։

5 Եւ ասեն առաքեալքն առ Տէր՝ Յաւելո՛ զհաւատս մեր։

6 Ասէ Տէր՝ Եթէ ունիցիք հաւատս իբրեւ զհատ մանանխոյ, ասիցէք ցթզենիդ այդ՝ Արմատահան լեր եւ տնկեա՛ծով լեր, եւ լսիցէ ձեզ։

7 Ո՞ ոք ձեզ ունիցի ծառայ հերկեալ կամ արօտական, որ եկեալ ասիցէ ցնա՝ Անդէն գնա՛ եւ նըս՛տ ընդ սեղան,

8 եւ ոչ ասիցէ ցնա՝ Պատրաստեա՛ զինչ ընդունիցիմ, եւ զգեցեալ սպասաւորեսցէ ինձ, մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ յետոյ դու կերիցես եւ արբցես։

9 Միթէ շնորհակալ լինիցի ծառային այնմիկ, զի արար զհրամանսն։ Ոչ կարծեմ։

10 Նոյնպէս եւ դուք, յորժամ արարիցէք զամենայն հրամանսն որ հրամայեցան ձեզ, ասասջիք՝ Ծառայք անպիտանք եմք, զի զոր պարտ էր մեզ առնել՝ արարաք։

11 Եւ եղեւ յերթալն իւրում յԵրուսաղէմ, եւ անցանէր միջոցս Սամարիոյ եւ Գալիլեայ։

12 Եւ մտեալ նմա ի գիւղ մի, ընդդիմացան նմա տասն այր բորոտք, որ կացին հեռի,

13 եւ բարձրացուցին ձայն՝ ասելով թէ՝ Յիսո՛ւս վարդապե՛տ, ողորմեա՛ մեզ։

14 Զորս տեսեալ ասէ ցնոսա՝ Երթա՛յք, ցուցէ՛ք զանձինս քահանայապետին։ Եւ եղեւ գնալ նոցա՝ սրբեցան։

15 Մի ոմն ի նոցանէ տեսեալ եթէ սրբեցաւ, դարձաւ փառաւորելով զԱստուած ձայնիւ մեծաւ,

16 եւ անկեալ ի գլուխ առաջի ոտից նորա՝ շնորհակալ լինէր նմա. եւ նա էր Սամարացի։

17 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ՝ Ո՞չ տասնեքեան սրբեցան, եւ ո՞ւր են իննեքեան։

18 Ո՞չ գտան որ դարձցին տալ փառս Աստուծոյ, բայց միայն այս օտարազգի։

19 Եւ ասէ ցնա՝ Յարո՛ւց եւ գնա՛, զի հաւատք քո զքեզ կեցոյց։

20 Հարցեալ ի փարիսեցւոցն թէ՝ Յորո՞ժամ գայցէ արքայութիւն Աստուծոյ, պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ՝ Ոչ գայ արքայութիւն Աստուծոյ ընդ հետս հայեցուածոյ,

21 եւ ոչ ասասցեն՝ Ահա՛ աստ է, կամ անդ է. զի ահա արքայութիւն Աստուծոյ ի ձեզ է։

22 Ասէ ապա ցաշակերտսն՝ Եկեսցեն աւուրք յորս ցանկասջիք տեսանել զաւուրս մի ի Որդւոյ մարդոյ, եւ ոչ տեսանիցէք։

23 Եւ ասասցեն ցձեզ՝ Ահա՛ աստ է, կամ անդ է. մի՛ երթայք, եւ մի՛ հետեւիք։

24 Զի որպէս փայլակն որ ի կողմանէ երկնի ելանէ, եւ երեւի մինչեւ ի կողմանս երկնի, նոյնպէս եղիցի Որդի մարդոյ յաւուր իւրում։

25 Բայց նախ պարտ է նմա բազում չարչարանս կրել, եւ մերժեալ լինել յազգէ հանդերձ։

26 Եւ որպէս եղեւ յաւուրս Նոյի, նոյնպէս եղիցի եւ յաւուրս Որդւոյ մարդոյ։

27 Ուտէին, ըմպէին, կանայք առնուին, արանց տային, մինչեւ յաւուրն յորում մտանէ Նոյ ի տապանն, եւ եկն ջրհեղեղն, եւ կորոյս զամենեսեան։

28 Նոյնպէս եւ որպէս եղեւ յաւուրս Ղովտի, ուտէին, ըմպէին, գնէին, ծախէին, տնկէին, շինէին,

29 յաւուրն յորում ել Ղովտ ի Սոդոմայ, եկն հուր եւ ծծումբ յերկնից, եւ կորոյս զամենեսեան։

30 Նոյնպէս եղիցի յաւուրն յորում Որդի մարդոյ յայտնեսցի։

31 Յաւուրն յայնմիկ որ իցէ ի տանիքի, եւ կարասիք նորա ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն. եւ որ ի դաշտի, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս։

32 Յիշեցէ՛ք զկին Ղովտի։

33 Որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զայն, եւ որ կորուսցէ զանձն իւր՝ կենդանասցուցէ զայն։

34 Ասեմ ձեզ՝ յայնմ գիշերի իցեն երկու ի մահիճի միում, մի առցի եւ մի թողցի։

35 Երկու իցեն աղախնայք միասին աղանդեալք, մի առցի եւ մի թողցի։

36 Երկու իցեն ի դաշտի, մի առցի եւ մի թողցի։

37 Պատասխանի տային եւ ասեն ցնա՝ Ո՞ւր, Տէր։ Եւ ասէ ցնոսա՝ Ուր եւ իցէ դի, անդ ժողովեսցին եւ արծուիք։

1 Առակս ասէր նոցա թէ պարտ է միշտ աղաւթս առնել եւ ոչ նեղանալ,

2 ասելով թէ՝ Դատաւոր մի էր ի քաղաքի մի, որ զԱստուած ոչ երկնչէր եւ զմարդ ոչ ամաչէր։

3 Եւ այրի մի էր ի քաղաքին այնմիկ, եւ գայր առ նա՝ ասելով թէ՝ Դատեա՛ զիրաւունս իմ ի հակառակորդէ իմմէ։

4 Եւ նա ոչ կամէր յաւուրս բազումս. ապա յետ այսորիկ ասէ ինքն ի մտի իւրում՝ Թէպէտ եւ զԱստուած ոչ երկնչիմ եւ զմարդ ոչ ամաչեմ,

5 սակայն զի ոչ դադարէ ինձ այրիդ զայդ, դատեցից զիրաւունս նորա, զի մի՛ ի վերջոյ գայցէ եւ ապտակեսցէ զերեսս իմ։

6 Ասէ Տէր՝ Լուարո՛ւք զինչ ասէ դատաւորն անիրաւութեան։

7 Եւ Աստուած ոչ առնիցէ զիրաւունս ընտրելոցն իւրոց որ աղաղակեն առ նա ցերեկ եւ ցգիշեր, եւ համբերեսցէ ի նոսա։

8 Ասեմ ձեզ՝ թէ առնիցէ զիրաւունս նոցա շուտ։ Բայց Որդի մարդոյ յորժամ եկեսցէ, միթէ գտցէ զհաւատս յերկրի։

9 Ասէ եւ առակս ասացանէր առ ոմանս որ ապաւինէին ի սիրտս իւրեանց եթէ արդարք են, եւ զայլս ամենեսեան արհամարհէին։

10 Երկու մարդիկ ելին ի տաճարն աղաւթել, մի փարիսեցի եւ մի մաքսաւոր։

11 Փարիսեցին կայր եւ զայսպէս աղաւթէր ի մտի իւրում՝ Աստուա՛ծ, գոհանամ քեզ զի ոչ եմ իբրեւ զայլ մարդիկ, զազահս, զանիրաւս, զշինուածս, կամ իբրեւ զայս մաքսաւորս։

12 Պահեմ զերկուս շաբաթս, տամ զտասանորդս ամենայնի զոր ունիմ։

13 Եւ մաքսաւորն հեռի կայր, եւ ոչ կամէր զաչս իւր յերկինս վերացուցանել, այլ հարկանէր զկուրծս իւր՝ ասելով թէ՝ Աստուա՛ծ, ողորմեա՛ ինձ մեղաւորի։

14 Ասեմ ձեզ՝ թէ սա իջանէ արդարացեալ յիւր տունն քան զայնոսիկ, զի ամենայն որ զանձն իւր բարձրացուցանէ՝ խոնարհեսցի, եւ որ զանձն իւր խոնարհեցուցանէ՝ բարձրացուսցի։

15 Եւ մատուցանէին առ նա եւ զմանկունս, զի մերձեցուցցէ նոցա, եւ տեսեալ աշակերտացն՝ նզովէին զնոսա։

16 Եւ Յիսուս կոչեալ զնոսա՝ ասէ՝ Թողէ՛ք զմանկունսն գալ առ իս, եւ մի՛ արգելուք զնոսա, զի նոցա է արքայութիւն Աստուծոյ։

17 Ամէն ասեմ ձեզ՝ որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ, ոչ մտցէ ի նա։

18 Եւ հարցեալ ոմն ի նոցանէ իշխանացն ասէ՝ Վարդապե՛տ բարի, զի՞նչ արարեալ զկեանս յաւիտենական ժառանգեցից։

19 Ասէ ցնա Յիսուս՝ Ընդէ՞ր ասես զիս բարի. ոչ ոք բարի է, բայց միայն Աստուած։

20 Զպատուիրանսն գիտես՝ մի՛ շնանար, մի՛ սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայեր, պատի՛ զհայր քո եւ զմայր քո։

21 Եւ նա ասէ՝ Զայս ամենայն պահեցի յանմանկութենէ իմմէ։

22 Եւ լուեալ Յիսուսի՝ ասէ ցնա՝ Մի ինչ պակասէ քեզ. ամենայն զոր ունիս՝ վաճառեա՛ եւ բաշխեա՛ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձ յերկինս, եւ եկ՝ հետեւեա՛ ինձ։

23 Եւ նա լուեալ զայս՝ տրտմեցաւ յոյժ, զի մեծատուն էր յոյժ։

24 Տեսեալ Յիսուսի զնա տրտմեցեալ՝ ասէ՝ Որչա՛փ դժուարաւ մտանիցեն մեծատունք յարքայութիւն Աստուծոյ։

25 Դիւրին է ուղտի անցանել ընդ ծակ ասեղան, քան մեծատան մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։

26 Ասեն որ լսէին՝ Եւ ո՞վ կարէ փրկեալ լինել։

27 Ասէ՝ Զոր մարդկան անկարելի է՝ կարելի է Աստուծոյ։

28 Ասէ Պետրոս՝ Ահա՛ մեք թողաք զամենայն զոր ունէաք, եւ հետեւեցաք քեզ։

29 Ասէ ցնոսա՝ Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ չիցէ ոք որ թողցէ զտուն, կամ զծնողս, կամ զեղբարս, կամ զկին, կամ զորդիս վասն արքայութեան Աստուծոյ,

30 եւ ոչ առցէ բազմապատիկ յաստ ժամանակի եւ յաշխարհիս այսմիկ, եւ յաշխարհին գալոցի զկեանս յաւիտենական։

31 Առեալ զտասնեքեան ասէ ցնոսա՝ Ահա՛ համբառնամք յԵրուսաղէմ, եւ կատարեսցին ամենայն որ գրեցան մարգարէիցն վասն Որդւոյ մարդոյ։

32 Մատնեսցի հեթանոսաց, եւ ծաղր արարցեն եւ անարգեսցեն եւ թքանս արկցեն ի նա,

33 եւ մտեալ սրով սպանցեն զնա, եւ յերրորդում աւուր յարիցէ։

34 Եւ նոքա ոչ ինչ իմացան զայսոսիկ, եւ էր բան այս ծածկեալ ի նոցանէ, եւ ոչ գիտէին զասացեալսն։

35 Եւ եղեւ մերձենալ նորա ի Յերիքով, կոյր մի նստէր առ ճանապարհաւ մուրացկան։

36 Եւ լուեալ նմա զանցանել բազմութեան՝ հարցանէր զինչ իցէ այդ։

37 Պատմեցին նմա թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ։

38 Եւ նա աղաղակեաց ասելով թէ՝ Յիսո՛ւս, Որդի Դաւթի, ողորմեա՛ ինձ։

39 Եւ որ առաջի էին՝ սաստկացուցանէին նմա զի լռեսցէ։ Նա առաւել աղաղակէր՝ Որդի Դաւթի, ողորմեա՛ ինձ։

40 Եւ կայեալ Յիսուս՝ հրամայեաց տանել զնա առ ինքն։ Եւ մերձեցեալ նմա՝ հարցանէ զնա

41 ասելով թէ՝ Զի՞նչ կամիս արարից քեզ։ Նա ասէ՝ Տէր, զի տեսից։

42 Եւ Յիսուս ասէ ցնա՝ Տեսի՛ր, հաւատք քո զքեզ կեցոյց։

43 Եւ նա անդէն տեսանէր, եւ երթայր զհետ նորա՝ փառաւորելով զԱստուած։ Եւ ամենայն ժողովուրդ տեսեալ՝ տուին փառս Աստուծոյ։

1 Եւ մտեալ Յիսուս՝ անցանէր ընդ Յերիքով։

2 Եւ ահա՛ այր մի անուն կոչեալ Զակքէոս, եւ նա էր մեծատուն մաքսաւորաց,

3 եւ խնդրէր տեսանել զՅիսուս զոր իցէ, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի հասակաւ կարճ էր։

4 Եւ վազեալ յառաջ՝ ելանէ ի թզենի մի, զի տեսցէ զնա, զի անտի պարտ էր նմա անցանել։

5 Եւ որ եկն ի տեղին՝ հայեցեալ Յիսուս՝ տեսանէ զնա, եւ ասէ ցնա՝ Զակքէոս, վա՛ր եկ, զի այսօր ի տան քում պարտ է ինձ հանգչել։

6 Եւ նա վարեալ եկն, եւ ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։

7 Եւ տեսեալ ամենեցուն՝ տրտնջէին ասելով թէ՝ Առ մարդ մեղաւոր մտեալ հանգչի։

8 Եւ կայեալ Զակքէոս՝ ասէ ցՏէր՝ Ահա՛ կէս զինչս իմ, Տէր, տամ աղքատաց, եւ եթէ զոք ինչ սուտ վկայութեամբ առի՝ չորեքկերպ հատուցից։

9 Ասէ ցնա Յիսուս՝ Զի այսօր փրկութիւն ի տուն այսմիկ եղեւ, զի եւ նա որդի Աբրահամու է։

10 Եկն բնակել Որդի մարդոյ եւ կեցուցանել զկորուսեալն։

11 Եւ զայսոսիկ լսելով նոցա՝ յաւելեալ ասաց առակ մի, վասն զի մերձ էր Երուսաղէմ, եւ կարծէին նոքա թէ անդէն երեւեսցի արքայութիւն Աստուծոյ։

12 Ասէ ուրեմն՝ Մարդ մի ազնուական գնաց յաշխարհ հեռի, առնուլ իւր արքայութիւն եւ դառնալ։

13 Կոչեալ տասն ծառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս, եւ ասէ ցնոսա՝ Գործեցէ՛ք մինչեւ եկից։

14 Եւ քաղաքացիքն իւր ատէին զնա, եւ դեսպանս առաքեցին զհետ նորա՝ ասելով թէ՝ Չկամիմք զայս թագաւորել ի վերայ մեր։

15 Եւ եղեւ դառնալ նորա՝ առեալ զիշխանութիւնն, եւ հրամայեաց կոչել զծառայսն զոր ետ զարծաթն, զի գիտասցէ զինչ ինչ գործեցին։

16 Եկն առաջին՝ ասելով թէ՝ Տէր, մնասդ քո տասն մնաս արար։

17 Եւ ասէ ցնա՝ Բարի՛, ծառա՛ բարի, զի յոյժ սակաւուկի հաւատարիմ եղեր, լեր դու իշխան տասանց քաղաքաց։

18 Եկն երկրորդ՝ ասելով թէ՝ Տէր, մնասդ քո հինգ մնաս արար։

19 Ասէ եւ ցայս՝ Դու լեր ի վերայ հինգ քաղաքաց։

20 Եւ այլ եկն՝ ասելով թէ՝ Տէր, ահա՛ մնասդ քո զոր ունէի ես ծրարեալ ի թաղի պահեալ,

21 զի երկնչէի ես ի քէն, զի մարդ խիստ ես. առնուս զոր ոչ եդեր, եւ հնձես զոր ոչ սերմանեցեր։

22 Ասէ ցնա Տէր՝ Յերանաւորէ քումմէ դատեցից զքեզ, ծառա՛ չար. գիտէիր զի մարդ խիստ եմ ես, առնում զոր ոչ եդի, եւ հնձում զոր ոչ սերմանեցի,

23 եւ ընդէ՞ր ոչ ետուր զարծաթն իմ ի սեղանաւորս, եւ ես եկեալ՝ տոկոսիւ պահանջէի զնա։

24 Եւ ասէ ցկայսն՝ Առէ՛ք ի նմանէ զմնասն, եւ տո՛ւք ցունեցողն տասն մնասն։

25 Եւ ասեն ցնա՝ Տէր, ունի տասն մնաս։

26 Ասեմ ձեզ՝ թէ ամենայն որ ունիցի՝ տացի նմա, եւ որ ոչ ունիցի՝ եւ զոր ունի առցի ի նմանէ։

27 Բայց զթշնամիսդ իմ զայնոսիկ որ ոչ կամեցան զիս թագաւորել ի վերայ իւրեանց՝ բերէ՛ք հանէ՛ք առաջի իմ, եւ սպանէ՛ք։

28 Եւ զայսոսիկ ասացեալ՝ երթայր առաջի նոցա՝ ելանելով յԵրուսաղէմ։

29 Եւ եղեւ մերձենալ նորա ի Բեթփագէ եւ ի Բեթանիա առ լերինն որ կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց,

30 եւ ասէ՝ Երթա՛յք ի գիւղն որ առաջի ձեր է, եւ մտեալ ի նա՝ գտանիցէք գոմար կապեալ, յոր ոչ ոք երբեք ի մարդկանէ նստաւ. արձակեցէ՛ք զնա եւ բերէ՛ք ինձ։

31 Եւ եթէ զոք հարցանիցեն ձեզ՝ Վասն զի՞ արձակէք զնա, ասասջիք՝ Զի Տէր պիտոյ է նմա։

32 Գնացին առաքեալքն եւ գտին որպէս ասացեալ էր ցնոսա։

33 Եւ արձակելոցն զնա՝ ասեն տէրքն ցնոսա՝ Վասն զի՞ արձակէք զգոմարն։

34 Եւ նոքա ասեն՝ Զի Տէր պիտոյ է նմա։

35 Եւ տարան զնա առ Յիսուս, եւ արկեալ զհանդերձս իւրեանց ի վերայ գոմարին՝ նստուցին զՅիսուս։

36 Եւ նորա երթալ՝ տարածանէին զհանդերձս իւրեանց ի ճանապարհի։

37 Եւ մերձենալ նորա ի սանդարամետս լերինն Ձիթենեաց՝ սկսան ամենայն բազմութիւն աշակերտացն ուրախանալ եւ փառաւորել զԱստուած ձայնիւ մեծաւ վասն ամենայն զօրութեանց զոր տեսին,

38 ասելով թէ՝ Օրհնեա՛լ է որ գայ թագաւոր յանուն Տեառն. խաղաղութիւն յերկինս, եւ փառք ի բարձունս։

39 Եւ ոմանք ի փարիսեցւոցն ի բազմութենէն ասեն ցնա՝ Վարդապե՛տ, սաստեա՛ աշակերտացդ քոց։

40 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ՝ Ասեմ ձեզ՝ եթէ սոքա լռեսցեն, քարինքն աղաղակեսցեն։

41 Եւ մերձենալ նորա՝ տեսեալ զքաղաքն՝ լայր վասն նորա,

42 ասելով թէ՝ Եթէ գիտացեր եւ դու, եւ յաւուրս քո զայսոսիկ զխաղաղութիւնդ քո, բայց արդ ծածկեցան ի քէն աչաց քոց։

43 Զի եկեսցեն աւուրք ի քեզ, եւ պատնէշս արասցեն թշնամիք քո ի վերայ քո, եւ պաշարեսցեն զքեզ, եւ նեղեսցեն զքեզ ամենայն կողմանէ,

44 եւ հարցեն զքեզ ի գետին եւ զորդիս քո որ ի քեզ, եւ ոչ թողցեն ի քեզ քար ի վերայ քարի, վասն զի ոչ գիտացեր զժամանակ այցելութեան քո։

45 Եւ մտեալ ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն ասելով ցնոսա՝

46 Գրեալ է թէ՝ Տունն իմ տուն աղաւթից է, եւ դուք արարէք զայն որջ աւազակաց։

47 Եւ էր ուսուցանել զամենայն աւուր ի տաճարին։ Եւ քահանայապետքն եւ դպիրքն եւ իշխանքն ժողովրդեան խնդրէին սպանանել զնա,

48 եւ ոչ գտանէին զինչ արասցեն, զի ամենայն ժողովուրդ կախեալ էին ի նմա՝ լսելով զնա։

1 Եւ եղեւ յաւուրցն յորում ուսուցանէր զամենայն աւուր ի տաճարին եւ աւետարանէր՝ եկեալ քահանայապետքն եւ դպիրքն ընդ իշխանսն ժողովրդեան,

2 ասացին ցնա՝ Ասա՛ մեզ ընդ որո՞ իշխանութեամբ արարեր զայս, կամ ո՞ է որ ետ քեզ զիշխանութիւնս զայս։

3 Եւ պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա՝ Հարցից եւ ես զձեզ բան մի, եւ ասասջիք ինձ։

4 Մկրտութի՞ւնն Յովհաննու յերկնից էր, թէ յմարդկանէ։

5 Եւ նոքա խորհեցան ընդ միմեանս՝ ասելով թէ՝ Եթէ ասիցեմք թէ յերկնից, ասիցէ՝ Ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա։

6 Եւ եթէ ասիցեմք թէ յմարդկանէ, ամենայն ժողովուրդ քարկոծեսցեն զմեզ, զի համոզեալ են թէ Յովհաննէս մարգարէ է։

7 Եւ պատասխանի ետուն թէ ոչ գիտեմք զկնի որո՞ էր։

8 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա՝ Եւ ես ոչ ասեմ ձեզ ընդ որո՞ իշխանութեամբ արարից զայս։

9 Ասէ եւ առակս զայս ցժողովուրդն՝ Մարդ մի տնկեաց զայգի մի, եւ տուեալ զայն ի ձեռս հողագործաց՝ գնաց յաշխարհ հեռի ամս բազումս։

10 Եւ ի ժամանակի առաքեաց առ հողագործսն ծառայ մի, զի ի պտղոյ այգւոյն տացեն նմա. եւ հողագործքն հարեալ զնա՝ արձակեցին սնոտի։

11 Եւ յաւելեալ առաքեաց ծառայ այլ. եւ նոքա զնա եւս հարեալ եւ պատուհասեալ՝ արձակեցին սնոտի։

12 Եւ յաւելեալ երրորդ առաքեաց. եւ նոքա զնա եւս վիրաւորեալ՝ հանին արտաքս։

13 Ասէ տէր այգւոյն՝ Զի՞նչ արասցեմ. առաքեցից զորդի իմ սիրելի, գուցէ զայն երբ տեսցեն՝ ամաչեսցեն։

14 Եւ տեսեալ զնա հողագործքն՝ խորհեցան ընդ միմեանս՝ ասելով թէ՝ Սա է ժառանգն, եկա՛յք սպանցուք զնա, զի մեր եղիցի ժառանգութիւնն։

15 Եւ հանեալ զնա արտաքս ի խաղողոյն՝ սպանին։ Զի՞նչ արասցէ նոցա տէր այգւոյն։

16 Եկեսցէ եւ կորուսցէ զհողագործսն, եւ տացէ զայգին այլոց։ Եւ լուեալ՝ ասեն՝ Մի՛ եղիցի։

17 Եւ նա նայեցեալ ասէ՝ Զի՞ ուրեմն է զոր գրեալ է թէ՝ Քարն զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան։

18 Ամենայն որ անկանիցի ի քարն՝ խորտակեսցի, եւ յորոյ վերայ անկանիցի՝ հարցէ զնա։

19 Եւ խնդրէին քահանայապետքն եւ դպիրքն ի նմին ժամու ձեռն արկանել ի նա, եւ ոչ երկնչէին ի ժողովրդենէ. զի գիտացին թէ զնոսա ասաց զառակսդ զայդ։

20 Եւ հսկեալ՝ առաքեցին հետախոյզս որ ձեւացուսցեն զիւրեանս արդարս, զի բռնեսցեն զնա ի խօսից, եւ մատնեսցեն զնա իշխանութեան եւ հրամանի տեառն։

21 Եւ հարցին զնա՝ ասելով թէ՝ Վարդապե՛տ, գիտեմք զի ուղիղ ասես եւ ուսուցանես, եւ ոչ առնուս զերեսս մարդկան, այլ զճանապարհ Աստուծոյ ճշմարտութեամբ ուսուցանես։

22 Արդ հարկ է մեզ տալ հարկս Կայսեր, թէ ոչ։

23 Եւ նա ըմբռնեալ զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա՝

24 Ցո՛յց ինձ դահեկան. ո՞ւմ կերպարանք եւ գրութիւն ունի։ Եւ նոքա ասեն՝ Կայսեր։

25 Եւ նա ասէ ցնոսա՝ Ապա տո՛ւք զկայսերն կայսեր, եւ զԱստուծոյ Աստուծոյ։

26 Եւ ոչ կարացին զբան նորա բռնել առաջի ժողովրդեանն, եւ զարհուրեալ ի պատասխանւոյ նորա՝ լռեցին։

27 Եւ մերձեցեալ ոմանք ի սադուկեցւոցն՝ որ ուրանան զյարութիւն մեռելոց,

28 հարցանէին զնա՝ ասելով թէ՝ Վարդապե՛տ, Մովսէս գրեաց մեզ թէ եթէ մեռանիցի եղբայր մի ումեք, եւ կին ունիցի նա, եւ անորդի մեռանիցի, առցէ եղբայրն զկինն եւ յարուսցէ զսերմն եղբաւր իւրոյ։

29 Եւ եւթն եղբարք էին. եւ առեալ առն կին՝ մեռանէր անորդի։

30 Եւ առեալ զկինն երկրորդ՝ մեռանէր եւ նա անորդի։

31 Եւ առեալ զկինն երրորդ՝ նոյնպէս եւ եւթնեքեան, եւ ոչ ձգեցին զորդի, եւ մեռան։

32 Եւ յետ ամենեցուն մեռաւ եւ կինն։

33 Ի յարութեան ուրեմն յո՞ր ի նոցանէ կին լիցի կինն, զի եւթնեքեան ունէին զնա կին։

34 Ասէ ցնոսա Յիսուս՝ Որդիք աշխարհիս սորա կնանան եւ կանայք առնուին,

35 բայց որ արժանի արարեալ իցեն հասանել յաշխարհն այն եւ ի յարութենէն մեռելոց, ոչ կնանան եւ կանայք ոչ առնուին,

36 եւ ոչ կարեն այլ մեռանել, զի հրեշտակաց հաւասարք են, եւ որդիք են Աստուծոյ, զի որդիք յարութեան են։

37 Եւ զի յարուցեալքն մեռելոց՝ եւ Մովսէս ցուցանէ առ մացառին, որպէս ասէ Տէր զԱստուած Աբրահամու եւ զԱստուած Իսահակայ եւ զԱստուած Յակոբայ։

38 Ոչ է Աստուած մեռելոց, այլ կենդանեաց. զի նորա ամենեքեան կենդանի են։

39 Պատասխանի ետուն ոմանք ի դպրացն եւ ասեն՝ Վարդապե՛տ, բարի ասացեր։

40 Եւ ոչ ոք համարձակէր ինչ հարցանել նմա։

41 Եւ նա ասէ ցնոսա՝ Զի՞ ասեն զՔրիստոս լինել որդի Դաւթի։

42 Եւ ինքն Դաւիթ ասէ ի գրքի սաղմոսաց՝ Ասաց Տէր Տեառն իմում՝ նըս՛տ ընդ աջմէ իմմէ,

43 մինչեւ դիցեմ զթշնամիս քո սաստ ոտից քոց։

44 Դաւիթ ուրեմն Տէր կոչէ զնա, եւ որպէս որդի նորա լինի։

45 Եւ լսելով ամենայն ժողովրդեանն՝ ասէ ցաշակերտսն իւր՝

46 Զգո՛յշ լերուք ի դպրացն որ կամին երթալ շրջիլ յերկայնազգեստս, եւ սիրեն ողջոյնս ի հրապարակս, եւ նստարանս առաջնակարգս ի ժողովս, եւ կարգս առաջնակարգս ի հանդէսս,

47 որ ուտեն զտունս այրեաց եւ աղաւթս առնուն երկայնս ի ձեւս, սոքա առաւել դատապարտութիւն կրեսցեն։

1 Եւ հայեցեալ՝ տեսանէր զհարուստսն որ արկանէին զպատարագս իւրեանց ի գանձանակսն,

2 եւ տեսանէր զաղքատ այրի մի որ արկանէր անդ երկու լումայս,

3 եւ ասէ՝ Ճշմարիտ ասեմ ձեզ՝ թէ այրին աղքատ զայս ամենեցուն աւելի արկ,

4 զի ամենեքեան ի պարապոյ իւրեանց արկին պատարագս Աստուծոյ, եւ նա ի կարիս իւրոց զամենայն զոր ունէր կեանս իւր արկ։

5 Եւ ոմանց ասացելոց վասն տաճարին՝ թէ քարամբք գեղեցկաց եւ ընծայիւք զարդարեալ է, ասէ՝

6 Զայսոսիկ զոր տեսանէք՝ եկեսցեն աւուրք յորս մի քար ի վերայ քարի մնասցէ, զոր ոչ քակեսցեն։

7 Հարցին զնա՝ ասելով թէ՝ Վարդապե՛տ, երբո՞ եղիցին զայսոսիկ, եւ զի՞նչ նշան իցէ յորժամ սկսցին զայսոսիկ լինել։

8 Եւ նա ասէ՝ Զգո՛յշ լերուք մի՛ մոլորեցուսցեն զձեզ, զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ՝

ձամբեք, և միայն ածէք զնա ի հարուածս բաբելոնին։ Ազգէն զնէ երկիր և ընդ երկինս։ Զի խոչընդոտ եղեն ազգացն իւրեանց։

տաստանին բաբելացոցն։ Ի վէր բաբելացուսէ՝ և քանդեցին զպարսպ նորա նը, որ և ասաց Տիրոջն՝ շինել նմա տունս յերկրին բաբելացոց, և դնել ի վէր պատրաստութիւն իւրոյ։ զի զշինեալ տունս նց աւերել՝ արարին զնոսին տուն իրաւացն այ հանգստեան՝ որ կամեցաւ զայն, և պատրաստեց զկործանումն բաբելոնին հանգիստ բարկութեան իւրոյ։ Զայս տե սիալ այ ե թէ յատկին տեսցեանց կարգն յամարին, այլ ընդ այս՝ զոր զնոսին սորին պատմելոց է, որ և յայտ է ձըշմարտաբեր մտաց։

Գլուխ Երկրորդ։

1 Ձայն ասէր և աւետէին զնա և ասացէք, և ոչ ծածկեսջիք զբերանս ձեր, և մի ասիցէք՝ Ստեղծեալ է Բաբելոն, և կուռքն նորա ամօթ եղեն, և կոտորեցան կռապանքն նորա։

2 Զի ելանէ ազգ ի հիւսիսոյ, որ դնէ զերկիր նորա ի կորուստ, և ոչ իցէ որ բնակեսցի ի նմա ի մարդոյ մինչև ցանասունս, և գնացին։

3 Զի ի հիւսիսոյ ելանէ ազգ ի վերայ նորա, որ դնէ զերկիր նորա ի կորուստ, և ոչ իցէ որ բնակեսցի ի նմա ի մարդոյ մինչև ցանասունս, և գնացին։

4 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

5 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

6 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

7 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

8 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

9 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

10 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

11 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

12 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

13 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

14 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

15 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

16 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

17 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

18 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

19 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

20 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

21 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

22 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

23 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

24 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

25 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

26 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

27 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

28 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

29 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

30 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

31 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

32 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

33 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

34 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

35 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

36 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

37 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

38 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

39 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

40 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

41 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

42 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

43 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

44 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

45 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

46 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

47 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

48 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

49 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

50 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

51 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

52 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

53 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

54 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

55 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

56 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

57 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

58 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

59 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

60 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

61 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

62 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

63 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

64 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

65 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

66 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

67 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

68 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

69 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

70 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

71 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

72 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

73 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

74 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

75 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

76 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

77 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

78 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

79 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

80 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

81 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

82 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

83 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

84 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

85 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

86 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

87 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

88 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

89 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

90 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

91 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

92 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

93 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

94 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

95 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

96 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

97 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

98 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

99 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

100 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

101 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

102 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

103 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

104 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

105 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

106 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

107 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

108 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

109 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

110 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

111 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

112 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

113 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

114 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

115 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

116 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

117 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

118 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

119 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

120 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

121 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

122 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

123 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

124 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

125 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

126 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

127 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

128 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

129 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

130 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

131 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

132 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

133 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

134 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

135 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա, և հակառակորդքն նոցա ասացին՝ Ոչ մեղաք, վասն զի մեղան Տեառն, որ է հանգիստ արդարութեան, և յոյս հարցն իւրեանց Տէր։

136 Փախարուք ի միջոց Բաբելոնի, և ելէք յերկրէ քաղդէացւոց, և եղերուք իբրև նոխազք առաջի հօտից։

137 Զի ահա ես յարուցանեմ և ածից ի վերայ Բաբելոնի ազգս մեծս, և հարկանիցեն զնա ի կողմանց հիւսիսոյ, անտի առցեն զնա, նետք նոցա իբրև զհզաւոր կորուսանողի, և ոչ դարձցի ունայն։

138 Եւ լիցի քաղդէացին ի կողոպուտ, ամենայն որ կողոպտեսցէ զնա, լցցի, ասէ Տէր։

139 Զի ուրախ էիք դուք, զի հարկանէիք զժառանգութիւն իմ, զի ցնծայիք իբրև զգառինս խոտոյ, և հնչէիք իբրև զցուլս։

140 Ամաչեցուցանիցէ զմայրն ձեր յոյժ, և ամաչեցուսցէ զծնողն ձեր, ահա վերջին ազգաց անապատ և անջուր և անմատոյց։

141 Ի բարկութենէ Տեառն ոչ բնակեսցի, և եղիցի ամենայն անապատ, ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բաբելոն, զարհուրեսցի, և սուլեսցէ ի վերայ ամենայն հարուածոցն նորա։

142 Կազմեցարուք ընդդէմ Բաբելոնի շուրջանակի, ամենայն որ հանէք նետս, հարէք ի նա, մի խնայիցէք նետից, զի զՏէր մեղաւ։

143 Աղաղակեցէք ընդդէմ նորա շուրջանակի, տուաւ զձեռս իւր, անկան հիմունք նորա, և պարիսպք նորա կործանեցան, զի վրէժ Տեառն է, վրէժ խնդրեցէք ի նմանէ, որպէս արարին նմա, նոյնպէս արարէք նմա։

144 Սրկեցէք զսիրտ ի Բաբելոնի, ամենայն որ ունիք զգործ սրոյ, դարձարուք ի ժողովրդենէ նորա, և ամենայն որ ի նմա ի հայրենի իւրեանց դարձարուք։

145 Ոչխար ցրուեալ է Իսրայէլ, առիւծք հալածեցին զնա, առաջին որ կերաւ զնա թագաւորն Ասորեստանեայց, և վերջին որ ոսկրեաց զնա Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր Բաբելոնի։

146 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած զօրութեանց, Աստուած Իսրայէլի, ահա ես հատուցանեմ թագաւորին Բաբելոնի և երկրին նորա, որպէս հատուցի թագաւորին Ասորեստանեայց։

147 Եւ դարձուսից զԻսրայէլ ի հանգիստ իւր, և արածցէ զՔարմէղոս և զԲասան, և ի լերինսն Եփրեմի և ի Գաղաադ կերիցի անձն նորա։

148 Յաւուրսն յայնոսիկ և ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, եկեսցեն որդիքն Իսրայէլի, և որդիքն Յուդայ միասին, երթալով և լալով երթիցեն, և զՏէր Աստուած իւրեանց խնդրեսցեն։

149 Զսիովայ հարցանիցեն, զճանապարհ նորա երեսաց իւրեանց, եկեսցեն և մերձեսցին ի նա, և ասիցեն՝ Եկայք և միաբանեսցուք Տեառն ուխտիւ յաւիտենական, որ ոչ մոռասցի։

150 Ոչխար կորուսեալ եղեն ազգ իմ, զի մոլորեցուցին զնոսա հովիւք նոցա, ի լերինս շրջեցուցին զնոսա, ի բլուրս գնացին, մոռացան զհանգիստ իւրեանց։

151 Ամենայն որ գտանէին զնոսա, կերուն զնոսա,

5 Պատասխանէ՛ ինձ հրէշտակն՝ ու ըսի՛ ցնա՝
Ես ահ. գոհ են չորս հարիւր եւ չորեքտասն հազար
որ կնքեն իւր ճակտին վրայ երկրին։
6 Յետ այսորիկ ես տեսի, եւ ահա՛ ընդ երկինս
ոչ ոք կարող էր համրել զանոնք։ Ես ազգէ
ազգ եւ ցեղէ ցեղ եւ ժողովրդենէ ժողովուրդ
եւ լեզուէ լեզու, որ կեցեր էին առաջի գահուն
եւ առաջի Գառնն, հագեալ սպիտակ հանդերձս,
եւ արմաւենիք էին ի ձեռս նոցա։
7 Եւ կոչէին ընդ երիս հրեշտակս ի ձայն մեծ
եւ ասէին՝ Երկիւղ Աստուծոյ եւ պատիւ տուէք
նմա, զի եկն ժամ դատաստանի նորա։ Եւ երկիր
պագէք ստեղծողին երկնի եւ երկրի եւ ծովու
եւ ջրոց աղբերաց։
8 Եւ զերկրորդն հետեւեցաւ ասելով՝ Անկաւ
անկաւ Բաբելոն քաղաքն մեծ, որ ի գինւոյ
կատաղութեան պոռնկութեան իւրոյ ըմպեցոյց
զամենայն ազգս։
9 Եւ զերրորդն հետեւեցաւ նոցա ասելով ձայնիւ
մեծաւ՝ Եթէ ոք երկրպագանէ գազանին եւ
պատկերին նորա, եւ առնու դրոշմ ի ճակատ իւր
կամ ի ձեռն իւր,
10 Նա եւ ինքն պիտի ըմպէ ի գինւոյ բարկութեան
Աստուծոյ, որ խառնեալ է անարատ ի բաժակի
բարկութեան նորա, եւ տանջեսցի հրով եւ
ծծմբով առաջի սրբոց հրեշտակաց եւ առաջի
Գառնն։
11 Եւ ծուխ տանջանաց նոցա ելանէ յաւիտեանս
յաւիտենից, եւ չունին հանգիստ ցերեկ եւ
գիշեր երկրպագուք գազանին եւ պատկերին նորա,
եւ որ առնու զդրոշմ անուան նորա։
12 Ահա՛ ասա՛ սա է համբերութիւն սրբոց, որ
պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ եւ զհաւատս
Յիսուսի։
13 Եւ լուայ ձայն ի երկնից ասելով ինձ՝ Գրեա՛
երանի մեռելոց որ ի Տէր մեռանին յայսմհետէ։
Այո՛ ասէ Հոգին, զի հանգիցին ի վաստակոց
իւրեանց, եւ գործք նոցա հետեւեսցին նոցա։
14 Եւ տեսի, եւ ահա՛ ամպ սպիտակ, եւ ի վերայ
ամպոյն նստեալ էր որ նման էր Որդւոյ մարդոյ,
որ ունէր ի գլխոյ իւրում պսակ ոսկի, եւ ի
ձեռին իւրում մանգաղ սուր։
15 Եւ ահա՛ այլ հրեշտակ ելանէ ի տաճարէն,
աղաղակէ մեծաձայն առ նստեալն ի վերայ ամպոյն՝
Արձակ զմանգաղդ քո եւ հնձեա՛, զի եկն ժամ
հնձելոյ քոյ, զի սաստիկ հասեալ է հունձ երկրի։
16 Եւ արձակեաց նստեալն ի վերայ ամպոյն
զմանգաղ իւր ի վերայ երկրի, եւ հնձեցաւ երկիր։
17 Եւ ահա՛ այլ հրեշտակ ելանէ ի տաճարէն որ
յերկինս է, եւ նա ունի մանգաղ սուր։
18 Եւ ահա՛ այլ հրեշտակ ելանէ ի սեղանոյ, որ
իշխանութիւն ունի ի վերայ հրոյ, եւ աղաղակէ
մեծաձայն առ որ ունէր զմանգաղն սուր՝ եւ ասէ՝
Արձակ զմանգաղդ քո սուր, եւ հաւաքեա՛ զողկոյզս
որթոյ երկրի, զի հասին խաղողք նորա։
19 Եւ արձակեաց հրեշտակն զմանգաղ իւր ի
վերայ երկրի, եւ հաւաքեաց զողկոյզս որթոյ
երկրի, եւ ձգեաց ի հոսանս մեծ բարկութեան
Աստուծոյ։
20 Եւ կոխեցաւ հոսանքն արտաքոյ քաղաքին,
եւ ելանէր արիւն ի հոսանացն մինչեւ ի սանձս
ձիոց, հազար վեց հարիւր ասպարէզ։

Եւ տեսի նշան մի ուրիշ յերկինս մեծ եւ
հրաշալի, զեօթն հրեշտակս որ ունէին զեօթն
պատուհասս վերջին, զի նոքա կատարեալ են
ի նոսա բարկութիւն Աստուծոյ։
2 Եւ տեսի իբրեւ զծով ապակի խառնեալ հրով,
եւ զյաղթողսն գազանին եւ պատկերին նորա եւ
զթիւ անուան նորա կայնեալ ի վերայ ծովուն
ապակւոյ, ունելով զքնարս Աստուծոյ։
3 Եւ երգէին զերգ Մովսիսի ծառայի Աստուծոյ
եւ զերգ Գառնն՝ ասելով՝ Մեծ եւ սքանչելի են
գործք քո, Տէր Աստուած Ամենակալ, արդար եւ
ճշմարիտ են ճանապարհք քո, Թագաւոր սրբոց։
4 Ո՞վ ոչ երկնչի ի քէն, Տէր, եւ ո՞վ ոչ
փառաւորէ զանուն քո, զի միայն դու սուրբ ես,
զի ամենայն ազգք եկեսցեն եւ երկրպագեսցեն
առաջի քո, զի յայտնեցան դատաստանք քո։
5 Եւ յետ այսորիկ տեսի, եւ ահա՛ բացաւ
տաճարն խորանին վկայութեան յերկինս։
6 Եւ ելին զեօթն հրեշտակքն որ ունէին զեօթն
պատուհասսն, հագեալ կտաւ մաքուր եւ պայծառ,
եւ կապեալ ի վերայ կրծոցն գօտիս ոսկի։
7 Եւ չորեքտասանեցն կենդանեացն ետուն
զեօթն հրեշտակսն զեօթն ոսկի բաժակս լի
բարկութեամբ Աստուծոյ որ կենդանի է յաւիտեանս
յաւիտենից։
8 Եւ լցաւ տաճարն ծխով ի փառաց Աստուծոյ եւ
ի զօրութենէ նորա, եւ ոչ ոք կարող էր մտանել
ի տաճարն մինչեւ կատարեալ լինէին զեօթն
պատուհասքն զեօթն հրեշտակացն։

Եւ լուայ ձայն մեծ ի տաճարէն ասելով
զեօթն հրեշտակսն՝ Երթայք եւ թափեցէք զեօթն
բաժակս բարկութեան Աստուծոյ յերկիր։
2 Եւ գնաց առաջին եւ թափեաց զբաժակ իւր
յերկիր, եւ եղեւ վէրք չար եւ ցաւագին ի վերայ
մարդկանց որ ունէին զդրոշմ գազանին եւ որ
երկրպագանէին պատկերի նորա։
3 Եւ երկրորդն թափեաց զբաժակ իւր ի ծով, եւ
եղեւ արիւն իբրեւ ի մեռելոյ, եւ ամենայն
հոգի կենդանի մեռաւ ի ծովուն։
4 Եւ երրորդն թափեաց զբաժակ իւր ի գետս եւ
յաղբերս ջուրց, եւ եղեւ արիւն։
5 Եւ լուայ հրեշտակին ասելոյ՝ Արդար ես դու,
Տէր, որ կաս եւ որ էիր, Սո՛ւրբ, զի այսպէս
դատեցեր։
6 Զի զարիւն սրբոց եւ մարգարէից թափեցին,
եւ արիւն տուեր նոցա ըմպել, արժանի են։
7 Եւ լուայ զսեղանոյն ասելոյ՝ Այո՛, Տէր
Աստուած Ամենակալ, ճշմարիտ եւ արդար են
դատաստանք քո։
8 Եւ չորրորդն թափեաց զբաժակ իւր ի վերայ
արեգական, եւ տուաւ նմա այրել զմարդիկ հրով։
9 Եւ այրեցան մարդիկ մեծաւ այրմամբ, եւ
հայհոյեցին զանուն Աստուծոյ որ ունի զիշխանութիւն
ի վերայ այսոցիկ պատուհասաց, եւ ոչ
ապաշխարեցին տալ նմա զփառս։
10 Եւ հինգերորդն թափեաց զբաժակ իւր ի վերայ
աթոռոյ գազանին, եւ եղեւ խաւար ի թագաւորութեան
նորա, եւ կրծէին զլեզուս իւրեանց ի
ցաւոց,
11 Եւ հայհոյեցին զԱստուած երկնից ի ցաւոց
իւրեանց եւ ի վէրաց իւրեանց, եւ ոչ
ապաշխարեցին ի գործոց իւրեանց։
12 Եւ վեցերորդն թափեաց զբաժակ իւր ի վերայ
գետոյն մեծի Եփրատայ, եւ ցամաքեցաւ ջուր նորա,
որպէս զի պատրաստեսցի ճանապարհ թագաւորացն
արեւելից։
13 Եւ տեսի յերանէ բերանոյ վիշապին եւ յերանէ
բերանոյ գազանին եւ յերանէ բերանոյ սուտ
մարգարէին երիս հոգիս պիսակս իբրեւ զգորտս։
14 Զի են հոգիք դիւաց, որ առնեն զհրաշս, եւ
երթան առ թագաւորսն երկրի եւ ամենայն
տիեզերաց, զի ժողովեսցեն զնոսա ի պատերազմ
մեծի աւուրն Աստուծոյ Ամենակալի։
15 Ահա՛ գամ իբրեւ զգող։ Երանի որ արթուն
կայցէ եւ պահեսցէ զհանդերձս իւր, զի մերկ
չերթիցէ եւ տեսցեն զամօթ նորա։
16 Եւ ժողովեաց զնոսա ի տեղի որ կոչի
Եբրայեցերէն Մեգեդոն։
17 Եւ եօթներորդն թափեաց զբաժակ իւր ի վերայ
օդոյ, եւ ելանէ ձայն մեծ ի տաճարէն յերկնից
յաթոռոյ ասելով՝ Եղեւ։
18 Եւ եղեւ փայլատակք եւ ձայնք եւ որոտմունք,
եւ եղեւ երկրաշարժ մեծ, որպիսի չէր եղեալ
յորմէ ժամանակէ մարդ եղեւ ի վերայ երկրի,
այնպիսի երկրաշարժ այնքան մեծ։
19 Եւ եղեւ քաղաքն մեծ ի երիս մասունս, եւ
քաղաքք հեթանոսաց անկան, եւ Բաբելոն մեծ
յիշեցաւ առաջի Աստուծոյ, տալ նմա զբաժակ
գինւոյ բարկութեան սրտմտութեան նորա։
20 Եւ ամենայն կղզի փախեան, եւ լերինք ոչ
գտանէին։
21 Եւ կարկուտ մեծ իբրեւ զքարինս մեծ
իջանէր յերկնից ի վերայ մարդկան, եւ հայհոյեցին
մարդիկ զԱստուած ի վնասուց կարկտին, զի մեծ
է վնասն նորա յոյժ։

Եւ եկն մի ի եօթն հրեշտակացն որ ունէին
զեօթն բաժակսն, եւ խօսեցաւ ընդ իս ասելով՝
Եկ՛ ցուցից քեզ զդատաստան պոռնկին մեծի որ
նստի ի վերայ ջուրց բազմաց,
2 Որ պոռնկացան ընդ նմա թագաւորք երկրի, եւ
արբուցին ի գինւոյ պոռնկութեան նորա բնակիչք
երկրի։
3 Եւ տարաւ զիս ի հոգի յանապատ, եւ տեսի
կին մի նստեալ ի վերայ գազանի կարմրի, լի
անուամբ հայհոյութեան, որ ունէր գլուխս եօթն
եւ եղջիւրս տասն։
4 Եւ կինն զգեցեալ էր ծիրանի եւ կարմրի, եւ
ոսկեզարդ էր ոսկւով եւ պատուական քարամբ եւ
մարգարտիւք, եւ ունէր ի ձեռին իւրում գինի
ոսկի լի պղծութեամբ եւ անմաքրութեամբ
պոռնկութեան իւրոյ։
5 Եւ անուն գրեալ ի ճակատ նորա՝ Խորհուրդ,
Բաբելոն մեծ, մայր պոռնկաց եւ պղծութեանց
երկրի։
6 Եւ տեսի զկինն արբեալ յարենէ սրբոց եւ
յարենէ վկայիցն Յիսուսի։ Եւ զարհուրեալ
տեսանելով զնա՝ զարհուրեցայ մեծաւ զարհուրմամբ։
7 Եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ Զի՞ զարհուրեցար։
Ես պատմեցից քեզ զխորհուրդ կնոջն եւ զգազանին
որ կրէ զնա, որ ունի զգլուխսն եօթն եւ
զեղջիւրսն տասն։
8 Գազանն զոր տեսեր՝ էր եւ չկայ, եւ ելանել
ունի ի վիհոյ եւ երթալ ի կորուստ։ Եւ
զարհուրեալ բնակիչք երկրի զորոց ոչ գրեալ է
անուն ի գիրս կենաց յաշխարհի, տեսանելով
զգազանն զի էր եւ չկայ, եւ գայ։
9 Ահա՛ միտք որ ունի զիմաստութիւն։ Եօթն
գլուխքն եօթն լերինք են, ուր նստի կինն, եւ
եօթն թագաւորք են։
10 Հինգ անկան, եւ մին է, եւ միւսն ոչ եկն
դեռ, եւ յորժամ եկեսցէ՝ սակաւ ինչ ժամանակ
պարտ է կալ նմա։
11 Եւ գազանն զոր էր եւ չկայ, նա եւ ինքն
ութերորդ է, եւ ի եօթնից է, եւ երթայ ի
կորուստ։
12 Եւ եղջիւրքն տասն զոր տեսեր՝ տասն
թագաւորք են, որ զթագաւորութիւն ոչ առին
դեռ, այլ զիշխանութիւն իբրեւ զթագաւորս մի
ժամ առնուն գազանաւն։
13 Սոքա միով խորհրդով են, եւ զզօրութիւն եւ
զիշխանութիւն իւրեանց տան գազանին։
14 Սոքա պատերազմեսցին ընդ Գառնն, եւ Գառն
յաղթեսցէ նոցա, զի Տէր տերանց է եւ Թագաւոր
թագաւորաց, եւ որ ընդ նմա են կոչեալքն եւ
ընտրեալքն եւ հաւատարիմքն։
15 Եւ ասէ ցիս՝ Ջուրքն զոր տեսեր՝ ուր նստի
պոռնիկն, ազգք են եւ բազմութիւնք եւ ժողովուրդք
եւ լեզուք։
16 Եւ եղջիւրքն տասն զոր տեսեր ի գազանին,
սոքա ատեսցեն զպոռնիկն, եւ արարեալ զնա
անապատ եւ մերկ, եւ կերիցեն զմարմինս նորա,
եւ զնա հրով այրեսցեն։
17 Զի Աստուած ետ ի սիրտս նոցա առնել զկամս
նորա, եւ առնել զմի կամս, եւ տալ զթագաւորութիւն
իւրեանց գազանին, մինչեւ կատարեսցին
բանք Աստուծոյ։
18 Եւ կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ որ
թագաւորութիւն ունի ի վերայ թագաւորաց երկրի։

Եւ յետ այսորիկ տեսի զայլ հրեշտակ իջանէ
յերկնից, որ ունէր զիշխանութիւն մեծ, եւ
երկիր լուսաւորեցաւ ի փառաց նորա։
2 Եւ աղաղակեաց զօրութեամբ ասելով՝ Անկաւ
անկաւ Բաբելոն մեծ, եւ եղեւ բնակութիւն
դիւաց եւ պահարան ամենայն ոգւոց պղծութեան
եւ պահարան ամենայն թռչնոց պղծութեան եւ
ատելեաց,
3 Զի յգինւոյ բարկութեան պոռնկութեան նորա
արբուցին ամենայն ազգք, եւ թագաւորք երկրի
ընդ նմա պոռնկացան, եւ վաճառականք երկրի
զօրացան ի զօրութենէ հեշտութեան նորա։
4 Եւ լուայ այլ ձայն յերկնից ասելով՝ Ելէք
ժողովուրդ իմ ի նմանէ, զի մի՛ հաղորդիցիք
մեղաց նորա, եւ ի պատուհասաց նորա մի՛ առնուցուք։
5 Զի հասին մեղք նորա մինչեւ յերկինս, եւ
յիշեաց Աստուած զանիրաւութիւնս նորա։
6 Հատուցէք նմա որպէս եւ նա հատոյց ձեզ, եւ
հատուցէք նմա կրկին ըստ գործոց իւրոց, եւ
յորում գինւոյ խառնեաց խառնեցէք նմա կրկին։
7 Որչափ փառաւորեաց զանձն իւր եւ զհեշտացաւ,
այնչափ տուէք նմա տանջանս եւ սուգ։ Զի ասէ
ի սրտի իւրում՝ Նստիմ թագուհի եւ այրի ոչ եմ,
եւ սուգ ոչ տեսից։
8 Վասն այսորիկ մի՛ աւուր մահ եւ սուգ եւ
սով հասցեն նմա, եւ հրով այրեսցի, զի հզօր է
Տէր Աստուած որ դատեաց զնա։
9 Եւ լային եւ սգային զնա թագաւորք երկրի
որ ընդ նմա պոռնկացան եւ հեշտացան, յորժամ
տեսցեն զծուխ հրոյ այրման նորա,
10 Կայցեն հեռի ի տանջանացն նորա, ասելով՝
Վա՛յ վա՛յ քաղաքն մեծ Բաբելոն, քաղաքն հզօր,
զի մի՛ աւուր եկն դատաստան քո։
11 Եւ վաճառականք երկրի լային եւ սգային
վասն նորա, զի զապրանս նոցա ոչ ոք գնէ
յայսմհետէ,
12 Զապրանս ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ պատուական
քարանց եւ մարգարտաց եւ բիսոնի եւ ծիրանի եւ
մետաքսի եւ կարմրի, եւ զամենայն փայտ
անուշահոտ եւ զամենայն կահ ոսկեղէն եւ
պղնձեղէն եւ երկաթեղէն եւ մարմարիոնեղէն,
13 Եւ զդարչին եւ զհնդկահատ եւ զանուշահոտ
եւ զմիւռոն եւ զկնդրուկ եւ զգինի եւ զիւղ եւ
զկեղտ եւ զցորեն եւ զանասուն եւ զոչխար եւ
զձի եւ զկառս եւ զմարմինս եւ զհոգիս մարդկան։
14 Եւ պտուղ ցանկութեանց հոգւոյ քո հեռացաւ
ի քէն, եւ ամենայն քաղցր եւ պայծառ կորեաւ
ի քէն, եւ ոչ գտանիցես զնոսա յայսմհետէ։
15 Վաճառականք այսոցիկ որ հարստացան ի նմանէ
կայցեն հեռի ի տանջանացն նորա, լային եւ սգային,
16 Եւ ասասցեն՝ Վա՛յ վա՛յ քաղաքն մեծ որ
զգեցեալ էր ծիրանի եւ կարմրի, եւ ոսկեզարդ էր
ոսկւով եւ պատուական քարամբ եւ մարգարտիւք,
17 Զի մի՛ աւուր աւերեցաւ հարստութիւն այդչափ։
Եւ ամենայն նաւապետ եւ ամենայն ուղեւորութիւն
նաւու եւ նաւավարք եւ որչափ գործեն ի ծովու
կայցեն հեռի,
18 Եւ տեսանելով զծուխ հրոյ այրման նորա
ասասցեն՝ Որ նման է քաղաքիս մեծի։
19 Եւ հեղուն հող ի գլուխս իւրեանց, եւ լային
եւ սգային, եւ ասասցեն՝ Վա՛յ վա՛յ քաղաքն մեծ
որ ընդ նմա հարստացան ամենեքին որ ունէին
զնաւս ի ծովու ի պատուականութենէ նորա, զի
մի՛ աւուր աւերեցաւ։
20 Ուրախ լեր ի նմանէ, երկին, եւ դուք սուրբ
առաքեալք եւ մարգարէք, զի դատեաց Աստուած
զդատաստան ձեր ի նմանէ։
21 Եւ առ հրեշտակ մի զօրաւոր զքար մի մեծ
իբրեւ զքարի ջրաղացի, եւ ետ ի ծովն ասելով՝
Այսպէս մեծաւ ուժգնութեամբ պիտի ձգեսցի
Բաբելոն քաղաքն մեծ, եւ ոչ գտանիցի յայսմհետէ։
22 Եւ ձայն նուագողաց եւ երգեցողաց եւ
փողահարաց եւ շեփորահարաց ոչ լուիցի յայսմհետէ
ի քէն, եւ ամենայն արուեստաւոր ամենայն
արուեստի ոչ գտանիցի յայսմհետէ ի քէն, եւ
ձայն աղաց ոչ լուիցի յայսմհետէ ի քէն,
23 Եւ լոյս ճրագի ոչ լուսաւորեսցէ յայսմհետէ
ի քէն, եւ ձայն փեսայի եւ հարսնեաց ոչ լուիցի
յայսմհետէ ի քէն, զի վաճառականք քո էին
մեծամեծք երկրի, զի ի գինւոյ քոյ կախարդութեան
մոլորեցան ամենայն ազգք։
24 Եւ ի նմա գտաւ արիւն մարգարէից եւ սրբոց,
եւ ամենայն սպանելոց երկրի։

Յետ այսորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութեան
որ էր յերկինս ասելով՝ Ալէլուիա՛։ Փրկութիւն
եւ փառք եւ զօրութիւն Աստուծոյ մերոյ է,
2 Զի ճշմարիտ եւ արդար են դատաստանք նորա,
զի դատեաց զպոռնիկն մեծ որ ապականեաց զերկիր
պոռնկութեամբ իւրով, եւ վրէժ հատոյց արեան
ծառայից իւրոց յձեռանէ նորա։
3 Եւ երկրորդ անգամ ասացին՝ Ալէլուիա՛։ Եւ
ծուխ նորա ելանէ յաւիտեանս յաւիտենից։
4 Եւ անկան քսան եւ չորեք երէցքն եւ չորեքտասան
կենդանիքն, եւ երկրպագին Աստուծոյ որ նստի
ի վերայ աթոռոյն, ասելով՝ Ամէն, Ալէլուիա՛։
5 Եւ ելանէ ձայն ի տաճարէն ասելով՝ Օրհնեցէ՛ք
զԱստուած մեր ամենայն ծառայք նորա եւ որ
երկնչիք ի նմանէ, փոքունք եւ մեծամեծք։
6 Եւ լուայ ձայն բազմութեան որ էր յերկինս
ասելով՝ Ալէլուիա՛։ Զի թագաւորեաց Տէր
Աստուած մեր Ամենակալ։
7 Ուրախ լերուք եւ ցնծացեալ տացուք զփառս
նմա, զի եկն հարսնիքն Գառնն, եւ կինն նորա
պատրաստեաց զանձն իւր,
8 Եւ տուաւ նմա զգենուլ զգեստ կտաւ մաքուր
եւ պայծառ։ Զի կտաւ զարդարութիւնք են սրբոց։
9 Եւ ասէ ցիս՝ Գրեա՛ երանի որ ի հարսնեացն
Գառնն կոչեալք են։ Եւ ասէ ցիս՝ Սոքա ճշմարիտ
են բանք Աստուծոյ։
10 Եւ անկայ առաջի ոտից նորա երկրպագանել
նմա։ Եւ ասէ ցիս՝ Տես մի՛ արասցես, զի
ծառայ եմ ես քեզ եւ եղբարց քոց որ ունին
զվկայութիւն Յիսուսի։ ԶԱստուած երկրպագանել
նմա։ Զի վկայութիւն Յիսուսի է հոգի
մարգարէութեան։
11 Եւ տեսի զերկինս բացեալ, եւ ահա՛ ձի սպիտակ,
եւ որ նստէր ի վերայ նորա կոչի Հաւատարիմ եւ
Ճշմարիտ, եւ արդարութեամբ դատէ եւ պատերազմի։
12 Եւ աչք նորա իբրեւ զբոց հրոյ, եւ ի գլուխ
նորա պսակք բազումք, եւ անուն գրեալ որ ոչ ոք
գիտէ զայն բայց միայն ինքն։
13 Եւ հագեալ էր հանդերձս արեամբ շաղախեալ,
եւ կոչի անուն նորա Բանն Աստուծոյ։
14 Եւ զօրքն որ յերկինս էին հետեւէին նմա ի
վերայ ձիոց սպիտակաց, հագեալ կտաւ սպիտակ
եւ մաքուր։
15 Եւ ի բերանոյ նորա ելանէր սուր երկսայրի,
զի նովաւ հարկանիցէ զազգս, եւ նա հովուեսցէ
զնոսա գաւազանաւ երկաթի, եւ նա կոխեսցէ
զհնձան գինւոյ բարկութեան Աստուծոյ Ամենակալի։
16 Եւ ունի ի հանդերձի եւ ի ազդրի իւրում
անուն գրեալ՝ Թագաւոր թագաւորաց եւ Տէր
տերանց։
17 Եւ տեսի զհրեշտակ մի կայեալ ի վերայ
արեգական, եւ աղաղակեաց մեծաձայն առ ամենայն
թռչունս որ թռչին ի միջի երկնից՝ Եկայք եւ
ժողովեցարուք ի հացն մեծ Աստուծոյ,
18 Զի կերիցէք զմարմինս թագաւորաց եւ
զմարմինս հազարապետաց եւ զմարմինս հզօրաց եւ
զմարմինս ձիոց եւ հեծելոցն եւ զմարմինս
ամենայն ազատաց եւ ծառայից եւ փոքունից եւ
մեծամեծաց։
19 Եւ տեսի զգազանն եւ զթագաւորս երկրի եւ
զզօրս նոցա ժողովեալ առնել պատերազմ ընդ
հեծելոյն եւ ընդ զօրին նորա։
20 Եւ բռնեցաւ գազանն եւ ընդ նմա սուտ
մարգարէն որ արար զհրաշս առաջի նորա, որով
մոլորեցոյց զամենեսեան որ ունէին զդրոշմ
գազանին եւ որ երկրպագանէին պատկերի նորա։
Կենդանի ձգեցան երկոքին ի հուր այրեցուցանող
որ բորբոքի ծծմբով։
21 Եւ զայլսն սպանին սրով հեծելոյն որ ելանէր
ի բերանոյ նորա, եւ ամենայն թռչունք կշտացան
ի մարմնոց նոցա։

Եւ տեսի հրեշտակ մի իջանէ յերկնից, որ
ունէր զբանալի անդնդոցն եւ շղթայ մեծ ի ձեռին
իւրում։
2 Եւ բռնեաց զվիշապն զօձն հին որ է սատանայ
եւ Սատանայ, եւ կապեաց զնա հազար ամ,
3 Եւ ձգեաց զնա ի հոսանս անդնդոցն, եւ
գոցեաց եւ կնքեաց ի վերայ նորա, մինչեւ
կատարեսցին հազար ամքն, եւ յետ այսորիկ
պարտ է արձակել զնա սակաւ ինչ ժամանակ։
4 Եւ տեսի զաթոռս, եւ նստեալք ի վերայ նոցա,
եւ իշխանութիւն տրեալ նոցա դատել, եւ զհոգիս
սրեցելոցն վասն վկայութեան Յիսուսի եւ վասն
բանին Աստուծոյ, եւ որ ոչ երկրպագին գազանին
եւ պատկերին նորա, եւ ոչ առին զդրոշմ ի
ճակատս իւրեանց եւ ի ձեռս իւրեանց, եւ
կենդանացան եւ թագաւորեցին ընդ Քրիստոսի
հազար ամ։
5 Եւ մեռեալքն ոչ կենդանացան մինչեւ
կատարեսցին հազար ամքն։ Այս է յարութիւն
առաջին։
6 Երանի եւ սուրբ է որ ունի զբաժին ի յարութեան
առաջնում, զի ի սոսա երկրորդ մահ ոչ իշխէ,
այլ քահանայք Աստուծոյ եւ Քրիստոսի եւ
թագաւորեսցեն ընդ նմա հազար ամ։
7 Եւ յորժամ կատարեսցին հազար ամքն, արձակեսցի
սատանայ ի բանտէ իւրմէ,
8 Եւ ելցէ մոլորեցուցանել զազգսն որ ի չորս
կողմանս երկրի, զԳոգ եւ զՄագոգ, եւ ժողովել
զնոսա ի պատերազմ, զորոց թիւ է իբրեւ զաւազ
ծովու։
9 Եւ ելին ի լայնութիւն երկրի, եւ պատեցին
զբանակ սրբոցն եւ զքաղաքն սիրելի, եւ իջին
հուր յԱստուծոյ յերկնից եւ կերաց զնոսա,
10 Եւ սատանայ որ մոլորեցուցանէր զնոսա
արկանի ի ծովակ հրոյ եւ ծծմբոյ, ուր եւ գազանն
եւ սուտ մարգարէն, եւ տանջեսցին ցերեկ եւ
գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից։
11 Եւ տեսի զաթոռ մեծ սպիտակ եւ զնստեալն
ի վերայ նորա, յորմէ փախեան երկիր եւ երկինք,
եւ տեղի չգտաւ նոցա։
12 Եւ տեսի զմեռեալսն մեծս եւ զփոքունս կայեալ
առաջի աթոռոյն, եւ գրքեր բացեալք եղեն, եւ
այլ գիրք մի բացաւ որ է կեանքն, եւ դատեցան
մեռեալքն ի գրեալսն ի գրքերն ըստ գործոց իւրեանց։
13 Եւ ետ ծովն զմեռեալսն որ ի նմա էին, եւ
մահ եւ դժոխք ետուն զմեռեալսն որ ի նոսա էին,
եւ դատեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց։
14 Եւ մահ եւ դժոխք արկանին ի ծովակ հրոյ։
Այս է մահ երկրորդ, ծովակ հրոյ։
15 Եւ որ ոչ գտանիցի գրեալ ի գրքի կենաց,
արկանի ի ծովակ հրոյ։

Եւ տեսի երկին նոր եւ երկիր նոր, զի
առաջին երկին եւ առաջին երկիր անցին գնացին,
եւ ծով ոչ է այլ ևս։
2 Եւ զքաղաքն սուրբ Երուսաղէմ նոր տեսի
իջանէ յերկնից ի կողմանէ Աստուծոյ, պատրաստեալ
իբրեւ զհարսն զարդարեալ առ ամուսին իւր։
3 Եւ լուայ ձայն մեծ յերկնից ասելոյ՝ Ահա՛
խորան Աստուծոյ ընդ մարդկամբ, եւ բնակեսցէ
ընդ նոսա, եւ նոքա ժողովուրդք նորա լինիցին,
եւ ինքն Աստուած ընդ նոսա եղիցի Աստուած
նոցա։
4 Եւ սրբեսցէ Աստուած զամենայն արտասուս
յաչաց նոցա, եւ մահ ոչ իշխէ յայսմհետէ, եւ ոչ
սուգ եւ ոչ աղաղակ եւ ոչ ցաւ իշխէ յայսմհետէ,
զի առաջինքն անցին գնացին։
5 Եւ ասէ նստեալն ի վերայ աթոռոյն՝ Ահա՛
նորոգեմ զամենայն։ Եւ ասէ ցիս՝ Գրեա՛, զի
ճշմարիտ եւ հաւատարիմ են բանք սոքա։
6 Եւ ասէ ցիս՝ Եղեւ։ Ես եմ Ալփա եւ Օմեգա,
սկիզբն եւ վախճան։ Ես ծարաւեցելոյն տացեմ
ի ներքինէ աղբերէ ջուր կենդանի ընծայ։
7 Որ յաղթէ՝ ժառանգեսցէ զամենայն, եւ ես
եղիցիմ նմա Աստուած, եւ նա եղիցի ինձ որդի։
8 Բայց երկչոտացն եւ անհաւատիցն եւ
պղծեալքն եւ մարդասպանացն եւ պոռնկացն եւ
հմայողացն եւ կռապաշտացն եւ ամենայն սուտ
երկրպագողացն բաժին է նոցա ի ծովակ հրոյ եւ
ծծմբոյ, որ է մահ երկրորդ։
9 Եւ եկն մի ի եօթն հրեշտակացն որ ունէին
զեօթն բաժակսն լի եօթն պատուհասաւքն վերջին,
եւ խօսեցաւ ընդ իս ասելով՝ Եկ՛ ցուցից քեզ
զկինն զկնոջն Գառնն։
10 Եւ տարաւ զիս ի հոգի յանապատ, եւ ցուցին
ինձ զքաղաքն սուրբ Երուսաղէմ իջանէ յերկնից
ի կողմանէ Աստուծոյ,
11 Ունելով զփառս Աստուծոյ։ Եւ լոյս նորա
նման քարոյ ազգին պատուականի, ոստոյ երկնի։
12 Եւ պարիսպ նորա բարձր եւ մեծ, ունելով
դրունս տասներկուս, եւ ի դրունսն տասներկու
հրեշտակք, եւ անուանք գրեալք որ են անուանք
տասներկու ցեղից որդւոց Իսրայէլի։
13 Ի կողմանէ արեւելից դռունք երեք, եւ ի
կողմանէ հիւսիսոյ դռունք երեք, եւ ի կողմանէ
հարաւոյ դռունք երեք, եւ ի կողմանէ արեւմտից
դռունք երեք։
14 Եւ պարիսպ քաղաքին ունի զհիմունս
տասներկուս, եւ ի նոսա անուանք տասներկու
առաքելոցն Գառնն։
15 Եւ որ խօսէր ընդ իս ունէր եղեգն չափոյ
ոսկի, զի չափեսցէ զքաղաքն եւ զդրունսն նորա
եւ զպարիսպն նորա։
16 Եւ քաղաքն քառակուսի դրեալ է, եւ երկայնութիւն
նորա իբրեւ զլայնութենէ նորա։ Եւ չափեաց
զքաղաքն եղեգամբն ի վերայ տասն հազար
ասպարիզ, եւ երկայնութիւն նորա եւ լայնութիւն
եւ բարձրութիւն հաւասար են։
17 Եւ չափեաց զպարիսպ նորա հարիւր քառասուն
եւ չորեք կանգուն, չափ մարդոյ, որ է հրեշտակի։
18 Եւ շինուած պարսպին նորա ի քարէ ականց,
եւ քաղաքն ոսկի մաքուր նման ապակւոյ մաքրի։
19 Եւ հիմունք պարսպին քաղաքին զարդարեալ
են ամենայն պատուական քարամբ։ Հիմն առաջին
ասպիս, երկրորդ սափիր, երրորդ քաղկեդոն,
չորրորդ զմրուխտ,
20 Հինգերորդ սարդիոն, վեցերորդ սարդիոս,
եօթներորդ քրիսողիթ, ութերորդ բերիղղոս,
իններորդ տոպազ, տասներորդ քրիսոպրասոս,
տասնմեկերորդ յակինթոս, տասներկուերորդ
ամեթիստոս։
21 Եւ դրունքն տասներկու մարգարիտք են,
մի մի դուռն ի մի մարգարտէ, եւ հրապարակ
քաղաքին ոսկի մաքուր իբրեւ զապակի թափանցիկ։
22 Եւ տաճար ոչ տեսի ի նմա, զի Տէր Աստուած
Ամենակալ տաճար նորա է, եւ Գառն։
23 Եւ քաղաքն ոչ պիտի ունի զարեգակն եւ
զլուսին, զի լուսաւորեսցեն նմա, զի փառք
Աստուծոյ լուսաւորեցին զնա, եւ լոյս նորա
Գառն է։
24 Եւ ազգք որ կեցցեն ի լուսոյ նորա գնասցեն,
եւ թագաւորք երկրի բերցեն զփառս իւրեանց ի
նա։
25 Եւ դռունք նորա ոչ գոցեսցին ցերեկ, զի
գիշեր ոչ իցէ անդ։
26 Եւ բերցեն զփառս եւ զպատիւ ազգաց ի նա։
27 Եւ ոչ մտանիցէ ի նա ամենայն պղծութիւն եւ
որ առնէ զպղծութիւն եւ զստութիւն, այլ միայն
որ գրեալ են ի գրքի կենաց Գառնն։

Եւ ցուցին ինձ գետ մի ջրոյ կենդանի
պայծառ իբրեւ զբիւրեղ, որ ելանէ ի գահոյից
Աստուծոյ եւ Գառնն,
2 Ի մէջ հրապարակի քաղաքին նորա, եւ յայսկոյս
եւ յայնկոյս գետոյն ծառ կենաց, որ արդիւնս
ածէ տասներկուս, մի մի ամսեան արդիւնս իւր
տայ, եւ տերեւք ծառոյն ի բժշկութիւն ազգաց։
3 Եւ ամենայն նզովք ոչ իցեն յայսմհետէ, եւ
գահոյք Աստուծոյ եւ Գառնն ի նմա իցեն, եւ
ծառայք նորա պաշտեսցեն զնա,
4 Եւ տեսցեն զերեսս նորա, եւ անուն նորա ի
ճակատս նոցա իցէ։
5 Եւ գիշեր ոչ իցէ անդ, եւ ոչ պիտոյ լուսոյ
ճրագի եւ ոչ լուսոյ արեգական, զի Տէր Աստուած
լուսաւորեսցէ նոցա, եւ թագաւորեսցեն յաւիտեանս
յաւիտենից։
6 Եւ ասէ ցիս՝ Ճշմարիտ են եւ հաւատարիմ են
բանք սոքա։ Եւ Տէր Աստուած սրբոց մարգարէից
առաքեաց զհրեշտակ իւր ցուցանել ծառայից իւրոց
զորս պարտ է եղեալ սկսանել։
7 Եւ ահա՛ գամ արագ։ Երանի որ պահէ զբանս
մարգարէութեան գրքիս։
8 Եւ ես Յովհաննէս եմ

կունա քո՝ և Տարկանիցեմբք զլխի։
Ամ՝ Հանգոցն ըսբոռնեն իմ յեղերն
հետոյ։ Այն իսկ է՝ որ կոտորեցին
զքաղաքացիսն տունն մակաբեայ ի ժո-
ժանակին՝ երբոր ելլին ի վր նց երկուսն
բիւր։ բայց այս ամ նշանակ էր սիրոյն
այ՝ որ առ եմ. և ցոյցք թէ՝ կամի նա
զընկուն նր։ Ապ քննզին նոր էր շինուածքն
և պահպանութի քաղաքին, զայսոսիկ
զպէսպէս տեսիլս ի քաջալերս նց ե-
բեւեցոյց, որ զի հաւատացեն թէ՝ նա
է շինօղն, և կարող է առաւել առնել
զհառս տաճարին զվերջինն քան զա-
ռաջինն, որ խոստացաւն։ Սակայն ոմանք
որ ընդ առաջինսն, եղաւ և ընդ վերջ
ինսն, յայնմիսկ զի ասաց, տունս զոր
շինեցիք, եթէ ոչ պահեցիք զպատուիք-
բանս իմ, ես ևս ձր ինքնին խլեցից և քա-
կեցից զսա։ զի զոր ինչ նա շինէ կարօղ
է միայն և ինքն քակել, իսկ զի զոր ինչ
նա կործանէ՝ ոչ ի որ կանգնէ։ Այս-
մեցաւ առաքեանսեացն խլել զառնն՝
զոր շինեաց նա, խլեաց նա զաթոռ
տերութիւնէ նր։ Այնպէս և նիկանոռը
խորհեցաւ քանդել զտաճար նր, և կա-
ռամն նորին կանեցաւ զորմոյ քաղաքն
նորին։ Վարձեալ՝ կամեցաւ աբասէ
շինել զերիքով՝ զոր կործանեաց նա, և
խլեցաւ ի միջոյ թագաւորութի նր։
Ակիզբն արար անդրանկանն և կատա-
րեաց կրտսերսն, քանզի ձէռն նորա
ի վր ամցն բարձրացաւ. որ բարձրա
նայ ի վր նր՝ ի ներքոյ նորին խառնա-
հի։ և զի բազում է նա՝ որ ի վր ամի
թագաւորեալ է, որ ի վր նր վերանայ՝
նովաւ կորանայ։

9 Այ- ելիս բան պետան ասէ՝ և ասէ։
10 Ա՛ր գոս լին ի գեղջն անոր յելեհ-
նայ, և ի պիտեաց նորա, և ի գեղոյ նր։
և հոգս յոյսոյ յոյնիկ ի ոտն յովհ-
որդոյ ոսգնիոյ՝ որ եկեալ է ի բեթելն։
11 Այ- ասացս ասէր և ասէ, և ուրուցս
գասի, և գիշես ի գեղն յեսուայ յովհ-
դեկեայ փոհանայի գնդե

գաւորութին, ոչ և գիր արձանին մերձ
ի քաղաքն մամեստիա ասէնի զնշաւա-
կարանն այսպես, մամեստիայ առաջի
գրանայն՝ մերձ յալեաց յորձանան ի կիւ-
լեկիա, բիւրք պարսկաց ոսկերց, գործք
աղեքսանդրի մակեդոնացւոյ, որք յայն
ժամ զթագաւորի դարեհի զվերջին
ձանապարհն զհետ եկաք. և մերձ այս
արձանի ջրզջակղոյք ոսկերց կան մինչև
ցայսօր ժամանակի։ Այ- պետն եղեհէն ը
եղիէ հետոյ։ և ասէ, գնօղ։ և չզիջաբո-
ղէր էղիէ. և չզիջան էր էղիէ։ Ա՛յս
յայտնապես զհոմայեցւոցն նշանակէ
զտիեզերակալութի։ Այ- զի ասէ՝ նախ
ը երկիր հարաւոյ ելին, քանզի եմ ի
հարաւ կոյս է. ուստի խնդրեց ած գա-
ւազանսն երկաթեաւ զվրէժ որդւոյ
իւրոյ, այսինքն՝ ի ձեռն վերապահոսի
յազգէն հրեից՝ որ ևհար սատակեաց
զնն, և բարձրացաւ տերութի նց այ-
նուհետև մինչև ցայսօր ի վր ամ՝ հե,
ոչ զիջաբոլ էղիէ (ամ) եղիէ։ Այ- այ միայն
հրաման առին՝ այլև շղչեցան, վն զի
կալան զամ՝ որ ընդ երկնս, և տիրե-
ցին ամ երկրի՝ այ ակնարկելովն. և յայ-
սոսիկ պայ առագոյն փայլեցոյց զհառս
հռոմայեցւոց իշխանութեն տերութ.
Այ- ողորմեաց՝ և ասէ ցն. ոճ որ ելանէն
էղիէ հետոյ, հռոգոցն ըսբոռնէ ի
յեղիէն հետոյ։ Ա՛ր յոնքն՝ ի բաբե-
լոնն, ոչ և ասաց ի վերագրոնն, բարկու-
մեծաւ բարկացեալ եմ ի վր ազգացն՝
որ հարան ի չարիս ի վր որգւոցն սի-
ոնին։ Ո այս բարկութիս հանգոյց կիւրոս
և աղեքսանդրոս աւերելոնն զբաբելոնն
և զքաղդեացւոց տերութին, քանզի ի վր
նր սոիպէին հասանելին պատգամք մար-
գարէիցն, ըստ այնմ՝ ժողովեցից զնս
ի ժողով սատակման և կոտորման, մինչ
չև ելցեն այնոքիկ զորս արգելչերն
դու։ Այ- դարձեալ ա՛ռ նա ասէ, դուստր
բաբելացւոց՝ երանի՝ որ հատոյդ զհա-
տուցումն քո, զոր և դու մեզ հատու-
ցեր։ երանի՝ յորժամ անիցիցէ զման-

պատերազմ ընդդէմ գովգայ , նաև ոչ նստեալ դէռ յառ արժանեաց յանձն , քանզի աւերեալ էր քաղաքն և գաւառքն . մարգարէանայ թէ՝ այս լինել ըստ է նմա պատիւ յառաջին թագաւորացն բարձրանալ աթոռոյ . և ի զնոյն ժամանակի ընդ ելն և իջեալ ի դէղ էին . Ա՛ս սինքն՝ յետու . բայց ասէն՝ ընդելն , ղօրավիգն և օգնական աթոռոյ թագաւորութեանն պատիւ քահանայութեանն , և ոչ այլ ոք առաւել ի հակառակ . Այս զի ասէ՝ ընդելն նոքա , և ոչ յանձն նորա . քանզի ի վեր աթոռոյ թագաւորի քահանայն նստել չէ հրաման , զոր օրինակ և ոչ թագաւորի ի վեր աթոռոյ քահանայապետից . Ա՛յսու երբայեցին այսպս ասէ , եղիցին նոքա մտանելն և ելն ի բաբանդիւրք ի վեր աթոռոյ իւրոյ , և խորհուրդ խաղաղութեան ի մէջ երկուսայ և զօրաբաբելի . քանզի ոչ յառնէն հակառակ իւրեանց՝ այլ և յառաջնումն , զի մարտնչէին քահանայքն ընդ թագաւորսն անօրինեալս՝ զոր ձարա կեաց մանասէ , այլ սոքա ի մի խորհուրդ օրինացն լինին խաղաղութիւ ի ներքոյ ծագողին գնա այ . Ա՛այց զայս զերկուս աստիճանս պատուոյ ի տեղիս տեղիս եօթն անուանեաց և ջոր , ըստ այժմ ահա երկու , խորհուրդ խաղաղութ ասէ՝ ի մէջ երկոցունցն , և նախ քան զայս ջոր հիւսանս կոչէց և ջոր կաս , և եօթն ճրագ և եօթն աչս . բայց ասէ՝ ոմն դու ինձ յիշխանաց գերութենանն ոսկի , և արա պակ յետուայ . խառնեաց գնա ընդ յետու պատարագաւ ստացուածոց իւրոց՝ որով պակեցան նա . և հիւսեալ բոլորեաց պատասխանական ընդ աթոռ քահանայութեն և աթոռոյն զօրաբաբելի յոր նստոյց գնա օգնութ սոցա ընդ իշխանութի թագաւորութեն , և ապա զխորհուրդ խաղաղութեն ի ձեռն երկոցունց սոցա ի վեր ամենայն հաճ և սիրելոց .

Ա՛

Ա՛ ե զի հրեշտակն այ խնդականապէս պակեաց զնա ի տեառնէի անդ մարգարէս , ոմն հրամայեաց հրեշտակացն գնել խոյր ի գլուխ նր . արդ այսուհետև հրամայ տայ մարգարէիս զայս ի մանալն օծութի և զպատիւ յետուայ զգալի պատանն յայտնի առնել յայս ամբն , ոմն զի ծառիցեն՝ եթէ սկսաւ որ զնուա տաձարին իւրոյ նորոգել , յորում այսպիսի պատկա շնորհէր քահանայութեն .

Ա՛ս քանզի զայն զառաջինն զգեստն քաղցեացիքն յաւիտականցին , և սոքա դեռ չէին զաւրն գովգայ ժողովել՝ և սրբեալ նոքէր այ , յորդւոց գերութենէն հրամայէ մարգարէիս առնել զայս , ոչ յայնցն՝ զի աղքատք են , այլ յիշխանացն և ի պետանեացն և ի յովսիայ որդւոյ սոփոնիայ , որ թուի թէ՝ փարթամ էր քան զնման՝ նորոգ եկեալ ի բաբելոնէ . Ա՛րդ՝ առ և արա պակ , և դիր ի գլուխ յետուայ , զի տեսիլ օծութենէ նր՝ զոր տեսեր , ամենն գործելք յայտնի՝ եղիցի .

12 Ա՛ս ասացես ցնա . այսպէս ասէ տէր ամենակալ , ահա այր՝ և ծագումն անուն նորա , և ի ներքուստ իւրմէ ծագեսցէ . և շինեսցէ զտաճարն տեառն .

Ա՛յդ գործս ամ ժողովրդեանն խօսի առ յետու վն արքայութենն զորաբաբելի . և դարձել կոչէ զնա ծագումն , զի յայց ծագեցաւ փրկիչնդ ի բաբելոնէ արտաքս եկեալ ի յեռմ , և ոչ թէ անձամբ էառ զպատիւն . Ա՛ ներքուստ ծագեսցէ . Ա՛րամ կամացն այ՝ որ էած փայլեցոյց զնա ընդ նոսա , և նր հրամանաւ ծագե զնի շնորհս , և նր հրամանաւ ծագեցոյց զնա ընդ նոսա , և նր հրամանաւ ծագեցոյց զնա ընդ նոսա .

13 Ա՛ս նա տացէ շինող տեառն և տէր ինսցէ ի վերոյ աթոռոյ իւրոյ .

Օ՛ ի ցայն ժամ դեռ ևս ոչ էր լեալ յայտնի քաղաքին նր , և ոչ էր տեսեալ նէ

ցաւ՝ ոչ իբրեւ զիշեան շքեղացաւ՝ ոչ իբրեւ զայծ զծագումն փառաց իւրոց ճառագայթել, այլ երեւեցաւ՝ ի նեղութ կամացն Հօր՝ մահուամբ խոնարհութեան։ Իբրեւ զայն՝ որ ասէ, ոսկի գրամատ ի ծարաւատ երկրի՝ ոչ գոյր նոր առեալ, և ոչ գեղեցկութեամբ։ Այլ զի ի խոնարհ ծնունդն մարիամայ ծագեց, և ի նեղութ ձեռին ամենազօրին փայլեաց, յորում հայր զծածուկ փառս նոր ճառագայթել յայտնեաց ձայնիւն՝ որ վկայեաց, ծածկեաց և ի գերեզմանին լոյս ա՜ նապական կենաց ամ հաւ։ Այս չինեսցէ զառն պեառն։ Յայտ է, թէ զմարդն՝ որ եղծեալ կործանեալ էր ի ցանկութէ անտի մոլոր խաբեութեանն, որ և յետ նորոգութեանն իւրոյ վկայեցաւ, թէ տալ ձար այ ըբ է՝ որ էք գուբ ։ զան՝ զոր քակեաց թշնամին, և հրով երկրաւոր ցանկութէդ ձարակեաց, շինեաց առ որդին առաւել փառաք քան զառեղծուածն առաջին յայնմիկ՝ զի ասաց, էս եկի՝ զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին։ Այս յորժամ շինեաց՝ բնակեաց ի սմա փառք յաճուե իւրոյ, ոսկի առաքել նորուն վկայէ, քննեցէք զանձինս՝ զի քս ի ձեզ ։ և դարձեալ՝ ի նեղբին մարդն ձեր բնակի քս սիրով։ Այս նա ասէ զփառս վայելչութեան։ Օ այն փառս՝ որ ի լերինն փառաւորեցան երեսք նր։ կամ զմայլէն՝ զոր ինքն փառս իւր անուանեաց։ Կասէ և տէ րեսցէ ի վերոյ ասեալ էր։ և եվայէ տէ հաւոյն ընդելի նոր։ Այնէ ի վր զօրա քաջելի ոք զայս առնու՝ անչափ հեռի է ինանանէ ։ զի նա ի թագաւորական աթոռն միայն նստաւ ։ զիարդ զսպատակ գնա թէ եղելի քահանայ ընդ այմէ ծա գողին գնա այ։ Այժ ի վր նր կատարի ասացեալն՝ որ էառն զքահանայութէն և զթագաւորութէն, այն՝ որ ազազակեաց վր նր բանն մարգարէութէ ։ զոր ես քահանայ յաւիտեան նստել ընդ այմէ այ ։ ոչ ինանաւութէն աշարժի՝ որ ոչ ասեն զթագաւորուի քնդ քահանայութ

14 Այս գասէր եվայէ այնոցիկ՝ որ ոչն առնէ. և պիտանիոց նր, և որոց ճանաչէն գնա, և ի չարչար որդոյ սոփոէս, և յերկն առն։ (Պատուէր եվայէի հեւբէոյ՝ և ոօրէոյ՝ և էդոյեայ՝ և հեւոյ՝ որդոյ սոփոէսի։)

Այսինքն, պատրէ քահանայութէ՝ զոր պսակատ յայտ արարէ ը, առաջնորդեաց զի այնոցիկ՝ որք ակն ունին դմա ։ և ճանաչէն զզօրութէն փրկութէ դորա հանապազորդ զոհիւքն ։ Այս ապա ի վր բերէ՝ ի ընդհան որոյ սոփոէսէ ։ Այ ասէ՝ զծպատհէ լինի յովսէպ սուիով նեաց վր ոսկոյն՝ զոր ծախեաց ի պր սակ քահանայիդ ։ զի պարծանք մեծ է այդ նմա ի տուն նն՝ և յերգս օրհնութէն յիշելի անուն նր օրհնութ։

15 Այս հեռոոոյ՝ ի նոցանէ եվայեն և վճ նեացեն չարն պեառն ։ և ծանիլէ ի՞ պէտ ածեսցէ պոոոյեաց զնս ոս յեր։ և եվայէ երէ ընելզ ըսէիլէ ։ այնէ ասն ոյ յերոյ ։

Այսու՝ զընտրհս առղմանի տայ զօրա քաջելի ։ զի ոսկ նմա ձեռնտուն եղիս քիրամ, և ամենագաւորք հեռաւորք, այսպէս և սմա գարեւ և գործակալք արքայութեան նր։ Յանդիմանէ ապա զթերահաւատութէն նց՝ զի ոչ լսէին մարգարէիս, և ասէ. Թէ լսէք ձայնի ոնայս ամ բարիքս ապա ուղղի՛ և պատասխ հն ձեզ, զի մի յանցուածովքն արգելս լեալ զողորմութէն նր՝ ոսկ նիմուէնացիքն ապաշխարութէն զբարկութէին, կարծեսցին սուտ զմարգարէութիս ։ իբրև զայն՝ որ ասէ, Թէ ժողովրդեան իմոյ լսեալ էր ինձ, և ապա ի վր նեղչացն արկեալ էր զձեռն իմ։

ԱՑԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Այլ գարձեալ, ահա այ՝ և ծագեաց անուն նոր, և ի նէրոյ էրդն ծագեսցէ։ Ծագումն՝ որ յայ ծագեաց, որ մեր յս քս, որ է լոյս փառաց նր՝ և ծագումն էառնէ նր, ըստ առաքելոյ։ և սա ոչ Թէ ի վերոյ՝ այլ ի նեղբոյ նորին ծագեցաւ, ոչ իբրեւ զիշեան ճառագայթել ձառագայթէց, այլ երեւեցաւ ի նեղբոյ կամացն Հօր՝ մահուամբ խոնարհութէ։ իբրեւ զայն՝ որ ասէ, ոսկ գրամատ ի ծարաւատ երկրի՝ ոչ գոյր նոր առեալ, և ոչ գեղեցկութեամբ։ Այլ զի ի խոնարհ ծնունդն մարիամայ ծագեց, և ի նեղբոյ ձեռին ամենազօրին փայլեաց, յորում հայր զծածուկ փառս նոր ճառագայթել յայտնեաց ձայնիւն՝ որ վկայեաց, ծածկեաց և ի գերեզմանին լոյս ա՜ նապական կենաց ամ հաւ։ Այս չինեսցէ զառն պեառն։ Յայտ է, թէ զմարդն՝ որ եղծեալ կործանեալ էր ի ցանկութէ անտի մոլոր խաբեութեանն, որ և յետ նորոգութեանն իւրոյ վկայեցաւ, թէ տալ ձար այ ըբ է՝ որ էք գուբ ։ զան՝ զոր քակեաց թշնամին, և հրով երկրաւոր ցանկութէդ ձարակեաց, շինեաց առ որդին առաւել փառաք քան զառեղծուածն առաջին յայնմիկ՝ զի ասաց, էս եկի՝ զի զկեանս ունիցին, և առաւել ևս ունիցին։ Այս յորժամ շինեաց՝ բնակեաց ի սմա փառք յաճուե իւրոյ, ոսկ առաքել նորուն վկայէ, քննեցէք զանձինս՝ զի քս ի ձեզ ։ և դարձեալ՝ ի նեղբոյ մարդն ձեր բնակի քս սիրով։ Այս նա ասէ զփառս վայելչութեան։ Օ այն փառս՝ որ ի լերինն փառաւորեցան երեսք նր։ կամ զմայլէն՝ զոր ինքն փառս իւր անուանեաց։ Կասէ և տէ րեսցէ ի վերոյ ասեալ էր։ և եվայէ տէ հաւոյն ընդելի նոր։ Այնէ ի վր զօրա քաջելի ոք զայս առնու՝ անչափ հեռի է ինանանէ ։ զի նա ի թագաւորական աթոռն միայն նստաւ ։ զիարդ զսպատակ գնա թէ եղելի քահանայ ընդ այմէ ծագողին գնա այ։ Այժ ի վր նր կատարի ասացեալն՝ որ էառն զքահանայութէն և զթագաւորութէն, այն՝ որ ազազակեաց զի վր նր բանն մարգարէութէ ։ դու հա քահանայ յաւիտեան նստել ընդ այմէ այ ։ ոչ ինանաւութէն աշարժի՝ որ ոչ ասեն զթագաւորուի քնդ քահանայութ

իւրում, այլ ըստ կարգին մեղքիսեանգէ կն, այն՝ որ ընդ քահանայութեանէ իւրում էր և Թագաւոր։ Եւ խոչդրէ խոռնչ-ութէ եղէալ ի գլ էլիսուայ։ Տէր մեր է խորհուրդ խաղալոցութեանէ ընդ այծ և ընդ մարդիկ, զի արար խաղալոցութիւն արեամբ իւրով, և զմիջնորդն Քրիստոս Թէն՝ որ էր մեղքն, քակեաց ի մարմնի իւրում. յայնագս որոյ նա միայն է միջնորդ խաղալոցութեանէ այ և մարդկան՝ որ եւս զանձն իւր վնաս մեր։

****

ԳԼՈՒԽ Է. ԼԱՍ. ԱՒ

1 Եւ եղև յամին չէրրորդէ թագաւորութեան Յոյաքիմայ, եղև բան տէր առ Երեմիա՝ ասել ցնա՝ ասելով։

2 Այս ասաւածից ի Քիրեզոյ ասելով՝ Ես ընդունեցի քեզ զարմանալի ի ժողովրդեան Յուդայ և ի բնակչացն Երուսաղէմ։

3 Այս ասել ցՅոհանայն որ էին ի տան տէրն ասելով և ցՅոյգեփորդէն սրբոյն՝ տանուէ տալ նեան ցայն չորս բաղանս։

Ես էի՛ եմ Յամ ժամ հոգին այ խաղայր ի վէր մարգարէին՝ և ազդէր նմ ինչ սել, այլ ի ժամանակս ժամանակս ըստ կարեւոր պիտոյիցն։ այ և գրէ պետրոս, յորում և յմրոպիսի ժամանակի ազդէր ի նս հոգին քրիս։ Ա՛րդ՝ մարգարեացս երանելիս զաբարիս յամին երկրորդի արքայութեանն դաբէհի յուդէ, երդումամանեանն, և քաջալերեաց զնա ի գործ շինուածոյ տաճարին աքանչելի՛ տեսութեաքդ, և ապա լռեալ դադարեց մինչև ցչորրորդ ամն դաբէհի, յայս ե թէ՝ զերկու ամ, և ի չորրորդ ամն դարձեալ երդև բանն այ առնա՝ և սկսաւ մարգարեաց նալ յաղագս առաջիկայ պատահարս. քանզի առաքեցին ի բեթէլայ Հարցանել յերեմ, թէ եմնե այդր սրբուհին՝ զոր առնէին գամս բաղումս։ Ես թէ զինչ նշանակէ այս հարցումս՝ ի մէջ առցուք պատմել։ Զորրորդ անգամ երդև դերասնի ազգին հրէից ի հեթանոսացն, և զայն չորս ժամանակն սահմանեցին պահս և սխրասթիւնս։ Ա՛րաջինն՝ որ ի մուայ։ Երկրորդն՝ ի սաղմոնասայ յաստրուց թագաւորէ, որ աւերեաց զամարիա և գերեաց զամոն ցերզն, և ինքն յաստրացն անդ գաւառին պահապանս կացոյց, ոչ յայտ առնէ չորրորդ թագաւորութեանն պատմութեան. այս պահապանքս՝ որ ի սամարիա, նախանձեցան և առին յինքեանս զորհնս հրէից և պահէցին։ Երրորդ՝ գերեց զնս ասորիսն Ասարդոն՝ քաղդեացիս, որ և հրձիգ արար զտաճարն նս։ Ես այս պատահէց յամենեցն ևօթն նեղութիւն այրեցելոյն տաճարին՝ որ օր ևօթն էր ամառն, և ամ ինացորդք հրեից՝ որ էին ի գաւառն, ընդ նոսին և սամարացիքն յամենայնս այս ժողովեին յերեմ. սուգ մեծ և կծ առնէին ի վէր այրեցած տաճարին՝ և պահս պահէին զամն ևօթանասուն, այսպէս գործէին մինչև էին զօրաբաբել։ Իսկ սա եկեալ չիներ զտաճարն, և զեղեալ կարգ նորին նորոգեր, և զսուգն ի տրտմութէն յուրախութի փոխեր։ Իսկ նոքա՝ որք ի սամարիա ազդին վերակացուք նըստեին ի բեթէլ սպասեալ և աբուսադ, զորս թագաւորս անուանէ, առաքեցին յերեմ առ քահանայսն և մարգարեսն, Հարցանել թէ՝ եմնե այդր սրբուհին, և պահէք ըստ առաջին սովորութեանն կծ և ձոր պահօք առնուլ ի վէր տաճարիդ յամենայն հինգերորդի զի և մեք կցորդ լինաք, եթէ խափանեցիք զնս յետ դարձիդ նորոգուե տանդ. բայց տե՛ս զի ոչ ցնս Հարցանեն, այլ զհաշտականս առաքեցին պատարագել և ցոր Հարցանել վնաս այսորիկ և այծ ոչ անտես արար՝ այլ պատասխանեցք ի ձեռն մարգարէիս։

4 Եւ եղև բան տէառն ցերեմիայ ասել և ասէ։

5 Ասաւ[ած] ընդ Թագաւորեան Երուսէ[ղ]ի՝ և ընդ տոհան[ա]յ՝ և ասաւ[ած], Երկի գոհեսջի՝ և ի հիւանդութե[ա]ն կու յոյնես[ջի]՝ ահա ես[ո]ս ոտ[ն] եօթնասա[ն] ամաց. ոտ[ն] եօթնասա[ն] ամաց գոհեսջի՝ ինչ։

6 Ա[ռ] Երկի ոտ[ն] և ըմպե՛, ՚ի տաճարն տ[ո]ս ոտ[ն] և ըմպե՛։

Վինչդեռ հրեշտակքն՝ որ ի բեթել-լայ կային անդ, մարգարէացաւ և յանդիմանեաց զնա՝ զի ոչ պահեցին նոքա ճշմարտութե[ա]ն, և ոչ դարձան յապաշխարութե[ա]ն սրտի մտօք. քանզի թէպետ և զայս առնէին զերկասեանս՝ զպահքն և զկոծքն, սակայն յարդարութե[ա]ն հնազանդեին, և այ՛ որ գիտէր զծածուկս սրտից նոցա, և սեանէր զնոցա զարհուրումն մարմնոց նոցա, այլ արար զնոսա և բանայն ելիս լոց. զի թէ ճշմարտութե[ա]ն պահ էին զպահն զայնոսիկ՝ ոչ էին մնալ ՚ի թշնամութե[ա]ն. իսկ նոքա անփոյթ արարին զայսմանէ, այլ ասէ Աստուած.

Ա.Ո.

Ա[ռ] ես ոչ ընտրեցի զսա՝ զի ոչ ես ՚ի բարձրութե[ա]ն իմում. իսկ դուք ոչ կամիք զայդ յայնժամ, այլ արհամարհէիք զբան մարգարէիցն՝ որք զայս ձեզ յայտ առնէին, և պահէք այժմ ՚ի անուտ և ոչ ըստ իմում կամաց։ Ա[ռ] զի զայս խնդրեաց ես ՚ի նոցանէ նախ քան զերբութե[ա]ն և ՚ի շինութե[ա]ն, յայտ է ՚ի յոլիէ՝ որ ասէ, սրբեցէք պահս, քարտղեցէք պազատանս, ժողովեցէք և ազատակեցէք առ ՚ի սրտի մտօք, վայ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ, զի մերձ է օր ՚ի թշնամութե[ա]ն. իսկ նոքա անփոյթ արարին զայսմանէ, այլ ասէ ես.

և կոչեաց ՚ի սեբաւօթ յաւուր յայնմ, մի սուգ և կոծ, և նոքա արարին ուրախութե[ա]ն և ցնծութե[ա]ն՝ և ասէն, կերիցուք արբցուք՝ քանզի վաղիւն մեռանիմք։ Լսէ՛ր՝ վա այսր ոչ պահեցիք ըստ կամաց իմոց, զի ոչ պահեցիք և անցաք ցեք զհարճածն՝ ինչ եր ՚ի ՚ի՛, այլ յետ կործանման ՚ի՛ր պահէք, որ ոչ ե իմ՝ այլ ձեր, զի ես մարգարէիցքն զայս ՚ի ձէնջ միշտ ես եմ պահանջէ ցի։

8 Ա[ռ] եղև բան տ[ե]ն ա[ստ]ուծ և ասէ։

9 Ա՚յսպէս ասէ տէր ամենակա՛լ։ դատաստան արդար դատեցէ՛ք, և ողորմութի՛ւն և ող բնութի՛ւն արասցէ՛ք եղբօրէ իւրոյ։

10 Այրի և որբն և պանդո՛ւխտն և ընչանեանն մի՛ յաղեխարհէ՛ք. և մի՛ չարեսցէ ընկերէ իւրում մի՛ ոք ՚ի սիրտս իւր։

11 Ա[ռ] ոչ հաւանեցան անոսկ՚ոչ ետան ընկնուն իւրեանց ՚ի չլսո՛ւթի՛ւն, և ծանրացուցին ականջս իւրեանց ա՛ն ՚ի չլսե՛լ։

12 Ա[ռ] զիրեա՛ս իւրեանց կոփեցուին անհնար առնե՛ս, ա՛ն ՚ի չլսե՛լ օրինաց լո՛յն և բանից որ առաքեաց տէր ոգեամբ սրբով զնոսա ՚ի ձեռն մարգարէիցն առաջնոց։

Ա[ռա]և զայս մանաւանդ պահանջէ աստ մարգարէ՛ն՝ ի հարց իւրեանց, և յոյժ առաւել քան զարքունի՛ պահոցն և ասէ ՚ի ձէնդ ես այսչ, զի ես ՚ի կորացուցանես իբրև զանաւ զպարանոց քո, և քուրձ և մոխիր ՚ի ներքոյ քո տարածանի՛ցես, սակայն և ոչ զայն կոչեցի պահ՝ և օր ընդունելի, ոչ զայն պիտի պահ ընտրեցի՝ ասէ տէր։ այլ լոյծ զինճիռն անիրաւութե[ա]ն, քակէ՛ զկապ դախտի՛ն վաճառից քոց, արձակէ՛ զնեղեալ թողութե[ա]ն, և զամէն մուրհակս անիրաւուն պատռեա՛։ բրդեա՛ քաղցեալդ զհաց քո, և զաղքատս անչատս տար ՚ի տուն քո. եթէ տեսանիցես զմերկն զգեցուցանի՛ր, և յընտանեաց զաւակի քոյ՝ զանչ մի՛ արկանիցես. յայնժամ ծաղկեսցի լոյս քո, և բժշկութի՛ւն քեզ վաղվաղակի հասցէ. և գնաց

գնասցէ առաջի քո արդարութիւն քո, և փառքն այ զքեզ փակեսցին, յայնժամ կարդասցես և ասես քեզ զսակայն նոքա՝ զի արհամարհեցին զայս, չայլ ես՝ ի չէ՛ լինի իրացն, զի որք բանիցն Թիկունս դարձուցին՝ ի գանձ գերութեն խրատ տուեալք պատուհասեցան։

13 Եւ ես եղև բերեալ նմա ոմն՝ ի նոցանէ ասելով. Եւ եղեալ տէր օրինակ խօսեցաւ և ասէ նմա. Ուսո՛ղ ասեն զքեզ և զուսմունս քո, և ոչ ընտրեն նոցա, ասէ տէր առնելոյ

14 Եւ հասեալ ընդ առ ասէ տէր ցոսս ասէ գեղջուկն. և երկերեք ազգանեսցի չինի նոցա, զի ասէ ոչ էին օր ելանէին՝ և գոռայցեն. և երէն չերկիցէ ընդէր՝ յոգեհանեսցէ։

Ասյսու զկանխաւ եղեալ պատուհաս Հարցն նոցա ըստ բարբառոյ առաջին մարգարէիցն յիշեցուցանէ, զի այսպէս ասաց նոքօք ասէ թէ՝ Հանեմ զգրուանս Աբրդ այժմ զբարիս զպատկեր այն մարգարէին զգենու, և զբանս նոցա բարբառի՝ եթէ Հանեմ ապականեմ զերբ կերդ. որ և ինքն իսկ եւտես զապականումն գաւառին և զգերեալն բնակչացն վաս մեղաց իւրեանց. բայց յետ այսոր ոչ զնչ կամեցաւ ասէ՝ պատմէ։

Գլուխ Ը. Կառ. Ա։

1 Եւ եղև բան առ ոգեհոլմ առաքեալ, և ասէ ։

2 Ասյպես ասէ տէր ոգեհոլմ. Խոհանիցայ վաս եղէի և վաս տիոն հոհանիցայ ես և բարեխօսէի գնոս հոհանիցայ վաս նոսա։

Ի նդ ո՞նախանձեցաւ. յայտ է թէ՝ ըստ բաբելացիան, զի ես ասէ՝ բարկացայ ի վրդ ժողովրդեան իմոյ և մատնեցի ի ձեռս նոցա, և նոքա ոչ արար ի վրդ նոցա ողորմութիւն։ Արդ՝ բարկացաւ բաբելոնին, և ի նախանձ եւտ զնա ի ձեռս մարդոց և պարսից յատեր և ի կործանումն, որ և ասաց դանիէլ ի մեկնելն զգիրն, քանզի բաժանեցաւ ասէ՝ Թագաւորութիւն

քո, և տուաւ մարդոց և պարսից. և դարձեալ՝ ելջնիստ ի գեանի դուստր բաբելացւոց։

3 Ասյպես ասէ տէր. գոյժ յի սիոն և բեռնեցայ ի գղ նեղի. և նչեցայ նէ՝ ես զսոյ ճչիւրիք, և լեառն տաճարի ոգեհոլմ՝ լեառն սուրբ։

Լանակութիւն այդր տաճարն. արդ ոչ միայն գառնայ սիոնի այլև շինի տաճարն, յորում բնակեմ ես ի ովջ նէմի որ կոչի քաղաք ճշմարիտ և սուրբ. որ և մարգարեացաւ վաս նր եասայի, թէ յետ եղիցի ի բաբելոնէ անուանեսցի նէմի անուն նոր՝ զոր ինր անուանեացն. և դարձեալ կոչեսցին դուս քաղաք արդարութեան տունկ ասն ի փառս. և ուրաեմ՝ կոչեցից զոչ ժողովրդն՝ ժողովուրդ ինձ յետ դարձին. նաև այլ մարգարէ՝ կոչեսցէ զնա ինր բաժին իւր. այսպէս յետ դարձին անուանեցին զնա մարգարէքն առաջինք՝ որ նախ քան զայս անուանէին զնա պատնիկ դուստր գղմոյ։ Ա՛ լերինք սրբ՝ զի ոչ կանգնին ի վերայ նց պատուիրք կտոց և բագինք նց, որ ասէ՝ ի վաս ամ լերանց բարձանց զղհէրս։

4 Ասյպես ասէ տէր ոգեհոլ. գոյիւ նըսա ցէն նէր և զասուսան ի հրազոյն եմի. էրտոնէիւր ցոգ ի յեսին էրտոյ ի բազմութենն սուսցոյ։

5 Ա՛ հրազոյն տղայն լցցէն զասուսանիսն և ազիւրն՝ ոչ իրազոյն նր։

Ասպացոյց տայ ոչ միայն շինութիւն քաղաքին այլև ընդ երկար ամբք խաղաղութիւն լինելոյ։ Ա՛ քանզի լուան յիմ այսեաց, թէ որ հարեւանութեամբ մեռանի՝ մեռաւ նմանի և անիծեալ կոչեսցի. կարծեցին թէ՝ ոչ ժամանեն որդիք իւրեանց ի գերութիւն վաս մեղաց իւրեանց. լուծանել զայս տարակոյս՝ գերութեն և պատահանցն պատմութիւն, քանզի եասայի զայս ոչ վաս սուս ասաց, այլ վաս որդւոցն բաբելոնի՝ որք ծնան ինմա ի գերութեն, զի

սկի զբաղ առնել տաճարին շինութեան։

10 Ո՛վ յոասիք տան տեառն իւրոյ՝ ընդ ո՞րս իմբերիս՝ եւ ո՞ւր էին յօժարասիրտ եւ վճիռ նոցա ո՞չ էին յոտիցն եւ ընդ ո՞ւր ոչ էին խաղաղութիւն ի նեղութեան։ ասասցեն շինուորքն ի տեառնէ էին։

11 Եւ ասէ՝ ո՞չ ըստ ասացեալն ասելոյ առ նոսա ես ճառագայթս ծագեալ ապրեցայ ասէ տէր ամենակալ։

12 Եւ զի՞ս յոյժ խաղաղութիւն։ ապէ՛ տայ ղպատուհ էր, եւ երկիր՝ տայ զբերդս էր, եւ երկինք տայեն զցօղ իւրեանց. եւ ժողովեցից ճառագայթս ծագութեան իմոյ ընդ ամենայն։

Զանգոյն այսմ եւ անգիտաս ասացք. քանզի զի հետգոյթ անխնայ արարին զշինութիւն տանն յաւուրց անտի կիւրոսի, եւ առնեին զնուագարանսն գործս. վա՛ այսորիկ եւ ա՛ւ արգել զշնորհս յայմ աներամանց։ Եւակ զի բաւական հարին զշինութիւն՝ խոստանալ զարգելեալ շնորհսն զնորոյ ի նա, որ էր ո՛չ փոքր ինչ մխիթարութիւն։

13 Եւ եղեալ որպէս եւ էլիա յանէծս ի գոլ ալեաց տասն յոգոյ եւ տասն խորանէն. նոյնպէս ազգացս ցնորել եւ եղկիլ յօրհնութիւն նոսին։ Վհատելիցուք՝ եւ շրջասցին յետս յետ։

14 Ո՛վ յայդմ ասէ տէր ամենակալ. որպէս խորհեցայ չարչարել զնոսա, ի բարկացոցանել զիս հարցն նոցա, ասէ տէր ամենակալ։

15 Եւ ո՛չ զղջացայ. նոյնպէս գթասցանել եւ խորհեալ յաւուրս յայսոսիկ բարի առնել երկիր եւ տանս յուդա։

Մի՛ երկնչիք ասէ՝ զոր մխայեա փակեցի ի վերջ նոցա ի ձկնորդաց հեթանոսաց. եթէ ոչ պահեցողս ասէ՝ զօրիցն իմ, անիծեալ լիցին դուք ի քաղաքի եւ յանապատսն. վա՛ այսորիկ եւ նզովիցաք լեռնէն նոցա ի սուր եւ շինուածի նոցա ի գերութիւն. եւ ոչ ի մէկ ազգաց հեթանոսաց։ եթէ ոչ պահեցողս ասէ՝ զօրիցն իմ, անիծեալ լիցին դուք ի քաղաքի եւ յանապատսն. վա՛ այսորիկ եւ նզովիցաք լեռնէն նոցա ի սուր եւ շինուածի նոցա ի գերութիւն. եւ ոչ ի մէկ ազգաց հեթանոսաց։

զի նախ եւ առաջին քան զՀարիւր ամն յետ անդրանկացն՝ որ յաւուրս կիւրոսի, եւ այլքն՝ որ յաւուրս դարեհի, եւ ոչ յետ կարեաց հրամանաւն գերութեան նոցա մինչեւ ցՀարիւր ամն ի գալուս. ապա որ Հարիւրամեայ մնայ ի բաղնալն մեզա՛ւր է, զի կամաք մնաց վա՛ն հետեւութեան. եւ անիծեալ կոչեսցի՝ զի բաղնեաց ի նոցանէ սիրեցին զհետեւութեան գաւառացն եւ զանօրէնութեան հեթանոսացն՝ որ ի նոսին, եւ ոչ կամեցան զնալն։

6 Ո՛չդէս ասէ տէր ամենակալ. երբ նոյնե՞ւ ինչ առալիք ճառագայթս ծագութեանդ այդոսիկ յաւուրսն յայսոսիկ. զ երբ եւ առալի՞ք ի ձեռանայցէ, ասէ տէր ամենակալ։

7 Ո՛չդէս ասէ տէր ամենակալ. ահա ասելիք են երկիր շնաշարժ ի ներկիր ուեւելից՝ եւ յերկիրն ուեւելից։

8 Եւ ածից զնա՛ւ բնակեցուցից ի մէջ երկիր. եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ, եւ ես եղից նոցա՛ն ճշմարտութի՛ւն եւ արդարութի՛ւն։

9 Ո՛չդէս ասէ ձեռք ամենակալ. զօրասցին ձեռք որ լուեր յաւուրս յայսոսիկ շրթանց զայդ ի բերանոց մարգարէիցն, յորոց յորժ արիւն հիմն դան տեառն ամենակալի. եւ զաճարս յորժհետեւ շինեցաք։

Ո՛չ ի վարձս մարդոյ եղեւ եւ ոչ ի վարձս անասնոյ. եւ ոչ ի խաղաղութիւն ելանելոյ եւ մտանելոյ ի պատերազմ. եւ ոչ ի հարկէ։

Լ. յսոքիկ ամիաք են՝ յորս գերբեցան, զի
ինոսա սուգ մեծ առնուին նոքա ։
Վասզի ի տասներորդում ամսեանն
եկն նաբուքոդոնոսոր արքայ զօրօք իւ
րովք՝ և բանակեցաւ չուրջ զեհմա, զոր
և ասաց կանխաւ ։ Ա ցմարգարէն ,
գրեա ասէ դու զանուն աւուրն այնը
րիկ՝ յորում գայ Հասանէ արքային բա
բելացոց զօրօք իւրովք ի վե՛ր եհմ ։
և յամսեանն չորրորդի մասնեցաւ քա
ղաքն , և յամսեանն հինգերորդի եղ
նաբուքոդոնոսոր և արար հրձիգ զուռնն
սուն , և կացոյց զգոդողիա ի քաղաքն ա
վերեալ մնացորդացն այց առնել , առ
որ ժողովեցան գրուէլացն ։ իսկ յամ
սեանն եօթներորդի զգոդողիա էսպան
համակել , և նոքա գրուէլացք իշին յե
գիպտոս , և զայլն տարաւ համակել ի
բաբելոն ։ Ո. այսոսիկ զամաս՝ որչափ
եին ի բաբելոն , պահէք և սգով կատա
րեցին ։ Նմանպէս և ի գալն յեհմ՝ նախ
քան զվիճուածոսարին Լ. րդ առա
քեցին ի բեթելայ հարցանել , և մար
գարէս ընդարձակեաց զբանս այ՝ նոցին
ի խրատ և ի յանդիմանութի՛ն և ի մխի
թարութի՛ն ։ և ապա հարցոյցան առնէ
պատասխանի , թէ այսուհետև ոչ է
պահք այլ ցնծութի՛ն , զի ասէ ի բար
կութի՛ն դարձաւ ի քաղցրութի՛ն , և քա
ղաքս չինեցաւ՝ և տաճարն նորոգեցաւ ,
և եմ սուգ յուրախութի՛ն փոխեցաւ ։
Լ. յմ ասէն ոմանք թէ՝ զիարդ քարոզէ
նց ուրախութի՛ն , որոց այլ սուգ մեծ
քան զայն պահել կայր յարբայէն հը
ռովմայ ։ Լ. սեմ թէ՝ ոչ ասաց ուրախ
լինել և դադարեաց , այլ յաւել թէ՝
չնչութեա՛նն և չհաղորդութեա՛ն պէտէ ,
այսինքն զուրբ մեր՝ որ ասաց , Ես եմ
ճանապարհ և ճշմարտութի՛ն ։ իսկ
նոքա ոչ միայն ատելին զնա՝ այլև ի խաչ
հանին ։ վե՛ այսորիկ այս սուգս՝ որ եկն
նց ի հռոմայեցոցն , կայ և մնայ դէռ
ի վե՛ր նց առանց ուրախութե՛ն և մխի
թարութե՛ան ։ Լ. րդ առաջին սուգքն
խափանեցան՝ ոչ ասաց մարգարէս , և
դար

ցաւ ի վե՛ր հարցն նց ըստ անիծից օրէ
նացն բերանով Եզեկիայի , յօղէ յանգս
նց զանձրևս չահեկանաս Լ. պա արդ՝
բանայ յասելն թէ՝ չարչարեցի զչարան
վե՛ բարկացուցանելոյն զնս , և զձեզ
օրհնեցի վե՛ պտղաբերե՛ք դնալոյն ա
ռաջի իմ։

16 Հաղելեցաւ ։ այս բանս են՝ զոր ա
նէցէք ։ խօսեցաւ ։ շնչութեա՛ն խոտան
էիր ընդ ընկերի խօսի ։ և փոխանակ՝ խո
սէիր ընդ աստուա՛ծ խօսել ։ և պտղաբերե՛ք պտղս
գործոյ ձեր։

17 Ձա խոտանէիք զոր ընկերի խօսի՝ զ
խոցեիք ի սէրս ։ և չէիրացն սուտ՝
զ սէրէ ։ չի չոյն ոմ ասէիք՝ ասէ տէր
ամենակալ։

Լ. յս բանք են՝ զոր ոչ պարսին հարքն
ձեր և գերեցան , և այս են՝ զոր Թէ
առնիցէք դուք , վասզի ևցէք ի բարիսն
զոր խորհեցայ առնել ձեզ։ Ձա զի ա
սաց Թէ՝ պատրաստեալ եմ բարի առ
նել ձեզ , զի մի՛ կարծէսցեն նոքա զա
ւուրս չարեացն ի նաներ առնուլ յա
ւելուլ Թէ՝ այս բանս են՝ զոր ասէիցէք ։
և ապա բարեացն՝ յորմէ զրկեցան
հարքն ձեր , արժանի լինիք։ Ձա այս
բանքս ամենավայելուչ և ցանկալի օ
րէնիք՝ պարտ էլի բնութեա՛ն և սիրելի
ամմատց ։ զի ոմ ոչ դու կամիս խորհել
ընկերի քո չար վե՛ր , մի՛ և դու նմա
խորհիր ։ և զի ոչ կամիս զերդումն սուտ
քեզ ի գայթագղութիւն , մի՛ և զայլս
գայթագղեցուցաներ ։ արդ ելէք դու
մարդ գոլով առե՛ս զմարդ՝ որ զայսոսիկ
առնէ , զի արդ ոչ ևս առե՛ս զանձն շա
ղախաւ յայսպիսի չարիս՝ բարին բնու
թե՛ն

18 Ձա ելև բան ևն ահեռոլ առա՛ և ասէ ։
19 Լ. յսպէս ասէ տէր ամենակալ ։ գոհան էր
դարձ՝ և գոհան հինէերդէր ։ և գոհան
եօթնէերդէր ։ և գոհան տասնէերդէր ։ ելի
ցին տանէր յօտոյ ի խնդութի՛ն և յօ
խութի՛ն և ի տօնս բարեաց ։ և ասէ՛ն ելի
ջիր , և չձչմարտութի՛ն և չհաղորդութի՛ն սիրեցէ՛ք ։

պարձան ի տանս բարեաց, և տուաւ նշ պատուէր՝ սիրել զՀայրապետն ի. այլ զի անարգեցին զնա և խոստովանեցան զկայսեր թագաւորին ի վր՚ իւրենց, կայսր նոյն ինքն մատնեաց զնա ի սուգ անմխիթար՝ որք սիրեցին զնա ստոյգ և անվրաւորք։ Ալ Թերևս ասիցես, զի թէ պահէալ էր այս սուգս նշ՝ աւելորդ էր միխիթարութիւն որ ինձնէ քոդնոսորայ։ Այլ զայս գիտասջիր, զի միխիթարեաց զնա յայնժամ զի գոյր նշ յոյս կենդանութեան՝ թէ երևեսցի ապրեցուցեն։ իսկ յորժամ չսիրեցին զկնի անա՝ և հատաւ յոյս նշ իբրև մեռելոյ ։ ոչ այլ գերդ միխիթարութեան մատոյց և ոչ աւելորս դարձի պարգևեաց իբրև ըղ հիւանդաց վ՚ առողջութեան ։ քանզի այս ամ՚ ի մեռելոյ հատեալ է։ Լաւ թէ ոչ հաւատաս դու՝ թէ այս այսպես ինչ, ընթերցիր դու զանուանս վերջին ա՚ էրատոյս և զաւերչացն նշ ։ և ապա զվերստին դարձն և զմիխիթարութիւն նշ ի բանս մարգարէից ։ զոր օրինակ և ես ընթեռնում քեզ զաւերս նշ զաւաջինս՝ և զաւերիչս նոցին, և զոյսումն և զժողովումն նշ, և զսուգն և զմխիթարութիւն նոցին։

2 Ի՚յաղես ասէ տէր ահեղով. գոյժ մեծ եհաս ի ծովս ծովուց, և ահ ի վերայ ահու եղև։

2։ Լաւ ծովեցիք ահեղիկ ինձ ի հուս տալ, և ասացէք երկիւղ ալեկոծ ահ, և խնդրել չերեսս այ ահեղի՚ էր ինձ և ես։

22 Լաւ եհաս ծովս ծովուց իջեր ըՀել չերեսս տէառն ահեղի՚ յԵՀ ։ և հալածեցաք՝ և չերեսս տէառն ։

Վարձեալ՝ և այս նշանակ յայտնի չինաւ նշ, այլ և ծերոյն ի հրապարակս նստեալն։ քանզի այն Ճանապարհք զոր ողբայր երեմիա, թէ ամայացան Ճանապարհք սիոնի՚առ՚ի չգոյէ երթևեկաց ուրեք տարեկանաց նր, այսօր ըն դունի զժողովս քաղաքաց՝ որք գունդ գունդ լինին ի միասին, և գան հաշտեցուցանել զնա զՏիւք և պատարագօք յԵՀմ քանզի դիւրաշարժ է ինձ խանձ ազգ մարդկան ի բարին և ի չարն։ Իսկ այժմ նախանձեցուցանէն քաղաքքն ըՀրեւ արա յերեմիայ ասելոյն ի սիոնէ։

23 Ի՚յաղես ասէ տէր ահեղով. յոյսդ նոսկ, երէ բնաւ հատանիցեն ուս տան յոյ ընչուց ազգաց, բնաւ հատանիցեն ուս տան յոյ ընչուց ազգաց հրեից և ասացէն, երեմիա՚ ս գ ընդ մեզ, չի լաւ ես ահ ընդ մեզ։

• Լանգի ոչ միայն ինձ գերեցաւ ինաւ բաւ քոդնոսորայ՝ այլ և բաւեաւ ազգք հեթանոսաց ընդ նշ, իսկ զարձ հրաւ մանաւ թագաւորացն միայն հրեից և ղև ։ յայնժամ ասէին ցնա որք ի հեթանոսացն, թէ լերմ ազ ծաղկեսի ա պաստանի՚ զի անուանդ հրեաւ զերծ ցուք ի ծառայութենս ։ զի ահ ընդ ձեզ է։ և ինձ ոչ նոքին իսկ փրկեն կաւթեն՚ որ ևղև նոցա ի ձեռն կիւ բոսի զարեհի և արտաչհի ։ Վարձեալ զի յարուցեալք նոքա ի բաբելոնի՝ ոչ կամեցան ելանել բազում զինի զոր աբաբելի ։ իսկ յորժամ սատակեաց զոր աբաբել զդալդէ՝ և հռչակեցաւ յաղթուն նշ, զոյացան նոքա ըստ այմ՚ զոր ասէ, ամաչեացեն նոքա ի մէջ հեթանոսաց ։ և էր ահ մեծ այս, զի հեթանոսք բուռն հարկանէին զհրեից թէ՝ ելցուք ընդ ձեզ, և հրեայքն յապաղէին զելան։ և ինն կատարեցաւ ի վր՚ նշ այն, թէ զոր օրինակ էիք յանէծս զկնիկք յորշ նոքաթէ ի մէջ ազգաց զի յորժամ ելաք նէինն նոքա յերկրէն ուր սերմանեցան՝ հանէին նոքա ընդ իւրեանս զազգս հեթանոսաց՝ ոչ և ցորեան զտոհմականս իւր ։ յաղագս որոյ ասացաւ թէ՝ որք սերմանէն արտասուօք՝ ցնծութիւն հնձեն ձեսցեն ։ Վարձեալ՝ երեխայ ս ընդ մեզ ես, չի լաւ ես ահ ընդ մեզ ։ Ի ժամ նախին իբրև ծնաւ էմմանուէլն, լուան հեթանոսք թէ՝ որ ահ նշ ընդ նս է ։ ևկին նոքա՝ ընդ հրեից խնդրելոյ զնա ։

յասելն՝ ուր է որ ծնաւ արքայն հրէից, քանզի եկաք ի հեռաւոր երկրէն առ բեւեղէմ՝ երկիրպագանել նմա։ Լսեալ ևհրոդէս զայս ոչ գնացին ի լոյս իւրեանց, բարձաւ ի նոցանէ թագաւորութիւնն նոր, և տուաւ ազգի որ առնէ զկամս նր, յայտ է թէ՝ հեթանոսաց։ և յայնժամ բուռն հարին առ լերազբ արտաց հեթանոսաց զդիւրակէտ առաքելոց որ ասացին թէ՝ երկնչիմ ի քէն ընդ երեկս։ ոչ և յայտ է ի պատմութենէ անտի դործոցն, թէ ո՞ւր քաղցր եր վարդապետութենի նոյ յունէն հեթանոսաց, և փութացան նոքա և գնացին զկնտ նոյ ձկնարիտ գիտութեն ածութենէն քանի։ իբր զայն որ վկայէ, դու զկետ եկիր վարդապետութե իմոյ։

* * * \

քն , և հզիւ պաշտպան նշ և քահանայ պատարագաւ արեանն իւրոյ, որոյ տուընն մեք եմք. սա պարապէ զսա յանցանէլոյ և ի դառնալոյ ի վէր դիւացն որ հա- լածեն զսոյն, զի պատարագաւ արեանն իւրոյ սրբե զսոսա, և դատապարտէ զնա, և ոչ կարէ սիրել սմա սըկոյ բանաձէք իւրով, այնու՝ զի մեղք սմա ոչ սիրե, զի ոչ ընդ օրինօք՝ այլ ընդ չարիսն։

Ո՞ ի այն ասէ Տէր։ Ո՞. զձեռս գաւառն խանարհ Հայոն նշ ձերինից, առ որ և ասաց՝ ինդրեա յինէն և տաց քեզ զհեթանոսս ի ժառանգութիւն. զսա եառնս փրկիչ և կենդանարար սրեամբն իւրով, և քաւեաց զսա մահուամբն նոյն, և զհեռաւորհեալ գլուխն նշ բարձրացոյց ի վէր այնոցիկ՝ որ պատեալ պաշարեին զնա, յայնմիկ՝ զի ասաց ի վայելչութիւն սըգ քոյ ծնայ զքեզ մարմնով՝ որ ինր ծնեալ ըստ ածուածոյ յառաջ քան զարեւակ. վասն որ, զի լեցիս քահա- նայ յաւիտեան ընդ աջմէ իմոյ ժողո- վըրդեան քոյ, այնու՝ զի զնդացար դա- ւի վէր բանին ճշմարտութիւն՝ որ նա ինքն է հեզութիւն և արդարութիւն քո. իբրև զայն՝ որ ասէ , դատապարտեաց զմեղս ի մարմնի իւրում, զի արդարի օրինացն հաստատեսցի ի մեզ

Ո՞ արթիր սիրուն ծափս հարկանել և ցնծալ արի՛ եհէմ ընդ առաջ ելանել և պարել, հաշատասիկ ժամանակ է ուրա- խութիւն քո, և մերձեալ է օրն զոր քաւ- րոզեցին մարգարէք նախքան զայս ըղ- գալուստ արքայի քո, արի՛ և տես՝ զի ահա սա առ դուրս հասեալ է , այն՝ զոր ասաց եսայի, եկեսցէ՛ ի սիոնէ փրկիչն և արձառացէ զամպարշտութիւն յակո- բայ. և վասն որոյ յակոբն ասաց, մի՛ պա- կասեսցէ՛ ի յուդայէ պետ և մարգարէ մինչև եկեսցէ այն՝ որ իւրն է, և յա- նուն նր հեթանոսք յուսասցին։ Իսկ զայս վայ նոքա նախ ասացին, թէ գա-

Իսկ տէրն ասէ ցնոսա՝ թէ ի բերանոյ նոցա և ի շրթանց նոցա ի փչել տաժանից նոցա. և ճաչեն և նոքա այլ գրեաւ։

Այնմիկ՝ զի յետ սատակչին զգուշ- երկիրն զօրաբաբելի անկաւ ի վէր աշխարհացս այսոցիկ և քաղաքացս , և իշխեցին նոքա ի վէր նշ յորոց վէր ոչ իշխեցին հարքն նշ. քան օրամէ սուրբ նիա ասաց, դամասկոս լքեալ իբրև ըղ չէղջ կալցէ , և միացորդք ժողովրդեան իմոյ ժառանգեսցեն զնա , Իսկ եղիցէ ի ջրեղեայ հեղեղատսն ի գիղ յորդ- ոյ. և ասէ՝ բակ նշ լեցին հազարապատասանցն յոր- դայ կոհան, ոսկի զնբեսա և զեհէմ. կամ զի երկի զնա ընդ հարկաւ զօրաբաբելի և զնն նոքա պատարագ գալ յերեմ ոսկի հազարապատս յուդայ , և ակկարոն մնասեր անդր ի ծառայութիւն ոսկի զերնա- կիչս սիոնի. քան այնմ՝ որ ասէ , տաբ- ցին պատարագս ահն ժողովրդեք խաղ նարկք։

Իսկ հոգոյն պան ինչ գոլցան՝ ասա ի էնոգոյ՝ ելոյ և չգտաւոյ. և գ՛ ևս ինչ- ոչ ի վէրոյ նշ ոչ հրեղենէն ընծ. չի այն պես ասէ Տէր։

Այսպէս է թէ՝ զզօրաբաբելի զոր կացոյց վերակացու հաւատարիմ ժողովրդենն՝ որ պահեաց զնա յանցանէլոյ և ի դառ- նալոյ հեթանոսացն ի վէր իւրեանց , նոյնպէս զոր յանցանէլն իւրեանց աւե- րեին զնա, և ի դառնալն իւրեանց գե- րեին զնա։ Ո՞ ի այն ասէ Տէր։ Ո՞. զձեռն նէ զչին որ սատակացա- ի վէր նշ, յորմէ փրկեաց զօրաբաբել զգաղաքն . այժմ ասէ՝ կանխաւ տեսի զայն , և վասն այդորիկ կացուցի զդա- պաշտան որ կարծրէ և օրհնութեն այ փրկել ի հալածչացն։ Իսկ դարձեալ հոգոյն պան ինչ գոլցան։ Այն է՝ զոր ի վերագրեն ասաց, ինդան և ուրախ լեր՝ զի ես գամ և բնակիմ ի միջի քումն։ Ո՞ ի յ՛ակեղեցւոջ իւրում բնակեաց

լոց է յապայ ժամանակս : Ո՞ զքարիս աւետարանէ , թէ՝ ահա գայ՝ ուրախ լե՛ր , քանզի վերջինն էր սա մերկեալքն՝ և մեռ ի գալստեան նոն մերոյ , վա՜յ այսոքիկ ոչ զնախընթացս կարապետ աւետարանէ , թէ՝ ահա գայ՝ խնդացեր . և զի ցոցցէ և յայտ արասցէ՝ եթէ վա՜յ նոն մերոյ խօսի նա , յառաջ ընծայեալ բանիւն՝ ակնարկէ և վա՜յ աւետարա՛ նի նոր՝ որ տարածելոց էր ըստ հեթանոս , յասելն անդ իւրում՝ խօսացի զնա՛ զաղուելոյն ընդ հեթանոս . իբրև զայն՝ որ յայտնէն ասէ , ի՝նչ հեթանոսք յու՛ սացին : Այդր է երէկ , ասի հետ և հիմի՛ , ի վերոյ էլոյ՝ և յոյսի՛նէ նորոյ , Այդր ահ և սարսափ կորուսելոց , այլ եթող զմեզ զանձրև՛ ոլիա՝ և բժշկել ացաս յայտնիս . Այ՛ երէկ , զի ազատեաց զնա՝ ի ծառայու՛ թէ կռոցն , և արեամբն իւրով փրկեաց ի գերեզմանի դիւ՛ց . իբր զայն՝ որ ա՛ սէ , եւս զանձնն փրկանս վասն մեր : Կայն հետ , զի ոչ անձամբ եկաւ նա զպատիւն , այլ ի հօրէ եկին նա յառաջ ի՝նչպես և՝ի վարդապետութե՛ն . քանզի նա առաքեաց զնա՝ աւետարանել աղ՛ քատաց , բժշկել զբեկեալս , և արձակել զվիրաւորս ի թողութիւն . Այ՛ դար՛ ձեալ ասէ վա՜ն ըր մարգարէն , հանգիչ ի վո՛ նր՝ հոգի՝ այ , հոգի հեզութե՛ն և հանճարոյ , հոգի խորհրդոյ և զօրութե՛ , և գիտութե՛ան և ածգաշտութե՛ , և երկիւղի այ՝ ոյ և այլոց ասէ , ի նմա բնակէ՝ ամ լրումն ածութե՛ն մարմնոյ պէս : Այ՛ հեծեծ խոնարհութե՛ ի վերոյ էլոյ՝ և յոյսի՛նէ նորոյ , Այ՛ պայ՛ որ ա՛ սէր , ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և հանդարտ . վա՜ն զի անարգեցին զնա և թշնամանեցին , և ո՛չ խնդրեաց զվերջ ժ անձին իւրոյ ,

10 Այ՛ սաստկեաց վիրաւորեցե՛ , և վերի՛ վերս յե՛ն . և խոտանեցէ ոչխարս զոհ՛ ոբէից :

Յորժամ տիրէ Թագաւորս այս ի վե՛ր Ի.Ո ,

քո՝ ոչ կարօտանաս զինուց ի մարտ պա՛ տերազմի , և ոչ կառաց և երիվարաց ընդ դեմ թշնամեաց , զի ուղղէ զերծ թշնա՛ մութիւն իւր միայն յաղթութի՛ թագաւորելոյն ի վե՛ր քո . իսկ լեթ անարգեացես և անգամանեացես զնա՝ հանցէ զխո՛ն ի ձէնջ , և խորտակեացի աղեղն ի՛շխանութե՛ ձերոյ , և խօսեացի ընդ հեթանոսս զխաղաղութի՛ , այլ յորժամ անարգեցին նոքա զ՚՚՚րութե՛ն նո՛ր՝ ասաց , այսուհետև զհեթանոսս աշակերտեցէ՛ք , Այ՛ բայ՛ն՝ և խաղաղութի՛ն յոչխ՛ , Վհանգի նա է զի խաղաղութիւն մեր՝ զձգնամանե՛ն նահանջել ի մարմնի իւ՛ րում . Կայց դարձեալ հնդգնելով հնդգնե՛ զնա թերևս մարգարէ՝ յա՛ սէ՝ն . Ո՞ւր է գո՛ռոյ պոռն : Գիտե՛ լով թէ՝ ոչ է ուրախանալոց , այլ խոռ՛ վի ընդ գալստա նո՛ր , այլ զայն զերե՛ միայն՝ զոր ասէ , ուրախ լեր գուստր եդովմայ՝ զի և՝ քեզ հասանելոց է բա՛ ժակն , զոր արբեցես և տատապեսցիս , Այ՛ ոչ զո՛ւարճացաս ընդ դեմ թա գաւորին իւրոյ , վա՜ այսորիկ եբարձ խափանեաց ի՝նձանէ զի՛շխանութե՛ն տէ՛ րութե՛ իւրոյ : Այ՛ստ որս՝ ասէ , աոաք՛ էոյէ վիա՜ յէէրէ՛ , և չէրվէրս յէ՛ն . և խոտոփոյէ ոչէ գոտէրօվո՛ն : Ցայնմիկ , զի ի մեռանե՛ն իւրում՝ ի նա՝ յորժամ ոչ ուրախացաս՝ այլ խռովեցաս ընդ թագաւորութե՛ իւր , եւտես նա զնոր՛ տակուս նշ՝ ի հատուց , և եւլաց ի վե՛ ր՛ ասելով , կործանեացեն զքեզ Թշնա՛ միք քո և յատակեացեն , և սպանցեն զոր՛ դիս քո ի քեզ՛ ի՛ր վա՜ , զի ոչ ծանեաւ զայցելուս քո և զփրկիչ Թագաւոր՝ Այ՛ դր եթէ ուրախ լեալ էր՝ անցեալ էր այս ի՝նձանէ . Ո՞ւրէ՞ է՞ր գո՛ռոյ պոռն . Ո՞վ . մայրն մեր եկե՛ղեցի՝ որոմ ծնաք մեք որդիք , զի դուստր է սո՛ սիոնի վա՜ հնոյ՛ թե՛ երիցս՝ նո՛ր օրհ՛ նաքն յորոյ միջի ծնաւ եկե՛ղեցի հե՛ թանոսաց : Այ՛ դր միոգեւս խոնարհել գլխարկեալ էր նա ի՝ նէրքոյ կռոցն չէ՛ ռուստ

ուռւսա գնարհաւորդ վրկութեանէ նոր՝ ա-
ւետարանէ, յառնել և ուրախանալ ՚ի
մեռանելն վրկչին իւրոյ քո՛ւս, գոչեա և
աղաղակեա՛ ասե՛ զի բառնալոյց է ՚ի քէն
որտմռնթիդդ և վիշտքդ։ Լ՚նո՛ ինքն
սո՛ւ տո գո՛յ սո՛ սէնդ, տէրտէր ե՛ էէնէ։ Լ՚նթէ
վո՛ւ զօրաբաբելի ասէ, ահա արդ նախ
յառաջագոյն երեալ էր նա՛ և եկեալ
լեէմ. բայց Ճշմարտապէս յաղագս ո՛ն
մերոյ խօսի սա, այնմ՛ որ խօսելոյ էր
զնաղաղութեանն ընդ բազմութեանն ազգացն
հեթանոսաց՝ յասելն, եկայք առ իս ամ-
աչխատեալք, և ե՛ս հանգուցից զձե՛զ
՚Լոյն հեղ՝ ե՛ հեծեալ ՚ի վերոյ էշոյ՝ ե՛ յոշ
սո՛ւնէ նորոյ։ Լ՚սե ահա թագաւորքն
իջեալ երիվարօք պարծելին և կառօք, և
ոչ միոք ՚ինոցանէ ուներ զայս տարա-
ցոյց՝ զոր տայ մարգարէս, այլ ամբար-
տաւանութե՛ մտաց ՚ի կորուստ բազմութիս իւ-
րեանց պանծային. բայց տարա ոչ երբ
վարք ՚ի մէջ պարծողաց, և ոչ կառք ՚ի
մէջ ամբարտաւանից, և ոչ կորուստ
նիշանակի զինու ՚ի մէջ պատերազմողաց.
այլ զնո՛ նէ հեծեալ է ՚ի վե՛ր իշոյ, և նրա՛
տէ ՚ի վերոյ յաւանակի այնորիկ՝ որոյ
կերպարանքն տկար են և տեսիլն ա-
նարդ. իբրև զայն՝ որ ասէ, տեսաք մեք
զնա՛ և ոչ գոյր նոր կերպարանք և ոչ
շնո՛ք. քանզի որպէս հանգեա՛ նա ՚ի
խոնարհութե՛ն անդր կենդանեացն, այնպ
պէս նստաւ վառք նո՛ր և անուն յոգիս
խոնարհաց հեթանոսաց՝ և արբեաց զնո՛ն։
Լ՚ս առաքեսցէ զնոս յերկինս, և ընդ-
յե՛նէ։ Լ՚սկինքն զթագաւորութե՛ն և
զօրութե՛ն նոյ։ և այսո՛ յայտ է՝ զի ոչ
զօրաբաբելէ՛ն նա, քանզի ոչ էրեմ ՚ի
ձեռն նո՛ր խոնարհեցաւ թագաւորութե՛ն
նո՛յ՝ այլ ՚ի ձեռն ո՛ն մերոյ դատարա-
նաւորի՝ զոր և ասացն յակոբ կանխաւ յօրհ-
նութեան իւր, մի՛ պակասեսցէ իշխան
՚ի յուդայ՝ մինչև եկեսցէ այն՝ որ իւրն
է։ Լ՚ս զի առ սմա հաւատա սպառեցաւ
կարգ թագաւորութե՛ն։ վա՛ն այսորիկ ասէ՝
առաքեսցէ զնոս յերկինս, և բարձցէ՛ ՚ի
միջոյ գհակառակութիւն, և վշրեսցէ

ազգն պատերազմի։ այսինքն՝ յաղթո-
թիւն նոցա ընդդէմ հեթանոսաց։
Լ՚ՐԴ՝ յաւուրց անտի զօրաբաբելի և
առ մակաբայեցւսն զօրաւոր էր ա-
ղերն նոյ ընդդէմ հեթանոսաց՝ և մե-
ծամեծ յաղթութիքն։ սակայն յետ
ո՛ն մերոյ կոխան եղեն նո՛յ՝ ըստ կան-
խասացութեան մարգարէիս, և միշտ
ցաւս յամառելոցս ազգն երբայեցւոց։
Լ՚ՐԲՈՂՈՔԻ Ե ԽՂՃՈՔԻ ՀԵԹԱՆՈՍԱՑ։
Վ՚ԱՆգի նա է՝ որ բազմացոյց զերկինս
սուրն խաղաղութե՛ն, և սփռեալ տարա-
ծեաց զհեթանոսաց՝ յորժամ ետ
զնա ՚ի բերան պատգամաւոր հրեշտակաց
իւրոց առաքելոցն և ասաց, յոր տուն
մտանիցէք՝ աղջգին տաղիք, և զխաղա-
ղութի՛ն իմ՝ ո՛ւր աւետարանէսիք։ Լ՚Ր-
ԱԲԵՈՑԵ ԼՈՒՑ ՚Ի ՅՈՎՔ ԳՆԱՆ ՚Ի ՅՈՎ. Ե՛Ի
ԳԵՈՑ ԳՆԱՆ ՚Ի ՅՈՎ ԵՒՒԷ։ Լ՚ՐԲ ՉԱՅՆ՝
որ դաւթեան ասաց, ծագեսցի յառաջս
նո՛ր արդարութի՛ն և խաղաղութի՛ն, և մի՛
բեսցէ՛ նա ՚ի ծովէ մինչև ՚ի ծո՛վ։ Լ՚ՐՈՒ-
ասացեն մեզ, ո՞ այլ ՚ի թագաւորացն
յոլոգայ զնորոյ խնդութե՛ն իւրոյ
այսպէս ընդարձակեաց, զի զօրաւորն ՚ի
նոցանէ առնիցէ և ոչ մինչև ցարեւսա-
կայսց սրբեալ՝ այլ անուն նո՛ն մերոյ ա-
հա բարձրացեալ տիրէ ՚ի վե՛ր համ ազգաց՝
որ ՚ի ծագս տիեզերաց։

ԱՒ Լ՚Ո ԴՈՒ ԱԲԵՈՒ՛ ՈՒԽՈՒ ԿՈՅ ՈՒՅՈՒՆԵՑԵ
ՀՆՈՂՈՒԼ ԴՈ ՅՈՒՆԼՐԵՒ ԳԷՈՅ։

Ա՚Չ հին ուխան այ եդաւ ընդ ի՛ն
այլ աւ թագաւորն հեզ. ասէ Թէ՝ քո
արեամբդ ուխտ հաստատեցեր ընդ
հայր քո, և զկապեալս յանկղեղի կա-
պաշտութե՛ն՝ որք պատքեալ էին ա՛ծ-
գիտութե՛ն ջերմ, արձակեցեր. ոմ՛ ասէր
ինքն, այս է արիւն իմ՝ նո՛ր ուխտ վո՛ւ
ձեր հեղեալ. և առաքեալն, փրկեա
զնե՛զ արեամբն իւրով։ Լ՚ս դարձեալ
հարկ էր օրինականացն այնպիսեաք սըր-
բել և բուն իսկ երկնաւորացն առա-
ւել ևս ուխտիւ արեանն՝ քան զնոցին,
վ՚ասն Թէ արիւն ցլոցն զպղծութիւն
մարմ

մարմնոց սրբեր, ինչպէս և առաւել ա-
րիւնն քան զդիս ձեր սրբեր. և քանզի
ամ ինչ մեռանելով սրբեր՝ և արեամբ
ազատանային, այնք՝ որք պարտականք է-
ին մահու ըստ մեղացն պարտեաց. մի՛
բաւ՝ ապա նա՝ որ խօսեցաւ խաղա-
ղութի ընդ հեթանոսս, արեամբ նորո-
գեաց զնա՝ որք չանցանողք եին և վե-
րիժապարտք արեան, տալով զերբ ա-
րիւնն փոխանակ ամենեցուն, և զկապանս
նոցա չանհաւատութիւն գերոյն լուծանելով
Պաւաձեալ՝ ելոյծ արձակեաց զուխտն՝
զոր հաստատեաց ած ընդ դաւթի կտա-
կարանաքն նոր, թէ՝ ի պտղոյ յորովայնէ
քոյ՝ նստցի յաթոռ քո. և զի մեծ եր
այս ուխտ՝ վկայէ երեմիա, թէ կարէք
ասել՝ խափանեալ դուք զգնացս տուչին
ջեան և գիշերոյ. նմանպէս ապա և երե-
միայն՝ զոր երդումն էս դաւթի ծա-
ռայի իմոյ, խափանեացի՝ զի մի՛ եղիցի
նմա որդի՝ որ նստցի յաթոռ նորա.
Պորդ՝ այս ուխտս ոչ թէ առ զօրաքա-
րեղ լցաւ, զի նա արեամբ ոչ արձակեաց
զկապեալսն յանձրդի գուբն բաբելոնի,
այլ հրամանաւ գարեհի արքային. և նա
նոր ուխտ իւրով արեամբ ոչ հաստա-
տեաց ընդ ած, այլ զկին ուխտն պաշ-
տեաց՝ զոր եղ մովսէս, յասելն. այս է
արիւն ուխտին՝ զոր եդ ձեզ ած. Իսկ
այր մեր առ որ Հայի մարգարէս բանիւբ
իւրով, յայտ է թէ՝ ապրեցոյց արեամբ
իւրով զհեթանոսս ի կռապաշտութէ
գերոյն, ոչ և գառն զիեզ յե գիպտական
կապանացն. Պանզի գուբ զկռապաշ-
տութիւնն կոչէ, ոչ վկայէ երեմիա յա-
սելն ի դիմաց ղես աղբերաց ջրոյ կենդանւոյ, և փորեցին իւրեանց
գուբս ծակատեալս. Պամ զդժոխոն կո-
չեաց գուբ, զի չիք ինձա կենդանու-
թիւն, ուստի արձակեցան հեթանոսք
փրկեալք քովն.

12 Պա- նաղիւ յանդգնեալ կոչէ ծաղրէեն.

Պ յսինքն, ի հաստատութէն վկայ գա-
նանութենն պետրոսի՝ որոյ ամրութենն

նիգք դժոխոց ոչ զօրեաց յաղթել, անդ
հանգեան և նաւտան՝ հաստատեալք ի քա
թագաւորաց եկեղեցւոյ մանկունք.
Պա- փոխանակ ինոյ ասէր դանդաղել ոչ
կոչէ զկենացաղս ամ՝ յորում պանդխտել
եղելոցն ի փառս ոյ կրկին հատուցա-
նի. ըստ այմ՝ հարիւրապատիկ առցէ
յայսմ ժամ՝ և յ՚ապիրն որ գայ, զկեանան
յաւիտենականս. քանզի առնուն նոքա
նախքան զպարտելին հոգեւոյ զմխիթա
րութէն և զհանգիստ, և ի յարութենեանն
զկենանան յաւիտենականս. Պարձեալ
և վա տանն մակաբայեցւոց ասէ, նաւթի
յոմանս կոտեալ ծաղվէրեանս. Պ յսինքն,
զի նատեին երկայնմտութէ յամուրեան՝
որ շուրջ զնէ՚ֆատ, և մրցելոց արիապէս
ընդ թշնամիս իւրեանց. Պա- փոխանակ
ինոյ ասէր զամենեսեան այն՝ զոր ի բաբելա
ցւոց օտար երկիրն պանդխտեցան,
նէ՚ֆն (ասե) հոգեւոյն ասէ ի մէջ սիոնի,
Պա- ի՞նչ հատուցանեմ. եթէ ոչ՝ ի լարել
աղեղան իւրոյ, զոր ասե.

13 Պ ի լարելոյ ղնէ ինի յոմանս էբէա զա
ղեղն. լցի՛ և զէբեմ. և զորեաց՝ ղոչ
գեա ասե՝ ի վերոյ ոչխաց.

Պա- ահա ի վեր որպէսզի յանհաց զոր
դիս մատանեցայ ձգեաց՝ որ եր յաղ
գէն զնեւայ, բայց սակայն յանուն թա
գաւորական տունին առնու զիրկունին՝
որ լինի. քանզի յաւարս անտիրացայ՝որ
ատիպեր զնա՝ ի պլծուրթի, զարթոյց նա
զտունն մակաբեայ ի վեր հելլենացւոցն՝
վասն զի յոյն եր անտիրոպոս, և ետուն ըզ
նա մեծամեծ պատերազմին, ոչ և յայտ է
ի պատմուածքէն. Պա- ղշփեցէք ղնէ ըզ
բա ղասուել դաղվոսի գաթէրտղոսի. Պ յա
սինքն զյուդա մակաբէ և զեղբարս իւր.

14 Պա- ոչ եղիցի վերադարձ նոցա. և եղիցի
էբէա շէյալին նեա նոցա.

Պ երակացու զօրաբաբելի ընդդեմ
գոմեայ, և մակաբայեցւոցն՝ ընդդեմ
յու-

րովք յերկիր նէր. յայտ է Թէ յեհեմ և՛ ի գաւառս իւր զաղջամ կոտորեցին ըստ նմանութեան սոցա, և վասն այսորիկ նախանձեցաւ Աստ՝ և զբիւրս զօրացն յանաց էտ կերակուր սրոյն մակաբայեցուց։ Քայց և բրայելցին ասէ, քարինք նրբ սիրեալ են յերկիրն նէր. այսինքն՝ զի քահանայքն փախանակ Թագաւորացն փրկեցին զնա։

17 Ո՛ ի որ ինչ բարի էին՝ նորա է, և որ ինչ լաւն նորին. յորմէ երէսաբերեցոյ, և գէնի անօրէնութեան։

Ա՛չ եԹէ կռոցն հեԹանոսաց ե բաւրուԹիւն զոր անտիոքոս պաշտէ, այլ նոյն եբրայեցւոց. նա ունի զամենից, վասն այսորիկ և տայ նա ցորեան և գինի ժողովրդեանն իւրոյ, փոխանակ այնոր՝ զի ի բարկանալն իւր եհատ ի նոցանէ ըզձայն փեսայի և հարսին։ Պարձէալ որ ինչ բարին ե այ յերկինս. և ոչ եԹէ զատորին կենդանւոյ կոչէ նա բարի, այլ բարի է և լաւ երկնից անապական խոստումանըն. զայս եկեալ քո հաշխեաց Տէր, ոմն ասէ՝ յոհան էրէսաբերեցոյ. յայտ է, եԹէ հացն երկնաւորըն հաստատ ըզսիրտ մարդոյ, այսինքն անձառ բարեացն գիտուի և քանի՛ զոր կարէն ճաշակել միայն նոքա որք երիտասարդական զօրութիւն ընդ մեզս։ Եւ գինի ուրախացուցանէ զմեզս։ Եւ կոյս յիշէ՛ ոչ էր, ապա ուրեմն վճռեցին ասել՝ որք յեկեղեցի պահեցին զերիտասարդութիւն կոյս և անշուշտ ի ցանկութիւն Տէս. զի գինի երկնաւոր իմաստին անուշահոտութիւն արբուցանէ զնա։ ոմն ասէ, եԹէ այրք մերձաւորք իմ՝ արբեք և արբեցարուք. և կոյսն որ եկեղեցի ասէ, մաՀիք զնա ի տուն գինւոյ. զի մեծ է զանարձանութիւն անուշահոտութեանն որ լինի արբեցեալոյն յիմանալի վերին իմաստիցն, զոր ոչ այլ ոք կարէ ըմպել՝ եԹէ ոչ նա որ կոյս է և անշաղախ յերաց կենդանւոյն, ըստ այնմ՝ ոչ կարէք զբաժակ տեառն ըմպել և զբաժանն դեւաց, և ի սեղանոյ տեառն վայելել և

յանացն, այնք՝ որք իբրև փայլակն զնահիւն, այնպէս՝ նետս նոցա ելցուսցեն։ Աստ ոչ ոք ուրախալ ի՛նչ ունի զոր ասէ, և գնասցէ ի ճանապարհ իւր։ Եւ ոչ ոք ասասցէ Թէ՝ ոչ ինչ ասացեալ ե ի պատմութիւն անդ մակաբայեցուցն գոցէս, զի ասէ Թէ՝ երևեցան յանդիման Թշնամեացն ի սոցա կողմն նէ հեԹեանք յերկնից՝ և խռովեցուցին զնա։ Քայց ասէ Թէ՝ գնասցէ որ շարժմամբ. և ոչ Թէ գնաց նա այժմ ի հարաւոյ՝ ոմն յառաջագոյն ի ժառանգեցանելն նոցա զերկիրն, կամ Թէ յարևելից նստի ընդ յարմուտս՝ ոմն ի դարձն նոցա ի բաբելոնէի, այլ գնայ ի հիւսիսոյ ընդ հարաւ շարժմամբ սպառնալեացս իւրոց՝ և փրկիչ գնա ի յուծանց անտի։

15 Տէր ասեմով զաղաղնէպէ նոցա. Աստ էս գառնացեն գնա, և խռովեցեն գնա տոքոմբէ գառնոտրոյ. և արբեն զարիւն նոցա իբրև գինի, և լցեն զոպսա էրէս զնեղեան։

16 Աստ փրկեսցէ գնա որէ ան նոցա յոնդէ յոնդէ իբրև զդիւրս զիմովսէտ իւր։

Ո՛ որ մակաբայեցոցն եղև պաշտպան նաՀեԹի օգնական նմա՝ պատմէ, որ և սպառնացին նոքա զնշանաձան, և արբին զարիւն նոցա, և արբեցան իբրև ընաձ, ուրախ եղեալ ոչ գինով, և փրկեաց Աստ նոքօք յայնժամ իբրև զնաչն զնէլ ի գայլոյն յանցաց։ Քայց զի ասէ, լցեն զոպսա էրէս զնեղեան. յաղագս սեզանոյ զոհիցն ասէ՝ յորոյ վը քահանայն կուտէր զբաժմանեն պատարագացն, այսպէս և յուդա և եղբարքն իւր ընուն սպանելոյքն ի հեԹանոսացն զդաստս սահմանաց իւրեանց։ Ո՛ ի տրէնց ասէր Խաւսէն յերէն նոցա։ Ոչ զի ցուցցէ Թէ՝ ոչ սկսաւ ընդ Աստ ի մէջ յուդայի յաղԹութիւն մակաբայեցոցն, այլ զի քարինս նբա, այսինքն՝ զորդիս ժողովրդեան իւրոյ պիղծ ձեռօք սկան նոքա սպանմամբ յերկիր Թաւալել, ոմն զեղեալսր զծեր պատուական՝ և զշամանի որդւոցն իւ

և՝ ի սեղանոյ դիւաց. այլ ձաշակել կարեն ընդ ղազալ՝ հացին և գինւոյն իմաստութիւն զմարմին և զարիւն նոն մերոյ կոյսին մսոք և երիտասարդքն վարուք. որոց ապա պատահէ գնա տա նելն ի սիրուտ՝ ոչ ասաց, որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ՝ յիս բնակուցէ և ես ի նմա։

ԿԼՈՒԽ Ի. ԲԱՆ. Ա.

1 Ա ՊԵՏԵՂԷ՝ ՝ի նոսէ անչէն ըստ ժամանա կոյ՝ չամուխ և չամոգան։

Ա յսինքն զՀոգեղէն սէր զկնորհս, ոչ ասէ՝ ի ցօղել նր զոմարի եղելոյ բոյս նր՝ զի այս է՝ որ առնէ զմիտս նր իմա նալի հացին և բաժակին քաղցելոյ. ոչ ասէ, բնակիլ քրի Հոգւոյն իւրով ի ձեզ, և տացէ ձեզ զՀոգին իմմատուեր որ լնու զսիրտս ձեր լոութեամբն այլ։ Տէր արար չշրմոնելս, և չոնիչն ի՛ճրոյոյ փոչ նոցա խոչոնելոյ խոտ յոնդէ։ Ոչ ք էն զարմանալիք, եթէ ոչ՝ խաչին ճառ, որ հրեից գայթագղութիւն է՝ և հե թանոսաց յիմարութիւն։ Ա՛րդ՝ զայս զարմանալիս արար մեր, որոյ հաս տատեալքն և մեր ի վերոյ գայթագ ղութեն եղելոյն առնուն մեծ զօրուն. ուսոյ՞, յերկնաւոր անձրեւէն ի հո գւոյն զոր ի ձեռն մերոց վն հաս տոցն տայ նց։ ըստ այնմ՝ ի գործոց օրէ նաց ոչ ընկալայք, այլ ի լսոյ հաւատոյն. և եկեալ ի վր հաւատացելոյն ի զար մանալի գործս քոյն անձրև Հոգւոյն կենդանացուցանի զնս, և զառն ան հաւատութեին հալել բուսանին այ նուհետև պէս պէս բարեաց գործոց աղաղակք և ծաղիկք և խոտք, զոր հա րել գերանդեաւ յուսոյն ամբարեն յերկինից շտեմարանս, ըստ այնմ՝ վըղ տուհ եմ, թէ կարօղ է զաւանդն իմ պա հել յօրն յայն։

2 Ո ՚ի հոգւոյն բարեաւետ ագեսաւեն, և ընդդատաստ պետիլ սատա նայութեն (նց.) և ՚ի շուր յիմիրեն։

Ա յսուհետև վն սուտ մարգարէիցն սկսանի ձառս ՚ի մէջ առնուլ մրգբեա, քանզի բազումք եղեն նոքա ՚ի մէջ յուդայ և ինչպէս նախ քան զգերութիւնն, որք և՝ ի բարեաւետ բերանոյ իւրեանց մի լորենցուցանէին զձագատորան՝ ասելով խաղաղութիւն է՝ խաղաղութիւն, և ոչ գոյր խաղաղութիւն. ոմն և սեդեկիա, այն՝ որ ՚ի բեթել եհար երկաթի եղջերքն գմիքիաս որդի յեմլեայ, և առաջնորդեց թագաւորացն ստուերքն իւրում գնոր ծանուս։ Ա՛րդ՝ զայն զառաջինան յիշ չէ, թէ զնր էր նց մխիթարութիւնն յիւրաքանչիւր ժամանակս, զի ոչ մնաց ինչ ՚ի խաղաղութեան՝ այլ գերեցաւ. Ա՝ ոնորսի ցոմոտեան էբէ խոչնս. և չոտգնէ՝ զի ոչ գոյ բծչ՝ նու՝ զի գերեցան նոքա. քանզի ոչ եղեւ նց բժշկիլ ՚ի վիրք մեզոյն բանիւք մրգբեիցն, ըստ այնմ՝ խնդրեցեք ես այր մի խրամակարկատ ՚ի նոցանէ՝ զի կացցէ ՚ի խրամին, և ոչ գտի։ Չա ոմն ասաց միքեի ցաքաաբ, տեսի ցրոմեալ զնել ինքեա զոչխարս ՚ի լերինն՝ որոց ոչ ինչ հովիւ. և ասե ՝ան, ոչ գոյ դոցա իշխան, դարձ ցի՛ իւրաքանչիւրոք ՚ի տուն իւր խա ղաղութեն։ Չա քանզի այսպիսի հովիւք և թգաւորք չարք կային ՚ի վր նց յաւաղ քան զգերութին, վն այսորիկ չետ ե լեցն ասէ։

3 ՚Ի վերոյ հովուոյ բարեաց սպասաւորէն էն, և ՚ի վերոյ գեռանց այցելութ սութեն։

Ա յսինքն թէ նոքա թգաւորք անօրէնք չարաճեցին զնա՛ի բարկութի, և ըստ մեզոյ նց պատուհասեցի զժողովուրդս. արդ՝ զի այսուհետև բարձան նոքա ՚ի մէջոյ գառանցդ՝ նախախնամութեն այցելուի արարից։ Այո՛ ՚ի վերոյ հովուոյ թագաւորաց հրէութեանսց բարեաց սպասաւորէն էն։ Չա այդ պատուհասք զոր հրէից բարեաց սպասաւորէն էն՝ զնոյն և ՚ի վերոյ գեռանց այցելութեն։

զոչինչ խոնարհ արարեալ ընդ ո՞ ոք ուրուք թշնամացաւս։

7 Այլ եղեալէ էբէս զդոռոզութիւնդ եգրեսի։

Այլ ընկեր զօրաւոր բրբև զբեռս որդի նաւեայ՝ որ ի ցեղէն եփրեմի, և յաղթեաց երեմնից թագաւորացն։ Այս խնդասէր սէրս նոցա էբէս ի գերի։ Եւ որբոյ նոցա զեռոցն ի ոչ ընդ ոչին, և ցնծասցեն սէրք նոցա ի ոդէ։ Այլ զինի ուրախս առնէ զընկատղս իւր, այսպէս հեղումն արեան թշնամեացն ուրախս առացէ զնա յորն պատրաստմի, ի վէր որոյ ուրախս լինիցին որդիքդ նոցին, այնք՝ որք երկնչէին, թէ դարձեալ թշնամիքն կասկնա տացեն զնա պռոնիլ կաց, և այժմ տեսանեն զզարհուրելացս ցնչմն տապաստ արկեալ ի սրոյ Տեառն։

8 Ա՛ղբ սրուէց նց և ընկալ՛ցէ զնա, զի ոչ բեղուցցէ զնա և բաշխացին սկզբն երեսաց նորա։

Այս ո՞վ ազգէ՝ այս մեծ յաղթութիւնս՝ որ լինի ի վէր գալոյ զոր լուեալ մեզ ցեալքն ի բաբելոնի հաստատին ի յոյն այ և դառնան ի հրէաստան և բազմանան, ասէ Երեմ բազումք յաւուրս դաւթի։

9 Այս սերմանեցից զնա ընդ ազգս. և ոչ հեռասցին իմէն՝ յիշեսցեն զիս. ապացեն զորդիս իւրեանս և դարձցին։

Այլ թէ զինէ սերնամէ՝ այլ զհամբաւս յաղթութեան նց յայտ լեն թեմանաս, որով հեռաւորքն ի հրէիցն յիշեն զզօրուն այ՝ որ յաւուրս հարցն, և հաւատան և թէ դարձեալ զարթեաւս ի խնամիւ զազգն մեր, յազգս որով և դառնան վերստին. քանզի այ տամբն դանիէլի և մանրթգէից եղև աբաւնէլի ի բաբելոն, և հինգ քաղաքացն յերկրագոյն ի հարուածոցն յեգիպտոս, այսպէս և այս յաղթութիւնս յազգս հեթանոսաց սերմանի անուն նորա։

10 Այս գոյացոյց զնս յերկիրն եգիպտացւոց, և յասորեստանեայց ընկալ՛ցէ զնս, և ի գաղտ ե՞ի լեռնան մտանէ զնա։

Նախ արգելուլ հակառակութիւն գչնջ-
նութիւն տաճարին։

Գլուխ. Ա. Եաե. ա։

1 Բան տեառն որ լինէր ի Յովէլ որդի Փաթուելի։

2 Լուարուք զայս ի լիբանան վասն շուրջ զնովաւք լինելոյ. արդ՝ իմոյ, այսինքն տեղի տուր գովաբանի որ երկնաւոր ձարտարկն զքաղաքս ձեր, այլ և հուր զնոյնս անտառս։

2 Ուղիղ սուրբ ի մոյն ելբեցան, զի գնդակն գնդակն չմոռանան. ուղիղ կացին բռնութեան, ի տեղիս անթառամ պսակիս։

3 Որ կանխաւ մարգարեացաւ ի վերջ քաղաքացն այլազգեաց՝ որ է նա ինքն ասկաղոն և ակկարոն և գազա, այժմ՝ի դէմս առակաց չղջիկ՝ և ասէ, ողբացեալք զի մայրք գերութեան, այսինքն՝ ծուր և ծայգան և դամասկոս աւերեցան՝ի գովաբանի։ Արդ եթէ մեծամեծքն այնքան թշնամանացան ձեզ զի՞նչ է պատահելոց, զի տապարն՝ որ քանդեաց զանտառն անկախիտս, ողբացեալք զի և՝ի վերջ ձեր հասանելոց է։

3 Ձայն ողբոյ հովուաց, զի ընտրեցաւ գնդանիկ նոցա. ձայն գոչելոյ առիւծուց, զի ընդտրեցաւ բոյնքն յորդանան։

4 Օրի իշխանս այլազգեացն հովիւս կոչէ իբրև զարուածողս քաղաքացն՝ որոց տէրութիւնն. արդ ողբան նոքա՝ զի թշնամացաւ մեծամեծքն նոցա՝ ի ձեռն գովաբանի որ քանդելոց էր զքաղաքս նոցին, և ապա կոչէ զգովաբանն իբր ա-ռիւծս, և բարձրութիւն յորդանանոյ՝ զդամասկոս և զտարմանս իւր, որ կործանեցաւ ի գոչէնն առյս ի վերայ նոցին։

Օ ի ոչ միայն ի բաբելոնէ՝ այլ և յեգիպտոս էին, վասն զի որք ձեացին յերկիր կիւղէ դերջացն ի՞նչն յեգիպտոս, և երեմիա ընդ նա. արդ յերկուց գաւառացն եկին ժողովեցան յաւուրսն հզօրի, և բնակեցան ոչ միայն յիւրեանց գաւառն՝ այլ և՝ի վիճակս հեթանոսացն, ոյք ասէ՝ ի լիբանան մանծից գնա. զի ծուր աւերեալ էր ի նաբուքոդոնոսոր բայ և՝ի գովգայ, և ամայի էին գաւառքն ի գարձն նոցին։ Այս ոչ գոհ բեաց ի նոցունէ՝ և ոչ գոհ. Այս անցեալն ընդ ծոցն ունէ։ Ասա այնմ՝ ի բնչանէ դալ ձուլոյց և՝ի խորոց անդնդոց ծովու. զի ոչ կարաց արգելուլ զնա անձկութիւն ծովուն՝ որ պարսպէր զեգիպտոս, ոյք և գՀարան իւրեանց։ այլ ընդ ծոլն՝ յոր նեղեցան նոքա, և՝ի ձեռն ցպոյն մուլ սէսի ապրեցան, ուրա անխափ անցին։ և ապա սկսանի զվերծ հատուցմանն՝ որ յայլ չարչարողացն նոյ նշանակելայսմիքն եգիպտացւոյն և ասորեստանեայն։

11 Այս հոգեին ղալիս ծովուն. և ցոհուեցոյն ամ խոր. կեռոց. և բուլոյ ամ հզօրեցոյն ասորեստանեայց, և իչխանեցի եգիպտացոց ցոհեցոյն։

12 Այս զբերացոյն զնա՝ ի ուղ ամ նոցա. և յանուն նորա պարծեսցին՝ ասէ տէր։

Յալիք ծովու առակ զմեծամեծքն փաղաց բաբելացւոյն՝ որ ելհար զերկիր՝ ոյք յաւուրն՝ յորում ել Թաթ ձեռինն յորմէն՝ և գրեր, զոր մեկնեաց գանկիել Թէ՝ վա աւերելոյ ձեր զաւազան եգիպ և պիղծ ձեռաք չշարիելոյ զայր սպասն՝ էառ ամ՝ի ձեռնէ զթագաւորութիւնն և ետ մարաց և պարսից։ Արդ՝ յետ այսր յաւուրս կիւրոսի և դարեհի զօրացաւ իրէլ՝ի ամ ամ, և պարծեր նովաւ՝ որ էած զնա արտաքս՝ի բաբելոնէն, և այս ժողովուրդ՝ որ կորագլուխ եր՝ի բարձրանալ թշնամեացն, բարձրացոյց զայս բանաց իւր՝ի կործանիլն նմ։ Այսպ սկսանի ասել վա մերձակայ իշխանացն՝ որք փութացան յիւրաքանչիւր ժամ

4 Այլ եղեալ ասէ ցնոսա. Ես ոչ ինչ եմ ընդ
դէմ ձեր, ոչ ինչ գործեմ զոր ոչ ուրախ
լիցի ժողովուրդն իմ, եւ ոչ ինչ ընդ
դէմ օրինացն հարանց մերոց, եւ ոչ
ընդ դէմ տաճարին։ 5 Եւ ոչ ինչ եմ
ընդ դէմ ձեր, զի ես ոչ գործեցի զայս
չարիս, զոր ասացին ինձ։ Այլ ոչ
հաւանեցաւ Փեստոս ազատել զնա,
զի ինքն ուզէր հաճոյանալ հրեայսն։
Եւ պատասխանի ետ Պաւղոսի եւ
ասէ. Կամիս՞ գնալ յԵրուսաղէմ, եւ
անդ դատիլ առաջի իմ վասն այսոցիկ
ամենայնի։ 6 Եւ Պաւղոս ասէ. Ես
յաթոռ կայսերին կայեմ, անդ պարտ
է ինձ դատիլ. զհրեայսն ոչ ինչ
գործեցի չարեաց, որպէս դու գի-
տես լաւ։ 7 Եթէ չարագործ եմ, եւ
արժանի մահու գործեցի ինչ, ոչ
երկնչիմ մեռանել. եւ եթէ ոչ ինչ է
ճշմարիտ յայսոցիկ զոր նոքա
չարչարեն զիս, ոչ ոք կարէ մատնել
զիս նոցա. կայսեր կամիմ վկայել։
8 Յայնժամ Փեստոս ընդ խորհրդա-
կանսն խորհեցաւ, եւ ասէ. Կայսեր
կամեցար վկայել, կայսեր երթիցես։
9 Եւ Ագրիպպաս թագաւոր եւ Բեռ-
նիկէ եկին յԵրուսաղէմ ողջունել
զՓեստոս։ 10 Եւ զի բազում աւուրս
անդ կային, պատմեաց Փեստոս
թագաւորին զբանս Պաւղոսի, եւ
ասէ. Այր մի է կապեալ յԵրուսաղէմ
զոր թողին քահանայապետքն եւ
ծերք ժողովրդեանն հրեից, եւ խնդ-
րեցին ինձ զնա դատապարտել։
11 Եւ ես պատասխանի ետու նոցա.
Ոչ է սովորութիւն հռոմայեցւոց
մատնել զոք ի մահ, մինչեւ ոչ
ունիցի զդատաւորսն երեսս առ
երեսս, եւ տեղի ունիցի նմա պա-
տասխանի առնուլ վասն յանցանացն
զոր ունիցի։ 12 Եւ նոքա եկեալ
հանդերձ ինձ հոս, ես առանց
երկարելոյ դատեցի զդատաստանն
եւ հրամայեցի զայրն բերել առաջի
իմ։ 13 Եւ զի նոքա կային անդ
բազում աւուրս, ասաց Ագրիպպաս
թագաւոր. Ես եւս կամիմ լսել զայր
զայն։ Ասէ. Վաղիւ լուիցես։ 14 Եւ
վաղիւն եկեալ Ագրիպպաս եւ Բեռ-
նիկէ հանդերձ մեծաւ փառաւորու-
թեամբ, եւ մտին ի տեղի լսելեաց
հանդերձ հազարապետօքն եւ այրե-
րովք մեծամեծաց քաղաքին, եւ
հրամանաւ Փեստոսի բերին զՊաւ-
ղոս։ 15 Եւ ասէ Փեստոս. Ագրիպ-
պաս թագաւոր եւ ամենայն այրք
որ հանդերձ մեզ էք հոս, տեսանէք
զայր զայն, զոր ամենայն բազմու-
թիւն հրեից աղաղակեաց առ իս
եւ ասէին, թէ ոչ արժան է նմա
կենդանի լինել։ 16 Եւ ես ոչ ինչ
գտի զնա արժանի մահու, այլ նա
ինքն կամեցաւ երթալ առ կայսր։
Վասն որոյ ոչ ինչ ունիմ գրել
տեառն իմում զնմանէ, վասն որոյ
եբեր զնա առաջի ձեր, եւ մանաւանդ
առաջի քո, Ագրիպպաս թագաւոր,
զի ունելով հարցուածս ոչ ինչ
գտանիցեմ զնա։ 17 Զի ինձ ոչ
երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 18 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 19 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 20 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 21 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 22 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 23 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 24 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 25 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 26 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 27 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 28 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 29 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 30 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 31 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 32 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 33 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 34 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 35 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 36 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 37 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 38 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 39 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 40 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 41 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 42 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 43 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 44 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 45 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 46 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 47 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 48 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 49 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 50 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 51 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 52 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 53 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 54 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 55 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 56 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 57 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 58 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 59 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 60 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 61 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 62 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 63 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 64 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 65 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 66 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 67 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 68 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 69 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 70 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 71 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 72 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 73 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 74 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 75 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 76 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 77 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 78 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 79 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 80 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 81 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 82 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 83 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 84 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 85 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 86 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 87 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 88 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 89 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 90 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 91 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 92 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 93 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 94 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 95 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 96 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 97 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զայն, եւ ոչ գրել զոր ինչ
ոչ ունիցիմ ի նմանէ։ Վասն որոյ
ես եբեր զնա առաջի ձեր, եւ
մանաւանդ առաջի քո, Ագրիպպաս
թագաւոր, զի ունելով հարցուածս
ոչ ինչ գտանիցեմ զնա։ 98 Զի ինձ
ոչ երեւի ամենեւին ապիկար առնել
զայր զ

եղբօր • և երեքեան նոքա վկայեն թէ՝ ոչ առին ինչ ի նոցանէ, և ոչ պահանջէր ին ի դատաւորացն ոչ մշաղաց և հացեփոխ. ոչ վարեաց սամանէլ զէն ուրուք և ոչ զերշիկակ թագաւորութիւնն վճռէին էր ի բաւանդ՝ որ պահանջէր յամենեցունց ըստ արժանեաց զհան իրաւանցն։ Իսրդ զայս երկու գաւազանս լեառ ելիցեն ետ ածի ձեռն յեռուսաղէմ և զօրաբաբելի, և խոստացաւ նոյ մեծամեծս բարեաց՝ ոչ վայրապար, այլ ոյ եղ հրեշտակն յեռուսաղէմ վկայութի, եթէ ի ճանապարհս իմ գնացեր և զհրամանս իմ պահես. ցես. իսկ որդիք նոյ խոստովեցան յայս ճանապարհ՝ և ոչ գնացին ըստ կամաց օրինացն, այլ գաւազանաւ պատուհասն զնաշինան փոխանակ հովուելոյ՝ կոտորեին։ յորս ոչ խնայեաց ածի՝ այլ մատնեաց ի ձեռս յուդայի զգաւազանէն իշխանաւութեանն և ետ ի տոհմն զնա չհանաւ և յուդայի զգաւազանէն իշխանաւութեանն և ետ յանտիքրոս, յայն՝ որ արածեաց զնաշինան սաստիկ և մեծամեծ չարուածովք. և զայս պատահմունս նշանակ մարգարէս ըստ կարգի։

8 Եւ բոլոյն վերս հովիւան ի գիւղ ոմն սեան. և ծնեալ անդ ի ի վերոյ նոցա, յանդ և անկին։ նոյա գալէին ի վերոյ ին։

Յանդի յորժամ էաւ ածի ի ձեռն թագաւորացն յուսաց զերկու իշխանաւութիւնն ոյ ասացաք, եբարձ զերիս հովիւան, զի պղծեցին զտաճարն և բարձին յերեմ զգաւազանն և զիածագ ւորս, և ծանրացաւ ածի ի վերս նոյ պատուհասքն։ եղ վեց, զի և անձինք նոյ ծանրացան ի վերս նոր արհամարհութիւնք պատուհասանց հարց։ Եւամեն՝ զայն ասէ՝ որ յոմանսն մակաբեալ պատահէաց, քանզի արգելեալ զնա ի սրտի զմիգեա՝ սպանին յոյնքն զնիզն և զորս ընդ իւր, որ ունէր զպատիւ քահանայութեն և զարքայութեն, և ծանրացաւ այնոս պատուհասն ոյ ի վերս նոյ։ և սուգ մեծ՝ գրեալ է թէ, առին

9 Եւ ասի ոչ հովուեսցէ ձեզ. որ ածանէ՝ գայ՛, և որ առասելոյն է՝ առասելոյ՛։ և ճաշեսցեն ներսեն իւրաքանչիւր միմեանց ընկերն իւրոյ։

Եւ եթէ ասաց՝ երկու գաւազանքն արածել զհաշինան, այժմ ընդ՞ր ասէ՝ ոչ հովուեմ. զի ոյ ասացաք, ոչ արածեաց քաղցրութի՝ այլ դառնութի, և տիրելով յանոցն այս գաւազանացն՝ բարձին զհովիւան, և ծանրացաւ ի վերս նոյ լծով ծառայութեն։ Ա՝ այ և ասէ ածի թէ՝ այլ ոչ ևս հովուեմ զձեզ քաղցրութի, որ գառնեցոյն է գայ՛։ և այս եղև յաւուրս մակաբայեցւոցն, զի քաղցրութի մեռան ի նոցանէ, և միացեալքն կերան զմարմինս ընկերացն, այլն զի հրէայքն գարձան ի հեթանոսութի, և սատակին զերջերս իւրեանց։

10 Եւ առի զգաւազանն իմ զհեզեցիկ, և ընկեցի զնա՝ յերկ զբաթն զոր եդի առ ամենայն ազգսն։

11 Եւ յերեսի յաւուր յայնմիկ։

Ընկեց զգաւազանն զհեզեցիկ, զի եառ անտիքրոս զազգսքն՝ և եդ կուռս ի տաճարն, և յերկիր կործանեաց զքահանայութեն կարգ՝ և եբարձ զնա, և ցրուեցաւ ոսխան ոյ յաւուր յայնմիկ, այն՝ զոր եդ ընդ տոհմն զևեաց, և ասէ՝ մի պակասեսցէ այր յազգէ քումմէ կալ առաջի իմ և արկանել խունկս. կամ զայն՝ զոր եդ ընդ յեսուայ և ասէ, դու դատեսցես զտուն իմ. կամ զոր ընդ ժողովրդեանն եդ՝ յասէն, եղիցի ամս յամոյ՝ և շաբաթ ի շաբաթէ, եկ լանիցեն յերեմէ երկիրպագանել ետն, և առնել զտն տաւեալ արհարացն։ Եւ այս վճռեցան նոյ զոր անարժանութի ծառանգեցին զնա, և վարեցին ի յուսնոց անտի զպատիւն՝ որ յայ։ Եւ ծանիցեն հանաւգեցին չհաշինա գոհեսոտ իմոյ. զի բան տեառն է։ Հանանացիս կոչէ զնա՝ զոր վարձիւք և կաշառօք առնուին զբահանայութին։ զի քանանն յերբայեցւոց

յոր գերեաց զԺողովուրդն, օր ոչ ասէն մարգարէքն։ այսպէս և ասաց, զի ծախ֊ին յոյնք զպատիւն կաշառոց՝ ասէն ցըկարգել քահանայապետան, թէ բարւոք թուի յաչս ձեր՝ զի մեք ածաք զձեզ և արարաք քահանայս, տուք զվարձն։ և նոքա ոչ խորշեցան, և ոչ արարին առնն զըոյց, և կամ ածին ի մէջ զօրհնան մովսէսի, այն՝ որ հրամանաւն այ օծ զահարոն և զորդիս նր, և ասացին թէ՝ յոյն ուռնիմք զպատիւս և ոչ ի ձէնջ, այլ վաղվաղակի կշռեցին զկաշառան և ետուն վարձ յուդասի՝ որ ծախեցին նյ բռնութ֊ք զքահանայապետին։ և անուանէ զվարձն երեսուն արծաթի յաչ զագս սակաւութ֊ն, զի ոչ ետուն ոչ խոստացան։ քանզի մէնե զատս և աղ֊ կիմոս պատեցան յուդասի անթիւ գանձս գոլ ի տաճարն, ոչ յայտ է ի պատմութ֊ն մակաբայեցւոցն։

13 Եւ ասէ ցնա ոչխ գոռ ցայդ ի բովս, և ձնիմ ըն ծոյլ էցէ, զոչխ և ես գոռայ ցոյլ վ֊ նոյս։ և ասէ ցէրեսուն արծաթին, և ասէի ի գուն գեղեցիկ, զոր դատեցան ինձ ի նոսանէ։

14 Եւ ընկեցէ զգաւազանն երկրորդ՝ զվիճակն, զորէ շուխս էի ի գլ յուդայ և ի գլ էֆրէմ։

Եւ այս է բանիւ։ ես էմ, զի յորժամ խոս֊տացաւ մէնե զատս անտիոքայ՝ անչափ գանձս գոլ ի տաճարն՝ արկ զբան նր ի բով, յորում ես էի էմ՝ քննել զբանն նր, թէ փարձ է և ճշմարիտ, այլ և ինքն անտիոքոս ճշմարիտ գտաւ ի տալ նմա զպատիւն, և եկեալ էմուտ ի տաճն աւն, և այլ ի բով խոզ֊ելոյն անդ քններ զբանն նր, յայնժամ քաղաքն այմ խոռ֊վեցաւ վս մտանելոյ թագաւորն ի տաճարն, իսկ բարկացեալ թագաւորն՝ ընկէց զգաւազանն վիճակի, այսինքն՝ զնշանաւութիւն արքայութէնն, և սպան զգաղափարացիան՝ և աւերեաց զտաճարն, և հրամանս ետ ամենուն գանալ ի կռ֊ռապաշտութի։ և յայնժամ ցրուէցաւ ուխտ խաղաղութէնն այ՝ զոր եգ առ զօրաբաբէլ Եւ յաւուրսն յայնոսիկ էրե֊

լէզուն վաճառօղ լսի։ արդ ասէ Թէ՝ զպատշաճ պատիւն և ըստ օրինացն ըզ֊քահանայութէն յերկիր ընկեցի, և առնուն զնս այնուհետև վաճառօղքն և գնօղքն, և նոքա արածէն զնաչխինքն իմ զնսոյացս։ Ո՞ի բանիւ։ Եսյսինքն՝ զի ներկ ած, և նր Թուլտէթէն այս լինի անկարգութիս։ և զի այսպէս է այս՝ յայտ է ի պատմութէն, զի սիմոնն քահանայապետ փախստական գնաց առ ազգսն փիւնիկեցւոց զօրավարն՝ և խոստացաւ ինչս վն զքահանայութէնն ետ֊ուն սեպհական խորէլոյ։ և անտիոքոս առաքեաց զնէն նր զէլեդոսս յէհմ, և գործ անօրէնութէ գործէը՝ կապէլ կծէլ տանջանօք, և նմա հրամայէր հնաս զանգել։ և անդ քահանայապետ գըրէ գըրէաց սիմոնի լինել փախստական, ոմն և՝ի մակաբայեցւոց գիրսն պատմի։ և ելեալ անտիոքոս ի հրէաստան՝ զքա֊հանայապետութէնն յասոնիայ ելզօր ոնիայ տայր, և ապա ի նմանէ հանելով՝ ի մենելաոսի ձեռս դնէր, որք և ընդ միմեանս անկեալք՝ մեծամեծ չարեաց պատճառք ազգին լինէին։ և ապա ապա նեալ զմենե զատս անտիոքոս՝ աղկիմոս որ ոչ էր յազգէ քահանայապետութէնն՝ կաշառօք յոյնօրէք զքահանայապետութէնն, և աղկիմոս զյոյնս ի մեծամեծ չա֊րիս գրգռէր ի վր ազգին։ Ա՛ւրդ այս պէս ի ձեռն յուդասոյ տուեալ այ ըզ֊գաւազանն զէլեզեցիկ՝ ցրէր զնս խոռ֊նոր ընդ տանն զևեայ, և առեալ զնս աղկիմոս վաճառով հովուէր խաչինն էֆլի բանիւն անտիոքոսյ՝ որ տուաւ յայ էարքարիչ նյ։

12 Եւ ասայէ ցնա, Եթէ բարւոք խոսէ ձեր՝ տուէ վշիյս իմ, ապա Եթէ ոչէ չէյ՝ տուէ։ Եւ կշռեցին վշիյս իր երեսուն արծաթի։

Ա՛յ զինքն ի գէմն յուդասոյ կերպա֊րանեալ առակ, զորս և յարոյց ի վր նյ։ ըստ որում և բաժակ ոսկի ի ձեռն տան նաբուգոդոնոսոր, և զոր նորա՝

երևեցան առաքինիքն մանաւանդ իբրև ի մովսիմ, որք և յետ բազում և մեծամեծ չարչարանացն որ ի վերս օրինացն, դարձեալ արժանիք գտան առնուլ յհին քահանայապետութեն և քահանայութենն։

ԱՅԼԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այլ ասի՞ց ինչ երևոյս գոռոզանալ. զինն՝ ինչ գիտեի՞ց ի, և զերիս՞ց ինչ գիտեի՞ց զիմեմ։ և ասեցից զիարևնան։

Տէրն մեր՝ որ բան գոլով՝ ոչ ելեն յերկիր և հաւ երկուս գառազանս բռնաւանայ զմարմինն և վասն, և կոչեցաւ մարմին նոր գերեզկութի՝ վասն ոչ ունելոյ զոգերազութի մեզացն՝ զոր էարկ ապաւ ի վերս բնութեան, ըստ այնմ՝ գերեզկի սեռանելով՝ քան զայմ որդիս մարդկան։ Իսկ զերկրորդն վճռակ, զի ոչ թէ արժանի էր նա խաչին՝ կամ պարտական, այլ փրկանակ ուրախութեն՝ որ կայր նմա առաջի, յանձն եառ զնաւ և վասն հնազանդելոյ կամացն Հօր՝ վճռաւ կեաց զնովքն ի մահ փրկանակ Հոգւոյ։

Այլ ոչ ծածկեց զնաւնան։ Այլ բերից զերեսս հովհան ի գոռ ոտեան։

Ապաքեաց զնաւնան ի ձեռն նախ գերեզկի գառազանաւն, յայտ է թէ՝ մարմնոյն, արարեալ ի մէջն մեծամեծ նշանս և վարդապետութենէնս զերկնից թագաւորութեն։ և եբարձ զպայծառ զուգութի նախ մտորեցուցիչ հոլմանացն, այսինքն՝ զհեդանայ և զարգապի գալիլեացւոյ. ոչ ասէր, որ նախ քան զնս էին գոյք էին և աւազակք, որոց ոչ լուան ոչխարքն։

Այլ ծանրացի անչն ի՞ ի վերոյ նոցա, տանչ և անչին նոցա գոչէին ի վերոյ ի՞։

Յայտ է թէ՝ առաջի պիղատոսի, յաւելին միաձայն՝ բարձ զդա և հան՝ ի խաչ։ արդ՝ ոչ նոքա փրկանակ արածէ լոյն նշանօք և բժշկութիւք, գոչեցին խաչէլ զնս, ծանրանամ և ես ի վերնոյն սրոյն հառամոց՝ և փշեամ երկաթի գառազանաւն։

Այլ ասի՞ ոչ հովհեցից ինչ. որ գառանէլոցն է գոյ, և որ առաքելոցն է առաքեալ։ և ճաշեալն էերեցեն խորհուրդս ընծերն իւրոյ։ Այլ ասէ չգառազանն իմ չէնչ վեցի, և ընկեցից զնա՝ ցերեկ ըստ իմ էր ես առ նա ծուղակ։ Այլ ցերեկ յաւուր յոյնիկ։

Ցարժամ էառ զմարմինն իւր զգերեզցիկ և ընկեց զնա ի ձեռանէ՝ ի չարչարանս և ի մահ, յասէլն ոհա երանեալ եմ, և որդի մարդոյ մատնի ի մահ։ և գիտեաք զի յետ երկուց աւուրց զառիկ լինի, և որդի մարդոյ մատնի ի խաչ երանեալ. յայնժամ եթող նա զերեզ յարաձելոյ ի մահ և ի սատակումն. ապ և ասէր առ նա, բարձրի՞ ի ձենջ արքայութիւն երկնից, և տացի ազգի որ առնիցէ զկամս նորա։

Այլ ծանիցեն չհանդուցեն զանչն ինոյ։ չի բան պեառն է։

Ամ կոչէ զնս քանանացիս վասն գործոց իւրեանց, ըստ այնմ՝ քանանու չաւակ և ոչ յուդայ։ կամ զի քանանի յերբայեցւոց լեզուն գնօղ ասի. արդ՝ ծանիցեն զհանդուցիչն, այսինքն՝ քահանայապետքն և գպիրք՝ որք կամեցան գնել զնս, ծանիցեն. զի, զհարհուրդ արկա նեալոյ իմոյ զգառազանն գերեզկիկ ի ձեռս իւրեանց՝ որ է մարմին իմ։

Օ չի բան պեառն է։ Այ՞ զի կամք այ է և այս, և ըստ հնազանդութեն Հօր՝ մատ նիմ ի ձեռս նոցին, վասն այսորիկ ի մասցին զայս. ուստի՞, ի խաչն իմմէ՝ զորս պահեցի միչտ ցայժմ, ըստ այնմ՝ պահեցի զնս յանուն քո՝ և ոչ ոք կորեաւ, բայց միայն որդին կորստեան. և զի խաչն էին նոր առաքեալքն, զինքն անուանէ ինոն՝ յասէլն, մի երկնչիր Հօտ փոքրիկ. Այլ ի սոցանէ ստորանեալ յուդա՝ ծանոյց մատնութեն գնոցա հրեից զհարհուրդ ինն մերոյ, զոր ազգ դեաց բանն այ նախ քան զերկուս աւուրս զատկին։

Այլ ասացէ ցնս, թէ բարեւ նուէր յանչ ձեր՝ ոչ չերեցս ի. ոգո թէ ոչ երկոյս ասացեալ

Գայլն ապականիչ՝ որ օգուեցաւ ի հո տէ գառանցն , զայս ասաց առ քահա նայապետսն , Թէ բարւոք Թուի՛ ձեզ սպանանել զարգապետսն իմ և հաճել եք ընդ սմին՝ տուք զարձս մատուռն իմոյ , ոդա՛ Ես ո՛չ չորս տրէպ , և քննե ցեք , եթէ ե՛ս արժանի մահու՝ եթէ ո՛չ. իսկ նոքա զի՞նչ , ոչ փոյթ արարին գա տուոյ՝ և ո՛չ քննէին , այլ մանաւանդ խնդացին ընդ մանուչին։ Եւ զայս տե սեալ մարգարէ՛ն՝ ասէ ։

Եւ ելանէին շէրէն իւ էբէսէն արծաթ։ Այս արգարէս զինքն ի գե՛մս մանչին առնու . քանզի քնի էր աշակերա՛ն և ի նա գնդէն , որոյ և կշռեցին զվարձ վա ճառուն գնոյ քահանայքն երեսուն արծաթի՛ ի գլխոյս ածեալ զկանխա տեսութիւնս։

Եւ ասէ ցե՛ տէր , տո՛ւր զայդ ի բո՛ւխ , և տնկե՛ Ես էդէ էդէ , ոդէս Ես ես գոռ էդէ վե՛ նոցս։

Եւ զայս զայն կայտառնէ՝ զոր ասէ աւե տարանն նը , Թէ էբրև ետես յուդա զնոյն Լեթէ պարտաւորեցաւ՝ զղջացաւ։ Ո՛ է ասէլն Թէ՝ ասաց ցե՛ տէր , տո՛ւր տո ղայդ ի բո՛ւխ , ցուցանէ Թէ՝ ածպային ագդմամբ խոկաց յուդա ի միտս իւր , և քննեաւ տա՛ ի բուխ Թէ իրաւացի՛ է զև այս և փորձէ կամ ձշմարի՛տ քրի ստոսն է , որ փորձ գտաւ նմա և ճշմա րիտ՝ նշանաւքն բժշկութիւնն և արգա րութիւնն . արդ արկ ո՛վ յուդա զար ծաթդ՝ զոր առեր , ի բուխ սրտի քոյ , և քննեա՛ , Թէ այդ՛պէս արժանի սերն քո , զոր վաճառեցեր դու՝ և գնեցին հրեայքն։

Եւ ասաց ցնա Թէ՝ ի տունն տեն արկ , այլ միայն ի բուխ՝ ևս չոր ժամ էարկ զնա ի բուխ մտաց իւրոց , և փորձեալ հաւատարեաց ընդ գեմ փորձ և ուղի զ գործոցն քոյ՝ զղջացա՛ և էառ զար ծաթն և ընկէց ի տունն տեն ի բուխ , այսինքն ի քննութիւն քահանայապետին իւր

մտաց , և յաւել ի վե՛ր զասելն Մեղայ զի մատնեցի զարիւն արդար , ևս նոքա ո՛չ քննէին և ո՛չ փորձէին , այլ անփոյթ արարին այնպիսի քննութիւն արժանացոյն և համ մատուցոյ ընդ գործս տեն , այլ և յուդա արար . յաղագս որոյ յուդա ի բարբառմանէ հրէայն զոր արկ ի բուխ մտաց իւրոց և եգիտ փորձ և ընտիր զքո , և անփորձ զդէն նր զարժանն , չոգա՛ խեղդեցաւ . իսկ նոքա յաւե լէին նմա և զնաչն , ոյզ և ասէ ։

14 Եւ ընէզի չէռաշտնն էէյբրէ՝ չէյճոն, ցէէչ շո՛ռ իւ՛ ի գլ յո՛ռոյ Ե՛ գլէյէլ ։

Ո՛ ի ինքն ընկեց զնաչն՝ զոր նոքա կա ռուցին , և պրկեցաւ ի վե՛ր նր . ոյզ և ասէր , իշխանութի՛ն ունիմ գնել զանձն իմ՝ և իշխանութի՛ն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա։ Եւ՝ յորժամ արկա՛ խաչն , և ո՛չ հաւանեցան քահանայա պետքն յուդայի՝ որ ասաց , Թէ մեղայ՝ զի զարիւն արդար մատնեցի , յայնժամ ցրուեցաւ ուխտ խաղաղութեն այ՝ որ ընդ իւր , և ասաց առնն քո , մի լայր ի վե՛ր իմ՝ այլ լացէք ի վե՛ր անձանց ձե րոց , զի եկեսցեն աւուրք յորս ասի ցեն լերանց , Թէ անկարո՛ք ի վե՛ր մեր , և բլոյց Թէ՝ ծածկեցէ՛ք զմե՛ զ ի ե՛ Թէ ընդ վայս գաւառ զայս արարին , ընդ էրն զի՞նչ լինիցի։

15 Եւ ասէ ցե՛ տէր էռէյեա՛ . ո՛ռ գո՛ ւէչ գ՛ոչեն՛ հալ՛ւ՛ն՛ ըն՛ հալ՛ւ՛ն՛ ա՛ֆեռ ։

16 Ո՛ ի ա՛ֆռասուն ե՛ս յոռ՛ոյնն՛ հալ՛ւ՛ն՛ ա՛ֆեռ ի վէրոց էէյեն . չվռասուն ո՛չ՝ ե՛ ֆռնյնյե , և չոյռ՛ուեսուն ո՛չ ե՛ռէյեն , և ըշ բ՛ռյե՛ռ՛ն ո՛չ բ՛ֆչ՛ն՛յե , և չռ՛ն՛ն՛ ո՛չ ե՛ռ՛ր՛ռ՛ ն՛ե՛ռ՛ֆ՛ե , և ե՛ռ՛ռ՛ն՛ ե՛ռ՛ռ՛ն՛ ընռ՛ռ՛ռ՛ն՛ֆ՛ն՛ ն՛ե՛ռ՛ֆ՛ե , և չռ՛ռ՛ռ՛ն՛ ն՛ռ՛ռ՛ ե՛ռ՛ռ՛ն՛ֆ՛ն՛ ։

Ա՛մէ՛ն անսիռքայ ասէ զայս՝ որ ե՛ղև նշ՝ հալ՛ւ՛ն՛ խ՛ռ՛ռ՛ և չռ՛ռ՛ռ՛ն՛ֆ՛ն՛ , և ռ՛ռ՛ռ՛ռ՛ պէ՛ռ՛ռ՛ զն՛ռ՛ և ե՛ռ՛ե՛ռ՛ զմ՛ռ՛ն՛ֆ՛ն՛ նռ՛ռ՛ն՛ սպանմամբ . կամ՛ վ՛ռ՛ քահանայապետ ութ՛ն՛ նշ՝ որք չ՛ռ՛ռ՛ տ՛ռ՛ն՛ մ՛ե՛ռ՛ռ՛ չռ՛ռ՛ռ՛ռ՛ն՛ֆ՛ն՛ կացին , և խ՛ռ՛ռ՛ ռ՛ռ՛ռ՛ չռ՛ռ՛ռ՛ն՛ զն՛ռ՛ ,

Գլուխ. Ճբ. Կամ. ա.

1 Ասաց բանի տեառն ՚ի վերայ ինէն ։
Արարէալ սկսանի վե գովգայ մարգարէանալ, ուստի և սկիզբն դնեք բանից այս առաջ՝ և առ յապայ պահոտսմանն իրէլի կանխատեսութիւն։ Ասէ տէր ոբ ՅԽէօ ղէրկնա՝ և ասի հիմառնա երկ։ և հաստատ ղգէ ՚ուրդոյ ՚էնու։ Կամ զուժգնութիւն ղօրութենն այ դնեք, այ զի զայս գիտելով՝ հաւատարիմ լինցի առ ՚Ինամանէ պատգամըն։ զի նա ասէ խոսի ընդ ձեզ՝ որ զերկինդ այդպես յարկեաց, և զերկիր հաստատուն հիմ նեցոյց, և ստեղծ զմարդն բանաւոր կենդանի։

2 Կհաստատի ես գինէ ընդ իրէնս ղտեսս ղոբ ծառս ՚ի ծղվերդոյ ոբ ըստ նովս էին։

Այ եթէ ՚ի կործանումն շարժի եէմ՝ այլ ինքն շարժ զսեամն դրաց իւրոց, և բանայ զդրունս իւր եւ լանէ որդւոց իւրոց ՚ի պատերազմ ՚ի վե ժողովրդոց դոցն գովգայ՝ որ գան նստին շուրջ զնովս, պաշարել զնա։ Այ ՚ի հրէաստա նի եղեալ պաշտօնն եէին։ Կարձեալ՝ և այս ոչ եթէ զի եէմ պաշարեցի, այլ զի նոյն ինքն ոչ ՚ի բացակայ երկիր ընծայեցի՝ և ՚ի հեռաւոր գաւառս ՚ի մարտ դիմեցի, այլ նոյն ինքն ՚ի հրէաստանի՝ և բազում ժողովրդս և աղգս պաշարեցի։

3 Այ եղէալ յաւուր յայնմիկ երէց չէի իրէս ղտի ի խոհն ու հեղհեղսաց։ ու ոբ ես եղեալ չնս (ՅեզեՏեվ ՅեզեՏեցի՝ և) ես ոսկերվ կոսկեցի։

Ո ի այնպէս համարեցաւ տունն գովգայ ՚ի միտս իւր, թէ ոչ զբար մի առնարգ կոխեցի զնա. բայց յորժամ ժպրհեցաւ ՚ի կոխել մեծամեծ խոզոտումն խոզոտեցաւ ՚Ինամանէ։ բայց երբ բայեցին պղպղեցաւ ասէ։

այսինքն՝ ակիւզաս և սխմաքոս և այլքն։ քանզի ուսուցանէ պատմութիւն թէ՝ ակիւզաս գնեաց իւր ՚ի հռոմոց զթագ գաւարէնն ՚ի վե նց, և ոչ ՚ինոցանէ ոք կարէր վարել զնոսին ըստ կամաց օրէնացն, այլ օրստորն յեղծումն գնայր կարգն միջև։ ՚ի բնայինն առնելն վեր պատռիւն։ Կամ դարձեալ՝ հովիւ տը գ՚ետ ասէ՝ զնեռանն, որ գալոց է առ հրեայս յետ քրիստոսի։ ոյ վկայեաց ինքնին ՚որ, ես եկի յանուն հօր իմոյ՝ և ոչ ընկալարուք, եթէ այլ ոք յիւր յանունն եկեսցէ՝ զնա ընդունիցիք, և ինքեանք ակն ունին այժմ յառնելոյ նմ։ Կարդ՝ սա յորժամ գայ այսպիսի չարիս առնէ։ ըստ որում ասէ մրիգրէս, թէ հնար է՝ և զընտրեալսն և զամեն շաւիղս փաթթայ խոտորեցուցանել։ այլ և կարձին աւուրքն վե ընտրելոցն, և սատակեսցէ զնա ՚որ յո հոգւով բերանոյ իւրոյ, և խափանեսցէ յայտնութ գալստեան իւրոյ։

17 Ա՚վ աստգածդ ասօ՝ ոբ ընդ վայր հո էէ չիջնիս։ սուբ ՚ի քաղաի նոբ՝ և յոյն իւ աշոյ։ քաղաի նոբ գօսանալով գօսասցի, և ոչն իւ աշոյ՝ կոբանալով կոբասցի։

Յաղագս չարեացն և սուտանուն քահանայապետին ասէ՝ ոյք խցին զաչկոնել զմիաբանեալ ՚ի հեռաւոր գաւառս՝ ՚ի մարտ դիմեցից, և ոչ ՚ինոցանէ ոք կարէ վարել զնոսին ըստ կամաց օրինացն, այլ օրստորն յեղծումն գնայ։ Այ յոն իւ աշոյ։ Կայրինքն՝ միաբն խաւարեցաւ ՚ի ուսանէլոյ զօրէնսն հոգևորապէս, այլ ձախով ուսանէին միայն մարմնապէս։ վե որոյ այ յաչաց եղեն՝ և ամ մարգիկան ատելիք եղեն, ոյ և գրէ առաքեալն։

4 Եւ ծաղկեցոյն ի վերոյ նոցա ամէն ազգ
էրէտ։ Քանզի յոյժ ասէ ոչ ոք ածկոյթ,
հարեւ չեն էրկրէ պոկեցաք, և չկէ
ծնեալ նոցա յիմարութիւն։

Եւ զի բազում կեր ժողովուրդն գովեցայ։ Եղեկիել յանուանէ Թումէ զազգն
սըն, իշխանն սակ՝ ոսվանեմքայ և Թագ
բելայ, և ընդ նա պաղսիկք և Եթովպա
ցիք, լիբեացիք և լիբացիք ամէնին սա
զաբանեալ վհանոզ, գամէր՝ և ամ՛ն
որ շուրջ զնովա, և տունն Թորգամայ
ի ծագաց հիւսիսոյ, և ազգք բազումք
ընդ քեզ։ Տէ՛ զբազմութի ազգացս։
ազգա եկեալ յեզեմ՝ հարան մեծամեծ
հարուածովք։ ոմն և զայսորիկ յերկ
նակն ասէ եզեկիել, և եղիցի յաւուր
յայնմիկ՝ յորում եկեսցէ գովէ, ելցէ
սրտմտութի իմ, և կռէնցից զակ սրոյ ի
վը՛ նր՝ ասէ տէր, սաւր առն ի վը՛ եղ
բօր իւրոյ լինի, և դատեցայց զնա հէ
դեզոք անձրևաց և վիմօք կարկտի։ Եւ
ի վերոյ ոանն յոգոյ բոցէ շէ՛ էի, և
չէ՛ էրէվոր ազէոց հոդէ նոգոնքեան։
Եւ ասէ և զայս եզեկիել, ահաասկի ես
ի վը՛ քո գո՛գ՝ ասէ տէր, և ժողովեցից
զքեզ ի վը՛ լերանցն իսրա՛լ, և կորուսից
զաղէն քո ի ձախմէ ձեռանէ քոմմէ,
և զնետս քո յասլմէ ձեռանէ քոմմէ,
և անկանիցիս դու՝ և ազգքն որ ը՛ քեզ

5 Եւ ասացէն հոդոգոգոյ յոգոյ ի ծէրպա
էրեանց · գոցոյ գ՛ չէհուկէ ենէ՛ ի
յեան գնաան ածկոյթ ի նոցա։

Ոբք եկին բանակք գովդայ՝ շուրջ զե
բուսաղէմաւ նստան, և անդ կործա
նեաց զնա ած · զայս իբրև տեսին հա
զարապետքն՝ որք բնակեալ էին ի գա
ւառսն արտաքոյ քաղաքին, ասէին ի
սիրտս իւրեանց, եթէ հանդիսան այ՝
ի մէջ եչ՛ մի, և յաղթուիցին տանն
դաւթի · ելցուք և մեք՝ բնակեցուք
ի քաղաքն օրհնեալ ի ներքոյ ձեռն
իմամցին այ։ Եւ՝ քանզի խորհեցան
նոքա յայս կարծիս մտօք իւրեանց,

տայ և նոցին խրախոյս յաղթութենէն՝
յասելն ի բերան

6 Ցաւսոյր յոյնիկ եղեց չհաղթութեան յո
գոյ էրէս չհաւնչօղ հրոյ ի գէ էոյտ,
և էրէս չնոյնոգոյ հրոյ ի գէ եչ՛ տ, և
չէրկոտեն յոգէ և յոհնէկ չէ՛ ծաղկե՛ցոյ
չ՛ոբնոկի ։

Եւ դիմ ասէ՝ ես զօրացուցից զբնակիչս
հրէաստանի, զի ոչ մի խանձոյ զանա
տառ հրդեհէ, կամ ես առաւել էրը
զամբար զդիւրակէզ խոռի՛ եղեգան,
այնպէս սուր ոչ կերիցէ յազ և յահեակ
զժողովուրդս գովգայ։ Եւ զի այսպէս
եղիցի այս՝ լուր յեզեկիէլէ։ և զինա
մս ասէ՝ Թաղեացեն զնա ամ ժողովուրդ
երկրին, և արք գումարեսցին շրջիկ և
Թաղել զմնացորդս ի վը՛ երեսաց երկ
րին։ Եւ՝ տէս զնաձայնն յազգուհին,
զի զոր ի միամաւուր ոչ զնաբ կիկ
զեցին, յեօթն ամս զապատաւ մարմ
նոցն ապա կարացին ամփոփել։

7 Եւ գոյնեալ բնակեսցէ էրէ՛ ասահկին յէ՛,
Եւ ոգրեցասցէ զէր շյօրնա յոգոյ ոչ
Եւ՛ ի պէրճանէն ։

Երկուքն եղիս փրկութի՛ գաւառին
և քաղաքին, և՛ ձեռն երկուքն տունս
յազգութենէն։ վն այսորիկ ոչ էլնն հա
զարապետքն բնակիլ յէ՛ էմ՝ ոչ խորհե
ցան, այլ ինքն առանձինն բնակեաց, և
յարկք և գեօղքն կիւրքապանչիւր տէղ։
Ո՛ի՛ գնբոնեսցեն զարշան ասն զա
քէ, և հզգոտնեսցեն բնակչոց եչ՛ ի վերոյ
ասն յոգոյ։ Վհանզիլ յազգութենէն հա
սասար տունս գաւառին և քաղաքին,
և ոչ կարեն նա վն ամրութե պարսպին
և օրհնեալ տեղոյն մեծաբանել՝ ոչ
յաւուրս եզեկիայ, ի վը՛ ձեր բնակիչք
հրէաստանի թէ՝ նոքօք փրկեցայք։

8 Եւ եղիցի յաւուր յոյնիկ զաղաղոնեցոյ ասր
ոչ բնակչոց եչ՛ ։ և եչիցէ որ ոնոր էցէ
՝ինս յոգոյ յոյնիկ՝ էրէս չգոնն ։ և
ասանն գասնի՛ էրէս չգոնն ։, էրէս
չհրէչոոն զեասն ասալէ նոցա,

Վհան

•Բանզի դաւիթ պարապաբաւն զմի հօկայ եւսան. իսկ սոքա զբազումս, ոմն պաշտպանութիւք՝ այ՝ որ զօրացոյց զնա։ Եւ ասէն թագաւորն էէլ՝ ասացեալ այ. սկիզբ՝ որ զամ ինչ կարօղ է առնել՝ ըստ այնմ՝ զամ զոր ինչ կամիցիս և արար այր՝ յերկինս և յերկրի. այսպէս և նոքա, և իրրեւ զհրեշտակն՝ որ եւ առալին նոյ ի ժամանակի էլից հարցն նոյ յէգիպտոսէ, այն՝ որ գնայր առաջի և սատակէր զԼըզ նամիան։ Բայց կատարի այս ի վերմանկաբայեցոցն՝ յորոց աւուրս պաշտպանեաց աճ և փրկեաց զընակիչսն էֆմի ի ծառայութիւն անտի յումանցն, և զոլացոյց զնա՝ ոմն զդաւիթ ի պատերազմի։

9 Եւ եղեւ յաւուր յայնմի խնդրեցէք բանս նոր, զի ոչ ոգւոյ եկեալ ի վերոյ էֆի։

Որ էֆմի. յայտ է թէ եկեղեցւոյ, զի իբրեւ առեալ ածէր նա զձառս վասն յաղթութեան անդ զորաբաբելի, եւ գնոյ նա առ յաղթութի՝ առն մեծոյ որ յաւուրս չարչարանաց իւրոց խնդրեաց, և եբարձ ի մինչ զընաղան դիւցազն մարտս և էտ մեզ կոխան՝ յասէն, քաջ յաղերեցարուք՝ զի ես յաղթեցի Հին։

10 Եւ հեվէց ի վերոյ ոմանն գոլուի՝ և ի վերս բնակչաց եկեն հոգի ընդհոյ և գեղեր։

Ոչ ի վերս հնոյն դաւթի տանն, այլ ի վերս որդւոց նր՝ որ նստաւ յաթոռ նր թագաւոր, և կանգնեաց զարկի նր զանկեալն և զկործանեալն ի վերս նր տանին. յայտ է, թէ աշակերտացն որ ժողովեալ եկին ի վերնատունն, հեզեալ սիրեցաւ երկինից հոգին շնորհաց յայ հօրէ, որով զթացաւ ի նոսին և միխիթարեաց զնս։ Ըստ ասէ լոյն, միխիթարիչն հոգին սրբ՝ նա ուսուսցէ ձեզ զամ։ Լըզդ՝ եկեալ հեզեալ սա յերկինից՝ ոչ միայն ի վերնատունն յառաքեալսն ան, այլ և ի մեզ համ բնակչաց եֆմի գրե. քանզի խօսել սիեալ ընդ նոսա յառաքեալսն ոչ պետեւ կատարի և միրեալ երեք հազարս, և դարձեալ հինգ հազարս՝ արար զընակիչան եֆմի հոգիացեալս։ Ըստ հայոցին ասէ։ Ըստ դարձելոյն հայերացին ասէ՝ որ խոցեցինն։ Ընտ ասելոյ առնն պետրոսի զվարդապետութիւնն զղջացան և աստեն, զի՝ ինչ պարտ է մեզ առնել. ասէ պետրոս, ապաշխարեցէք և միրտեցարուք. և այսպէս միրտել երուսաղէմացիքն՝ դարձան հայեցան ճշմարիտ հաւատով առ քս՝ զոր նախ ի զատկին տօնի խոցեալ էին, և եղեն նոա երկրպագու։ Ըստ՝ փոխանակ կոտորելոյն. և ծնեալ էին ի վերոյ նորա ևս էէլ ի վերս երէլ։ Որ կաքաւելոյ յայտ է թէ այն էր՝ զոր ի ժամ չարչարանաց նր կաքաւէին և այսանեալ նախատէին՝ յասէլն, էլ՝ ի խաչէդ՝ եթէ որդի ես այ։ Որժամ հաւատացին՝ կամ մեծ և ապաշաւանս ստացան, յաղագս այսորիկ և ագաչին՝ ոմն մայր ի վերս միամոր և սիրելի որդւոյ, վասն զի զառաջնորդն կենաց սպանին։ Ըստ ո՞սրա կոծոզքս, նորա՝ ոչք զհոգին առին և միրտեցան։ յաղագս որոց գրեալ է, էր բազմութիւն հաւատացելոցն սիրտ և անձն մի։ Ըստ ալեքսեայն ազէ՝ էէլ ի վերոյ անգրկնան։ Ոչ թէ զանգրանիկն աշխարհն, այլ զանձինս իւրեանց՝ որք զանգրանիկն այ սպանին. կամ թէ՝ վասն նշ ասէ զայս, որք ի ժամ չարչարանաց ետն մերոյ կացեալ ի հեռաստ կանայքն կոծէին և բաղխէին զկուրծս իւրեանց ողբալք, այնպիսի գթամբ այ մայր յորժամ զսիրելի և զանգրանիկ որդի ունիցի մեռեալ ետչի։

11 Ցառաջ յայնիկ սասկոյն՝ նոր չէ։ էէլ չնոր նաեւնեայ հաւորելոյ ի բաշէ։

Բայց եբրայեցին ասէ, իբրև զկործորդւոյն ամենայ ի դաշտին մագդալէայ։ Ըստ որդի ամենայ յովսիան էր թագաւոր նախանձայոյզ և քինախնդիր այ, զի դարձոյց նա զկենդանեան զայնոսիկ իմաստութիւք իւրով յերկրէ պագութի այ իւրոյ, և մեռելոցն որոց ոչ գոյր կենդանութի և յաղաւթիւնն դաւ-

բռնութեանէ հրեից՝ որք խոցէին զայն ։ որոյ վասն էր ողբալն նոցա։ և քանզի միամօրի էր որ մեր յերկրի, և միածին հօր իւրոյ և սիրելի, ասէ՝ կոծ եսցէ իբրև ի վերայ սիրելւոյ և միամօրու։ և զի անդրանիկ էր նա, ասէ դարձեալ՝ աշխարհացեն զողջս ի վերայ նր զողջմամ, ոչ ի վերայ անդրանկի։

12 Խօսեսցի երկիր ըստ ազգս ազգաց ։ ազգս առանձինն։

13 Ազգն գանն գտանի առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն։ ազգ գանն նեղեսցի ։ և առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն։

Զաթան՝ զորդին դաւթի ասէ, և զի այս ազգքս անուանեալք էին ի մէջ հրեից՝ ուստի՞ւն դաւթի և նաթանայ, վասն այսորիկ եդ ի վերայ նց զսուգս ։ Զբրայեցին միւս ազգ առանձին դնէ։ Ազգ գանն զնեսցի առանձինն, և կանայք նոցա առանձինն։ Ո՞ստուն դաւթի և նաթանայ փոխանակ տան թագաւորութեանն հրաւիրէ ի սուգս, իսկ զզստուն զնեսցի և շնաւանի փոխանակ տան քահանայութեան։ և ընդհէր կոծին, վասն այնր՝ զի բարձաւ ուրախութիւն նց ի մահուանն նր, և ջնջեցաւ թագաւորուն նց յոտքանէն զարքայութի՞ն ուր մերոյ, և հերձաւ քահանայութի՞ն նց ի պատառս։ Ի վերայ նր զողպարտութիւ զպատմուճան քահանայապետին իւրեանց ։ Զայս ոզբս եհած ի վերայ ինքն ասէ, գաստերք եհմի մի լայք ի վերայ իմ, այլ դարձիք լացէք ի վերայ անձանց ձերոց՝ և ի վերայ որդւոց ձերոց, զի եկեսցեն աւուրք՝ յորս լսեսք ի վերայ ձեր մարգարէութիւն ովսեայ ։ և ասիցեք լերանց թէ՝ անկարուք ի վերայ մեր, և բլրոց թէ՝ ծածկեցէք զմեզ։ Զայս և ինքեանք իսկ յայտ արարին զատանկիսք անձանց ի ժամս անդ խաչելոյն՝ յորժամ բազխէին զկուրծս իւրեանց և ասէին ։ վայ է մեզ՝ զի հասեալ են դատաստանք աւետ ։ Ասկ այս դատաստան ևն եհան

դառնալ յուրացութէ՞ անտի, զպատիժ պատուհասի յանցանաց նր ընդ ոսկերս նր անցոյց։ Արդ այն այս՝ որ նմանող եղև արդարութէ իւրով դաւթի՝ որ ոչ ևթող փառք նախանձուն նմանել նմա միւսոյ ի թագաւորացն, բայց ևթէ այս յոլովք՝ որ մեծացան բարձրացաւ ի սեր այ իւրոյ հաւատարնմա, և յորժամ եղև մահ նր այնպիսի տարադէպ և արագ՝ ստրջուն մեծ եղև և հիացումն ամենից զի ասէին, այր մի՝ որում մեծամեծ աւետիք տուան նմա ի ձեռն մարգարէ կնոջն խոդեայ, գաւաճ յանկարծակի խոցեալ ի նետից, ոչ յառնէ պատերազմողէ՝ այլ ի կաղէ, քանզի կոյն փարաօն սպան զնա։ ըստ քանչանալին և ասէին, զոր ոչ լուաւ ունկն մեր զյանցանս նր ահաւասիկ ընդ թեռնութեամբ հանապազ զողջմամ մահ նր տղբովք երեմիայի, և աշխարհաբեմբ ի վերայ նր։ ուստի և մեծ հիացմամբ սաստկացաւ կոծ նր առաւել քան զամենայն ազգս, ըստ այմ նմանութէ՞ սաստկացաւ ի վերայ նոն մերոյ, ոչ և վկայէ մարգարէս։ քանզի ոչ էին նր յանցանք ինչ, ոչ և գրեալ է վասն նր, ոչ արար մեղս և ոչ գտաւ նենգութէ՞ ի բերան նր։ և նա ինքն իսկ ասաց, ոչ ի ձենէ յանդէ մանեսցէ զնս վասն մեղաց։ և փոխանակ այսոցիկ գտաւ նա խոցեալ ի տիգ, ոչ թէ ի վերայ կառաց պատուոյ որդիին ամենայն, այլ ի վերայ խաչին անարգանաց որդիին դաւթայ։ ոչ զի այն՝ առ որ ոչ գտաւ անօրէնութէ՞, զմեզս բազմաց բարձեալ, բայց սակայն եղև ի վերայ նր կոծ մեծ վասն վհատութեան պատժին պատուհասի, և երանի՛ թէ կոծ միայն որ բազում ի միասին ժողովին և ի մի՛ մեանց մխիթարին, այլ ցրուն աշակերտացն և փախուստ առաքելոցն և հեռանալ մերձաւորացն և ինձնումն հատ տուգ լոցն, այս է կոծ մեծ և ճշմարիտ, զի աշխարհին և կոծեցին հեռաւորքն՝ որք լուան, ի վերայ մերձաւորացն ։ քանզի ի միասին գալ և կոծել ոչ կարացին վասն

եհաս ի վը նչ ի տօնի անդ զատիկին՝ յորում պարին նոքա կոծ բարեկամաց ոն մերոյ՝ մահուամբ նր. և եղև կոծ ի վը նչ զատիկն մեծամեծ հարուա ծովքն՝ զոր ածին ի վը նչ հովմայէք ցիքն, զի եղև դիակունք նչ իբրև աղբ դաշտապարհըն, և սաստկացաւ տիրեց ի վը նոցին կոծ մինչև ցայսօր ժամս նակի՝ և մինչև յաւիտեան յաւիտ նից, զի ամ յամէ և տարւոջէ ի տարի տօնեն նոքա զկոծն մեծ յամ ազգս իւրեանց վ աւերածոյ քաղաքին և ին իւրեանց, որ յետ խաչելութեան ոն մերոյ եղև ի վերպիանոսէ՝ որ պաս տեաց զտէրմէ յատակել զնա, և եսան զտրգիս իւր ի նմա՝ ըստ նախ ոն մերոյ ասելոյն։ Ա՜ այսորիկ միա համառօտ առնու զամս ազգն ի կործ, զի միանգամայն տիրեաց նչ կործանումն։

14 Զգիտէն ազգ ոնցեաւ ասահինն, և նչ նոյ նոցա ասահինն։

Ծ ի սակաւ մնաց յազգացն ի հարճատոց անդ Հռոմոց վ ին ասէ, թէ ոչ ազգն այլ մնացուածն ողբասցէն։

Գլուխ Ժգ. Լաոն։

1 Յառաջ յոյնին եղեալ էր պէտ իշխել ոմն գաւիթ ի փոխանն և ի սրահն։

Լբրայեցին ասէ, եղեցի աղբիւր բազ ցեալ ի տան դաւթի ։ Լաս որ է օրն. յոյսն է՝ չարչարանաց նր՝ յորմէ կոծէին նոքա, բայց աղբիւր ի տանն դաւթի՝ ի տաճար ածաւթէն՝ ի մարմինն բղխումն ջրոյն և արեանն՝ որ հեղաւ ընդ բացեալ նր ի գինուորէն կողն և լուաց զանէծն ադամայ ։ Կամ վասն հոգւոյն ին՝ զի ասէ՝ որ բղխեաց ի տունն դաւթի ի վերնատունն խորհրդոյ ոն մերոյ, և լուսաւորեաց զաշխարհս, ոչ և ասէ։

2 Լո եղեալ յոյսս յոյնին բոլոյն պէս զանուանս կոյս յերլէ ։ և ոչ ևս եղեալ յետոյ։

Լդրարև յօրն՝ յորում պատարագեցաւ գառնն Հաշտարար Հի, խորտակեցաւ զօրութիւնն սատկի, և ջնջեցաւ կռապաշտութիւն ։ Լո զոյս մարգարէն եաչյս պիղծ բոլոյն ։ Պատ մարգարէս անուանէ՝ որք բարձան աղանդօք իւրեանց ընդ կռապաշտութեն։

3 Լո եղեալ ին մարգարէսոյն ոչ գոհասին, և ասացէն ցնս հոյր և մայր էր ոչ ծնան զնս , գ՝ էեղէէ՝ չի սուտ խօսեցաւ յոհան ոն։ և խոփանէցէն զնս հոյր և մայր ոզո ոչ ծնան զնս՝ ի մարգարէսնելոյն։

Ծայս ոչ վ ասոցն ասէ՝ այլ յայտագս ճշմարիցն , զի սոցա մարգարէութին յամէն արար զսուտսն և խափանեաց, և ոչք են սոքա, որ մեր և առաքեալքն նր , առ որս ասացին հրեայքն՝ ծնօղք նոցին, թէ սուտ խօսիք , սամարացի է՝ և դիւահար, և ոչ թէ միայն խափանեցին՝ այլև ի խաչ բևեռեցին, և զառաքեալսն քարկոծ արարին ։

4 Լո եղեալ յոյսս յոյնին ոմանչեացն մոգ գոբէն յիւոհանիչոր պետչնէ ի մարգարէութեանն խրեանց։

Լդր Թէպետ և հայր և մայր ոչ հրեայքն վուԹային խափանել զնս, սակայն նոքա ոչ լռեալ դադարեցին՝ այլ դարձան ի հնԹանոս և ամբոխացուցին զնս ի մեծար սուտս մարգարեական իմաստիցն, և դարձուցին ի ճշմարիտ գիտութիւն։ Լո չգեցչին գեղն մոչնչնա՝ գոհանալ չի ասելոյն։ Ծ ապաշխարել կամաւորապատրաստացն հնԹանոսաց այսու նշանակէ, և զառագն զոր ասացան աշակերտութիւ առաքելոցն , ոչ ասէ պատմութին Թէ՝ բաղումք այցեցին զգիրս իւրեանց առաջի նոցա։

րեք՝ եւ ոչ պատմեաց փորձողին։

6 Հա՛ ասացի ցնա. չի՞նչ են վէրքդ այդոցիկ
՝ի գիշ յիւրոց տոց. և ասացե՝ զոր վէրաւո-
րեցաւ՝ ի տան սիրելւոց իւոյ։

Զեւրք նր անուանէ զնշանս արանչե-
լեաց նր՝ զոր արար յերևիլն մարմնով,
եւ քանզի ոչ միայն ՝ի վարդապետութէն
խաւխաւելին զնա՝ այլև զնշանն այպա-
նեին, ասաց նմա վա՛ վարդապետուհւոյն
թէ՝ խաւխաւեն զնա հայրն և մայրն ՝ի
մարգարէանալոյն։ Հարցանէ ապա զնա
մարգարէս և վա՛ նշանացն թէ՝ զի՞նչ
են վէրքդ ՝ի ձեռաց, այսինքն արատք
զոր եդին ՝ի վէ՛ր պանչելի գործոցդ ,
և ասէն։ Թէ բեղուզբաղաւս հանեի
դա զգեաս՝ և՛ի շաբաթս բժշկի ։ իսկ նա
պատասխանէ զալ զի՛ղ թէ՝ զայս վիրս
հարեցին զպարտութէ սիրելիքն և
տուեն յանօրէնս, վա՛յ վկայեցի և ասա-
ցի զանօրէն սիրելի՛ և զնաւս առեցի՛
կամ վիրաւորեցայ ՝ի տան սիրելւոյն
բեւեռաքն՝ որովք պնդեցին զձեռս ընդ
փայտն անխծից մչակն ապերախտք , որք
սպանին զժառանգս ՝ն այ իւրեանց ,
ըստ այնմ՝ որ կանխաւ ետես եսայի և
ասաց ,նր վիրաբն բժշկեցաք , ՝ի տուն
սիրելւոյն աբրահամեան զաւակացն այնք՝
որք ոչ զգործս աբրահամու գործե-
ցին ։ զի նա զաղօթսն փութայր
ազաչանաքն իւր ապրեցուցանել, և սա-
քա մեծամեծ չնորհացն՝ մահ փոխանակ
հատուցին։

7 Օ՛ աբեր՛ սուբ ՝ի վէ՛ր հաշուի իւոյ, և՛ ՝ի վէ՛
ռաւ ընկերէ նորա, ասէ տէր ածնողաւ.

Չայր նր զայս ասէ՝ որ արար զնա հղ
վիճ քանզ ապրեցուցիչ մարդկան ՝ի ձե-
ռաց գայլոցն ։ քանզի յորժամ եգիտ
զնա իւր հնազանդ մահու չափ և մա-
հու խաչի և լռեաց զի ասաց, ոչ իմ
կամք՝ այլ քոյդ , արբից զաժակ մա-
հու , եղիցին կամք քո ։ յայնժամ
զարհոյզ զտուրն ՝ի վէ՛ր միածնի իւրոյ ,
և Թոյլ ետ քահանայիցն գալ ջահիւք և

5 Հա՛ ասացի զնա՝ չի՞նչ են մարգարէք՝ այլ ոչ հղ
զարհոյզ են, և մարդ ծնեալ չէ՝ ի սակս
ընդ[illegible]

և սուսերաք զՀոգի մանկիցն, և ըմբռնել զնոսա մինչև առաւօտ զի էր ուշ ի ժամն երեկոյին։ Եւ բազումք յորոց լուան զբանն հաւատացին, և եղև թիւ արանց հազարաց հնգից։

Եւ եղև ի վաղիւն ժողովեցան իշխանքն նոցա և ծերքն և դպիրքն յԵրուսաղէմ, Անանիա քահանայապետ և Կայիափաս և Յովնաթան և Աղեքսանդրոս և որ էին յազգէ քահանայապետաց։ Եւ կացուցին զնոսա առաջի ժողովոյն և հարցանէին նոցա ասելով. Ընդէ՞ր կամ յո՞ր անուն արարէք դուք զայս։ Յայնժամ Պետրոս լցեալ Հոգւով սրբով ասէ ցնոսա. Իշխանք ժողովրդեան և ծերք Իսրայէլի, եթէ մեք այսօր քննեալ լինիմք վասն բարեգործութեան մարդոյ հիւանդի, որով եղև նա առողջ, ծանեալ լիցի ամենեցուն ձեզ և ամենայն ժողովրդեան Իսրայէլի, եթէ անուամբ Յիսուսի Նազովրեցւոյ զոր դուք խաչեցէք զնա, զոր յարոյց Աստուած յերկելոց, ընդ նմա կայ այս առողջ առաջի ձեր։ Սա է քարն որ արհամարհեցաք դուք շինողքդ, որ եղև գլուխ անկեան։ Եւ չիք յայլում ոմանէ փրկութիւն, քանզի ոչ է այլ անուն ընդ երկինս տուեալ մարդկան, յորում պարտ է մեզ փրկել։

Տեսեալ զհանդարտութիւն Պետրոսի և Յովհաննու, և գտեալ զնոսա անգրագէտ մարդիկ և աշխարհական, զարմանային, և ճանաչէին զնոսա, եթէ ընդ Յիսուսի էին։ Եւ զկաղն տեսեալ ընդ նոսա կայ, ոչ կարէին ինչ ասել ընդդէմ։ Եւ հրամայեցին արտաքս ելանել զնոսա ի ժողովոյն, և խորհէին ընդ միմեանս ասելով. Զի՞նչ արասցուք մարդկանս այսոցիկ, զի ճանաչելի նշան եղև ամենեցուն բնակչաց Երուսաղէմի յայտնի է մեզ, և չկարեմք ուրանալ։ Այլ զի մի՛ եւս ևս տարածանիցի ի ժողովուրդս, սպառնասցուք նոցա մի՛ եւս խօսել յանուն այսորիկ ումեք ի մարդկանէ։ Եւ կոչեցեալ զնոսա պատուիրեցին նոցա մի՛ ինչ խօսել և մի՛ ուսուցանել յանուն Յիսուսի։ Պետրոս և Յովհաննէս պատասխանի տուեալ ասեն ցնոսա. Արդարութի՞ւն է առաջի Աստուծոյ զձեզ լսել քան զԱստուած, դուք դատեցէք։ Մեք ոչ կարեմք զի մի՛ խօսեսցուք զոր տեսաք և լուաք։ Եւ նոքա սպառնացեալ ևս արձակեցին զնոսա, զի ոչ գտանէին զիա՛րդ պատժեսցեն զնոսա, վասն ամենայն ժողովրդեանն, զի ամենեքեան փառաւորէին զԱստուած վասն եղելոյն։ Քանզի աւելի էր տարեկան մարդն յորում եղև նշանդ այդ բժշկութեան։

Եւ արձակեալ եկին առ ընկերսն իւրեանց, և պատմեցին որչափ ինչ ցնոսա քահանայապետքն և ծերքն ասացին։ Եւ նոքա լուեալ միաբան վերացուցին զձայն առ Աստուած և ասեն. Տէր, դու ես որ արարեր զերկինս և զերկիր և զծով և զամենայն որ ինչ ի նոսա է, որ Հոգւով սրբով ասացեր բերանով Դաւթի ծառայի քո. Ընդէ՞ր զայրացան հեթանոսք, և ազգք մտածեցին զդատարկս։ Կացին թագաւորք երկրի, և իշխանք ժողովեցան ի միասին ընդդէմ Տեառն և ընդդէմ Քրիստոսի նորա։ Ճշմարիտ ժողովեցան ի քաղաքիդ սմա ընդդէմ սրբոյ մանկանդ քո Յիսուսի զոր օծեր, Հերովդէս և Պոնտացի Պիղատոս ընդ հեթանոսս և ընդ ազգս Իսրայէլի, առնել զամենայն զոր նախ քան զամենայն ձեռն քո և խորհուրդ քո կանխեցին լինել։ Եւ արդ, Տէր, ետես զսպառնալիսն նոցա, և տուր ծառայից քոց ամենայն խրոխտութեամբ խօսել զբանդ քո, ձգելով զձեռն քո ի բժշկութիւն և ի նշանս և ի սքանչելիս առնել անուամբ սրբոյ մանկանդ քո Յիսուսի։

Եւ աղաչեցին զնոսա, և սասանեցաւ տեղի ուր էին ժողովեալ, և լցան ամենեքեան Հոգւով սրբով, և խօսէին զբանն Աստուծոյ ամենայն խրոխտութեամբ։ Եւ ամենեցուն հաւատացելոցն էր սիրտ և անձն մի, և ոչ ոք ասէր զինչ ինչ ի մանկանէ իւրմէ թէ իմ է, այլ էր նոցա ամենայն ինչ ընդհանուր։ Եւ զօրութեամբ մեծաւ տային վկայութիւն առաքեալքն զյարութեան Տեառն Յիսուսի, և շնորհք մեծ էին ի վերայ ամենեցուն։ Եւ ոչ ոք էր կարօտ ի նոսա, զի որ էին տիրացուք ագարակաց կամ տանց՝ վաճառէին զնոսա և բերէին զգինս վաճառացն և դնէին առաջի առաքելոցն, և բաշխէր իւրաքանչիւր որպէս ումեք պիտոյ էր։

Եւ Յովսէ՛ փոխանուն առաքելոցն որ կոչեցաւ Բառնաբաս, որ է մեկնեալ որդի մխիթարութեան, Ղեւտացի, ազգաւ Կիպրացի, որ էր նմա արտ, վաճառեաց զնա և եբեր զգինն և եդ առաջի առաքելոցն։

Եւ էր այր մի անուն Անանիա, և Սափիրա կին նորա, և ծախեցին զկալուածս իւրեանց, և խորհեցան ի սրտի իւրեանց, և ի կնոջէ իւրմէ, և ետուն զգինն և եդին առաջի առաքելոցն։ Եւ ասէ Պետրոս. Անանիա, ընդէ՞ր լցաւ սատանայ զսիրտ քո, սուտ խօսել քեզ Հոգւոյն սրբոյ և ի խորհել ի գնոյ ագարակին։ Ոչ ինչ էր քո մնացեալ, և ծախեալ ի քում կամս էր, ընդէ՞ր եդեր ի սրտի քում զբանդ զայդ։ Ոչ մարդկան սուտ խօսեցար, այլ Աստուծոյ։ Եւ լուեալ Անանիայ զբանդ զայդ, անկեալ ետ ոգի նորա, և եղև երկիւղ մեծ ի վերայ ամենայն լսողացն։ Եւ յարուցեալ երիտասարդքն՝ ծածկեցին զնա, և հանեալ արտաքս թաղեցին։

Եղև ապա ժամ երից ժամուց, և կինն նորա ոչ գիտէր զբանն եղեալ։ Եւ ասէ Պետրոս ցնա. Ասա ինձ, կի՞նչ ծախեցէք զագարակն, եթէ այդչափ տուաք։ Եւ նա ասէ. Այդչափ։ Եւ ասէ Պետրոս. Ընդէ՞ր համաձայնեցարուք դուք փորձել զՀոգի Տեառն։ Ահա ոտք թաղողացն զքո առն ելին առ դրանն, և հանեալ զքեզ թաղեսցեն։ Եւ անկաւ յոտս նորա ի ժամուն և ետ ոգի։ Եւ մտեալ երիտասարդքն գտին զնա մեռեալ, և հանեալ թաղեցին առ կողմն առ ամուսնոյն իւրում։ Եւ եղև երկիւղ մեծ ի վերայ ամենայն եկեղեցւոյ և ի վերայ ամենայն որ լսէին զայս։

Եւ ի ձեռն առաքելոցն լինէին նշանք և սքանչելիք բազումք ի մէջ ժողովրդեանն։ Եւ էին ամենեքեան միաբան ի սրահին Սողոմոնի։ Եւ ոչ ոք յայլոց համարձակէր մերձենալ ընդ նոսա, այլ մեծարէր զնոսա ժողովուրդն։ Եւ աւելի էին հաւատացեալքն ի Տէր, բազմութիւն արանց և կանանց։ Մինչև ի հանել զհիւանդս ի հրապարակս, և դնել ի մահիճս և ի մանկունս, զի եկեալ Պետրոսի գոնէ ստուերն ծածկեսցէ զոմանս ի նոցանէ, և ապաքինեսցին յհիւանդութեանց իւրեանց։ Եւ ժողովէր և բազմութիւն քաղաքացն շրջակայից յԵրուսաղէմ, հանդերձ հիւանդաւք և տանջեալք յանմաքուր ոգւոց, և բժշկէին ամենեքեան։

Յարուցեալ ապա քահանայապետն և ամենեքեան որ ընդ նմա էին, որ է աղանդ Սադուկեցւոց, լցան նախանձու, և արկին զձեռս ի վերայ առաքելոցն, և եդին զնոսա ի պահապան բանտի։ Եւ հրեշտակ Տեառն գիշերի բացեալ զդրունս բանտին և հանեալ զնոսա, ասէ. Երթայք և կացէք ի տաճարի և խօսեցարուք ցժողովուրդն զամենայն բանս կենացս յայսմանէ։ Եւ լուեալ մտին առ լուսաբաց ի տաճարն և ուսուցանէին։ Եկեալ ապա քահանայապետն և որ ընդ նմա էին, ժողովեցին զխորհուրդն և զամենայն ծերակոյտ որդւոցն Իսրայէլի, և առաքեցին ի բանտն զի բերցեն զնոսա։ Եւ գնացեալ սպասաւորքն ոչ գտին զնոսա ի բանտին, դարձան և պատմեցին ասելով. Զբանտն գտաք փակեալ ամենայն անվթարութեամբ, և զպահապանսն կայսեալ առաջի դրանց, և բացեալ ոչ գտաք ոք ի ներքս։ Եւ որ զքահանայապետն և զտեսուչսն տաճարին և զքահանայապետսն լուան զբանս զայս, երկմտէին զինչ լիցի սմա։ Եկեալ ապա մի և պատմեաց նոցա ասելով. Ահա այրքն զորս եդէք ի բանտի՝ կան ի տաճարի և ուսուցանեն զժողովուրդն։ Յայնժամ գնացեալ տեսուչն ընդ սպասաւորսն բերին զնոսա ոչ հարկանելով, զի երկնչէին ի ժողովրդենէն զի մի՛ քարկոծեսցեն զնոսա։ Եւ բերեալ կացուցին զնոսա առաջի ժողովոյն։ Եւ հարցանէ զնոսա քահանայապետն ասելով. Ոչ պատուիրեցաք մեք ձեզ պատուիրանաւ մի՛ ուսուցանել յանուն այսորիկ, և ահա լցէք զերուսաղէմ ուսմամբ ձերով, և կամիք բերել ի մեզ զարիւն մարդոյդ այսորիկ։ Պետրոս և առաքեալքն պատասխանի տուեալ ասեն. Աստուծոյ հնազանդել պարտ է քան մարդկան։ Աստուած հարցն մերոց յարոյց զՅիսուս, զոր դուք սպանէք կախեցեալ ի փայտի։ Զնա Աստուած իշխան և փրկիչ բարձրացոյց աջով իւրով, տալ զգիտութիւն ապաշխարութեան Իսրայէլի և թողութիւն մեղաց։ Եւ մեք եմք վկայք նորա ի բանիս այսմիկ, և Հոգին սուրբ զոր ետ Աստուած հնազանդողացն իւրոց։

Եւ լուեալ զայս բարկացան, և խորհէին սպանանել զնոսա։ Եւ յարուցեալ ոմն ի ժողովոյն ի փարիսեցւոց, անուն Գամաղիէլ, ուսուցիչ օրինացն, պատուական ամենայն ժողովրդեանն, հրամայեաց հանել զնոսա փոքր մի ժամանակ, և ասէ ցնոսա. Այրք Իսրայէլացիք, զգուշացարուք ձեզ ինքեանց զինչ ինչ առնիցէք զայրդ այսոսիկ։ Զի յառաջ քան զայսոսիկ յարոյց Թեւդաս զանձն իւր ասելով թէ ինքն ոք է, որում միացաւ թիւ արանց չորից հարիւրից, որ սպանաւ, և ամենեքեան որ հնազանդեցան նմա ցրուեցան և եղեն ի ոչինչ։ Յետ սորա յարոյց Յուդաս Գաղիլեացի զամենայն ժողովուրդն զհետ իւր ի տուրս հարկին, և նա կորեաւ, և ամենեքեան որ հնազանդեցան նմա ցրուեցան։ Եւ արդ ասեմ ձեզ, զգուշացարուք ի մարդկանէ այսոցիկ, և թողէք զնոսա, զի եթէ ի մարդկանէ է խորհուրդ այս կամ գործ այս, ապականեսցի։ Եւ եթէ յԱստուծոյ է, ոչ կարէք ապականել զնոսա, զի մի՛ և գտանիցիք պատերազմակից Աստուծոյ։ Եւ հաւանեցան նմա։ Եւ կոչեցեալ զառաքեալսն, ծեծեցին զնոսա, և պատուիրեցին մի՛ խօսել յանուն Յիսուսի, և արձակեցին զնոսա։ Եւ նոքա գնային ուրախ յերեսաց ժողովոյն, զի արժանի եղեն վասն անուանն Յիսուսի նախատանաց կրել։ Եւ ամենայն աւուր ոչ դադարէին ի տաճարի և ի տանս ուսուցանել և աւետարանել զՅիսուս զՔրիստոս։

Ի սոսկ աւուրսդ յայնոսիկ, ասէ տէր, երկնասանդ ի նմա առաքեալսդ և գոհասեալսդ, և էրդ ընդ նոսա։

Ի հետ չարչարանացն ետուն մերոյ այս մարմնապէս պատահեաց եւ ի մէ, և հոգեւոր. զի երկու մասունքն գրեթէ բազումքն ուրացան զիրիկին, և մեռան զմահն հոգւոյն։ Իսկ միսն՝ բազմմեթի հաւատացեցին, որք աշակերտեցան առաքելոցն՝ մացին ի ճշմարիտ կենաս։ Վարձեալ և յաւերն հոգւոյ երկու մասունն, յայտ է թէ՝ բազմմեթի անհաւատիցն սատակեցան ի տճն զատկին ի քաղաքն, և եկեղեցին եղեալ արտաքս ածային ազգքն մանք՝ մացին անվտանգ ի փորձանացն։

Եւ ասեցին ցնոսա. Ընդէ՞ր ոչ ուրացարուք զանուն այդ, և ահա լցէք զերուսաղէմ ուսմամբ ձերով, և կամիք բերել ի մեզ զարիւն մարդոյդ այսորիկ։

Պատասխանի տուեալ Պետրոս և առաքեալքն ասեն. Աստուծոյ հնազանդել պարտ է քան մարդկան։ Աստուած հարցն մերոց յարոյց զՅիսուս, զոր դուք սպանէք կախեցեալ ի փայտի։ Զնա Աստուած իշխան և փրկիչ բարձրացոյց աջով իւրով, տալ զգիտութիւն ապաշխարութեան Իսրայէլի և թողութիւն մեղաց։ Եւ մեք եմք վկայք նորա ի բանիս այսմիկ, և Հոգին սուրբ զոր ետ Աստուած հնազանդողացն իւրոց։

Եւ լուեալ զայս բարկացան, և խորհէին սպանանել զնոսա։ Եւ յարուցեալ ոմն ի ժողովոյն ի փարիսեցւոց, անուն Գամաղիէլ, ուսուցիչ օրինացն, պատուական ամենայն ժողովրդեանն, հրամայեաց հանել զնոսա փոքր մի ժամանակ, և ասէ ցնոսա. Այրք Իսրայէլացիք, զգուշացարուք ձեզ ինքեանց զինչ ինչ առնիցէք զայրդ այսոսիկ։ Զի յառաջ քան զայսոսիկ յարոյց Թեւդաս զանձն իւր ասելով թէ ինքն ոք է, որում միացաւ թիւ արանց չորից հարիւրից, որ սպանաւ, և ամենեքեան որ հնազանդեցան նմա ցրուեցան և եղեն ի ոչինչ։ Յետ սորա յարոյց Յուդաս Գաղիլեացի զամենայն ժողովուրդն զհետ իւր ի տուրս հարկին, և նա կորեաւ, և ամենեքեան որ հնազանդեցան նմա ցրուեցան։ Եւ արդ ասեմ ձեզ, զգուշացարուք ի մարդկանէ այսոցիկ, և թողէք զնոսա, զի եթէ ի մարդկանէ է խորհուրդ այս կամ գործ այս, ապականեսցի։ Եւ եթէ յԱստուծոյ է, ոչ կարէք ապականել զնոսա, զի մի՛ և գտանիցիք պատերազմակից Աստուծոյ։ Եւ հաւանեցան նմա։ Եւ կոչեցեալ զառաքեալսն, ծեծեցին զնոսա, և պատուիրեցին մի՛ խօսել յանուն Յիսուսի, և արձակեցին զնոսա։ Եւ նոքա գնային ուրախ յերեսաց ժողովոյն, զի արժանի եղեն վասն անուանն Յիսուսի նախատանաց կրել։ Եւ ամենայն աւուր ոչ դադարէին ի տաճարի և ի տանս ուսուցանել և աւետարանել զՅիսուս զՔրիստոս։

ԳԼՈՒԽ ՔԱՌԱՍՈՒՆԵՐՈՐԴ։

1 Վ Հռոմայի առաջի ամի էնդուզի. և քա-
ղաքացի առաջի տո ՝ի վեր.
2 Եւ ժողվեցավ շուտ ուշ ՝ի վերայ եկեղ
՝ի դռեբէշ.

Վարձավ գայ սա մտանէ ՝ի պատմուի անդ պատահմանն մակաբայեցաց, և սկիզբն դնէ բանիս իւրոյ՝ պատմել զնոյն վերստին. և յայտ առնէ, թէ քա-ղաքին որ էր ՝ի խաղաղութիւն առ զօրաբաբելիւ, դարձեալ տիրէ լոյծ ձեռնն հեթանոսաց չարչարողաց. և այս եղև յաւուրս մակաբայեցացն, քանզի առ նոքօք ժողովք ազգացն հեթանոսաց յարձակեցան ՝ի պատեբազմ ընդ նմին՝ և առին զնա, և բաժանեցին զազգն տանջարին՝ ոչ զաւար, և զնոյն ինքն պղծեցին կռովքն. Եւ առ՝ այլ ՝տղոյն, և յափշտակեցին զառն, և պղծեցին նմանապ, և եղեն նոքա տղոյն ՝ի գերութիւն. և հաղորդէ ժողովրդեան իւր ՝ի սոսկալեացն ՝ի տղոյն ահէ. Տե՛ս թէ՝ ոչ ստոյգ ցուցանէ զառ-յապայ նեղութիւնն. զի թէպէտ և առաւ քաղաքն, և պղծեցին յոյնք ըզ-կանայս նոցա, և գերեցին զմանկունս. բայց սակայն ոչ զամ բնակիչսն լրիւ ի-րով կարողացան հաւանեցուցանել ՝ այլ մեացին ժողովուրդն այ մակաբայեցիքն ՝ի փոքր քաղաքն մտդիւմ, և եկեալ ա-ռին զամրոցն զսիոնի՝ և պարսպեցին զնա, ուստի և զմեծամեծ կռիւս ըզ-թշնամեացն վանեցին.

3 Եւ եղեւ ապէ՝ և ոտքն գոթերոյ ընդ
ազգսն ընդ այ՝ուի, իբրև յոյսոր ճակատս
էրոյ յոյսոր գոթերոյին.

Իբրև զայն զսենեքերիմայն՝ կամ ոչ զայն զմտդիամուն, այսպէս տացէ և այսօր ընդ յոյնս պատեբազմ մակաբայ-եցւոքն, և զայս ըստ այսմ օրինակի. և ինքեանք թշնամիքն տեսին, ոչ և ասէ պատմիչն, զի հեծեծալք հրեղէնք և ՝ի կառս և յերիվարս երեքային առաքի նոյ ՝ի մարտն.

4 Եւ՝ կոչեն սոփ նոքա յոսոր յոյնիվ ՝ի վեր
երէնն ինքնեանց՝ հանդերձ եղեկ յոսեալ.

Օ տեղին նշանակէ, ուր լինելոյց էր յաղթութիւն ՝ի ձեռն յուդայ մակա-բեայ.

5 Եւ՝ գոթոսեսոյլ՝ լեառնն ինքնեանց, ինն
նոքա յոսելը. և ինն նոքա ՝ի ծով. վհ
մեծ յոյթ. և խռնուհեսոյն ինն լերինն առ
հեսոսի, և ինն նոքա առ հոսոս. Եւ՝ եղեն
իւր լերանց իւոց, և նշեսոյն իւր լերանցն
գինչե յոսոյիչ. և եղեն շուրջ օրինակ խոս-
յեբեսոց շորթոնն՝ յոսոսրս ոչխոյ ոչխոյի
յոսոյ.

Նշանակէ այսուհետեւ մեծ՝ որ անդր լինելոյց էր ՝ի լերինն ձիթենեաց հմուտ առ քաղաքն, քանզի մնրտ պա-տեբազմի պարտ նիկանովը՝ և յաղթա-ղեցաւ, և սիմեթէոս՝ և պարտաւորե-ցաւ յայնմանէ՝ որ ելից հաստատուց զտուս իւր ՝ի վեր լերինն այնորիկ ՝ի պահ պանութիւն քաղաքին իւրոյ ՝ այլ։ Նոկ եթէ արդեամբ եղև այս, ոչ տան մեզ ձեռն գիրք թէ՝ պատահեցաւ լեառնն ընդ չորս մասունս, ոչ ասէ. զի եթէ այս եղեալ էր այսպէս, ոչ էր նա լեառն այսօր, այլ հարթաձև դաշտ։ Նոյց սա կայն ոչ ասաց թէ՝ կացեն ուր ՝ի լերինն ձիթենեաց, ոչ եթէ ՝ած ելից՝ այլ պահպանութիւն իմանոյ իւրոյ։ Նոյն պէս և ասելովն պատահել՝ զկործանումն թշնամեացն յայմ կողմանդ նշանակեաց, զի ոչ զլեառն մի մեծ ժողովեցանն-քա ՝ի մարտն միահաւանեալ, և զօրութիւն այ ՝ի կոն մակաբայեցոյն ընդդեմ՝ ընդ չորս մասունս պատահելոյք ցըր-ուեցան. ոչ և հանգոյն այսմ յաղագս ելից սակ, փշրեաց զդրունս պղնձիս՝ և զնիգս երկաթիս խորտակեաց. և այս նշանակեր զդիւրութիւն՝ որ եղև նոցա յարձակիչն հրամանաւ կիւրոսի պրքայիւ։ Այլ թերևս ոք հակառակեսցի և ա-սասցէ, թէ մարգարէն ասաց լինել զայս պարզապէս. և մեք ոչ ընդդեմ յոսոյ

ռելով հակառակիմք այսորիկ, այլ վկայեմք թէ՝ Եւ առաւել քան զայս ասէ՝ կարող է առնել՝ և առնէ, և ոչ թէ խափանեցաւ վն մեծութիւն իւր գործս այս՝ զի ոչ կարաց առնել, սակայն ոչ ամ իրք յառակս օրինակաց նմանեցան ի բան մարգարէիցս , նոյնպէս և այս՝ ըստ որում և ասաց , զի՞նչ է և զու լեառն մեծ առաջի Երեսաց զրաբաբելի· որ ոչ թէ լեառն էր՝ այլ վն գովեալ ասացաւ, նոյնպէս և այս՝ լեառն կոչէ զիշխանութիւն թագաւորութեն յուդայ՝ որ խորտակեցաւ և ցրուեցաւ ընդ չորս հողմս ի հետէ անդ մակաբայեցոյն առաջի նր։ Կամ լեառնն ձիրեենեաց՝ գաձեալ անուանի զքահանայութիւն աստիճանն, որ բաժանեցաւ յորից փրկչէն նոյ՝ յոգւոյ մակաբեայ և եղբարց իւրոց։ Կամ թէ՝ զի քահանայութեան օծութիւնն որ յԵհովայէ ի ձեռն առաքելոց ետն մերոյ բաժանելոց էր ընդ չորս կողմանս երկրի· վն այսորիկ ասացաւ բան պատառելոյի լեառնն ընդ արևելս և ընդ արևմուտս , և ընդ հիւսիս և ընդ հարաւ ։ Լ֊ Եւյէ ֆ֊ ֆէ֊ն ֆ֊ւ , և էֆեաց ֆ֊ւ ֆ֊ւ ֆէ֊ն ֆ֊ւ ։ Ո Հ֊ւ զաքարիայ և զՀագգէոսիայ զոր հաստատ ի վեր նոյ վերծիմեցան այ, և սէ· զի նայ պատուեցաւ առաջի մարգարեցոցն ուժգնութիւնն յոհանայ , և առաւել նոյ զքաղաքն՝ սրբեցին յամ պղծութիւն։ Լ֊ Եւյէ շր օէ֊ն֊ն Եւյ֊յէ էֆաց շրէ֊ն֊ն ֆ֊ն֊ն ֆէ֊ն֊ն յ֊ն֊ֆ֊ւ , Ո֊ն֊ն զի կամեցաւ ազիա՝ որ խոնարհեցուցանէր զքաղաս իւր և ընդունէր օրհնութիւն ի քահանայապետէն, ամբառնալ զձեռն իւր և օրհնել անդ ի սբզն ի իննկարկութիւն· վասն այսորիկ ասէ՝ ի վեր նր իբրև զառիւծ յանտառէ՝ բարձրացաւ ի նեղբոյ սէզանոյն, և խայտառակէց զձակատն զայն լըբեր նի՝ որ կոխեաց զամեթ և զպատկառանս պղծութիւն , մոխանակ այնր՝ զի կամեցաւ նա ի ձեռն սպասուց թագաւորութեն և քահանայութեն սպասաւորել , և հանապազորդ լինել առաջի ժողովրդեանն երկու փառաց , մի՝ զոր ունէր նա շնորհս, և մի՝ զոր յայիշատակեաց բառնութիւն , գտաւ խոտոտել և անարգել յերկրպագանց, և գայլը իբրև ի թաքստեան ի տան իւր նստեր զնմա՝ ուստ կենաց իւրոց· քանզի և ոչ զբ կարեր հայել ընդ նա վն պատուհասի օրինացն։ Ո֊ւդ վն այր շարժման՝ որ առ սովաս էղև , ասաց մարգարէս· որում վկայէ և ամմս , երբ ամեր յառաջ քան զվերանաշարժն մարգարեացեալ · և փոխանակ զի լըռանց եասյի մարգարէն, և ոչ զբ էր՝ որ յանդիմաններ զնա , քարինքն ազաղակեցին, և զայն՝ զոր շարժեցան դրանդիք տաճարին ի սոսկալի շարժմանն, հաստատեցաւ ընդ այս՝ որ լինելոց է նոյ ի թերնամեաց անտի , այնք՝ որ հանդերձեալ կեն շարժել զնս , և զրել զիշխանութիւն նոյ և զպատուիր տաճարին այ· բայց սաքայն միւնդեռ զայս խօսեր զնարտն իւրոյ և զվերկութիւն մնացորդացն նոցա՝ ած դարձեալ ի մէջ զնաուս տն մերոյ և զաշակերտացն նր, և վ֊ ի խաչելեալն նեղոյն նր և խաւարման լուսաւորացն սկսանի ասել յայտնապէս ։ Լ֊ ևէ֊ն֊ֆ հասցէ տէր ձե ի ե֊ւ ո֊ւրէ֊ ընչ ևմ ։ Ո֊ր , ի կամաւոր չարչարանն փութացեալ ցեալ ևկեացէ՝ ոչ ասէր , ցանկանալով ցանկացայ ուսուլ ընդ ձեզ զչարչարանայն· և ամ նբ մարգարէքն նախատեսութիւք իւրեանց՝ ընդ նմա , ոչ զի լցցէ և ի գլուխ ածցէ զնախաճաշութիւնս իւրեանց։

6 Լ֊ եւյէ յ֊ո֊ւրէ յ֊ն֊ն՝ ո֊չ եվյէ լ֊յ֊ւ֊ և յ֊ւ֊ւ և դ֊ւ֊ւ

7 Լ֊ւյէ օր գ֊։

Խափանի լռյն՝ ոչ յիշեցեն , այլ իշխանութիւն տեղծողին իւրոյ , զի ապաստանութիւն մերկութեան արարչին իւրոյ՝ քողով ստուերին իւր։ Ո֊ւր ցուրտ և պարկ է՝ զի այնպէս՝ միւնդ զի ի սաստկութիւնէ ցրտոյն նեղեալ չնաշտն ևկաց առ խարոյկն՝ որ նշուլիւքն իւրովք յայտ

յայտնեաց զրկումն նոր թէ՝ գալիւեացի՛ է. այլ՝ օր մի ասէ, քանզի յերրորդ ժա՛մէն յորմէ սկսաւ խաւարն, մինչև ցինէն ներրորդ ժամն՝ յորում եկն գործէալ լոյսն, առանձանեալ զնա մրգրեա՛օր մի։ Եւ օրն այն յոյժ պատուական է ի բեռ տեսին երիկնէ զձիամանս անարգ գանաց արարչին իւրեանց. քան այսօր տեսեալ զնա մերկ ի խաչի և այսպա՛ նեալ, խաւար արարին և որոշեցին զնա նշանաւոր ի մէջ ամաւորց ամաց, կամ յայտնի յիշատակաւն՝ որ լինի յայնմ աւուր ան կէ կեղեցւոյ իւրում, զի մեհենեալ զատեալ է յայտնի յաչս ամենեցունց ան այ օրն այն՝ քան զամա՛ւուրս տարւոյն։ Ոչ ոք էր և ոչ գիշեր, Ոչ էր տիւ՝ վա՛ զի խաւար էր, և ոչ գիշեր՝ զի ոչ էր ըստ ընթացից իւրոց ի կէս ժամանեալ արեգականն և տեղի տուեալ գիշերոյն։ Եւ ընդ երեկո՛ եղեալ լոյս։ Յայտ է թէ՝ յիւրմէ՛ որդ ժամ, ոչ պատմեն առաքեալքն. քանզի յորժամ կարդաց ասն առ Հայր՝ և ա՛ անդեաց զոգին, ի լուսոյն եած զկրը կագործութեան, ծագեաց վերստին լոյսն արեգականն ի վե՛ր երկրի. ոչ զի եղե՛ ցին երկու տիւք ի միում աւուր ան՝ ընդ ոչ գիշերոյն որ եմուտ ի մէջ նոց. Եւ վա՛ զի յաւուր յայսմիկ բղխեաց վտակն կենդանութե՛ան ի կողէ ասն մերոյ, ըստ կարգի բանին պատմէ մարգարէս.

8 Յաւուր յայնմի բղխեսցէ ջուր կենդանի յԵրուսաղէմ, կէս նորա ի ծո՛վն առաջին, և կէս նո՛ր ի ծո՛վն ի յետոյ.

Ա՛յս ջուրս որ ի խոցել զինուո՛րին տիգաւ զկող փրկչին մերոյ, եւ ընդ աճապարին արեանն, սա ինքն է կենդանի և կեղեցւոյ իւրոյ, քանզի կատարեալ վարդապետութե՛ան ն՛որ է մարգկութե՛ան, աճապարե՛ն զի չէ տ մահուն իւր երբեք ի կենդանեացդ բղխեաց, և մարգկութե՛ն զի չարաչար և ալ բիւն հաւատոյ հաստեցաւ. ըստ այնմ՝ զոր ասէ, աղբիւր կենաց ընդ քե՛զ է. կէս նորա ի ծո՛ւն առաջին, և կէս նորա ի ծո՛ւն ոչ յետոյ։ Ա՛սպիսեաք յարևելս և յարևմուտս զի ե՛զ քարոզութի՛ն արեան նո՛ր որով գնեցաք աշխարհ ի ծառայութե՛ էրգեղերութի՛ն այ երբեք զջուր կեն՛ դանի, և ե՛զ ի մեռելութի՛ն կապաստուե՛ն թեն՝ ուր հեզնեսցին ամ մարդիկ ի ծովդ բիւական պատրանաք, և մահարբել յե պաշտելոց զնա ի ձկնարիս ամ ածա՛ նօթութե՛ն և ի կենդանութե՛. և զի յայտ արասցե, թէ ի վե՛ր ամեցն սիրե՛ն նոր ասե, ի ծովէն արեւելից մինչև ցա՛ բևմուտս. առ որս ցօղել զմեռելսն կենդանացոյց, և զվերակացուս չարեացն խափանեաց յիշխանութե՛ն իւրեանց. զի ի նմին ի մեռելութե՛ն յայտնեցաւ հա՛ կառակ անձին մեռուցանողին, և պար՛ տեալ զնա՝ անկեաց ի մեռելան զար՛ մատ կենաց զարիշեն իւր, և զդատա՛ ցեալսն ի չարութե՛ն անտի՝ ամբեալ համեստացոյց քաղցրութե՛ մարմնոյ իւրոյ. ոչ զի մի՝ լինի այլ ումեք արմատ դառնութե՛ան ի վե՛ր բուսել և զբաղումս պղծել։ Եւ զի մի՝ դիցի սահման քա՛ րոզութե՛ն նո՛ր ոչ և մոլեսին, ասէ. Ո՛վ հո՛ան և չէ՛րան նոցին եղէր։ Այ՛ զի արբցէն զջուրն կենդանի զփրկա՛ գործ վարդապետութե՛ն խորհրդոյ ան մերոյ, և ո՛չ երբեք այլ ձմեռն կապաշ՛ տութե՛ տիրե՛ ի վե՛ր նո՛ր և եթէ այս էր վա՛, ահա՛ պատմ.

9 Եւ եղեսցի տէր թագաւոր ի վե՛ր ամ երկրի։

Ա՛յն որ ասաց դաւթի վա՛ նո՛ր յառա՛ ջագոյն, տիրեսցէ՛ ի ծովէ մինչև ի ծով, ի գետոց մինչև ի ծագս հո՛ր։ Ա՛յդ՝ ի թագաւորել նո՛ր հայրաւակ նո՛ր կուռքն ջնջին յո՛ր, և զի թագաւո՛ րեաց յայտ առնէ և ինքն որն յառնէ, տուա՛ւ ինձ ամ իշխանութի՛ն երկինս և յերկրի. Ասայ երբայրն ասէ, կէս նո՛ր ի ծովէ արեւելից, և կէս նո՛ր յա՛ բևմուտս զամառն և զձմեռն գնասցեն. Ասայ դարձեալ ասէլովք՝ որ թագաւո՛ր մի՝

ի վեր ամ երկրի. Նշանակէ և վա՛ որ դուռն մատաղեայ, որք վերժինդրուի առին յայնժամ՝ որք լուծանն ի նը՛ րեւռվեէ անտի և դարձան ի կռապաշտութիւնն, այնու՝ զի սպանին զնա արուք սրով սուսերի իւրեանց, և բարձեալ զձայնս իւրեանց աղաղակաւ առաքի հեթանոսացն և հրեիցն ասէին, մի է նա, և մի անուն նո՛ր. ըստ որում և ասէ.

10 Յուսոյ յոյնին էղեալ ա՛ր փ՛ և անօգնո՛ր փ. Պատիւ չէ՛ էղէր, չանազան՛ ի գեղս գնալ ընե՛ւն ընդ կռնի հրաման էնէ.

Ո՛ ի նմա քան զբառնալն սուր մակաբայեցոյն պղծեալ էր կուռքն հեթանոսաց ենէմ և սահմանք նո՛ր, իսկ յորժամ նոքա զարթեան խնդրելցին ըզվերնէժ այ իւրեանց՝ տիրելցին գարձել ենէմ և շուրջ սահմանացն՝ այլ ասէ, և դարձուցին զամեն չերկրպագումն անո՛ւան իմոյ այ. Այլոց երբայեցին, փոխանակ այնր՝ զի ասէ, պատուհաս՝ գրե՛ և պատաց զամ երկիրն գաւա՛ն. Այսպա չէտ այսր նշանակէ զվէրստին շինուածն ենէմ՝ որ էղև ի նոցանէ, յասէ՛ն. Յա՛ հաւ ի ռեղ՛ն խոռ՛ նոցունէ՛ն. ի գրե՛ն բենէռեն գինչ՛ ի ռեղ գընաս ռաքոյ. գինչ՛ ի գո՛ւռն անկեանդ. Հաւ վիճակ է ցնդիլն բենէռեմէն ի հարաւոյ կուսէ ենէմ, որք յորժամ նեղէցին թշնամիքն՝ փախստականք ի քաղաքն մտանե՛ն. այժմ ասէ՝ խաղաղուի լեցի առ ի յոչ նշ գխափել, այլ ի տեղ զօր իւրեանց ինալ անուռմ՝ Ի գրե՛ն բենէռեն գինչ՛ ի ռեղ գրե՛ն ռաքոյ. գինչ՛ ի գո՛ւռն անկեանդ, գինչ՛ ցոզոթոյն անոմոյելի, գինչ՛ ի հնդեան եռգաւորէն. Յա՛ բնակեցէն ի նմա. Ըչշանակ տայ այս առ վերստին շինուելն քաղաքին՝ որ էղև յաւուրս մակաբայեցւոցն, զի յոյնք պատառեցին զնա յամրոցս՝ մինչ. Նաբէրդ արարին և նեռքաբերդս, յայնո՛ւ առնէ թէ՝ դարձեալ նորոգի քաղաքն ըս առաջին շինո՛ւածդն, բնակուի լինել մարդկան՝ ի դրանէ մինչև ցըս

դուռն, և ըստ ամ նկարագրութեան շինո՛ւածդն դաւթի և զօրաբաբելի՝ որ է սահման աւետարանին անամպելի և հնձան թագաւորացն.

11 Յա՛ նշուէ ա՛ն Եա՛ վեցէ. Ե բնակեցէ ենէմ յոռո՛վ.

Ո՛ է անդ նա զօրինաքն այ՝ ոմ և ապաքա՛, վա՛ այսորիկ և քարկածելցին հարա՛ ռաձոմովք թշնամեացն՝ ոմ նզովեալ, իսկ այժմ յորժամ ի վերնէժինդրութիւն որդւոցն մատաղեայ ողորմեացա նմա՝ այլ ո՛չ ևս նզովեաց ի յապականութիւն և ի կործանումն. այլ բնակեցէ յոռո՛վ խաղաղութեն.

12 Յա՛ այս էղեն հաւռո՛նէ զոր հաւրէ տէր զաչս տո՛ւ որ չզոռնէզո՛վ էղեն ի վեր ենէմ. հաւեպեն ռաքոյ նշ գինչ՛ ի վեր ռոյ էռեռոյ. և ռոռեսպէ ռչէ նոցո՛ ի կոզեռոյ էռեռոյ, և վերռ նոցո հաւեպեն ի բենէռեն էռեռոյ.

13 Յա՛ եղէցէ յոռո՛վ յոյնին ահ գնե՛ ի ռեռոյնէ՛ ի վերռ նոցո.

Ո՛ այս վա՛ նշ ասէ՝ զորս մակաբայեցիքն ի սո՛ւր իւրեանց սատակեցին ի պէտս պատերազմ իւրեանց. Յա՛ կամ վա՛ գովեալ՝ որ սատակեցաւ ի զօրաբաբելէ ըստ պատ սատուկ հարուա՛ծոց. Յա՛ բռո՛ւռ հաւկոնէզեն էռեռո՛ւնէռ չնեռուե՛ն ընդէռ էռոյ, և եռուեռոյե չնեռ էռ ընդ նեռ ընդէռ էռոյ. Կամ վա՛ հարո՛ւածոց պատուհասին ասէ, զի իբրև զկոյր գանդաչեացեն և՛ի միմեանս յարեսցին. կամ այն՝ զոր ասաց, սուր առն ի մերձաւոր իւր. զի բարկութի՛ն այ միմեանց ընդդէմ յառնէն ոսոխս.

14 Յա՛ յռոռ ճակռեռոյ ինէ՛. Ե ֆոզվէռ ոչ նշ գօրուե՛ւ ա՛ ռչեռոյ շռէրնեռե՛. ռչ և ռեռնե՛ւ և հանդերձ էռեռո՛ւ յոյն.

Յուդա զզօրաբաբէլ ասէ՝ որ Ճակռոյ տեցաւն զօրութի՛ն այ իւրոյ և սատակեաց զտունն և զաբնակն դովգոյ, և ժողովեց զոսկի և զարծաթ նշ՝ ի սպասնը

Նոքա իրաց շինուածէ տաճարին, ըստ այնմ և ելից ընտիր յընչից ազգաց, և լցին զտունդ զայդ։

15 Եւ այս էին հրաւիրեալք ի ճոխ և ի ծիրս՝ և առաքեաց և էրեց, եւ անասից ոչ էին ի բանակի յոյնասին ըստ նոին հրաւիրեալս։

Այսու է թէ՝ ոչ մարդկանն հարուածք, նոյնպէս և անասնոցն, զի ածելիցն էր պատուհասն հնձելոք և վճիռք կարկտի, ոչ ասէ եղեկիէլ, և հուր։ վասն որորիկ հաւատոյ մարդկան և զանասունսն սպ տակեաց ։

16 Եւ եղիցի որ փախչիցէ ոմանց ի սպ սից ելիցէ ի վերայ երէից, ելանիցեն առ այ սեհնաւոլի , և առնել զոհս ողջակիզս հոգւոյն։

Այս ոչ թէ վասն իշխելոցն ազգին պ սից , այլ վասն հեթանոսացն՝ որք մնացին ի ժողովրդենէն անտի գովեալ , և ոչ սատակեցան։ Եւ ո՞չ ուժգին ձին՝ պ սիցէ զը , եւ անկանել յետ յերկրպագուին զի տեսին նոքա զհարուածս և զկոր ծանուածն այնոցիկ որք պատերազմեցան ընդ նմա . ուստի ինքեանք ապրեալք խոստովան եղեն այնմիկ՝ որ ապրեցոյց զնա ի բարկութէն աստի յայսմանէ ։

17 Եւ եղիցի որ փախիցէ ոչ ելանիցեն յառ ազգաց երկրի յերկիր, երկիր դոփեսցէ ըստ ասելն տեառն այ սեհնաւոլի , և ասէ ի նոսա յոհելոյն։

Այսինքն թէ՝ ոչ մնայ ազգ որ ոչ ելա նէ , այլ առքա հեթանոսք ի նոսա յա ահելոյն ի հրեայս քն ի փառաւոր յաւուրն, ըստ այնմ՝ դամասկոս զոհ տեղ։

18 Եւ եղիցի եկեղեցւոց ոչ ելանիցէ և գայցէ , և ի վերայ նոցա եղիցին հոր ձածք , զոր հոգեր տէր զհուպան որ ոչ ելանիցեն առնել զոհս ողջակիզացն։

19 Այն եղիցի ի գիւղ եկեղեցւոցն , և ի գիւղ այ ազգաց , որ ոչ ելանիցեն առնել զոհս ողջակիզացն։

Այսմ յայտնի վկայէ Թուղթն մակա բայեցւոց զոր գրեցին առ յերզարս ի բանդ յեգիպտոս ի յիշատակ փրկու ի բանդից , և պատուիրեցին ի սկիզբն անդ առնել մեծաւ հանդիսիւ զոհս տազաւարաշարացն յամսեանն քաղա , յամին ուԹասունեերորդի ուԹերորդի ։ Այդ եթէ այնմ՝ որ ի ծերակուտէ անտի հրեաստանեայցն պատուիրեցաւ նոքա հեղգասցին , ի մեզս այն լեալ նոքա . քանզի տօն տազաւարաշարացն յիշա տակ է քնակելոյն տաղաւարօք յեղիցին յեգիպտոսէ , որով զմտաւ ածէին Թէ՝ զոր երկիր փախանակ ծառայութեն ժա ռանգեցոյց նոքա , և ոչ գտան արժանի նմա . արդ պատուիրէ տաստիճ առնել զայս տօն , զի յիշեսցեն եթէ յետ մեր ժելոյն իւրեանց՝ դարձեալ ողորմեցաւ նոքա։ Եւ այս ամ տիպոսն ընթացից ի տօնն յառաջս զօրաբաբելի լինելոյց երբ որով ցուցանէ Թէ՝ ի մեծ խաղաղուե վայելեսցէն , ըստ որում ասէ վն նէր, խոսեսցի զխաղաղութէի ընդ հեթանոսս։

20 Յառաջ յոյնին ոչ ասի յիշոյ՝ էին սրբութեան տեառն։

Զհին՝ որ Թնդալոյ ընդդեմ նոցա բարկութէ սպառազինեալ ի մարտ պա տերազմին , երկիւղիւն այ դարձոյց ի խնդիրել խաղաղութ , և բերեալ զկա ծոյ զարդս մարմնոյ իւրոյ՝ նոմանքն ի նիւթ շինուածէն տաճարին . Եւ փո խանակ զի ամբարտաւանն այն գովզ զարդարեսցէ նովաւ զէրիվարն իւր՝ ա րով կարծեր յաղթել ժողովրդեանն այ , հաւ զնա խոնարհականին զօրաբաբելի և սրբեաց այ իւրոյ , զի եղելոյն այն նմա մանն և բաժին՝ որ եհատ զանձն ա ւարատուացն ձերոց , և եհտ զնա աւար սարսեցելոցն ի նոցանէ . ոչ գիտի՝ որ ասացն եզեկիէլ նզովելոցն և պատա րագեսցես զնոսա ի քում Այայ եբրայեցին մեկնողքն ասէ , և եղիցին զարդ մանեակք ձերոյ՝ ոչ առն այ ։

21 Լաւ եղիցէ սակս ի քոյ անուն՝ երբեք ընդ
քեզաց առաջի սուրբոցն։ Լաւ եղիցէ ամ
սակս որ յերկի և որ ի յարտ՝ հաճելիցես անձն
(այ) ածիսալ։ և երեսցեն անձն որ մարդ
ցանկացեն գործոյդ առնուցանել ի նոցանէ
և երջանիկ հռչակս։

Ա պատուհաս և գկաթսայս ասէ, թէ
բազմանան ի տան անն երբեք զերեսիսն
որ առաջի սեղանոյն։ զորս կոչէ տաշտս,
քանզի նոքօք առնուին զարիւն զոհիցն
և ցանկերն ի սեղանն և ի յատակս նորա՝
ըստ պատուիրանի օրինացն։ և այսու
զայն ցուցանէ, թէ դարձեալ առաջին
փարթամութիւնն Հարստանայց տանջանն որ
աղքատ եր յետ դարձին միւսոյն։ զոր
յաղթութիւնն գովեայ։ զի ոչ զոսկին
այնպէս և զպղինձս և զամս և զորս
առնուն նոքա սրբեցին ի տան անն։ և զի
բազում էին կայիցն դատարկ, և առնոյր
ինոցանէ ոմն և կամէր, և էր զնա
իւր առանց վարձու։ Լաւ ասէ և եղեալ
փանտաց ի քոյ անն ածխոյ յորոյ
գին։ Վասնայցին յորժամ մարգմանի
յերբայականն գնօղ ասի։ արդ ասէ
թէ՝ ոչինչ լինի յաւուր յայնմիկ ի տան
անն սան գնոց և վարձու։ քանզի յոր
ժամ ամբիծ լեիցեմ եւաներ ի տանն՝
ապա բազմութիւն պատարագացն առնուին
ի վարձու զանանարդ առատանան սանգն
յաւարէն գովեայ հերի, և ոչ ոք այլ շա
հավաճառութե կարօտի։ Սակս դարձեալ
ոչ եղիցի քանանայի ի տուն անն, այ
սինքն՝ Թագաւորութեան տանն երկրի
ի երջանկամոյ ծառայէ՝ որ հպարտա
ցաւ ի վերս որդոյ անն իւրոյ սողոմո
նի։ Սակս՝ մի՛ եղիցի քանանայի, այսինքն՝
խոտորիչ, զի յատակագոյն ոչ երբարձցուն
ամենևին յածելն զհարս նոցա որդւոյն
նաւեայ երկրին՝ ոչ ասէ, ոչ բարձից
զաղգան զայնոսիկ միանգամայն։ Լակ
առ առաւ վերջինս մեծացան պարգևքն
նոր՝ քան զառաջինսն, զի ոչ երթող փոր
ձիչ ի մէջ նոցա։ վա՛ երբ, զի յայնմհետէ
ոչ երկնոտ ի հաւատս նոցա։ և ջինք զայն

ասէ յաժամ թէ՝ մարից առից զչարի նոցա,
թէ պահիցէ՞ն զպատուիրանս իմ՝ թէ
ոչ, քանզի բարձեալ են ամ յանցանք նոցա։
Սակս՝ մի՛ եղիցի քանանայի, այսինքն՝
տնանկ և աղքատ։ Յաւուր յայնմիկ ոչ ի
առնոյ ձիոյն էջն սբերան ածխոյ։ Սակս
Թուխ և ըստ այլոցմ օրինակի կատա
րեալ մարգարէութեանն զորմանէ. քանզի
ասէն, թէ յորում ժամանակի գտաւ
խաչեցեալն Թափանցնացս յիրեքեան
տանուտէրն զբևեռան ուռնէր, յորոց ըղ
միոն առնելով բարեպաշտն կոստանդիա
նոս՝ սանձիկ կոճակս ձիոյն իւրոմ՝ շի
նեալ պատրաստեաց՝ օրհնութի ընդունել
չար, և այնուհետև հաւատալով ոչ ինչ ան
հաւանական իրքն ասացե ոք արգելօք.
զի թէ այսպէս ունի՝ և ոչ ինչ արտա
քոյ վայելչական բանի իսմացի յիրաւ
ի յիշատակ լինել ոյ, և կանխասացութեն
մարգարէին պատիւ ընդունել բարե
պաշտ Թագաւորին. քանզի յորվիճ ա
րար յիշատակ և յատակագոյն բարեաց
ուեցելոցն ի ժամանակի սբեց մրգրէիցն
բան, ոչ յովսեայ և այլոց ոմանց բա
զում անգամ, և ժամանակացն հնգուհի
և բարեպաշտութիւն ի ձեռն այնոցիկ
զորս ինքեանք ունին, նշանակին։ Այդ
ոչ ինչ է սուրբն անման, եթէ յիշէ
և այժմ մարգարէս զաքարիաս զարժա
նաւոր բանի զերան, և զնշմարտապէս
ծածկեր բարեպաշտ Թագաւորութեին
և զնուիրեալ ի քնի սեռն, քանզի և Թա
գաւորացն ձիոց վայելչեր զբևեռան ի
պատուական խաչէն առնուլ։ զի՞նչ աը
դեաք մեզ երևեցուցանիցե, բայց եթէ
զայժ բազում և ստուգապէս աը
ժանի աքանչելոյդ Թագաւորացն բա
րեպաշտութիւն։

Կոտորեցաւ ամբոխութիւն ընդ Հոգ
ոյ ամբոխութեան հանդերձ գնոսա։

ՄԱՐԳԱՐԷԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԿՈՒԱՒՈՒՅՆ

Աղաւթս տէյնեալ ի տէյնէ հարկաբերացս։

ԳԻՐՔ Ա. ՐԱՆ. Ա.

ՈՒՆՈՂԱԿԱՆԻ տեառն ի վէրոյ էջէն ի ֆեռան հրէշտակի Իւրոյ։ Գիր՛ ի տէրս Յիսուսէ։

2 Այրեալ՝ ցիէզ ասէ տէր,

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ

Ի սկզբան բանի մարգարէութեանն՝ կամեցաւ առաւն դատաստանի կարգել ընդ նմ, և զայսանի սերն իւր ցուցանել, զի այնուհետեւ քաղցր թուեսցի յանդիմանութիւնն, ըստ այնմ՝ լաւ է վեր առնուլ ի սիրելոյ՝ քան զհամբոյր ի թշնամւոյ։ Ասէ զի ասէ՝ ՝էյեան հրէշտակի Իւրոյ. քանզի մարգարէքն յերբեմն լերկնից հրաշտակ լսի։ Նա տեսանէ զինչ ասէ, էի՛ ի տէրս Յիսուս, և մի յոմանկն միայն զբանս։

3 Նա ասացէ՝ ըմն տէրեղբ ղերս Ոչ եղեալ էք եսա յոխոբա՝ ասէ տէր։ Եւ տէրեղբ ըս յոխոբ։ Նա ղեսա ասէ տէր։

Օ ի թէ ոչ ի միում յարգանդի ի միասին ասէ՝ ունէր ռեբեկա զերկու սեռանն, ըչ ահա ասէ՝ ի միասին ծնանս նոքա. Եսաւ ոչ աւանիկ եղբայր էր յակոբայ, և ես զայսոքս սիրեցի՝ և զեսաւ առեցի։ Ո՞չ. քանզի միջնչև. ծնեալ էին՝ ասացաւ առ ծնողս իւրեանց, թէ երիցն կրասեղբոյն ծառայեսցէ, և զայս ասէ՝ զի նախանձ արկցէ նմ սիրել զայն՝ որ սիրեացն զնա, զի թէպէտ և կանուխ գխռութիւնն ետ ած զհեղուլթի և ըզմիամտութի յակոբայ և սիրեաց զնա, սակայն այս մեծ շնորհ էր նախ քան զպտուղ գործոյ իւրոյ վկայել Թէ՝ սիրեցի զնա։ Աւրէ ոչ եցոյց զսէրն յակոբայ՝ այնպէս յայտ առնէ որ դեամբք և զատելութիւն եւսաւայ, յաստեղս։ Նա՝ կորէեցի չահնա նոր յողոկանութի, և չծառեցի նոր ի գալ անաղոթ։ Այսու զկործանումն եղեալ մայ համաձայն այլոց մարգարէիցն պատմ մէ, ըստ այնմ՝ յեղծեալ ձեզնից զձեռն իմ. և դարձեալ՝ մի՛ մեսայեք կրակաբերս ի տանն եսաւայ։ Աւրէ՝ մաղաքիա յայտ վայրի յայտ առնէ՝ եթէ նոյն բանքն կատարեցան յետ երկնի ի բաբելոնիկ, ոչ ասայ աբդիու։ արարից ըզառաւնն յակոբայ՝ հնար, և զառաւնն եսաւ՝ եղէգն, և կերիցեն զնա։ Նա յետ աւերելոյ նմ զերկիրն եդովմայ՝ սկսաւ մարգարէանալ սա։

4 Օ ի ես ասէք երե՛, թէ ոչ կործանեցաք՝ դարձցո՛ւք և շինեսցուք զաւերս։ Ասէ տէրս։ այսպես ասէ տէր ամենայն։ Նոքա շինեսցեն, և ես կործանեցի՝ ց

Ոչ առ յակովբ անզէ՛զ պահէ զսէրն, այսպէս և առ եսաւ զատելութի. զի ոչ զսոսա ի կործանել կոչեաց վերջուին նորոգել, այսպէս և զնա ի նոր թագել սպառնայ դարձեալ եղծանել. վ՛ն զի զարդիքն եդովմայ դուխեին ի վ՛ն նմ ի ժամանակի գերութէն, և զսահմանս իւրեանց ընդարձակեցին ի վ՛ճակացն իւրեն. իսկ նա դարձեալ փառօք արքայից նմ զբաժակ կործանմանն՝ ոչ ասէ երեմիա, ցնծա դաստար եդովմայ, եկեսցէ բաժակս այս ի վ՛ր քո։ Նա՝ նչէյոյն նոցա սահմանս անօրէնութէ. և ծովեղերք ընչ զբո՛ւ զոսկ գոռոզութի փնչե ցյոխոեան։ Ոչ յակովբայ անունն զոր սէր անուանեաց կամք իմ. նմ՝ պէս եսաւ սահմանն անօրէնութէ՝ և ոչ յառաջիկ, և որ տայ ընդ նմ պատճառ

թաղամ ՚ի ձեռն ժողովրդեան իւրոյ ինձնից։

5 Եւ ասէ ցէր ցհսուէ. Ես գոյ իսկ ասասպէս եմ բարեյոյժս ոչէ ՚ի վերս սոհմանոց իշխէ։

Ոչ ձեր սեացնէն՝ զի ձեռք ձեր ըզ նոսին սատակեն. և բարձրացաս ՚ի սահմանս իշխել յաղթութեաբ, այն՝ զոր նախ ասէին որդիքն եգիպտոսի ցաւելբրիչսն իւր, քակեցէք՝ մինչև ցհինն հասուցեք, այժմ բարձրացաս ՚ի նոցին, և կործանեաց զերգովն։

6 Որդի փոսասոյր ասէ ցհոյր, և ծոսոյ երկնէն ՚ի տէրէ իւրե. իսկ ոչէ՝ եմ հոյր եմ եւ՝ ՚ուր են փասուխ. և եմ ոչէ եմ, ՚ուր է զոհուն իմ, ասէ ցէր ամենակալ։

Որդի իմ անդրանիկ անուանեաց զնա. և եգ օրհնս թէ՝ ես եմ ՚ուր ած քոս. Ոչդ եմ հայր եմ՝ ՚ուր է փառքն իմ, այն զի ես զձեզ ոչ զհայր ծնայ ցէր գիպտոսէ, և անուցի յանապատն, զի դուք փոխանակ փառաւորէիլ՝ ՚որթ ապարեալ երկրպագեցիք։ Ոչ եմ ՚ուր եմ, ոչ եղէ ձեզ վերակացու և ետուս զերկիրն քանանացւոց. ՚ուր է պատիւն իմ, զի արհամարհէալ զես՝ զկուռս հեթանոսաց պաշտեցիք։ և զի այսմ փոխանակ՝ ոչ զհայր գանեցի զձէզ, և ոչ զոր պատժեցի ՚ի ձեռն դահձին իմոյ բաբելացւոյն, և գարձեալ հայրենի գթով ողորմեցայ. արդ ընդէր վերստին մոռանայք զպատիւ իմ և զփառս։

7 Վասս փոհանոյ է որ բամբասէ զնոսան էի, և ասէ՝ ի՞շ բամբասեցաս զնոսան ես. Եւ ՚ի ասացանէ ՚ի սեղան էի հոյ զդեսէ. և ասէ, ի՞շ զդեցաս զնս. յոսեկ ՚ի՞նչ էր սեղան ՚ուր ասէիր՝ ՚ի վերայ նորա ՚ուրանալի է։

Ոչ անգիաս առ ՚ամ ժողովուրդն խոսեցաս. և զաքարիաս առ տուն Թագաւորութեանն զօրաբաբէլի, այսպէս և մաղաքիաս ՚ի վերս քահանայիցն մարգարէացաս, այնք՝ որք ՚ի մեղս որդւոցն հեղեալ զառածան և պատճառս տային ժողովրդեանն հայհոյել զանուանն ՚այ։ Ընդ ասէ, թէ ասացանէք ՚ի սեղան իմ հոյ զդեսեցէք։ Ոչ ոչ եթէ հացն պիղծ էր, այլ զսեղանն պղծեալ համարեցին, և վասն նր զհացն արհամարհէին. քանզի ասէին, թէ ձեռք հեթանոսացն պղծող շօշափեցին զսա՝ և պղծեցաս, և արհամարհեր յաչս ՚ի՞ սեղանն. արդ այս բամբասանք էր անուանն ՚այ, իբրև թէ նա ետ զսեղանն ՚ի ձեռս հեթանոսաց պղծել, և զհացն՝ զոր դնէին ՚ի վերս սեղանոյն, ոչ բան սովորութեն զգուշութիւն ուտելոյ։

8 Ո՞վ ՚ի եթէ ասացանիցէք՝ չէոյչն ՚ի գործ իմ՝ չիցէ՞ չար. և եթէ ասացանիցէք՝ չիցէ՞ չար իմ՝ չիցէ՞ չար. ասէ՝ ասաց ինս եչեսանէն տեառ, թէ ընդ՞նէիք ընդ, կամ թէ ասացաք տէր ասէ, ասէ ցէր ամենակալ։

Ոչ ուր է այն՝ զոր ասաց, ընդ զհինս և ընդ պատարագս ես ոչ հաճեցայ, և ոչ թէ վասն պատարագաց քոց կշտամբեմ զքեզ ժողովուրդ իմ, այլ քանզի եղ ծառ օրէնք նոյ յետ դերութեան՝ յորում այս ամ խոստացեալ էր, և սկիզբն արարին տաճարին նորոգ չինութեն, կշտամբէ զքահանայսն՝ որք արհամարհ հուեցի առնէին օրինացն սահմանի. և կամի ուղղել առնն զառաջին սովորութիւն։ Ոչդ ոչ եթէ ած զկայն և ըզկոյրն խոսե յանասուն՝ որ է բնական պատահումն, այլ զկամս մասուցողին խոսեն՝ որ նանասպատուեաց զանձն իւր քան զած, և ոչ բաժանեաց ուղիղ զնոսա, այն՝ և իշխանն, զի ոչ եթէ կարօտի այսմ՝ և վասն այնր բարկանայ, այլ զի որ համարչէ զնս ծառայն ՚ի մասուցանել ՚ան իւրում զվախան պատուհասէ զնս։ Ոչ ըստ կարգի գայ, զի հացն ՚ի խորան անդ դնիւր ՚ի վերս սեղանոյն՝ որ ուղղեալ էր ՚ի հիւսիսոյ կողմն, և զոհքն յարտաքին սրահն ՚ի վերս պղնձի սեղանոյն։

9 Ոչ այժմ աղաչեցէք զերեսս ՚այ յերոյ՝ և ողորմեսցէ զնս. ՚ի ձեռաց յերոյ եղև այդ։

իբրև զարարիչ իւրեանց, և մատուցաք նէին խունկս այլ և նախանձամղձի իւրեանց. և էին նոքա ոչ արարիչ և ոչ նա խախինամիչ՝ այլ պատկերք անշունչ, և ե՛ լաներ փառասիրեալ նոյ՝ անուանս ձշմարիտ արարչին իւրեանց այլ, և խունկքն բուրեր ի հաճոյս այնսրիկ որ կրե՛ զամ բանիւ զօրութեան իւրոյ և խնամի. Լ՚արդ՝ սրբեր զպատարագն հեթանոսաց անունն այլ զոր կոչէին ի վե՛ր նոյ, զի ե՛ ձշմարիտ ած մինն և ոչ այլ ոք, վա՛ սյնոր բիկ յորժամ կարդային զանունն այլ նա լսեր նոյ, որ եր բնութե՛ ած. և ոչ նոքա զորս ինքեանք կարծէին ած. և այսպէս խոնկք նոյ և փառաբանուիք և պարագք եր արարչին իւրեանց. Օ՚ի գնե՛ ան՝ ո՛ւ ի հեթանոս՝ ասէ տէր ամենայո՛ղ. Լ՚սիու՛ զի պարապեցին հեթանոսք ի քննութե՛ արարածոցն որ յերկինս և յերկրի, և գտին ինչ զաստչելի և զամանալի կար գեա, և ի մեծանալն արարածոցա կարգաց և վայելչութե՛ յոչ հեթանոսաց քննողաց՝ մեծագա՛ և անուն արարչին նոյ ի մի՛ իւրեանց.

12 Լ՚որ գոյ պղծեցէք զնա՝ յաւելն ասէ՝ ըստ տեղւոյ տեառն զի՛ զե՛ է, և ներկայութ ոչ գնի՛ ի վերայ նորա՝ ուրհատուցանել է.

Օ՚ի անմոռաւթե՛ կարծէին, թէ՝ ի շաւիղն զնա՝ ի ձեռաց հեթանոսաց պղծեցաւ, և փառքն այլ փոքրկացաւ. և զայս խորհելով արհամարհին և ըզպատարագն՝ որ ի վե՛ր մատչէին. Ա՛ա ասե՛ թէ՝ զնմա՛ հեթանոսքն պղծեցին զանուն իմ, որք ահա փառասիրեն զնա՝ առաւել քան զձեզ, զի կարգան զայս բիչն և զիրկիչն զօրհնացեալ՝ ի ժողովս իւրեանց, որ եմ միայն ես՝ և ոչ այլ ոք.

13 Լ՚որ ասէիք թէ այն յաչախացուցե՛ է. և ֆէսէյե՛ց զայն տրտունչ՝ ասէ տէր ամենայո՛ղ.

Յորժամ ակաւս մարգարէս զիարն և վիշտն ի դէմաց այլ խոտորէ՝ ասէին քահանայքն, թէ զայն՝ զոր պատարագ գեամբ ոչ յատաւելութե՛ ստացուածոց մե

Յայտ է թէ՝ ի քահանայիցն, զի որկա՛ լուացք եին՝ և ոչ առնէին խորանի պաշտաւնայն, ուստի համարձակեցան ժո՛ղովրդեան մատուցանել զարատաւորն.

10 Լ՚ուի՞ ոք ի՛նչ ի ձե՛նջ անուագուցե՛ զդուռնս՝ ասէ տէր ամենայո՛ղ. Օ՚ի և ձեզ ոչ ինչ գոյ (իմ) փայեացն, և ի՛ ձեզնէ ոչ ընդունիմ ի՛ ձեռն ձեր. վասն զի ոչ ելանի՛ ի՛ ձեզ՝ ասէ տէր ամենայո՛ղ. և զպատարագ՝ ոչ ընդունիմ ի՛ ձենջ ոչ ի՛ ձեռաց ձերոց.

Ա՛յ ասե՛՝ անդ առնուամ՛ ի ձենջ, և զկաղ և զկոյր պատարագն՝ զոր խոտեցին օրենքն, ընդունի՛մ. և եթէ այդպէս ե պաշտօնդ ձեր հեղգութե՛ք, և ձեզ փա՛ կեմ զդրունս տան իմոյ, ոչ և հարցն ձեր՝ որ գերեցան. կամ ձեզ դրունք իմ փակեացին ոչ և ժողովրդեանդ՝ ոչ մերձենալ ի սեղան իմ յօ՛ վայրապար և յա՛մ ժամ, այլ զգուշութե՛ք և երկիւղ ղիե՛. ապա թէ ոչ՝ և այդպէս համար ձակ մանեկք ի պաշտօն իմ և արհամար հանօք, ոչ ե ըստ կամաց իմոց քահանայութ ձեր, և ոչ ընդունի՛մ ի ձենջ զպատիսիս ձեռօք մատուցել պատարագս.

11 Օ՚ի յարեւելից գիւղէ՝ ի հասս արեւմտից՝ մե՛ծ է անուն իմ՝ ի գլ ազգաց. և յա՛մ տեղւս հասչէն խունկ՝ անուամ ի՛մ, և զատարագ՝ սե՛ն.

Լ՚սուիցէք, զի երն ի՝ մէջ հեթանոսաց ազգ սրբ և արդարք՝ ազգ մատուցանէին պատարագ անուան նո՛ր, ոչ մեք քահանայք՝ ասէ տէր ամենայո՛ղ. և ասդ ցաբխմելիք ասաց աբրահամ, եւս այնպէս կարծեի թէ՝ չիցէ երկիւղ այլ ի տեղւոյս յայսմիկ. Լ՚սո՛ւ ասանիք՝ եթէ երն բազումք ի հեթանոսս՝ որք մատուցանէին պատարագս ձշմարտին այլ. կամ այն զոր ասաց առաքեալն, գտի բազմին մի՛ յոր թամբ գրեալ էր անծանօթի այլ. Լ՚որ թէպետ և անծանօթի էր, սակայն յոյսային ի՛նա. կամ թէ՝ զայն ասէ, զի յարեւելից մինչև ի՛ մուտս արեւու փա ռաւորեին հեթանոսք զպատկերս կռոցն

ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԼԱՒՈՒՆ.

1 Ա- ԱՅՍ ՊԱՏՄԵՒԷ Ե ԻՄ ՈՒ ՅԻՆ
ՏՀԱՆԱՅԻՔ.
2 ԼՍԵՔ ՈՒՆԿՆԵՒ ԵՒ ՈՒԽԵՒ Ի ՍՐՏԻ ՅԻՆ
ԲՈՒՅ, ԳԱԼ ՓՈՍ ՈՒՆԱՅ ԼՈՒՍԻ ԱՍԵ ՔԵԶ
ՈՒՆԱՅԱԼ.

Այ անարգանք եր նոր արհամարհումի սեղանոյն և արատաւոր զոհքն՝ նոյնպես փառք եր պատիւ սեղանոյն և ընտրեալ պատարագացն, և այս եր ի ձեռս քահանային. վա՛յ այսորիկ նզի պատուիրեն դնել զբանս յանդիմանութեան ի սիրտս՝ և զգուշանալ այսորիկ, ապա թէ հեղգանան ապառնայ պատուհասել Հանգոյն Տիրոջն. Լսեցէք ի վերոյ յիւր ոչխն, և տիրեայ ջրհնութիւն յիւր՝ և նշելեցէք զնա, և ցրուեցէք ջրհնութիւր յիւր. և ի՛ էղիցէ ի դիպ յիւրում. չի զսա ոչ էդիտ ի սրտի իւրում. Պատարագս տային այ քահանայքն ի դիմաց ժողովրդեանն, և խնդրեին մանուցողացն օրհնութիւն. արդ թէ ոչ դնեք ի սրտի քահանայդ զգուշանալ ընտրութեր պատարագացն՝ նզովեմ, այ սինքն՝ որոշեմ չհնեն և ի բաց ձգեմ զնուէրսն ձեր, և ի խնդրելն ձեր օրհնութի՝ առաքեմ ի վա՛ր ձեր փոխանակ այնորիկ անէծս. և մի՛ լիցի օրհնութի ի միջի ձերում, այնու՝ զի ոչ եդիք ի սիրտ լուս հրամանի օրինացն՝ անարատ պատարագք հաշտեցուցանել զիս.

3 Լհատասի ես ուղեղսէդ ձեր բերէն, և ցանեցից ղաղտսն ընդ երեսս ձեր, ղաղտս սուրբ ժողովրդեանն իւրոյ, և բերիցէ զձեզ առնել.
4 և ծանիջիք՝ եթէ ես առաքեցի զայս ղպատուիրել զայս.

Հանգիր պատարագն եր վա՛ր հայելոյ այ ի նոյն քաղցրութի. արդ՝ զի ոչ է ըստ հաճոյից նր՝ որոշ թէ՛ն՝ և ծանուցաց նե թէ՝ անարգէ զնոյն, և կոչէ զանարդ դուրթիւն պատարագ նդ՝ ասաւած. և բերիցէ զձեզ նովս՝ ասե, թէ ոչ փուլայք ուղղել. և զի ոչ կամեցան՝ ահա բարձան յանտիրոջայ, և էառ զքաղաքն նդ՝

մերոց է՝ այլ զոր մեծաւ աշխատութի և ցաւոք ստացաք, և զի ոչ ունիմք ա նարատ զարատաւորն տալք. որոց պա տասխանի թէ՝ յարտաքս ձգեմ յերե սաց իմոց զտրտնջով և զերկմիտ հաւա տով պատարագն.

14 Լ- ԵՒԷ ՀԱՒԱՏԱՒՈՐԵՑԷ ԻՒՅ ՂԱՓՂԱՒԻԵՒՆ՝ և չիշէ՝ և չվոխս զոհոփ, ԵՒԷ ընկը չնշ ի ՝ի ՅԻՆԵՑ իւրոց՝ ասէ ԱՒԷ ՍՒ, Նուիրս Լ՝ՆԻՆԵՒ ԻՄԷ ՈՐՊԷՍ ՈՐ ԻՐՈՂԻԵՑԷ, և ԻՄՅԷ ՝Ի ԻՄԷՆ ՆՈՐ ՈՐՅ. Ե- ՀԻՒ ԻՐ ՅՈՒՅՆ ԻՆՉՆ ԻՐՈՒ. և ՀԱՒԱՏԱՒՈՐԵՑԷ ԳՒՒՆ ղՈՐՀՈՒՐԴՈՐՆ.

Տեսանեմ, զի վա՛ր այնր ասե՝ ոչ ընդունիմ զկաղս և զկոխս, զի զանայգ զանարատն. յաղագս որոյ և զանէծսն ի վա՛ր բերի. Լա՛ ոչ ասաց, Թէ անիծեալ՝ որ մատուցանէ զարատաւորն, այլ Թէ՝ որ կուշտ էցէ, և ՅԻՆԵՑ ՝Ի ԻՄԷՆ ՆՈՐ ՈՐՅ. և զարատաւորն տեառն տայ՝ և զայն արգելու. և այսու ևցոյց, եԹէ ոչ էր յաղքատութի արհամարհանք պատարագացն՝ այլ յագահութի և յանհաւատութի, զի ոչ հաւատային ընդունել յայ զփոխարէնն՝ ոյ խոստացաւ. Ո՛ է ԻՄՈՒՄՈՒՐ ՅՈՒՐՈՂ Ի ԵՒ՝ ասէ ԱՒԷ ՍՒՆՈՂ. Ե- ՍՈՒՆ ԻՒ ԷՐԵՒԼ՝ ՝Ի ԴԷ ՄՂԱՑ. Յամ ազգս յաղթող եմ ես հրաչեալ, և առ ինէ անուն իմ փոքրկացեալ. որովի այնու՝ զի զէգիպտացին ընկզմեցի, և զաւազս ստանեայն կոտորեցի, և զբաբ լացին կորացուցի, և զպարիկին բարձացուցի. վա՛ այսպիսի գործոցս՝ երևէ լի՛ է անուն իմ ՝Ի ԱԼՉՆՁ, ոյ խոստո վանեցաւ փարատուին. և նաբուքոդոնոր սոր՝ ասէն դանիէլն ասե՝ նա միայն է ՆՀԾ. և դուք փրկեալդ յԵգիպտոսե և ապրեալդ ՝Ի բաբելոնէ՝ յամ պաշտամունս ձեր անգոնեք զիս. վա՛ ձեր յաղգս հրաչեալ՝ և ՝Ի ձեր աչս նուաստացայ.

նշ՝ և պղծեց զտաճարն կռովք իւրովք, և յայնժամ բարձան ի նմանէ քահանայքն և զոհքն իւրեանց։

5 Էին ոմեքին իւր առ նմա զհաց, ասէ ցոր ոմեքին։ Ո՞ր ինչ եմ և ես ընդ քեզ։

Այսպէս, թէ եղ նա ուխտ առ տունն յաւուրն՝ յորում ոչ գարձոյց նա զնբեաս իւր ի լեառնն քորեբ, և ոչ ընթացաւ յերկրպագութիւն զոր արարին իւրեանց ժողովուրդն, այլ յաղաղակէին մովսէսի թէ՝ որ տուն է առ մեզ եկեալ։ Թողին նոքա և ոչ ծաղեան զնբեաս իւրեանց, և ասէին առ նա ընթացան և սկսան ի կոտորել ըստ հրամանի նր զնա՝ որք պաշտեցին զորթն, յայնժամ ուխտեց նշ առ ազգաց յաւգնել ժողովրդեանն իւրոյ ասել թէ՝ ուխտ եղի ընդ հարսն ձեր յայնժամ, վն զի միայն նոքա մնացին կենդանի ի մեռելութիւն կռապաշտութեն, և ցուցին ոմանք խաղաղութիւն ընդ առ հաւանութեամբ հրամանին մովսէսի։ Լ՛ս եթէ նուռ եղ ինչ՝ երկնչել չկէն, և չեթեսց անուռն իւր ի բոլոր։ Այսպէս թէ պատկառել, զի յայ արկաբ քող պատկառանաց և երբ կիւղի ի վր ազգին զնեալ օրհնուբ՝ զոր օրհնեցան յոչ երկիցպագել օրթուն։

6 Որչափ ճլմոտութիւն էին ի բերան նր, և անիրաւութիւն ոչ գտաս ի շրեառնս նորա։

Լ՛սմինքն՝ ի բերան մովսէսի և ահա բոլոր ի վերնէհէսի և պղոց Հարցն ձերոց, զի ամքն նոքա իբրև զմի անձն գտան ջատագով ճշմարիտ օրհնաց իմոց առ ժողովուրն։ Լսողութիւ և տղտութիւ գնաց ընդէս. Եշրեառս գոլոյց յանիրաւութիւ մովսէսի զնեալ մովսէս զևտաց իւրոյ և փներհէս և սամուէլ և յեսու յովսեդեկեայ և զգը հորոգիչ օրհնացն, ոտքս յիրաքանչիւր ժամանակս վերակացուք եղեն ժողովրդ գեհանն ուղիղ, և դարձուցին զնա յամբ և անարգ գնացից, ոչ ուն իւրա քանչիւրոցն պատմուճ յիշատկի գործոց։

7 Ո՞ յ շրեառն տհանայն չգոլացան զնա ոտքն։ Ե օրէնս խնդրեցան ի բերանոյ նր։

Չէր կայ ասէ՝ ի վր քահանայիցն, զգուշանալ առ ի յամբարել և դնել ի սերտս իւր ի հնդրոյ սեմոյ շրեանց իւրոց զդիտութիւն օրինացն այ։ Լ՛ր վն։ քանզի օրէնք խնդրէ ի բերանոյ նր համարդ, և նր քարբառն ահհանել ի մէջ նշ զևտրուի բարեաց և չարի, այնու՝ զնա միայն է ի մէջ նշ հրշեղ կայ։ Լ՛ստ ոչ հրշոյ արքայի ի մէջ քաղաքի կարէ զամ ինչ օրինադրել բանիւ թգ։ որին զոր կրճ ի սերտ իւր։ այսպէս և քահանայն հրեշտակ է յայ առ ժողովրդ իւր։ վն այսորիկ օրէնս խնդրեն ամքն ի բերանոյ նր։ բայ նա կարէ զամ ինչ ուղղել ըստ կամացն այ՝ հնազանդութ խնդրողացն, յաղագս այսր հարկ կայ ի վր նորա զգուշութ պահել ի ներքոյ շրեանց իւրոց զամ գիտութի, զի յորժամ խնդրեսցեն՝ բացել զբերան իւր պարգևեսցէ նշ զօրէնս թագաւորին իւրոյ այ, ոչ հաւատարիմ հրեշտակ։ Լակ ապա թէ ոչ ունի գգիտութիւնն՝ յորժամ խնդրեն ի նմանէ զօրէնս այ, տայ նշ զայն ինչ՝ որ հեռի է ի կամացն այ, և գտանի ամքն՝ զորս մոլորեսցայ, պատասխան արեան։ ոչ ասացաւ, զայրիւն նր ի ձեռաց քոց խնդրեցից։

8 Լայ գաւ խոսբեցաւ ի ճանապարհն. և տիրացաւ չբաշխ օրինացն. և ոգիք նեղէ զոխան զնեայ՝ ասէ ոչէ ուհոմալ։

Ո՞ հրամանս օրինացն փոքրկացուցիք յաչս ժողովրդեանդ՝ յասելն, ոչ մեզանիցք ի զարատուրն պատարագել, և ոչ յանցիք յանօրթութ ի զոհիսն ձաշակելն, և զգանցանսն օրինացն շրեանիք ձեր ուսուի նա քալիւք, եւ գործել արդ վն այսր խստորեցայք դուք, և տկարացաւ զհետ ձեր ընթացեալ ժողովրդդ, և այս յայնմանէ վն տգիտացայք

ցայք իմանալ զնոր օրինացն ի յընտրութիւնի գոհիցն, և ապականելոցիք զուիւ տըն զևեայ զնաղաղութիւնն· զի մատուցանեսք ինձ ապաւաս, և ես ցանեմ զայն ընդ երեսս ձեր թշնամութեամբ. Հաւատասցի և վիայեմ թէ՝ առ մեզ ելաչնէ ելք մարդարեութիւն խորհրդոյս, որք նոքիրեմք այ զնաղն և զնայրն ի հղգևոր գործոյն և յիմաստութենէն, և անլռելոյ ձեռօք ածեմք ի նոքիրագործ ծառնէի արբանեն. և ահա ապականեցաք զըստ խաղաղութէ հարցն մերոց առաջնոց, վայ ինձ, և ապաեմք ոչ ուղղութէ՝ որոյ հաւատալ է յոյսն, այլ եղջերն փորձ յայտնութէ՝ զոր ետես դանիէլ, աւերիչ սրբութենէն էէմի. որ կատարեցաւ առ այս քահանայիքս յանչմիոքայ, և վերստին լինելոյց է առ մեր չարութէքս ի տուտ քրիստոսէն.

9 Յառ ես եղոս չնէ սրհոմոկնեալ և էէ-
ւելոյ ընդ այ ուէ. ֆոխոսի չի ոչ գոհեցէ
շճահագարքս իւ. այլ այն առնուս օրինօքն.

Յայտ է թէ՝ ի յոմնոց ժամանակն, որ վերստին առին զգաղաքն չհինեալ ի զրաքաբելէ՝ և կուռս կանգնեցին ի տաճարն, ոյ ասէ պատմութէն. և այս վն ոչ պահելոյ քահանայիցն զժողովուրդն ի ձանապարհ օրինացն, այլ անկատութէք վարէին. այնու՝ զի թոյլ եռուն նոցա առնուլ կանայս ի հեթանոսաց, զոր յետոյ ևկեալ եզն՝ արտաքս եհան ծնունդս զովքն հանդերձ.

10 Ոչ ոգուէն գ հայր է այն ձեր. ոչ գ
ձեզ հոգոգեաց չնէ. չի՞ զի խոչ-
ե-ոգանէլ-ե չեղեայ ե-ւ, դղեցել զ-ևոս
հոլցն ելեյց.

Ո ի ուխտին աբրահամ՝ առ որդիքդ-
նէք պարտական, և օրինաց արարչին առնէն՝
որք առ գծալք են ինձանէ. վն այսո-
րիկ ոչ է բաւական քահանայիդ ան-
ձանց զգուշութէի, այլ պարտական եք
գամ եղբարգ ձեր օրինացն ցանգոյ ի
նեղ.ոյ պահելոյ. Յառ ահա գոգ անսխալ

արարեալ՝ թողոք նոցա պղծել զուս ևոս
հարցն պէսպէս անօրինութէքք.

11 Ֆոս յոգա, գոլէլի գոզնեցան ելոցոլի
և յնէ. զի գղեաց յոգա ղոբնութէս առն
ի ելոն այնցնի ղոյ սլէնոցն. և հաբա-
յասթաձա ոոաբս.

Յառ զորս սերեաց զգատերս հեթանոսացն, զի ամուանացան ընդ նոս արտաքոյ օրինացն՝ և լքան հարան ի սէր նոցա, իակ նոքա ածին ընդ ինքեանս յեկեմ և յամ իել զաշարշ սովորութէի դիւթութենէ և կախարդութենէ, և հաւանեցուցին զարս իւրեանց հետևիլ նոցա, ոյ և ասէ՝ հարան յածս օտարս, զի ոչ թէ պատեցին այլ մտոք միտեցին ի նոս դիւթութէքն՝ ղ բովք դիւթէին կանայքն կռովքն.

12 Ֆոտոխոսէ ոէբ չմբրն ոբ ուսնէզ չոն,
գնչէ նչոն լեզէ ի յոգնոյ յոգոբս. և
ի ռոգոցանէլոցն գոռոբոգոց բնուս
ուգնոսլ.

Յայտ է թէ՝ ի ձեռն եղբի, վն զնոս եին հրամանաս արտաչեսի և մեծաս փառօք, և օատակեաց զայլազգի կանայսն և զնոս որք ոչ հաւանեցան օրոշել ի նոս ցանել, և սրբեաց զտարկոն յակոբայ ի չար սովորութէնէն.

13 Յառ չոբ եան ոոէի՝ ոուէլ. ծոծկեցէ-
ոբոսոս զսէչ ի գոռոբգս յեբ, և կամ
ոուէլ ընգոնէլութի ի յնէոս յեբոց.

Ո ի ուսէլի է այ քան գնայ ինչ զբօ-
կանքն, յայտ է ի յաբայաբէ, թէ ոչ
վն այգոյն նաբալթայ բարկացաս ածի
ի վբնր, և ընկնէաց գնիշատակ նր ի ձեռն
յեուայ. Այդ գայսպիսի ուսէլութէնս
այ ընդ զնկանան՝ ոչ կամեցան նոքա ճա-
նալել, այլ մատուցանէին զպատարագս
իւրեանց ի զնկանաց աղքատաց, և զզոհս
իւրեանց ի յոսկեղոակոսէ ձյրեաց. վն
այսորիկ և արատաչքն նոյ՝ որ գինի ոչ
խոպացն, ծածկէր զնեղանն ընդ երե-

նել անաճնոյ խօսոյ ՚ի վէր նը՛ր, ըստ այնմ՝ զրկեաւն ՚ի ձէնջ աղաղակէ, և բողոք հնձողացն եղ առաջի ՚ետն։ Լ՚ըդ՝ զի այսպիսի արտասուք և ջ՚ջ՚ուանք ձայնի զրկեցչոյց աղբատացն խառնեալ է ընդ զոհս ձեր։ Հարցանեմ, արժա՞ն է ինձ Հայիլ յայսպիսի պատարագ՝ և կամաւ նուէր ընծայ ՚ի ձեռաց ձերոց, որ եդիք զ ըենս ոչ ցանկալ ընչից ընկերի քոյ, և սիրել զընկերն ոչ զանձն։

14 Լ՚ա՛ ասացէ՛՝ էա՛յ ընդէ՞ր ։

(՝)ԱՆայց Թէ խոտեալ անարգեալ է ա ուաչի ՚ի պատարագէն՝ որ ՚ի յափշտա կութենէ, և ապա դնէ Տէրդումն ՚ինա ցանէ՝ զի և զմիւս պատճառ յանցա նացն ՚ի վէր ածցէ ։ Լ՚ըդ ասէք։ բայ ընդ ըէն ոչ առնու ՚ած զպատարագս մեր, լռե՛արուք զպատճառն ։ (՝)այս զի ՚ի զրկանաց է՝ զոր նա առեաց ։ և երկրորդ՝ զի պղծեցան անձինք ձեր, և գարշելի՛ք եղեն նմա ՚ի խառնիլն ընդ կանայս հեթանոսս ։

15 (՝)Ի ոչ ե՛ք ո՛՛խտ ՚ի գէ՛ ւո ։ և՛ ՚ի գէ՛ ինո՛ւ հանո՛՛ւթ ւոյ ըր ի՛ւ՛ղէն ։ և ե՛ւ էր ա՛ո՛՛սին և կին ո՛՛խտ ւոյ ։ Լ՚ա՛ ո՛չ ոյ ո՛ ա՛որ ։ և հո՛ո՛ր ո՛՛ո՛յ ե՛ո՛ր ։

(՝)այնմիկ՝ զի ասաց ՚ած, եղկեին երկո քեան ՚ի մարմին մի ։ այլ՝ ո՛չ ապաքէն ՚ած՝ այն ուխտի՛ օրինացն՝ կին մանկուե քոյ՝ մարմին քո՛ է, և դու լքեալ Թողեր զնա՝ որ էր ամուսին և կին ուխտի քոյ, այսինքն՝ զի ո՛չ կացին նոքա միայն յուխտն ՚այ, այլև ՚ի ժամանակին յորում ելաք նէ՛ին ՚ի բաբելովնի՛ք՝ ո՛ւխտ հաստատե ցին ընդ կանայս իւրեանց՝ ո՛չ ստանալ այլ կին։ և ելեալ յերկիրն՝ տեսեալ զկանայս մովաբացիս զարդարեալս և պաճուճեալս, և առին ընտրեցին ՚ի նոցանէ և պոռնկեցան ընդ նո՛ ։ իբրև տեսին կանայք նո՛ զայն՝ քրձազգած եղեն, և ելեալ կոո՛ և աշխար դնէրին ՚ի սրաչս տաճարին ։ և յաղագս այսր յանդիմանելով զնո՛ մարգարէ՛ն ասէ ։

Լ՚ա՛ ո՛չ այլ ո՛ ոբոչ ։ և հո՛ո՛ր ո՛՛ո՛յ ե՛ր ։ Լ՚այսինքն՝ ո՛չ եմէ այլ այր սրար կին քո, և պղծեաց պոռնկութի՛ զսրբուն անկողնի քոյ, որով իրաւացի՛ եր քե՛զ Թողուլն զնա ։ այլ մնաց ՚ի սրբութի՛, գոլով կին մանկութե՛ քոյ՝ ուխտիւն ՚այ ։ և հոգոյ ո՛՛ո՛յ նոքա՛ ե՛ անձն քո, զի սեր նո՛ և քոյդ խառնեալ՝ սրար զձե՛զ մի անձն ։ արդ՝ ընդ՛ը զոգի նո՛, այսինքն զանձն քո և զսէր բաժանեցեր հատուր ՚ի նմանէ՝ և պղծեցար ընդ կանայս հե՛ թանոսս ։ Լ՚ա՛ ասացէ՛՝ ե՞ւ զի՞նչ ե՛ւէրէ ՚ած՝ երէ ո՛չ շո՛՛ւտ։ (՝)ախ՛ւր հայե՛ ցան յօրէնս ըստ ախտին իւրեանց, և սեղոյ Թէ՝ կանայք վա՛ զաւակսդ են, և ո՛չ մեղադրիմք՝ յորժամ և ընդ հեթա նոսս ամուսնացեալ զզաւակսն ծնա նիմք, զորս պահարակէ Թէ՝ ո՛չ վա՛ զաւակաց, այլ վա՛ պագշտեցդ ՚ի գե՛ղնի՛ պղծեցայք ընդ նո՛ ։

16 (՝)Ա գա՛ղտրե՛՛ւ յոգի՛ ։ ե՛ւ զի՛ն հան ի՛՛ւքե ւո գ՛ ի՛ւղա՛ւ ։ Լ՚այց երէ ա՛ա ա՛՛ւել սբ՛ո՛ւեցե՛ա՝ ասէ ո՛ւէր ՚ած ի՛ւ՛ղէ ։ ծ՛՛ն՛ի՛ւեցէ ո՛ւզո՛ւ՛ղ՛ա՛՛ւքի՛ վ՛ա՛ւ՛ւ՛ւ՛ւ՛ւ ւո՛՝ ասէ ո՛ւէր ո՛ւ՛ւո՛ւ՛ւ՛ւ ։ ղ՛ո՛ւ՛ւ ւ՛ւ՛ւ՛ւ՛ւ ։ յոգի՛ ։ ե՛ւ գ՛ ի՛ւ՛ղ՛ւ՛ւ՛ւ՛ւ ։

Լ՚ա՛ ո՛ր էր այսմ զգուշութի՛ւն՝ ո՛չ Հայել ՚ի գե՛ղ կանանցն հեթանոսաց, զի լքեմ ՚ինո՛ զգուշանալոյն և ո՛չ Հայէ՛ին՝ ո՛չ ա՛՛ւէ՛ին զնա՛ և ո՛չ Թողու՛ւն, վա՛ւ ասէ Թէ՝ առե՛ւ գնէ՛ւ քոյ և Թողու՛ւ ։ յայտ է Թէ՝ ծածկեաց ամպարշտութի՛ զնոր Հնդգ ա քո, և առ՛ւացաւ ՚ի գե՛ղ օտար, և այն ետ զա՛ւ առե՛ւ և Թողու՛ւ ։ արդ՝ զգո՛ւ լեր յոգի՛ քո, և մի՛ յորժամ առե՛ւ Թողու՛ւ, այլ երկայնամտե՛ւ և դարձե՛ւ փարատե՛ւ ՚ի բե՛ւն զմրրիկ ամպարիշտ ցանկութե՛ւն՝ որ ծածկեաց զմիտս քո, և դառնաս ՚ի սէր կնոջ քոյ ։ և այսու զայն յայտ առնէ Թէ՝ մի՛ փոխանակէր զկին մանկութե՛ւ քոյ ընդ կին օտար, զի մի՛ հաւանեցուսցե՛ զքե՛զ նա՝ փո խե՛ւ զած քո ընդ ա՛ւծ իւր ։

Գլուխ Գ. Քահ. Ա.

1 Ահա ես առաքեմ հրեշտակ իմ, և պատրաստ չհանապազորդս իմ առաջի իմ։

Այսինքն, յոհաննէս մկրտիչ՝ զոր առաքեցից նոյն փրկիչ, որպէս ասացին՝ ուր է Աստուած արդարութեան. քանզի զբարեացդ զանհարկանել աստակիչ և՝ի սուրբ սուսերի իբրոյ մաշել զհեթանոսս։ Այլ զի ասէ՝ հորդէ զճանապարհս իմ. զոր, զայն՝ զոր որդիքն ղևւեայ եղծին, և զժողովուրդն խոտորեցուցին. քանզի յաւուրս սոցա նորոգեցաւ ամ ճանապարհ օրինացն։ Այս յանկարծակի եկեսցէ՝ ի տաճար իւր տէրն զոր դուք խնդրէիք, և հրեշտակ ուխտի զոր դուք կամիք։ Այն՝ զի վերստին շինեցին նորա զեկեմ, և արբեցին զտաճարն, և գաւաս յանկարծակի ածէ՝ ի մէջ նոցա վերստին բարեկարգութեամբ օրինացն։

2 Այլ ո՞վ համարձակեսցի ասել թէ ոչ եկեսցէ՝ ի հանդիպելութիւն նորա, և կամ ո՞վ հակառակեսցի յայնմ նորա. զի նա հայէ իբրև հրոյ հալչի, և իբրև զօճառ լուանողաց։

3 Այս նայեսցէ՝ ի յոտնել և՝ի սրբել իբրև զոր ծաղ և իբրև զսուի. և սրբեսցէ զորդիս ղևւեայ. և հալեսցէ զնոսա իբրև զսուի և իբրև զոսկի. և եղիցէ տէրն հաճոյանալ ընդ պատարագս արդարութեան։

17 Որ բարկացուցանէ զնա բանիւ յերկրի, և ասէք՝ ի՞նչ բարկացուցաք զնա. յորժամ ասէք թէ՝ ամենայն որ չարչ գործէ՝ բարւոք նմա առաջի տեառն, և նոքա նմա հաճեցան. և ո՞ր է աստուածն արդարութեան։

Այո և դարձեալ ասէ, ահա մեղաւորք են և յանդուգնք ես նոցա. և ես ասացի թէ՝ ի զուր արդարացուցի զսրբոտ իմն։ Այդ քանզի հայէին նոքա ընդ բարեկեցութիւս հեթանոսաց՝ և ընդ ինքեանց տալանային, վա՜ այսորիկ զայս ասէին, և ոչ գմեռաւ ածէին զայն՝ զոր եբեր դատի՛ ի վե՛ր և ասէ, ի մոր եդի մինչև մոից ի սրբութի՛ այ և՝ի միտ առից ըզկատարած նոյ, զի վա՜ նենգութե՛ իւրեանց՝ տարագիր առնէ զնա անտի. այլ զի միայն յերեւելիս հայէին, և հատին զայս իւրեանց յանեւրևայն բարեացն՝ որոմ հարքն իւրեանց ցանեցան, վա՜ այսորիկ ասէին զայս՝ ի տեսանելն զհեթանոսս՝ զմեղաւորս բարեկեցիկս, և համարձակէին զպատուել զարդարութին այ։ Այսմ թէ զայն տեսանէ՝ որ յաւուրս մակաբայեցոցն էր լինելոց. քանզի յորժամ խրախուսեաց մատաթիա որդւովքն՝ և եղէն փախստական՝ի լեռնին, յորն շաբաթուցն յարձակեցան՝ի վե՛ր նոյ հեթանոսքն. իսկ նոյ պատուել զնա ըստ օրինացն դատարկութի՛ ոչ յաւրեան ընդդէմ, և սուր եդեալ՝ի վե՛ր կատարեցին զբազումս. յայնժամ ականն նոքա առ ցաւս սրտից իւրեանց ասելն թէ չէ՛ք վրէժխնդրութի՛ և ոչ երևի իրաւունք արդարութեն այ։ Եւսկ յայնմ նայեցեալ՝ի ցաւս սրտից նոյ՝ բարկացաւ՝ի վե՛ր հեթանոսացն, և եղև նոյ վրէժխնդիր՝ի ձեռն յուդայ մակաբեայ. զի ոչ թէ՝ի սրտից ասացին նոքա՝ ուր է յայնմ՝ որ՝ի վե՛ր օրհնաց նո՛ մատուցին զպարանոցս սրոյ, այլ միայն շրթամբք իւրեանց։ ոմն զոյն զյորեայն՝ որ անիծանէր զոր իւր։ և իբրև զմուխսին՝ որ ասէ, դառնացուցին զհոգի նո՛ և խօսեցաւ շրթամբք իւրովք։

Նաև հետևեալ՝ ասեն պատարագս արդարութ՝ ի վերայն շինուածի տաճարին՝ և հաշտութեացն զնա։ Այլ ես առաջի հիշեալ էի՝ և գիտեմ չճանապարհս իմ առաջի իմ։ Տերն մեր խօսի վասն յառաջընթաց հրեշտակին իւրոյ յովհաննու, այն՝ որ հրեշտակ էր վարուք իւրովք և քարոզեթէ իւրով։ զի ոչ հրեշտակին գործ շահէ զգալոստ Թագաւորին, այսպէս և նա աւետարանեաց զգալոստան քոյ՝ յասելն՝ Ես ակրտեմ զձեզ ջրով, և գինի իմ գայ նա ես որ մկրտե հոգւով սրբ բով և հրով։ և այս է ասելն, Հանգերձ ձեռաց զճանապարհս իմ. զի վկայեթէ իւրով և մկրտութէ հան գերձեաց պատրաստեաց զամեն գալոստ տեառն քոյ և յայտնութէին Աստուծոյ և հանգիստ։ Այս յոհաննէս էիսկ ի փաճառ իւր ակն ընդ առաջ նորա՝ և ասէ։ Ես եմ, մարգարէ՞ն եմ կամ եղիա՝ կարաչ պէտ քնին, սակայն Թէպետև կամէին և խնդրեին նախանձն կռուացոյց զաչս նոցա և ոչ կարացին նշմարել զնկեան վերինից զղեցան։ Ի փաճառ իւր (ասէ)

Արգարև ի տաճարն ասէ՝ Թէ գայ, և պաշտօնեայք տաճարին խոյն փակեցին զնա առաջի նոցն իւրոյ. քանզի յորժամ արար զնաւրացմանն՝ և սկսաւ արբել զտաճարն, բարկացան՝ և ասէն, զի՝ Նշանս ցուցանես՝ զի զայդ առնես։ Այս հետևեալն ասէ զի ես կոչեմ։ Որ ուխտ։ այն՝ զոր ասաց երեմիա, ահա աւուրք գան՝ ասէ տէր, և տաց ձեզ ուխտ նոր, ի ձեռն որոյ քաւիչ լինիմ անօրէնութէ ձերոյ։ Այդ՝ զայս ուխտ հաստատեաց նոցն մեր արեամբ իւրով յասելն, այս է արիւն իմ նորոյ ուխտի՝ որ վասն ձեր և բազմաց հեղուլ ի թողութէ մեղաց. և հրեշտակ եղև նա ուխտիս՝ յասելն, այս են կամք Տեր իւ

Այ։

մոյ՝ որ առաքեացն զնա, զի ոչ զոք կոչեսից՝ այլ սրբեցից ուխտիւ իմով առ քեանս։ Այդ ասէ տէր ամենակալ։ Այդ ես եմ ծառայելոցդ առաջ տեառն, և կամ ի հանգստութեան յոյժ նորա։ Այ յաջիկն. զի ոչ ժամանեաց մեզ և կամ վերակացուք մեզանէն կալ առաջի երեսաց նոր՝ այլ ջնջեցան՝ և առ զի՝ եւ տուն։ Ո՞ է նա տեղ էրէն զերծ հալեցեր և էրէն չծաւ լսանելոյ։ Այ նաեղ ի յօթել և ի սրբէն էրէն շրթիմն և էրէն շան կն։ և սրբեսցէ շրէսս վեհոյ։ և հալեսցէ շնե էրէն զանկ և էրէն շրթիմն։ և եղիցէ տեն տեսցեսնել շղտոտութ սրտից։ Այ եմատ կ՚ես հագեսին սրբով և հրով, ոչ ասաց յովհաննէս հրեշտակին նոր. և նստեալ ի վեր խոչին լուսց և մաքրեաց զնմ աշխարհ ի մեղացն աղտոց, և արար զնա մաքուր՝ ոչ զանկի և էրբև զարծաթ ի պատուհաց կողին ադամայ՝ ջրով և արեամբն զոր արկեց կողնէր ի վեր ևկէզեցայ իւրոյ. որպես վկայեաց առաքեալ նորին, զմեզս մեր բևեռեաց ընդ խաչատփայտին, և արդարն ի վեր անարդարոցդ մեռաւ՝ զի զձեզ արդարացուսցէ ի պարտեաց. և զի այս այսպէս է, աղաղակէ և հրեշտակն՝ որ ևկն առաջի նոր, յասելն. սա է գառնն որ՝ զոր բառնայ զմեզս աշխարհի։

4 Այ հագ եղիցէ պատան դատարկն յոյ
գոյ և եչէն. որպես յոյսուսն յոյնեկից,
և որպես յանն ասաղիքն։

Այ յն պատարագն՝ որ ի ձեռաց մանկ բայեցոցն մատչէր, հաճոյ եղև տեր ոչ զպատարագս դատելի և ե զեկեալ։

5 Այ հասյ ի վեր յեր գոտանան։ և ես
վեց վեյ տրտ ի վեր ևխոսցոյց և ևանց
նոցնէց, և ի վեր այնոցիկ այ երկնացան
յանուն իմ ասելով։ և որ հատանիցեն զվերյ
վերյիկն, և որ յուշեսհարյեցն զպրէս՝ և
ևափցեն զպրէս, և որ խոսցեցեն զերեսանս
դատիցեն։ և որ ոչ երկնչեցեն յինէն՝ ասէ
տէր ամենակալ։

Տեսի

Տե՛ս Թէ ոքբան չարիք առնեաց ի մէջ ձեզ յետ դարձին . նախ կանայքն այլ լսզգիք ըզնդ որս շնացան և մոռացին ի մէջ ձեզ զնախահրդուքին հնձանոսաց , և ապա ծառնքի երդմանցն՝ որովք չա տանէին զվարձս , և դատաւորքն կըզ ինահարէին զայրիս և զորբս՝ ոչ խընդ բելով զվնաց իրաւանց նց . վա՛ այսորիկ եհաս ի վը՛ ձեզ վնաց ժխնդրութքի գա տաստանին այ՝ ապաւառութքն ան տեղեաց , որ յամին հարիւրերորդի ե րեսնեղորդի տէրութքեանն յունաց՝ ինդրեաց սրով խաղալ զամ վնաց ժա ղաց ձեզ հաւատաւ նաբուքոդոնոսորայ .

6 Օ ՚ի ես ես ահ ձեր , և ոչ փոխի . և դուք որդիք յակոբայ ,

7 Ո՚ էք նմանեալ ի բաց ի գնաց հարցն ձերոց . խռովեցեք յօրինաց իմոց , և ոչ պահեցէք զնո .

Այս եմ՝ ասէ զհարս ձեր վա՛ այդպիսի գործոցդ՝ ի ծառայութքի բաբելացւոյն մառնելոցն . արդ ոչ փոխիմ , այլ ի մէջ ձեր անխոխոխ ի մէջ նց՝ ինացից և ես անխոխոխ ի բարկութքի իմ , և հա ւատաք պատուհասիւն զձեզ պատժե ցից յոչ պահելն զօրինս իմ՝ Ցօրդա նան ասէ՝ և ես դառնամ առ ձեզ՝ ասէ տէր ամենակալ . Օ ՚ի մի՛ ասիցեն , Թէ առնմա նեաց զպատուհասս՝ և ոչ անցանեմ , յա ւելու Թէ՝ դարձարուք դուք ի մեզայդ , և ես ի բարկութքէ իմմէ .

8 Եւ ասացէ՛ ի՞նչ դառնայցուք՝ եկեղ ես ի բէտ ՚սրտ շնծ . չէ դուս խոխեցէ՛ զնս , և ասացէ՛ ի՞նչ խոխեցաս զնէս Օ ՚ի առ առնորգն և դարձաւ առ ինձ ,

9 Եւ չորնեալ չորնէ՛ և խոխէ զնս , Ո՚ հարցանէը Թէ՝ ի՞նչ գարձցուք . պատասխանեցաւ այլ յանգիմանութքի՝ և առնէ զնաս պատասխանեաւ աւիրեբ րան . դի զլանային զատանդրդս բերել ի տաճարն ըստ օրինացն՝ և յապաղէին և պահէին . որով յայտնի լինէր անհա ւատութքի նց , զի ոչ հաւատային Թէ՝ ոչ զրկիւք ի տալն այ՝ որ խնամալը ի բոլք կարող է հատուցանել բազմապատ տիկ փոխարէնս .

10 Տ՚էն կոռեցաս , և զարբնաս առ ՚ի ղեմարոնս ձեր ծաղվեցէ .

Ո՚չ Թէ բռնութքէ հարատահարեին ոչ տալ զտաստանորդան , այլ խաբէին և՚ի ժամանակէ ՚ի ժամանակ ձգէին՝ մինչև ՚ի գալ նորոյ ամին . և ապա զայս պահէ ին և զերկրորդ ամին տային , Թերևս ձգդեբ և տրանջելով՝ Եւ էիցէ յոգնա կութքէ առնց ձերոց . Այդ դուք , ասէ՝ զնմ տատանորդան յաչշտակեք , և ես ըզ տունս ձեր մատեմ ՚ի յաչշտակութքի հեվթանոսաց .

11 Եւ զարդեսցուք զդուռն ՚սրտութքեան՝ ասէ տէր ամենակալ . երեք ոչ բոցեց ձեզ ղաղտութքն էրինէ , և չեզէց ձեզ չորհնութքի իմ փչել ՚ի ղառնոսս Եւ շեղաղայց ՚ի ներսից ձերոց , և ոչ ապոխոնեցից ղաղտել երկիր ձեր . և ՚ի վաղտոցն երբ չեք յայտնել՝ ասէ տէր ամենակալ .

12 Եւ երանեցին ձեզ ամ ազգք .

Յարժամ դառնայք ասէ՝ ՚ի տալ զտատանորդա զոհարութքէ , այսպիսի հե զնս ՚ի վը՛ ձեր օրհնութքի . իսկ Թէ ոչ յայտ է Թէ՝ լինի հակառակն , փոխա նակ չտատութքէ՝ նոճազնութքի և անպատ ղութքի երկրի և վատոթքի որթոյ , և ահա պակասէ առաւել քան զտատա նորդն վը՛ ազատելոյ զնոյն , և երանեք դուք հեվթանոսաց վը՛ կարօտութքեան ձերոյ . արդ Թէ դառնայք՝ նոքա ե րանեն ձեզ , տեսեալ զհարթմանութքիւն ձեր՝ պտղոյ երկրիդ յամախութքեամբ . Օ ՚ի եղիցէ դա՛ ՚ի երիւր կոյց , ասէ տէր ամենակալ՝ յարժամ դառնայք՝ յորս մ դառնայք՝ քանզի այժմ ոչ էք ըստ կամաց իմոց՝ զրկելով զնս յաչշտակութքէ տատանորդացն , և յայտ է Թէ՝ այսպիսի ոճգուն ժողովրդեան հաւանեցոյց զբահանայսն՝ ընդունել զարատատուն պատարագս . քանզի արգելուին զամ օրինաւոր հաս նոցա ագահութքեամբ .

անուանեա զքեզ Երկիւղածն, և գործովք գտանիս չար քան զՀեթանոսս։

17 Այլ եւ էլիայէն ինչ՝ ասէ գէր ածեխոլ, յա-
ւուր յորում էս սրտիդ փոխ-իւր, և փայ
փոխիցէ զնէ՝ որպէս փոխիցէ հայր զորդի
դէ զբարս ծառայելոն նմա։

18 Այլ գոյիցէ և գէս-լիս՝ ի գիր սէրսորէն և
ի գիր անօրինէն, և՝ ի գիր ծառայելոյն այ՝
և՝ ի գիր չծառայելոյն։

Որ ասէ՝ զնեղուլթիւն անտիրաբայ, որով
փորձեցան նոքա և փայփայիլ քննեցան,
թէ ծառայէն այ բարւոք՝ թէ ոչ. այ-
նու՝ զի ստիպեաց զնոսա անտիրոքոս ի
կռապաշտուլթիւն, և յայնժամ երկա ընտ-
րուլթի ի մէջնէ արդարոյն և պղծոյն,
և գտաւ միայն մատաթիա որդւովքն
իւրովք մներին մ ի ծառայուլթի այ, և
սակաւք ընդ նմ։ իսկ այլքն ամ խոտո-
րեցան ի կռապաշտուլթի հաւանեալք
կամաց թագաւորին։ և յայս երկա ապա
թէ՝ սուտ էին յանուանեն զանձինս
երկիւղածս կոչ։

Գ.ԼԻ.Ի Բ. ԿԱՈ.Ա

1 Որ ոմն էին ոց ի բոբոսուլ էք
երկ չկնոց, և այլոցն չէ. և նոքա
չէն ամ այլազգիք, և ամուն որ գործեն զա-
նօրէնուլթի եղիկն. և վատուցի գնոցա օրն
որ գալոց է, ասէ գէր ածեխոլ. և ի ճաս
չե նոցա արուար և ի սա ։

Որ ամն զնեղուլթիւն յաւնաց՝ որ եկն
հրամանաւն այ, և բորբոքեալ իբրև
գՀնոց՝ սրտմտուլթիւն անտիրոքոյ՝ զի քան-
դեաց գպատրն, և եդ՝ ի տապարն
կուռս, և ստիպեր զամ ազգն ի կռա-
պաշտուլթի. և եղեւն ծաղովմարդն ինչի
դիւրաշարժ և թեթև կամաք իբրեւնց
առալի նր ամ զերգն, և վատեցան
չար բոցով կռապաշտուլթեանն՝ որ
հրդեհեաց զնոսա ։

Ա-

2 Եւ ծածկեաց իեր երկնագոյ անուամն
իւոյ սրեգակն սրտաբուեր, և բծկնուեր ի
ներս նորա. և եղեկ և խոյասլէս էրէս
նորա սրեգակնէս ի կողոյ.
3 Եւ խոնեալեկ ղանօրեկս, և եղեկն ծոխ ի
ներսոյ սոկ իերոյ յոսկաւ ղրէ ևս ա
ռաքեայ սոկ ոգէ ասելով.

Ա՛յսիրեալք՝ զմատաղիա որդւովքն Քրիստոսի, որք ի մէջ խաւարի նեղութեանն և կռապաշտութեանն հաւատով և վճռակամ ընդդիմութեամբ իւրեանց ոչ զարեգակն ծագեցին, և ասէին՝ որք սրտի մտօք երկեալ կիսաժպիտ էին յայլ, գնացին յարեւելս ի նա և ամրացան ի լերինն և բժշկեցին սուքս զկռապաշտութեամբ խոցոտեալսն։ Եւ դարձ բծկնուեր ի ներս նորա։ Յաղթութեանն, որ տուաւ ի ձեռս նոյ, որովք կոխեցին զհպարտակամարսն ի պատերազմս իւրեանց, և խայտացին ի վերնոյ զօրութեամբ սրձակեալք ի կապոյ ծառայութենէն յունաց։ Ծածկեալ իերն էր նշանաց անուամն իւոյ սրեգակն սրտաբուեր, և բծկնուեր ի ներս նորա։ Որ ես նա ինքն սուր մեր լոյս ճշմարիտ՝ որ եկն լուսաւորել զնա արդարութեամբ իւրով։ Եւ տես՝ զի յայտնապես վասն նորա ասէ, յաւետեալ թէ՝ որ ունի զբժշկութիւն ի լերամբն իւրում, որ է նա ինքն քարոզութիւն աւետարանի արքայութենէն երկնից և կենացն յաւիտենից։ այլև բժշկութիւն հիւանդաց և կենաց մեռելոցն ի բարբառ բերանոյ իշխանութենէ նորա։ Եւ եղեկ և խոյասլէս էրէս նորա սրեգակնէս ի կողոյ։ Եւ խոնեալեկ ղանօրեկս։ Այսպէս է թէ՝ ի ծառայութենէ մեզաց, ազատի զերծուցեալ արտաքս ի հանն զմեզ հեղումն սրբանն նորա, իբրև զորթն՝ որ կացցեն ի կապ արգելանի հեռի՝ ի մարդ իւրեանց, և ի ծած զմեզ առ մարն մեր վերինն ելեմ՝ դիմել ի ստանց մխիթարութեան նորա, յորոյ ձանապարհն առաք հրաման ի նմանէ կոխել զանօրէնս, ըստ այնմ՝ զոր ասաց, ետուս ձեզ իշխանութիւն կոխել ի վերայ օձոց և թշնամւոյն։

Եւ ասէին ինքեանք ի ներսոյ սոկ իերոյ յաւուրն ղոյ ևս պատուոյ՝ ասէ սկիզբն։ Այս այն օր է՝ յորում յաղթեցաց սուր մեր բռնութեանն սպկոյ՝ մահաբանքն իւրով, և սարսռ զնա արհամարհ ի ներքոյ ոտից մերոց իբրև զմսխիր՝ յասելն, քաջալերեցարուք՝ զի ես ընդ ձեր ա մենեցունն յաղթեցի ահ։ արդ՝ նորա յաղթութենն մեր է, և նր կոխելն զնա ամ հաւատացելոց ի շնորհս իւր տուաւ։

5 Եւ ոհ ես ասաւել ես իել ղէս բեղ
բոյն։ գնչէ եներլեցե օր ան գծ և եբեսլե։

Ա՛յսինքն՝ զսովհաննէս մկրտիչ, որ եկն զօրութեամբ և հոգւով եղելոյն՝ զոր նախ ի վերագոյնն հրեշտակ անուանեաց. և զի նա էր եղիա՝ ասաց և ան, եղիա եկն՝ և արարին ընդ նմա զինչ և կամեցան. և իմացան աշակերտքն թէ՝ զսովհաննէ ասաց նց, քանզի հանգոյն էին երկոցունց սոցա կենաւք և վարք միանգամ. և կարապետ եղև առաջին գալստեանն, ըստ որում հանդերձեալ է նա՝ լինել երկրորդին՝ ըստ ասելոյն քէր, եղիա եկեսցէ յարդարեացե զամ։ Ա՛ն զի երկրորդ գալուստն Տեառնէ մրգրեա՝ ասաց զայս, այլ հրեայքն չհոմեցան և կարծեցին զնա առաջին գալստեանն կարապետ, և ոչ հաւատացին գոլ զսովհաննէս եղիա՝ որ նր հոգւովն էր լցեալ, այլ ասէին՝ եղիայի նախ պարտ է գալ

6 Եւ գոռոսոսեցե չէրոս հօբ սա սբէր,
և չէրոս սան սա ընկէբ էս։

Ա՛յս ասէր յսովհաննէս, պատրաստ ա բարեք զձանապարհս տն, այս ասաց եսայի. յայտ է թէ՝ զսրբոս ձեր տուք ճանապարհ վարդապետութեամբ ծնեալդ ի մէջ ձեր որդւոյ ըստ մարմնոյ դաւթի, և աշակերտաց նորին ընկերաց ձերոց. Ո այս առնէք և եղիա նախ քան զերկրորդ գալուստան, այլ յայտ է ի յայտնութենէն անտի յսովհաննու. Զոյգ է նշել հոգեւոր չէրէբ գործոյն։ Ըստ այնմ՝ զոր ասէր յսովհաննէս, ահաւադիկ

սիկ տապար առ որմին ծառոյ դնէն, ամ ծառ՝ որ ոչ առնէ պտուղ քարի, Տա տանի և՛ի հուր արկանի. քանզի կայր մեայր նոյ Տարուածքն Հռոմոց՝ եթէ ոչ Հաւատոյ պտուղ տային նոն մերոյ, և պատրաստեալ էր գառազանն երկա թի՝ ոյր տապարաւ Տատանէլ զնա միան գամայն։ Ա՛ռաքեցաւ յովՀանէս կռչել զնա յապաչխարութի՛ն, և ապրեցու ցանել յայնմ պատուՀասէ՝ և ոչ կամե ցան, յաղագս որոյ մատնեցան սատրիկ Տարուածոցն՝ ուստի ոչ կարէն այլ կանգնել մինչև ցյարիտեան, և լցաւ ասացեալն՝ի դանիէլէ՝ բարձրին օձու թիք. և՛ի նոն մերմէ, ահա Թողեալ լեցի ձեզ տունդ ձեր աւերակ։ Ա՛ա կայն և յերկրորդ գալստեանն Տարուա ծոց գայ եղիցի զգուշացուցանել զնո՝ զորս փութայ պատրել սուտ քրիստոն արՀաւրքք չարութե՛ն իւրոյ։

4 Ընկեցէ՛ զօրէնն նովսէի՛ ծառայի՛ իւոյ. ոչդեռ պատուէրեցի նմա՛ ի տրէք, չի՛ չէր նմա (իւ՛) Ե չէրասանս։

Ա՛յսինքն՝ զայն օրէնն՝ որ գրեցաւ, գնաս դու ընդ իս խոստրակի, գնացից և ես ընդ քե՛զ խոստրակի խոստրակի։ Ա՛ամ յիշեցէք դուք զօրէնան մովսէսի՝ զոր մոռացան նոքա, թէ մարգարէ յա րուսցէ ձեզ տէր ած ձեր յեղբարց ձե րոց իբրև զիս՝ նմա լուիջիք. և ա՛Հա ասաց մարգարէն, և ոչ պատրաստեցիք զսիրտս ձեր ի նոա։ Ա՛ամ զարթուցանէ՝ յիշել զօրէնան մովսէսի, զայն՝ զոր մո ռացան նոքա առ՝ի չոչ սիրել զաղբատս և զօտարս և զկանայս իւրեանց, և ոչ պահել զշաբաթս. ոյր ուսանիմք ի պատմութէն եզրի։ Ա՛ն այսորիկ ա սե Թէ՝ յիշեցէք և մի՛ մոռանայք, Թէ զկնի՛ ժ լուծանելոյ օրինացն պահան ջեաց նա յայնմանէ՝ որ զետիւն քա ղէր, և քարկոծ արար Տամ ժողովըր դեամբն վ՚ն եղծանելոյ զշաբաթն. այլ և փիւնհէս վ՚ն կնոջն այլազգւոյ եՀար զզամբրի, քանի՛ օն ապա դուք պոռտակեն գտանիք՝ի հրամանէ դա տաստանաց օրինացն մովսէսի՝ որք ար Տամարհէք զշաբաթս, և պղծէք զան ձինս ձեր այլազգի կանամբք։ Ա՛ամ յիշեցէք զօրէնան մովսէսի՝ զոր մո ռացի քահանայքդ՝ ուր մեծամեծ և գրեալ ձեզ զգուշութի՛ն՝ի պաշտօնն այ, և դուք մոռացայք զնա՝ ասելով, Թէ սեղան նոն արՀամարհեալ է։ Ի՛նչ դիր ձեալ՝ յիշելով զօրէնան մովսէսի Թէ՝ ոյ յորժամ կղ՝ի լեռնէն, և եւտես զժողովուրդն կործանեալ՝ի պաշտօն որթուն, նախանձ մեծ ուսոյց զղե ռացիան զի սրով իւրեանց կոտորեցին անխնայ զերազարս իւրեանց։ Ի՛սկ դուք այժմ այառանօք գնայք և խոտորեցու ցանէք և տկարացուցանէք զզազրա մն օրինաց։ Ա՛ամ յիշեցէք զօրէնան մով սէսի՝ զի խօսեցայ ես նովաս զօրհնու Թիւնս ծառայից իմոց, և զանէծս նոցա՝ որք Թիւրանան դարձուցանեն առ իս։ Ի՛սկ դուք այժմ անարգացուցանէք զը զանս ձեր՝ի վը՛ր իմ, և ոչ փութայք գա տել զանձինս օրինացն՝ առ որ գտանիք յանցաւորք։

Աստուածաբանութիւն Աղեքսանդրացւոյ մովսէսէն հանդերձ գիտութիւն։

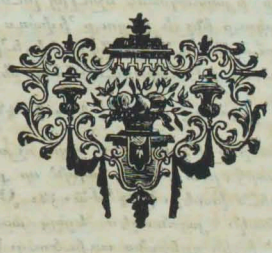

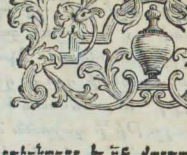

Աշէրնոսէր Ես էր վերջաբանին Վ սէրս նոյ սոյա ինչ վասակ ի էն գոնիէլ։

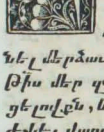

ՈԳԵՒՈՐ ՍՈՒՐԲ և մաքուր եղբարք և որ դեակք յաժարեցին զՏՀԸ ուսուցուԹիս մեր մերձ տալ նել մերձաւորաց հոգւոյն, և զտկարսն Թիս մեր զօրացուցանել տկրամբ զօրացելովքն, և զհիմանդ ուԹիս մեր բըժշկել վարժեցելովքն ի բժշկապետէն այ մերոյ։ Որոց միԹ և եղբայրն մեր Պրիգոր վարդապետն, և այլք՝ որք կոչ մեցան վաստակել զմեզ մեծ յուսով ի բաղձալին ամենայնք հոգին, և ի յանկալ լին հոգեղէն զուարԹնոյն ի յարդարն և ի մեծն դանիել։ առաջնորդ ունելով և ձրագ ճանապարհի զնծընկալ լուսաւորիչն այսմ մատենի զոքանչելին զնբն եւթրեմ և զնբն հիպողատէս Տանայ Հայրապետն, և զզարդուս զաւակն Հայաստ տանեայցս զպսակելն զնբն տուԹիանն նոս սիւնեցին, առ ընԹեր դնել զնստ և անդ բանս նոյ չառնելով վաստակ զուսումնասէրսն որ գան զկետ մեր։ և զի ի յարձակմանէ նշուլից լուսոյ նոյ տեսցուք ինչ, և դիցուք ի փառս այ և ի զուարճացուցումն զարմից սիօնի, և ի յոյս քաւուԹ դժուարալուծաց իւոցն մեզոյ։

Ի ԳԱՒԹՒՒ ՒՐԳՈՒԹԻՒՆ ԳԻՆՈՒԲՆԵՒՆ։

Վանիել ի նոցանէ էր՝ զորս ոչ արժէ աշխարհ, ըստ պօղոսի ասիցն՝ որ քրիս տոսիւնի խօսեր։ ՂԱԹ՛՛ ԺԱ. 38։ Ո՞ որոյ նշանակեն յայտնապէս եզեկ ասելովն ԹԷ՝ խցին զբերանս առիւծուց։ ՂԱԹ՛՛ ԺԱ. 33։ Որոց առաջին սա կարգացաւ միանգամ և միւսանգամ. և յերկաւի ան

զուգելիք են Հի նքան, զի յառաջ քան զլինիլն Հի ընտրեցան յարարչէն։ ՅՕՀ՛՛ ԺԵ. 18։ Լաւ աշխարհ վ՛ն նշ եղև, զի և հիմունք իսկ են Հի, ըստ դաւԹի ասիցն ԹԷ՝ յանսահման ծովէ հոգւոյն երևեցան մեզ աղբիւր մրգրկքն, և յայտնեցին ԹԷ՝ և հիմունք և ոտ են Հի։ Սոլ՛՛ Ձգ. 1։ Որ և՛ս մեծացեալ եղեն՝ և կարգեցան ընդ առաքեալսն, որոց երանեցան աչք և ականջք։ Սոռ՛՛ ԺԳ. 16։ Ընդ նոսա հանդիսացեալ մարն ի հիմունս նր և կեղեցոյ, ըստ ասելոյն՝ զորս եդ ած յեկեղեցսն, նախ՝ զառաքեալսն, երկրորդ՝ զմրգրկսն։ 1 Կոր՛՛ ԺԲ. 28։ Լաւ դարձեալ ԹԷ՝ շինեալք ի վ՛ր հիման առաքելոց և մրգրկից։ Ղեփես՛՛ Բ. 20։ Որ և յայտն ի նոսա երևիլ ձոխ և ձաղագայԹարձակ լուսով մեծն դանիել՝ մաքուր հոգւով, անարատ մարմնով, յեր բևեղի տանէ յարքայական գահոյից, յերևանէ Հէ, ոչ յեզերաց մրկնէ ի ծագս տրեղերաց, գովել և գգուճել յանմարին զուարԹնոյն, տռճար այ և ջնակարան կենդանարար հոգւոյն։ Սոլ՛՛ ԼԳ. 2։ Լաւ երագագիր գպիր խորհրդոյն այի, գեղեցիկ գնա գրելով քան զամ որդիս ադամայ՝ ի բազում խորհուրդս խորինս ի յատակս Հանճարոյ աբ ժանաւորս տեսլեանց և յայտնուԹ զարմանալեաց և աքանչելեաց այ ամ գործոց և ժամանակաց, զոր և գիրքս այս պարոս նակել ուն կինքեան։ որոց արժանի լիցուք տեսլեան և իմացման նորին աբ աղօԹիւքն, յատակ հոգւով, անմոռաց խուզ խորհրդով, անժանկ զգայարանաբ մանաւանդ՝ աներկիւղ Հաւատով, և անդանդաղ մարմնով ի փառս այ և օգուտ անձանցն և այլոցն՝ անմոլար ուղեգնաց ցուԹէ անխոտոր յայ և յահեակ։ Լսաց ոմն յատաչնոցն, ԹԷ արդարոյն ծնողք յայ առեալ շնորհս մարգարէի մարգարեաբար կոչեին անուանս որ պատոյն, ոչ և հայրն նոյի՝ զամէն ի կրկնէն զանուն որդւոցն նոյ՝ որ ե հան գիստ, ասաց ի վ՛ր՝ սա հանգուսցէ ըզ

մեզ

մեզ ՚ի սրտմտել Թէ՞ գ երկրէ՝ զոր ա-
նէծ ար ա՛ծ։ Ծն՛՛ է. 29։ Կ՚ոյնպէս
և սրբոյս այսօրիկ Հայրն՝ զոր առէն յե-
հանէսս , կոչէ ց զանուն նր դանիէլ
որ ասի դատաստան ՚ա՛յ , որ և արդեամբ
իսկ ցուցաւ ՚ի սա ։ Ա՛յ միայն զի յա՛յ
հոգւոյն առեալ՝ սքար գառաստան ՚ի
մէջ շուշանաց և ծերոցն , այլև զի յայտ
նեաց զանձառելի գառաստան ա՛յ՝ զա-
ւանգինն և զելբայրդն և՛ս ՚ի գատաստան
հրաւ և հրեշտակաց անբաւից բազմաբ
բիւր ամաց երկնից եկեալ Լբրև որդի
մարդոյ , աթոռ արիւ ել լինելին դատաս
տանի՝ և հինաւուրցն ծառեր , այլովքն
հանգերձ ։ Դան՛՛ է. 9։ Որ և սկի զբն
առնէ հոգին սբ ՚ի վե՛ յայտնութ ա՛ն ա-
ելի և մարգարէանալոյ սորա այսպա։ Լբ
եղև այր մ բնակ ել ՚ի բաբէլոն , և զա-
նուն ն՝ սան՝ և զինոյն և զարդարութ ի՝ ,
Դան՛՛ Ժգ. ։։ Ո՛ ի յա՛յս սրասցէ՝ Թէ՝ ՚ի
բարի յարմատ բարի շառաւի՛ղ էին ,
և սրժանիք է ին՝ այսպա սքնչելից երևել
առնն , զի և ինքեանք իսկ արդարք է-
ին և սնունդ օրհնա՛ն մանկտս։ Հ՛՛օ՛՛
ժա՛. 16։ Ա՛յ հոգին սբ եղ ՚ի վե՛ ն՝
ներսէս օծ ուԼեցն , և ՚ի սբ պատարա-
գին պ՛ղա բարուղ տեսիլս այս երևեցին։
Լբ չլիներ խախան օտար երկրին՝ և
հեռանալն ՚ի պաղեստինոյ և՚ ի տաճա-
րէն , անցանելոյ ընդ օրէնան լսա՛ն և
արիագունից , անպատասխանի՛ առնել
լոմ ջ ոյն և զհեթանոսս առնն՝ որ պատ-
ճառէն զպատճառս մեզա , մարդոյ՝ և
ո՛չ՝ այ կարէն իրաւ երևիլ։ Թ՛՛ուի այլն
՚ի ցեղէն յուդայ ; և ինչն շուշան ՚ի նմին
տանէ , ընդ որս գայր արե գային արդար
սրոյ նշոյլք փայլեալ ըստ ժամանակի
յարժանաւոր նահանին ա՛ն , և յաղագս
նր խնայել լիներ ազգն բռնաւանդակ՝
Թէպէտ յանձաներ ՚ի նո՛ ապստամբուի
և չարուԼեի ։ յաղագս որոյ խրատեալ
լինէին գերու Թ՛ և պէս պէս պատու-
հասիւք , և ո՛չ ինչպա կորուսեալք ըստ
արժանաց ենթեանց։ Ի՛ ալ մեծաւուն
յոյժ՛ ասելն , և բռնաւանն ուՆել և

զբօսնուլ ՚ինձա , զուգանէ զա՛յ գատաս-
տանին զանհատա՛ , զի և՚ ի պատուհասն
լի՛ է ազգս մա՛ , դնելով զնա ՚ի գԹուիս
առաջի ա՛մ գերչաց նց ։ Ա՛՛ ձե. 46։
Լ՚նդարձակել՝ նց տալ նց ՚ի ձեռս փոր-
Թամուե և զբօսանք ։ այլև սքա արդարք
գոլով լսե՛ն յերեմիայ մարգարէե՝ որ
ասէր և գերի ՚ի բաբէլոն , չինել տունս
և բնակիլ ՚ինձա , տնկել այգի և ձիԹե-
նի՝ և ուտել պտուղ նց։ Լբր՛՛ ԻԹ. ։ ,
Օ ի ե՛օՀանասուն ամ Թագոյ երին ան-
դէն ըստ վճռին որ ե ժամանակ կենաց
մարդոյ ՚ի գալեայ ասացե՛լ Ա՛՛ ձԹ. ։0 ։
Ա՛ռաջ հաւատացել յոմպիմայ յաղա-
գ երկրին ա՛յ չինեաց տունս , և տնկեաց
բազ բաստանս , և վայելեր ամ գերե-
լոմքն՝ որ գային առնա ՚ի միԹ՛ ա՛բել
և՚ ի սբ եել զարտաստս ի՛ բեանց ՚ի վե-
տանգից նշդե՛ հաՀԹե գերութ ե՛ն։ Ա՛յ
և ասե Թէ՝ փառաւորացին քան զամ
եր այրն , յա՛յս ե Թէ վե՛ այնորիկ՝ զի
զօրհնութի՛ օրհնացն առաւել ուՆեր
քան զամ Լբ զի ասէ՝ երևեցան եր
կու ծեր , զոր խօսեցաս ա՛ր Թէ՝ և՚
անօրհնութի՛ ծերոցն՝ որք համարէին
առաջնորդել ժողովրդեան։ և՚ քննելի՛
ե Թէ՝ ո՛ք են սոքա , և յո՛ր ձեռն խո-
սեցաս ա՛ր , և զի՞նչ է՛ն խօսեցել բանքն։
երևին անճա՛նք սոցա և ա՛ն և խօսք
վ՛ն սոցա ՚ի մէջոց մարգարէութ ե՛ ,
րե՛միայ՛ որ ասէ՝ Ի՛ յապէս ասէ տէր
զօրութ ե՛ց ա՛՛ ի՛ել , ՚ի վե՛ աքիաբայ
որգւոյ ուզիկայ , և՚ ի վե՛ սեդեկիայ
որգւոյ մայասայ՝ որ մարգարեացան ձե՛զ
յանուն իմ զո՛ր։ ահաւասիկ է՛ս տայ
զն՛ ՚ի ձեռս նաբուքոդնոսորայ աբ-
քային բաբելացւոց , և սատակեսցէ զն՛
առաջի աչաց ձերոց։ Լբ առ ձե՛ն ՚ի նոր
ցանե՛ անէծս ՚ի մէջ՝ ամ գերութ ե՛անն
յուդայ՝ որ ե՛ ՚ի բաբէլոնի , և սատացէն
սրասցե՛ զբեզ ա՛ր՝ ա՛ն սքար աքիաբայ և
սեդեկիայ , և զորս տապակեաց արքային
բաբէլացւոց ՚ի տո՛ր։ Վ՛ ա՛ զի գործ ե՛
ցին զանօրհնութի՛ս յերէլի , և հայեին
ընդ կանայս քաղաքայնոց իւրեանց , և
խօ

խօսէին պատգամն յանուն իմ սուտ՝ զոր ոչ հրամայեցի նոցա, և անբրուտս գտա նոսին։ Ամե՛ն։ ԻԳ. 21։ Այսմանաւա զա-ցանէ ասէ, զի յայր են անուանաթ սուտ, և մարգարէութիւն սուտ՝ շատ ինչ ասէին վ՚ս ագահութիւն և որովայնամոլուե. և վ՚ս չնալոյն ընդ կանայսն՝ ասէին, թէ քո՚ւ ի մէնդ՝ ի ծերոցս ծնանեալոց է՝ զի դիւրաս հաւանեցան այնու յուսով, զի թաքուցանէին զասելն Եսայեայ թէ՝ ի կուսէ ծնցի, և էմմանուէլ կոչեսցի։ Լա՛ռ Է. 14։ Ի՚սպիսի սխոհ և ընդ պարիկեանն շուշանայ կամէին լինել, գաղտ յիրերաց՝ պատեաղ դիպող ուսուր, և իբրև գոն զոյն՝ մեկնեցան ի մի-մեանց գնալ ի տուն՝ խաբելով զմի-մեանս։ և գարձել եկին երկոքին ի գիւ-տանոց տեղի աչէ զշուշան, յայտնեցին զսխան միմեանց՝ և յուսացան երկոքինն կատարել ի միասին զոր առանձինն տկա-րանային, զի գարձուցեալ էին զոգիս յետս չայ, կարծելով թէ չէ իրաւ ա-սելն դաւթի. ոմ է ոտ որ ի բարձունս բնակել, և զհանարայ ուեսանել յերկինս և յերկրի։ Ա՚ՀՒ ՀՀ. 6։ Ա՚ՆՀ՝ որ արար զմարդն ի պատկեր իւր հոգւով, և զչինուածս մարմնոյն այնպիսի որ մի չ-յերկինս հայելով ան կացցի զնա ի դա-տաստանաց անտի, յորմէ անկաս ասէն՝ որ ծածկեաց զաչս չհայել ի որ իւր։ Լա-զի աղխնէք փակեցին զդուրս կոյս, յետնեալ էն զբանալին առ ընթեր փակին եգեալ՝ որ գիւրին էր արտաքոստ առնուլ ոչ ի գառնալն։ ծերքն առին զայն՝ և ասէին, տա դուրքս փակեալ է՝ և ոչ գէ որ տեսանէ, իբր թէ՝ ոչ ա՚ծ՝ այն՝ որ տեսանէ և քննէ զսիրտս։ Ա՚ր և յանդիմանելոք եղեն յովքանք չէն՝ որ ասէին, լաւ է ինձ մեռանիլն ի ձեռաց ձերոց՝ քան թէ մեղայց ա-ռաջի տո՚ս տեսողին զամ։ Լա՚ս ձչէաց օգնել իւրն՝ նախ առ ա՚ծ աղաղակէ-լով, զի կամէին բռնադատել յակամայս. զոր լուեալ ա՚յ՝ պահեաց զոգնէն ի դիպող ժամու և մեծի հանդիսի։ Լսէ

Ա՚Ի.

ընտանիքք պատկառեցին մտանել, այլ ընդ որմունն ականէին։ զի ծերոց աղա-չէն կին շուշանայ ծածկեաց զբանն՝ թէ օգնեցէք, որ փութալով բացին զդուռն՝ ի հաւանեցուցանել թէ պա-տանին է բաց և փախեաւ՝ ուժգին գո-լով քան զմեզ։ որք ի լսելն զամենի՝ հա-րան՝ որով պարտեին վ՚ս պարկեշտու-էն, զի ոչ էր լեալ ի շուշանայ այնպիսի կար-ծիք։ և զի ծերքն և առաւօրք էին՝ ի կարծիս հաւատոյոյ անկան և լուռ եղէն ընտանիքն, նոյնպես և պատկառան լուռ եղեալ՝ մնայր հաւատարմ վկային, որոյ առաջի ոչ մեղաւ։ Լա՚ս եղիւ օր ժո-ղովելոյ ըստ սովորութե՚ն՝ և գործեցաւ տաճարն, և ծերքն եկին՝ անօրէն մտօք սպանանել և ոչ ըստ օրինացն, իբրու հրամայեալ էր նոցն։ վ՚յն և այլ ևս սխոհ վ՚ս վկայի նշ գիրն։ Ար և եկեալ իւրքն ա՚մ կացին։ հրամայեաց ասէ՝ հոլանի առնել զնա, մերկանալ զգլուխն և ըղ-գեմն՝ զի լցցին գեղով ներ, որ եղև պատճառ ընուլ զնա յաբեսենից ամե-թուն՝ աստի և անտի, ոչ միայն զամենի-այլ և զմ՚ն՝ որ շուշանայ կամեցան, քան-զի եդին ձեռս ի վ՚ր գլխոյն շուշանայ՝ և այն ևս սխոհ, թէ եթէ թուէր ը-օրինացն առնել՝ որ ասէր, թէ գիտակքն մեզոց դիցեն ձեռս ի վ՚ր յանցաւորին՝ ոչ ի վ՚ր զոհին, յորժամ մատուցանէին զոհ՝ գձեռան՝ ի վ՚ր գնելով ի հինն՝ խոս-տովանէին զմեզն, և ասէին թէ՝ այս գործ՝ յորն եմ, իբր թէ այն զոհ՝ որ ոչ թաքուցանէ գանցաւորն, և քաւի վ՚ս այնորիկ։ և գարձեալ՝ թէ սուտ վկայէ, ինքն լինի արիւնապատ։ ոչ և սուտ գիպաւ՝ ի յատէն զբանս կարկա-տուն։ Հ՚ուշն յերկինս հայեր, զի սիրտ նր յուսացեալ էր ի տ՚ր՝ որում չէր մեղացեալ։ ըստ որում ի հաւա-տալ սուենին իբր ծերոց և իրաւադա-տից՝ ձայն արձակեաց, թէ սուտ ասեն և ի զուր մեռանիմ, ոչ ինչ գործեցի զոր ասենն, զի մ՚ գայթագղեսցի ա-տեանն և ամաչեսցեն որինապահ ծնողքն և

և աղաւտոհմն։ որոմ լուսաւ արդարա-
դատն, և որ զկամս երկիւղածից իւ-
րոց առնէ, և աղօթից նոցա լսէ և կեն-
դանացանէ զնոսա։ Առ" ձ[illegible]. 19։ Օ ի
մինչդեռ տանէին ի մահուն տեղի,
զարհոյց ասէ յերկայնամտութենէն մին-
չեւ ցայն վայր՝ զհոգին վերաժխտելոյ
ի վէր մանկան միոյ տղայոյ՝ որում անուն
էր դանիէլ, զի ծերքն այնպիսիք գը-
տան։ Իբրեւ խափանէր մեռանիլն ի-
սահակայ՝ մինչ յայնմի եղեւ սէրն այ-
սու աբրահամ՝ ոչ և դանիէլ ըստ ան-
ուանն արասցէ դատաստան, ոչ և ասէր՝
անպարտ եմ ես յարենէ դորա։ Գն"
ա. 47։ Իբրե թէ չհամբիւրէ առնու ած
զվրէժ անպարտ սպանելոյն՝ եթէ ոչ
նախ քննէն զիրսն, որ և դիւրաս-
յանձն առնուն վրէժխնդրութեան։
Յորմէ բանէ զարհուրելոյ դարձան
անդրէն՝ և տեսին զի պայծառացան ե-
րեսք նոր ոչ զատեփանոս։ վայ և յանձն
առին ներելով յանդիմանական բանիցն՝
որ անմիտս կոչեաց զնա և դիւրապա-
տիրս։ յորմէ զարհուրել ծերոցն կա-
մեցան փաղաքշել բանիւ զերծանել,
եւ ի նմանէ ի մէջ ցայն որ զատոյց հոգի
ինոցանէ և յամ մարդկանէ, և ընդ
հոգեկիրան թռուեաց։ ոչ միայն հոգեւոյն
վկայեաց թէ՝ սուտ խօսեցան, զի մի
կիսոց անհաւատ Թուեցի՝ իբրև որ
զայոյ ասացեալ, այլ հաւանական ինն ամ
մնաց։ իբր սղոմոն ի մէջ երկուց կա-
նանց արար իմաստնագոյն և զարմացոյց
զամեն։ 3 Թագ" գ. 16։ Աւելին՝ ի
միւանոյ հրամայեաց, և հոգեւոյն յայտ-
նեաց և խոյտառակեաց զգործս նոցա
յառաջագոյն։ և ապա հարցանէ լսել ընդ
որոյ ծառայ, զի զանցեալն և զա-
ռաջիկայն միազոյգ դիտէ հոգին։ Իսկ
նոյ ասէն՝ ընդ հերձեալն և ընդ սղո-
ցեալն։ ասէն՝ հերձաւոր և բզոյր և
սղոցաձև տերև և երկայն են ի ծառս։
և այլք թէ՝ հերձեալ էին պատճառ
դնել աշխիւս։ և թէ՝ զգօս ծառոյ
ծայրս սղոցով կտրեալ էին։ զորոց սը-

տուեթին այլ և այլ ասելոյն՝ յանէծս
դարձուցեալ կռուել ի գլուխս նոցա
և նոյն ձեւանալը ի հրեշտակաց՝ հրե-
ղէն և սղոցաձև սրով կիսամահ սպարելը
և հրեղէն գաւազան անկեալ յերկնից
և խաշտառեաց, և Թողեալ սմ ժո-
ղովուրդն։ որք ի ձայն մեծ ետուն
փառս այ՝ որ այնքան զնա ի ձեռաց ի
գերութենէն խրտնից, և զարկած սպա-
րին զծերան՝ զոր ինչ խորհէալ էին
առնել ընկերիք ըստ օրինացն, և գալըն՝
զոր փորեցին, ևկուէզնա։ Օ որ լուծել
նաբուքոդոնոսոր՝ առաքեց և ետ դնել
զնա ի սան պղնձի, և տապակել ի հուր,
զսպանեալսն ետ խալել և վայթել ի հող,
ըստ բանի նոն՝ զոր խօսեցաւ ի ձեռն
երեմեայ, և ելև յանէծս[illegible] բ[illegible]. 21։
Օ ինոքօք անիծիցին զվհատակիցսնայ,
բասցէ քեզ այր՝ ոչ սպան երկու ծե-
ծոցն աքիաբայ և սեդեկիայ։ և փոխե-
ցան պատասուք հօր և մօր և առն շու-
շանայ՝ ի խնդութեի և յաղագս բանի,
բացաւ բերան նոյ ի փառաբանութեի այ
և յօրհնութեի։ և հաստատեցան ի հա-
ւատս և ի գործս արդարութեի բնութեան։
Լաւ դանիէլ եղև մեծ յոյժ։ քանզի
վ[illegible] այսորիկ եդաւ դրուածոս այս սկիզբն
գրոցս, զի աստի՝ եղև սկիզբն մեծա-
նալոյն դանիէլի յաչս մարդկան՝ որ յաչս
այ մեծ եր յառաջագոյն քան զլինելն
նմ։ քանզի և յովակիմն այսպէս Թագա-
մանի՝ սկիզբն անդ է նմա, ոչ և ի տնօ-
րէնութենէ ոչ երեւեցաւ այն յովակիմն՝
յորմէ մարիամ մայրն այ ծնաւ։ մեծա-
ցաւ դանիէլ առջի ամ ժողովրդեանն։

Տեսիլ երեսուն

Լաւ զառաջինն էս տեսիլ կոչէ, որ զան-
ազ հոգին էառ դանիէլ և գշուշան ապ-
րեցոյց, այլև՝ քանզի տեսին զգերութիւն
էէմ։ տեսիլ ոչ Թէ զմիջերեւսի յայտ
առնէ յայսմ գրուածի, այլ զի սիրոյ
Թագաւորացյայ շարժին, ի կամաց՝ կամ
ի Թոյլ տալոյ, զոր և բաժակ կոչէր զնա
բազբոզոնոսոր՝ ի ձեռին, որ և Թագա-
ւորեաց տեսանելոյն այ՝ ի վէր աթոռ

բացուցն. նաբաբդունոսորն որդի նա-
բուպոլոսարայ, և հրամանաւ հօր իւրոյ
եւ յԵրեմ յատաչէն ամին իւրոյ՝ յերկ-
րորդ ամին յովակիմայ, զոր Թագաւոր
եդ յԵրեմ. 4 Ամո՛" ին· 29 · ամինև
ի ին· 16 · Եւ ի պատասխան նեբաւով
արքայ ե գիպտացւոց՝ որ եսպան զյով-
սիա ի գնալն իւր ի կռվմանս եվրա-
տայ, և ի դառնալն տարաւ զյովաքազ
յեգիպտոս գերի՝ զոր Թագաւորեալ էր
Ժողովրդին՝ զորդին յովսիայ աքբային
փոխանակ հօր իւրոյ. և զերկայր նորա
զյովակիմ եդեալ Թագաւոր՝ որ ի ներ-
քս հարկի արարեալ, զոր ամա ասե.
իսկ Թե յերկրորդ ամին յովակիմայ
եկն նաբաբդունոսոր արքայ ի բաբել
ընե. քանզի ի բաբել փոխեաց զԹա-
գաւորեն յաձուրայ՝ որ ե նինուէ.
Եւ ետ ասէ՝ ՝ որ ի ձեռն զյովակիմ, և
հարկ եդ ի վր՝ արարեալ ընդ իւր ձե-
ռամբ, և ետ զսպաս տաճարին ոչ զամ,
այլ զաղնիւսն՝ զոր ետ ՝ որ ի ձեռս նր,
և ոչ Թե անձին զօրութեր կարէր առ-
նուլ. Եւ տարեալ յերկիրն սենեարայ
ւր աշտարակն շինեցին՝ յոր կայր տուն
գանձի այն իւրոյ, պատկառելով յան-
ուանէ ՝ն, ոչ առ ի պտս սպասաւորու-
Թե սեղանոյ իւրոյ՝ զոր յանդգնեցաւ
առնել բաղդասար որդի նր, տարաւ
զինի զդահիճ որդի յօհաննիսի՝ որ
դաւոյ յովսիայ Թագաւորին, և զորդիան
յովակիմայ զանահիա զազարիա և զմի-
սայէլ՝ զհօրեղբօր որդիան դանիէլի,
ըստ բանին եսայեայ առ եզեկիա։ Եւ
Թէպետ երկուս ասաց՝ զայս տեսիլ՝ ա-
ռաջին Թուի Թե այն է՝ յետ որոյ իրքն
շուշանայ եղէն, և ընկալաւ դարձեալ
զհոգին. և ապա ասաց Թագաւորն աս-
փանէզ նեբքնեսարեոին՝ ածել յորդւոց
իէլի գերի և յազգէ Թագաւորացն, և
առնել նեբքնեսիս, ոչ խզել և կրճատել՝
այլ ինեբքս առնուլ ի տուն, և առձիկս
Թագաւորին պարսից, զի և ի նոցանէ
ուներ գերիս յորդւոց սնտի աբրա-
համ որ ի քեթուրայ՝ մտավ ի ծ
է ուշիմ, յայտ է Թե՝ որ ըստ իւրենց
լեզուին վարժեալ լինին. և այնու ե-
րեւի մտաւորի նշ, զոր ասաց՝ խելա-
մուտ առ իմաստութե և հմուտ առ
գիտութե, որ է գրագիտս, և իւրենց
լեզուին և գիմանացն և գպրոցաց վէր-
ժս. զի այնու երևի Թե՝ և նոցայն
բաւականք էին։ Որում և արտաքին
երևոյթքն վկայեն առյդս լինել և
գոհունդ, և չունել արատ ինչ ի զայս-
բանս. վ՚ասէ, գտան այնպիսիք և ի
յորգւոցն յուդայ՝ մանաւանդ և ա-
ռաքել քան զամն, ոմ յետ այնորիկ
ցուցան՝ արդեամբք ծածկելով և ան-
յայտելով զընկերակիցն. անանիա՝ որ
է շնորհ յայ, ազարիա՝ համարձակութե
այ, միսայէլ՝ որ է շշափուն այ. զի
ընկալեալ շնորհս յայ՝ համարձակութե
մեծ ցուցին ի հաւատս և ի գործս ըղ-
կամս այ իմաստութե և հանճարով չը-
շահելով, ըստ որոմ ցուցին մեծ հան-
դիսիւ. Ո՞րպս զանայ փոխոխել զաղ-
դողական անուանս ի հագագն եդեալ՝
նեբքնեսարեոն, սեդրաք՝ անվար, մի-
սաք՝ գեղով, աբեդ՝ գովաչատ, ըստ
իւրաքանչ բառիցն. իսկ զդանիէլին յե-
տոյ Թագաւորն եդ՝ բաղդասար, ըստ
անուան այ իւրոյ՝ ի մեկնէլն զերազն,
զի կամէր ծառայգ առնել իւր. Եւ
զի ետես քաղցր և Հաճոյ և հատուտ լե
ի Հաճակս և ի հայեացս և լրջնգաւնս
զոհաճիկս՝ որ ի սեղանոյ Թագաւորին,
փորձանք երևեալ նմա իբրև եւայե
ցուցեալն յօձէն, և հրաժարեցուցել
ի ճանէ պահջգ՝ եղ ընդ առաջ նր ջա-
տեէն ըստ օրինացն հրամանի, զոր ոչ կա-
րաց ամ ժողովուրդն Թէպետ և յամ
կերակրոց գարշէին սիրտք նշ, այլ մեր
ձեալ սովով ի դրանս մահու՝ ուտէին։
Այլ սոցա օրենդիրն տեսեր Թե մա-
հճ ևս արհամարհանս առնեն վն պա-
հելոյ զպատուհիրանս այ իւրեանց, ետ
շնորհս առաջի նեբքնեսարեոին՝ և ո-
գորմէարկ ի սիրտ նր գթալ ի նս, և
փորձել աւուրս տասն՝ զոր խնդրեաց
դա

դանիել՝ տալովնիգ ուշադ, Թէպէտ եր կիւղ մահու՝ ի Թագաւորէն հակառակ կեր չլսել խնդրոյն։ Իսկ ի փորձէն զաւակրան տան՝ որ բանական էր գոյն դնել և բառնալ յերեսացն վա՛ ուտել յոյ և չուտելոյ։ բառնայր ի մտաց զահն՝ և ոչ առնոյր զբաժին ջրից մանկանցն զկերակուր և զդինի, Թողլավնիգ վայել լել՝ ի կերակրոյն և յըմպելոյն՝ որ մեայ ի կենան յաւիտենական, զհարուստ ունելով հանճար և խոստութիւն յամ դպրութիւն՝ և ոչ միայն ի քաղդէականն, զոր և դանիել լսելամուտ երբան զայլսն, Թէպէտ շնորհս հասարակ առին։ իսկ մեկնել զերազս աւելի՛ քան զնո՛ իրա՛ ասքեր՝ ոչ, զի նա արար զկիզեզն պարզ կեչտանալոյ և յաւոյն մեծին այ։ Իսկ ի կատարման աւուր՝ ածան առաջի Թագաւորին, և ասի գուան տանապատուիկ, զի փութացան պահել զբան օրհնացն ոչ այ իբրենց։ այլ և ինքեանք իսկ տա՛ ասնորդք եղեն և նուիրեալք այ՝ փոխանակ ամ ժողովրդեանն՝ որ լռեալ էին ի տալոյ տասանորդս ի գերութիւնն։ և զի ասէ Թէ՝ առաւել գտաներ Թագաւորն քան զնոգան և զգետան, յայս մի փորձն յետոյ ցուցաւ՝ յորժամ զերազ Թագաւորին չկարացին հանելը Իսկ յարեցոյց դանիել պղպայն առ Թագաւորն, և ոչ Թէ ի մոգական արուեստէն և յասմանէն հարցանէր՝ զի նոքա յանձն ոչ առին ուսանիլ դպրութի։ կացոյց սպան Թագաւորն զգրեհսին մանկունս ի դրան իւրում հնազանդեսցուն, փոխանակ զի հնազանդեցան որդ իքն իւրեանց զերազ Թագաւորին ասէ՝ զերազն։ ժամանակաւ լինիք, յերկարեք զժամ մահուան, փոխանակ պատասխանւոյ հաստատութեան, զոր Թէ կայ ի մոքն և ասել կարէի բանս սուտս և զեղծուցանել՝ աւերիք զերազն, սուտս և կարկատուն ի միասին խոհեալ եք խօսել զնա։ Թէ զերազն ասեք, ապա հաստատեմ Թէ՝ և զմեկնութիւն կարէք։ Որում ասէն, երիք՝ որոյ բնաւ կուտիին չէ յայտնի, այլ կուռք և մեհենք

գարեհս ձգել մինչև ցկիւրոս արքայն պարսից։ զի ցուցցե Թէ՝ ամ Թագաւորք պատուեցին զնա զ՝ առաւել պիտանութե՛ ի՝ նաբուքոդոնոսորայ ըստ կըսեալ։ Իսկ զի ասէ՝ չերկրորդ ամին ետնս զերազն, յայտ է՝ զի դեռ չէր լցեալ սահմանեալ ուսման մանկանց ժամանակն՝ յոր մեհենեցաւ երազն։ զի ցուցցէ Թէ՝ ոչ ի յաւսմանէ է նց, այլ ի յայն երկնից և երկրի՝ որ եցոյց զերազն գիտութե՛ Թագաւորին փոխանակ ժամանակաց։ այլ և չեգիպտոս փառաւոնէ, զի յայտնեսցի անդ յովսէփ՝ որ զո՛ երկիրգն նո՛ր եկաց ընդդէմ ցանկութե՛ կնոջն։ (Ծննդ. խա. 14։ Իսկ ասա դանիել՝ որ վաւերացաւ ընդվզ ընդդէմ օրհորոյ, զի զհնեցաւ ընդ առաջնո՛ արքունի՝ սեղանոյն, այլ և զի չպարտութե՛ի վէր քան զմարդոյ բը նութե՛ խորհեցաւ զինքեանէ՝ երևի է, բազ նմա, և յայտնի Թէ՝ մանկանացուհ է, զոր և մոռացաւ։ և կոչեաց զգետս՝ որք երազահանք ասէին, զմոգս՝ որ ասէ սեղոք ասէին ճանաչող լինել։ զբազ դեայս՝ որ ի փորոտիս կենդանեաց չմոռեցաւ նե՛ ասէին, զկախարդս՝ որ մարմաւոք և կենդանեաց ձայնիւք՝ մարդոյ անառնոյ և Թռչնոյ։ Իսկ ասաց, տեսի՛ երազ և վերացաւ բանն, այսինքն՝ եղ ի յիշմանէ մոռացս իմ, զոր ասաց՝ ինձ մարեցաւ ոգի նորա, զի արհաւիրք տեսլեանն քաղեաց ի յիշմանէն՝ զի դանիել եղ հատուածոցի և մեծարեսցի երազիւ լուծքն և մեհնութիքն։ վայ և երիցս կրկնեցին Թագաւորին ասել զերազն։ ժամանակաւ լինիք, յերկարեք զժամ մահուան, փոխանակ պատասխանւոյ հաստատութեան, զոր Թէ կայ ի մոքն և ասել կարէի բանս սուտս և զեղծուցանելի՛ աւերիք զերազն, սուտս և կարկատուն ի միասին խոհեալ եք խօսել զնա։ Թէ զերազն ասեք, ապա հաստատեմ Թէ՝ և զմեկնութիւն կարէք։ Որում ասէն, երիք՝ որոյ բնաւ կուտիին չէ յայտնի, այլ կուռք և մեհենք

Տեսիլ երրորդ։

Երրորդ տեսիլս յայտնի է. Թագաւորին զերազն տեսանելն և մոռացեալ նոյն, և դանիելի զերազն և զմեկնութիւն տեսանել զորուն Թէ հոգւոյն։ Որ ի՛ սկզբանէ ասէ՝ ժամանակ կենաց մարդ

հեռաք և հաւր և յաւր՝ զոր պաշտեին տոքա, չգիտեն ասէն՝ որ մեզ յայտնէն, մեք ուստի՞ գիտացուք, ուրեմն և ոչ երաքն՝ ի տոցանէ ցուցաք քեզ, այլ յայնմանէ՝ որ բովանդակէ զամ, զի և հեթանոսք նկատեին զնա Լաւ երա մայեաց առ հասարակ կատարել. իսկ գանիել վա տղայոցն ոչ կոչեցաւ՝ սակայն և զնա և զընկերս իւրեանց խնդրեցին կատարել, թէպէտ չէ եր լսեալ ամք ուսման նոյ՝ և ոչ անուն ա ռեալ նոյ իմաստասէր. այլ առ զայրեա սրտին՝ Թագաւորն Երասան հետ և ըղ դպրոց մանկունն կատարել, որովհետև անօգուտ էր՝ և ոչ օգնէր նմա. Իսկ գանիել թէպէտ կամէր զնայն վա՝ այլ ոչ ախորժէր ըստ չարեաւ կորընչ չել և իբրև զմ ինոցանէ համարել՝ որ զանծն երկնից պաշտէր. վայ մատուցեալ առ դահճապետն՝ ուսանէր զպատճառ անողորմ հրամանին, և ապա զհատատցն աբրահամ բուռն հարեալ՝ մտանէր առ Թագաւորն, և խոստանայր պատմել զերազն և զմեկնութիւն, և արգելոյր զյատուցն աբքային և գնէր որիւն բա զմամ. և ընդ իւր առեալ զհատակակիցս իւր և զազգակիցս և զժուժգալակիցս՝ հայցէր գԹագաւորէ իբրև ի վա տղայոց հայրենի իմամբ, մինչև յայտնեցաւ նմա խորհուրդն յայնի, և օրհնեաց զանուն աւն՝ զգնածն և զողորմածն և զՀայրն որբոց, և զայլոն՝ որ յաւիտենից մինչև յաւիտանս, յեգիպտոսի աքանչէլեացն մինչև ի բաբելոնի եղելոս, այլև յողորմութիւ չինելոյն զնա՝ մինչև գնի աթոռն ստուգութիւն, զի իմաց տուիչն և հանձար՝ հոգին սբ, և զօրութիւն՝ քո, ըստ այմ՝ զքո այ զօրուի և այ իմաստութի. ։ Լոր՝՝ ա. 24։ Այն բզհուսեն և ոմն ծնունդ անձառելի, և նա փոխոխէ զժամն յաղագսն բաբելացոց, և զժամանակս պաքայինն նաբուքոդոնոսորայ, և զայլոցն՝ զոր իմացաւ ի յայտնութի երազոյն, կացուցաւ նէ ասէ Թագաւորս, տայ իմաստութի ոչ վայրապար՝ այլ որ կամաք իմաստնանան յաճապաշտութի, և զմտաւ ածէն զհորհուրդս անցաւոր ցնոս և զպատ տնականին. զի ինքն յայտնէ զնոր հուրդս՝ որ ասաց, խորհուրդ իմ ինձ և իմոցն՝ որ կայ ի խաւար, այս ե՝ անգիտելի բաղարից, զի եղ զնաւար՝ ի ծածկոյթ իւր, և զլոյս իւր անմատոյց. որ և նմանապես չտայ մատչել, և գիտէ՝ ոմ և երբ յայտնել զքէն ասե. Տիրոջն նոյ համարի տուեալ ընորհս ի տնէ՝ և ոչ վա իւրեանց, որոց բարեխոսութի խնդրեցաք և մեք։ Ո այս գիտութի ի սրտի և ի բերան ունելով՝ ի ձեռն աբրիովքայ մտաներ առ Թագաւորն և աներ, խորհուրդդ այդ՝ այսինքն երազն քոյ՝ զոր աքայ Տարցանէ, ոչ ե գիտել գիտաց և մոգուց և ըղձից՝ որ են աղօթազք, այլ գոյ ած յերկինս և պաշտօնեայք նր որոց յայտնէ՝ իւրոյն որոց և կամ՝ խոնարհաց և երկիւղածաց. զորմէ բուռն հարեալ՝ ասէ, ինձ ոչ յայտնեցաւ՝ իբր իմաստնոյ քան զամ մարդիկ՝ զի ոճէ նբ այ, իբրև աբրահամ՝ զի հող և մոխիր ասեր զինքն, և դաւիթ որդն Լաւ կամ զԹագաւորն ծանօթ առնել այ և որսալ այսպիսի բանիւք, վա սրտի քոյ զուարթանալոյ յայտնեցաւ ինձ. և սկսանի նախ գիկրս սրտի նր յայտնել խորհուրդ քո՝ ա ած, մեծայոյզ լերներ Թէ՝ յետ քոյ ո կալ մի ժամանակել զԹագաւորութի քո. զի ասացեալ է Թէ՝ ըստ յուզման խորհրդոց ձեանան երազք, և երկիւղն մնոյ՝ չտայ հանգչել Թագաւորագ, ոյ և զքո քուանն ի բաց չալածէր փո փոխմանն կասկած. և յայտնեաց քեզ գիտօղն խորհրդոց և փոփոխիչն ժա մանակաց, այն՝ որ կամի զամ մարդոյ զկեանն և զգնալն ի գիտութի ճշմար տութե, զի իբր արարածք են։

Լաւն։ Լաւ ասէ. Քո աբրայ, թեսանէիր զաթոռներ գ, և գԼաւեան ասէ, յետ և բազմացան և լնկղան աթոռներ. գԴան և բորբոն՝ պղնձիս, և արուեստ երկաթիս, ասեն ինչ իշել և ինչ

արծաթեն պակաս է քան զոսկին , սա-
կայն կամքն ա յաղթեաց վէրնադու-
նին , և սպան դարձն մար զպատասա՛
և հատ զԱստուածութենէն . ըստ որում
և պղինձն որ է մէջն , որ կարի պա-
կաս է քան զարծաթ , յաղթեաց զնա
կիւրոս պարսկին , պղինձ առակեալ որ
զօրաւոր և ուժգին է քան զնա , որ
ընդարձակեաց ուժգնութիւ զկայսրա-
թին պարսից և քաղեւեացոց և մարաց
և յոյոյ ազգաց և կղզեաց , տիրեալ մին-
և յամենայն երկրին , զի չամ
էև յեգիպտոս և ի հնդիկս , զի չամ
երկրիս տացէ հրաման՝ արձակել զգե-
րիան . քանզի ոսկեսեռակ է պղինձն ։
Եւ նա ածած անօթ Աստուածոյ նմա
նեցաւ , արժանի եղեալ անուանակոչու-
թեան Աստուածոյ , որ ա-
ւերեաց զուժգոյս , որ և նա զաբաել .
որոց Աստուածութին տիրեաց մինչև
որոց Աստուածութին տիրեաց մինչև
ի դարեն՝ զոր սպան աղեքսանդր մա-
կեդոնացին , զոր յերկաթ առակէ՝ որ
զօրաւոր է և կարող քան զպղինձն , և
հատ՝ որ երկաթ զերկիր հարաւով . ի
հնդիկք սպանանէ զղոգաղոյոս գա-
ռոն , ըստ գրիգորի Աստուածին Աստ-
զեալ կենդանի՝ զԱստուածութին ևս
ետ նմա , զի ոտքն նմա հնազանդեալ
և հարկս . և հիւսիսի մինչև ըզ-
կազբ՝ որոյ սահն դնել գուռն գաբ
քանդու , և յարևելս գնացեալ սահն՝
մինչև Թողջր գործ գային ի Թիլիանց .
ուր կատարեալ համառօտ զկնան իւր ։
Ո զրոյ զհնչմանութենէն առին չորս
դպեակորդիքն նր և բարէ կամք . որոց
Ծառանգքն ապականեցին զերկիրն , յո-
րոց երը անտիրոքաս՝ որ պղծեաց զերկիր
և զտաճարն պիս պիս չարեաք , զոր և
գիրք մակաբայեցոցն պարսնակեն .
զոր բարձին հրամայեցոց Թագաւորն
հղրըք և տկարք , զոր երկաթեն ընդ խա-
ցի նշանակն՝ որ մերձ ի ժամանակս
նեռինն , որ ևի տան բաժանին՝ զոր
և տան մատուցքն նկարագրեն . որոց
և մինն գնեան ասէն ։ Հակ վէմ հա-
տեալ առանց ձեռին՝ ջախչէ ի մարմ-
նոյ

Եբիմեի . և գնէ հայելիք հոռոո ի լեռնէն
առանց ձեռին վէմ , և անկաո ի վէ գաո-
ձէրեն և ձէրեաց և ոտիցն չորս , և հոզի
ամբայեայ գաբաո՝ և թեզի ոչ գաո . և վէմ
եղև լեռան մեծ ու ելէց չերեւէր ։

Ա Ռ Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն . Պատկերի նմանեցուցանէ
զիաո թագաւորաց երկրի , զի պատ-
կեր է և ոչ ճշմարտութեի . զոր դաւթի
ասէ , ապաքէն ոմն ի պատկերի շրջի
մարդ։ Ա՛ղ շը. 7 . Ո ի ոչ իմացաս
զպատիւ պատկերին այ և ոչ պահեաց ։
որոց այլ և այլ նիւթքն զաւուր պատիւն
կամ զզօրութիւն և զնմանարհութիւն յայտ
առնեն , սակայն բովանդակի ի հոգոյ են
և ի հնձոյ մտանելոց են։ Վհանգի առեն ,
թէ արուեստն այ՝ որ է բնութիւնն ,
ժիպակով և ծծմբով գործէ աչն և ոս-
կի և արծաթ և պղինձ և երկաթ ի
հողոյ , զայմ յաղնուացն մինչև ի մրրա-
տեսակն երկաթոյ՝ ոմն ցուցաւ ամ ի
խեցոյ վէր . է որ զուտ գործէ՝ անկա-
ծոյ բովուց , և է որ զօրաւ թէ ի հող և
ի քար՝ զոր պղտին մարդիկք , և է զոր
բուսամամբ հանէ բնութիւն ի հողոյ .
ոմն և զթագաւորս երկրի նախանձ
մանէին , և զկնս յայլ և այլ ազգէ՝ և
ի պատճառաց՝ և ի ձեռն մարդոյ՝ և ի
հնարից . Ոմն մեհենի դանիել թագա-
ւորին . եթէ դու ես գլուխն ոսկի՝
զոր պատուեաց Աստ ի մարդ ազգէ , և
կուժաց բաժակ ոսկի ի ձեռաս ես , և
թէ կացցես ի ձեռաս նր կացցես գլ-
լուխ՝ որ է բարձր քան զայմ թագա-
ւորս երկրի , ի կնանս քո . գաղնք և
թռչնիք և ձկունք զգազանամիտն և
զմեհենաւմիտն և զտղամասեր գէջան
կոչէ , տուեալ ընդ ձեռամբ նաբուքոդ-
դոնոսորայ , և ոչ որդւոց քոց տալոց է
երկիր՝ զի անարգելոյ են զոսկի ա-
նօթս տաճարին ։ Ես զինի քո յա-
րիցէ խոնարհագոյն մարն , որ չլինի
ձեռնհաս , և զօրէզ բազուկ՝ որ կարող
լինի առնել զկամս սրտին՝ որ ի լանջսն ,
ըստ որում չկարաց արգելուլ զդանիել
յարկանելոյ ի գուբն առիւծոց . զի

նաւար ոք հանել, բայց միայն զնորն ի կուսական յարգանդէ առանց ձեռին՝ որ է առանց սերման, որ ձեռն տայ յարգանդի կնոջ յուղթել. որամ չէզնէ կարօտ մարդկան ինչ արժանաւորութեի նորատ եղև մեծի պարգևին որդուցս ասացաք, և նա փշրեաց զպաշտելի պատկերս հեթանոսաց, և խորտակէ և փշրէլոյ է միւնէ մեծանայ վէմն և ընու զերկիր քարոզութ աւետարանին ընդ տիեզերս, այն զի՝ որ հաւատայ ի նա՝ մի ամաչեսցէ։ Հմ։ Թ. ՅՅ. Ժ. ԱԱ. Որ թէպտ անորգելին հրեայքն՝ եղև գլուխ նա հաւատացելոց հրեից և հեթանոսաց. զոր յուղվբ ի մարգարէից զայս անուն եդին, և ինքն եկեալ առնոյր իակ ինքեան, և իւրոյն տայր ձոխաբար. վէմ լինէր՝ և այլոց տայր, այլ պետրոս և նա ետ հաւատացելոցն. դուք ասէ՝ իբրև զվէմս կենդանիս շինիք տաճար հոգևոր. յայտ է՝ զանխանելին զանյաղթն զանփուտն նշանակելով՝ զնա հաւատն, զխորատակօն մեհենից և ամ իշխանութեից և պետութեից դիւաց, և ի նմանէ զբարեգործսն՝ որ նմա ջանիցես եղէգն համարեալ էն. զոր և մեհենի ինքն գաղնիել գեղեցկաբար. Ընդերից ասէ՝ յարուցանել ած Թագաւորութի, որ բառնայ յատելութեն իւրոց՝ և տայ սէր ընդ ելութեն. խոնարհութն հոգևոր և հալածելոյն վն իւր՝ և զբոք զփոքուն պէտքն ընու. Լաւ ընու բանս սկսեալ յատալ ջնն գալատենէն մինչև յերկրորդն, յորժամ Թագաւորէ կամեցողացն և չկամեցողացն՝ զոր եցոյց ած արքայի, և լցին ի ժամու՝ զի ձչմարիտ է երգն, և չէ ցնորք անրջից, և հաւատարիմ մեհենեցաւ. զի որ եցոյց քեզ զերազն, նա է ցոյց ինձ զերազն և զմեհենութի՝ որ ձչմարտե արդեամբք ի փառս իւր։ Ո որ լուեալ Թագաւորն ասէ, ձչմարիտ է ածն ձէր, նա է ած աստուածոց՝ և տէր տերանց, և Թագաւոր Թագաւորաց. որ բառնալոյ է զամ անուն ձոխութե, և ընդ Թոյլ տալովն և նովաւ ունին որք ունինն, և յորժամ կամի՝ կարող է բառնալ, և ուամ կամի տալ. և այդի երևի, զի մանուկ մի ի նմանէ զօրացեալ՝ այդպիսի խորհուրդ կարացեր յայտնել. վայ մեծացոյց զնա տրովք, և կացոյց ի վէմ ամ գիտոյ, զի նովաւ ապրեցան՝ և զնմայն ուացին. քանզի և ինքն գէր որդւոյն երկիրպագանէր իբրև այ՝ և խնկոք անուշիւք պատուէր. Լաւ զնոգին սբ յայնժամ զուեցեալ էր գանել, ոչ փախչէր ի պատուոյն՝ այլ ածէզէն հոգւոյն նոմիրէր, և զաղօթան իւր ոչ մոռանայր. այլ խնդրէն ի Թագաւորէն և կացուցանէն ի վէմ ամ հին բաբելացոցն, և ինքն ի վէմ նախաբարացն՝ և միշտ ի դրանն արքունի, զոր և ոչ վայլ իրի՝ քան Թէ սփռվելոյ զգերէրքն և պահելոյ յածապաշտութի և յերկնի օրինացն. իսկ Թագաւորն Թէպետ ոչ էզէվ ընդ այ սրտի մոբք, սակայն ունէր ի պատուի գնէն և երկրին էէր յայն ինչի զտան և վեց ամ, յերկրորդ ամ տեսլեանն առաջնոյ մինչև ցտան և ուճն ամ խրոյ արքայութենն. Լաւ ապա ի ներբելն այ և տալ յայոցումն տիրելոյ ազգաց բազմաց և լեզուաց, կարճեաց զայն ի դիցն իւրոց և ի բաղուից՝ զոր աստղաձանաչքն պրնդեին, ասելովնա. որդին լինել քեզայ քանանացւոյ՝ որ ապստամբեաց յայ, և ի բաժանել լեզուացն ած անուանեցաւ, և պաշտել ետ զինքն Թագուհացն՝ ի նմանէ զարարածս լինելն ի տայ կայ յաբեթեան. վայ պատրէ՞ի բանից խաբողաց՝ և կուռացեալ ի հոգւոց և ի պատրանաց մեծութեցն՝ այդպիսի ինչ արար՝ որ ասէ.

Տեսէք ընդդէմ.

Ո որ սովոր է գիրքս այս զպատմելի ինչ իրաց տեսիլ անուանել. կամ որ ի սմա գործեցաւ՝ հրաշք.

Լաւն՝ Լաւ տեսէք ընդդէմն նման է սրբոյն այ, ընդ առաքեացն խոցել ի գլ հինգին.

ղոբ և լինեն ըհաստաբեն պեսանէբ՝ և ասէբ ։ Հղէ բիս աբս արէա ՝ի հնոյն , և ըվ՝ էբս պեսանէս։

Անէնաբէ ։ Վայ և յիրաւի գրեցաւ ջորրորդ տեսիլ , յորում պատմին զարհամանալիք պահպանելացն ։ որոյ առաջաբ կոչին եղև այսպէս , որ ասէ ։ Դաւ՝ Գ։ ։ Բան ։ Յամէն ասիս պաստաւանէբդբէ նոբա՝ խոբնասորաց աբէայի , աբար գաղիբէ ասկի ։ Բաբէյրաբէ նոբա վահանն կռիվաւն , և էդ նահրէ նոբա կռիվաւն վեդ ։ և կռնկիսց դնա ՝ի գաղաի բէեէաց ալիբէկոյս։

Անէնաբէ ։ Պատկերա այս յայտնէ գնահանդն իւրոյ բէկլդ , որ այնքան ասէն լինիլ հակառ զորոյ զնիւթ չարու հաստատին ասկ ով պատուէ , իբրև ինքն առակեալ եղև ՝ի տեսիլ երազոյն՝ ոս կն գլուխն , զի ՝ի հալական նիւթս նա է պատուական . և ասէր , պատկեր ասկի՝ հեղի՝ էր պատկլով ասկ ով խա բելով զոհասդոն , ոդ և ասէն իսկ թէ՝ կիւրոս քակեաց՝ ագահէալ ՝ի համբաւն , և իմացեալ՝ այդն արար զնաբէբացն ։ իսկ չարին վահաուն կանգուն՝ որ է վեց տան , վեց լոյնն՝ որ է միակ վեց , զոր իմանալին նաբատբգոնսոր զվեցո բեալ վեհ մարգս միտ չանաչ խաբել տան զգայութիբ ՝ի վեց չարժուն գայ թակղեցուցեալ , ՝ի ձախտակ՝ չարէ ոք , և յայն կէ զժուարութիբ , յառաջդ անցեալ յորդորմամբ ՝ի ևէզս , ուր գնալ կամս ընկենուլ յմմ բարեաց , ՝ի վէր չհաս հայել երկիւղիւ , այլ հայհոյութիբ ՝ի վայր յերկիր հաստատել զպարզապարս ՝ի տղմի ։ այսքան ախտից պահանջելով երկրպագութիւն չմին բաբէլացուց՝ ուր խառնակութիբ են , և միջագետք են հեղեղք խաբէութիբ տասի և անսոի , որ և գայր ապականութիբ գէե բոյ կոչեցեալ ։ քանզի և գուսդն այն հպարտացեալ նոյնպէս խաբեալ ՝ի էա բէն՝ արար զպալի պատկերն , և առներ հաւատարիմ՝ իբրև նորագումն կենդանի թագաւորութիբն իւրոյ կարծելով ։ ժղ զովել հրամայեաց զպետս և զկուռս կալ՝ որ վերակացուք և կռվնակալք էին ՝ի նմանէ եգեալ , և արք բռնաւորք՝ զոյս հնազանդեցուցեալ էր ; զզօրավարս և զգլխաւորս նոցուն , ըղ գործակալ՝ որք կային ՝ի վէր գործոց արքունի , ոք և՝ ի գաղն ածէին ընդ ինքեանս՝ որոց և իշխէին , զի հանդէս մեծ գործեսցէ։ Նա ՝ի ժողովելն ա զաղակեր քարոզն , ձէզ ասի ազգք , իբր թէ չիշխել յանուանէ կոչել զնագա ւորն , կամ զնաբուքդոնոսոր ։ այլ և ա սի յամդանդ ՝ի պատկերէն և ՝ի յայոց պաշտելեացն նաբաբդոնոսորայ , որ յօրինեալ էր փողս և քնարս և սրինգ՝ որ ծնդզայք կոչի , փսիանակ՝ որք ՝ի տաճարին ՝ն սաղմոս , զոր նա յա ւելուածով արար յամ ազգ ձայնատու արուեստից՝ զորս չարն ուսոյց , սկսեալ ՝ի գաստերացն և յորդուցն կայէնի՝ ար բեցուքի առնել ընդ ականջս խելացն , և այնու գերել զմիտս։ Որ և կատարէր հրամանն յանկատարն , անկանելին յո րոգայթն՝ և երկիրպագին հնչ լիզելով նման օձին ազգք և լեզուք ամ , իբր ե օթանասուն և երկուքն՝ որ բաժանե ցան յաշտարակշինութենէն ։ յորոց ա ղեր հնազանդս զորս արարիչն կար գեաց , զոմանս յազգացն և չարն խրոխ տալ բառնալ՝ և իւր առնել պատրանօք , և չդադարէ՝ զորս կարէ , այլ այժմ նե բելովն այ հնազանդեցոյց ։ բայ չանա նիանցն՝ զորոց չարախօս եղէն , թէ զդիս քո ոչ պաշտեցին մինչև ցայժմ , զդիս՝ որ է արամազդ , և ոչ զոր կանգ նեցեր ։ և հրամայեաց ածել՝ որք միացն ՝ի գործակալաց չէին եկեալ , և բերել զնա՝ զորս բարկութիբ եւս ածել յա կամս , և ասէ ։ արդարև՝ ոդ թէ չէ հաւատալն , զմարդ որ իշխէ , և գործ մեծարեցի պատուով , ոդ անարգեբ զիս ։ Թէ պատրաստ լինիցիք ասել յայսմհետե , զայն Թաղամ ձեզ ։ և՝ ի մոռացունս եղեալ սասգելացն ՝ի գանիէլ՝ ասէ , և ոչ է ած՝ որ կարօղ է լէ՝ փրկել զձեզ ՝ի ձեռաց իմոց , իբրև ըզ փրաուօն խստացեալ օրսիւ ։ որամ տոհ

տուեալ պատասխանի՝ վա՜յ այդ իրաց չէս պատասխանատ արժանի. Օ՜ի՜ մեր Աստո՛ւած երկինս՝ որում երկիրս ոքան են վեյ, կարո՞ղ է ի հնոցիդ եւ ի ձեռաց քոց ապրեցուցանել՝ արքայ, վա՜ղ զի փրկեալ ես. ապա թէ ոչ կամիցի փրկել՝ որ կարօղն է յամի, այս քեզ յայտ լիցի՝ զի զդիս քո ոչ պաշտեմք, և պատկերին ոսկւոյ՝ զոր կանգնեցեր, երկիր ոչ պագանեմք. մեռանիլ պատրաստ եմք յանուն այ մերոյ, քան ապրել անեաւմբ մնուռացիդ՝ և պատուհաս քո մեծարիլ. որոց բանն և գործն և հաւատն եղեն հիմունք և յարացոյց լման վկայիցն քրիստոսի՝ այն մարդացելոյ՝ որում և նոքա վկայեցին. զոր լուեալ նաբուքոդոնոսոր իբր ջղջռեալ յուժեքն՝ գուռնա ի՛սկ լինի յեռանել գաւնուքն մաղձին, և հրամայէ եօթնապատիկ ջեռուցանել զհնոցն քան զսովորականն՝ զոր թեբռս ոչ միայն պատժարան էր կազմեալ անհնազանդիցն չար և յերկիրս, այլև զկրակի երկիրպագանելոյ կրակարան էր շինեալ յորվի ծախիւք հաստատահեղոյս և անշարժելի վհմիք, բրգամբք և պատուհածովք, գօտեաք և եռայարկ տամբք և դրամբք, և գմբեթայարդոյ երկայն և բարձր շինուածովք առ ընթեր պատկերին՝ որ քաղաքին մարայ կոչեցեալ, որ տեսեալ էր մեր՝ մանաւանդ՝ ի՛նքեան և զարմանալով ընդ անխախտելի և չար վաստակն Լ՚նդ հրամայէ արկանել զայր մանկունսն, իբր կերակրել զպաշտելի իւր ածն, որք ոչ պաշտեն զայլ ածս նի՛ զորս ինքն կանգնեաց. Օ՜ զրս կապեցին հինգ արք զբարւորք և ուժեղք և բռնաւորք յայժ, որք նշանակին զհինգ զգայարանս՝ որովք կապին հաւանեալքն չարին, քան զոր չէք զօրաւոր կապիլ ընդ երկիր և ընդ հեշտասիրսն, սորս անտես ընդ տես և ընդ լոր, ընդ հոտ և ընդ համ, և ի կակղաշ գոյնն՝ որք և ի լուսն կիզին ածային հրով սիրոյն, ոյ՛ և նոքայն զորոց և ա-

ահ, կապեցան վարտեօք՝ բարձիցն Տանդերձիւք, արտաքուստ կօք, խոյր ասէն ունել ի գլուխն, Թագն՝ նշան պատուոյ, զանկապանօք՝ խոնճանուին ասէն, և արտաքուստ զարդուն՝ զտաւիտն. ոչ թէ այնոքիւկ կապեցան՝ այլ զայնս ոչ մերկացին, և կապեցին երկաթէ ղէն կապանօք՝ և արկին ի հնոցն գունդ կապէլ իսկ հնոցն սպառազինուածոց նոցա, զիւր զրուքին ցուցեալ՝ Տալեաց զերկաթն, և արձակ արար զնո՛, եթող զդնալ ի մէջ հրոյն. ոմ՛ և ասէ թէ՝ գնայիս ի մէջ հրոյն՝ Լա՛ յարեաւ ազարիա ի յարկ մանկն ի բերանս, և ապա մնացեալք զերեսեքիս հնոցն, ոմ՛ զսէզան Թագաւորին՝ զպատիւ՝ և զաՀ նոր և զերկայնակեաց ոսկեհասպատ պատկերն. Վհայիկ ասէ՝ իբր յարձակարանի գովելով և օրհնելով զնա՛, առաջնորդութիւք մեկին եղբօր, կցորդութիւք ասագին, և կրօնաւերոյն, թէ խորհրդապատկ պարտ նակելով յոլով հանճարս մտաց՝ մինչև ի նմին իսկ յերանն ած, որ միով բնութիւք յերիս անձինս բաժանեալ՝ պաշտի ի յողջ հաւատս, որում երգեցին առելով՝ Օրհնեա՛ ես որ ած հարցն մերոց, երախտաց ազագաւ համարեցան աքանչ էլեան, և ոչ անձանց արժանաւորութ. փառաւորեալ անուն քո յաւիտեան, որ ոչ եզերի ողորմացեալ ժամանակաւ. Ցերեւ ած եր, զի մեզաք անօրինեցաք. յերեսաց ամ ժողովրդեան տան խոստովանութիւն. Ճանապարհ քո ուղիղ՝ զօրէնս կոչելով, և փառաւոր՝ զգերութիւն. մասնեցեր ի ձեռս՝ ոչ միայն բաբելացւոց, այլև մարդիանացւոցն և ասորւոց և եգիպտացւոցն այլազգեաց. Լա՛ արդ՝ ի ձեռն Թագաւորի անօրինի՝ որ չար է քան զամ երկիր, զի գժուարալի՛նդ չարիքն այս պիտի բոցոյ կարօտացան. վա՜յ ոչ գոյ ժամ բանալ զբերանս մեր՝ և տալ պատճառս, զի ոչ կարացաք. Օ՜ի՜ ահաթ և նախատինք եղաք՝ որոց որդիք եմք, չէիշեմք Տէրս կոչել. այլ մի՛ մատներ

զմեզ խոպան՝ զի չէ՛ս իբրև զմարդ պա-
հել օխա, վայ ողորմած կոչի և անուն
քո յաղգն մեր ինչ, յանուն աբրահա-
մա՝ զոր սիրեցեր, և իսահակայ՝ զոր
գնեցեր խոյիճն ծառայ, և ինչ՝ որ նա
հաւատ կալաւ առ քեզ և աներկիւղ,
որոց գնաստուածն բազմազանութիւնն
կրնեցեր երկրի՝ այլ զատուցդ լուսա-
տու այլոցն, և իբրև գուազ արգելիչ
ալեաց ծովու՝ լաւ արդ՝ որ նուաղե-
ցաք մեք քան զամ ազգս՝ որք ոչ ունին
մարգարէս, և չէն մեղադրելիք իբրև
զմեզ, որոց չատ ուսուա պատճառս փրկ-
ութիւն՝ վայ հատաւ ևի մէնջ իշխան
մարգարէ և առաջնորդ, տաճար և սե-
ղան և խունկ, զի մեք չեղաք ձշմարիտ
հաւատարիմ, այլ ամէնքի՝ մնատեացն
որև գաշակեր բան աղօթիցն զարգի
թշնաառութիւն, զի յայնժամ յեմեմ
նուիրեին մեացեալքն, և առաքեին
նիւթս պատարագաց մատուցանել պա-
տարագ մարգարէն երեմիա՝ եզեկիել
և դանիէլ՝ լաւ արդ ոչ ես, այլ ան-
ձամբ՝ ասէ, վճարեմք ի հնոցիս՝ որ ա-
րար զմեզ տաճար ի սեղան սրտիս՝ որ
եկեալ է յամբարտաւանութիւն, և ոգի
տառապեալ ի չարեաց՝ քահանայագոր-
ծէ զաւաթայն, պատարագ օրհնութիւն
փառս՝՝, և զսիրտս՝ սեղան, և զհոգի
խոնարհ քահանայ՝ ած ոչ արհամարհէ։
Սոլ՚ Ե.19.20։ Սոլ ընդառնելի՝ քան
զնոյս և զզոհարարս և զբիւրաւորս գա-
ռանց՝ զոր քահանայքն և իշխանքն և
ամ ժողովրդքն մատուցանէին, զոր
կատարեալ զիերս՝ գամք զհետ քո յա-
սող, և ոչ ամաչեմք՝ զի ամ սրտիւք գամք,
զերկիւղ քո ունելով՝ ցանկալք զե-
րեսս քո տեսանել։ Լաւ ամաչեցին
չարչարիչք ծառայից, և ծանիցեն՝ զի
դու միայն ես, զոր կարծեն թէ՝ իբ-
րև զմի՝ ինձ չստուճածացն ես։ Լաւ
հակառակքն ոչ դադարէին՝ ի բորբոքել
լոյ զհնոցն, զի հրամանն թագաւորի ա-
ռաւել բորբոքեր զհնոցն։ և նիւթ
հրոյն կարի՝ ինն ազդ ոզոխան, ձէթ և

նաւթ ջաքեր, վուշ և չոր փայտ որ-
թոց, երկաքն պարարտ և գեձ, և եր-
կուքն ցամաք և չոր։ գեձն նթանակ
ջրոյ և օդոյ, և չորն և ցամաքն՝ հրոյ և
երկրի, զոր զինեաց և զինէ չորն ընդ-
դէմ չորեքնիւթեայ բնութեան՝ որ ոչ
կարաց հերքել լաւացն, և ոչ կարէ ըզ-
հուր սիրոյն ած յաղթել սեր տարրե-
զինացս՝ որ բորբոքէ զցանկութի իշ-
խանութեան և ընչից և հեշտութեն
գինւոյ և կանանց։ թէպէտ և եօթնապա-
տիկ վառէ թշնամին սերկանալով զեօթ
նեկին չնորհս հոգւոյն յեօթն դար կեն-
ցաղոյս՝ հակառակ եօթն զպայարանացս՝
յակ ասէլն՝ վերանալ բոցոյն քառա-
սուն և ինն կանգուն, զոմն թէ՝ նաբու-
քոդոնոսոր զերկրտասան ակաւն՝ որ ի
լանջս քահանայապետին լինէր ի վերայ
վակասին, ի լանջս պատկերին եդ՝ որ
կայր առ ընթեր հնոցին, և բոցն երբ
կայնեալ մինչև ցանդր պատկառէր յան-
ձանէն այ՝ որ յակաւնան, և քառա-
սուն և ինն կանգուն էր մինչև ցանդր
պատկերն։ Լաւ դարձեալ թէ՝ շուրջ
զհնոցսն երկայնեալ բոցն՝ այրէր ըզ-
քաղդէացիսն, և զհրոյն բորբոքիչսն, և
որք վուԹային տեսանել զկորուստն նոյ,
Լաւ գարձեալ զի հրեշտակ ամն եկաց
ի մէջ հրոյն, և Թմբաւեալ զպրեցցողու-
Թիւն ի լուսոյն՝ և արար ցօղալից քաղց-
բացոյն օդով, և ոչ նեղէր զնա հուր՝
և ոչ տրամեցուցանէր գժուարաշունչ
օդով, որ էր ինքն հրեշտակ մեծի խոր
հրդոյն՝ միածին որդւին արարչին հրոյն,
զոր տեսեալ հրոյն զղալուստ էր՝ խո-
նարհեալ երկիրպագեր այնքան էր
կախաձիգ և գեանաստաց՝ զոր և տես-
եալ մանկանցն և հոգեխառնութե
իմացեալ զնոսն առնն գարձուցանէին
զորհնութիւնն զորոյ երեսն խնդրէցին
տեսանել՝ զոր տեսեալ առ ընթեր իւ-
րեանց՝ ասէն՝ օրհնեալ ես դու տէր ած
հարցն մերոց՝ որ եկեր առ աբրահամ, և
կուեցեր զքեզ ած երիցն՝ և արդ՝
ցուցար յերկինս մէջ, օրհնեն և զա-
նուն

Նուն քո փառաւորեն՝ զաստգեաղն որ էն և զոր առնելոյց է զյս քո, զոր առ լեզու խոստովանի. տաճար՝ զերկինս և զՀնոցն կոչելով և ասիոս և ազբերկնէս, զոր եզեկիել ետես ի վր քոքար գեռոտոյն. և անդուռնդս՝ զբաբելոն, և յորոյ վր երկիր կայ հիմնեցեալ. զոր և ածա զգեցեալ չհամարին զինքեանս բաւական օրհնութեն, այլ ձայն տուեալ բոլորից և մասանց արարածոց՝ կոչեն ի յորհնուն իւրեանց սեպհական ոն և արարչին՝ զորս մոլորեցոյց հակառաւ կորդն ձմարտին. առան և Հայրն սրբութեն. վայ յայտ առնեն զարժանին օրհնութեն, յերկինից և ի հրեշտակաց սկսեալ և ի վայր իջեալ յատեղս և ի փոփոխմունս օդոյդ, Հողմով և մրրկով և ձեռամբ՝ որ կան ի հրամանս նորա, զկոչեցեալն տիւ և գիշեր՝ լոյս և խաւար. վայ շատ յաճելով ի աքսելիս չդոյդ՝ որ գործի, սառն և եղեամն, ձիւն և ձիւնաբեր, Հողմն և մրրիկ, ամպք և փայլատակունք. որք ամ կամօքն այ հրաշագործ էին ի պէտս. վայ պարտին բանականաքս զօրհնութեն այ իւրեր գլուխ և բերան և շաղկապ զգալի և իմանալի Հին՝ և ամենուց վայելուչն բարեաց, որ զկնի ամպոց և փայլատակմանց իբրև զանձրև յերկիր իջանէ ի լերինս և ի բլուրս և ի բայս՝ որք գալարանաւ յԱդոյդ, զոր փայլատակմունք հրոյն ոչ կարէ ցամաքեցուցանել, և ոչ նա զնա շէ ջնջանել յաւրութեն ներգործողին. զկնի սա մեծամեծս՝ որ կոչին վն մեկ նախութեն և կայտառք՝ զոր կէտքն առնուն ի կերակուր. և զձուկունս՝ որք և նոքա ի յորոց են և լանէն ի ցամաք, ի գազանս և յանասունս և ի մարդ՝ այլ և առիւծան, նախ պէտքն, և ապա վայելօղն, իբր ձաշ և ապա ձաշակերք, թէ զաւրութիւն և թագաւոր. պատուէ ինէլ անուանէն յատուկ զժաղովուրդն, և քահանայ՝ միմնորդս այ և մարդկան, և ծառայ՝ զնկան, և աստ Հոս ինէլ քահանայք. և քահանայք կատարեալք՝ կատարել պատարագել. պատարագի սպասաւորք և ծառայք գնեալ արեամբն ոն՝ որք և խոնարհք անձինք և շունչք արդարոց, թէպէ թէ՝ Հոգին որ ի նմա զնոսին իսկ ասէ՝ զորոց անուն յաւել անանիա ազարիա և միսայէլ զոր օրհնեցէք, և բարձր արարէք բարի գործով և առ սրտիւ և խոնարհ Հոգւով պատարագելով և զբանական խօսս. Ո՛ի փրկեաց զմեզ ի դժոխոց, յերկրպագութեն պատկերի՝ և ի մահուանէ թագաւորին սպառնալեացն և ի Հնոցէն և ի Հրոյ, որ ե առհաւատեալ անդրնջնելի գեհենոյն՝ ըստ մեր արժանեաց, Ա՛յլ զի քաղցր է՝ որ յաւիտեան է ողորմութեն նր, Ա՛ւերեա թէ՝ զյետին տուընն մեծածայն գոչեցին, զոր լուեալ թագաւորն՝ տագնապաւ գնայր մերձ, զոր ահն տագնապեաց՝ և երկիւղն ոչ, և ոչ միայն լսեր զձայն օրհնութեան, այլև տեսանէր՝ զի արձակ գնային, ոչ նեղով պարտինն՝ որով արկան. և գտոր բոլոն և գաւառք որք ի այ, իբր զայլ անարժանս արժանացեալ մարգարէական ընտրէն նման փառաւորի և կայսեաց, զոր և յօդիբն ասաց՝ նմանի որդւոցն այ, զոր ոչ էր տեսեալ այնպիսի զոք՝ և ոչ լուեալ, բայց եթէ Հոգին ած աբանեաց յայտնապես զորդին այ՝ որ ի լման աւուրց եղև որդի մարդոյ, և գործոնէ՝ զոր և գործէր, նման էր, և նմին էր որդին այ՝ որ ի ծոց հօր վայ և յերանելն ի հնոցէն՝ տեսանէին իշխանք և ռամիկք զի մազ գլխոյ նոցա չէր խանձել և Հոտ չէր ծխոյ՝ ոչ գոյր. և երեսք չէին այլագունէր. վայ և օրհնէ թագաւորն խոստովանութ, և առաջի նց երկրպագանէ գոհանալով. և գներ տուգանս և պատիժս՝ եթէ որ չայնչափ զնծն սեղբաքայ միաբայ և աբեթնագովի. Այս աղաչեր զկնդանի նահատական իշխել բաբելացոց. և իբրև չառին յանձն՝ զգեցուն յանձներ պահել զնա յորհնութեան, զի մի բռնադատեսցին յողմեքէ, և յայն և յերկիւղ ամպանց՝ զայրասէաս անանիանց արկաներ ի Հնոցն. և քանի որդւոցն այ փառք յաւիտեան.

և յերկիր, թէ բարձրեալն տիրէ՝ ցոյ-
ցիչն հինգերորդ տեսլեանս, ոչ և նմա-
ն՚ն ամ աքանչելիք և անեղծ թագա-
ղոյ ծանեայ՝ ի ծառն երեխ. ղոյ
մեհնութիւն ոչ կարացին գիտել նեքին
պաշտելեացս սպասաւորք ստեղաց, զի
բարձրեալն՝ որ՝ ի վեր է քան զբար-
ձունս, և նախանձամէ պնեքին արա-
րածս՝ զի ի բաւ են ամ՝ Այս ասէ՝ ո-
րպէս ես՝ ի տան իմում, յայս է՝ անկոգ՝ ի
յերկիւղէ մահու և փոխման. երկ
տեսի և խռովեցայ, քանզի կարծեաս
էած ծառոյն զնքան գոլ. և տեսի գլխոյ
զմտացն ասէ՝ որ ներգործէ յանուրջս,
ցուցանէ և զգիտացն բաբելացւոց
կռէնն, և զասելն երազոյն՝ և զնոյ տկա-
րանալն, ոչ և յատաղին տեսիլն մտա-
ցեալն՝ ի թագաւորէն խոստանալին ըզ-
մեհնէնն թէ ասէր զերազն. մինչ էին
դանիէլ յետոյ՝ զի երեսեացն հոգին
աբ այ՝ ի նմա, զի այլքն՝ ի պիղծ հո-
գւոյն խօսէին. վայ ևի դալն դանիէ-
լի առ նա դարձուցանէ զբանն՝ որ ընդ-
իշխանան խօսէր նախ, և ասէ. Հաւա-
տամ՝ եթէ գիտես զոր ինչ ես՝ նախ քան
զասելն իմ զերազն. ապայն լուր՝ և ա-
սեմ ես, և դու զմեհնութեին. և իբրև
լուաւ դանիէլ հիացաւ նայելով՝ ի
խորս այ խնամոյն, և խռովեցաւ, այ-
սինքն՝ տրտմեցաւ. իսկ մինչ ծանեաւ
թագաւորն՝ և ասէ, մի տագնապիր եր-
կիւղիլ, այլ ասա համարձակ. և նա ասէ,
երազն՝ թշնամեաց քոց, և մեհնութեին՝
առելեաց. վա՛ն այն յապաղէ՝ զի մի
լուիցեն և խնդասցեն. Ո այս ոչ փա-
ղաքշելով ասէր, այլ զի պատուեաց
զսպաս տաճարին՝ և զիմայր՝ ի գերեան.
Աբ ասէր, դատաւոան այ հասեալ էն,
զի ոչ անիւրաւ ինչ առնեն ամ՝ այլ դու
եղեալ պատճառ. Ծառն՝ տնկողին է,
և վայելչութեին՝ խնամոց նէր. այսպէս
և դու ես արքայ՝ այն ծառն, և ամ
խնամեաց զքեզ՝ զի վայելիցէ. և դու ոչ
ծանեար՝ և պատուդ նմա ոչ էուսուր, այլ
օտար դիցն. Աարձրեալ նէր և հան միւսկ
յեր

Լէգ

Լէդեր՝ Աբ զայն ևս պարտ է ա-
սել՝ բան աբբայ եփրեմի. մովսիսէ
երեան փառաւորեցաւ, եղիա վե-
րացաւ, անանիանքն ապրեցան ի հը-
րոյն, և դանիէլ յառիծառուցն՝ զի ան-
միտ հրեայքն հաւատացեն ի ձեռն
այնպիսի առաքնորդացն՝ թէ դոյ ամ.
Ստորեգին, քարկոծեցեն, խաչեցին
զառաքեալն և զառաքնորդորոյս, և այլք
յոլովք. զոր տեսեալ մոաւորաց հեթա-
նոսաց՝ հաւատացին, եթէ դոյ հատու-
ցումն և յոյս անմահութեին. Այլ զի
մեք զամ գիշեր երգեմք զմանկանցն
սաղմոս, զի ի մէջ ցանկութէ բոցոյ
կամք՝ և արտաքուստ փչէ չարն և վառէ
ագահոյն իբր որձով, որ ասէին մանիր
և ոչ ինչ՝ և անդէն կայծակն գետնեցոյն.
վառ և փառ ամենք յորդորիչք հրոյ
և նաբ և ձէթ՝ զորկորատութէն ասե,
որ մարդեացւոյնն պղտանկութէ անան՝
յորմէ ապրեալք. Որհնեալ ես տէր ամ
հարցն մերոց. հնոյ՝ մեք զաւանաձգոյն
հնոյեցեալն կռէմք, զնբան՝ և որք ար-
տասուաց ցօղով սրբեցին զանձինս.
վայ նախ զմեղացն առեմք, և ապա վըս-
տահութէն առեալ կռէմք զարարածս
կցորդել մեզ՝ ի գոհութէն քաւչէն և
ողորմածին այ.

Տեսիլ հինգերորդ.

Նաեղէլ էն խորք մարդասիրութէն,
թէ ոչ պատուհասց զընութէս, և հը-
նարի ապրեցուցանել զմյարան մոռաց-
կոտ և զգիժ արտահատան ազգս մարդ-
կան՝ զոր՝ ի նաբուքոդոնոսոր է տես-
նել, որ մոռացաւնք եղէն նմա փշրումն
պատկերին և հնոցին աքանչելիքն, և
տրեցաց՝ ի վեր նր ախտ ամբարշտա-
ձութէն՝ զոր յիշեցուցանէ դարձեալ
մարդասէրն՝ ի ձեռն տեսլեան ծառոյն,
եթէ ոչ խոնարհի պաշաւանաք՝ խո-
նարհելոյ է նա յակամայ յանաստական
անպատուհասութէի, փրխանակ զի զպա-
տիժն տուեալ յայ՝ ոչ իմացաս. զոր և
ինքնին պատմէ նախ գրելով յամազա-

յերկինս, զի զերկնաւորին կոչեցեալ անուամբ քաղաքն զնէմ առեր, և հայհոյութիւն նմա խօսեցար՝ որ ետ քեզ զայդ քան մեծութիւն, զի զաւելի մասն լնիցէ եւ զաղտիայ և զաղտն ասիայ ետ քեզ | պտնուիրն յամ երկիր, յամ երբ կիր ասէ՝ ես էս մեծութիւն, վայ և ոսոքն քաղաքք և աշխարհ ամ, և վայելչութիւն տեսիլին՝ զոքն, և սուտքն՝ հարկքն որք մտանէին. և ի նմա թագաւորք՝ հպարտք և թեթեւամիտք, և գազանք շաղախակերք և արիւնարբուք՝ իշխանք և գործակալք, և կերակուրք՝ ամ հաւ գակերքն, | և դարձեալ դրանն որ ասէր զիր անուան նր՝ որով լինէր վաճառ և ապրանք. և զոնարութիւն յանչ նիրհելի բնութեց հրեշտակաց, որ և ուստի իշանէր՝ բերեր զհրամանն կրտրել զծառն, ելն ի թագաւորէն՝ թէ թաւիլ զորացն, չարժիլ գազանաց՝ բրշնաւորաց, զարմանն թաղալ՝ մալ նմա թագաւորութիւնն, իբր երկամիտ և պղնձով անխզելի պահել նմա ի ինա մուն այ զայնքան ժամանակս՝ չերեւիլ նմա հակառակ, որ է մեծ աքանչելիք. եօթն ժամանակն՝ երեք ամ և կէս, զամանն՝ գարնանայնով առեալ և ըղձեմուռս՝ աշնանայնովն հաշուեալ, զոր ասէն՝ եօթն տարի էր վճիռն. դանիէլ աղօթիւք յայն երէր՝ և ասաց, հրեշտակին և մեկնէլ զբանս, և պատգամ նէց է հարցուածս, իբր ասէն՝ ամ ուքն մեք չէ յայտնի մեկնութի նր և զորութի պատգամաց, այլ զոնարթ հոգւոց և նէց իբր զանիել զոր և մեկնեաց իսկ ըստ կարգի, և ետ խրատ ողորմութիւ և որք տնանկաց՝ որ դիւրին էր նմա առնել, և յայ հայցել ողորմութի և ոչ պարտս, Թէրեւս պարտ ողորմութի ի խրատուն՝ և եգիտ թագուհի և նէ բուն զերկուսեան ամիս, և դարձաւ ի խակուհի և յամբարտաւանութիւն իւր. և ի ձեմելն ի վր արքունեաց տա Ճարին՝ ասէ, ոչ այս այն բաբելոն է՝ զոր ես շինեցի, զոր սուեն նմա զտան և հինգ օր՝ երեք կրկին պարիսպ ածել բաբելոնի, իբր թե ասել, ո՞ հանէ վնասուն. վայ մինգուեռ բանն ի բերանն՝ լռեսաւ, թե քէզ ասեմ նաբուզոդոնոսոր, յայտ է թէ՝ երեքհարիւրեայ ածութիւն՝ որ կազմեաց զքէզ յերից, յոգոյ և ի մտաց և ի մարմնոյ՝ զոր ոչ իմացաք իբրև զմարդ, վայ հալածիս ի մարդկանէ, այսինքն ի բնաւէ և ի բանականութենէ մարդկան, և ընդ անասունս նմանեցար. և նոյն ժամայն եղեն իբրև հրեշտակք հալածեցին յանկարծակի, եղեալ առաջին կողմն արջառոյ, վարաք առիւծոյ, ձիրանաւոք արծուոյ. դասատանաւ իսկ զի ցանկասէր էր իբրև զարքայ, խրոխտ իբրև զառիւծ, հպարտ իբրև զնաչուն. վայ ընդ նոսա դարաւեաց և բնութենն մարդոյ և խելքն կորեաւ, և խոտ չամբեհին կայ րիք սովոյն և ոչ այլ ոք. և նեբուկեսար մարմինն ի գոյն արեան արիւնասէր գոլով, և ցօղալից լինէր բացօթեայ և խնամքն այ ոչ լինէր ծախեալ ի գանացս, և ոչ այլ ոք նստոյց յաթոռ թագաւորութեան նր մինչ ի լնել եօթն ժամանակացն, յորում իբր ի քնոյ զարթեալ, հայեցաւ յերկինս խոստովանութ, թէ նա միայն կարօղ է առնել զինչ և կամի ի զորութե երկնից, որով խնամք յերկրի զազգս մարդկան և զինքն, ոյ ինքն ասէ՝ իշխանք նր խընդրեցին և էլին յառապարն և գտին զնա ի հասակ մարդոյ և ի զգայութի եկեալ, և բերեալ նստուցին յաթոռ թագաւորութեանն, և ոյ ի մեռելոց հրաշիւք կենդանացեալ զարմացաւ երկիր ամ, և բերին գանձս, և յօղով հնազանդեցան քան թէ յառաջագոյն, ոյ ասէ թէ՝ յաւելու ինձ առիւծ մեծութի, և զկատարած կենաց նր չասէ դանիել, այլ այք ասեն, ապանաւ ի պատերազմի և անթիւ մնաց դիր նր, ոյ և պատճառաւ նմա ած ի ձեռն երիս մարդ, զի դարձաւ նա իբր զղջն ի փախածն յառաջին անառակութենն. և

այլք

այլք իւրով իսկ մահուամբ առնն մե-
ռեալ, և զԹագաւորութիւնն առեալ մա-
րովդաք՝ և ես Հան զչէքռնիա ի բանդէն՝
զոր փեսայ առեն՝ Նաբաւքոդոնոսորայ,
և այլք՝ որդի. և ապա բազասար
ամս երիք՝ զորոյ զգործս կորստեան
նր՝ ի կարգիս ասելով իայտատակէ զանս
մոռութիւն՝ որ արար ընթերիս Հազար
առն՝ որ զգիշերն կցեն, ուրախութի
առաւրն ընթերիս կոչեն Հազար առն՝ որ
կամեցան զնա Թագաւոր, և ելին խորո-
հրդակից նր. և ըստ Թուոյ դնել գիրի
առաջի նշ ամանով, այսինքն՝ դեղ չի-
մարութե, որ եղև իսկ և ցուցաւ.
Հանել զսպաս տաճարին առն զբաՀանայա-
կանն, շանց և խոզից տուեալ ի ձեռս
արհամարհանաց՝ և ոչ յուսալ արբեցու-
թե. վայ և զՀածն իւրեանց՝ և ոչ
զկենդանին գովեին, իբր Թե նոքա ես
տուն զորութի մեզ առնուալ զայս, որք
և պղծեալք վեց շարժմամբ ի վեցս
կուսի նիւթս պաշտելեացն յորս ինքս
նեին ի Հոդ ապականութե. զոր տե-
սաներ բազասար զձեռն ցասման՝ որ
ունի իշխանուն ի կեանս և ի մահ, գրել
գիրն՝ զոր ոչ կարացին ընթեռնուել,
որք գիտեին զգիրս և զՀանձարս տա
ազգաց. զի նոր եր գպրութին, և նոր
եր գործն արարչին, Հոգւոյն է՝ որ քննէ
զամ և զխորս ՚այ, և որոց ախորժէ՝
յայտնէ, ոպ դանիէլի՝ ուր Հանգու-
ցեալ իսկ եր. զոր և յիշէ տիկինն՝ որ
մայր եր նր, Թէ յաւուրս Հօր քո մե-
ծամեծ իրք գործեցան՝ որ ե այդպէս
իրք, տեսիլք մեկնեցան՝ յորս տկար
ցուցան գէտք ամ, և Հայր քո իշխան
կացոյց զդանիել, և զա անգամ ոչ ձա-
նաչես. որոյ եկեալ նմա յանդիմանէր
վստահութե, զի արդար՝ իբրև զառիւծ
վստահ է, և խօսի զիշխանութի ան՝ և ոչ
ամաչէ. զայ ասե՝ որ գան եՀար լըզ
Հայր քո, ի Տպարտանալոյդ չոյտ մոռա
ցար, որոյ չընչաց քո ի ձեռն է՝ ոչ յի-
շեցեր, այլ անուսան, որ և ինքեանք
զրկեալ են ի չնոյդ, Թոյզ Թէ կարէն
տալ. զի ահա յերեսաց նր եր բար-
կութին՝ որ տեսանէ զոր ինչ գործե-
ցեր, որ Հարկ զբեղ ի դաղտնի սակ-
մանդ, զորոյ գիտեիր զանն առ Հայր
քո եղեալ և ոչ զգուշացար, վայ պար-
գեւք քո քեզ լինի՝ զոր խոտացար, զի
անկաշառ է Հանձար ան իմոյ, և զպա-
տիւ տան քո՝ զերրորդ իշխանութիւն
պղտմատուց զբովանդակն, Թէ կամիս՝
Թէ ոչ, Լբ այս է գիրն, մանե՝ Թէկէլ
փարէս, չաւ և կշռու և բաժանումն
լսի. զի չափով և կշռով բաժանէ ած-
ըստ արժանեացն պէսպէս և զանազան
պատճառաց՝ միայն ինքեան գիտելոյ.
զոր և Թարգմանէ յաւելուածով վասն
Հականալոյ դիւրաւ՝ չաւ և վախճան,
զի զանչափ զօրութին ոչ ածէր զմտաւ
և զանվախճան վճարեցաւ քոյդ. Թէ-
կել, կշռեցաւ գտաւ պակաս յարդա-
րութէ, դուս տաե՝ պակասեցուցեր զկը-
շիռն, և զչափ մարմնոյն՝ մեռք, կշռու մը
տաց և խորհրդոց՝ զոր սահմանեալ եր
քեզ Թագաւորել, բաժանումն մա-
րաց և պարսից՝ զի խառն էին մարք և
պարսիկք. զոր իմացեալ և տուեալ
մեկնութիւն դանիէլի, Հաւաքեցան ի
մի՝ և արարին առաջնորդ զդարեհ մա-
դ, և սպասէին ժամու. Լսակ դանի-
էլ՝ զի յանձն էառ զգեներալ ծիրանեան
և մանեակ ոսկի ի պարանոցն՝ ի փառս
այ և յամենի անուանեացն՝ զոր նոքա օրհ-
նեին ի խրախութենէն, որ բազմասար
զինքն իրաւ կամէր ցուցանել՝ ի խոս-
տումն, միանգամայն և կայտառել զա-
նեիել և շնչուականել զդաստումն՝ որ վասն
Հանանեանն ան. այլ զի ոչ զդնացաւ ի
պատե՝ և ոչ զսպաս սրբութենանցն էա
դդանիել, և մեզայ ոչ գտաւ ի բերան
նր, այլ յուսացաւ ի զգուշութի իւր՝
և ի խրատս դիւթին, զի յերկնի դրանէ
ի ներքս եմուտ ի սենեակն, և պահ-
պանս կացուցեալ ի հաւատարմացն իւ-
րոց, և չնայր Հանգչել և ոչ կարէր
յերկիւղէ, զի Տատաւ քանն յաչաց նր,
և գնաց տեսանել զպահապանս դրանն՝
զի

զի ննջէին , և զառաջին և զերկրորդն և զերրորդն թողեալ ՚ի քուն՝ մինչև ցեօթնեերորդն զոր զարթոյց . և կար- գաւ սկսաւ զարթուցանել մի ըստ միոջ չէ , և յամբոխ անտի զարթեան առա- ջինքն, և սպանին զնա՝ կարծելով Ճշմարիտ ոք է՝ որ գայ սպանանել զնա- զի այ վէհինն միայն յինքն դարձուցա- նել՝ և այլ ոչ զոք կարող է , զարձեալ՝ զի ելոյր ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ մարդ և ոչ տայ այ փրկանս . և ոչ ըզ՝ Սո՚ խը- 8 . Ա- ւ գաբէհ Թագաւոր , մարաց և առ զԹագաւորութիւնն՝ որ էր մերձաւոր նմ , միաբանեալ ընդ հնբեան պարսս՝ և առ զԹագաւորութիւն վաթսուն և երկու ա- մաց գոլով յիմաստութիւն տիս . վայ ինայէլով ՚ի ծերութիւն իւր՝ կացուցա- նէր նախանձոտ հարիւր քսան , զի ա- սէն Թէ՝ այնքան լինել գաւառք ըստ Թագաւորութեան նր . և ՚ի նմ վէր էրիս հրամանատարս՝ այսինքն խորհրդակից , յորոց մի էր դանիէլ՝ առաջ քան զնա բնաւն . որոյ բանն իսրաւտս վճիռ էր Թագաւրին , զի հոգւոյն որ ՚ի նմա , առաւել էր , ոչ գիւականն և ոչ մնաւոր իմաստից ՚ի վարժիչ Հարտաարաց մարդկային , յա- զագս որոյ և այլքն նախանձեցան՝ շնել չաւորքն , և եդին յորոգայթ իշխանքն . և խնդրեին պատճառս զանիէլէ , և ամենևին պատճառս և յանցանս ոչ գտա- նէին դնմանէ , քանզի հաւատարիմ էր . և ասէն՝ չէ՛ռանէ՛ս ասաբէ պարճառս զՆ- նիէլէ , բայց եթէ յօրէնս ՚ի իւրոյ . օր՛ կոչէն ասողքն խոտաւորքն՝ և ասէն ցնա , դուրհ տը- տոյ՝ յոտիսեան կէաց : Լսեցեալ զայս իշխանքն՝ ուր էին ՚ի Թագաւորութիւնէ տաւ , շօրաւորք և նա- խարար՝ էչեռնէ և էոտաիոլէ , հնսասատէլ արտաւէ հատասատութիւնէ , և շօրաց- ցուցին զնա- և ասեն ցնա , դուրհ զի ննջէիր , և զառաջին և զերկրորդն և զերրորդն թողեալ ՚ի քուն՝ մինչև ցեօթնեերորդն զոր զարթոյց . և կար- գաւ սկսաւ զարթուցանել մի ըստ միոջ չէ , և յամբոխ անտի զարթեան առա- ջինքն, և սպանին զնա՝ կարծելով Ճշմարիտ ոք է՝ որ գայ սպանանել զնա- զի այ վէհինն միայն յինքն դարձուցա- նել՝ և այլ ոչ զոք կարող է , զարձեալ՝ զի ելոյր ոչ փրկէ՝ և ոչ փրկէ մարդ և ոչ տայ այ փրկանս . և ոչ ըզ՝ Սո՚ խը- 8 . Ա- ւ գաբէհ Թագաւոր , մարաց և առ զԹագաւորութիւնն՝ որ էր մերձաւոր նմ , միաբանեալ ընդ հնբեան պարսս՝ և առ զԹագաւորութիւն վաթսուն և երկու ա- մաց գոլով յիմաստութիւն տիս . վայ ինայէլով ՚ի ծերութիւն իւր՝ կացուցա- նէր նախանձոտ հարիւր քսան , զի ա- սէն Թէ՝ այնքան լինել գաւառք ըստ Թագաւորութեան նր . և ՚ի նմ վէր էրիս հրամանատարս՝ այսինքն խորհրդակից , յորոց մի էր դանիէլ՝ առաջ քան զնա բնաւն . որոյ բանն իսրաւտս վճիռ էր Թագաւրին , զի հոգւոյն որ ՚ի նմա , առաւել էր , ոչ գիւականն և ոչ մնաւոր իմաստից ՚ի վարժիչ Հարտաարաց մարդկային , յա- զագս որոյ և այլքն նախանձեցան՝ շնել չաւորքն , և եդին յորոգայթ իշխանքն . և խնդրեին պատճառս զանիէլէ , և ամենևին պատճառս և յանցանս ոչ գտա- նէին դնմանէ , քանզի հաւատարիմ էր . և ասէն՝ չէ՛ռանէ՛ս ասաբէ պարճառս զՆ- նիէլէ , բայց եթէ յօրէնս ՚ի իւրոյ . օր՛ կոչէն ասողքն խոտաւորքն՝ և ասէն ցնա , դուրհ տը- տոյ՝ յոտիսեան կէաց : Լսեցեալ զայս իշխանքն՝ ուր էին ՚ի Թագաւորութիւնէ տաւ , շօրաւորք և նա- խարար՝ էչեռնէ և էոտաիոլէ , հնսասատէլ արտաւէ հատասատութիւնէ , և շօրաց- ցուցին զնա- և ասեն ցնա , դուրհ

Օգնական առնելով զՀրաման և զգիր Թագաւորին՝ խաբելով զնա և զամ ծած- հեթանոսաց զրկելով ՚ի պատուհոյ և՚ի ատրուՃէ զաւուրս երեսուն , գիտե-

լով Թէ՝ չէն բաւական ՚ի նոցանէ առ- նալ զկնէժս և զի օրէնս այ կամեցան որալ զոր յօդնուՃի ետ և ոչ ՚ի գլո- ւմն պահողացն , այլ և եղև իսկ դա- հիճի որ աշակերտեալ էր հոգւոյն որ ՚ի դաւԹայ , երիցս կարդալ առ ած , յե- րեկոյին՝ ՚ի վաղորդեայն և՚ի հատարակ աւուր , գուշակել լով երեք պատուհա- նօքն հանդէպ եէմ՝ և երեք աղօԹիւքն զկատարումն անօրէնուԹէ՛ն յե՛էմ, ուր սկսաւ խորհուրդ և հաւատ եր- րորդական ածուԹեն յերիս անձինս և ՚ի մի իսկութի երկրպագել Ո՛ր և կարէր աղօԹել անտե՛ս ՚ի նոցանէ , այլ ոչ կամէր անտի երկիրղե ծառայել, այլ խոստովանել զնա՝ և քարոզել առա- չի իշխանութե՛ց և պետութե՛ց բար- բարոսաց , զի ընկալցի զանձնուէրն՝ նց զիրկուԹի յօդնուԹե՛ օրինաց ա- ռաջի ամազգաց՝ որ յայնժամ և որ առ յապայ լինելոց էին , այլ և եղևն իսկ : Յայնժամ սուն ոչնոչի երեքեան՝ և փոխ ըզ դանիէլ զի ՚նայ յոշնու և աղաչէր զնա զի ոչ մատնէր զնոսա . ՚ն ոչ ոք ոչ կարէր զնոյն առնել ընդ նոսա , զի

Եւ բերին վեմմի եղին ի վէր գբոյն, եւ ինքեաց Թագաւորն մատանեաւ իւրով զի մի արուագործ ինչ նենգագործ, որ չարագոյն քան զընտրեալ գաղանն կամք եղէն. քանզի նորա զպատկերն այ ոգի տեսանելով պատկառեցին, եւ ուսան ի նմանէ զպահելն. այլ նա պաշ հեաց ի սեղանոյ Թագաւորին եւ կարծ բացոյց զընտրեալ մարմնոյն իբրեւ զմբ խեալ երկաթ, այլ գերբ և պարարտ կեր բակրոյ պահէին առիւծքն զանձինս. Ոգնեաց նմա և հաւատ Թագաւորին՝ որ յանձնեաց զնա յաՀ, և ինքն անկերակուր և անհանգիստ անցուցանէր զգիշերն. և ընդ լուսանալն ճեպով երթայր՝ և զիզձուկ սրսին ձայներ յորդորէր զԹ, գանիէլ՝ եղև քեզ օգնական պաշտպան ի քէն յաՀմէ կենդանին ՀԱ. և լսեր պատասխանի Նէն համառաքեաց հրեշտակ՝ որոյ յանձնէ փրկուԹիւն մարդկան. զի հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վարդապոց, և հոգիք են հարկաւորք՝ որք առաքին միշտ ի յերկ պատարագութիւն մարդկան. եւ ինչ զբերանն, զի բանաւ անգամ չկարէին՝ զկարեան լցուցանել կամ յորդագոյն ըզ շունչ հանել. Ո ի առաջի այ ուղղեալ գտաւ, յայտ է՝ ըստ հաւատոյն, և գործք՝ որով ուղղի հաւատք և առաջի քո ոչ ինչ մեղայ՝ զի այն և համձոյ է այ. զի ոչ ուտեք է իշխանութիւն, եԹէ ոչ՝ յայ. Յորմէ զսարսափեցեալ Թգաւորն եւս հանել զդանիէլ, և զչարախօսսն արկանել. և այն և իրաւամբք, զի ի նոյն անկցի ի գուբն՝ զոր փորեաց և պէղեաց, և ի խորխորատ զոր և գործեաց. Սղ Է. 16. Ո ի անձանց իւրենց քաղց բացուցին զառիւծան, և որդւոց և կա նանց զայս ասգիտ գործելով Թգերին ի պատուհաս նախաձոտացն՝ և յերկիւղ այնպիսեացն. և ինքն գրէ առ ազգս և լեզուս ամ, երկնչել յայն դանիէլի, որ Թէպետ չվստահացաւ բառնալ զզ անտհան՝ սակայն երկիւղն հիմն է պաշտելոյն, յորմէ երկնչին. զի որ երկնչի ի անէ՝ զպատուիրանս նր կամի, և երբ կիւղիւ ան խորչի ամաք ի չարէ՝ որ ե մեզ, և այս նշան ոչ յերկար միջոցաք. այլ առ բաղատասարաւ՝ և առ գարեն հիւ, ըստ առելոյն եկեսցէ ի տարեօն համ բաւ, և ի գալ տարեւոյն միւս եւս համ բաւ՝ որով երկնչել ամ երկիր յերեսաց ահի ան, և ծածկեսցի փառք մեսոյն. զի յետ ատացելոցս պատուէ տեսիլ՝ որ եղև յամին առաջնեղբօրդի բաղտասա բոյ, Թերեւս անպատասխ ի մէջ չարեցին գողով լուեաց ի պատասխոյ, իսկ առ գարեհիւ յերանելն ի գերոյ առեաց ծուց՝ ապաՀով եղել այսոր յայտնի. ոյ ասէ Թէ՝ յայնկերբ ի Թագաւորութեն գարեհի դանիէլի, վայ և ի յաջողեալ ժամու ասէ.

Ետան։ Եւ գոնիէլ պատասխանի՝ ի պեպէրն գեղերոյ. և ոՀո չէր հոգի երկնի բաղեբէն շծոնի գծ։ Եւ էրբ գաշտան գծոածծ է լսնէրն ի ծովէ ոնոր՝ այլակերպ ի գիտոյ։ Լաղնէն՝ էբեև շուտով ոտն ծ ևեռաբ։ և ևեռ նորա էբև ոբծաբ. հոգեի գնչև ևոփեցան ևեռ նորա և ընչեցան յերկրէ. և եՀ էբեև ի վերոյ ոտի հորդոյ, և սէրա հորդոյ ոաշա նմա։ Եւ ոՀո երկորդ գաշնեն նման ասէոյ, և եՀոյ ի կողն գ. և կողն երեւ ի բերան նորա՝ ի գեղ ծոնեաց նորա. և ոյսպես ասէին ցնա. արի կէր շմարեն բաւնոյ։ Եւ շնեն նորա հոգեի, և ոՀո ոչ գաշն էբեև շնծ. և չրբ ևեռ ևեռնոյ ի վերոյ կրն. և չրբ գևեռեռ գաշնեն. և լչեռնաևեռնեն ոաշա նմա։ Եւ շնեն նորա հոգեի. և ոՀո գաշնեն երբորդ՝ ոՀոկ և շորհնաւք՝ և հշոց ոաուեռ, և ծոնեի նորա երկոնեի. ոաքեր և ևոներ, և շնեցորբան աա ոոն կոտորէր. և ևեռն ոաուեռ ոչեռներդ տոն շոմ գաշնան որ յոաոջ տոն շնա. և երչևբ ոաան ի նմա։ Գչեռցեալ հոգեի շնդ երչևբ նորա. և ոՀո ոչ երչևբ գոորկ հոգեի երևնեբ ի գի ոեռա, և էրեև երչևբ յոաոջնոյն ի բոց խնեին յերեչ ոաց նորա. և ոՀո ոչ էբեև շուշ ոարդոյ յերչերի յոչեի, և բերան նորա խոսեր շնծ ծոածնա։ Տեսանէի գնչև ոեռա ոնկանէին, և հինաուորն նոսեր։

Ա Ե Ւ Ո Ւ Թ Ե Ւ ։ Վ ա ն ի կ ա ս ա ց ի ա կ ա ն ե ր կ ն ա ւ ո ր շ ն ո ր հ ա ց ի ն և օ ծ ա ռ ա ն հ ո գ ե գ ո ն ի ր կ , և ն ա մ ա ն ե ր կ ն ա ւ ո ր ա ց ի ն ի բ ա ջ կ ա ց ե ա լ ե ր կ ն ա ւ ո ր ա ց ի ն խ ո տ ո ւ կ ա ց ի մ ի շ տ կ ե ր ա կ ո ւ թ ի ւ ն ի ր հ ր ե շ տ ա կ ա ց ա ւ զ ո ր ո ւ ե տ ս ի լ գ ի շ ե ր ո ւ կ ո չ է , զ ի ա յ ն ք ի բ ր և ի ք ո ւ ն ի ս ի ր ա ւ ո ր ի ս ի ր ա ւ ո ր ե ա ն ի ն ա ւ ե տ ա ր ա ն ի ն ա ր ե գ ա կ ա ն ե ր կ ի ր ն ի ն ։

Ն ա հ ե ա ն ի ն մ ի ն չ ա ւ ա ր մ ա ն կ ա յ ։

Լ ա ե է ո ւ , Զ ո ր ք հ ո ղ ք ’ չ ո ր ս գ ա զ ա ն ք , չ ո ր ս կ ե ր ա կ ք պ ա տ կ ե ր ի ն զ ո ր ե ւ ս ո ւ ն ա ք ա ւ ա ք զ ո ն ո ւ ո ր , և մ ե ւ ի ն ե ւ ա ց դ ա ն ի ե ք մ ի ն չ և զ բ ո ւ ք ’ , զ ի յ ե ր ի ց ա ն ո ւ թ հ ա ւ ա տ ա ց ե ք ա մ ե ր կ ի ր ք ն ի ն ’ ի ձ է ռ ս ա ն ա յ ե ն ա մ ծ ա գ ք ե ր կ ի ր , և ն ա մ փ ո փ ո խ ե ք զ ի շ խ ա ն ս ն ի ց ը ն դ չ ո ր ս կ ո ղ ն ի ն ա մ ե ր կ ի ր ի ։

Ա ե է ո ւ ’ ։ Հ ո ւ մ ’ զ կ ո ղ ս ա գ ե ա ե ր կ ի ր ի ս ա ե , ա յ ղ ա ս ե ց ’ ս ա ե , կ ա ց ո ւ ց ց ո ւ ա հ ա ն ա ս ո ւ ա զ ա կ ի ր ո ւ մ ա ե ա ն ի ն ։ Ա ւ ե տ ա ր ա ն ի ն ։ 2 Ո ե ’ ՂԸ ։ 8 ։

Ի ր և հ ր ե ա ղ ն և հ ո ղ ա կ ե ղ ն և ը ն ծ ա ե ա կ ե ղ ե ք ա ա ի ն յ ե ր կ ի ն ի ց ’ զ և ե ր կ ի ն ա ւ ր ք և ն ե ն , և ա ն ա ի ն ա ւ ե ւ ա ւ չ ր ա մ ա ն ’ ք ա ա ի ն ե ն զ ծ ա վ , զ և ի ր ք ’ ի ք ա ղ ե ա մ ա ն կ թ ա ն ւ դ ա ւ ն ո ւ ա չ խ ա ր ՚ զ ո ր ծ ո վ կ ո ւ ե ւ ա ն ծ ի մ ա ն ն և շ ա ր ժ ա ն ա ն ն և տ ա տ ա ն ա ն ն , ո ր ք ’ ի ա մ ա կ ե ն ց ա զ ա վ ա ք ր ն ե ն ։ և յ ա ա ե ւ ’ ի յ ա ւ ն ե ւ թ ա գ ա ւ ո ր ա ց , ք ա տ ա ն ի ն մ ’ յ ա ր կ ի ք զ ա զ ի վ ք ն , և թ ա գ ա ւ ո ր ո ւ թ ի ն ’ ի վ ք թ ա գ ա ւ ո ր ո ւ թ ե ։

Ա ե ա ՚ ն ե ղ ։ 7 ։ Ո ր գ ա զ ա ն ս կ ո ւ ե ա ց ’ թ ն դ ա յ և ա ւ ե ւ ո ւ կ ե ր կ ի ր ի ր ք ե ւ զ ծ ա վ ա ւ ե ւ ք ։ և գ ա զ ա ն ս ա ե ՝ զ ի գ ա զ ա ն ա ե ա ե ւ ր ո ւ ն ե ա ա ի ն ք ե ն ։

Լ ա ե է ո ւ ’ ։ Զ ո ր ս գ ա զ ա ն ն ’ զ ե ա ե ւ ե ւ ա ց ո ւ ց ն զ պ ա ր ս ի գ ն զ ա ւ ն ա ց ն և զ հ ո ւ ո ւ մ պ ե ւ ա ց ո ւ ց ն ։ զ ո ր և ա ս ե ՝ ա ռ ա ջ ի ն ն ’ ի ր ք ե և զ ա ա ո ւ ի կ ա ե ւ ա ե ւ ծ ո ւ ։ ի ր ք ե ս ա ե ւ ո ւ ա ’ զ ի չ ե ր ա ե ռ ա ե ւ ծ

վն արիմացուԹենն և արագուԹենն և պերձուԹե ամ յումնայ՝ որք առին ըզ մակդռնացոցն մե՛ծ իշխանուԹիս և խառնեցան, որք և նախ ի չորս բաժա նէզան յետ մահուանն աղէքսանդրի · զոր նշանակէ չորս գլուխս և չորս Թևս ունել· գլուխ՝ զի գլխաւոր աշխարհաց տիրեցին, և Թևն՝ զի արագեցին և տիրեցին ամ երկրի, բայց ի յարեմտից՝ որք զիւրեանցն ունէին, և վերինն և դառ զԹագաւորուԹիւն, զբաբէլացոցն զմանրացն և զպարսից՝ զորս չորս Թևքն և չորս գլուխն նշանակեաց· նախ զնոքն դադիցան աղէքսանդրի, զսէլև կիսոյ ըզ դեմոտրիոս զպտղոմէոս և զսիւրիպպոս, որ Թագ եդին և տիրեցին ազգաց բաղմաց· որ և գրեալ է ի գիրս մակաբայեցւոցն, և կալան զերկիրք սմա երեք տարիս յոյնք կռուեցեալքն միմեանս ի գաղմանն չորրորդ՝ զոր կոչէ ահեղ և զարմանալի և նշանակէ զհռոմայեցւոց ԹագաւորուԹիւնն· և ձախ՝ նոքա երեսիւք՝ որ այլ ուրեք գաւազան երկաԹի կոչէր զնա գիրն· առ ի զամենեսեան մա՛ շէր և հնազանդեցուցանել· զի ըստ շէր և հնազանդեցուցանել· զի ըստ կարգի որպիսուԹէ պատկերին նաբուքոդոնոսորայ՝ էին նմանեցեալ ընդ գաղանն· անդ՝ զորուն երկաԹիս, և առաւ՝ զատամունս, զի յերկուցն կողմին զերկաԹիդ և՝ ի պղնձդ, որով ոտիւք և մնդէք և ջնայուքն առ ոտն կոտրէր և զնոյնպէս ու մեք յառնելը

չտայ այլոյ ումեք յառնելը

Հէդ՝՝· Իբ- եղիւրէ գան՝ ի նոս Իբ- ոհ այլ գ-ուէրէ եղիւ-ր ելունէր՝ ի գլ նոյս, նշանակէ զտան Թագաւորուն՝ Իբ- այս ևս եռակի է իմանալ· նախ ասէն ո՛ մանք Թէ՝ առաջին Թագաւորն ասի է, երկրորդն՝ նեբրովԹ, երրորդն՝ յովսէփ, չորրորդն՝ սողոման, հինգերորդն՝ նաբուքոդոնոսոր, վեցերորդն՝ կիւրոս, եօԹներորդն՝ դարեհ, ոԹերորդն՝ աղեքսանդր, իններորդն՝ օգոստոս, տասներորդն՝ մեսիան, որ է առաջին և վերջին Թագաւոր· և փոքր եղջիւրն նէ՛ն, յետ որոց Թագաւորեացէ սակաւ ժամանակ՝ և կորնչէ· Չորրորդ՝ այսպէս ասէ՝ Թագաւորութի՛ սարուց, երրորդ՝ մարաց և հնդկաց, երրորդ՝ բաբելացւոց, չորրորդ՝ պարսից, հինգերորդ՝ մակեդոնացւոց, վեցերորդ՝ հռոմայեցւոց, եօԹներորդ՝ յունաց, ոԹերորդ՝ եգիպտացւոց, իններորդ՝ հայոց, տասներորդ՝ սիրեԹացւոց, որ է ալանաց· որոց ի միջի նէ՛ն երեւի · Չորրորդն այսպէս· զի վերջին աւուրս Թագաւորաւի հռոմայեցւոցն ի տան բաժանի և պատառի· Իբ- տասունքն ի նոյն ազգէ յառնեն,այլ և ի պատկերին յետ սրանցն երկաԹեայց մատունքն՝ որ տան են, երկաԹի և խեցի՝ զորագոյն և տկար և անմիաբան· յորոց աւուրս նէ՛ն երեւի փոքր եղջիւրն, մեծատանեւորդ Թագաւորն զերկիրն ի բաց խլէ, այսինքն՝ սպանանէ, զեգիպտոսին՝ զասիային՝ և զպարսից, զոր այլք զեԹովպացիան ըզ հնդիկն և զեգիպտացին ասեն՝ սպանանէ նէ՛ն, և զեօԹն հնազանդեցուցանէ իբրեան յայս կոյս ծովու, և ապա յերեմեայ և հակառակի, և զմեծամեծս յոսէ հայհոյութիւն, և զնոքն տայ պաշտել Թէպա եղջիւր ասէ զանոնն խեԹիկ և խոցոտիչ և պատառիչ՝ զոր կարէ · Իմիւս աչս ասէ՝ ունէր իբրև մարդոյ, զի զառաջին պատուէ զնա՝ իբրև զմարդ քաղցրահնս առնելով զդատաստանս՝ իբրև տեսանելով զնիւթն և զուղիղն, զարդարապէս կենդանարելով· Իբ- յետոյ ընդդէմ այ և ե՛ Իբէ՛՛· Իբ- յետոյ ընդդէմ այ և ե՛ կռուեցոյ և նըգն այ մարտիցե · որոյ յարացոյց անտիոքոս՝ կռուելով ընդ մակաբայեցիսն, և պղծելով զտաճարն· զնոքն ասէ , աԹոռք անկան՝ և հինաւուրցն

ւորքդն նստեր . և եբրայեցին ասէ՝ սաճառք կործանեցան , յայտ է՝ Թագաւորացն՝ որք նեռինն հնազանդեցան , յետ որոյ այլ երկրաւոր թագաւոր ոչ յարիցէ՝ այլ երկնաւոր թագաւորէն արժանաւորացն կազմին , ասեմք ասէ՝ անկան , որ յորինեցան ըստ արժանացն զոր տէրն խոստացաւ առաքելոցն , և աղքատացն հոգւով , և հալածելոցն վասն արդարութեան , և տիրասիրացն ի կալ բօտեալս , և հեզոցն և ողորմածացն . Այս հինաւուրցն նստեր . Հանգերձ նոցա պղծոյ էրեսս չէին , և հեր գլխոյ նոցա էրեսս չէր .

Սպիտակքն ի հանդերձս և ի հեր գլուխսն էրեսս ալեօք լուսափայլեալ հինաւուրց՝ որ է անսկիզբն կայր , որ հնաց ցուցանէ զաւուրս և զժամանակս . հինաւուրցն արարիչն արարչութեանն աշաւուրցն , և այս և երիք օրն՝ որ անարեգակին հինաւուրք կոչին , իբր լուսոյ արարիչն լոյս . և նստի հինաւուրց կայր՝ զի տեսցի յաջակողմանն գաւազան , և օրհնէսցէ զնա զնոյն յասելն որդւոյն , եկայք օրհնեալք հօր իմոյ . Ցօհ՚ Ե . 27 . Լաւն՝ Լինիս նոցա էրեսս շէրտ կեր , անկ՚ած նոցա էրեսս չհասս բարեւեալ Վանս կեր յոր գեալ ելանէր առաջի նոցա . կոպրտ հոպրոց դողեցին զնա , և բնութ էրեսս կայն առաջի նոցն . Միւնուին . Լաւկ հրով կազմեալ աթոռն և անիւք կառացն հրեղինայ՝ որովք ի Քանեղ յերկնից , և գնա հրեղէնն . քանզի հաւր գտեալց է զամէնիսիկս , ոչ և երբեմն ջրով . հոպրոց հոպրոց դողեցին զնա . Ո անթոռնական լուսեղինացն գասս հազարաք և բիւրաք նշանակէ , սպասեալ որոց պաշտօնեիցն՝ որք չէին կարօտ հանգըստեան , անմարմինք գոլով Լաւկ մարմնաւոր գոլով Լաւկ մարմնով յարուցեալքն հանգչին , ոչ հանգուցիչն գիտէ . և մարմնով տանջելոցն ակնջին ի նեռանէն լինին , ոչ և ասէ՝ թէ ընդ այլ չարեացն՝ զոր գործեաց , և վասն մեծամեծ բանիցն տուեալ լինին մարդ մին նր յայրումն գեհենին , ըստ պօ զոսէ՝ զոր տէրն յն սատակեաց այրմամբ շրթանց իւրոց , զի հաւրն որ գալոյն է . Լաւ այլոց գազանաց մինչև ի ժամանակս ժամանակաց իշխանութիւն փոխեցաւ . ի նմանէ խաբէլոցն՝ ժամանակ ինչ ասկաս տուեալ , այսինքն՝ պահպանացեալ մինչ գայ գառաւորն , ասես թէ ոչ անպատասխանիք կորիցին . Լաւնն նոցա ահագին՝ յորում ար գարք հաղիւ կեան , և դէպ ի բնութ բանս ասէ՝ և իւրաքանչիւրոք զիւր պարտուց իւրոց և զարժանն ընթերցնու , չասելով ումեք թէ՝ ես ընթերցի զիւր զգիրս զայս , որովք յայտնի լինին արդարութեի գառաւարին՝ որ գայ ընդ ամպս նովին մարմնոյն ըստ իւրում հրաժանի չնաշխարհիկ մարմնով և անպատմելի փառօքն հօր . որով փառօք զհինաւուրցն ասաց՝ գոլ այլ այնպէս զի տեսցի ի գառաւելոցն Վասէ(ասէ)ն հզ առիթ գնչև ի հինաւուրցն , և յոգւոցն սուրբ նոցա էրեսս ի գառաւելոցն հինաւուրց . Նչև փոշա էլեսն՝ ի գառաւելի մերում բնութենն . զի ունէր ածութիւն՝ զի տացէ ըստ արժանեացն իւրոց անգամոցն , ոչ թէ արդ չէ տուեալ , այլ յայնժամ յայտնի՝ որք գիտենն և որք ոչ գիտեն՝ յորժամ անէղծ և անմահ գոլցի թագաւորութիւն նր , և որոց տացէ և նոյնպէս . վասն և մարգարէն տեսեալ առնկացաւ , և մատեաւ առ մի ոմն ուսանել՝ որք կային անդ , այսինքն հրեշտակք , և զմեկնութիւն եցոյց՝ զսարհուրդ չորից գազանացն . քանզի և նոքա կազմեն զձև տեսլեանն յայս մարգարէիցն ուսեալ՝ ի հոգւոյն , և պատմեաց իբր ի գլխոյ կողմանէ յաթեւելից զթագաւորսն , սկսեալ իբր ի գլխոյ՝ ի բաբելացւոց՝ ի մարց՝ ի պարսից , և զաղուոցն և զհայոցն , յաթեւելս ղաւնացն՝ զամ ասիա և զեւրոպիա , զհիւսիսի և զհարաւու թագաւորութեի , և չորրորդիւն զամ եւրոպիա՝ և զարեմտեաս , ցուցանէ թէ՝ ի վերնատան առնուն զթագաւորութիւն ,

ամի գոլով ար՝ զամենաեսեանն ինամէ և մեծարե, տալովն իւրաքանչիւրոց լե նել Թագաւորք և իշխանք և ած, Թէ իմանան զաուրհաս սկսեալ յարևելից մինչև ի մուտս արևու, զոր Թագաւո րութիւն յինքն փոխե. և կոչի գաուրհաս տան, ուստի սկսանին բարիքն մինչև ի մուտս՝ ուր սպառին, ըստ տալմսին։ Այ մեր յայտնապես եկեսցէ, և ած մեր մի գադարեսցէ. Հար առաջի նր բորբոքեսցի. կոչեսցէ զերկինս ի վե րուստ. ած աստուածոց ար խոսեցաւ. կոչեաց զերկիրը յարևելից մինչև ի մուտս արևու։ Սալիմի. ȝ. Ջորում մեկնութիւն ցուցանէ զնեսանէն Թէ՝ ա ռաւել լինի ջարեզ քան զայլս, և ի նե զուԹէ այ տալ ի փորձ լաւացն, տացի ասէ՝ իշխանութիւն ի ձեռս նր մինչև ի ժամանակս՝ որ է տարի մի, և ի ժամա նակս՝ երկու տարի, և ի կէս ժամանակս՝ կէս տարի, այսպէս լինի ներել նմա. ոչ և արն ասաց, վս ընտրելոցն կար ճին աւուրքն, զի սպրեսցէ ամ՝ որ մարմին է քրի. քանզի ոսեան (ասէ) նապ, որ է իմաք Տր զոր ասաց Տին աւուրց, և զիշնաւո ԹԻ նեսինն բարձ ցեն չարիքն իւր և դատաստանն այ, ապականել և կորուսանել զնա, զի պա կասեսցին մեզք և մեղաւորք յերկրէ՝ ի նորանալ ամ երինի և երկրի, զի նոր արքայութի առցեն արքն յաւիտեան կան և ոչ անցաւոր. ըստ որում և ասէ, մինչև ցայս վայր է վախճան բանիս ամ ոսեսեանն և մեկնութե հրեշտակին. այլ և վախճանի Տիս՝ որ լինի յերկ րորդ գալստեանն քրի, սրդարոց և մեղաւորաց Տաուրհամանն։

Ասէ՝ Լաւ զի ասէ. Լաւ դանիէլ ես խոր հուրդս էի ցոյժ խոսեցոցին նմա. և գոյն էի ղնչեալ. և ըմանն ի սրտի էուռ պահէի. Ասէն՝ Լսուսան ամ ուսեալ ընկերել, և չպահանջել Տաւատիս ինդրել Թէ՝ երբ լինին ասացեալքս ի գերասյլ ոսկ ասեն ան Տմն սարտ՝ ասելով. ոչ ես ձեզ գիսել ըզ ժամս և զժամանակս, այլ լուռ կալ և զարհաբել ի ժամանակաց սրարչէն. զի մի և կեալ գասնիցեմ ի մեր ժամ ելիցն զմեզ անպատրաստ. Լսակ դանիէլ այլև յայտնի տեսիլ ի Տաստատու Թիւն կանխաւ տեսլեանն, տեսանէ յերրորդ ամին բաղատասարայ, յայս սրա րեալ Թէ՝ երեք ամ եկաց Թագաւո րութիւնն բաղատասարայ՝ և ապա սպանաւ, և ոչ ըստ ժամանակի տեսլեանն էդան ի գիրս, այլ յորում պատշաճ վարիան գրեցին. յարմար խորհրդեանն որ նախ քան զաս տեսիլն ի նոյն Թագաւորի ժամանակն. նոյնպես և այս զնի այնր, որպէս և ասէ. Լաւ դանիէլ չեմ տեսիլն առաջնոյ՝ էի ի ղշ յաթոռն՝ որ է յեփ րի էլամայ. Ոչ մարմնավ այլ հոգևավ. չոչ որ է ասպահան, և է քաղաք մեծ պարսից յարևելս. առ դրան նր տեսանէր. և երբայեցին ի վը յարկին ասէ՝ արքունեսաց. Լաւ նայէ ի վերայ ո՞ բաղայ Ուբաղայ գևտոյ ասէն՝ ջուր ալիւ, որոյ Տանդէպ էլանէր խոյ մի։ Լաւ էդ. Ջուր նորա բարձոնէ, և փն՝ բարձրագնի էր ման չիսան. և որ բարձն էր՝ չեմայ էլանէր։ Ակիբաս՝ և նման նմա դարեհ ի նոյն աթոռ Թագաւորութեան, ի կիբրոսի սկսեալ մինչև ի վերջին դարեհն, զոր քոշն այծեաց եբարձ. Եղ ջիւրս եր կու՝ զերկու Թագաւորութիւնն ասէ, զպարսից և զմարացն. քանզի կիբրոսի ասէն՝ սպանանել զաստղագէս մարն, և բարձեալ զԹագաւորութի նոց, և սի րեաց պարսից և, և յետոյ էլանէր. որ և ընդդակառեաց զպարս. Ջե՞ սանէլ չեայն՝ չէ պերէր ընդ ծով ընդ հի՞ սիսի և ընդ հարա. և ած գտնէ ոչ կայն առաջի նոր. Լայն՝ կիբրոս էր, որ ընդ երեք կողմն երկրի հնազանդեցոյց. զի ոչ ոք կարէր ընդդիմանալ նմա ի հե Թանոսաց. վն որոյ ասաց Էսայի յերե սաց այ, և երեմայ առաջի քոյ և քա զաքք մի վակեսցին. զարևելս ասաց՝ որ ըստ իսկ էր. և խոյն կոչէ զի երբ մե քեաց սրերաց ամի կամաք և ակամայ. Լաւ էս վեր դնէի. և ահա չօշ ի ոչ

ծեաց ֆայր ընէ ելեսս երկրէ , և յերկինէ ՚ն
Գրչենայր։

Լդէր՚՚։ Լաւ քոշայծեացն՝ զաղէքսանդր մակեդոնացին, զյաւնաց ուժեղսյ թա գաւորութեի. և գայր ասէ՝ յարևմտից ՚ի լերինսյ կերբոպիոյ մանէ դիմեալ Լաւ երկիր ՚ն գերչենայր։՚՚ ի կամըք վերինն զորացեալ գայր, թէպետ քոշն տկարէ քան զնացն, նոյնպես և յոյնք քան ըզ պարս յառաջ՝ միոչ չէին տիրեալ նոցա։ Լաւ ՚ոչլիէ եղէր՚ն գ եր ՚ի գԼ ալաց նորա։ Ո ի անմահն էր մտացն կորովըք քան պլոյնն, և որդի ոչ եԹող զինի մահ՝ ուանն։ Լաւ պեսուէէ զնա հասեալ գնէա ցեաց։ չայրացաւ և եհար չեայն՝ և խորհուրդ նոց չերկոսին եղէր՚ն նորա։ և ոչ գայր չոբ րաբէաւ խայն ասնել չրէ՚ նորա, ոբէ նա չերկիր՚ և ոտէց էրոց ֆոխան ոբոբ նա։ և ոչ ոց էր ոբ Ֆոփէր չեայն ՚ի ցեաց ՚ոչլին ։ Վայր հասաներ միոնև ցեայն, այսինքն՝ ՚ի գարնէ զոր էսան, խորտակեալ զէղՉիւրան՝ զզօրսն որք տկարացան, և ոչ կարացին դիմանալ, և Թագաւորութի պարսից և մարաց՝ զերկու էղՉիւրան, զի ասէր Թէ՝ յերկիր ոչ մեր ձենայր, որ ոչ կարօտանայր ինանել ՚ի վր քաղաքաց՝ որ հնազանդ էին միոչ ՚ի գարեհ, որ գիմացաւ և փշրեցաւ Թագաւորութիւն նորա։ Լաւ էլեն ՚ոլ չէր՝ եղէր՚ն ՚ի նէրոց նորա ընէ չէր հաշն երկ նից ։ Ձորք էղՉիւրքն գայեակորդիքն աղէքսանդրի, սէլեկոս՝ գեմետրիոս՝ պտղոմէոս՝ և փիլիպպոս ։ յորոց բարձ բացաւ էղՉիւրն միոչև ՚ի զօրութիւնս երկնից։ Լաւ նովս գաղտագէ խառնէցան։ Ո անտիոքոս ասէ՝ որ կուէցաւ եպիփանէս ։ որ էր կարգադրութի նէռնին՝ որ և Թագաւորեալ ասորւոց՝ և առաւէլ եգիպտացւոց, և էլ յԵՄԱՆ՚ի տաճարն՝ ուր հանգուցեալ էին չնորհ, և զօրութի երկնաւորին ՚ի տաճարն ։ և սպան ՚ոբ՝ զոր էառ, գաշտանակն ոսկի և զսէղանն և զպղնձեացն, և կոտորեց զքահանայս՝ և խօսեցաւ ամբարտաւանս, խաւսանելով զպատարագն՝ և զպղծն ՚ոն։ կանգնեաց կուռս և մեհեանս, և զոչ հեաց խոզ և անասուն և եշ՚ի միասին։ վնդ խռովել ասէ՝ պատարագ , որ և ամբռնանալ Լաւ անկ յերկիր ոբոբս։ Ոբոյ պաշտօնն և արգաբաշխ մատչէլն պատարագ , այն՝ որ կոխան եղև ։ Լաւ ասէ ցնա։ փնչև յերկոյ և՚ վշտբերչ , ա ռաս հալոց երկերբ և վնասուն և ալ։ Որ է երեք ամ և կէս, որ եղև չանա պատ սրբութիւն՝ միոչև յարեաւ յոչ դա մահալեւ յեւս մահս։ Հօր իւրոյ մատաթիայ, որ կուռսն զբանսին անչ տիոքոս, և սրբեաց զտաճարն՝ շինեալ զաւերեալն, և նորագործաց զպատարագսն՝ ըստ օրինացն մատուցանել լով։ զայս պարզ զՀ մեհենութիւ՚ն գաբրիէլ՚ի կերպարանս առն կացեալ առ դանիէլն, հրաման ա ռեալ՚ի վերհագուն՚ որ մեծն է՚ի պետսն դասուց, ուր և քարոզեաց զպարզ հռուիսն դանիէլի՝ կոչելով զերէ մարդոյ, զի մի մոռասցի զնութիւն, Թէպետ խորհրդակից եղև զոչնարհնացն։ և ապա իբրև զպատմութի ուսուցանէ զպատ րեհ գաղէքսանդրոս և զչորս բաժանման՝ որք տիրեցին երկրի, ոչ իւրանց զօրութիւ՚ն՝ այլ նէրելոյն ՚ով, աղէքսանդրոս յաղողելով, որ և զանտիոքոս առ նէրոյն պատճառն և զնեռնին՝ նմին նը ման ցուցանէ ։ ՚ի կատարել գործ նոցա ։ Որ է ընդ չափուն մեծաց երկրի, և հրեից և ամ մարդկան։ քակ յորժամ նեռն երևի՝ արժանի դատեցեալ լինի կրել անտիոքոս և ՚ի նեռանէն զարիս չարաչար կրիոն հրէից և ամ երկրի. զի և հրեայք գործով իւրեանց պըղծէին զտաճարն, ոչ գիրք ամբաստա նեն։ և երկիր ամ կամակոր խորհրդով ՚ի բաց լինի կացեալ չայ, կորստականք իցեն ՚ի կամց խաբելոյն ՚ինոցանէ , և լսացն ոչինչ զնուաղն։ ոչ և մահ բացեցաւն գիրք պատմեն զընտրելոցն, իբրև զմատաթէ՝ և զորդւոցն զմա ռանէ և զայլոցն, նոյնպես լինի և՚ի նէ ռնին առաւ՝ յորում վայլէ և նա ։ ՃՈՒՐԵՏ ԷՒԱՈՒ։ Որ լերթ ասէ՝ չինչն ած։

Յաւուն՝ երկրորդումն Խոսրովաւորի հզ-
նարիւք խաբօղ և հղծող նշանաքն ստուե-
զօրանայ՝ որք բանիւք չխաբին. յորմէ
և պահել ասեն հրեից անսէ Տարիւր
և քառասուն և չորս Տաղարս՝ կուսանաք
երկոտասան ցեղիցն իւրեն. Թէպէտ
ապականեաց անտիոքոս զտաճարն, և նեռն
զեկեղեցի, զոր սքանչելիս կոչէ, ոչ ասէ
Յ– չտանջելոյն ոգոմնեացէ. Ե լ–ծ՝ ո՞
բոյ նորա յօրհնեցէ։ Ի՞ սիրելն, լուծ՝ անորոյ
պնեն, և մեծամտեն։ Ոչ՞ ասէ. Ե՞ի
պոռ խրատ գնեմոեցի։ Իւրեն զձուա ի
ձեռնին ունել զնամ երկիր՝ մինչև ի զօ-
րաւոր փրկիչն յարգաս, և ի վերջինն
խոստովանեալն ամէ յն։ Յ– թէպէն
երեկոյին և առաւօտին ոչ ասցու՝ ճշմարիտ
է։ Ո գաղանաց տեսիլն յերեկոյն
եւտես, և զևաղն և զքաջն յառաւօտուն,
յայլ և այլ տարօղս Յ– գտ– կնեթ՝ զնե
պէտ՝ չի յոհարս բազմանե։ Ոչ՞ մատա-
նեաւ կինքեն մարդիկք՝ առ հաւատալ
բիմս տալ յաւանդ, զի ինասցէ անգօ-
դանալի մինչ՝ ի ժամանակ երեցին՝ յետ
յորմէ ամաց։ Յ– ես գտնէել նեքեցէ ես Հօ-
ետոյ, և յոբեաց։ Ընկերքն յամ ապըս-
պրելն և զասգագոյն։ Յ– գոծեցէ չէծրե
ոչոնի։ Ո՞ի ի մէր գործակալաց Հնին
և տան թագաւորութենէն կայր յաւուրս
դարեհի մարի՝ զոր որպէս արշաւեայ ասէ,
զնոյն և այլ հին դարեհք։ Յ– գտնէել
խելառնոտ եղէ ի գէտ, ևոհոց ոտգն ոչ եղե
բան ոտն ոտ երեսից ոտրեսէ։ ի կոտոպոտն
ոտերծոյն եչէն յոմ եօթնոտասան։ Լսէլա-
մուտ եղէ հօթանասունն ամացն, զի
ընթերցեալ էր զգիրս երեմիայ՝ որով
հաստատ վճիռ հօթանասունն ամացն ա-
հեր ինալ սրբութենէդն եչմի ի տուն և
ուխտ ամին յաւետից, զի գերծեն ոտ անչ
տի Տաղարի. Թէպէտ պղծութի և ա-
հեր տաճարին եղև զնին երեսուն և
հինգ ամաց մեռոտան ամին սեռգեկիայ.
որում Տասն եղեալ դանիելի և վեր-
տահութի ստեալ պահօք և խորգով
պաղատի վն հեշտութէ և որովհետև
լուծէ գերեզոյն, ասելով. Տէր ոտ գնդ
և ոտնչելի։ Ո՞ի ըստ մեծաւն իւրում
ցուցցե մեծ պատնչելիս ոտ մեզոյ-
ցեալքն, զոր և ինքն առնու զնոստոյ
վանութի ոտմ ժողովրդեանն, Թագա-
ւորաց և ամենայն բերան եղեալ պար-
տական ասէ ոչ երեսաց ամութով արդա-
րադատ ոտեներն ոտյ և անպատասխանի,
զի ոչ երկեաք յոպատնչեաց և յանի-
ծիցն. և չարար արժանի խոստման բա-
րեաց՝ զոր ի ձեռն ծառայից քոց լը-
պատնացար և զգուշացուցեր, յորում
արդար գոտանեա՝ թէկոմէք լսեցուցա
նեք զոր ականջօք ոչ լուաք և ոչ կամօք
ապաշխարեցաք և գարձաք ի կուչէն քոյ
զվեղ յապաշխարութի. և արդ՝ զգուե
քո արկանեմք առաջի քոյ՝ որով փրկե-
ցաք յեգիպտոսէ, զի յայնմ ժամանա-
կի չէաք փրկութէ արժանի. այլ և
զաւերն եչմի և տաճարին՝ որ զանուն
քո կրեր. Ց Ծ–ոտ–ոյ Ը. 29.
Յանկամք երկիր երեսաց քոց ի տե-
զօրէն՝ որ բաւական է նորոգել զնա
շինութեամբ իբրև զառաջինն, որպէս
գարձուցանէն զերեսս քո արար զնա
աւերակ. ընկալցիս բարեխոս քեզ ըզ
ծառայս քո զառաջին արգարսն, և տամ
ազորմութէ գարձցիս առ մեզ՝ որով
եղև երկիր. և նոյնէ վերստին շինե-
ցաս, և ինչ յեգիպտոսէ փրկեցաս, և
որով գալոց են ազորմութէ, ոչ և գա-
տաստանաւ գնացեր ի քաց՝ Աբեր
քաւեա և անաս ոտր, զի անուն քո կո-
չեցաս ի վր մեր. ինչ կոչիմք՝ և գերի՝
և ի բաց ընկեցիկք։ Յ– գնչէտ ես խօսէ
և յոյնոյ կայ, և խոտոտվան լինէի շեղ ես,
և շեղս ծուղվրտեան էչէն. և ոչոնէի շգո-
ոտոլն ոտն այ ինոյ վն երինն Ցբ. Յ– գնչ-
գես խօսէ յոշօնոյ. և ոտմ այն գոբրինէ շղ
պեոտնէի յոտոլնոտ պեպեոտն, ևոտոցես
և գրչեցոտ ոտխ, ինբես ի ծոմ երեխոբն գշ-
ոտոգէն. Յերեկոյի պնորագն այս է՝ յոր
ժամ քահանայապետն դներ զերեզք Տեառն
գաւառէն և չորս գորակ գինուոյ, և
դանիել զմիսս զոգիս և զմարմինն յա-
ծմարմ

ձեռք։ 19 Եւ ասէ ցնոսա նորին առնել պատասխանի ի ձեռն գաբրիէլի, որով և զլռութիւն խոստանայ աւետացն բերել ըզ որ զաւարան առ միջնորդն կենացս և փրկութիւն մարդկան։ Օրհնութիւն և օրհնէրորդ Տեառն, ոմն թէ ասէ՝ զերկայն ժամանակս գերութեան և անտէս լինելոյ ժողովրդեանն և ամ մարդկան՝ ըստ աղօթից զքոյ համառօտեաց, այսինքն՝ կարճեաց ասէ, ածել օրհնութիւն և օրհնէրորդ, ո՛ր ըստ թուոյ թողութեան յայտարարացն, որք պատրոյտ ասացի՝ թողութիւն ըստ թուոյ նահապետացն, յադամայ մինչև ի կայ տարումն ամ արդարոյ խնդրուածոց, ըստ զուգաստ թուաբերութեանն ազգին՝ ի մի ժողովրդեանն, որք լսեն մարգարէիցն և ժողովրդեան նոյ, և՝ ի վերայ ստորին քաղաքի սրբոյ երուսաղէմի՝ ուր անօրինականքն եղեն, և ևս քաղաքին այլ կենդանւոյ՝ ածայինն և զերծ՝ վերնոյն սիրոյ անթաքցելոյն, յորժամ բացցին դրունք գթութեանն այլ՝ որ բառնայ զմեղս աշխ, ըստ յովհաննու. որք ասա ի չտյա բաժանեալ՝ ըստ թուոյ հրեշտակաց այլ, և ըստ թուոյ յորիւնիութեայ բնութեն և սեռական մեղացն՝ որք ասէ. Ի վերջ ճառիլ գեղս։ Լսայինքն որով եւայ մեղկեալ թերացաւ ի գէշ պտղոյն և՝ ի ցանկութիւն ածանալոյն։ Յո՛ ի ինձ ո՛ նօրեննա՛ն։ Լսայինքն որք ի դուրս ելին օրհնացն՝ ի մի հաշուին, բնականին և եգեղեցին, տանն սեթայ և նոյին, և աբրահամեան և մովսիսին. որք կնքին և չերեւին յայս այլ, և բեւեռին ևս ընդ խաչափայտին այս՝ Յաւերժ լռոյն. և անհաղ ատուին և ուրացողաց և խաչողացն կնքին յիշոյն այլ գանձուն, և բանին յաւուրն Տառապեցման։ Յո՛ ի ընկել անէծո՛ն՝ ո՛չ որ ի մարգարէքն անիրաւեցան չըլսեցին զնա, ըստ պօղոսի՝ ընկեաց զձեռագիրս մերոյ հակառակութիւն՝ որ գրեցան ի ձեռս նոյ, որ լցաւ արեամբ զոր ընկեաց սրբարար աւազանեան։ Յո՛

Լ՚ Ի ՝ԽՈՒԼ ՈՒՄՊՐՈՄՈՒԲԵՑ ՝ Ո՚ՍՄԻՔՆ՝ ՈՐ Ի ԿՈՒԱՆ ԱՄՍՈՊՇՏԵՑԱՆ ՀՐԵՇՏՔ ԵՒ ՀՒԹԱՆՈՒՔ ՝ Ի ԲԱՐՈՅՆ Ի ԲՆՒ ԿԱՑԱԼՔ՝ ԱՆՔԱՒԱՏՑ ԶՀԵՏ ՉՈՔԱՆ ՝ ՈՒՂ ԱՍԷ ԵՐԵՄԻԱ ՝ ԹՈՂԼՈՒԼ ԶԱՂԲԻՒՐՆ ՂԵՐՆ ԱՂՆԴԱԼ ՆՈՒԹԵՒ՝ ՎԻՐԱԳԻՆ ԳՈՒԲ ԾԱԿՈՒԿԻՆ, ԶՍՐԲԵՍԻՆ ՁՈՍԱ ԵՂԱՒԱՀ ՅՈՐ ՄՆՈ ԲՐԻՒԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐՈՎՔ , ԾՆՆԱԳԱՄԲՆ՝ ՄԿՐՏՈՒԹԲՆ՝ ԽԱՉԻՆՆ՝ ԵՒ ՅԱՐԱԹԲՆ ՝ ՈՐՔ ՀԱՒԱՏԱՑԻՆ ԱՅՍՈՐԻԿ ՝ Լ՚ Ի ԳՈՒ ՅՈՒԽԵՒՆԱԿԱՆ ՈՐԳՈՐՈՒԲԵ ՝ Ո՚Ր ԱՍԱՑ ՅՕ՚ ՀԱՆՆՈՒ , ԹՈՂ ՄՈՒՐ ԱՅԺՄ՝ ԶԼԻ ԱՅՍՊԷՍ ՎԱՅԼԵԼ ՄԵՂ ԸՆՈՒԼ ԶՍՈՒ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻ , ԱՅՆՔ՝ ՈՐ ԵՂԱ ՄԵՂ ՅԱ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻ ԵՒ ՈՐԲՈՒՆ ՝ Մ՚՚ՈՎ՚՚ Ք՝ ԻՏ ՈՒ ՈՐ՚՚ ԱՒ ՝ ԼՈ՚՚ Ի ՝ Ի ՓՆԴԼ ՈՒԽԵՒՆ ԵՒ ՍՈՒՐՔ ԵՒՍ ՝ Ո՚Ր ԶԱՆԶԻՆ ԱՒՍԻՆՔ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԻՒԹԻՔ ՝ ԸՍՏ ԱՅՍՔ՝ ՈՒՂ ԱՍԷ ՄԱՏԹԷՈՍ , ԱՄ ՕՐԻՆՔ ԵՒ ՄԱՐԳԱՐԻՔ ՄԻՆՉԼ ՑՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԱՐԳԱՑ ԸՆԱՑԱՆ։ Մ՚՚ՈՎ՚՚ Ք՝ ԱՒ ՝ ՕՐ ՈՐ ՆՈՐԱ ԱՌԱՆՑ ՅՕՂԻ ՄԱՐԴԱՐԻ ԱՑԱՆ , ԻՍԿ ՅՈՎ ՀԱՆՆԵՍ ՅՕՂԱՒՈՐ , ԸՍՏ ԱՅՍՔՔԷՆ՝ ԱՀՍԼ ՀԱՍԻՑ ԳԱՌՆ ՅՈՒ ՈՐ ԲԱՌՆԱՅ ԶԻՐԱՆ ՀՀ՚ ՕՀ՚՚ Ա՝ ՀՏ՝ 29՝ Ո՚Ր ԱՍԱՑ ԹԷ՝ ՈՐ ՀԱՒԱՏ ՄԱՅ ՁԱՅՆԻՆ ՀՕՐ՝ ՆԱ ՀԻՔԵՑԱՑ ԹԷ՝ ԱՒՕՏ ՃՇՄԱՐԻՏ Է ։ ՕՀ՚՚ Ք՝ ՏՀ՝ 33՝ Լ՚ ԶԱՒԵՍԱՆ ՅՈՒ ԽԱՉԻՆ ԿԻՔԵՔՄ ՝Ի ՄԵՂ՝ ԵՒ ԴՆԵՔՄ ՝Ի ՍՐՏԻ ՝ ՈՒՂ ԱՍԷ ՝Ի ՀԵՐԴԱՆ, ԴԻՐ ԶԻՍ ՝Ի ՍՐՏԻ ԻՐԻՒ ԶԻՆՔ ։ Լ՚ՐՔ՚՚ Ը՝ Տ՝ 6՝ Լ՚ ՅԱՒՈՒԵԼ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՒԹԵՑՆ ։ Ո՚Ր Է ՄԱՐԴԻՆՆ ՈՐՆ ՊԱՏՃԱՌ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՈՐԴՈՑ ՄԱՐԴԿԱՆ , ՈՐ ԵՒՈ ՝Ի ԿՈՒԱՑ ԿԱՆ ՅԱՐԳԱՆԴՔ՝ ԵՒ ԿՈՉԵՑՔ ՅՈ ՝Ի ԺԱՄ ԹԷՂԱՒՈՒԹԻՒՆ , ՈՐ ԿՈՉԵՑԵԱԼՆ ԵՐ ՝Ի ՀՐ ԲԼՅՈՒԱԿԷՆ ։ Վ՚ ՈՒ՚՚ Բ՝ Տ՝ 21՝ Լ՚ Ի ՅՈՐ ԴԱՆԱՆ՝ ՔՈ՝ ԶՀՈԳԻՆ ԸՆԿԱԼԵԼ ՝ ԸՍՏ ԵՍՑԷՑ՝ ՀՈԳԻ ՈՆ ՝Ի ՎՐ ԻՄ՝ ՎՆ ԵՒ ՕԾ ԻՒՍԿ ԶԼՍ ։ ԱԼԵՍՏԱՐԱՆԵԼ ԱՂՔԱՏԱՑ ՝Վ՚ՈՎ՚՚ Կ՝ Ա ։ ՈՐՄԼ ԱԾՑԱՅԻՆ ԼԵ ԲԱՆՍԱՐ ՁԵՀ ՈՒՀԱՀԵՑ ԵԿԵՂԵՑԻՔ՝ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅՔ ԿՈ՝ ՉԼՈՒԼ , ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԻՔ ԽՈՐԱՆԱՑ ԵՒ ԱԾՄ՝ ՔԱԿ ՏԱՃԱՐԱՑԱ ։ ՈՐ ԵՒ ԱՆՈՒԱՄՔ ՈՆ ԿՈՉԻՆ ՍՐԲՈՒԹԻ , ԵՒ ՍՐՑ ՍՐԲՈՒԹԻՔ , ԵՒ ԵԿԵՂԵՑԻՔ ։ Լ՚ ՔԻՈՄՈՅՆ Ե ԽԵԼՈ՚՚Ա ՎՅԵՒ՝ ՅԵՒՀ ԲՈՒՒՆ ՓՈԼ ՊՈՔՄՈՒԽՒՆ ։ Ե՚Ի ՀԻՆՔՆ ՈՐ ՀՆԱՒ ՅՕԾԻՑՔ ՝Ո՚Ր ԹԷ ՆԱԽԱՃԱՅՈՒԹԻՒՆ ՉՀԱՒԱՏԱՆ՝ ԵՒ ՂԱԶԱՐԱՑԻՆ , ԱՅԼ ԱԾ ՝ԱՄԱՐԱՒ ԳՈՒԱՆԻՆՆ ԵՒ ՊԱՏԺԻՆԻՆ Վ՚ՐՆ Կ՝ԱՏԱՐՄԱՆՆ ՝Ի ՈՐՆ , ԴԱ ՏԵՍ ԴՈՒ ԶՆ՝ ՈՆՆԵԼՈՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ՝ ՅՈՒՅԱՍԻՆ ՔԵՂ ՅՈՒ ՝Ի ԼՈՒԲ ԱՂԲԻՒՐ ՔՈՑ ՄԻՆՉև ՅՕՏԵԱՆ ԱՒՍԻՆՈՐԻ՝ ՈՐ Է ՅԵՍՈՒ ԵՒ ՁՕՐԱՒՔԵԼ , ՈՐ ԵՒՆԱ ԷՐ Ա ՈՒՍԻՆՈՐԻ ՕԾԵԱԼ ԻՒՂՈՎ ԵՒ ԱՐԵԱՄԲ ։ ՅԵՍՈՒ ԻՒՂՈՎ ՁՕՐՍԻՆ՝ ՈՐՔ ՀԱՐՁԵԱԼ ԲԵՐԵԻՆ ՁՕՃՄԱՆ ԵՒ ՁՈՐԱՒՈՐԱՆ ԱՆՈՒՆՆ՝ ՄԻՆՉև ՅԵՐԿԻՆՔ Գ՚ՍՅ ՀՀՇՄԱՐԻՏՆ ԵՒ ԵՐԻՒ ՄԱՐՄԻՆՆ՝ ԱՆՈՒՆԵԼՈՎ ՂՆԱ ՄԻՆ Ե ՕԾԵԱԼ , ԱՆՈՒՆԵԼՈՎ ՂՆԱ ՄԻՆ Ե ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՆ ՝ ՈՐ ԵՂԱ ՄԵՂ ՅԱ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻ ԵՒ ՍՐԲՈՒԹԻ ։ Լ՚ՕՒՆԵՒՈՒՔ՝ ԵՕՒՆ՝ ՈՐ Է ԼԱՒ , ՈՐ ՄՆԱՑԵԱԼ ԵՐ ՅԵՕ ԼԱՆԱՍՏԱՆ ԱՄՆ ՀԱՅՀՈՒԵԱԼ ՅԱՒԵՐԱՆ ՏԱՃԱՐԻՆ՝ ՈՐ ՂԻՆԻ ԻՆ ԱՄՔ ԱՍԱՑԱՒ ԲԱՆ ԴԱՆԻԷԼԻ , ՈՐ ԵԴԵԱԼ Ղ՚ԻՆ ԱՆՆ ԼԱՒՔ ԱՄՆ՝ ԼԻՆԻՆ ԵՕԹԱՆԱՍՏԱՆ , ՈՐ ԿԱՏԱՐԻ Ի ՀՆՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԱՐԻՆ , ՈՒՂ ԹԷ՝ ՅԵՐԲՈՐԴ ԱՄՆ ՅԱՎԱԲԱՂԻՆ ՀԱՅՀՈՒԵՑ , և ՀՈՐ՝ ՂՂԵՔՈՒԻՑՆ , և ԶԱԶԴԵԿԻՉՆ՝ ՄԵՏԱՍԱՆ։ ՀՈՐ՝ ԱՄԱՆ ։ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԷՐ ՄՈՌԱԼ ԲՆԱՂԻՐՆ ԷՐ ԱՍԵԼ , և ՁՂԵՔՈՒԻՑՆ ՀՈՐ ԱՅՆ ԵՐԵՄԻՍՆ ԷՐ ԱՍԵԼ ։ և ԱՅՍՊԷՍ ԳՍՅՐ ՅԵՐԿՔԱՏԱՍԱՆԷՆ ՎՀԱՌՆ ԵՕԹԱՆԱՍՏԱՆ ԱՄՆ ՀՆԻ , ՄԻՆՉև ԱՌՆՈՒՆ ՂԵՔՄ. և ՆԱ ՅԱՎԵՐԱՆԷՆ ՄԻՆՉ ԳԱՆԻԼ ՀՄԱՑԱՒ՝ ՈՐ ԼՑԱԼ ԷՐ ԵՕԹԱՆԱՍՏԱՆ ։ Լ՚ ԵՕԼԻՆԵՒՔ ՎՆԱՍԱՆ Ե ԵՐԻՈ՝ Ո՚ՐՈՅ ՎՐ ԵԴԵԼ ՂՔՂԻՆԻՆ ԵՕԹՆ ՕՐ ԼԻՆԻ ԿՆ , ՈՐ ԵՒՆ ԱՄՔ ՀՈՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐ ՈՒԹԱՍՆ ԵՒ ԵՐԵՔ՝ ՄԻՆՉև ՀՀՇՄԱՐԻՏՆ ՕԾԵԱՆ ԵՒ ԱՒՍԻՆՈՐԻՆ ԿԵՆԱԳ ԵՒ ՎՐՐՔ ԿՈՒԹԵ ։ Լ՚ ԳՈՒՅՆԷՆ ՒՐԱՒՈՒՆՔ ՕՐԻՆԱՑՆ ՅԱՐԳԱՒՈՒԹԻՆ ՁՈՐ ԱՐՆ ՍՐԱՐ ։ Լ՚ ԶԻՒՈՒՅՆ ՏՂԱԳՈՒՅՆ ։ Լ՚ ԱՍԱ ՀՆԱՅՆ՝ ՂՆԻՆ ԵՕԹՆ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴԱՑՆ ԵՒ ԸՍՏ ՆՈՐՈՅՆ ՂՆԻՆ ՂՔ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴԱՑՆ , ՈՐՔ ԵՆ ԱՄՔ ՆԱՁ , Ի ՀՆՈՒԹԻՆ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԻՆՉև Ի ԽԱՏ ԱՅՆ ՈՐ ՀԱՒԱՏՆՈՅ ՍՊԱՐԱՒՔ Ը ՆՈՐՈԳԵՑԱՆ, և ԺԱՄԱՆԱԿ ԽԱՈՆԵՑԻՆ ԺՔ ՄԱՆԱԿԱՆԻՆ՝ և ԱՒԾ ՄԱՆԱԿԱՆԻՆ ՈՅ ԵՐԵՍՏՆ ԵՒ ԵՐԻՔ ԵՒ ԿԵՍ ԱՄԱՑՆ՝ Ի ԺԱՄԱՆԱԿ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ , ՆՈՐ ԳՈՐԾԵԼՈՎ

զՀնացեալքս՝ զոր և Թողուն զքառասունն և ինն Տրէից դարձին . և ասէ. Այժ վախճան երկո- եօնեերորդ՝ բուէիլ օծ-ԼԱՆ . Այսրժամ սպանցի օծեալն՝ բարձեալ՝ի խաչափայտն , բարձցին և՝ի Տրէից օծ-ուԹիք՝ մարգարէք և քահանայապետք և Թագաւորք , որ սկսեալ էր ՏերովՁէիէն բառնալ Լա- էբուն- ոյ օրինացն ՚ուէ էին՝ի նմա . Այ և անբերան ըս- պանին զնոսա՝ Լա- տղայն և սբեր- ե ոգոյ- նէոպին՝ տիտոսիէ և վեսպիանոսիէ ասէ- ոլ նոքա- ն հանէրէ որ գեայե՝ Լա- քաղաքն և սրբավին ասէրեցաւ՝ի ՏերովՁէ , որ եր յոտար ազգէ և ոչ զևատացի . քանզի նէ- րոն Թագաւորն առաքեաց զվեսպիանոս և զորհատս որդի՝ն՝ի յԵՁեմ , զի ապստամբել էին առ՝ոնորաւան իւրեանց՝ որ էՁր՝ի զևեայ , Լա- լոՀել զՀամբաս կորըս տեառնն Տրիստ՝ Թագաւորեաց վեսպիանոս որպ-ան և կատորեաց և ապականեաց զրաՀարն և զպարիսպն , և կորոյս՝ի Տրէ- իցն բիւրս Տարիւր քան և վեց , զնոսկ չորս Տարիւր երեսուն և չորս ամին շնո- ւմԹէն ԵՁեմ , իբրև յեՀեցին խոստումն տանն աբրահամու զնոսկ չորս Տարիւր երեսուն և չորս ամ՝ Եգաս Տին օրհնեալն՝ և նորոյս նոյն Թուոմն չորս Տար- իւր՝ չորեքՏԹասն բնաւ- ն՝ զոր զպե- ցաս ՚ուրն , նորոգեալ զմարմինս մեր նոր կտակաւն , և երեսուն և չորս՝ տն ժա- մանակն , երեսուն երեք և կես ամին՝ որ ՚ի չորսն էր մահ- ալ ԹԹէն . իսկ որք ոչ ա- ուն գնեալ նորանաղին՝ Տերեզեցան Հաւատացեալքն ՀՀնչեալք . Լա- փԱլ ՚ի վերման գոռերոչին Տոռա- օռելոյ կորեալ Ձ՝ ղողոխոնոսէն . Լ՝այն՝ որ եւ ժամանակ զղջման քառասուն ամ՝ և որք զղջացան Տամառօտ՝ փրկեցան , վաղվաղակի էՀել Տատատացեղոցն յեՁեմ՝ Տրէշտակիւ յա- Հոգեալ զերծան ՚ի պատեՀազմէն Տամա- ռօտ . և անՀատուին յերկարեաց վիշտն՝ և կարգեցին զանձինս յապականութ- . զի Տարիւր Տազար բիւրք մեռան ՚ի սովու , և վՀց բիւր ՚ի սուր մաՀեցան , և տասն բիւր զերի՝ վարեցան , ըստ կարգի արժանեացն . Լա- ղբոյսոոյե զոռիա բոլոր , Որք ուխտեցին նոն զանձնս իւրեանց , և զօրացան և գնացին . Թերևս և կՀպք ուխտիւ էլին առ պա- շարօղն և ապրեցան . Լ՝օնեերորդ՝ի որ ընու զեօթանասուն եօՀներորդն՝ Լա- ՀԱ եօնեերորդէ՝ որք յաւելին ՚ի չարիս , և յաւելին ՚ի պատիժս . քանզի խոստանե- ցան ՚ի մատուցմանէ պտղաբերս . Այնչ- ՚ի ծայրս անկեան ոտոլոռելի՝ Տասեալ . քաղաքին և երկրին . և զղոյզն և գերն ՚ի ծայրս ամերկրի Տասեալ . Այնչ- ցվՀեՀան և յոռգնող . Ցայսր ե ցվախ- ՀանՀ ՀՀ կան ՚ի տագնապի . Լսկ զոյն եօՀներորդն և զկնայ քարոզիցին ա- ոաքեալքն ընդ տիեզերս մինչև ցագ- րիանոս կայսրն՝ որ չընՀաց զեՁմ և բնակեցոյց ՀեԹանոս և քրիստոնեայս , որք և ըստնորոյս յորինեցին սե զան և պատարագ , և Տրէիցն սպառնացաւ չնշ- խել Տայել անգամ ՚ի կողմն եՁեմ՝ այլ կոլ ՚ի տագնապի մինչև ցվախճանն . Լա- ղբոյսոոյե զոռիա բոլոր . ՎՀսի ոխանն նոր պատարագիս զօրանայ ՚ի բա- զում լեզուս և յազգս , քան Թէ գՀնին՝ որ ՚ի Տրէայն , զոր ելոյծ՝ անփոյթ ա- րարեալ . զոր պղծուԹի աւերածոյ տե- Ձարին ասէ՝ կացցէ յայնմՀետէ , որ պիղատոս գրոյՁ ՚ի տաՁարն , յա- րոյ վը կայր պատկեր արծուի . այլ և գլուխ խոզի ասէն մնՁածանել՝ այլ և ՀեԹանոսք մնանեն մինչև ցվախճան եղեր ժամանակի . զոր պղծոյսի ասէին , ՀեԹանոս եմՁ՝ և պղծեաց զտաՁարն . (վ՚ս սիմոԹեոսի է բանս .) Ծոյծ՝ ՁՀ.ւ Արկին դարձեալ զոբոսի Թուոց եօԹնե- րորդացս եօԹն դարուն յաւարան սովո- և սրածուԹիւ և տասանմանՁք երկրի՝ ըստ ՀԱն ասացելոյ նշանին իւրոյ երկրորդ գալստեանն՝ յորժամ փոքրիկ եղջիւրն երեւի ՚ի մէջ տասանցն , զոր ՚ուրն պըղ- ծուԹիւն աւերածոյ ասէ՝ կացեալ ՚ի տե- ղի սրբուԹեՁ . յեկեղեցին նստել և ցուցանել զանձն ԹԷ՝ ՁՀ էցե , յա- ւերման ժամանակի տեսեալ զպղծուԹի՝ որ ասացաւ ՚ի դանիէլէ , որ ընԹեռ- նուն՝

նաւն՝ ի մէջ առցէ։ Այո՛ ՝ի՛ր։ ։։։ Լսօղն ներբոդ և կէս ասէն ելոյս գայ և քարո ղն, զոր մկրե՛ն նեւն՝ և քաջալե՛ն եօթն մ կէս զերբոյն ուխտ, և զօրացուցանե՛ և ոչք ուխտն ընդ նմա, զի նա լցցի՛ զ քա զաք՝ որ ՝ի նմա յոտան, ոտ՝ որն՝ իւրոյն և լինին եօթներորդքն երեք ամ կէս, գմի տարին յերիւս հատուալ ժամա նակ, յամառն գարնայնոյն, և՛ ձմեռն աշնայնոյն . և նեւն լինի վախճան և վերջ ապականութե՛ն և աւերման, զոր ասացեալ է հոգեւո՛ն և այրմաբ եր յո՛ սատակեսցէ հոգեւո՛ն և այրմաբ երկրորդ գալստեան՝ յորում՝ տե՛ղի տան ապականութիւնք առաջնորդա ւեն իւրեանց , որ է որդին կորստեան՝ և առաջնորդ լըման չարեաց պղծութե՛ն , 2 Թես՛՛ Բ . 8 . Եւ աւերման և ապակա նութե՛ տե՛ղ տուեալ՝ ի գալ յաւիտե նից արդարո՛ն յոյն այ ինոյ օրհնէլոյն

՝ի Տայր և՛ ի Հոգին Սբ.

Տ՛ուել Վեհբուդ.

Յորժամ երբեմն կիւրեղ սրտիւք պոռնիկ, բանն յայտնեցոյ գանձէից՝ որոյ անուն կոչեցաւ Քրիստոս. և ճշմարի՛տ է բանն. և չզօրե՛ն դիմ հանդէպ տալոյ նմա ՝ի տեսլեանն ։

Վ երագիր նահատրգանի՛ է մինչև ցայսօր վայր , թերևս եզցաս գպիր՝ որ զամ գրեանն հրամանաւ Հոգւոյն գրեաց , և զայս ևս բանս ասէ . իբր յայտնէ , թէ խորհուրդ ինչ՝ որ յայտնի՛ բանիւ՝ ոչ ոք միայն անմարմնապէս . Լ՛ւ չզօրե՛ն դէմ և հանդէպ տալ նմա ՝ի տեսլեանն ։ Յայտ է ՝ի բարւոյն ՝ի կամեցողէն և՛ ի կարողէն , որ և զնա արժանի սրար գանել մեծի՛ն զըրաւէ և հանճարոյ ընդունակ՝ զի կարասցէ և զայնն իմաստնա ցուցանել , զի մի՛ միայն նա՝ այլև ամէն լինելոցին իրրև զնա ։ ՝ի տեսիլ ապագային ցուցանել և զպատրաստութե՛ն գալըստեան Հոգւոյն ՝ի ցուցումն տեսլեանն մեծի՛ ասելով ։ Յառաջի յոյնսին՝ ես դանիէլ էի ՝ի սա՛ղ երկու եօթներորդս առաջ։ Յայտ է ՝ի զպայութե՛ն՝ վա՛ն ախորժե՛ն լեացն պատասխանի՛ լինելոյ տակաւին ՝ի՛ր գերեզման։ Հոգ ցանկութե՛ն ՝ուչ կո ըս։ Խորհրի՛ զոր ցանկացին խնդրել, ըստ օրում յաւելու՝ և ասէ ։ Լ՛ւ գնա և գիտէ ՝ուչ եւս՝ ՝ի բերան իմ։ Որ զնի՛ն ջոյ՝ նոյն՝ տուան հրամանն, և՛ ի գրա տին չէր։ Լ՛ւ երկուչ ՝ուչ օձոյ։ Ո՛ վ ի կրա կից լեցի ցամաքեալ սրտի մարմինն յե րես եօթն , մտաց հոգւոյ և մարմնոյ կրակցուցե՛ն և՛ ի խորհուրդ երրորդու թե՛ գ գօտան և մի՛կ օր տայ , որոյ է թիւ զինուորի արիական և լանուելոյ զօրս . Հայցելով՝ ի կենդանւոյն այ կենդանւս նալ պատկերի՛ մեռելոյն մեղաց ի՛ն լի , և յայտնել զնորհուրդ կամայ բարերա րին . ըստ օրում ցուցանէր զինքն՝ որն առ քաջար գեստուն , այն՝ որ ջրով հան դերձեալ էր բառնալ զմեղս , և զառգն վո՛ մեղաց . առնակի՛րդ երևեալ տակա ւին , և ոչ այլ եղեալ զբաղէն զգեցի՛լ որ է փառս քահանայական զգեստու , ՝ի ձև ծաղկեալ պատմուճանի՛ . նը՛ կատելով զպիսակս չնորհացն առա տութե՛ զոր տալոց էր եկեղեցւոյ յետ ազգաց և՛ ի լեզուաց՝ որ գան յարին ամդամս նորա . քանզի ան է երես ւումն առաքեալսն . ՝Ո՛անզի չասաց իբրև յառաջին թե՛ այրն գաբրիէլ , կամ հրեշտակն՝ զոր և գօտեաւն նշա նակէ , ընդ մէջ ածեալ յոսկւոյ կիսվա գեայ՝ որ ոսկի՛ չբ ասի՝ յեբրայեցւոյն ՝ի յայն շրջելալ , զոր այլք յոսկւոյ և՛ ի ծովագոյն ականե՛ն ասեն՝ որ է ծիրանի , որ հանդերձեալ էր զմեզ իբրև գօ տեա՛ ՝ի սեր իւր պնդել և կրել , իակ մէջ անդամք նի՛ ՝ի՛նձմա կամք միաւո րեալք։ Լ՛ւ ՝ուրն նորա ծովագոյն։ (որ է ա՛նագո՛յն ասա և անդիտելի՛ ,) և երես նորա էրբև շողել փայլատակն , և ոչ նորա էրբև ճառագայթ հրոյ . և բազուկ և բոյն նորա էրբև շողել փայլուն պղնձոյ . և բարբա ռանդ նորա էրբև շիբերաս շողք ։ Լ՛ւ ձայն նորա էրբև ճառագայթ հրոյ ։ Ո՛ վ կրաւա պես գատաստան՝ հրով յայտ առնէ ։ հրակէզ անաչառն՝ մեղաւորաց , և ար գարոց՝ զանմահական փառս։ Եւ

ռեւացն, և լցեալ էր ԵՀովհաննաւնաձն, և չկամէր զգառնալն ժանդ. ժողովրդն՝ մինչև յերրորդ ամն. ուստի դանիել աղօթէր աղաւնւն առնել ՚այ ՚ի սիրտս նոց ՚ի խոստս, ըստ խոստացելոցն Թէ՝ տաց նոյ սիրտ մարմնի ղէն. երեխին՝ ան էր, այլ հրեշտակն խօսի ընդ նմա՝ զի առնել կարասցէ։ Ար- ն՝ ես եմի (ասէ) ընդ բանից տո. յայտ է՝ ՚ի սկիզբն աղօթից և պահոց, հանել զսերին։ Ար- էլեան ԵՀ- գեօրգեԵՀեն գոյից կոյր հոգեառ՚ի ինչ ըղ դան և չի օր. և ահա փոյել՝ զ յառաջին էլեհոցն էին օգնել էին։ և ԵՀղէ՝ չեռ անդ ընդ էլեհոնի ԵՀագեօրգեԵՀեն գոյից։ Ար- ֆանն պարսից հակառակ եւկաց զքան և մեկ օր, հրեշտակապետն՝ որ կայր ՚ի վէր ազգին պարսից, հակառակէր զանձ յօժարութի՝ նոյ և զանարժանութի՝ն յայտնելով. և ոչ ԵՀէ ՚այ կամացն՝ և կամ գաբրիէլի հակառակեր. այլ և նա գեղ ոչ էր հրաման առեալ արձակման գերւոյն։ Ոկ այլք զսոյն ասեն հա կառակել իբրև յեսոմպ յովսեգե կեանց։ Ար- ահա փոյել՝ զ յառաջին էլ եհոցն էին օգնել էին։ Ա՚ադաջին ասէ՝ն ՚ի պետացն ցուցանե և ՚ի գլխաւորացն, որ և յառաջ վերասացոյ էր հրեին՝ ընդ այլս ամանս. և նա էր՝ որ ՚ի տանել՝ն մանկանի զկին՝ն և զանձկալատ մանուկն՝ ահ արկաներ սպանանել զնա մինչև դարձոյ հետս։ Ի՚ողի զնա ընդդեմ պարսից՝ և ելի խելոհոա առնել չեչ։ Որքան էր սերն ՚այ առ դանիել՝ զի զոր ինչ լինելոյց էր ազգաց և ազանցն՝ նմա միայն յայտներ ՚ի ձեռն հրեշտակի. որ և՚ի խօսելն յերկար՝ դարձեալ անկա նէր յերկիր. ըստ այնմ՝ Ե՚ի խօսելն նորա ընդ՝ն ըստ բանից ոյոցին, անկ՚ ՚ի վէրոյ երեսաց ինոյ յերկիր՝ և նոյ հիացաւ։ Ո՚ան հանդուրժական քնութի՝ն հրեշտակի յայտ առնելով, այլ և զի ձեռն մարդոյ փառաք երևէր։ յաւելաւ ա՚ն՝ն՝ որ էր նշոյլ տնօրէնութե՝ն ազգոյն ՚այ, ըստ այնմ՝ թէ՝ ելզօրորդին իմ կարկառեաց զձեռն իւր ընդ պատուհանն, և որոշ

և բոյն նորա էբրև չտեսել փայտն պղնձոյ։ Ա՚ազաւկն՝ յառաջ կոչմանն հրեից, և ոտք՝ կետոց հելեռնասաց. որ և ելզն յետինք առաջինք, ըստ ասելոյն Թէ՝ եդից զիչխանս քո՝ ոչ զառաջինն, և զառաջնորդս քո՝ ոչ ՚ի սկզբանէն։ Ար- բոբոս բանէ նորա էբրև չբոբոս չբոս։ ՚Ո ՚ի ամ հաւատացեալք զորք նր էն և ի բերան, և նովաս բարբառին։ Ար- տեսի ես դանիէլ փայ չտեսին. և ոչ ոք ընդ՝ն էին՝ ոչ տեսին չտեսէն, այլ ահ ձեռ ունս ՚ի վերոյ նոցա, և փոխեան չոր հարեսցն։ Ա՚ղաջնակէ զայն, որ Թէ կայ ցէ զբ յեկէ ղեցաղ՝ և զերկիրն ՚այ ոչ ուսիցի, ոչ ինչ օգուտ եննան ՚ի մէջ ՚այցն լինել՝ ոչ առապէլոյն զընորս հղ գեայն ՚այ՝ վ՚ անարժանութե՝ն նոցա։ Ար- ես փայն ասոյ, և տեսի չտեսին զայն գեռ։ և ոչ ասոյ չես զբօ՚ե՚։ և փառ՚ ի յոգոխոռե գոյից՝ և չՀոնգոբոտեցի չբօ՚ե՚նեան։ Ար- տեսի զտեսին զայն մեծ՝ զի մեծ խոր հոգի անօրհնութե՝ն ան բանայր նման, և այն՝ զի ոչ Հանգուրժեաց, այլ ևանց ՚ի վէր երեսաց։ Ար- փառ՚ պպզատաւնաք կեայն ա սե՝ առաջի ՚այ, յասպանաւ՚ի դարձաւ՝ զի խափանեցաս յասՀեն։ Ար- ՚է ըսէն էնոյ չբօ՚ե՚ բանէ նորա՝ նոյ հետոցեալ, և երեսս ՚ի յերկիր խոնարհեալ։ Ո՚ի ան, Ծանօթ էր բարբառն, և ոչ էր հրեշտակն կի։ Ար- ահա յետն յեթեալ ասես՝ նեաց չես ՚ի ծառնդա ՚ի և՚ի նոս յետաց նեաց չես ՚ի ծառնդա ՚ի և՚ի նոս յետաց էոց։ Ա՚այ էրն ՚ի ժամ աղօթիցն՝ նայեցաս դարձոյց. ձեռն ձգէն՝ նշանակէր ըղձեռն՝ որ հաստատել զամ գայթագղեալս, և կանգնել զամ գլորեալսս Աոչ՚ ձեխ. 14։ Ար- ասե ցես։ գանիէլ՝ ոչ ցոն նոյ հոգեւոյն ՚այ, և գարձի գերեւոյն՝ և ա ուսման ցանկացող։ Ո՚ չօրե յոգե հեաք եռոր ըսէր ես խելոհոա լինել՝ն վըշ ասել ասէլ ՚այ ես։ Ա՚ր ՚ի վաստակել և վշտանալ մարմնով՝ ի պահս ՚ի յաղօթս՝ որ հաճոյ է ՚այ յոյժ, այլ և գաւակից լինել գերեւացն. զի յառաջնէն ամին ի՚ւրոյ կիւրոս հրամայեաց գասնալ գե

վայն

նարգելցին զՇորհան այ և սիրեին կալ ի մէջ զայծ անօրգողացն ։ այլ և ոչ պատ ժեցաւ՝ որ կայրն հակառակ , այլ և մովսես՝ որ ոչ պատուհասեցաւ ի խոր տակէն զայծագործակ պնակիսան , զի ոչ տուաւ ի խորասիլ , սակայն անար ժան դատեցաւ զպիղծն և ոչ մերաղ բեցաւ ։ ըստ որում և ոչ գաբրիէլ՝ որ պապանձեցոյց զզաքարիա , զի իշխանաւն ունին հրեշտակք գործել զարժանն յառաքելոսն թէ բանաց։ Լաւ այլազգ , զի գաբրիէլ և միքայէլ Լանան չար Թել պատից իշխանին , զի մի յոսա հատւալ ժողովրդն ի կառապատուէն դարձի . և իշխանն պարսից և յունաց ուրախ էին՝ զի դարձին արդարքն որ անդ , այլ զանարժանսն որ երկրին ոչ կամէին՝ և որք զնացան անարժէքն զաշխարհն և զգործն . այլ և յաղագս ամօրիկ ասէ՝ գնամ պատերազմել , և Թէ՝ ՚ն եբեայէ ասէ՝ արձակել զգերին՝ որ յաշխարհին յունաց , և էլեառն յո հոդ գոյր ընդ առաքն և ոչ Թողոյր . զի զայս ըսել՝ շարժեացն նախանձ ՚ն ՚ի ժողովրդն , և ուննդիր լինին դա նիելի , և յօժարեսցին զերծանել , և ա զօթակից լինին նմին , և օգնեսցեն իւ րեանց բարեկամացն հրեշտակապետաց , նմին երի և ասէ , իակ եթէ և ոչ ։ ի ինչ օգնական ոյս՝ եկի , բայց գոյեալ էիմն ՚ն ՚ի ՚ն այս ասէ՝ զի ազգ արասցե դանիէլ , եւ ժողովրդեանն՝ ազօթիւք օգնել նոյ , որ կային վն նդ ՚ի Հգնոտեթ . զայդ ա սէ և այս ՚ի նոր պատմ՝ եթէ ծանուցին և հեղգագունեցին հրեշտակքն շատ աշ խատին ՚ի պահել զնո։ Լայց դու ասէ՝ զի որ յանժամ ազատ և լերզուած էին հնամածռաք . ոչ ասէ գրեալն մարգա րէից մովսէս , կացոյց սահմանս հեթա նոսաց՝ ըստ Թուոյ հրէշտակաց այ։ 2 Օ։ն՝ շբ . 8 . Ար եօթնասունն երկու էին լեզուաք , հրեշտակաց այ հնամ տանել նդ՝ որք անձնիշխան կամաք հնդրէն գնէնուանին ած . Լաւ արդ՝ ՚ի ան գա լառեան ըստ յառաջ անձանդ իւրա քան

ՎԱՆԿԷ

վան իմ խոռվեցաւ։ Լուէ՛՛ Ե . 4 . Ա ՚ն և ՚ի հիւանդ լինի . վն զի ասէ՝ ՚ի ՚ն ՚ն հաւ ոչ ոչ ոչ

գործէր զգործ թագաւորացն. այլ սկսան քան սեր ունէին ընդ ազգին իւրեանց՝ զի զնոյն հանգիստն անձանց հաշուէին. կամ ի վերջոյ ինային իբրև զհոլիճ՝ զի զամսոյ յորդորելով լեցեմ ժողովից ձեն. և կամ թէ՝ ի ժամանեցին դանձ եղև ալէզ յաւարս դարձին.

Գլուխ. Ժա. Լաւ.

Լաւ էս յոռնքնաւ ոճին հիւսուէ կոչէ ի հաւ պոռնկութիւն և ի չորութիւն. Յայտ է՝ ի զօրացուցանել զարդարան յաւետիս ելից, և ի կալ հաստատուն՝ թէպէտ անյաժար էին ընկերք նոյն. այլ և զբեղ աչս՝ զօրացուցանել յաղօթս՝ կալ հաստատ ի խնդրուածս քո, զոր և ասէ. Լաւ է որ պոռնկէ, ետ չգիտութիւնն. Ո՞ երանելի ուսմանն, ձշմարտութիւնն զոր ձշմարիտ գտնէ արտաքոյ ոչ ինչ պատմէ. և զի՝նչ է ձշմարտութիւնն, զեզ թագաւորացն ասէ՝ զոր պատմէ ըստ կարգի, կամ զանուանն՝ զոր օրինակ ուրեք ներպատմէ զձշմարտութիւն. զի գաբրիէլ թագմանի մարդ և ասէ, տուեալ նմա յայ պարգեւս՝ յանուն և ի համաձայնակ պատկերանալ մարդ. զի հանդերձեալ էր անձամբ տնօրինութեամբ բանին սպաս սարսրել՝ որ լինելոյ էր ձշմարտապէս ասէ և մարդ ի կուսէն. իբր մատանի տուեալ թագաւորացդ ցլինուր զի՝ զի հաստատացեն լսողքն, տեսանելով ըզ պատկերս թագաւորին ի վրայ մատանեացն. Լուր՝ զոր օրինակ անուանն գաբրիէլ ուներ և ձշմարտութիւն ի յիրին քո՝ զոր պատմեաց մարգարէս, և ասէ. Ահա երկս ծնցուս յորէնն յերկիր ոչ գոյութ, և չորրորդն գնացի ի գնացիս գնա ման չնմանան. և յետ չորեքտասն նոցա ի գնացիսն էութ, յորէնի ի վերոյ ծնցուսն ի գնացիսն յոռնոց. Լաւ յորէնի ծնցուս հիւղ, և տերեսի տերուսին բոլոր. և ուրոչ ոչ ըստ կոս էր. Գաղ՝ Ժ. 2. Լաւ յաչս էղև, զի կիւրոս էր թագաւոր Պարսից յորժամ ասէր զայս. և յետ կիւրոսի յարեաւ դարեհ, ապա արտաշէս

քանզիւր ումեք ի հաւատացելոց. որ պէս և կարգէն սահմանաց և հաստատ կաց կացոյց կրկին հրեշտակս պահապանս՝ ասելով. զգոյշ լերուք, մի արհամարհիցեք զմի ի փոքրկանացս յայսցանեն, ասեմ ձեզ՝ զի հրեշտակք նոցա տեսանեն հանապազ զերեսս հօր իմոյ՝ որ յերկինս է. Մաթ՝ Ը. 10. Ոչք կարծ համարձակք են՝ հանապազ տեսանելով զերեսս այ, այլ և զնուրբ որ ետեսն զնա ասէ՝ ետես զՀայրն. Յով՝ Ը. 9. Կայնպես ետես զորդի և զՀոգին աբ. Բայց թէ ասիցե ոք, դանիէլ՝ որ այնքան ծարաւով խնդրեր դարձուցանել զերբաբն, զինքն ընդէր ոչ դարձաւ. զի ասեն վա նորա ասացեալ եսայեայ, Մի՛ ասիցէ օտարազգին՝ որ ելիալ յեցեալ ինչ ի՝ ինր. և մի՛ ասիցէ ներքինին՝ թէ ես եմ փայտ չոր. ասց նոցա ի տան իմում և ընդ յարկաւ իմոյ տեղի անուանի, առաւել քան զուստերաց և զդստերաց (Լաւ)՝ Ե՛. 3. Լաւ գաբիէլ վա նոյ ասէ, իմոյեր զմեզ յորոգայթ, և եղեր նեղութիւն ի թիկունս մեր. և անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր՝ և ետուր մեզ յանդիման քո՝. և զողջակէզս ուղղակի ցս մատուցից քեզ՝ Աւ՝ կե. 11. Ո՞ այն է ասելի, եթէ նոքա՝ որ արդարքն էին, անբռնանս դակելիք էին յուսով և հաստատ. և հանապազ ելանէին յերկիմ և՝ի տաճարն՝ բանական ողջակիզեք իւրեանց՝ մարմնով մտոք և հոգւով, և նուիրելով զնիքեանս միշտ այ. այլ և՝ի ժողովեցեանն գնալ և նուիրել զանձինս և զանասունս, և այլ ընդ նոսա համարել ի դանիէլ և երեք մանկունքն, զի մանաւանդ աղօթիւք նոյ դիպեցան այնմ հնոցացն, զի և մեզ հանակ նոյ կայցեն՝ ի սպասաւորութիւն թագաւորացն, որք արգելուսն զնա՝ ի դրունս իւրեանց, յաղագս նոյ յոչ զարկելով գնա շքով և երևելի փառօք, վա նոյ յանձինս ումեք զհոգս թագաւորացն, և զտեսա կուապաշտիցն. Աւ դանիէլ էր ի դրան արքունի, և

ռեալ չամ գանձա տանն տան գնաց յան-
տիոք. և յետ երկուց ամաց առաքինա-
նալն ե մատաթեայ և որդւոց իւրոց ,
զոր ասէ դանիէլ Թէ՝ սակաւ ինչ օգ-
նութիւ գտցէն, և՝ զոտոր ուրացին հե-
բոյ ոգով ոտ ուրոյն հետասոյ, ոտանէ ոգ
էնն ընդ նմա . և ոչ հաղորդեսցէ շքու-
թիւն . և ոչ նոցայ շուտ նորո . և ոտանէսցէ
զաստուած ամրութեան իւրոյ , և աստ-
ուած զոր ոչ ծանէին հայրք նորա , ոսկով
և արծաթով և քարանց պատուականաց
և ցանկալեաւք . և առնիցէ զայն ընդ
պարիսպս ամրութեանցն հզօրս ընդ
աստուածն օտարի , զոր ծանեալ զնա
յաղթեսցէ և մեծասցէ զնա փառաւք ,
և տացէ զնա իշխել ամենայն երկրի ,
և զերկիրն իբրև պարգեւս բաժանել .
և ի ժամանակի վախճանի թագաւորու-
թեան նորա , և ի կատարել ամ չորեքտա-
սան հազարաց , ի ժամանակի ելից
գարնանն , ի ամսեանն որ կոչի նիսան ,
ի տասն և չորս աւուրն , ի ժամ երեկո-
յին , ի ժամ զոհելոյ զառնն զոր ասեն
հրեայք զանցումն , ի ժամ ելանելոյ
զգունդսն հրեշտակաց ի գիշերի , ի
ժամ ելանելոյ զգունդսն հրեշտակաց
ի գիշերի , ի ժամ ելանելոյ զգունդսն
հրեշտակաց ի գիշերի , ի ժամ ելանելոյ
զգունդսն հրեշտակաց ի գիշերի , ի ժամ
ելանելոյ զգունդսն հրեշտակաց ի գի-
շերի , ի ժամ ելանելոյ զգունդսն հրեշ-
տակաց ի գիշերի , ի ժամ ելանելոյ զգուն-
դսն հրեշտակաց ի գիշերի , ի ժամ ելա-
նելոյ զգունդսն հրեշտակաց ի գիշերի ,
ի

ՐՒՆ, և ո՛չ ինքն՝ այլ ամբոխն ի բանակին բիւրաթուր. վասն հպարտացաւ և բարձրացաւ սիրտ նր՝ և գնաց մեծ ատելութիւն. և ի վախճան ժամուն մերձ, այսինքն՝ ի կատարածն իւր կենաց՝ ան տիրեաց ժողովեաց զօրս յոլովս առելի քան զառաջինն, և բազում ստացուածս ծովք և ոտկօք մտեալ յեգիպտոս, յօրում ժամանակի բազումք ի շրջակայիցն կոտրէին ընդ պղծմանն առ ի գտանել, վայ գիւրաս յաղթեաց և դարձաւ։ Եւ որդի ճոթւոյ ծուռվերեան ՚ի Բոյէթսոյին։ Քանզի յետ անտրեղու երկուց թագաւորացին դեմ մարտիս և աղէքսանդրոս հակառակ միմեանց. և աղէքսանդրոս ոտխտաց ընդ քաշնայապահսին յոյնքանեան, պատուէրով զամ ժողովրդեան ՚ի հռոմայեցւոյն, և ինքն ոչ ետ ձեռս պղծմանն և եմուտ ՚ի թագաւորութիւն հիւսիսականացն։ Եւ ետես պատանեդ շուրջ զքաղաքօք բազմօք առնոյր։ Եւ բռնեաւ արտքն (հպատեանոյ) ՚ի հռոմայեցւոյն, Օ ի իշխանքն իւր ոչ էին հաստատուն, զի չէին միամիտք։ Եւ յետ երկուց ընծայեալ նոցա, և ոչ էին շջուածքն նոյնպէս։ Ա՛ինչև խաղաղեաց զնա պարգևօք։ Եւ ոտաւ ՚ի մոռնէն երթալ առ նա, այսինքն՝ առ արքայն հիւսիսոյ, չնոյնիւր։ Եւ ոչ ոք էր որ առնէր չէր նորա։ Ա՛յսինքն՝ ոչ ոք ընդդիմացաւ նմա, և ետես յետ երկուց տարեաց, և վերծանեսցի ՚ի յետս նորա։ Ուր ե յայծահաճող երկրին ՚ի հրէ աստանի, զոր ձեռք կալաւ՝ և մեծաց բանց զոյժալեան և զհրեայս, և վախճանեցաւ ՚ի հնազանդութիւն երկրին հիւսիսոյ ՚ի ձեռն աղէքսանդրի պրտոյ, զոմանայ։ Եւ ետես չէին իւր մոռնել զնոսա, և շուռ ածէր բովանդակ ընդ նմա. և ընդ

դեսպան կոմանց ոտաք նմա յոգեխռութիւն, Ա՛յսինքն՝ զուտասոր իւր գկղեօպատրէ ետ նմա ՚ի կնութիւն, զի նենդով սպանցէ զնա։ Եւ նա՛ յոյժ ոտ, և ե՛ եղեալ նոցա։ Օ ի խաբեաց՝ և եհան յետոյ ՚ի նմանէ, և ետ գնմէտրեայ, և սպանաւ աղէքսանդրոս. և յետ երկուց ամաց մեռաւ և ինքն պղծմանն, և գնմէտրիոս պաշտոյց զերեսս իւր ՚ի կղզին. Եւ տէյոսոյ չերեսս նոր ՚ի նշանս, և ոտաւ չէաղոս. և սյեսոյ չէաղոսն կոչեցաւ նոր տէյոսոյ չերեսս նոցա։ Ա՛յսինքն՝ հաւ զաղատմն, և այրեաց զաղատմ իշնանն՝ որ յայլ անգամ ՚ի գնաչն նաւ խառեալ էին զնա։ Եւ տէյոյ չջուածքն չերէին ե։ Եւ գարձաւ յերկիր իւր՝ զոր առեալ էր պղծմանն, որ զուտասոր իւր եաւ յաղէքսանդրէ, զոր յառաջ տարեալ զբանն՝ ասէ։ Եւ երկոցունք ի գեօթսն սկսան խօսեցեալ, և ի յորդեցին չէ լեհանն ՚ի ծուռնախ է։ Արկաս թագաւորէն՝ պղծմանն և աղէքսանդրոս, որ առ իրերօք վճարեցան. սակայն և դեմետրիոս ոչ յերկարեաց՝ զոր ասեք թէ։ Եւ ոտոյսոյ՝ և անկայ, և ոչ գտանէ չէ։ Եւ յոյժ յոյսոյ նոցա տանի թագաւորեն ՚ի վերոյ գոյսոսուրեն նոցա, և բանագոյսեն ոտեալ չուխ գնացեալ ՚ի պատերազմ. Եւ ոչ երեսոց և գոյեցան։ Ա՛յսինքն՝ ՚ի յարմատոյ ներ և անտրեղոս, և բռնադատեհ առնել իւր շուրջ թագաւորեն, և ՚ի սակաւս առաս խոստակեցաւ՝ և ոչ երեսոք գնաց ընդ զօրս ՚ի պատերազմ. վայ ոչ եւոտն նմա շուրջ թագաւորեն։ Ասեհ փանեոս սիւնեցին՝ նեռն ե ասէ՝ զոս։ Եւ հիպոդոտես հռոմայ հայրապետն՝ զպղծմանս ասէ, թէ փախոյց զաղեք անդրոս զարաբացին, որ և կորեալ զգրեսն նոր՝ առաքեցին առ պղծմանս, և նա և ոտ զնեհ երից աւուրց մեռաւ նեղ։ Եւ ոչ եաւն նմա գոս բռնաբռնեն։ Օ ասացաւցն, և նա՛ եր՝ որ երեն

յաջողութիւ , գայթակղութիւ եւ նեղ գութիւ ջանաց տիրել թագաւորութեց, եւ բազում լինին ի սոցա կողմանէն : ΙΙ Ի հետ ևոքէն (ղայլ ,) Ե հետ ևոքէնէն յերեսաց նոր: Ο ի լետոյ ինքեանք հե դեալսին . և խորտակեսցի և առաջ նորդն վ՚ն նոր ուխտ գնելոյ նմ , ա ասնորդ լինի և այնոցիկ ոչ խո նչեցեն ի նա : Ընաղեքանդրոսի կողմն նէն՝ արասցէ ևնէպատիւն . Ե նչե ը զ բոսցէ ի վերոյ նոցո սակ՚ս ազգս Ե յ ղա՚ր՚ե՛ : ΙΙն տրեխոն անուն ելլ և զօրացաւ ի վ՚ր նր յաղեքանդրու կողմանէն սակաս ազգաս և զօրզ ի պատիւ , և թագաւորեցոյց տղայ մի յանուն անտիոքոս , ոյ պատմի ի գիրս մակաբայեցւոցն , և բազում աշխատանս ընդ ինքեան առեալ՝ արար ապա կանուի երկրի , և զինչս բաշխեր առատապես՝ զի զօրք նր մտերմաբար պատեր բազմեսցին , և՝ի վ՚ր եգիպտացւոցն պտղոմէոս՝ խորհեր չարս , և փոքր ժամանակ կաս լինի զարթնուլ նր , և չարութիւն սրտին ի վ՚ր թագաւորին պտղոմէայ՝ և խաւանի . և սպան զանտիոքոս՝ զտղայն , և ինքն սպանաւ ի միւսոյ անտիոքոյ յորդւոյն դեմետրեայ . Ակ թագաւ Հարն հարաւոյ պտղոմէոս զօրացաւ և խմբեաց պատերազմ ծածուկ չարութ սրտի՝ շատ զօրօք , և ցուցաներ ի սեր եկեալ առ ազգքսանդր , և չօգտեցաւ ինչ , կերեալ՝ որ ինչ անկ էր իւր անօրէ նութե խորհրդոյն , և զօրաց երկոցունց եհատ հուր բարկութե՝ և անկան վ՚ի բաւորք բազում , զի երկուց թագաւորաց սիրտքն ի չարութե էին , և՝ի միս սեղան եկեալ սերոյ՝ պտղոմէոս և ա զեքսանդրոս , և սուտ խօսեցան . վ՚ն զի սիրտք իւրեանց լի՛ էին չարութ , ուս տի և ոչ չայողաց նմ՝ զի երկոցունցն վահճանի ժամանակն հասեալ էր . Ա՚ր թագաւ Հարն հարաւոյ պտղոմէոս թերևս ի տղ՝ զի մի՛ր յերկիրն չկարաց ժամանել՝ քան ի վ՚ր նեռինն առնուն զասացեալսն, յայտնի է՝ զի ամ չարութիւք և իշխանք երկրի ապականիչք՝ պատկերք էին նորա չարութե , և գեռևս վնեղութ առն և զչարն՝ նր անուամբ կոչէ . և նոյն պէս պատերազմ տալոյ ե ընդ կողմն հա բարոյ եգիպտոսի . զի փոքրիկ եղջիւրն է՝ որ ի տասնգն զերեան ի բաց բառ նայ , և զայլսն հնազանդեցուցանէ՝ արա տով և նենգութե և սուտ խօսելով ի սեր և ի սէրն , և որք իմանան զնա՝ նոյնպէս խորհին , և շատ անգամ յաղ թահարի և պատի ինքն և իւրքն՝ և ստե զօրութի նր , ոյ ամ մեղասիրաց և պատերազմողաց . և նրն զոյն էտ նր շան վախճանի հնա , յարիցե ազգ յազ գի վ՚ր , և թագաւորութի՝ ի թագաւո րութե վ՚ր , և լինի սուղ և սրածութիք և սատանութիք , և լինի այն սկիզբն յղութե և երկանց և ծնդեան չա րին : Ա՚ՈՒ ԻՇ . 7 . Ա՚ր յորժամ լինի՝ և առնու անուն թագաւորի , լնուն տիեզերք սղմով , և գառաչինն չգնեն շուք թագաւորի՝ զի հրէի և գերեզ որդի աւեն՝ որ այնպէս ծառայեցին բաբելացւոցն . և ամ պատերազմութի նր յոյժ՝ ընդ հարաւոյ լինի , յաղթի և պարսի , և ե՝ զի յաղթե մինչև բնա ևին տիրե ի կողմանն հարաւոյ . Ա՚ր գութեյ յերկիր ե՛ գեո՛ութ բազո՛ . Ա՚ն ի հրեաստան . Ա՚ր պէս նոր ի վերո ո՛ևոյ նէյ: Ο յորժամ դառնայ յաղթե թի՝ յերեմ ցանկայ երթալ . Ա՚ր պատչ զկամն սրտին՝ և գութեյ յերկիր ե՛ . ի ժամանակի գութեյ՝ և ելեսցէ ի վերոյ հա բառոյ . և ո՛չ եղիցէ էբրև ղաո՛ջինն վերջինն, այլ առաւել յաղթի . Ա՚ր ոգեն ի նա բանակ կիտացոյ և եգիպտացւոցն . և խռովեցուն ի զաւակին աբրահամ . և գութեյ և բութեացի ի վերոյ ա՛ևոյն ելե՛մ: Ա՚արձցի նեռինն յերեմ և բար կացի ի վ՚ր այնոցիկ՝ որք զօրենան թո ղեալ էին , զի այնու զսրբա հրեից յերկրէն ձգեսցէ . Ա՚ր յորէցեն ղաո՛ի ի նմանե , և պղծեսցեն ղբբա՛ն բանա՛ե: Ο ա՛ակք չարութե՝ նեռինն զոյժ ա ռեալ՝ ի նմանէ՝ պղծեն զպբբա՛ն

պատ

պատիկեր դնելով ի նմա։ Եւ փութեցեն շինողապետքն։ Ո՛վ ի սէգ գործարեբ ի մի խորհուրդ և ի մի բան։ Եւ ոչեւ պէղ ծուխ ոգոնոցն։ Վիսկացեն զպաստուարան, և պղծէն կռոցն ապականութիւն։ Եւ ոգոնիկն ոխուն ածցեն ի վերոյ երեսանց չէիցիերդեբն։ Ցակականիչքն ուխտին անկանին ի գայթակղութիւն։ և երկիւղածքն յոյս և ձանձացուքն ոմանք ոկարանան ակամայ, և կէսք մտանին։ պրպ և հրով, և փբոյ։ և ետ ոչոգոնել։ Եւ ասաց ընդդիմանն նմա։ Եւ ի ոգոնոցն նոյ օգնականոբ էին ասեն գոյեն։ Ընդ զիայի և ենովքայ գայն։ կամ ի խրատուն ի լսացաց օգտին սակաւ մնալ։ Եւ ի հանճարեղացն ոգոնոցն ի փոյնէ չէն և ընդունել, և յոյանել գնալ ի վերնեն ի ոգոնոցն ի ոգոնոցն։ Ընտրելոցն յոլովք գայ թակղին, զի տակաւին մերձ ի նէրելն ացծ։ որով փորձքն յայտնին, և գայթակղելքն ծանուցանին։ Եւ ոգոնոցէ ըստ կոնոց իւրոց, և բոյնոցէ՝ ի պատիւ թագաւորի, և ակասնիցի զկուռսն արհամարհել։ Եւ հզօրացոյն ի վեր ի ասգոնոցն, և ի վեր ացն ասգոնոցն խօսեցի ոչիքոտասնս։ Ո՛վ ի հոյր կոչէ զինքն որ է մեծ հայհոյուի։ Եւ յոլովեցի գնալ վերնեն բոլոր։ Ասյսինքն՝ վանականացի ինքն և բարկութիւն իւր։ Եւ ի վեր ասգոնոցն հզօրացոյն ոգոնոցն։ Վրան զամ ացծ՝ զոր պատուիցին հարքն և աւագք երկրի, զինքն մեծ ացծ զամաս։ Եւ վասն ցանկալոյն կռնոց, և չէ գիս ոչոգոնել։ Ասյսինքն, ոչ խոնարհի՝ զի քո ծուռեալ ցի։ Եւ՝ չէ ցծ հիշոյ ի տեղոյն իւրմէ գոռալ ոգոնոցն։ Երբ ի տաճարն մտանէ՝ յիշէ զնոսա մեծին ացի։ Եւ՝ չէ ցծ զոր ոչ գործ նման հզօր նորա, մտանելով ի մեհեանս պատուէ, ասելով և ոգոնելով և ոգոնոցն զոգոնելոյն և ցոնկալելոյն։ Եւ ես զի որ համարհէ և հպարտանայ՝ ըստ առաքելոյն։ Եւ՝ անցեալ յոնոցա գոհոգոնոց ըստ ացոյ ոգոնոյ՝ ուր գնալ ի ոգոնոցն ոգոնոցն ոգոնոցն, և ոգոնոցն ոգոնոցն ոգոնոցն։ Եւ՝ հնազանդեցաք նմա չէ ոգոնոցն։ Հնազանդեցաք ցանկ զգազմանն նոյ, և պարգեւս բաշխեք իւրոցն։ Եւ՝ ի ժամանակի վոհճանի ոգոնոցէ՝ ընդ ոգոնոյն հզօրաց։ Ոչ և ենթ գաւառն հիւսիսոյ ընդ ծով և ընդ ցամաք, կամաք և չէ ծերկրէ՝ և նաւատք բազմաք եմուտ և խորտակեաց զնա։ Ասէ նա խորտակէ զնա, և մտանէ յերկիրն սաբայիմ, այս է՝ յաշխատութիւն, թէ լեւս ի քրիստոնէից երկիր և ի նոբ և կղզեցի, և առնէ հրաշս առաջի, և յոլովք խաբեն և ոկարանան ի հաւատոց։ Եւ՝ ասէ էին որ ոգոնէին ի յեհոց նորս։ եղովհ, և ոմանք, և էլիս ասէ որոցն ոմոնելոյ։ Ծերբեւս չկարէ առնուլ զամրոց նոյ։ և կամ ի քէն հաւատացէ՛ք չհաւատան՝ ի նա, բայց բոլոնդակ ազգն հաւատան ի նա, ոչ ազգային։ և կոչէն թագաւոր, և լինին յոստացեալք ի նա, և վա՛ յ նորիկ ապրին։ և եգիպտոս և ամէնքեան ապականին ի նմանէ։ և տիրէ ամ ընդ չէց պատուհանաց։ Եւ՝ ոգո հոմբոտ և փաճոպ ճերեսցեն չնո յոբեւէց, և՝ ի հիւսոյ։ Կ՛երեն լուծեալ զհամբաւ յոբևէցից և՝ ի հիւսիսոյ թէ՝ և նորա և ապստամբեցին, գայ բարկութիւ՝ և սրտոտութիւ բոյնս ոգոնէլ չէշտ։ և սեսեալ բազմաթիւն՝ ամրանան ընդ ծովամիջս և՝ կղզիս, և յեկեղեցիս՝ զոր լեռան սբ սաբայիմ ասէ, հնազանդեցուցանել զնոսա։

Գլուխ ԻԲ. Լաւ։

Եւ՝ ի ժամանակն յոյնիկ յոլոյն փոյել էլնան գնա, որ նոյ ի վերոյ ոգոնոց ծոպելոց։ Եւ՝ ոչ։ Յորժամ յաճախէ նեզուեցն առաւելութիւք, զոր սրն ասէ այնպիսի նեզուի ոչ է զև ի սկզբանն ՅԻ, և մի այլ լեցի։ Ասո՛ ԻԳ։ Եւ՝ հանգչի հրեշտակք օգնել ժողովկային ի գեղուեցն այ, յորմէ ապրին, որոց անուանքն ի դպրութի կենաց գրեալ են։ Վերի՛ Գ։ Ո՛վ յօհանես ասէ ի յայտնութեն, ըստ հարիւր քառասուն հազարքն որ ի կարգ առաքելոցն մնացեն, որոց առաջ տէրն, խըն

գացէք՝ զի անուանիք ձեր գրեալ են յերկինս՝ ի դպրութիւն կենաց՝ որ է անմահացս յիշատակն այդ, զորս ընտրեաց յաւել քան զլինելն ահ։ Եւ բարձրեալ ի ննջեցելոց ի հոգեբերէն յարկէն։ Հազարամբ սաեղակ և ոչ գոյին, որք ի նեռանէն մեռան վա՛ք՝ ի կեանն յաւիտենական, և որք այլ պատճառաւ մեռան ի նմա նէ՝ աւելին խնդրելով պատիւ. իսկ գհաւարակացն՝ որն ասաց յառնել, ոչ րոց զբարիս գործեալ ինչ՝ ի յարուն կենաց, և որոց զչար արարել ինչ՝ ի յարութիւն դատաստանաց։ Յովհ. 5. 29. Ո՛վ և աւելի և պակաս մեզան՝ դատաստանաւ առնուն զանձինս։ Եւ խոսքն ծ գեսցեն երբեք շուտորութիւն ի հաստատութիւն. և բարձրեալ յորդորոյ երբեք շուտիւն յոխ պեան՝ և և։ Եւ քո ասաց, արդարքն ծագեսցին երբեք զարեգական յարքայութիւն։ Մա՛տ. 13։ Եւ զօրացս թէ՝ աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք, զի ըստ լուսաւոր գործոցն լուսափայլին պսակեալ լուսով։ Եւ զոհ գոնիել գոլեա՛ ղբանոց, և ննեա՛ չերէրէ՝ գինի՛ ի ծամոնակ վոխ ճան. գինի՛ ասացին բազում և բազում գեղ ասե՛։ Մինչ գայ լուսին ժամանակի, և իմաստասիքին հոր յա՛, և իմաստնասցին բազմաք. որոց ասաց, ձե՛զ տուեալ է գիտել զառաքեալս երկնից գրոց։ Մա՛տ. 11։ Եւ երանի աչաց և ականջաց ձերոց։ Մա՛տ. 16։ Կանձն՝ որոց է, նոցա պահեսցի։ Եւ ասե՛ս գեղիւ, և ահա երի՛ա (ոմանք) կոչին յոգոյս և յոչնոյս գեղ ասե՛։ Եւ ասի՛ յոյն որ չէիցեալ էր ըմբռնեան, և նոյր ի վերոյ լուսոյ գեասե՛. գինի՛ էջեր էջ վոխան ասանելով ասե՛։ Յայսա է՝ հրեշտակք յերկուս կողմանս գեասցին, որք են նշանակք երկուց վտակաց. կամ երկուքն՝ նշանակէ՛ երկու կտականքն, կամ՝ օրէնքն և մարգարէքն. և գեան՝ յորդանան. կամ նշանակաւ, ժողովրդք որ յերոյ գեասցին. և ասը էին օրինացն քո է. Եւ հարց ցերկուս՝ որք կային աստի և անտի, գիտելով Թէ՝ նոյ տաւսա՝ ամ իմաստասիքն և ամ խորհուրդ, ցերէք էջէ վոխան ըստ չոնչելեացդ ըղ ասացէ. իբր Թէ՝ դա տաստանաք և խորհուրդք երբ կատարին։ Հէդո՛։ Եւ նա կամեցաւ հաւատալ առնել զբանն, ըստ այնմ՝ Եւ ըստ յոտնէն որ չէիցեալ էր ըմբռնեան, և նոյր ի վերոյ լուսոյ գեասցի. ոմանք ըղ ի ենեգանին յոտնէնից։ Եւ նա կամեցաւ հաւատալ առնել զբանն խոստացածդ բազկաւն ի հայր ամբարձեալ ի կենդանին։ Իբր Թէ երդնու որդին ի հայրն՝ որ յաւետեան կենդանի է ի մէզ ըե ի ծոմանակ՝ և ի ժամանակս՝ և ի կէս ժամանակի. ժամանակ որ է տարի մի. ժամանակս՝ երկու տարի. կէս ժամանակ՝ կէս տարի. այս է նեռինն ժամանակն որ է երկար տարի և կէս, որ է աւուրս՝ Եալ զար երկու հարիւր եօթանասուն և ութ։ Եւ ի ծոորել ցմոն յեսի ժողովրդեան սրեցէ՛ն, ծանիցեն նոա՝ ՀԱՒԱՏՔ ցրո՛ղ նէ՛ռն է, ուստի ցրո՛ւին և փախչին և թագչին ի քարին այնքան ա ւուրս՝ ի երերիս և յամրոցս։ Կամ յորժամ նոր ձեռն տիրէ, այս է՝ իշխանութիւն, ցրո՛ւին բազմաք ի պահապետս մերս Թին, ցրո՛ւին բազմաք ի պահապետս մերս Թին։ Եակ ժողովրդին նոր ի կատարել այսմ՝ ամ ծանիցէք զժամանակն. այլ և ի հաւատչեցոյն ցրո՛ւեցան։ Օրինակս, այս է՝ ի ժամանակս վերապետի և տիտոսի հրեայքն ցրո՛ւեցին։ Եւ ես լսեայ՝ և ոչ ասի ի գործ. և ասի՝ ոչ ընդունէի վոխան ոչոգոյն։ Ոչ ես համարին նա խոստինք զչգիտելն. և կամ վատասկ զուսանելն, յամենի ընդդիմանացն՝ որք ամաչեն ի չգիտելն և տալտապին յոչ անանելն։ Եւ ասե՛ ի երի գոնիել. զի որ գելիսել և նեսալն բանս գինի՛ ծամոնակ վոխանի։ Օ՛ի հեռի են տակաւին։ Ընդ եսպն՝ և ապիտակացն՝ և գերեզմանն՝ և սրբեսցին բազում։ Կայց նոքա են՝ որ պիտակացու՛ցին զապականելս իւրեանց արեամբ գաւելին՝ ըստ յօհաննու, պէս պէս փորձանօք զմարմինն անհնո և ապ նդրակ՝ առնել ի մեզ՝ և սրբեանն այդ ածախայլ և ճառագայթեա գործեաց։ Ընդ նէ՝ մինչև յայն է, զի յոյս նապէս գրեցաւ ի տախտակի՝ և եգաւ ի

Ի վեր խաչին, սակ է Թագաւոր հրեից. և արեգակն և լուսինն և տիեզերք վը կայեցին Թէ՝ ամ երկրի է ած. և յայնմ հետէ քարոզեցին Տովիւք և Ձրկնորք և մաքսաւորք և տղայք, և կանայք եւս։ Իսկ ահաւորելոցն անօրինացն՝ որք սկզբան խաչելոցին զնորս. և ապա անօրինեալ անօրինին՝ Ինձ ասէ Տէր՝ սկսայ ի փա սիպոսէ՝ եթէ նա է որդին կորուստեան։ Իսկ խոստովանիմ. Օ որ ասն յայտնեաց՝ զնմաստուն կոստանն և զոնուեան և զշինող տանն՝ ի վեր վիմի և որք անարգեն զնեանս։ Իսկ ասայ ցՀոգի Ծոմեին՝ առեալ ասա զսա երիս էլ երեսս և հինգ։ Ախասայ պըղծութիւն և ապականութիւն Թերևս զպատկերն՝ զոր կանգնեաց անտիքրոս, և զոր ինքն իսկ. և մի պղծութիւն ինքն նեռն՝ որ աւերեաց զերկիր աստս հազար երկու հարիւր երեսուն և հինգ, որ է երեք տարի և կէս. Թէպէտ ա րեգական տարին՝ հազար երկու հարիւր ճօճանասուն և ութ գայ, այլ երբ լուսնական այն բերէ, զի լուսնոյ տարին երեք հարիւր չհասն և չորս օր է, և արեգական տարին երեք հարիւր վաթսուն և հինգ օր է. ապան և մէկ օր պակաս է լուսնոյն՝ քան զարեգականն ի տարին։ Իսկ երանի՛ որ հալէլուիացի՛ և հաստ ա, ասաս հազար երեք հարիւր երեսուն և հինգ։ Օ որ և ասն ասաց, որ համբերեացէ՛ իսկ պատ՛նան կեցցէ։ Ա՛ա՛՛ իդ. 13։ Վհանէի յայնկան աւուրսն՝ զերկիրն եգ իպտա ցոյց և զամ ևբրեա աւերէ, և զտիւ բոս և զլոյսի կղզիս։ զեկեմ չինէ՛ և զբաժանն կանգնէ, և զամ գաւառս հրբեղեն՝ ի ծառայութիւն ազատէ՛ և առ ինքն ժողովէ, և ոչ կեայ և ոչ մնայ յայն որ նախ ասացաւ։ Իսկ գոռ նէ և հան գէ՛ բ, չէ տակոսին են ասաս՛ և ծուխ ի նէ պատան վառեաց, և հանգիցես։ և յաբեցս ի ծուխն՝ ասա՛ ի վառեալ ասաց Վհանէ զի մահ մարդոյ հանգիսայ՝ ասէ յօգ. ոյ զդանիէլ ի բաղում աեղիս այր կոչեաց՝ և եկ ասաց՝ զի առ ած գնալ է պէտն մահ, ոյ սաէր պատրաս, ցանկամ եղանել ի մարմնոյ առնի՛ և լինիլ քո։

Փետ՛՛ ա. 23։

Իսկ Թագաւորն աստիագէս յարեաւ՝ որ զինն դարեհի ունէր զմարս և զբազբեւրն, մեռաւ նա՝ և էառ զԹագաւորութիւնն կիւրոս առանց մեծ պատերազմի, ոյ կանխաւ ասաց երեմիա, զոր համաձօն անցանէ դանիէլ՝ ժամանակն յայտնելով և պատճառ իւրմ առաքինութեանցն։ Իսկ կուրք մի և Թագաւորն պաշտէր, և զայնքան ոսկին տայր ի կերակուր. խաբելիք ոմանց՝ զոր յայտնեաց դանիէլ՝ Թէ չէ կենդանի, և կաւ և պղնձի է. զի կիւրոս՝ զոր գիտէր, Թէ նաբուքոդոնոսոր սպառ պատկեր բեղայ՝ զայն քանկեաց, և զայնմանէ ասէին Թէ՝ անարժան է, և զոնէս և նոքէրս ուտէ և ըմպէ. զոր իմաստութիւն խայտառակեաց դանիէլ, զի ածն յաբեներից կենդանին՝ ոչ ուտէ և ոչ ըմպէ, զի ոչ քաղցնու, և անէզ է՝ և սպարիչ ամի, որ յատ ծումն է այ. քանզի ոչ ոք զերկիրս կենս և զերկիրս ոչ սպարին, կորիցեն ասէ մարգարէն, ոյ և կորոյս դանիէլ զբէլ, և Թագաւորն զպաշտօնեայս նո. և փառաւորեցաւ ած և զփառաւորիչս իւր փառաւորեաց, այսինքն՝ զդանիէլ։ Իսկ էր վէշտ գ գծ, և գողտէն չնս ըս բէլտէնն։ Ասացին Թէ՝ պարսից էր վիշապն պաշտելի, և լեռտոյ անմտութիւն պաշտէին քաղդէացիքն, և համբաւէին զչմանաւոն վիշապին, եթէ նա ուտոյ բանականութիւն և զամ պատճառաւոյ և լեզուաց ճարտարութիւն, և խաբէին զԹագաւորն այսպէս։ Իսկ նա զդանիէլ ողոքէր վա սիրոյն որ առաւել սիրէր զնա իբրև զկենաց կցորդ. և ասէր, ա հա գա կենդանի է՝ և ուտէ և ըմպէ։ Իսկ ասէ, ես՝ ոճ ած իսոյ երկիր գոգոնէ, զի նա ոչ ուտէ և չէ առեալ յուսիքէ զկեանս, և չէ հնար ի բաց գնե

Սոլ՛ ԺԲ։ 10։ Եվ Դաւիթ՛ Բ։ 31։ Որ և քան զառաջ ահագինք էին մահն և ապականութիւնն՝ որք չկարացին զատմունս մերձ տանել՝ ինչ, որոյ տեսչութեամբ Թինէր դանիէլին։ Ո առաջինն Թագաւորն կրկին մատանեաւ՝ զի մի՛ արտաքուստ դիմիցի։ և աստ ոչ մատանի՛ զի յարտաքուստ դիմանացն զսուր և ըզքար յերկաբանս առնելով Թէ յանդրդնեին բնաւ։ անդ օր մի եկաց։ զի Տաղաւար էյսյա ասն իբրև օր մի։ Սոլ՛ ձԲ։ 4։ Յորում մեռաւ ադամ, և զգինն ոչ կալ ըստ սպանանել մահն, զի կիսատգործ եղև բնութիւն գԹուքն՝ որ ոչ արար լըմնաք զպատուհասն, Թէ յորում աւուր ուտիցէք՝ ի նմանէ՝ մահո՛ մեռանիցիք։ Ծնն՛ Բ։ 17։ Եւ աստ վէց օր եկաց՝ ի մէջ էօթանից առիւծուց՝ զվէց դարն նշանակելով, յորում յաղեաց՝ ի դիմիս բնութիւնս վէցգլուխ արարած՝ զի ապա կանեցաս վէց շարժմամբ։ իսկ դանիէլ՝ զի՝ ի բարին ունէր զշարժուն, անապական մնաց յառիւծուցն։ այլ անա՝ նիանքն՝ ի տրոյն, և պղոսս յիժի խաժանելոյն։ զի զոր ագամայ էտ զշնորհն, և յէտ մեղանացն էառ զնային, և յանմեղ մնացեալ որպէսզն ոչ արգել՝ այլ իշխել արարածոցս և բոլորից և մասանց, իբրև մովսիսի և եղիայի և յեհուաւայ և եզեկիայ՝ ի վեց գարուն ելին նորա՝ և զհոգիսն ազատեաց, և յէօթն աւարտմանն գայ՝ զմարմինն փրկէ՝ և ազատէ զհրաւիրեալս ի գուբս հոգոյ։ ըստ ա՛ ոաքելոյ Թէ՝ անկն ունիմք փրկութիւնս մարմնոյ՝ զի գո՛ւ յոտաւ եմք ապրել։ յորում շաբաթանոյ բազմութեանն մարմինս ի կենանն յաւիտենական, ուստի՛ մերժեալ են յաւգ և տրտմութիւք։ Հ՚՚ Բ։ 23։ և 24։ Լակ ասէ զկուսանայ տանել ձաղ դանիէլի՝ հրաշիւք, և փութով դառնալն, զփութով գարձն հրեշին նշանակէր ի բաբելոնէ։ զի այն ինչ Թագաւորեալ կիւրոս՝ հրամանս տայր յամերիկս, և ոչ ի բաբելոնն միայն ձակել զգերիսն։ Եւ զի և զհրաշիւք յա-

դնելոյ զյաւիտենական կենդանուին, Լակ վիշապ՝ նր տրարած է, և Թշնա՛ մի եղև պատկերին այ, բնակարան է՝ զեալ սպրի՛ և անիծա։ և Թէ չՀա՛ ետաս՝ տուր հրամն սպանանել զնա կերակրով, ոչ նա վաեզ առանց սրոյ, Լա՛ առեալ հրամն գանիէլ սպա՛ սեաց գլխպն, և երիք նիւթով ա՛ րարեալ գնդակս, ձիւթ և ճարպ և մազ։ զՁարպն խանձ արար ձիթոյն և մաղին՝ զոր չէր սովոր ուտել, և առ ժամայն հեղձաւ։ զորինակ ետն այ իւրոյ նկարելով՝ որ զբնութիս առեալ՝ հոգի և միտք և մարմին, խանձ՛ որով սովորաբար սպոյ կերակրեր, և ընդոր ըզ դժոխս։ յորմէ խաբեալ՝ ձէ՛ան արկաս նէր հրեիքն սպանանել զնա։ իսկ նա յաւանդել հոգւոյն պատառեր զորս վայն նր զդժոխս, և զյառաջագոյն կըլեալն ազատեր ի՛ նմանէ՝ ած ագեալ մարմնոյն յառնելով յաւուր երրորդի անխախուտ և հիզեալ Թողլով զգեղեցկութիւնն, վկայ կուսականն և ած եղէն ծննդեանն՝ զորոյ ոչ իմացեալ զնորս հուրդն՝ արմատացեալք ի չարն։ Լա՛ բերացիք օր մի ընտրեն յոր չկային զօրք առ Թագաւորն, և չէին առնա մեծա՛ մեծքն իւր կուտեցան ի վր՛ և ասեն սպառնալով՝ փո՛ր գվ ի ձեռս չդո՛նէլ, ոչ Է՛ն եղեր հրեայ իբրև զնա։ Տո՛ր ի մեզ՝ զի սպանցո՛ւք, սպա Թէ ո՛չ գաւ և նա մեռանիք։ և Թագաւորն զարհուրեալ՝ միանգամայն և չյածն գանիէլի սպոպրեալ զնիքն՝ ի ձեռս նո՛ նիզ չդո՛նէլ։ Լնոյն ժամու արկին զնա ի գուբն առիւծուց՝ կամելով չարամ՛ն առնել զնա, զվէց օր պահելով անդ՝ ի մէջ էօթանց առիւծուցն, չտալով զտալարան ուռճիկն՝ զի վազվազակի կերթ ցեն զնա։ Արկին և այս դանիէլն արկաս նիլ՝ ի գուբն առիւծուց՝ յորինակ ետն։ զի որն կրկին՝ ի գուբ եմուտ, Հոգւոյն էվ՝ ի գերեզմանի։ բան այնմ՛ ոչ Թողաւ ոգի նր՝ ի գժոխս, և ոչ մարմին նր ետես զապականութի՛ն։

միշտակեցն արդարոց ՚ի ձեռն Հրեշտա-
կաց ամփոփեք ՚ի Հանդիպումն ան, անցա-
նելն և լի զարմացմամբ ։ Լընդայր դա-
նիէլ զկենդանեացն և գոհանայր՝ ասելով,
չէիցեր շո՜ած, և ո՛չ ընդէղայր Հոբէ շնէրէ
էս ։ ։ Յիշեցեր զիս ասե՝ զի վա՞ք
եղիր զանձն իմ ՚ի մահ ։ և թէպետ իսր
նամաս զտիեզերս, սակայն և զինս ոչ
մոռացար զսիրելիս քո՝ զի սիրէ՛ր զքեզ ։
ոչ ասացեր թէ՝ որ զնան սիրեն սի-
րեմ ես ։ Լ՚՚ ը ։ 17 ։ Լա՛ ոչ ընդ-
վայր Հարեր, ըստ դաւթայ թէ՝ոչ ընդ-
վայր Հարկանէ զաբս խր, այլ յաւե-
տեան պահէ զնա ։ Ա՚՚ ՀՂ ։ 28 ։ ՚Ո՛վ
թէպետ ասայ ՚ի Հարուածս զաբս՝ այլ ոչ
վայրապար, զի Հարկանէլով զաբս՝ մե-
ծամեծ ուղղութիմս և օգուտս առնէ
Հո ։ Ա՚՚ և անդ՝ յաւետին ևօթնեղորդ
դի գայր Թագաւորն աշխարէ զդանի-
էլ, զի թերևս գտցէ ինչ ՚ի նշխարացն
և Թագէսցէ պատուով ՚ի նշանակ՝ զի ՚ի
վէց գարուն եկն ինր և զՀոգիսն ազա-
տեաց ։ և եգիտ զերանելին՝ զի կայր
երկաւորն ՚ի մէջ կերդոց առիւծոցն
ճաշ կերեալ, և՚ի նշխարաց զնոսին կէ-
րակերեալ իբրև ինր զձեռասուն շանս,
և նոքօք գոհացեալ՝ նատեալ զանարթ
երեսաք ։ Լա զաչս ՚ի յերկինս Համբար-
ձեալ՝ ողոքէցոյ ՚ի Հոյն ԱՀ՝ առ ամենազ
մեծն ած, ոչ ցած և երկչոտ բարբա-
ռով՚ի բաբելացսն և յայլոց երկրը-
պագուացն դիւաց, այլ մեծամեծ ձայնիւ ։
և ոչ ասաց միայն թէ՝ Ա՛ն ես ոբէ ած գո-
նէլի՛ և գադարեց ։ այլ թէ՝ և չէ՛ոյ՛ո
էոյ ՚ի Հէն՝ որ Հաւասարի մեծութիմ քո,
ոչ և ինքն ՚ի բազում տեղիս և՚ի գիրս
վկայեաց, թէ ես եմ՝ և չիք ոք այլ ած
բայց յինէն ։ Լուէ ՚ի ։ 2 ։ Լա՛ ետս նո
՚ի վէ՛ր ինքն իսկ ի բրովք ձեռոք, իբրև
զկարօտեալ և յոյժ զուարճացեալ՚ի վը
նարհարան զարմանալեացն՝ ոչ ինչ օգնա-
քան զարհանուն ։ զի ամ ինչ Հնարաւոր
է ած այ ամենայն տեղի ամենակերակ-
րող ամենասնոյց ամենակերակ և ամե-
նարիւրիչ ձեռացն՝ և ամենակալ և յաւի-
տեան արքայ ։

Հզօր բազկացն քոյ ած մերոյ օրհնէլոյն
յաւիտեանս ։ Լա՛ զքեզ ոչ կորուսցէ նոյն
որ ինչ ՚ի գո՛ր ։ և զէ՛ զ պատուեցեր նոյն
ծառայ առաքէլ նորա ։ ՚Ո՛վ ջրհեղեղ կատա-
րեցոյ զՀրաման, թէ որ փորձ ընկերբ
Հրաժ խորհրդոյ անձամբ լցցէ զնա,
Լ՚՚ ՀԶ ։ 27 ։ ՚Ո՛վ ի թագաւորն ՚ի նոյն
տեառնէ՝ այ օժանդակեալ, և ոչ զարհ-
Հուրեալ ՚ի նոցանէ՝ որք մահ սպառ-
նային, Հրամայեցոյ արկանել զինաւոր
կարս կորստեանն դանիէլի ՚ի գուբն
առիւծուց ։ ասելով ։ թէ ած՝ զոր
պաշտէ՛ք, և որոյ վըէ ժխնդիր լինի՛ք,
ևկեսցէն և փրկեսցէն զձէզ, այսինքն՝
բէլն և վիշապն ։ ոչ ասէն դանիէլի՝ զը
դանիէլ ։ Լա կոյ և մեռց թագաւորն
՚ի վը գբոյն մինչև զամ գՀ գՀ պատա-
ռեցին առաչի նր ։ և այնպես չարքն չա-
րեաւ կորուսեալ՝ բարձան ՚ի միջոյ, ՚ի
խրատ և՚ի զգուշութիմ այլոց ։ Լա մեք օրՀ
նելով և փա՛ռաբրելով զած՝ յաւիտենից
դանիէլիւ Հանդերձ ը ամ ած և ը ամ
պարտած օրհնեսցուք յաւիտեան, զի
Հասաք ՚ի տեղիս՝ որ ասէ, կատարեցաւ
մարգարէութիմն դանիէլի, ոչ միայն մա-
տեանք գրոցս՝ այլ և բանք մարգարէու-
թեաս, զի զարձաւ ասէ՝ գերբին, և եկն
նորն վերս Հատեալ առանց ձեռաւ՝ ըստ
լսման եօթնեքարդացն, և միտ կատարի
՚ի վը ամ ժամանակաց՝ մինչև ՚ի գալ նե-
րինն, և՚ի նա այ մերոյ յերկրորդ ան-
գամ գալուստն յերկինից, ոչ ետես ը
նմանութիմ որդւոյ մարդոյ եկեալ ը
ամպս երկնից ։ Յորում և նբք զարքայ-
ութիմն այ ժառանգեն, և երգեն զան
մարգարէս ։ եթէ կատարեցաւ մարգա-
րէութիմն դանիէլի մարդոյն այ և ցան
կալեցոյն Հոգւոյն սրբ և Հրեշտակաց և
սրբ այ, որ է օրհնեալ յաւիտեան ։

Լ՚ամէն ։

Վ Ա Խ Ճ Ե Ն ։

ՅՆԴԿ

Լառնէց Աբգարեան-Եփեան Գառնիէլ և Եփ էդիտոսան Աբգարէէց Լէոն։

Ազգ մի ել յերկիր իմ Հզոր և անթիւ։ Յ֊Լէ" ա֊ 6։ 104։

Ազգք քո իբրև գկանայս են ի քէզ Նո֊֊ա՛" գ֊ 13։ 136։

Ազնուհոգի իբրև զբոց Տրդատ Գառն" է֊ 10։ 262։

Ազնուք արիւնաթ լինէին և հինաց ժառանգն նստեր։ Գառն" է֊ 9։ 243։

Այնմ գնացայ իմ գնագումն։ Ա֊ ա֊" գ֊ 9։ 185։

Այնպայ՝ և ծագումն անուն նը։ Ա֊ ա֊" գ֊ 12։ 191։

Այնպես առաքեմ զհրեշտակ իմ։ ԱՂ" գ֊ 1։ 236։

Այնպ երկրորդ գազանն նման արջոյ։ Գառն" է֊ 5։ 260։

Անառակի եմ փրկեմ գձագուղ վուրդ իմ։ Ա֊ ա֊" ը֊ 7։ 199։

Աղաղակեցէք առ որ սրտի մտօք։ Յ֊Լ" ա֊ 14։ 105։

Աղաչեցէք զերեսս այ ձերոյ՝ և հաչուեցու։ ԱՂ" ա֊ 9։ 230։

Աղբիւր ի տանէ աՀն ելցէ և արբուս։ Յ֊Լէ" գ֊ 19։ 115։

Ամաչեցին հէնդեալք յերկիւղս։ Ա֊ ա֊" ֆ֊ 5։ 209։

Ամբարձին զձայն ընդ երկիր և ընդ երկինս։ Ա֊ ա֊" է֊ 9։ 191։

Ան գալոյ վրէժ մահուա ջան ի գա՛" Ա֊ ա֊" է֊ 3։ 190։

Ան փայտ ագարակի գօսացաւ՝ զի յատեն։ Յ֊Լէ" ա֊ 12։ 105։

Անհնեքդին ջնուան իբրև գՀնոց վառ։ ՈՂ" է֊ 7։ 35։

Անհնեքդին հնացեալք, իբրև գծոնիկ վառ։ ՈՂ" է֊ 4։ 35։

Ան ամբը քո իբրև զդիւռակ Թգոյ։ Նո֊֊ա՛" գ֊ 12։ 136։

Անպարտութիւն լինքանանու ծածկեսցէ։ Ա֊Է" բ֊ 17։ 148։

Անմահ ոգի ի խորհուրդս իւր։ ՈՂ" ֆ֊ 6։ 45։

Անմահ ոգին ի սեղանոց իւրմանց։ ՈՂ" գ֊ 19։ 27։

Անցի տաղաւորը պատուական իսրայէլ ՈՂ" ֆ֊ 1։ 45։

Անցի տացե զպատուական իւր, և երկիր տացէ զար" Ա֊ ա֊" ը֊ 12։ 199։

Անդ են անհծք՝ որ ելանեն ի վը երե։ Ա֊ ա֊" ե֊ 3։ 190։

Անդ եղջիւրք են որ յորմէ՛ցին պատուա։ Ա֊ ա֊" ա֊ 19։ 18։

Անմ ջրք եղջիւրք՝ ինեքրոյ նը։ Գառն" ը֊ 8։ 264։

Անց ժեզօրի և յընկերս իւրմէ մի զատցի։ Յ֊Լէ" բ֊ 8։ 107։

Անյս ինչն Հարուածաք՝ ձիոց և ջորւոց՝ և ուղ" Ա֊ ա֊" ժ֊ 15։ 227։

Անյս ինչն Հարուածաք զոր Հարցե ար։ Ա֊ ա֊" ժ֊ 12։ 226։

Անյս պատուէրէ եմ առ ձեզ քահանայքդ։ ԱՂ" բ֊ 1։ 232։

Անյսպէս ասե ար՝ ի վը իշխանաց ջուրց։ Նո֊֊ա՛" ա֊ 12։ 132։

Անմ մի Հեծեալ յաշխ ձի, և կայր"։ Ա֊ ա֊" ա֊ 8։ 176։

Անմ ցանկալի ես դուս արդ ածզմուսա։ Գառն" թ֊ 23։ 266։

Անդ պատնկեցաւ եփրեմ, և պտ֊եցաւ ինչ։ ՈՂ" ը֊ 10։ 33։

Անհծեալ լինցի մարդն որ կարծ՝ ինչ և կայցե։ ԱՂ" ա֊ 14։ 232։

Անհիք նր իբրև զՀուր բորբ քեալ Գառն" 7֊ 10։ 262։

Անկաս յերկիր արդարոնի։ Գառն" ը֊ 12։ 264։

Անկաս տունդ ինչի և ոչ ևս յաւելցի յատնէը Լ֊ՎՂ" ե֊ 1։ 70։

Անձամբ Թագաւորեցին և ոչ ինև։ ՈՂ" ը֊ 4։ 37։

Անցագ եղև իբրև զմահ։ Լ֊Է" բ֊ 5։ 147։

Անպարիշան յաղթահարեց զարդարն։ Լ֊Է" ա֊ 4։ 138։

Անհոյնի աթոռից ղյուդայէ՝ և

զօրացի՛ ի վե՛ր նո՛ր յակ՝։ Ածս՝՝Ի։ 11։ 46։
Պահանեցին անօրէնք ժո՛ղովուրդեան։ Ար՛՝ Ը։ 16։ 100։
Պահանեցան ձիոք նորա՝ Ա՛՝ Ք։ 7։ 164։
Պահանեցից զոյգիս նո՛ր և զԼեզի՛՝։ Ածս՝՝ Բ՛։ 12։ 14։
Պակասիցէ ոխտին՝։ Դա՛՝ Ժա՛։ 32։ 276։
Պարանս զարդարեալս չինեա՛ս ջո՛ւք՝ և մի՛ բնա՛՝։ Ես՛՝ Ե՛։ 11։ 72։
Ղազի՛ի իմ՛ եզև դա՛՝։ Ես՛՝՝ա՛։ 3։ 138։
Ղազի՛ի նո՛ր՝ հաւր ծախիչ, և վերջ նո՛ր՝ բաց։ Յեզե՛՝ Բ՛։ 3։ 106։
Ղազի՛ի երեսաց նո՛ր գնասցէ բան՝։ Ես՛՝ Ք՛։ 5։ 151։
Ղազի՛ի բարկաւե՛ նո՛ր, ո՞ հանդարձ տեսցէ՝։ Կ՛՝՝՝՝ա՛։ 6։ 131։
Ղազի՛ի առաջի քո զմովսէս Ար՛՝ Ք՛։ 4։ 98։
Ղազի՛ի ի վե՛ր ձեր զնա՛ց, և ո՛չ դարձայք՝։ Ղա՛՝ Ք՛։ 10։ 70։
Ղազի՛ի ոսկի երկիր, ո՛չ սով հացի՝։ Ես՛՝ Ը՛։ 11։ 81։
Ո՛ւռ դու՝ ինձ ի գերեզմանէ յիշեսցես՝։ Ո՛՝՝ Ք՛։ 10։ 193։
Ո՛ւռ դու՝ քեզ զկնի պատնիկ՝ Ղա՛՝՝ ա՛։ 2։ 7։
Ուխս աղաղակեցէն՝ ա՛՝ ծա՛ նեաք զքեզ Ար՛՝ Ը՛։ 2։ 37։
Ուխց զզօրեան իմ՝ և զերծից գհանդերձս։ Ար՛՝ Բ՛։ 9։ 14։
Ուխց ինձ երկուս գաւազանս, զմինն՝ կոչ՝։ Ո՛՝՝ ժա՛։ 7։ 211։
Ուցես ոսկի և արծաթ, պատա՛ցես՝։ Ո՛՝՝՝ Ք՛։ 11։ 190։
Ուրուծ գոչեացե՛, և ով ինձ՝ որ ո՛չ սաբսիցե՛։ Ես՛՝ Ք՛։ 8։ 66։
Ուրուծ որսացա՛ բաւական կորեանց՝։ Կ՛՝՝՝՝ Բ՛։ 12։ 134։
Ո՛ւռ ո՛ան կոխիք զորդարն՝ առ՝ նըլոյվ փոխանակս՝։ Ես՛՝ Ե՛։ 12։ 72։
Պացէք ցեզբայր ձեր՝ ժողո՛ վուրդ իմ՝։ Ար՛՝ Բ՛։ 1։ 10։
Պացից ցո՛ւ ժողովուրդ իմ, ժողովուրդ։ Ար՛՝ Բ՛։ 24։ 18։
Պասցէն լերանց Թէ՝ ծածկեցէք զմեզ Ար՛՝ Ժ՛։ 8։ 45։
Պո՛ ցնա մինչև ցերեկոյ՝։ Դ՛՝՝՝ Ը՛։ 14։ 264։
Պեղիք, Երբ անցցէ ամիս՝ և շահիցուք։ Ես՛՝ Ը՛։ 5։ 80։
Պ՝ ի Թէ մանայ եկեսցէ, և պէն՝ ի հո՛՝։ Ես՛՝ Ք՛։ 3։ 150։
Պ՝ ի վե՛ր պատուհանանց նո՛ր բարկացի։ Ար՛՝՝ Ժա՛։ 7։ 49։
Պ՝ ի վե՛ր պատուհանանց՝ և վրէ ժինդիր ար՝։ Կ՛՝՝՝՝ ա՛։ 2։ 129։
Պուռանկ նստաւ՝ և գպրուԹիք բացան՝։ Դ՛՝՝՝ Է՛։ 10։ 262։
Պուցի զտունս ձեր, և ի տաւրկանս ձեր ո՛չ հատա՛՝։ Ես՛՝՝ Ե՛։ 21։ 73։
Պուցին ի դրունս զանդիմանիչս, և զբանս պաս՝։ Ես՛՝՝՝ Է՛։ 10։ 72։
Պրսացէ ըստ կամաց իւրոց՝ և բարձրացի՝։ Դ՛՝՝՝ ժա՛։ 36։ 276։
Պրսացէ՛ ի մտանէն իւրում՝ առ՝ զկամս իւր։ Դ՛՝՝՝՝ ժա՛։ 16։ 274։
Պրար զորթ իմ յապականուԹի՛, և զթզնենիս։ Յեզե՛՝՝ ա՛։ 7։ 105։
Պրարից բարկաւե՛ զերեզ՝ իմդրաւԹի՛։ Ար՛՝՝՝ Է՛։ 14։ 97։
Պրարից զնա մերկ ըստ աւուրց ծննդեան։ Ես՛՝՝՝ Բ՛։ 3։ 12։
Պրդար դառեցարուք՝ ի դրունս ձեր։ Ո՛՝՝՝ Ը՛։ 16։ 200։
Պրդ՝ պաշարեսցի գաւստրն ցանգով։ Ար՛՝՝՝ Է՛։ 1։ 95։
Պրդ՝ պատեցից քեզ զՀշմար՝ տուԹիւն՝։ Դ՛՝՝՝՝ Ժա՛։ 2։ 272։
Պրեամբ ուխտի քո արձակեցեր զկապեալս։ Ո՛՝՝՝՝ Թ՛։ 11։ 205։
Պրեգանի և լուսին խաւարեսցեն՝։ Յեզե՛՝՝ Գ՛։ 15։ 114։
Պրի և գատեաց ընդ Լերինս։ Ար՛՝՝՝ Ը՛։ 1։ 97։
Պրծաթ նից և ասկի՝ մի՛ կարասցե փրկել զնասս։ Սոփ՝՝՝ ա՛։ 18։ 160։
Պրկեք մանգաղ զի հասեալ էն կուԹք։ Յեզե՛՝ Գ՛։ 13։ 114
ՊուԹիք եկեսցեն՝ի վե՛ր ձեր, և

և առցեն զձեզ Ա՛մէնէ Ը՛. 2։ 68։

Բ

Բազմացուցեր զվաճառս քո քա-
րէ զաստեղս։ Կ՚ասա՛ Ե՛. 16։ 136։
Բազումք ի՝ նմանէ ելից երկրի՝
յարիցեն։ Դ՚անիէլի Ժ՛. 2։ 277։
Բազուկք սրբային հարատոյ հաս-
տատեցին։ Դ՚անիէլի Ժ՛. 15։ 274։
Բաժանեցան՝ ի չորս հողմս երկ-
նից։ Դ՚անի՛ Ժ՛. 4։ 273։
Բաժանեցին զհիրսն իւրեանց՝
արդ ապականեացին։ Ովս՛ Է՛. 2։ 44։
Բայց որդւոցն յոտից այրմէ
ցայգ։ Ովետ Ա. 7։ 9։
Բարբառ բանից նո՛ր իբրև զբար-
բառ զօրու։ Դ՚անի՛ Է՛. 6։ 270։
Բարկացայց զնա ի՛ նէ՛ և զայրա-
ցայց։ Ովետ Ժ՛Բ. 14։ 53։
Բարձան զոհք և սպանդք ի՛
տանի՛ սո՛ւն։ Յ՚ովվէտ Ա՛. 9։ 105։
Բարձաւ արեգակն, և լուսինն
եկաց։ Ա՚ւետ՚՛ Գ՛. 11։ 153։
Բարձից զամ կախարդութիւն
քո։ Մ՚ուէտ Ե՛. 11։ 96։
Բարձից զերիս հովիւսն ի միում
ամսեան։ Զ՚ախ՛՛ Ժ՛. 8։ 212։
Բարձրասցի ձեռն քո ի վե՛ր թշնա-
մեաց քոց։ Մ՚ուէտ Ե՛. 9։ 97։
Բարձից զանուն բահաղեմայ ի
բերանոյ։ Ովետ Ա. 17։ 16։
Բա՛ց զդրունս քո լերեանան և
կերիցէ։ Զ՚ախ՛՛ Ժ՛. 1։ 210։
Բերբեր բերուց կային առաջի
նորա։ Դ՚անի՛ Է՛. 10։ 262։
Բլուրք յաւիտենական՚ք հա-
լեցան։ Ա՚ւետ՚՛ Գ՛. 6։ 151։
Բլուրք լուծցին ձայնի քումմ։
Մ՚ուէտ Ը՛. 1։ 97։
Բնակեսցի ի մէջ տանն նո՛ր, և վախ-
ճանեսցէ։ Զ՚ախ՛՛ Է՛. 4։ 190։
Բնակեսցին այլազգիք յաղով-
տոս։ Զ՚ախ՛՛ Թ՛. 6։ 202։
Բնակիչք կրետացւոց, պատգամ
սո՛ւն ի վե՛ր ձեր։ Սոփոնիայ Բ՛. 5։ 161։
Բորբոքեցան իբրև ջհնոց
սկզբանէ նոցա։ Ովետ Է՛. 6։ 35։

Գ

Գազանն յորորդի՝ ահի՛ւ և զար-
մանալի՛ս։ Դ՚անիէլի Է՛. 7։ 261։
Գայր և հասանէր մինչև ի հինա-
ւուրսն։ Դ՚անիէլի Է՛. 12։ 262։
Գետ հրոյ ելանէր առաջի նո՛ր։
Դ՚անիէլի Է՛. 10։ 262։
Գետանաւիւծ և ոչնչի՝ ի յարիս
նորա։ Սոփոնիայ Բ՛. 14։ 162։
Գիշե՛ր լինի ձեզ՝ ի տեսլենէ։
Ա՚ւետ Գ՛. 6։ 92։
Գիշերոյ նմանեցուսցից զմայրն
քո։ Ովետ Գ՛. 5։ 23։
Գիտասջի՛ր արքայ՝ զի հրամանի՛
մարաց։ Դ՚անի՛ Զ՛. 12։ 258։
Գիտացի զբազում ամբարշտու-
թիւնս ձեր։ և տատրիկքդ։ Ա՚մո՛ս Է՛. 12։ 72։
Գնացեն երկո՛ւ՝ ի միասին, ոչ
ճանաչեցեն։ Ա՚մո՛ս Գ՛. 3։ 66։
Գործեն զչարիս յանկողնիս
իւրեանց։ Մ՚ուէտ Բ՛. 1։ 89։
Գուցէ եկեալ Տարկանիցեմ զերը
կիր միան՛։ Մ՚ալ՛՛ Գ՛. 6։ 240։
Գրեա՛ զտեսիլդ, զայդ՝ ի տախ-
տակս։ Ա՚մո՛ս Բ՛. 2։ 144։

Դ

Դառնամ անդրէն տալ պատե-
րազմ։ Դ՚անի՛ Ժ՛. 20։ 271։
Դատաստան արդար դատեցա-
րուք։ Զ՚ախ՛՛ Է՛. 9։ 197։
Դատաստան՚ն է՛ ընդ քնակիչս
երկրի՛ զի ոչ գոյ։ Ովս՛ Գ՛. 1։ 21։
Դատաստանք իմ՝ ի վե՛ր ազգաց՝
ըմբռա՛։ Սոփ՛՛ Գ՛. 8։ 164։
Դատաւորք նո՛ր իբրև զգայլս
արաբա՛։ Սոփ՛՛ Գ՛. 3։ 163։
Դատեցարուք ընդ մեր ձեռուա՝
զի ոչ է իմ կիրն։ Ովետ Բ՛. 2։ 12։
Դարձայց առ ես՝ ամ գԹուԹբ՛։
Զ՚ախ՛՛ Ա՛. 16։ 179։
Դարձայց ի սիրտ և քնակեցայց
ի մէջ։ Զ՚ախ՛՛ Ը՛. 3։ 198։
Դարձան յո՛չ ինչ իբրև զաղէտն
լարեալ։ Ովետ 7։16։ 37։

Դար

Վարձարձուք առիս՝ և ես դարձայց։ Ո՛տոլիոյ ա՛։ 3։ 176։

Վարձարձուք առիս՝ և ես դառնամ։ Աղոտիոյ Գ։ 7։ 238։

Վարձարձուք առիս յամարտ պահօք և լալով։ Ցովելիոյ Բ։ 12։ 108։

Վարձարձուք առ՚ուր ա՛ծ ձերբ՝ զի ազգը՚՚։ Ցովելիոյ Բ։ 13։ 108։

Վարձեալ յդացաւ՝ և ծնաւ զորդի։ Ովսեոյ ա՛։ 8։ 9։

Վարպետ ինչ առ՚ուր ա՛ծ քո՝ զի տկարացար։ Ովսեոյ ժԳ։ 2։ 57։

Վարձուսցէ զերեսս իւր՝ ի կողմս։ Վահէկի ժա՛։ 18։ 274։

Վարձուցից զամ բարեկենդանութիւն նր։ Ովսեոյ Բ։ 11։ 14։

Վարձքի՛ք և տեսքի՛ք ի միջ ազգաց դարուն։ Աղոտիոյ Գ։ 18։ 239։

Վարձքի՛ք յերկիր իւր միածուխիք բազմաւ։ Վահէկի ժա՛։ 28։ 275։

Վարձքին և չինեսցին հրապարակքն։ Վահէկի Թ։ 15։ 267։

Վարձքին որդիքն ինչի՝ և խընդրեսցեն զնո՛ր։ Ովսեոյ Գ։ 5։ 20։

Վարձոյց որ զհպարտութիւնն յաղօքայ։ Վաոտիոյ Բ։ 2։ 133։

Վերջի՛ զերեսս իւր մտանել զորոմիք իւրով։ Վահ՚՚ ժա՛։ 17։ 274։

Վերջ՝ ի սիրոյ ձեր։ սիրեցի զձեզ ասե՛ որ։ Աղոտիոյ ա՛։ 1։ 229։

Վերջ խոյր որ՝ ի գլուխ նր։ Ո՛տոլիոյ Գ։ 5։ 184։

Վռնտեցէք զհեմատուն եվրոպացւոյ։ Ովսեոյ Ե։ 2։ 95։

Վռնտ դանիել փակեա զբանդ, և ինքեա։ Վահէկի ժԲ։ 4։ 277։

Վռնտ ևկ և Վահագիր՝ զի տակաւին են ա՛՚՚։ Վահէկի ժԲ։ 13։ 278։

Վռնտ զգիտուի մերժեցեր՝ մեր ժեզից և ես։ Ովսեոյ Գ։ 6։ 23։

Վռնտ կիթեսցես ձեր՝ և մի՛ օծցիս իւղով։ Ովսեոյ Գ։ 15։ 100։

Վռնտ յա՛ծ քո գարեցիս, զորոմիք մտելի և իրաւ՚՚։ Ովսեոյ ժԲ։ 6։ 51։

Վռնտ սերմանեսցես՝ և մի՛ հընձեսցես։ Ովսեոյ Գ։ 15։ 100։

Վռնտոտ արքային Հարաւոյ մոցէ առ ար՚՚։ Վահէկի ժա՛։ 6։ 273։

Վռնտ խոտորեցարուք ի ճանապարհէ։ Աղոտիոյ Բ։ 8։ 233։

Վռնտ են որդիք պարարուտելե։ Ո՛տոլիոյ Գ։ 13։ 189։

Վռնտ են ջորք հողմք երկնից։ Ո՛տոլիոյ Գ։ 5։ 152։

Վրուհք բացան քաղաքաց՝ կորնծանեցան ար՚՚։ Վաոտիոյ Բ։ 6։ 133։

Տ

Տգէից զինուռւե յապակնուելի՝ և անջրդի։ Սոփոնիոյ Բ։ 14։ 162։

Տգէից նշ ուստ հանգերձ գազանօք անապատի։ Ովս՚՚ Բ։ 18։ 17։

Տեղ անկանիցի՞ թռչունն յերկիր առանց որոյ։ Ո՛մոսոյ Գ։ 5։ 66։

Տեղ բանս խօսեսցի՝ պատճառք ստուեր են։ Ովսեոյ Հ։ 4։ 44։

Տեղ բարձրացիս իբրև զարծաւի՝ և զբոյնդ։ Աբդեա՛ ա՛։ 4։ 116։

Տեղ գոչիցի՞ առիւծ յանտառի՝ և ոչ իցէ որս։ Ո՛մոսոյ Գ։ 4։ 66։

Տեղ եղանիցեն յերկինս՝ անտի՛ իջուցից զնո՛ս։ Ո՛մոսոյ Թ։ 2։ 82։

Տեղ երկմտեսցէ ոք՝ ոչ տաճկաց ցի՛ Ե՛նա անձն։ Ո՛ՀՀոսոյ Բ։ 4։ 145։

Տեղ հարկանիցի՞ փող՝ ի քաղաքի՝ և ազգն ոչ։ Ո՛մոսոյ Գ։ 6։ 66։

Տեղ մատուցանիցէք զողջակիզս՝ ոչ ընկա՚՚։ Ո՛մոսոյ Ե։ 22։ 73։

Տեղ ոչ լսիցէք և ոչ դնիցէք ի սրտի ձերում։ Աղոտիոյ Բ։ 2։ 232։

Տեղ պահեսցես զսրահս իմ՝ տացքեզ։ Ո՛ տոլիոյ Գ։ 7։ 185։

Տեղ տապցի՞ կորիւնն զձայն իւր՝ ի մայրուղ իւրմէ։ Ո՛մոսոյ Գ։ 4։ 66։

Տեղ որ եմ՝ ո՛ւր ե պատրէն իմ։ Աղոտիոյ ա՛։ 6։ 230։

Տեղ փախիցէ մարդ յերեսաց առիւծու՝ պա՚՚։ Ո՛մոսոյ Ե։ 19։ 73։

Տեղծուպացիքք՝ Տարեալք առաջ իմ իմոյ ևբ։ Սոփոնիոյ Բ։ 12։ 162։

Տեսանիցեն ամ յամէ երկիր պագա-

Նիլ Թգ-բրնաեն, Ո ը" ԺԳ·16։227։
Նլին այլ Ջորք ևղկնւբք։
Գոռնէէ Ը·8։ 264։
Նլեր Ի փրկաւ-Թի Ժողովրդեան
քո։ Կ՚ընթերցւի Գ·13։ 153։
Նլից գնայրիս իւր որսով և զնաց
կաւ-Թի, Տ-ռ-ռ-ւոյ Բ·12։ 134։
Նլող և մաղկ ան՚ձեր խաղաղու-
Թիւն։ Ո ը-ւոբւոյ Ը·10։ 199։
Նլ՚որ փչեր Ը երբ՚՝ Տ-ռ-ռ-" Բ·1։133։
Նլցե՛, և զօրասցի՛ Ի վե՛ր նշ սա-
կաւ ազգաւ։ Գոռնէ՚ ԺՁ·23։ 275։
Նլցե՛ վեհապ Ի ան՚նեկե՛, և Տպան
յառա՛՚՝ Ցնկնէնոյ Բ·16։ 108։
Նլցեն ամ՚ադգք Ի ձորն յովա-
փաՁառ։ Ցնկնէնոյ Գ·12։ 113։
Նլցեն ապրեցք Ի լեռ՚՝ Ի՚կրէ՚՚ ՁՈ·2։118։
Նլցեն յա գպանաւնէ կո՛՝ Ցոն՚՚Բ·7։124։
Նլցեն յերկրէ ամար՚՝ Ի՚ն՚՚ ՁՈ·11։11։
Նկոյք արկցուք վեճ՚՝ Ցոն՚՚ ՁՈ·7։122։
Նկոյք ասնհար լնցուք·և տես-
ցեն աչք։ Կ՚ուէոյ Գ·11։ 95։
Նկին խեղամուտ առնել զքնզ-
Գոռնէէ Ֆ·14։ 270։
Նկեսցե օր ան՚ բորբոքեալ իբ-
րև գՀնոց։ Կ՚ընթերցւոյ Գ·1։ 239։
Նկեսցեն Ժողովրդք բազումք
խնդրել զերե՛՚՝ Ո ը-ւո՚՚ 8·22։ 201։
Նհան՚ Ի քենն ար շուրջ զանիրա-
ւուԹիւն։ Կ՚ուէոյ Գ·15։ 165։
Նղեն իբրև զմարդ։ Կ՚ուէոյ Ձ·7։ 33։
Նղեց նմա պարիսպ հրեղէն շուրջ
քանակի։ Ո ը-ւոբւոյ Բ·5։ 181։
Նղեցի՛ ամ՚ուեղի բացեալ
Ո ը-ւոբւոյ ԺԳ·1։ 226։
Նղեցի կրետ Ճարակ հօտից·և
գոՁ խաշանց։ Կ՚ուէոյ Բ·6։ 161։
Նղեցի՛ ան՚ զ Ժողովուրդն նոյնպէս
և քահանայն։ Կ՚ուէոյ Գ·9։ 24։
Նղեցի ան՚ առքա՛՚՝ Կ՚ընթե-ռ-ւ։ 21։ 118։
Նղեցի՛ ար մի՛։ Ո ը-ւո՚՚ ԺԳ·10։ 226։
Նղեցի օր մի՛ ան՚տիւ ֆգե՛՝ և ան՚
գիշեր։ Ո ը-ւոբւոյ ԺԳ·7։ 224։
Նղեցին իբրև զամպ առաւօտու-
և իբրև ցօղ։ Կ՚ուէոյ ԺԳ·3։ 54։
Նղուկ գու նինուէ՛ ան՚ ֆգե՛՝ օր
հեծեցե՛՝ Տ-ռ-ռ-ւոյ Գ·7։ 135։
Նղջերք տան՚ Ի նմա։
Գոռնէէ Է·7։ 261։
Նս ապրեցա ցեղ զՀէզ՚ և ևղկնէք
յօրՀ՚՝ Ո ը-ւոբւոյ Ը·13։ 199։
Նս առաքեցի առ՚ձեզ զպատ-
ուէրդ զայդ։ Կ՚ընթերցւոյ Բ·4։ 232։
Նս գանեկ՚ և խորհուրդք իմ։
Գոռնէէ Է·28։ 263։
Նս գանեկ՚ ես Ի շէշ յապարանս։
Գոռնէէ Ը·2։ 263։
Նս գանեկ՚ ննջեցի և քաԹացայ։
Գոռնէէ Ը·27։ 265։
Նս ես յառաջնուամ՚ամէն կիս-
րասի՛ կայի՛։ Գոռնէէ ԺՁ·1։ 272։
Նյ՚ս գնեմ զնեցի՛ իբրև զանաս
չար՚՝ Ո ը-ւոբւոյ ԺԲ·2։ 216։
Նյ՚ս եմ խրատիչ ձեր։
Կ՚ուէոյ 5·2։ 27։
Նյ՚ս եմ ար ՁՁ ձեր՝ և ոչ վոխիմ։
Կ՚ընթերցւոյ Գ·6։ 238։
Նյ՚ս եմ ար ՁՁ նշ՝ և լուացց նշ՝
Ո ը-ւոբւոյ Ֆ·6։ 209։
Նյ՚ս եմ ար ՁՁ քո՛ ար Տաստատու-
ցի զերկինս։ Կ՚ուէոյ ԺԳ·4։ 54։
Նս երթայի՛ և ի՛շխանն յուսնաց
գայր։ Գոռնէէ Ֆ·20։ 271։
Նյ՚ս լուայ՝ և ոչ ասի՛ Ի միտ։
Գոռնէէ ԺԲ·8։ 277։
Նս Հավատեի քեզ յանապատի
յանշէնն։ Կ՚ուէոյ ԺԳ·5։ 54։
Նս ան՚ ար իմոյ երկիր պագա-
նեմ։ Գոռնէէ ԺԳ·24։ 278։
Նս փակեցից զՁանապարհս նր
պատնէշք։ Կ՚ուէոյ Բ·6։ 13։
Նս նշ Ի ձեռս զդանիէլ
Գոռնէէ ԺԳ·29։ 279։
Նտու նմա երկիւղ երկնչել
յինէն։ Կ՚ընթերցւոյ Բ·5։ 233։
Նտուն անդունդք զՀնոյս իւ-
րեանց։ Կ՚ընթերցւոյ Գ·10։ 153։
Նտուն զթիկունս իւրեանց Ի
յիմարուՀն։ Ո ը-ւոբւոյ Է·11։ 197։
Նտուն զպատանեակս կապչնս
պոռ

պատնկաց։ Ցնվելեւոյ Ա. 3. 112։
Աչքագ են ի վէր լերանց ոտք աւետա"։ Ղաւաւոյ Ա. 15։ 132։
Աչերազ տեսի յիմարեցաւ ոգի իմ։ Գողնէվէլ Բ. 3։ 247։
Աչերսք նր իբրև զտեսիլ փայլատականս։ Գողնէվէլ Ժ. 6։ 269։
Աչերսք ամպն իբրև զպղտեցած պուտ"։ Ղաւաւոյ Բ. 10։ 134։
Աչերք թագաւորք յարիցեն յերկիր ընդ պարսից։ Գողնէվէլ Ժա. 2։ 272։
Աչերնայց զհետ հոմանեաց իմոց։ այք տայցեն։ Ովետոյ Բ. 5։ 13։
Աչերն դանիէլ, զի արգելեալ և ինքեւալ են"։ Գողնէվէլ Ժբ. 9։ 277։
Աչերիցուք աղաչել զերեսս տն։ Ս. ածոէոյ Ը. 21։ 201։
Աչերիցուք մեք ընդ քեզ զի լուաք, թէ ած Բ։ Ս. ածո"Ը. 23։ 201։
Աչերնրուք յերեսաց տն այ զի մերձ է օր"։ Ասփոյ ա. 7։ 158։
Աչերինք տացեն զգօզ իւրեանց, և ժառ"։ Ս. ածոէոյ Ը. 12։ 199։
Աչերիր լուիցես ցօրենոյ՝ և գինեոյ։ Ովետոյ Բ. 22։ 18։
Աչերսս կանայք ելանէին և հողմ ի թեւս"։ Ս. ածոէոյ Է. 9։ 191։
Աչերոցունց թագաւորացն սկիզբ ի յարութենէ։ Գողնէվէլ Ժա. 27։ 274։
Աչերս ձիթենիք ի վէր նր, մի ընդ ալէկ։ Ս. ածոէոյ Գ. 3։ 187։
Եւ աղաղակեց ի ձայն մեծ շուշան։ Գողնէվէլ Ժգ. 24։ 244։
Եւ անցցէ յամենս ժամեսքս ակնայ։ Գողնէվէլ Ժա. 39։ 276։
Եւ ապրեցուսցէ զերկիւղածս անուանն։ Ա՝էոյ Ջ. 9։ 99։
Եւ ասէ դու արքայ տեսանէիր։ Գողնէվէլ Բ. 31։ 248։
Եւ ասեմ ցայն որ զգեցեալն էր զբաւդէնն։ Գողնէվէլ Ժբ. 6։ 277։
Եւ արգելի ի ձէնջ գանձրև՝ և երեք ամամս։ Լ՝ովոյ Գ. 7։ 69։
Եւ բերին վէմ մի և եդին ի վէր գբոյն։ Գողնէվէլ Ջ. 17։ 259։
Եւ դանիէլ եղև մեծ։ Գողնէվէլ Ժգ. 64։ 245։
Եւ դարձուցից ի սուգ զտօնս։ Լ՝ովոյ Ը. 10։ 80։
Եւ եղէցի ի նմա խաղաղութի։ Ա՝էոյ Ե. 5։ 96։
Եւ եղէցի մեացուդքն յակօբայ։ Ա՝էոյ Է. 7։ 97։
Եւ եղէցի յաւուրս յետինս։ Ա՝էոյ Գ. 1։ 93։
Եւ եղջիւրք նր բարձուն։ Գողնէվէլ Ը. 3։ 263։
Եւ ես արկի զձէզ ցաւս ատամանց։ Լ՝ովոյ Գ. 6։ 69։
Եւ ես տր ի ձեռս նր զյուխ կին։ Գողնէվէլ ա. 2։ 246։
Եւ զհիւսիսայինն հալածեցից։ Ցնվելեւոյ Բ. 20։ 109։
Եւ եր այր մի բնակեալ ի բաբէլ ղնս։ Գողնէվէլ Ժգ. 1։ 243։
Եւ ժողովեսցին երկու և երեք քաղաք ընդ մի զգուր։ Լ՝ովո" Գ. 8։ 69։
Եւ ի վր այդորիկ խոովեսցի երկիր։ Լ՝ովոյ Ը. 8։ 80։
Եւ ծանիցէք թէ ի մէջ իսրայէլ եմ ես։ Ցնվելեւոյ Բ. 27։ 110։
Եւ կայի ի վէր ուրացայ։ Գողնէվէլ Ը. 2։ 263։
Եւ հանից զաւրութի նց իբրև զգեզ։ Ա՝էոյ Է. 4։ 101։
Եւ հատուցից ձեզ փոխանակ աժամցն։ Ցնվելեւոյ Բ. 25։ 110։
Եւ հովուեացեք հօտի իւրոյ։ Ա՝էոյ Է. 4։ 96։
Եւ հովուեացեն զասորեստանեայն սրով Ա՝էոյ Է. 6։ 96։
Եւ յերկիր ոչ մերձենայր։ Գողնէվէլ Ը. 5։ 264։
Եւ յոքաս և էաւ զգոմէր։ Ովետոյ ա. 3։ 8։
Եւ տեսիլ յորորդին նմանն է որգաւոյ այ։ Գողնէվէլ Գ. 92։ 250։
Եւ փրկեացէ զքեզ յասորեստանեայ։ Ա՝էոյ Է. 6։ 96։

Ո՛չ ապաքէն՝՝։ Աղաւթ. Գ. 11։ 238։
Ո՛չ դուռտար կանաչից տացէ նմա յապակո՛՝։ Պռնկէի Ժա. 17։ 274։
Ո՛չ էդ չքնաւրա զո տարաբից երկա՛ թիս։ Աւետ. Գ. 13։ 95։
Ո՛չին զոհս ընե՛՝։ Ծննդ. Ա. 16։ 1, 3։
Ո՛չ էն զըրուխն նը՛ չի մարդկանէ։ Նաւասարդ. Բ. 3։ 133։
Ո՛չ երդումն սուտ մի՛ սիրէք։ Ո՛չ ոտարիկ՝ որ հաստատէ զլեռինս։ Աւետ. Գ. 13։ 70։
Ո՛չ ի արդարն՝ ի հաւատոց կէցցէ։ Յիսուսեան Բ. 4։ 145։
Ո՛չխդ քննեցաւ ես՝՝։ Ելք՝՝ Ա. 6։ 117։
Ո՛չ ի լեզէ ծածկեացին՝ ի դժոխս, անտի՛ ձեռն իմ։ Պռնկէի Թ. 2։ 82։
Ո՛չ ի հանի զքէզ յերկրէն Եգիպտացոց։ Աւետ. Գ. 4։ 98։
Ո՛չ ի յաւուր յայնմիկ յորժամ խնդրեցից։ Պռնկէի Գ. 14։ 68։
Ո՞րչ են երկու ձիերն եգիպտացիք։ Ո՛ոտիոյ Գ. 11։ 189։
Ո՞րչ են վէրքդ՝ ի միջ ձեռացդ։ Ո՛ոտիոյ ԺԳ. 6։ 221։
Ո՞չ այլ ինչ խնդրեմ ասէ՝ ես ի ձէնջ ո՛չ զաւակ։ Աղաւթ. Բ. 15։ 235։
Ո՞կին մանկանէն՝ քո մի ի ձեռս աղաւթ. Աղաւթ. Բ. 15։ 235։
Ո՞չ գաւդրդ անարգանաց՝ ի փառացդ արձ՝՝։ Պռնկէի Բ. 16։ 148։
Ո՞ձեռս իւրեանց պատրաստեն՝ ի չար։ Աւետ. Է. 3։ 100։
Ո՞ւղղածդայն արարից՝ ի գերեզմանն քեզ։ Նաւասարդ. Ա. 14։ 132։
Ո՞չխարտուքեի և զհատազուքեի սիրեցէք։ Ո՛ոտիոյ Ը. 19։ 200։
Ո՞մար առ զդիս հարին՝ նայնպէս արասցեն ձեզ։ Աւետ. Է. 14։ 47։
Ո՞ի վիճակ Թագիոյ՝ և՝ի միւսոյ յորում ո՛չ տե՛՝։ Պռնկէի Է. 7։ 69։
Ո՞չ եացեն զոհս՝ և ոչ ըն կայցի զայն։ Աւետ. Ը. 13։ 39։
Ո՞չք նշ իրրև զհաց ագոյ եզ՝ զկոյ նշ։ Աւետ. Թ. 4։ 40։
Ո՞ք աչաց նը՝ Պռնկէի Ը. 5։ 264։
Ո՞չխանասուն ամ՝ մի թէկ պաշ՝ պահէ՝՝։ Ո՛ոտիոյ Է. 5։ 197։
Ո՞չխանասուն եօ՝ նեղորդք հա՝ մառօտեցան։ Պռնկէի Թ. 23։ 266։
Ո՞չխն բեւրանք ձրագաց՝ որ՝ի մը նը։ Ո՛ոտիոյ Գ. 2։ 187։
Ո՞չխնեղորդք եօ՝ն, և եօ՝նէ՝՝։ Պռնկէի Թ. 25։ 267։
Ո՞չխնեղորդ վաթսուն և երկու։ Պռնկէի Թ. 25։ 267։
Ո՞չխնեղորդ մի և կէս եօ՝նեղ՝ բորդի։ Պռնկէի Թ. 26։ 268։

Ո՞

Ո՞մ՝ջարիս նը՝ յիշեցի՝ ապրդ՝ պաշարեցին զնա։ Ելեսի Է. 2։ 34։
Ո՞ւյն հիւան գործեաց՝ և ո՛չ է ա՛ծ։ Աղեսի Ը. 6։ 38։
Ո՞ղբն՝ զորբն և զպանդուխտն՝ մի՛ յաղ՝՝։ Ո՛ոտիոյ Է. 10։ 197։
Ո՞ւծ բաց յիւնէն ո՛չ ծանիցես։ Աղեսի ԺԳ. 4։ 54։
Ո՞ւծ՝ զոր ո՛չ ծանեան հարք նը՝։ Պռնկէի ԺԱ. 38։ 276։
Ո՞ւծ հզօր՝ի տէրդ՝ոջ խաբմ փառասիրեացք։ Պռնկ՝՝։ ԺԱ. 38։ 276։
Ո՞ւրթոյց որ զոգի զօրաբա՝՝։ Պռնկէի Ա. 14։ 170։
Ո՞ւրթուցանեմ զքաղքենացին՝ զաղգ դառն։ Ելք՝՝։ Ա. 6։ 139։
Ո՞ւրթուցեալ է՝ի յամկոց սրբ՝ խրոց։ Ո՛ոտիոյ Բ. 13։ 183։
Ո՞ւրթուցիկ զորդիս քո սիօն։ Ո՛ոտիոյ Թ. 13։ 206։
Ո՞ւրծաթ նշ կորուստ ժառանգեացէ։ Աղեսի Թ. 6։ 41։
Ո՞ւրծաթն իմ և զոսկին՝ առէք։ տարայք՝ի մեհեանս։ Ելք՝՝։ Գ. 5։ 113։
Ո՞ւանս իմ և զորբն՝ն իմ ընկա՝ լարուք։ Ո՛ոտիոյ Ա. 6։ 176։
Ո՞ւերանդի Թագաւորեալ տեսա՝ նեմ ես։ Ո՛ոտիոյ Է. 2։ 190։
Ո՞ւեցցին փեղկս մաղէղէնս։ Ո՛ոտիոյ ԺԳ. 4։ 220։
Ո՞ւ գաւշացայց կերակրոյն ձերոց։

Ո աղօրմաւթի և զգեստ։ տրա
րեք իւրաքան՚։ Ո ոտ՚ Է։ 9։ 197։
Ո աղօրմաւթի կամիմ և ոչ զպա
տարագ։ Ա՚ՂԵՒ Ղ։ 6։ 33։
Ո որս վերաբերեցայ ի տան սէ
րելոյ իմոյ։ Ո ՅՈՎԻՈՅ ԺԳ։ 6։221։
Ո որ եան առեալ՝ առնէիք ծած
կեցէք։ Ա՚ՂՈՒԻՈՅ Բ։13։ 234։
Ո որ օրինակ թէ կարասցէ թա
փել Տաւիթ։ Ա՚ՂՎՈՅ Գ։12։ 67։
Ո որ օրինակ արարեր դուն՝ եղիր
ցի՛ քեզ։ Ա՚ՂԲԷՒ Ա։15։ 118։
Ո որ օրինակ արարեր ի լերին
սրբոյմէ՛ն իմոյ։ Ա՚ՂԲԷՒ Ա։16։ 118։
Ո սիրտս իւրեանց կարգեցին ան
հնազանդս։ Ո ՅՈՎԻՈՅ Է։12։ 197։
Ո սքանչէլիան ապականեացէ։
Գ՚ՈՒԿԷՒ Ը։ 24։ 265։
Ո քաւակարս կորտուեան նո՛ւ։
Գ՚ՈՒԿԷՒ ԺԳ։41։ 280։
Ո որ Թողնէ՝ անխոհր լինել՛ի
պտնկուԹի՛ն։ Ա՚ՂԵՒ Գ։10։ 24։
Ո որ Թողնէ։ որդիք օտարք
ծնան նո՛ւ։ Ա՚ՂԵՒ Է։ 7։ 28։
Ո տղայս նո՛ր զքարի՛ Հարցեն։
Գ՚ՈՒԿԵՒ Գ։10։ 136։
Ո վասս նո՛ւ յանարգուԹի՛ Հա
սուցից։ Ա՚ՂԵՒ Գ։7։ 23։
Ո օրասցի Թգուրն Տարաւայ։ և մի
յիշեսանցն զօր՚։ Գ՚ՈՒ՚՚ ԺՈՒ։5։ 273։
Ո օրասցին ձեռք ձեր՝ որ լսեքդ
զաանս զայս՛ի բե՛րա՚։ Ո ոտ՚՚ Ը։9։199։
Ո օրացան՝ ի վե՛ր քո սրք խաղալ
զուԹի՛ք քոյ։ Ա՚ՂԲԷՒ Ա։7։ 117։
Ո օրացուսցէ զուսխտ բազմաց։
Գ՚ՈՒԿԷՒ Ի։26։ 268։
Ո օրացուցի զբազուկս նո՛ւ՝ ի վե՛ր
իմ խոտրէ՛՚։ Ա՚ՂԵՒ Է։15։ 37։
Ո օրուԹի՛ ևւծ և Հանճար տուեա
նեա՝։ Գ՚ՈՒԿԷՒ Ա։1։ 269։

Ա

Ա՚Ղ՛ի յոպպէ և եգիտ նաւ։
Ե՚ՕՒՈՒՈ Ա։3։ 121։
Ա՚ր եմիւմ իբրև զազաւնի անմիտ՝
որոյ ոչ էոյճ սիրտ։ Ա՚ՂԵՒ Է։11։ 35։
Ա՚ր վերագ մի մեծ՝ և պաշտեին
զնա բաբե՛լ՚։ Գ՚ՈՒԿ՚՚ ԺԳ։22։ 278։

Բ

Բ մկեք զգենի՛ք իւ զովք օծանի՛ք։
վե՛ր այսորիկ՛ի գե՛՚։ Ա՚ՂՎ՚՚ Ղ։6։ 75։
Բնդ առաւօտս ընկեցաւ Թագա
ւորն իէ՛լի։ Ա՚ՂՎՈՅ ԺՈ։1։ 48։
Բնդ աստիճանս և ընդ սեղանս
լացցեն քահանայք։ Ե՚ՕՎԻ՚՚ Բ։17։108։
Բնդէր ծանեար զլար՝ մի Թէ
Թագաւո՛ր։ Ա՚ՂՎՈՅ Գ։9։ 94։
Բնդ քեզ Հանձեցայ՝ասէ տէր աստ՚՚։
Ա՚ՂՎՈՅ Բ։24։ 175։
ԲնԹասցի գՀետ Համանեաց իւ
րոց։ և մի՛ Հասցէ նո՛ւ։ Ա՚ՂԵՒ Բ։7։ 13։
ԲնԹասցին խնդրել զան տո՛ւն և
մի՛ գտցեն։ Ա՚ՂՎՈՅ Ը։12։ 81։
Բնկալարուք զնշան՝ և ոչ սատա՚՚։
Ա՚ՂՈՒԻՈՅ Գ։ 7։ 164։
Բնկէց զվէմն կապարեայ՛ի բե
րան նո՛ւ։ Ո ՅՈՎԻՈՅ Ե։8։ 190։
Բնկեցին զկարասին՛ի ծովանդր։
Ե՚ՕՒՈՒՈ Ա։5։ 121։
Բնկեցից՛ի վե՛ր քո զպղծուԹի՛ա
և զաղտե՛՚։ Կ՚ՈՒՈՒԻՈՅ Գ։6։ 135։
Բնկղմեցաւ իէ՛լ արգ այժմ
եղև։ Ա՚ՂԵՒ Ը։8։ 38։
Բնտրեցի յամ ազգաց՝ վե՛ր այսո
րիկ իմոյ։ Ա՚ՂՎՈՅ Գ։2։ 66։
Բնտրեացին և սպիտակացին և
փուձեացին։ Գ՚ՈՒԿԷՒ ԺԲ։10։ 277։
Բստ պարարտուե՛ երկրի իւրեննց
կանգնեցին տրէ՚։ Ա՚ՂԵՒ Ա։1։ 43։

Գ

Գ՚ադաւոր յաղԹո՛ղ եմ՛ես ասէ
տէր։ Մ՚ՂՒՈՒ ա։14։ 232։
Գ՚ադաւոր յարիցէ ժպրՀ և
րնաօք։ Գ՚ՈՒԿԷՒ Ը։23։ 264։
Գ՚ադուցին քաՀանայք զՀանա
պարՀ զի զանս՚՚։ Ա՚ՂԵՒ Ղ։9։ 33։
Գ՚աղեսցեն զնո՛ւ քարամբք պաղ
սա՚՚։ Ո ՅՈՎԻՈՅ ԹՀ։15։ 107։
Գ՚արախեցան վէրք քո և չի՛ք
բժշ՚՚։ Կ՚ՈՒՈՒԻՈՅ Գ։19։ 137։
Գ՚ազնի ոչ տացե զպատուՀ իւր։
և

և մի»։ Աբեղեան ՟Ը։ 17։ 154։

Թէ՛ տաճարք զարբիա և սիրե-
ցաք զնա»։ Նալեան Է։ 15։ 73։

Թէ՛ բարձրացեալ իբրև
զարծուծ։ Աբեղեան ա։ 4։ 116։

Թէ՛ գողոց մտեալ եր առ քեզ։
Աբեղեան ա։ 5։ 117։

Թէ՛ կիծողք մտեալ էին ՚ի քեզ։
Աբեղեան ա։ 5։ 117։

Թէ՛ մատուցանէք զկոյրն ՚ի պա-
տարագ՝ չիցէ՞ չար»։ Ածո՛ ա։ 8։ 230։

Թէ՛ իբրև արդեօք ինձն իբրև զա-
ւազ ծով»։ Աղեքս ա։ 10։ 10։

Թէ՝նշանակք առն ընտանիք իւր։
Աբէղայ Է։ 6։ 110։

Թէ՛ռիկն։ եկեսցէ իբրև զՀա-
յկեմ»։ Աղեքս ժա։ 11։ 50։

Թէ՛օձաթափումն՝ ձկտումն՝ և սուլ
կումն սրտի»։ Նարե՛՟՟ Բ։ 10։ 134։

Ո

Ոչանիք նր երկաթիք, ուսուերք՝ և
մանրեր»։ Պետէրէն Է։ 7։ 261։

Ոչառանգեսցեն զքաղաքս նա
գեբայ»։ Աբեղեան ա։ 20։ 118։

Ոչառանգեսցեն նագեբացիք ըզ
լեառն եսաւայ»։ Աբեղեան ա։ 19։ 118։

Ոչառանգեսցեն տունն յակոբու
զԱռանգիչս»։ Աբեղեան ա։ 17։ 118։

Ոչղովեաց զնա իբրև զբրան ՚ի
կալ»։ Աբէղայ Բ։ 12։ 95։

Ոչղովեացին բնակիչք երկրի՛
զի հաս»։ Յովհէս Բ։ 1։ 106։

Ոչղովեցարուք՝ և խնդրեցիք
ազգք»։ Սոփոնիա Բ։ 1։ 161։

Ոչղովեցից զամ ազգս ՚ի ձորն
յովսափաթու։ Յովհէս Գ։ 2։ 112։

Ոչղովեցից զմանրեալն և զկէ-
ռացեալս։ Աբէղայ Գ։ 6։ 94։

Ոչղովեցից զմանրեալն քո՝ վայ՛
որ նախա»։ Սոփոնիա Գ։ 18։ 165։

Ոչղովուրդ իմ իբրև զքահանայն
հակառակօղ»։ Աղեքս Գ։ 4։ 22։

Ոչղովուրդ իմ՝ զի՞ արարի քեզ։
Աբէղայ Ղ։ 3։ 98։

Ոչղովուրդդ այդ ասէ, օչ է հասէլ
ժամանակ»։ Նահեղայ ա։ 2։ 169։

Պ

Պ՚ի բաղում պատնկութէ պտուղիկ
գեղապանծ»։ Կոստեղայ Գ։ 4։ 135։

Պ՚ի բաց արարէք զՀանգերձս ողջ
ուղիս»։ Ո՞ ոչբէղայ Գ։ 4։ 184։

Պ՚ի բժշկել ինձ զիրէլ յայտնեա
ցին ջուրն»։ Աղեքս Է։ 1։ 34։

Իբրև գնաց երից աւուրց ՃաՃ
նապարՀ։ Յօհաննա Գ։ 4։ 125։

Իբրև զանոյշանա յարձակեա
ցին։ Յովհէս ա։ 7։ 107։

Իբրև զազաւնիս ՚ի սրտից իւ
րեանց մնչեցին։ Կոստեղայ Բ։ 7։ 133։

Իբրև զառաւօտ պատրաստա
կան։ Աղեքս Գ։ 3։ 31։

Իբրև զնաւազող յանապատի գոմ
զիրէլ։ Աղեքս Ի։ 10։ 42։

Իբրև զՆա Թռեաւ և փառք
Նէ ՚ի տո»։ Աղեքս Ի։ 10։ 42։

Իբրև զՃանաչող ՚ի կռԹս։
Աբէղայ Է։ 1։ 100։

Իբրև զվայրկեան յայսկոյս յան
կոյս ընԹանան։ Կոստեղայ Բ։ 4։ 133։

Իբրև յարիցէ՝ Թագաւորութի
նէր փշրեացին։ Պետէրէն Ժա։ 4։ 273։

Իբրև զշաչեան կառաց ՚ի վէր գլխաց
լերանց։ Յովհէս Բ։ 5։ 107։

Իբրև զտեսիլ երիվարաց տեսիլ
նէր։ զՆահ»։ Յովհէս Բ։ 4։ 107։

՚Ի գալ յաբհոնեական սպա-
րսուԹէ։ Պետէրէն Ի։ 24։ 267։

՚Ի գլուխս լերանց զՀնէին և՚ի
վէր բլրոց զՆուհիս։ Աղեքս Գ։ 13։ 25։

՚Ի ժամանակ՝ ՚ի ժամանակս՝ և՚ի
հետ»։ Պետէրէն ԺԲ։ 7։ 277։

՚Ի ժամանակի վաղՃանի՝ ոգորեացի
ընդ սրբ»։ Պետէրէն ԺԱ։ 40։ 276։

՚Ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ
միքայէլ։ Պետէրէն ԺԲ։ 1։ 276։

՚Ի ժամանակին յայնմիկ փրկեցից
զՀնէ»։ Սոփոնիա Գ։ 19։ 166։

՚Ի լեառն սիռն եղիցի փրկու ԹիւՀ։
Աբեղեան ա։ 17։ 118։

՚Ի լսելն իմում զբարբառ բա-

Նից նր։ Վահէէլ Ա. 9։ 270։
Ի խօսիլ նր ընդ իս բան եանից այսոցիկ։ Վահէէլ Ա. 15։ 270։
Ի ծագել արև ու հրամայեաց ամ հողմոյ խորշակի։ Յօան" Գ. 8։ 128։
Ի ծրարս ծակոտեալս ժողո վէր։ Ներէէս Ա. 6։ 169։
Ի կատն առաջինս ձիք աշխատ։ Ո՟ոտիս Զ. 2։ 191։
Ի կատն երկրորդս ձիք սեաւք։ Ո՟ոտիս Զ. 2։ 191։
Ի կատարել ցրման ձեռին ժո զովրդեանն սրբե" Վահ" Ժբ. 7։ 277։
Ի կատարել մեզաց նոցա։ Վահէէլ Ը. 23։ 264։
Ի հանձարեղինացն տկարասցին։ Ի փարձ" Վահէէլ Ժա. 35։ 276։
Ի ձայն օրհնութեանն և խոստո վանութեան։ Յօան Բ. 10։ 125։
Ի ձեռն մարգարէից նմանե ցայց։ Ներէէս Ժբ. 10։ 52։
Ի ինքեան տեսանէ և մարգարէի։ Վահէէլ Ի. 24։ 264։
Իմատուածք ծագեացին իբրև զլու"։ Վահէէլ Ժբ. 3։ 277։
Իմէ արձաքի և իմէ ոսկի ։ասե տեր։ Ներէէս Բ. 9։ 172։
Ի մէջ ազգաց բազմաց իբրև զառիւծ։ Ներէէս Ե. 8։ 97։
Ի մէջ երկուց գազանաց ծա նիցես։ Ներէէս Գ. 2։ 150։
Ի մէջ խաչին անուանի և իբրև զկո"։ Ներէէս Ե. 8։ 97։
Ի յարկս նից փուշ բուսցին։ Ներէէս Ի. 6։ 41։
Ի նեղութեն համաձ ազազակեցի առ աւր։ Յօանան Բ. 3։ 124։
Ի նեղութեն իւրեանց կան խեացեն։ Ներէէս Զ. 1։ 30։
Ի նեղբս կրեցիք՝ ես արաքս փչե"։ Ներէէս Ա. 9։ 170։
Ի նմանութեն որդւոյ մարդոյ մերձեհնայր ի չը"։ Վահէէլ Ժ. 16։ 271։
Ի նուաղիլ հոգւոյ իմոյ կար գացին։ Յօանան Բ. 8։ 125։
Ինքն ևլանէր։ նաժիշտք իւր ա ռաջի։ Սաաուէոյ Բ. 7։ 133։
Ինքն հաստատեացի քան զԹագա ւորս հիւսոյս։ Վահ" Ժա. 8։ 273։
Ինչան թագաւորութեն պարսից կայր հակա"։ Վահէէլ Ժ. 13։ 270։
Ինչանք նր իբրև առիւծունք գոչես"։ Սոֆոնէոյ Գ. 3։ 163։
Ի պահու իմում կացից՝ և ելից ի վր վիմի։ Ներէէս Բ. 1։ 144։
Իջի յերկիր, որոյ նիգք իւր ալինք յաւիտենից։ Յօանան Բ. 7։ 124։
Ի սիոն դիմեալ ապրեցարուք։ Ո՟ոտիս Բ. 7։ 182։
Ի սիոնի ելցեն օրէնք՝ և բան ա՟ն յԵրեմ։ Միխէոյ Դ. 2։ 93։
Ի սկզբան ալօթից քոց ել պատգամ։ Վահէէլ Բ. 23։ 266։
Ի՟ դարձաւ ի բարեաց Հալա ծես"։ Ներէէս Ը. 3։ 37։
Ի՟լի (կոյսն) կործանեցաւ յերկրի իւրում և չիք ոք։ Ներէ" Ե. 2։ 71։
Ի սրտի իւրում մեծամտեացն։ Վահէէլ Ը. 25։ 265։
Ի վր ամենց Հարց իւրոցն զմոաւ ածցէ։ Վահէէլ Ժա. 37։ 276։
Ի վր գառանց այցելութի արա րից։ Ո՟ոտիս Ժ. 3։ 208։
Ի վր Հովուաց բարկացաւ սրբտ մաութի իմ։ Ո՟ոտիս Ժ. 3։ 208։
Ի վր նց Հեղից իբրև զջուր զասպատակ իմ։ Ներէէս Ե. 10։ 29։
Ի վր պատուհանաց նր վիճակս արկ"։ Սաաուէոյ Գ. 10։ 136։
Ի վր միոյ վիմին եօթն աչք են։ Ո՟ոտիս Գ. 9։ 185։
Ի տանէ ամ քաւմն ջնջեցից զգրո"։ Սաաուէոյ Ա. 14։ 132։
Ի տէղ ոզի յայտնի տաց խաղաղութի։ Ներէէս Բ. 10։ 171։
Ի տկարանալ նց օգնութի սակաւ գացեն։ Վահէէլ Ժա. 34։ 276։
Ի տօնս բարեաութեց և ուրախ եղկնիք։ Ո՟ոտիս Ը. 19։ 200։
Իւաւնա արարիք՝ և զարդա

բուլթի խնդրե՞ն։ Սոփոկլ ք. 3։ 161։
Արաւունք օրինացն ոչ հիներն ի նմա։ Գաղիկէ ք. 26։ 268։
Ագի՞ թէ արդարասի կաշառօք անօ՞։ Սէթէ գ. 11։ 99։
Ագի՞ թէ խաբեցեալ մարդ զնա՞ւ և դուք խա՞։ Աղաթիա գ. 8։ 238։
Ագի՞ թէ յայտնեացի ինչ՞ի վէր կալոյ։ Կիպէոյ բ. 19։ 174։
Ագի՞ ժամանակ բնակիլ՞ի տունս գմբեթի՞։ Կիպէոյ ա. 4։ 169։
Ագի՞ թէ յաւելից Հայիլ՞ի տաճ ձար սբ քո։ Յօհաննա բ. 6։ 124։
Ա՞ւ բարկացուցաք զնա՝ յասելն ձեր։ Աղաթիա բ. 17։ 236։
Ա՞ւ կանխեցցից առնոր ապաւի՞։ Սէթէ գ. 6։ 99։
Աբրաքանչիւր (գարձան) ի՞ ձանաչ պարո՞։ Յօհաննա գ. 8։ 126։
Աբրաքանչիւր զիւր ճանապարհ գնացին։ Յելիսէոյ ա. 7։ 107։
Աբրաքանչիւր զընկեր իւրն նեղէ լսէն զնէն։ Սէթէ է. 3։ 100։
Աբրաքանչիւր չար ընկերի մի՞ խար՞։ Յ ՚ոթիոյ ը. 17։ 200։
Ի փոր կնոջն զ՚ոխ, սիւն և զերիս գիշեր։ Յօհաննա բ. 1։ 123։
Ի քաղաքէ՝ յորմէ ելանէին ե, սեացգ ճ։ Կիղէոյ ե. 3։ 71։
Ի բաւել ամ՚արտութեց։ Գաղիկէ ք. 2.։ 267։

Ա

Արեգից զքեզ, ինչ իբրև զա՚ղնն։ Յ ՚ոթիոյ ք. 13 206։
Ագիկ և սպացարուք աւքեան որք ըմպէք։ Յելիսէոյ ա. 5։ 104։
Ա՞ւ է ինձ մեռանի՞լ՝ քան թէ ինչ՞ մկնդա՞։ Յօհաննա գ. 3։ 127։
Ա՞ւ էր ինձ մեռանի՞լ՝ քան զայս կեանս իմ։ Յօհաննա գ. 8։ 128։
Երինք շարժեցան ի նմանէ. և բլուրք։ Աղաթիա ա. 5։ 130։
Երինքն և ին լերինք պղնձիք։ Յ ՚ոթիոյ գ. 1։ 191։
Իմ՚ելնամ հալանի՞ ի վէր ղէմոյ։ Յօհաննա գ. 6։ 128։
Ի՞նչ քեզ ջուր պաշարմանն։ և պնդեա՞։ Աղաթիա գ. 14։ 136։
Ոչ՚այ յասնկէն՝ որ զղեցիկն էր զբագէնն։ Գաղիկէ ժ՚ք. 7։ 277։
Ոչ՚արուք բլուրք զդատաստան ան՞ն։ Սէթէ ք. 2։ 98։
Ոչ՚արուք զայս ծերք՝ և ունկն դիք ամ՚րնա՞։ Յելիսէոյ ա. 2։ 104։
Ոչ՚արուք՝ որք նեղիք զոնանկն։ Կիղէոյ ը. 4։ 80։
Ոչ՚արուք քահանայք և տուն դաւթեան՝ զի ընդ ձեզ Աղեթ է. 1։ 27։
Ոչ՚աւ ինձ յորովայնի դժոխոց։ Յօհաննա բ. 3։ 124։
Ոչ՚աւուր արարեք ձեզ զլոյս գիտասցէ։ Աղեթ ժ. 12։ 47։
Ո՞ր ազգ՝ ո՞ հանդերձեացեք զքաղաք։ Սէթէ ք. 10։ 99։
Ո՞ր սիր ձայնի իմոյ։ Յօհաննա բ. 3։ 124։
Ոչին (զտունս իւրեանց) ամբաւ լրտեսել թէքք։ Սէթէ ք. 12։ 100։
Ցուցից զտունդ զայդ փառաց։ Կիղէոյ բ. 8։ 171։
Ցոչին կալք ցորենոյ՝ և զերգին հնձանիք։ Յելիսէոյ բ. 24։ 110։

Ս

Սայտասջիք իբրև որթք արձակ՞։ Աղաթիա գ. 2։ 240։
Սաւարեացի ի վէր նոյ տիւ։ Սէթէ գ. 6։ 92։
Սկսաք՝ ամառ արար զիս և խօսեցաւ ընդիս։ Գաղիկէ ք. 22։ 266։
Սկսաք՝ երգել ի գրուց։ Գաղիկէ ք. 2։ 265։
Սկսաք լինիցիս յերից բանին տալ պատաս՞։ Գաղիկէ ք. 25։ 267։
Սնայեցեր դու ի դժմենիդ։ Յօհաննա գ. 11։ 129։
Սնդա՝ և ուրախս լեր գուսաստր աիօնի։ Յ ՚ոթիոյ բ. 10։ 182։
Սնդաւասցէ սիրտ նոյ իբրև ի գինւոյ։ Յ ՚ոթիոյ է. 7։ 209։
Սնդրեցեք զաարի՝ և մի՝ զար,

զի կեց". Նաւակ Ե·14· 73·

Խնդրեցէք զնա (զՅիսո՛) և կեցջէք. Նաւակ Ե·4·և·6· 71·

Խնդրեցէք զՅիսո՛ մինչև եկեսցեն ձեզ Ածեալ Ժ·12· 47·

Խնդրեցէք ի՞նչպէ անձրեւ ըստ ժամանակաց. Օ ՟ոթրեայ Ժ·1· 208·

Խնդրեցին զնա՝ և՛ի տան իմում գոհին զնա· Ածեալ ԺԲ·4· 51·

Խնդրեցից ՚ինմանէ վրէժ զա՟ւուրցն քա՟". Ածեալ Բ·13· 15·

Խնդրեցից զվրէժ յԱլիսանաց՝ և՛ի տանէ Թագաւորին, յամե՛ն ազգեցեալ են". Մատթէոս Ա·8· 158·

Խնդրեցից վրէժ ՚ինմանէ ըստ Ճանապարհաց նր. Ածեալ Բ·9· 24·

Խնդրեցից բառնալ զնմա ազգս եկեալս ՚ի վր. Օ ՟ոթրեայ ԺԲ·9· 218·

Խոնարհեսցի անդ ըստ առաւրց տղայոցն իւ". Ածեալ Բ·15· 16·

Խոնարհեսցի հպարտութիւն իշխի. Ածեալ Ե·5· 27·

Խորշակաւոր սերմանեցին, և կորն ՟անաւմն նց. Ածեալ Ը·7· 38·

Խորտակե՛ զորթն քո շարին, բարկացա՟". Ածեալ Ը·5· 38·

Խորտակեսցի աղեղն պատե՟ բաղմողի. Օ ՟ոթրեայ ԼԹ·10· 204·

Խորտակեցից զգաւազան նորա ՚ի քէն. Նաւում Ա·13· 132·

Կ

Կամիջ տրտմեցուցի զքէզ. Ածեալ Ղ·3· 98·

Կայր ՚ի տարակուսի՝ և քաղէին ոգիք նր. Յովհան Գ·8· 128·

Կատարած ամբարշտաց Հասցե. Նաւում Ա·9· 140·

Կարգեցէք զսիրտս ձեր ՚ի ժա՟մանակս ձեր. Նահում Ա·5· 169·

Կարգեցէք զսիրտս ձեր յորէ յայսմանէ. Նահում Բ·19· 174·

Կարգեցից զնա իբրև զանապատ. Ածեալ Բ·14· 15·

Կարգա՛ զոր ասէ քո·թէրևա՟ սպրեց". Յովհան Ա·6· 121·

Կարծօղն և արհամարհօղն այր ամբարտաւանն է. Առակ Բ·5· 145·

Կացցէ յերկրին սաբմայ և վահ՟ Ճանեսցի. Դանիէլ Ժ·16· 274·

Կացցեն ոտք նր՝ յաւուր յայնմիկ ՚ի լերինն Ձիթե". Օ ՟ո՟" ԺԲ·4· 225·

Կերան օտարք զզօրութիւնս նր, և նա ոչ գի". Ածեալ Է·9· 35·

Կերիցէ զքէզ հնար, և սատակեա՟

Կօսեցաւ նոր ՚ի ձեռն անգէի մարգարէ". Նահում Բ·2· 170·

Օ

Օգտեսցէ ձեզ երկիւղածացա՟սրե". Մաղաքի Գ·2· 240·

Օձաձկեսցէ զքէզ ամեթ, և ջըն՟ջեա". Ըզեկիէլ Ա·11· 117·

Օձաձկին զերկինս փառք նր. Ածեալ Գ·3· 150·

Օձանիցեն քանանայիքն զնաշխինա պաՀ". Օ ՟ոթրեայ Ժա·14· 214·

Օձանացուցին զահանջս իւ՟ րեանց առ". Օ ՟ոթրեայ Է·11· 197·

Օձանացուցէք ինձ զբանս ձեր՝ կամ զգատ". Մաղ" Գ·13· 239·

Օձասցեայ ինձվն կնոջ և՛ի ձեռն կնոջ. Ածեալ ԺԲ·12· 53·

Օձասյ ասն եմես. և զոր ասՀ երկնից պաշտե՛մ. Յօնա" Ա·9· 122·

Օձոյն առաբևևս խոտվել էր. Յօնաս Ա·10· 122·

Կործանեցից զաթոռս թագաւորաց։ Ագէի բ. 23։ 174։

Կորուսից զիմաստութիւն յերկրին եդեմայ։ Աբդիա ա. 8։ 117։

Կրկնեալ զաղաչեսն, և կայասցի ընտրա՞։ Ամովս է. 11։ 72։

Կրօնք նոր յօտարութիւս համարեցան։ Ղեւտ ը. 12։ 39։

Խ

Խաղարք հազարաց պաշտեին գնա։ Դանիէլ է. 12։ 262։

Խամբաւք և տագնապաւք ձեռակեր ցին։ Դանիէլ ժա. 44։ 276։

Խաղած եցայք առանց ուրուք հալա՞։ Ամովս բ. 11։ 90։

Խայեցարուք ի բազում՝ և եղև սակաւ։ Ագէի ա. 9։ 170։

Խայեին չաձս օտարս, և սիրեին կատպս չամ՞։ Ովսէի գ. 1։ 19։

Խանգուցին զարտմուտքի իմ յերկիրին հիւ՞։ Յովէլի ը. 8։ 192։

Խանգերձ նր սպիտակ իբրև զձիւն։ Դանիէլ է. 9։ 262։

Խանից զաս սակ որ աներնակալ, և մոցե ի տունս։ Յովնա՞ է. 4։ 190։

Խանից զնս ընդ ամազաս զորս ոչգի՞։ Յովէլի է. 14։ 198։

Խասեալ են աւուրք վրէժխնդրութեն քոյ։ Ովսէի թ. 7։ 41։

Խասից ի վր ձեր գաւաստատաւս։ Ամովս գ. 5։ 237։

Խասցե որ ած իմ և ամ սբք ընդ նմա։ Յոթէլ ժգ. 5։ 224։

Խատուցից զխատուցումն ձեր ի գլուխս ձեր։ Յովելի գ. 5։ 113։

Խատուցից վրկութիւն նոն։ Յօնան բ. 10։ 125։

Խարեք փայտ, և չինեցէք զտունդ։ Ագէի ա. 8։ 169։

Խարի զձիզ անպտղութիւն և խորշակաւ։ Ագէի բ. 18։ 174։

Խարի զբիզ սպականութիւն վերազայ։ Ամովս գ. 13։ 100։

Խարից զհովիւն և զցրուեցին խաչնիքն։ Յոթէլ ժգ. 7։ 222։

Խար

ցէ զքէզ սուր։ Նաւում գ. 15։ 136։

Կերիցէ սուր զառիւծս քո։ Նաւում բ. 13։ 134։

Կերիցեն իւրաքանչիւր զմարմինս ընկ՞։ Յոթէլ ժա. 9։ 212։

Կերիցեն և մի՛ յագեսցին, պատրաստեցան և մի՛ յագի՞։ Միք՞. 10։ 24։

Կերիցես և մի՛ յագեսջիր։ Միխէի չ. 14։ 100։

Կնքեա զտեսիլդ՝ զի յաւուրս բազումս կ։ Դանիէլ ը. 26։ 265։

Կշի՛ռ մի կապարեայ ամբարձեալ՝ և կին մի նրա՞։ Զաքար է. 7։ 190։

Կշիռք անիրաւութեանց ի ձեռս քանանու։ Ովսէի ժբ. 7։ 52։

Կռուեցին զվարձս իմ երեսուն արծաթով։ Յոթէլ ժա. 13։ 213։

Կոխեսջիք զանօրէնս, և եղիցին մխիր։ Մաղաքի գ. 3։ 240։

Կոծեսցին ի վր նր կոծ իբրև ի վր սիրելոյ։ Յոթէլ ժբ. 10։ 218։

Կողոպտեցէք զազգս բազում, և զբեզ կողոպտեսե՞։ Միք՞։ բ. 8։ 146։

Կոչեա զանուն նր յերզայէլ։ Ովսէի ա. 4։ 8։

Կոչեա զանուն նր՝ ոչ ժողովուրդ իմ։ Ովսէի ա. 9։ 9։

Կոչեա զանուն նր՝ ջողրմեալ։ Ովսէի ա. 6։ 8։

Կոչեսջիք ամբեան զընկերս իւր։ Յոթէլ չ. 10։ 186։

Կոչեսցե զնս այր իմ, և ոչ կոչես՞։ Ովսէի բ. 16։ 16։

Կոչեսցե եհմ քազաք ձշմարիտ, և լեառն։ Յոթէլ ը. 3։ 198։

Կոտորեցէք զխոխս ձեր ի սուր սերս։ Յոելէլի չ. 10։ 113։

Կոտորեսցեն զսուսերս իւրեանց ի խոս՞։ Ամովս չ. 3։ 93։

Կոտորեցից զանասուդ ի միջի քումմ՞։ Ամովս է. 13։ 97։

Կործանեցի զձէզ և ոչ գարձաք րուբ առիս։ Ագէի չ. 11։ 70։

Կործանեցից զկառս և զհեծեալս։ Ագէի բ. 23։ 174։

Լ. Բ.

Տարցուկք այ էղիցին ի քեզ։ Մ Խոյ Է. 11։ 97։

Տարց օրէնս ի քահանայից, և ասասցես։ Նէեմ Բ. 12։ 172։

Տաց ցանկութեն այ կիրայ. և միս և գինի։ Դանիէլ Ժ. 3։ 269։

Տաւատացին արք Նինուէացիք յԱստ. Յովնան Գ. 5։ 126։

Չեծելուն ի քեզ քո և էանելդ՝ փրկութեի էղիւ։ Սիմ" Գ. 8։ 152։

Չէղան զինեւ ջուրք միչեւ յոդս։ Յովնան Բ. 6։ 124։

Չեռաւորէն ի նոցանէ եկեսցեն։ Ո ՟ւտիաս Ղ. 15։ 195։

Չինաւորքդն Նաւեր։ Դան" Է. 9։ 262։

Չոգին իմ որ կայր ի միջի չերեսաց Նէեմ Բ. 6։ 171։

Չող ի գլուխ լերուք ի վր կատակա"։ Մ Խոյ Ղ. 10։ 87։

Չողմք երիվարք են նր, և ամպք փոշի ո"։ Նաւում Ա. 3։ 130։

Չպարտասցի ի վր ամ ածող, և՝ի վր այն ատտուածոց։ Դան" Ժա. 36։ 276։

Չպարտասցան սրտիւք իւրեանց. վ այնորիկ մ"։ Եվեղ Ժգ. 6։ 54։

Չպարտեցի սրտի քոյ բարձրա ցոյց զքեզ։ Աբդ" ա. 3։ 116։

Չրամայեցաւ ի ձուկն վիշապ ձկանն՝ և ելիցէ։ Յովնաս Բ. 11։ 125։

Չրամանն էտ ած գ.մեռնդն, և եղ ի վր։ Յովնաս Գ. 6։ 128։

Չրամանն էտ ած օրդանն՝ առաջ ասուն։ Յովնաս Գ. 7։ 128։

Չրամանն էտ ար կիսին մեծի կլանել։ Յովնաս Բ. 1։ 123։

Չրատպարակք քաղաքին լցցին պատա"։ Ո ՟ւտիաս Ը. 5։ 198։

Չրովնահանձու իմոյ մաչեսցի՛ ամբո"։ Սոփոնիա Գ. 8։ 164։

Չրովնահանձու նր մաչեսցի ամ։ Սոփոնիա ա. 18։ 160։

Չ

Չայն աւուր ան իսիատ՝ և դառն։ Սոփոնիա ա. 15։ 160։

Չայն Հարուածող, ձայն չարժման անուն։ Ղաւսում Գ. 2։ 135։

Չայն ան ի վր քաղաքի կոչեա ցի։ Մ Խոյ Ը. 9։ 99։

Չայքք Հնչեցին ի ձորն դատաստանի։ Յովելիայ Գ. 14։ 114։

Չայն ողբալոյ հովուաց, զի թշուա"։ Ո ՟ւտիաս Ժա. 3։ 210։

Չգեցից զձեզն իմ ի վր հիւսոյ։ Սոփոնիա Բ. 13։ 162։

Չեզ միայն ճանչ ժամանակ բնակել ի տուընս գմբեթի։ Նէեմ ա. 4։ 169։

Չեռն ձգեալ առիւ կանգնեաց զնս։ Դանիէլ Ժ. 10։ 270։

Չեռք զօրաբաբելի հիմն արկին տաճ։ Ո ՟ւտիաս Գ. 9։ 189։

Չորք և հնձնք երկրի։ զի դատաչ ան ի ն։ Մ Խոյ Չ. 2։ 98։

Չորք հալեսցին երբև զմոմ առջի հրոյ։ Մ Խոյ ա. 4։ 86։

Ք

Քանաչէ զերկիւղածս իւր։ Նաւում ա. 7։ 131։

Քառագոյնք նր իբրև զղոյս եղեցին։ Զքարիա. Գ. 4։ 151։

Օ

Օտեւս առնս նաւապետն՝ և ասէ։ Յովնաս ա. 6։ 121։

Օտուցանէք ի սեղան իմ հաց պղծուածք։ Մաղաք ա. 7։ 230։

Օրգարեկ նր այսակերպ, որ համա"։ Սոփոնիա Գ. 4։ 163։

Օրսին նր ծովագոյն. և երեսք նր իբրև զտես"։ Դանիէլ Ժ. 6։ 269։

Օձ եղիցին փոսք տանդ այ դարիկ վերջինն քան զառա"։ Ջինն։ Նէեմ Բ. 10։ 172։

Օձ ես ար ած դանիէլի։ Դանիէլ Ժգ. 40։ 280։

Օրժեսցէ զնս ած՝ զի ոչ լուան նմա։ Եվեղ Թ. 17։ 43։

Օրհնեցյ յաչաց քոց։ Յովնաս Բ. 5։ 124։

Օրկացաւ զպատուհանն իւր. և նստաւ ի վր"։ Յովնաս Գ. 6։ 126։

Օրձեհնայցէ պիղծն կամ սբն

Եսաւայ։ Ա Բէէ՚ ա։18։ 118։

Մի՛ մտանիցես ընդ դրան ժո-
ղովրդոց։ Ա Բէէ՚ ա։13։ 118։

Մի՛ յամրասցի և մի՛ եղկիցի նա՝
նորա։ Գ Նէէ՚ ժ։17։ 274։

Մի՛նչդեռ ես խօսէի՛ և յաղօթս
կայի։ Գ Նէէ՚ թ։20։ 265։

Մի՛նչև եդեալ քար ի՛ քարի վը
տանաւորիդ սոն։ Ա Նէէ՚ ը։16։ 173։

Մի՛նչև ի՛ սահմանս առաքեցին
զքեզ։ Ա Բէէ՚ ա։7։ 117։

Մի՛նչև ապականեսցին և խնդրեալ
ցեն զերեսս իմ։ Ա Լէէ՚ է։15։ 29։

Մի՛նչև ի՛ ծայրս անկանիցն ապա-
կանութիւն։ Գ Նէէ՚ թ։26։ 268։

Մի՛նչև ի՛ հիմն իւրեանց խո-
պանաս"։ Գ Սոփ՚ ա։10։ 131։

Մի՛նչև ի՛ վախճան պատերազմին
համառ"։ Գ Նէէ՚ թ։26։ 268։

Մի՛նչև յիւրք ոչ ողորմեսցես ի՛
վը եէմն։ Յ Հոբ՚ ա։12։ 178։

Մի՛նչև յիւրք սը աղաղակիցէ մ՚
և ոչ լսէ"։ Ա Բէէ՚ ա։2։ 138։

Մի՛նչև տեսանիցէ Թէ՚ զի՞նչ
լինիցի։ Յ Հոան՚ է։5։ 128։

Մի՛նչև ցելրք իցէ վախճան
աքանչելեացդ։ Գ Նէէ՚ ժ։6։ 277։

Մի՛նչև ցվախճան և ցտագնապ։
Գ Նէէ՚ թ։26։ 268։

Մի՛շտ կոտորել զազգս ոչ իմաց
եսցե։ Ա Բէէ՚ ա։17։ 143։

Մի՛ ոտնչար լինիր ինձ Թէ՚նամ
իմ՝ զի գլս"։ Ա Բէէ՚ է։8։ 101։

Մի՛ ոտնհար լինիցես որդւոցն
յուդայ։ Ա Բէէ՚ ա։12։ 117։

Մի՛ պաշարեսցես զվախճուդայս
նոցա։ Ա Բէէ՚ ա։14։ 118։

Մի՛սս սբ՛ի դրօշուճս հանց
դերձին։ Ա Նէէ՚ ը։13։ 172։

Մի՛ տեսցես զաւերս եղբօրն քո
յաւուրն օտարաց։ Ա Բէէ՚ ա։12։ 117։

Մի՛սանգամ շարժեմ զերկիրն
և զերկինս։ Ա Նէէ՚ ը։22։ 174։

Մի՛սանգամ շարժեցից զերկիրն
և զերկինս։ Ա Նէէ՚ ը։7։ 171։

Մի՛ւսանգամ զերկիրն և զերկինս։ Ա Նէէ՚ ը։14։ 172։

Մերձեցարո՛ւք ի՛ լերինս յաւի-
տենից։ Ա Իսէ՚ ը։9։ 90։

Մերձ է օր ան՚ն մեծն, և արագ
յոյժ։ Ս Սոփ՚ ա։14։ 160։

Մերձ է օր ան՚ն ի՛ վը ազգաց։
Ա Բէէ՚ ա։15։ 118։

Մի՛ ածէր ի՛ վը մեր արիւն
արդար։ Յ Հոան՚ ա։14։ 123։

Մի՛սանգամայն չարժեցից զայ
ազգս։ Ա Նէէ՚ ը։8։ 171։

Մի՛ առնուցուս զկիրճս նո՚ց։
Ա Բէէ՚ ա։14։ 118։

Մի՛ և ես եկեսցէ ի՛ վը նո՚ց՝ որ չա-
չատեսցէ զնո՚ս։ Յ Ասէէ՚ թ։8։ 203։

Մի՛ երդնուցուք ի՛ սը կենդա-
նի։ Ա Լէէ՚ ը։15։ 26։

Մի՛ թէ ի՛ գետս բարկացա՞ս սը։
Ա Քէէ՚ ը։8։ 152։

Մի՛ թէ զնո՚ս մատուցիք ինձ ըզ
քառասուն ամ"։ Ա Նէէ՚ է։25։ 74։

Մի՛ թէ ինչ՚ ընկալցի սը ընդ
հաշիւ"։ Ա Իսէ՚ ը։7։ 99։

Մի՛ թէ տաց զանդրանիկս վի՚
ս"։ Ա Իսէ՚ ը։7։ 99։

Մի՛՚ ինչ՚ ձաչակեսցեն և մի՛՚ ձա-
րակեսցին։ Յ Հոան՚ ը։7։ 126։

Մի՛ ի՛ վը հարկանիցիս զը-
րուքեր նո՚ց։ Ա Բէէ՚ ա։13։ 118։

Մի՛ լսցէ սրտասո՚ւօք և մի՛
սրտաս" Ա Իսէ՚ ը։6։ 89։

Մի՛ հանդար ինձ՝ զի պռոնկեցար
յոյն։ Գ Նէէ՚ թ։1։ 39։

Մի՛՚ կորիցուք։ Յ Հոան՚ ը։9։ 126։

Մի՛ հաւատայք սիրելեաց, և մի՛
յոս"։ Ա Իսէ՚ է։5։ 101։

Մի՛ մեծաբանեսցեն պարծանք
տանն դաւթի։ Ղ Սա՚" ժ։7։ 116։

Մի՛ մեծաբանեսցես յաւուր
նեղութե՚ն։ Ա Բէէ՚ ա։12։ 117։

Մի՛ մեռցուք, սը՚ի դատաստան
եդ իր զնա։ Ա Բէոս՚ա։12։ 141։

Մի՛ մերձենայք ի սեղան իմ
վայրապար։ Մ Ղուս՚ա։10։ 231։

Մի՛ մնասցէ կրակաքեր տանն

Ա՛ի տեսցես զժողովս նոցա։ Ա՛բդ. ա՛. 13։ 118։

Ա՛ի քեզայել մի յառաջին իշխանացն եկն օգնել ինձ։ Դ՛ան. Ժ. 13։ 270։

Առումբեսցին յերեսաց չարեաց իւրեանց, և առեիքը։ Ա՛գ՛՛ բ՛. 15։ 173։

Ա՛նծանիքը ի հնձանս ձեր՝ հանել՛՛։ Ա՛ղբ. 17։ 174։

Առոցե արեգական ի միջօրէի՝ խաւարեսս՛՛։ Ա՛մոս. 9։ 80։

Ա՛ոցե Թագաւորն հարաւոյ և կռուեսցե՛։ Դ՛ան. Ժա՛. 15։ 274։

Առոցեն ի նա բանակք կիտացուց։ Դ՛ան. Ժա՛. 30։ 275։

Ա՛ոցես յաւուր յայնմիկ ի տուն յո՛՛։ Ջ՛ոփ. գ՛. 10։ 193։

Ա՛ղօրութի՛ ի տան այ անկեցին։ Ա՛ել. Թ՛. 8։ 41։

Ա՛ոաւցար զօրէնս քո՝ մառացայց զօր՛՛։ Ա՛ել. Ղ՛. 6։ 23։

Ա՛ոաւցաւ խրատել զարարիչ իւր։ Ա՛ել. Ը՛. 14։ 39։

Ա՛ովաք իբրև զօդս եղիցի։ Ա՛փ. բ՛. 9։ 161։

Բ

Բամին եւրոդի կիւրոսի արքայի։ Դ՛ան. Ժ. 1։ 269։

Բամին ուԹռատասանեւրոդի։ Դ՛ան. Զ՛. 1։ 251։

Բարգանդի խաբեաց զեզբայր իւր։ Ա՛ել. Ժ՛. 3։ 51։

Բայնժամ արքն այնոքիկ դիտեցին։ Դ՛ան. Զ՛. 11։ 258։

Բայնժամ զաւարձացաւ Թագւորն ետ Հանել։ Դ՛ան. Զ՛. 23։ 259։

Բայնժամ հրաման ետ Թագւորն, և ած՛ին զսանիրել։ Դ՛ան՛՛ Զ՛. 16։ 258։

Բայտնեցից զձեռսս քո։ Ե՛ռեմ. Գ՛. 5։ 135։

Բայտնեցից զպղծութի՛ն նր առաջի Հոմանեաց։ Ա՛ել. բ՛. 10։ 14։

Բանդիմանեսցե զազգս Հղօրս միշտ ցըր՛՛։ Ա՛ղբ. Գ՛. 3։ 92։

Բանկարծակի եկեսցէ ի տաճար նր իւր։ Մ՛ղ. Գ՛. 1։ 236։

Բանկողնակեցդ զգ՛ոյշ լեր պատմել՛՛։ Ա՛ղբ. Է. 5։ 101։

ԲապականուԹի՛ մարդկան ձգեցի զնս կա՛՛։ Ա՛ել. Ժ՛. 4։ 48։

Բաղողեսցի միշտ վանձանեսցի բարկութի՛ն։ Դ՛ան. Ժ՛. 36։ 276։

Բարեսա (Թագաւորն) յաԹոռոյ իւրմէ։ Բ՛ամ. Ը՛. 6։ 126։

Բարեսա յաչսն և գնաց՝ ի Հինոմ։ Բ՛ամ. Ը՛. 3։ 125։

Բարեսա յոչխան փախչել՝ի Թարսիս։ Բ՛ամ. Ա՛. 2։ 121։

Բարևելից միշտև ի մեռանս ա՛ րևու։ Մ՛ղ. Ա՛. 11։ 231։

Բարիցե Թագւոր Հղօր, և սրբեսցե՛ ՀրուԹի բազմաց։ Դ՛ան՛՛ Ժա՛. 3։ 273։

Բարիցե՛ ի ծաղիկ արմատոյ նր՝ի վե՛ր։ Դ՛ան. Ժա՛. 7։ 273։

Բարիցե յարմատոյ նր տունկ Թագաւորու՛Ե։ Դ՛ան. Ժա՛. 20։ 274։

Բարիցեն զաւակք՝ի նմանե՛՛։ Դ՛ան. Ժա՛. 31։ 275։

Բարիցո՛ք՝ի վե՛ր նր՝ի պատե՛՛ բազմ։ Ա՛բդ. ա՛. 1։ 116։

Բարուսցե՛՛ի վե՛ր նր ևօԹն Հովի՛Ե և ուԹ՛՛։ Մ՛ղ. Է. 5։ 96։

Բարուցանե՛մ Հովի՛Ե ուգե՛տ՝ի վե՛ր երկ՛՛։ Ջ՛ոփ. Ժա՛. 16։ 215։

Բաւե՛լ և՛ս մերձեցաւ յիս՝ և զս բացայդ զնս։ Դ՛ան. Ժ՛. 18։ 271։

Բաւուր յայնմիկ բղխեսցե՛ Ջուր կենդանի։ Զ՛ոփ. Ժ՛Զ. 8։ 225։

Բաւուր յայնմիկ՝ որ՝ի սանձս ձիոյն իցե՝ որ՛՛։ Զ՛ոփ՛՛ Ժ՛Զ. 20։ 227։

Բաւուր յայնմիկ նե՛ղեսցեն կոյսք։ Ա՛ովել Ը՛. 13։ 81։

Բաւուր յայնմիկ սաստկացի կոծ յե՛Ե։ Զ՛ոփ. Բ՛. 11։ 218։

Բաւուր յայնմիկ քննեցից զե՛Ե՛մ Ձրա՛՛։ Ա՛փ. ա՛. 12։ 159։

Բաւուրսն յայնոսիկ ե՛ս գանիել եմ՝ի սուգ։ Դ՛ան. Ժ՛. 2։ 269։

Բախտակե՛ին զարծաթ՝ յարիշտա՛՛ կե՛ին զսակի՛՝ն՛ գոյր՝ Ե՛ռեմ՛՛ Ը՛. 9։ 134։

Բախտակեցից զնս՝ առից, և ո՛չ ոք [հեզ

ինչ որ փրկ" : Հվ•եւոյ Ե•14։ 29։
Յաչխատակից • և ոչ ոք ինչ որ
Թափիցե։ Ա՛ե•ոյ Ե•8։ 97։
Յեզ եպտոսե կոչեցի զորդիս նո՛ր։
Հվ•եւոյ ժ՚ա•1։ 48։
Յետ այսորիկ հեղոից յոգւոյ
իմմէ։ Յովէլեայ Բ•28։ 110։
Յետ վաթսուն և երկու եօթնեք
րորդաց բարձրի օձ" : Դ•ան" Թ•26•268։
Յերեւիլդ քո ինձ՝ խոովեցաւ
փոր իմ յինս։ Դ•անիէլ Ժ•16։ 271։
Յերեսաց նո՛ր խորտակեացին
ազգք։ Յովէլեայ Բ•6։ 107։
Յերեսաց ա՛ն փախաւցեալ էր,
քանզի պատմեաց։ Յօնաեա ա՛•10։122։
Յիշէ՛ զի՞նչ խորհեցաւ վա՛ր քո։
Ա՛ե•ոյ Ղ•5։ 98։
Յիշեացէն մեծամեծք նո՛ր և փա"։
Ա՛•••եայ Բ•5։ 133։
Յիշեցեր զնս աՏ, և ոչ ընդ վայր
Տարեր։ Դ•անիէլ Ժ՚Գ•37։ 280։
Յիշեցի՛ք զօրէնսդ մովսէսի ծա
ւայի իմոյ։ Ա՛ղ•ոյ Գ•4։ 241։
Յղացաւ միւանգամ և ծնաւ։
Հվ•եւոյ ա՛•6։ 8։
Յոյժ տրտմեալ էիցէ։
Յօնաեա Գ•4։ 128։
Յոյժ տրտմեալ եմ մինչև ցմահ։
Յօնաեա Գ•9։ 129։
Յոյժ տրտմեալ էիցես ՚ի վե՛ր դըր
մեւոյն։ Յօնաեա Գ•9։ 129։
Յոյնան ինչեալ ՚ի խորշ մի նաւին
ննջէր։ Յօնաեա ա՛•6։ 121։
Յոյսն կաց և գնա՛, զի ոչ գոյ քեզ
այդր հան" : Ա՛ե•ոյ Բ•10։ 90։
Յորում բնակեալ են աւերլի՛ քան
զերկոտասան։ Յօնաեա Գ•11։ 129։
Յօծանել սրբուԹի՛ն սրբուԹեցն։
Դ•անիէլ Թ•24։ 267։
Յօրի յորմէ՛ հետե՛ եւոուբ
զսէրտ քո։ Դ•անիէլ Ժ՚•12։ 270։

Ն

Ն՚ա առաջե զքաջուԹի՛ն նոցին և
սիրեսցե։ Ո՛ե•ոյ Զ՚•13։ 194։
Ն՚ա երկար զնո՛ր և նո՛ր բժիչկա
ցէ։ Հվ•եւոյ Զ՚•2։ 30։
Ն՚ա էր ամ՚ ամ՚ոց և ա՛ր առանց
Դ•անիէլ Բ•47։ 250։
Ն՚ախանձեցայ վա՛ր երկմի և վասն
սիմնի։ Ո՛ե•ոյ Շ՚•2։ 198։
Ն՚ա կարդասցե զանուն իմ, և ես
լո՛" : Ո՛ե•ոյ Ժ՚Գ•9։ 222։
Ն՚աև ՚ի վտանգի կայր ՚ի խոր
տակէ։ Յօնաեա ա՛•4։ 121։
Ն՚գղվեաց ոչ ես եղիցին, և բնակես
ցի երկմ։ Ո՛ե•ոյ Ժ՚Գ•12։ 226։
Ն՚իրաւե էր քաղաք մեծ ա՛յդ
Յօնաեա Գ•3։ 125։
Ն՚իրհեցին Տալիե՛ք քո։ Ն՚•••"Գ•18։137։
Ն՚մա տուաւ իշխանուԹիւն։
Դ•անիէլ Է•12։ 262։
Ն՚մանեցաւ ժողովուրդ իմ
այնմիկ։ Հվ•եւոյ Գ՚•6։ 23։
Ն՚այնպա և ժողովուրդս այս ,նոյնպա
և ազգս այս։ Ա՛ե•ոյ Բ•15։ 173։
Ն՚ովաս պատարագ խոովեցան։
Դ•անիէլ Ը՚•10։ 264։
Ն՚ոքա ասեն , զոհե՛ցք մարդիկ ,
զի պա" : Հվ•եւոյ Ժ՚Գ•2։ 54։
Ն՚ոքա բաՏաղիմայ զոհեցին, և
դրոշէլոց։ Հվ•եւոյ ժ՚ա•2։ 48։
Ն՚ստաւ Ը՚ Հովանաւն։ Յօնա" Գ•5։128։
Ն՚ստաւ յանդիման քաղաքին։
Յօնաեա Գ•5։ 128։
Ն՚ստցի ՚ի ձո՛ւլել և՚ի սրբե՛լ իբրև
զար։ : Մ՚ղա•ոյ Գ՚•3։ 236։
Ն՚ստցին ծերք և պառաւուՀք
՚ի Տրա" : Ո՛ե•ոյ Շ՚•4։ 198։
Ն՚ստցին ոտիքն իհ՚լի առանց
Թագաւորի։ Հվ•եւոյ Գ՚•4։ 20։

Շ

Շ՚աչիւն կառաց և դնդիւն
երիվար՝։ Ա՛ե•ոյ ա՛•13։ 88։
Շ՚հնեացէն, և ես կործանեցից։
Մ՚ղա•ոյ ա՛•4։ 229։
Շ՚հնեացին տուՀնս և մի՛ բնա
կեացին։ Սոփ•ոյ ա՛•14։ 160։
Շ՚հնեցի՛ք զտուՀնդ• և ՀաՃեցայց
դասս։ Ագ•եայ ա՛•8։ 169։
Շ՚րԹունք քահանային զգու

շաս

շասցին գի՛՝ Աղուէսոյ Բ. 7։ 233։
Ճ
Ճշմարիտ ըսից զձեզ՝ անօրէնութի՛ւն
երկրին այնորիկ յա՛՝ Ո՛ւղ՝ Գ. 9։ 186։
Ո
Ո՛ գիտէ, ապաշաւեսցէ ա՛ւ և
դարձցի՝ Յովնան Գ. 9։ 126։
Ո՛ ժամկալեսցէ աւուր մոխ
նո՛ր՝ Աղուէսոյ Գ. 2։ 136։
Ոխս չարեաց ընկերի իւր՝ մի՛ ոք
կալցի՝ Ո՛ւղ՝ Է. 10։ 197։
Ողջոյ առիս իբրև զՏէրան
քրծազ՝՝՝ Յովելեայ Ա. 8։ 105։
Ողջացէք մշակք ստայօճածուք,
Յովելեայ Ա. 11։ 105։
Ողջացէք ասրայք՝ զի մայրք
գերբ՝՝՝ Ո՛ւղ՝ ԺԲ. 2։ 210։
Ողորմեցայց չողորմելոյն։ Ալ՝՝ Բ. 23։ 18։
Ողորմութի՛ւն ձեր իբրև զամպ
վաղո՛՝՝՝ Ալեայ Զ. 4։ 32։
Ողջացու ազի զմեզ յէտ երկուց
աւուրց՝ Ալեայ Զ. 3։ 30։
Ո՛յր՝ ի ձէնջ տեսեալ իցի զառնս
զայս՝ Հագէոյ Բ. 4։ 171։
Ո՛ւղ՝ ի ձէնջ առիս սիրոյ նոր
պղծութի՛ւն՝ Ալեայ Է. 14։ 36։
Ո՛ւղ՝ ապաքէն դուք ուտէք և
ըմպէք՝ Ո՛ւղ՝ Է. 6։ 197։
Ո՛ւղ՝ ապաքէն խաւար է օր ո՛ւն՝ և
ո՛չ լոյս՝ Ամովսի Ե. 20։ 73։
Ո՛ւղ՝ ապաքէն մի հայր է ամենա
ձե՛ղ՝ Աղուէսոյ Բ. 10։ 234։
Ո՛ւղ՝ ապաքէն այլ գտեալ ձե՛ղ՝՝՝
յորժամ՝ Ալեայ Գ. 14։ 25։
Ո՛ւղ՝ ապաքէն ըստ բարկութե՛ան և ո՛չ
Թողից ջնո՛՝՝՝ Ալեայ Ժ՛՛. 9։ 49։
Ո՛ւղ՝ գիտաց թէ՝ ես ետու նմա
ցորեան՝ Ալեայ Բ. 8։ 14։
Ո՛ւղ՝ գիտացին թէ՝ բժշկեմ զնո՛՝՝՝
Ալեայ՝ Ժ՛՛. 3։ 48։
Ո՛ւղ՝ գնացէք կանգնեա՛՝՝՝ յանկարծա՛
կի՝ զի ժամանակն Աւետ՝ Բ. 3։ 89։
Ո՛ւղ՝ գոյ ուղիղ՝ ի մէջ մարդկան՝
Աւետ՝ Է. 2։ 100։
Ո՛ւղ՝ գոյր ողկոյզ յառաջին բերցին՝
Աւետ՝ Է. 1։ 100։
Ո՛ւղ՝ գոյր իմաստութի՛ւն՝ ի՛՝՝՝ նա
Հագէոյ Ա. 7։ 117։
Ո՛ւղ՝ ելցի լոյս և ցուրտ և պարզ՝
Ո՛ւղ՝ Աղուէսոյ Ժ՛՛. 6։ 224։
Ո՛ւղ՝ ելցի իբրև զառաջինն վերջ
նին՝՝՝ Զաքարիէլ Ժ՛՛. 29։ 275։
Ո՛ւղ՝ ետուն զխորհուրդս իմ՝՝՝ ընդ
բերանս՝ Ալեայ Է. 4։ 27։
Ո՛ւղ՝ ետուն նմա փառս Թագա
ւորութի՛ւն՝ Զաքարիէլ Ժ՛՛. 21։ 274։
Ո՛ւղ՝ երկեաք՝ այլ Թագաւոր մեզ
զի՛՝՝՝ առնիցէ՝ Ալեայ Ա՛՛. 3։ 44։
Ո՛ւղ՝ ինայեցից՝ ի նինուէ՛ քաղաք՝
Յովնան Գ. 11։ 129։
Ո՛ւղ՝ ծանեա՛՝՝՝ զլինելոց եղե՛ւն
իւր՝ որ գանձե՛՝՝՝ Ամովսի Գ. 10։ 97։
Ո՛ւղ՝ կարաց փրկել զձե՛ղ՝ և ո՛չ հան
գուցանել զձե՛ղ՝ Ալեայ Ե. 13։ 29։
Ո՛ւղ՝ կայցէք ի բաց ի մեզաց հարցն
ձերոց՝ Աղուէսոյ Գ. 7։ 238։
Ո՛ւղ՝ նուիրեցին ո՛ւն գինի՝՝՝ Ալ՝՝՝ Ե՛՛. 4։ 40։
Ո՛ւղ՝ ե՛ւ ինձ օգնական՝ բայց մի՛
քայիլը՝ Զաքարիէլ Ժ՛՛. 21։ 271։
Ո՛ւղ՝ ե՛ւ ի՛նոցանէ՛՝՝՝ որ կարդայր
առիս՝ Ալեայ Է. 7։ 35։
Ո՛ւղ՝ ի՛ւղ՝ որ գտորիցէ՛՝՝՝ և ո՛չ այն
որ յանդիմա՛՝՝՝ Ալեայ Գ. 4։ 22։
Ո՛ւղ՝ ձիթենեաւն՝ որ՝ ի ձեռս
երկուց Հրա՛՝՝՝ Ո՛ւղ՝՝՝ Գ. 12։ 189։
Ո՛ւղ՝ դու լեառն Մե՛ծ կանգ
նեալ առա՛՝՝՝ Ո՛ւղ՝ Գ. 7։ 188։
Ո՛ւղ՝ երեւելիդ՝ փրկեալ քաղաք
ազա՛՝՝՝ Յովհնիայ Գ. 1։ 163։
Ո՛ւղ՝ ի՛մաստուն և իմացի զայս՝
հանճարե՛ղ՝ և ծանի՛՝՝՝ Ալ՝՝՝ Ժ՛՛. 20։ 58։
Ո՛ւղ՝ որ անգանեաց զաւուրս
փոքուն՝ Ո՛ւղ՝ Գ. 10։ 189։
Ո՛ւղ՝ երկեաք՝ յորժամ՝ Հարկանէ՛ք յա
մանս ձեր՝ Հագէոյ Բ. 17։ 174։
Ո՛ւղ՝ իջուսցէ զնա յերկիր՝
Հերեմ՝ Գ. 3։ 116։
Ո՛ւղ՝ մարդ՝ զի՛՝՝՝նչ է բարի՝ կամ զի՛՝՝՝նչ
խնդրէ՝ Աւետ՝ Գ. 8։ 99։
Ո՛ւղ՝ քաղաք արեանց ամենևին
աւեր՝ Նաւում Գ. 1։ 134։

Ո՛, ա, փախեր՛ուք յերկրէ հիւսոյ։ Ո ՚ոտէոյ Բ·6։ 181։

Ո՞վ՝ որ՝ ոչ ևս այն քանք են իմ։ Յովհաննու Գ·2։ 127։

Որոյ նոյ ոչ պատասխ զօրութիւն խիւսոյ։ Ալէոյ Ը·7։ 38։

Որ առնէ՛ ի բարձունս իրաւունս, և արդա՞։ Լուսոյ Ե·7։ 71։

Որդի՝ անարգէ զՏէրը, և դուստր՝ յարի՞։ Մէնէոյ Է·6։ 101։

Որդի մարդոյ՝ զի տակաւին՝ ի ժամանակս է։ Դանիէլի Ը·17։ 264։

Որդի փառաւո՛ր առնէ զՏէրը, և ծառայ էր՞։ Մեղուոյ ՠ·6։ 230։

Որդիք ՚ի ցասկէ ժողովրդեան քո՞։ Դանիէլի Ժՠ·14։ 274։

Որդիք սիճան, ինդացէք և ուրախ լերը՞։ Յովելեայ Բ·23։ 110։

Որդւոց նո՛ր ոչ ողորմեցայց զի որդիք պոռ՞։ Աղէոյ Բ·4։ 13։

Որ իմաստունն է՝ լռեսցէ, զի ժամանակն չար է։ Լուսոյ Ե·13 72։

Որ կայր յանդիման ինձ։ Դանիէլի Ժ·16։ 271։

Որ կոչէ զՁուրս ծովու՝ և հեղու ՚ի վերայ երե՞։ Լուսոյ Ե·7։ 72։

Որ հեղեղատիցն է, և հեղեղ ուեսցին։ Դանիէլի Ժՠ·22։ 275։

Որ մեռանելոցն է՝ մեռցի՝։ Ո ՚ոտէոյ Ժՠ·9։ 212։

Որ պահէին զուշադութիւնի և զտուութիւն։ Յովհաննու Բ·9։ 125։

Որ ասէին ՚ի սիրտս իւրեանց՝ ոչ բարի ինչ առնէ Տէր՝ Ա՛ի՞՞ ՠ·12։ 159։

Որ ասէիք ցտեսա՛ս Ձեր՝ մա տուցէք։ Լուսոյ Գ·1։ 68։

Որ զոկէք զաղքատս, և առ ոտն Տար՞։ Լուսոյ Գ·1։ 68։

Որ հատանիցեն զվարձս վարձ՝ կանխ։ Մեղուոյ Ե·5։ 237։

Որ հեռաւորքն իցեն՝ յիչեսցեն զԱս։ Ո ՚ոտէոյ Է·9։ 209։

Որ միանգամ ապրեսցին՝ ՚ի սո՛ւբ մաս՞։ Մէնէոյ Ջ·14։ 100։

Որք չինէք զբնո՛ւն արեամբ, և զԱ՞։ Մէնէոյ Գ·10։ 92։

Որ ՀՆՁԷՔդ ՚ի գաՀոյս փղոսկր՝ րեայս։ Լուսոյ Ջ·4։ 75։

Ուտելով կերկինք և յագեալքդ։ Յովելեայ Բ·26։ 110։

Ուսա՞ գաս, կամ յո եՀրեայս։ Յովհաննու ՠ·8։ 122։

Ուրախ լեր յոյժ դուստր սիովնի։ Ո ՚ոտէոյ Թ·9։ 203։

Ուրախ լեր յոյժ դուստր սիովնի, և քա՞։ Սոփոնիայ Գ·14։ 165։

Ո՞ւր են մարդիք ուռիծուցն և որսք։ Նոոմոյ Բ·11։ 134։

Ո՞ւր և երթայցեն՝ արկից ՚ի վե՞ նոցա։ Աղէոյ Է·12։ 36։

Ո՞ր է յաղթուԹի քո մա՞՚ռ՞ր է խայ՞։ Աղէոյ ԺՁ·14։ 56։

Ո՞ր չորքն ուռիծն մտանել, կորիւն առ՞։ Նոոմոյ Բ·11։ 134։

Չ

Չարեաքն իւրեանց ուրախս արա րին զքա՞։ Աղէոյ Է·3։ 34։

Չարչարեսցի ինչ իբրև զմարգարէ յիմարեալ։ Աղէոյ Թ·7։ 41։

Չափէ՛ զերե՛մ, և ուեսանես թէ որչա՞փ է։ Ո ՚ոտէոյ Բ·2։ 180։

Չգտանեմք ուստէք պատճառս զանիւնէլ։ Դանիէլի Գ·5։ 258։

Չորք գազանքն մեծաամբք ելա նէին։ Դանիէլի Է·3։ 259։

Չորք կառք ելանէին ՚ի միջոյ երկուց լե՞։ Ո ՚ոտէոյ Գ·1։ 191։

Չորք հողմք երկնից բաղխեն զծո՞ովն մեծ։ Դանիէլի Է·3։ 259։

Չուեաց ազգ քո ՚ի լերինս, և ոչ ոք։ Նոոմոյ Գ·18։ 137։

Պ

Պակասեսցին քաղաքք նո՛ր ոտ ՚ի չգոյէ բնակ՞։ Սոփոնիայ Գ·6։ 163։

Պահքն չորրորդք···՚ի նոգուե՞ի։ Ո ՚ոտէոյ Ը·19։ 200։

Պաշարուե՛ն առաքեաց ՚ի հեՀաԹնոսս։ Լիբիա ՠ·1։ 116։

Պատահեցից նոր իբրև արջ քաղցեալ Աղէոյ ԺՁ·8։ 54։

Պատառեսցի լեառնէն ձիթենի՝ նեաց։ Ո ոտ. ԺԳ. 5։ 223։
Պատառեցէք զսիրտս ձեր՝ և մի՛ զհանս"։ Յովէլ. բ. 13։ 108։
Պատարագըդ երիթիկեան խնդրել զնոր։ Վահ. է. 6։ 28։
Պատերազմ եհին ի վը՛ որդւոցն անօրէն"։ Ովսէ. Ժ. 10։ 46։
Պատրաստեա բաժին՝ կազմեա ջնար վիճ"։ Ծառ. գ. 8։ 135։
Պատրաստեա կարգալ զանուն ան այ։ Յովէլ. գ. 12։ 70։
Պատրաստեսցեն զառաջապահս։ Ծառ. բ. 5։ 133։
Պատրաստեաց ինր զգոնս իւր, և հրաս"։ Սոփ. ա. 7։ 158։
Պղծեցէք գնա՝ յասելն ձեր՝ Թէ սեղան"։ Մաղ. ա. 12։ 231։
Պնդեա զմիջ զօրացիր զօրութիւ յոյժ։ Ծառ. բ. 2։ 133։
Պոռնկեցան յայ իւրեանց։ Ովսէ. գ. 12։ 24։
Պոռնկեցան պոռնկութիւ սիրեցին զանաստուածութիւ։ Ովսէ. գ. 18։ 27։
Պոռնկեցաւ եփրեմ, և պղծեցաւ իսրայէլ։ Ովսէ. է. 3։ 27։
Պղտկից չինեսցի եմ ի բազմութիւ մար"։ Ո ոտ. բ. 4։ 181։

Ո

Ո անայնն արքն դարձուցանել գնաւն։ Յօհաննս ա. 13։ 123։
Ո ընէցից զուրջեալս քո, և զարձանս քո։ Մ ովսէ է. 12։ 97։
Ո ուրք նեհոտէի իրքն զջուրս աւազանին։ Ծառ. բ. 8։ 133։

Ս

Սակաւաւոր եւտաւ զքեզ յազգս։ Ա բդիա. ա. 2։ 116։
Սաստէ Տովմա՝ և ցամաքեցու ցանէ։ Ծառ. ա. 4։ 130։
Սատակեսցէ գկառս յերկրէմէ, և զերն"։ Ո ոտ. թ. 10։ 205։
Սատակեսցէ ինր զմարդն որ առնի"։ Մաղ. բ. 12։ 234։
Սատեսցէ ինքզինր՝ սատանայ։

Ո ոտ. բ. 2։ 183։
Սատակեցից զերկրաքար ի միջոց քաւմէն։ Ա ովսէ է. 10։ 97։
Սատակեցից զաղաղաքս երկրի քո։ Ա ովսէ է. 11։ 97։
Սարսեսցէն պատերազմ՛ողք քո որ ի Թեմանա։ Ա բդիա. ա. 9։ 117։
Սթափեցարուք արբեալք ի գինւոյ։ Յովէլ. ա. 5։ 104։
Սիրտ նր ի վը՛ ուխտի տըլ։ Դ ոնիէլ Ժա. 28։ 275։
Սիրեա կին մի որ սիրիցէ զաղ ղութիւ։ Ովսէ. գ. 1։ 19։
Սիրեցի զսակօք և զեսաւ տուղ։ Ա ովսէ. գ. 3։ 229։
Սկիզբն ծովի և ջուրք պարիսպ նր։ Ծառ. գ. 8։ 135։
Սկսան իշխանք զայրանալ ի գինւոյ։ Ովսէ է. 5։ 34։
Սկսաւ մեռանել յուխտն ի քաղաքն։ Յօհաննս է. 4։ 125։
Սոքա իցեն որ ապրիցեն ի ձեռսաց նորա։ Դ ոնիէլ Ժա. 41։ 276։
Սուգ առէք քահանայք, պաշտօնեայք։ Յովէլ ա. 9։ 105։
Սուգ առցի երկիր՝ զի թշնամացաւ ցոր"։ Յովէլ ա. 10։ 105։
Սուգ առցէ երկիր. և նոսա զեսցի ամբնա"։ Ովսէ գ. 3։ 22։
Սուգ առցեն ամբնակիչք նր։ Յովէլ ք. 5։ 82։
Սէ է ակն քո ի տեսանել զշնորհս։ Ա բդիա. ա. 13։ 141։
Սուր ի վը՛ երկրի՝ և ի վը՛ ցորենոյ։ Ա ենէա ա. 11։ 170։
Տասնգամեցեր ի կշռել ամբարշ"։ Ա բդիա. ա. 13։ 142։
Սրբեցէք զեկեղեցի. ընտրեցէք զծէ"։ Յովէլ բ. 16։ 108։
Սրբեցէք պահս. քարոզ կարգացէք։ Յովէլ բ. 15։ 108։
Սրբեցէք պահս՝ քարոզեցէք պաղա"։ Յովէլ ա. 14։ 105։
Սրով վախճանեսցին ամ մեղա"։ Ա ովսէ ք. 10։ 83։

Սրա

Աստուածքի՝ ներ հալէ զիշխա-
նութիւնս՝ Կոստեայ ա. 6. 131։

Ա

Ա աճառէգին զարդարն արծա-
թոյ՝ Ալէքսեայ բ. 6. 64։
Ա այ անձին խնամ, զի կորեաւ
երկիւ՚՝ Արէիոյ է. 2. 100։
Ա այ ինձ, զի երգէ իբրև
զհնակա՚՝ Արէիոյ է. 1. 100։
Ա այ ինձ, վայ ինձ, վայ ինձ
յաղիսիկ՝ զի մերձ է՝ Յովէ՚ ա. 15։105։
Ա այ որ ազահէ զաւգտաբէի
ջուր՝ Ալէքսեայ բ. 9. 146։
Ա այ որ ասէ ցիայտ՝ ամաւիեաց
եւ զար՚՝ Ալէքս՚՝ բ. 19. 149։
Ա այ որ արբուանէ ընկերի
իւրոմէ հրա՚՝ Ալէքսեայ բ. 15։148։
Ա այ նոյ զի վազելոյն զերեւ. և
երգէ՝ Հաւետ է. 13. 36։
Ա այ որ յաճախէ անձին իւ-
րում՝ Ալէքսեայ բ. 7. 146։
Ա այ որ չինէ զբաղաք արեամբ՝
Ալէքսեայ բ. 12. 146։
Ա այ որ անգանէն զսհան՝
Ալեքսեայ զ. 1. 74։
Ա այ որք բնակեալք էք ի վիճակս
ծո՚՝ Սոփոնեայ բ. 5. 161։
Ա առեացի զնոքօք օրն որ գա-
լոց է՝ Աղաւէոյ գ. 1. 239։
Ա ա այդորիկ երկիւղք կայցեն
զանձրև՝ Ալեքս՚՝ ա. 10. 170։
Ա ա այսորիկ աճապարեցի մեռա-
նել՝ ի թաղչէ՝ Յօհաննու գ. 2. 127։
Ա ա էր են չարիքս այս մեծ՝
Յօհաննու ա. 8. 122։
Ա ա այր են չարիքս այս ի վը
մեր՝ Յօհաննու ա. 7. 122։
Ա ա չարութիէ գնացից իւրեանց
մերժ՚՝ Արէիոյ բ. 9. 90։
Ա ա պղծութիէ ապականեցայք
ապակա՚՝ Արէիոյ բ. 10. 90։
Ա ա սպանման և ամբարշտութիէ
եղբօրն յակոբայ՝ Ալէք՚՝ ա. 10։ 117։
Ա արեւք բազում՚՝ և ժողովիք
ասակս՝ Ալեքսեայ ա. 6. 169։

Ա

Ա արձեցայ հնգետասան արծա-
թոյ՝ Աղաւէոյ գ. 2. 19։
Ա արիք մարդկան՝ ոչ էին յո-
գուստ՝ Ովսէոյ ը. 10։ 199։
Ա բէժ ինդրեսցէ մեզանից նոյ՝
Աղաւէոյ թ. 9. 41։
Ա բէժ ինդրուն թիւք քո եկին
հասին՝ Արէիոյ է. 4. 101։

Տ

Տ ան (այր մեասցեն) ի տան միւսմ,
և մեռ՚՝ Ալէքսեայ զ. 9. 75։
Տարին կատարեցաւ, և զարդիւնս
ամ՝ ի չտե՚՝ Աղաւէոյ գ. 10. 238։
Տացի պղծութիէ աւերածին ա-
ւերս ունէ՚՝ Դանիէլի ժբ. 11. 278։
Տեսանեմ ահա՝ աշտանակ ոսկի
ձոյլ՝ Զաքարիայ դ. 2. 187։
Տեսի ես դանիէլ և ահա երկուս՝
Դանիէլի ժբ. 5. 277։
Տեսանէի զնոյն՝ զի ոգոյիր ընդ
ծովս՝ Դանիէլի ը. 4. 263։
Տեսանէի զնա հասեալ մինչև
զնոյնն՝ Դանիէլի ը. 7. 264։
Տեսէք արհամարհող՝ և հայէք
ցա՚՝ Ալեքսեայ ա. 5. 138։
Տեսի ես դանիէլ միայն զտես սիրն
և զաքն որ ըն՚՝ Դանիէլի ժ. 7. 270։
Տեսիլ աբդիու, որ եղև՝
Եզեկ՚՝ ա. 1. 116։
Տեսիլ երիրդոյ՝ Դանիէլի 245։
Տեսիլ երրորդ՝ 247։
Տեսիլ չորրորդ՝ 250։
Տեսիլ հինգերորդ՝ 255։
Տեսիլ վեցերորդ՝ 269։
Տեսիլ նոյ իբրև զղամբարաց հրոյ՝
Դանոոէոյ բ. 4. 133։
Տեսիլս սուտս և երազս սուտս
խօսե՚՝ Ովսէոյ է. 2. 208։
Տեսին երեկորին և առաւօտին՝
Դանիէլի ը. 26. 265։
Տէր եղիցի վերակացու նոյ՝
Ովսէոյ թ. 14. 206։
Տէր երկայնամիտ՝ և մեծ է զո-
րութիւն նոր՝ Դանոոէոյ ա. 3. 129։
Տէր՝ զլսոր քո լուսոյ և երկեաց-

Հայ"։ Ա՛բեղոնեայ Ճ. 2։ 149։

Տէր՝ ի սիրանէ գոչեսցէ, և յեղեմ
տացէ"։ Յովհէլեայ Ճ. 16։ 114։

Տէր ի տաճարի սրբութեան
իւրոյ։ Ա՛բեղոնեայ Բ. 20։ 149։

Տէր յարոյց Տոմն՝ ի Ծովազն։
Յօհաննու Ա. 4։ 121։

Տուընն հաւատայ եղէգն՝ վառեա-
ցին զնովաւք։ Ա՛բդիա Ա. 18։ 118։

Տուընն յակովբու հնար, և տուընն
յոսեփ փոս բոյն։ Ա՛բդիա Ա. 18։ 118։

Տէր որ աներևակալ փող Ճարցէ։
Ղ՛ուկասու Ի. 14։ 207։

Տէր որ՝ առ զոգի իմ յինէն։
Յօհաննու Ճ. 3։ 127։

Տկտարացի և անկեղի և ոչ գտա-
նիցի։ Դ՛անիէլի Ժա. 19։ 174։

Տուն գնօրինի որ գանձէ ըզ-
գանձս անօր"։ Մ՛ատթէոս Ճ. 10։ 59։

Տո՛ւր մեզ՝ ի հետս զգանիել, ապա
թէ ոչ։ Դ՛անիէլի Ժգ. 28։ 279։

Տո՛ւր նշ արգանդ անորդի, և
սրհնան։ Ա՛ստեղ Ի. 14։ 43։

Տո՛ւք զլարձս իմ. ապա թէ ոչ
զոյց ար"։ Ղ՛ուկասու Ժա. 12։ 213։

Տրտմեցաւ յոյնան տրտմութի
մեծ։ Յօհաննու Դ. 1։ 127։

Տրտնջեցին երկիւղածք ամն
իւրաքանչիւր ընդ ընկե"։
Մ՛ատթէոս Ճ. 16։ 239։

Ց

Ցանկացից զապաւանն ընդ ե-
րեսս ձեր։ Մ՛ատթէոս Բ. 3։ 232։

Ցանկային անդոց, և յակտակէ-
ին զորբան Մ՛ատթէ Բ. 2։ 89։

Ցորեան երիտասարդաց, և գինի
անուշ"։ Ղ՛ուկասու Ի. 17։ 207։

Փ

Փակեցին զդուռս բուրաստա-
նին։ Դ՛անիէլի Ժգ. 18։ 244։

Փայլէ՛ն զնոսա, չողալ սուսերի։
Ե՛ռեմիայ Գ. 3։ 135։

Փառք իմ յապականութի դար-
ձան։ Դ՛անիէլի Ի. 8։ 270։

Փոխանակ միոյ աւուր պանդըխ-
տութե քո"։ Ղ՛ուկասու Ի. 12։ 206։

Փող Հարեք ի սիոն. քարոզ կար-
գացեք։ Յովհէլեայ Բ. 1։ 106։

Փող Հարեք ի Հռամայ ի վը բլրոց։
գոչեցէք։ Ովսեայ Է. 8։ 28։

Փոխանակ զի տուընդ իմ սէ-
Ա՛կգէայ Ա. 9։ 170։

Փոխեացեն զՏանապաղորդուհին։
Դ՛անիէլի Ժա. 31։ 276։

Փուշ և տատնակ բուսցի ի
սեզա"։ Ովսեայ Ժ. 8։ 45։

Փոքրիկ եղջիւր ելանէր ի մէջ
նոցա։ Դ՛անիէլի Է. 8։ 261։

Փրկեացէ զնա որ ոճ նշ յաւուր
յայնմիկ իբրև զչ՛ Ղ՛ոչ" Ճ. 16։ 207։

Ք

Քակեցից զՏպարտուհի այ-
լազգեացս։ Ղ՛ուկասու Ճ. 7։ 203։

Քահանայք եք որ բամբասէք
զս"։ Մ՛ատթէոս Ա. 7։ 230։

Քահանայք նշ պղծէն զսրբուհիս։
Մ՛ատթէոս Գ. 4։ 163։

Քահանայք նշ վարձուք տային
պատասխանի։ Մ՛ատթէոս Գ. 11։ 93։

Քաղաքն և սրբութի ապակա-
նեսցին։ Դ՛անիէլի Ճ. 26։ 268։

Քաջզոր է որ որոց ապաւէն նմա
յաս"։ Ե՛ռեմիայ Ա. 7։ 131։

Քանան՝ երկիրդ այլազգեաց։ և
կորու"։ Մ՛ատթէոս Բ. 5։ 161։

Քաշալերեցարուք՝ և զօրասցին
ձեռք։ Ղ՛ուկասու Ի. 13։ 199։

Քաշալերեաց երկիր. խնդա և
ուրախ։ Յովհէլեայ Բ. 21։ 109։

Քաշալերեաց սիոն՝ մի՛ լռեցին
ձեռք քու Մ՛ատթէոս Գ. 16։ 165։

Քար՝ ի հիմանէ ազաղակեսցէ։ և
որդն։ Ա՛բեղոնեայ Բ. 11։ 146։

Քարինք որք թաւալին յերկրի
նորա։ Ղ՛ուկասու Ի. 16։ 207։

Քարողեա դաւստր Է՛ֆ, ահա
Թագ"։ Ղ՛ուկասու Ի. 9։ 203։

Քարողեաց և ասէ, այլ և երկք
աւուրք։ Յօհաննու Գ. 4։ 125։

Քարողեալքն անդ, զի Է՛լ ազա-

զակ չարութիւն նոր։ Յովան" ա. 2։ 120։
Վարդեսցի՛ր ի նմա բստ առաջ
ջին քարոզուս"։ Յովհան- գ. 2։ 125։
Վաւա լեցի սր. մի կորիցուք վն
անձին առնս։ Յովհան- ա. 14։ 123։
Վրձազգածք եղերութ. կոծեցաք
բուք քահանայք։ Յե- ա. 13։ 105։
Վաշ մի այծեաց գալը ընդ երեսս
երկ"։ Դան. ը. 5։ 263։
Վարոզեցաք և պատմեցաք ի
նինուէ, ի թագաւորէն և ի
մեծս"։ Յովնան- գ. 7։ 126։
Վարոզեցէն պահս և քսւրձ
զդեցան։ Յովնան- գ. 5։ 126։

Օ

Օտարք մոլին ընդ դրունս նր.
և ի վը եչ մի վիճ"։ Ա. էդր- ա. 11։ 117։
Օր բարկութ. օրն այն. օր նեհ
ղութեան։ Սոփոնիայ ա. 15։ 160։
Օր խաւարի և մթի. օր ամպոյ
և մառախ"։ Յովէլ- բ. 2։ 106։
Օրհնեաք Աշմարտութ. երն ի
բերան նորա։ Մաղաքի բ. 6։ 233։
Օրհնեալ ես որ ած հայցն
մերոց։ Դան. գ. 26։ 252։

Յիշատակարան

Ստուածին Համայնից միակամ իշխա-
նութեան եւ Հոգւոյ Քրիստոսի Հօր եւ Որ-
դւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ՝ փառք պատիւ եւ
երկրպագութիւն անբաժ գոհաբանու-
թիւն. քանզի ամենաբուն բարի կամացն
է գործ յաւուրս՝ նմանեցուցանել ըզ-
մարդն ինքեան, ի զանազան բարեգոր-
ծութիւնս յերազիչս ըզարթեցօ-
րութիւն կամաց նորին։

Այլ այժմ զնոյնն իսկ արկեալ ի գործ՝
յայտնի՛ արար եւ պատկերացոյց առ ի
վե՛ր բարեացառիթ Աստենչի թերգնանց
մհտի Յօհաննեան գերապարգ եւ վեհ
մահառ մհտի Աբրահամ Ոսկեբե-
րեայն, որ եղեւ իբրով իսկ արդեամբ
եւ ծախիւք պատճառ տպագրութեան
անալօտ եւ լուսաւոր մեհենութեանս
սրբ երկուտասան Առաքելից, զոր ա-
բարեալ է սրբազան Հօրն մերոյ Գրեր
սխր լամբռնացաւ՝ արք եպսին տար-
սոն. եւ մեհենութեամբ պարգեւեաց
Գանիէլի, զոր յորինել է Վարդան վա-
նական անճանաչ վարդապետն։

Որոց յառնաջնում եւ բազմաքրտն վաս
տակաւորութիւք Քահանութեամբ Ձրագն
Ճառագայթաւէտ՝ սկզբ արկեալ եւ կամ
զողեալ ընդ նսեմացուցչին գրոհա-
նաս, յորմէ անընդհատ պատճառին
խաթխաթի տուին ընթացողաց. այլ տը-
պագրութիւք ի լոյս ընծայելով էգեալ
ի վե՛ր աշտանակի սրբոյ կանթուղէիկ
Աստուածայնոյ՝ զամբարտաւանս լուսաւորը-
դեալ պայծառացուցանել զնմ հաւա-
տացեալս ի քս։

Պաքէն՝ սերոյն այ աղաչեմք զՔԾ

սեր վայելողդ յայսմ լուսաւորդ նո
բաստիպ մատենիդ սեղանաւորեալ իմա
նալի՝ բարութեց, յիշել ի մաքրախոյզ
ազօթս ձեր զիւրեալ Աստուածդ մահ
տեսի Աբրահամ գերապատիւ Ա՛մ
բոյն, և զամ կենդանիս նորին, զարգի
եղբայրն մհտիւ Աբրահամ ազգն, և զե՛ղ
բօրորդիսն՝ Վասապար և Ամհակ քնա
սեր ազգին, և զբեռորդիսն՝ զմհտիս
Նորուկ և զԻսկորդ յորգի ազգին,
և զոյսն համայն։

Այաւ զառ ի տէր Հանգուցեալ զազ
գային ամենայն. զերաբպաշտ հոյսն
առաւել մահտեսի Յօհան յարգի ա
զգին, և զբարեպաշտուհի մայրն նո
րոգ Հանգուցեալ մհտիսի Աննա տի
կինն ամենայն, և զի զբայրն յարգա
պատիւ Վաղար ազգն, և զհամբերն
Ննջեցեալսն։

Աչս և զորբագրօղ սորին՝ ի գործ որ
պագրութեի՝ զանարժան ծառայս Ծա
ռայիցն այ և զօրհնեալ ազգիս Հայոց
անձնդծայ պաշտօնեայս անգրեւս վար
դապետս ակնեցի՝ որ եմ Սրբազան
ՊԱՏՐԻԱՐԳԻ յետին սպասաւոր,
և զընկերակիցն իմ հոյս գործ՝ և ըզ
համածին եղբայրն իմ ըստ Հոգւոյ՝
զաբբահամ վարդապետն կոստանդինու
պօլսեցի, Հոգևոր և մարմնաւոր ծնո
ղըք մերովք կենդանեօք և ննջեցե
լովք. նաև զաշխատաւորսն գործարա
նիս՝ զբարեշուք տերացու մանուէլն և
զմրամբար յակօբն. զի և գոք յիշելք
լինիջիք յամենահառաւորեալ երկրը
պագելի սր Լուսորդութենէն՝ ի Հօրէ
և Որդւոյ և ի սբ Հոգւոյն՝ յանվախ
Ճան յաւիտեան. Ա՛մէն։

ՏՏՀՀ ... Ի 1971 Թ.